Exopus

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 $\ensuremath{\mathrm{IPS}}$ Translation, and Rashi

©Nathan Kasimet, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 licenses (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- מקרא על פי מסורה/ikiw/gro.eoruce.org/wiki/he.wikisource. –
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- הרגום אונקלוס/ikiwikisource.org/wiki/he.wikisource Source: https://he.wikisource.org
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using ETEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות בטעם עליון	
שירת הים ועשרת הדברות שירת הים	
GLMU L'CLX	861
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	861
פרשת פקורי	981
פרשת ויקהל	172
פרשה כי השא	∠ ≀
פרשת תצוה	130
פרשת תרומה	113
פרשה משפטים	76
פרשה יתרו	82
פרשה בשלח	ZS
פרשה בא	36
פרשה וארא	50
פרשה שמות	I
Usage Guide	İν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר שמות – noitoubornal

	הפטרת	GLAI	<u> </u>	Щ	1	7	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	744
	הפטרת		1 6	LL	1	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	747
	GLAU G		•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	539
	に	GLAI	2 10		_	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	536
	erwn 1	CLL .	•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	536
	に	GLAI	5 (7.	راد	,,,	7	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	234
	הפטרת	acu	ЦL	L	ĹЦ		([]	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	232
	に																																			
	ದ ಡಬ್ಗ ,	ムねてい	L\$	N/A	Ш	LL	44		•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	576
	הפטרת		٠.	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	977
	に	اركالا	,	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	777
	הפטרת			٠	٠	٠	٠	٠	•		•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	220
	הפטרת	にがに	•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	516
	הפטרת	ばしば	Ц.	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	717
	הפטרת	Cae	7. D	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	512
	הפטרת																																			213
	הפטרת	口の人!	1	• •	٠	٠	٠	٠	•		•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	802
	הפטרת																																			
	הפטרת	こなしと	•	• •	•	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	70₹
	הפטרת	acil	•	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	202
<u>'</u> (G	מרות																																			707

Introduction

This humash is intended primarily for learning Shnayim Mikna veEchad Targum, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra al pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Maftir and Haftarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra al pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Jage Guide

notes.

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bar with a space on of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bar with a space on word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyot, aliyot, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "Is and ">ARIW" indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical

	(1) 11/4 11/11/11	,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,		
OI	הָבְּה נִתְּחַבְּמָה לֵוֹ פָּן־יִּךְבָּׁה וְהַיְּה בְּי־ִתִּקָהָאנָה מִלְחַמָּה וְנִלְּחַם בְּנִי וְשְׁלָה מִן־תַּצֵּרֶי וְנְלְחַם בְּנִי וְשְׁלָה מִן־תָּצֵּרֶץ:	אַרְטְּא:	come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any wat, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.	o
6	נּיִּאָמֶר אָל־עַמָּוּ הַנָּה עָם בְּנֵי יִשְׂרְאֵל רָב וְעְצִים מִמֶּנּיּ:	וֹמְבְאֵבְ סִׁנּוֹ וִׁטַּׁלֵפָּנוֹ מִנִּּנְאֵי: נֹאָמִר לְהַמֵּוִי בִּא הַמָּא בִּנִּי	And he said unro his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;	6
ز ار	אַמֶּר לְאֵינְרָע אָת־יוֹסְף: נַיָּקְם מֶלֶּךְ־חָדָשׁ עַלִּ־מִצְּרָיִם	בְּלָא מְלַנִים לְּזִירָת יוָסָף: וְקָם עַלְכָּא חֲדַהָא עַל מִצְרָיִם	Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.	8
L	نَمُدُمْ مِثَّت: (a) تَأْمُمُثُور خَثَمِّد نَضُدِّم يَخْدُرُ نَضُدُمْحٍ خُدُدُ لَنْضُلُمُو نَنْدُ	וֹאִטְמֶלְגְאָט אַבְּמָא מִּנְטְנְוּ: נְסְנִיאֵנְ נִיְּלְיִםְּנֵּ לְטִׁבָּא נְבְנֵי וְמְּבָאֵלְ נְפִּימִנִּ וֹאָטְנִלְרֵנִּ	And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and maxed exceeding mighty; and the land was filled with them.	۷
9	נַגְּמָת יוֹמָף וְכְּלִ־אָּחָׁיִי וְכִלּל הַדְּוֹר הַהְוֹא:	ומית יוסף וְבְל אָחוֹהִי וְכֹל הְיָא תַהוּא:	And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.	9
ς	ַנִיהִׁי כְּלִ-נָפָטׁ יִּצְאֵי ;ֵרֶדְּ יַעַּקְׁב שִׁבְעַיִם נָפָשׁ וְיוֹסָף הְיָה בְמִצְּרֵיִם:	והואה כל נפשהא נפטי ורכא דיעַקב שבטין נפשן וְיוֹסֵף דַהְוָה בְמִצְרָיִם:	And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.	ς
†	ٽا اَنْظَفَارُ، لاَب اَهُمَّاب:	يَا لَيْضَاخِ، قِد لَهُمْد:	Dan and Naphrali, Gad and Asher.	†
٤	וּמְּמֵבֶׁר וִבּוּלֵן וּבִּוֹמֶן:	וּמְּמּבְׁר וְבּוּלְנוֹ וּבִּנִוֹמִוּן:	Issachar, Zebulun, and Benjamin;	٤
τ	באיבו שְּמְלְּנִוּ לֵנִי וִיהוּבֶה:	באיבו שְּמְשׁיוֹ לֵנִי וִיהוּדָה:	Reuben, Simeon, Levi, and Judah;	τ
	וְאָלְה שְׁמוֹת ְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאָים מִצְּרָיִמְה אֲת יַנְּלְב אִישׁ וּבֵיתָוֹ בְּאוּ:	ְּנְבֶר נְאֵנְהֶ בִּּנְינֵיה מָאַלְיּ: הְּמָאֵלְיּ לְמָאֵבְׁוֹם מִם נִתְּלִב הְאָלְוּ אָמְנִית בְּנִּי וֹמְּבָאֵלְ	Now these are the names of the sons of Israel, who came into Egypt with Jacob; every man came with his	I

שלמת כאלו לא ידע: (10) הבה נתחכמה לו. כל *סבס* לשון סכנס וסומנס לְדָבֶּר סוא, כלומר סומינו עלמיכס לכך: - נתחכמה לו. לעס, נתמכמס מס לעשות לו. ורבותינו דרשו, נתמכס למושיען של ישראל לדונס במיס, שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולס (שמו"ר א, יא).

(8) ויקם מלך חדש. רב ושמואל, מד אמר מדש ממש, ומד אמר שנממדשו גוירומיו (מועס יא.): אשר לא ידע. עשס

(a) ויוסף היה במצרים. וסלא סוא ובניו סיו בכלל שבעיס, ומס בא ללמדנו, וכי לא סיינו יודעים שסוא סים במלריס, אלא

(ו) ואלה שמוח בני ישראל. אע"פ שמואן במייסן בשמוחס, חור ומואן במיחחן, לסודיע הבחן שומשלו לכוכביס, שמוליאן

לסידיעך לדקמו של יושף, סוא יושף סרועס אח לאן אביר, סוא יושף שסיס במלריס ונעשה מלך ועמד בלדקו:

ומכניםן במספר וצשמוסס, שנחמר המוליח במקפר לְבָּבֶּסֶׁם לְכָלֶם בְּשֵׁם יִקְרֶהׁ (ישעי'מ, כו. שמו"ר ה, ג):

(ע) וישרצו. שסיו יולדות ששה בכרם מתד:

וֹאָט_בֹּגֹּטִמָם: מספנות לפּרשה מַנּעוּ בַּסבַלְעָשׁ וֹיְבֶּוֹ מַבֹּי, נּוֹמָּוֹמוּ מֹלַוּן מִּבָּוֹ מֹסָום לַמָּמֹן

יפְּרָא וֹיִבְאָר מִפְּנִוּ בְּנָוֹ וֹמְבִאָּץ: י וֹכֹאָהָג וֹמְנָּנּ אִינְוּ כֵּן יִרְבָּר וְכֵּן יִכְּקָא יִּהְמָהַן לְּחִיּן כֵּן סִנּן וְכֵּן

אָמֶּרַ הֹּבֹרוּ בַמֵּם בַּפַּברוּ: עַבְּרָה בַּשְּׂבֶה אָת כְּל־עַבְּרָהָם +י קשָׁה בְּחִמֶּר וּבַלְבֵנִים וּבְּכְלֵ- קשְׁיָא בְּטִינָא וּבְּלִבְנֵי וּבְּכִלְ

מפַּבְר וְשָׁם הַשָּׁנִת פּוּנְתְר: הְעִּבְּרִיּנִת אֲשֶׁר שָטַם הָאַחַת יְהִינִיִּמָא דְּשׁיִם הָבָּא שְּׁפְּּרָה וּיֹאַמֶּר מֶלֶבְּ מִצְּבְוֹם לַמִּנִלְּבָי וֹאָמִר מַלְכָּא בַּמִּבְּנִם לְטִוֹטַא

נְחָיָה: הוא נהַמְמָן אַבְּוֹ וְאָם בָּתְ הָוֹא אָם בָּרָא הוּא וְמִקְמָלֵן יָתִיה ין יבאַיטוּ מַּגְשַׁאַבֹּלוֹים אִם בּוֹ וֹשִיבוֹטֹאַ וֹטִטַוֹיוֹו מַגְ מַטַּבָּבֹאַ וּנְאָמֶׁר בֹּוֹבֶּוֹבֶלוֹ אָטַ טְמֹבֹבוֹנְיָנִי וֹאָמָר כַּב טַבְּוֹנֶוֹ מִוּלְבוֹן וֹטַ

> אוצרי לפַרעה יָת פִּיתוֹם ויָת לפולטונעון ולון טבור בית בדיל לעניציהון

> בני ושְׁבַאָּב: שַׂלְפָּגוּ וֹמַלַעַ לְמָבֶּבְׁאָ, מָן בְּבַבַ

בַּלַמְינ: האפלחו בהון פּוּלְטַׂנֹא בַּעַלַלָּא נִע כַּלַ וַיְמְרְרוּ אָת־חַנִּיהֶם בַעַּבֹדֶה וְאַשָּרוּ יָת חַנִּיהוֹן בְּפוּלְחָנָא

וְמִוִם שׁנְיֵנִיקְא פּוּגְּרִי:

נֹאָם בֹבנֹא נוא טַלַוּנֹתוֹנִני:

Kaamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

rigour. children of Israel to serve with And the Egyptians made the

they made them serve with rigour. the field; in all their service, wherein brick, and in all manner of service in with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

'.əvil but if it be a daughter, then she shall it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: 'When ye do the office

דרשו, כאדם שמקלל עלמו, ומולה קללמו באמרים, והרי הוא כאלו כמב וְשָלִינוּ מן הארץ והם יירשוה: (וקס לא סבינו שעל כל סעולס אינו מביא, אבל סוא מביא על אומס אחם. ברש"י ישן): - ועלה בון הארץ. על כרחנו. ורבוחינו

אָר פַחַוּם ואַה רעמסס. שלא סיי ראויים ממחלס לכך, ועשאוס חוקים וצלורים לאולר: בסבלחם. של מלריס: - ערי מסכנוח. כמרגומו, וכן לֶן בֹּחׁ שֶׁל סַמֹבֵן סַזֶּס (ישעי'כב, מו), גובר סממונס על סחולרוח (שמו"ר (11) עליו. על סעס: מסים. לשון מס, שריס שגובין מסס סמס. ומסו סמס, שיבנו ערי מסכנות לפרעס: למען ענוחו

בעיני עלמס וק"ל). ורבומינו דרשו, כקוליס היו בעיניהם: ומדרשו, רוח הקודש אומרח כן, אחם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה: - ויקצו. קצו בחייהם. (ויש מפרשים המלרים (21) וכאשר יענו אוחו. זכל מס שסס נומנין לצ לענומ, כן לצ סקצ"ס לסרצומ ולספרין. בן ירבה, כן רצס וכן פרץ.

(EI) בפרך. בעבודה קשה המפרכת את הגוף ומשברתו:

מינוק סבוכס (מומס ימ:): בועה. לשון לעקס, כמו פַיּוֹלֶדֶס מֶׁפְּעֶס (ישעי'מב, יד): שפרה. זו יוכבד, על שם שֶׁמְשַׁפֶּבֶת הֹת קולד: בויעה. זו מריס, על שם שפּוֹעְק ומדברת וקוגה לולד, כדרך הנשים המפיימות (EI) למילדות. סוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש לשון כבד, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד וּמְיַבֶּר:

מְלְמַנְנִינְיוֹ שׁממִיד לֹסוולֹד כֹן סמושִיע מוֹמס: וחִיח. וממיס: הְּסְׁבְּנְנִיס (ירמי' יח, ג), מושב כלי מומנות יולר כלי מרם: אם בן הוא וגר. לה סיה מקפיד הלה על הזכריס, שהמרו לו (16) בילדכן. כמו זסולידכן: האבנים. מושג סאשס סיולדם, ונמקוס אחר קוראו משגר, וכמוסו עשָס מָלָאַבֶס עַל

בּגֹלֻבֶּים: מֹבֵּע מֹגַבְיוֹם וֹשְׁעַבְּיוֹלְ אָעַ מַבְּבָּא בַמִּגַבוֹם וֹפַוּמָא וֹעַ ַן וֹלַאָ הֹמָה כֹּאַמֶּב צַבָּב אַכְיִנוֹן הַבֹּנִא כֹּמָא צַמִּכְיִלְ הֹפִּעוּן נְמִינֶאן ְמְמְיַלְאִ מֶּתְ מְּאָרְתְיִאָר וּדְחִילָא חָוָהָא מִן אֲדָם יִיְ וְלָא

تَزْدُكُ، ١٠: ŪΫĽ אָני וַנְּאָמֶר לְהָוֹ رَزَعُكُم مُرَكِ مِعْدَرُتِ كِأَمْرَذُينِ نَظُدُمُ مَرْخُمُ لِمَعْدَنَهَ كَانَائِهُمْ

نَجُبِهِ هُٰذِيثًا تَمُنَوْتُكَ أَنْكُلِهِ: בְּמְבֶרְהְיָּתְ בְּיִרְחְנְוֹתְ בְּמָבְתְּם אָבֵי תַכִּימָן אָנִּין עַּדְ לָאַ עַּלְת ور جُن جِن حَنْشِره أ וַשֹּאַמְּבוֹן עַבְיּבַעְ אָבְ-פַּבַתְּע וֹאָמַבָא טִוָּטָא לְפַּבַתִּע אָבִי

בְּלֵּם נַלְּמָּבְׁנִי בְּאָר: יי נוומר אָלְנִים לְמִוּלְנִע נוּנֵב וֹאִוּמִּר נִּגְ לְטִוֹטִא וּסִנִּ מַּמָּא

בְּאֶבְעַיִם וּוֹמַמְ בְעָם בַּשִּׁים: וַנְיָהִי בֶּי־יְרְאָי חַמְיַלְּלְת אָת־ וַהַנְה פַּר דְּחִילָא חַיְּהָא מִן

ए । (ख) הַיָּאָרֶתְ הַשְּׁלְיּלְהוּ וְכָלְ־הַבָּת לִיהִּיְאֵי בְּנַהְרָא הִּדְּמִוֹנֵיה ست کیلال

פּטׁלמֹא טַבוּן וֹפַוּימִטוּן וֹטַ - מֹצִיה - הֹֹהִיטֵוֹ וֹאַמִּר לִבְיוִן מֹא בון הֹבֹּצִיוֹ

خْتُكُ لَا يُعْدُدُ اللَّهُ الْخُدُاءُ اللَّهُ الْخُدُاءُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي الللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّهُ اللَّا עמבולה לא כוֹמָוֹא מבּנוֹשׁא וֹינִנוֹשׁא

וטטיפו לַטִּדְאָ:

ַ לְבְּלְעַמְּנִ וּפַפֵּיד פַּרִעֹּה לָכָל עַמֵּיה בום ון ועבר להון בהון:

וֹכֹא שַׁבֿוֹגמוּו: עּיִּלְוָּע לְמִוּמִּר כֹּלְ בַּבֹּא בִּינִינִלְיָב

> men-children alive. commanded them, but saved the did not as the king of Egypt But the midwives feared God, and

have saved the men-children alive?' Why have ye done this thing, and midwives, and said unto them: And the king of Egypt called for the

unto them.' delivered ere the midwife come women; for they are lively, and are women are not as the Egyptian Pharach: 'Because the Hebrew And the midwives said unto

multiplied, and waxed very mighty. midwives; and the people And God dealt well with the

them houses. midwives feared God, that He made And it came to pass, because the

daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every saying: Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people,

77

17

07

יג, יע) לשון עבר חללחם כמו וחחללו לוכרים: במו ויסמרו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶסְ בְּפִיבֶּס (ירמי' מד, כה), לצון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶלְנֶס מֹמִי שָׁל עַמִי, (ימוקאל עברים לנקבום רבום, מיבה זו וכיולה בה משמשם לשון פעלו ולשון פעלהם, כגון ומהמכן היש מלרי, (שמוח ב, יע) לשון עבר (17) וחחיין אח הילדים. מַמַּפְּקוֹמ לַסֹס מיס ומוון. (סומס יפֿ:) מכגוס הכפֿעון וָקַיַּימפֿ, והשני וַקַבִּימָפון, לפּי שלעון

סשדס שאינן לריכות מילדות, וסיכן משולות לתיות, גור אריס, ואב ימרף, בכור שורו, אילס שלותה, ומי שלא נכתב בו, סרי (19) כי חיות הגה. בקימום כמילדום, מרגוס מילדום מַיָּמָם. ורבומינו דרשו, (מומס ימ: ושמו"ר) סרי הן משולום למיום

וילך, וישב, ויכד, ויכל, לפי שלינן מגורמן של ללו, שסרי סיו"ד ימוד בסן, יכד, ינל, ישב, ילך, יו"ד לומ שלישים בו: ויישב (ויקרא י, כ), לשון סוטב, וכן וירב סטס, ומרבס סטס, ויגל יסודס, סגלס יסודס, ויפן כס וכס, פנס לכאן ולכאן. ואל משיבני, ספנס סונבום זו לזו, כל אלו לשון מפעיל את אחרים, וכשסוא מדבר בלשון ויפעל, סוא נקוד סיו"ד בחיר"ק, כגון וַיִּישַב בְּעֵינֶיוּ יס), סרבס ממניה, וכן וַיַּבֶּל סַּשְׁמַבְיִמ (דברי סימיס־ב לו, כ), נבוזרמֿדן הגלס את סשמרית, וַיָּשֶן וַנְבַ מֻל וַנְבַ (עופעים עו, ס), סים נקוד סיו"ד בליכ"י שסים קמ"ן קמן, (מו בסגול שסים פמ"ם קמן)כגון ויימב מלסים למילדום, וַנֶּבֶב בְּבַם יְסִידְס (מֹיכה ב, (02) ויישב. סמיג לסס, וזס מלוק במיגס שימודס צ' אומיום ונמן לס וי"ו יו"ד בראשס, כשסיא באס לדצר צלשון ויפעל, שכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב עָס מִּמָּךְ לָבְנָמׁ (ימוקמל יע, ב):

ומלכום ממרים, כדלימה במקכה קועה (יה:): (וב) ויעש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכות שקרויין במיס, ויבן את בית ס' ואת בית סמלך, כסונס ולויס מיוכבד, אלהים למילדת. מסו סמונס:

בֿע_כָגוּג: א* וַיֵּלֶב אָישׁ מִבַּיר לֹוֹי וַיִּקְּד אָרֹ יַצְיַלְ מִּדְּבִר לֵוֹי וְנְסִיב

شِحِشِد نُدُناره: אַתוֹ כִּי־טִּוֹב הוֹא וַמִּצְפָּנָהוּ וַחַזָּת יָמִיה צָּבֵי טָב הוּא נְעַּנְיִר הָאָמֶּׁר נַתַּלֶּרְ בַּן נַתָּרָא וְעָּרִיאָר אָפְּהָא וְילֵידָר בַּר

נְהָשֶׁם בַּסִּיף עַל־שְׁבָּת הַיָּאָר: יבוְפָּת וַתְּשֶׁם בָּה צָת־הַנֶּלֶד לו הַבַת גַּמָא נַתַּהְמָרֶה בַחֵמֶר וְלאַ יָבְלָת עוֹד הַצְּפִינוֹ וְחָּקָּחַ

ל הַיָּאָר וְנַשְּׁרֹמֵיהָ הֹלְלָת עַל־ נַהְרָא וְעִילִימְהַהָא מְהַלְּכָן עַל נמָרֶד בַּת־פַּרְעֹּה לְרָחִץ עַּל־

מַה־יַּעְשָׂה לְוֹּ:

: ثَاثَاثُ कृतान एकंदि एकंप्रदेग श्रुप सुद्धाता יַר היָאָר וַמָּרָא אָת־הַמַּבְּל פֵּיךְ נַהָּרָא וָחָזָת יָת מַיֹבְתָא

נְּמֵאָמֶׁר מִיּלְבֵי, בַּמְּבָרִים זָּר: וְהְנֵּהְ נַעָּה בַבֶּה וַתַּחְעָל עָלֶיוּ נִמִּפְּמַּעִ נִמִּרְצֵּעִרִּ צֶּתַרַנַּּגֶּר

יות בַּת לַוֹּי:

נאַמְבוֹשׁיִשׁ שַּׁלְטַאִ וֹבְעוֹנִי:

בּוֹמֹבֹא מֹל בֵּוֹךְ נַּהְרָא: ומוואט פֿע זט בבוא ומווטע נְעַבְּעָה בְּתִימָרָא וּבְוָפָּתָא וּנֹסׁוֹבַע בַוּשׁ שַּׁוּבַּעֹא בַּיוָמָא וֹלָא וֹכִילַע מוָד לְאַּמְמֶבוּיתִיה

לְמִבַּת מָא וִטִמְּבֵּיִר לִיה: נַמַּתַצָּב צְַּּחֹתְּוֹ מֵרְחָל לְדֵעֶּׁה וְצִּהְעַּתַּרַה צֵּחְתֵּיה מֵרַחִיל

الإياليات: בו נגבא נאנשיטה יה אַמְּהַהּ ונחתת בת פרעה למסחי על

נאמבע מבני יהוא בין: מולומא פֿכי וֹשַסַע מַלְוָעִי יפֿטַטַע וַטַוֹע וֹע בַבְּיָא וַבַא

> of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

him three months. that he was a goodly child, she hid bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

by the river's brink. child therein, and laid it in the flags and with pitch; and she put the bulrushes, and daubed it with slime hide him, she took for him an ark of And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

לעברים, וסס לא סיו יודעים שמופו ללקוח על מי מריבה: שם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקוח במים, לפירך גור אומו היום אף על המזרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד (SS) לכל עמו. אף עליסס גור, יוס שנולד משה אמרו לו אָלְעַנְּנִינְיו, היוס נולד מושיען, ואין אנו יודעים אם ממלריס

בן שמונים שנה, אם כן כשנמעברה ממנו הימה בת מאה ושלשים, וקורא אומה בת לוי: יכספכס לסיום נערם. ובם ק"ל שנס סימס, שנולדס בבואס למלריס בין סחומום, ומאמיס ועשר נשמסו שס, וכשילאו סיס משס קשה מעל פרעה, אם פרעה גור על הוכרים ואמה גם כן על הנקבות. ברע"י יען) והחוירה ועעה בה לקוחין עניים, ואף היא (1) ויקח אח בח לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפני גוירם פרעס, (וחור ולקחס, ווסו וילך, שסלך צעלם צחו שממרס לו גורמך

(S) כי שוב הוא. כשנולד נחמלה הציח בלו הורה (קומה יצ.):

בלש"ו, ודומה לו קנה נמוף קמלו (ישעי'יט, יש, ים, ו): בחמר ובופח. ופת מנתון ומיע מנפניס, כדי שלל ירית לומו לדיק רית רע של ופת: - וחשם בסוף. סול לשון לגס רושי"ל למקומעין, והם בדקו אחריה למוף מי: - גמא. גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני רך ובפני קשה: (E) ולא יכלה עוד הצפינו, שמנולס סמלרייס מיוס שסחירס, וסיל ילדמולששס חדשים ויוס לי, שסיולדת לשנעס יולדת

וסס דרשו את אממס, אם ידס ונשמרבבס אממס אמות סרבס (קומס שס): סולכום: אח אטוחה. את שפחסה ורפומינו דרשו לשון יד, אבל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לו לסנקד אמסס מ"ס דגושס, מימס, כמו הגַה סְׁנִכִּי הוֹלֶךְ לְמוּת (ברחֿשית כה, לב), הולכות למות לפי שמיתו בה, והכתוב מסייען, כי למה לנו לכתוב ונערותיה בְּחֹוּ מֶלְקַּמ יוֹאָב אֶל יָדִי (שמואל־ב יד, ל), והוא לשון יד ממש, שיד האדם סמוכה לו. ורבוחינו דרשו (סוטה יב:) הולכוח לשון (a) לרחץ על היאור. מכם המקכה ופרשהו, ומרד בה פרעה על היהור לכמוץ בו: על יד היאור. הלל היהור, כמו

(a) וחפתה ותראהו. אם מי כאתה, הילד, זהו פשומו. ומדכשו, שכאתה עמו שכינה (קומה שם שמו"כ א, כא): והנה

نظڭائا מו במלביים ובינים לו אם מינים א מו יהובים ובינים ַ הַאָּלֶבְּ וְקְּרֶאָהִי לְבְּיִאָּמֶּר מִינְּקָת הַאִּינִיל וְאָקְרִי לִיךְ אִמְּהָא נקאטר אַחֹתוֹ אָלְבַּת פּּרְעֹה וָאָמָרַת אַחָמִיה לְבָת פּרְעֹר

ַ נִשְׁלֶבְ עַׁהֹּלְמְּע נִשֹׁלֵבֵא אָטַ־אָם נִאָּזַלָט הִילְיִמָּטֹא יַלַבָּט נָט וַהְאָמֶר לְהַ בַּתְ־פַּרְעָה גֻבָּר וַאֲמָרָת לַהְ בַּת פַּרְעָה אִיוִילִי

<u> עַּיִּלְּע וַשִּׁלָּנִלְעוּ</u> אָשׁן אָת־שְׂכְבֶוְדְּ וַתְּקָּוֹ הָאִשְׁרִ וַצִּגָּא אָמֵין יָה אָגָרִידְ וּנְסִיבָת ⁸ אָתַרַנַּגֶּר תַנָּר וְהָנִקָּרוּ לִי נְאָנִי נְיַבְאָמֶר גְרֵה בַּתְ פַּרְעָה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְּ בָּת פַּרְעֹה הָלִיכִי

بنياتان: שָׁמוֹ משָׁה וַהֹּאִמֶר כָּי מִן־הַמַּיִם " פּרְעָּה וְיְהִי־לָה לְבֵּן וַתִּקְרֵא פּרִעֹה וַהָּוָה לַה לְבַר וּקִרְאַת

מְבְּרֵר מֵאֶּהְיוּ: <u>וַיַּרְאַ אָישׁ מִצְּרִׁי מַבֶּּה אִישֶׁ־ בְּפּוּלְחָנְהוֹן וַחֵזָא נְבַר מִצְּרַי</u> אַל־אָהְיוּ נַיּרֵא בְּסִבְלְתָם מִשָּׁה ִּנִפָּס לְנָה אַהוֹהִי נַהַנָּא וְיְהֵיו בַּיְמָיִם הְהַהַם וַיִּגְרַל מֹשֶׁרֹ וַהַנָּה בִּיוֹמָיִא הִאַנּוּן וּרְבָּא

تابر: אַּשׁׁ וַיַּךְּ אָתְרַהַמִּצְּרְיִ וַיִּּטְמְנָהִרִּ לִיתְ אָּנְשׁׁ יִּמְתָּאַר נَرْهُا حِبُ رَجِب رَزَكُ كَد كَيْرًا لَهُنَاهَرْ، كَرْحُه بَرْحُه لِنَائِه كَلَا،

ליף יה דְבְּיָא:

אַמֶּיה דְּרְבְיָא:

אַטַּטָא בַבְּיָא נְאַנִיקְמָיַה. בּיִּ זה בְבְּיָא הָבֵין וָאִינִיקִיהוּ לִי

מַנְאַ שְׁחַלְתֵּיה: שְׁמֵיה משֶׁה וַאֲמַרָּת אֲבֵּי מִן וּנּגַבַּלְ עַנְּּלְעַרְ נְשַׂבַאָּעַנְּ לְבַּעַרַ נּוְרְבָא נְבְּנָא נְאָיִטִימֵיה לְבַּע

מָבוּ, כִלְּבַר יְהוּדִי מָאָבוּהִי:

נשמריה בְּחָלָא:

she may nurse the child for thee?' nurse of the Hebrew women, that daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharaoh's

called the child's mother. Go.' And the maiden went and And Pharaoh's daughter said to her:

child, and nursed it. wages.' And the woman took the it for me, and I will give thee thy her: 'Take this child away, and nurse And Pharaoh's daughter said unto

I drew him out of the water.' his name Moses, and said: 'Because he became her son. And she called him unto Pharaoh's daughter, and And the child grew, and she brought

ΟI

8

of his brethren. an Egyptian smiting a Hebrew, one looked on their burdens; and he saw went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

hid him in the sand. no man, he smote the Egyptian, and way, and when he saw that there was And he looked this way and that

נער בוכה. קולו כנער:

- (8) ותלך העלמה. סלכס בוריזומ ועלמות כעלס: (ד) מן העברייה. שסמוירמו על מלריות סרבס לינק ולא ינק, לפי שסיס עמיד לדבר עס סשכיים (שמו"ר א, ל. מועס שס):
- (9) היליכי. נמנגאס ולא ידעס מס נמנגאס, סי שליכי (שמו"ר שם קועס שם):
- פעלמי, מבא היו"ד במקום ה"א, כמו עשימי, בנימי, פנימי, נוימי: משימי, אינו אלא מגורם חיבה שפעל שלה מיוסד בה"א בפוף החיבה, כגון משה, בנה, טשה, לוה, פנה, כשיבא לומר בהם באשר יאמר מן קם הקימופי, ומן שב השיבופי, ומן בא הביאופי, או משפיהו, כמו ומש פי אָם עַוֹן הַאָּרֶץ (זכריה ג, ט), אבל ולשון סולאס סוא, וכן יַמְשֶׁנִי מִשַּנִס רַבִּיס (שמואל־ב כב, יו), שאלו סיס ממחברה מש, לא יחבן לומר משימיסו אלא הַמִישוֹמִיסוּ, הסירוסיו, כמו לה יַמוּשׁ (יהושע ה, ה) לה משו, כך הצרו מנחם. והני הומר שהינו ממחצרה מש, וימוש, הלה מגורה מָשְׁה, (10) משיחהו. כמרגומו שְׁמַלְמֵּיש, וסוֹה לשון הולהה בלשון הרמי, פְמִשְׁמַל בִּנִּימָה מֵמַלְבָּה, ובלשון עברי משימהו, לשון
- לבימו וסרגים בדבר, וכשרמס מומו מלרי שסרגים בדבר, סיס מכסו ורודסו כל סיוס: היה, ונמן עיניו בה, ובלילה העמידו והוליאו מבימו, והוא חור ונכנס לבימ ובא על אשמו, כסבורה שהוא בעלה, וחור האיש וסיס מעמידס מקרום סגבר למלאכחס (שמו"ר א, כח): מכה איש עברי. מלקסו ורודסו. וצעלם של שלומים בם דברי וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולצו לסיום מילר עליסס (שמו"ר א, כו): איש מצרי. נוגש סיס, ממונס על שוערי ישראל, (II) ויגדל משה. וסלה כבר כתב ויגדל סילד, ה"ר יסודה בר"ה סרהשון לקומס וסשני לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו:

לְבְׁמְּמ לְמִּׁנִ נַכֵּנִי בַמֶּב: אַלְהָוֹם מֹבֹנוֹם וֹאָנֹם וֹנְאָמֶנְ ווצא בוום השלי וְהַנָּה שָׁנֵי־

ŸŪĊĊĿ: וֹאַמֹּב לְטַוֹּבֹא לַמֹּא אַטַּ מִּטִּי الأطك

Wherefore smitest thou thy fellow?' he said to him that did the wrong: Hebrews were striving together; and and, behold, two men of the And he went out the second day,

 $\epsilon_{\rm I}$

نَايُّ الله ניירא משָׁה נִיאַמָּר אָבּן נוּדָע וּרְחִיל משָׁה נִאַמָּר בְּקּישְׁשָׂא אָמֶּר כַּאָמֶּר בַבְּיִנְיםׁ אָטַר בַּמָּאְ בַּמָּאְ בַּמָּאָ בַּמָּאְ בַּמָּאָ בַּמָּאָ בַּמָּאָ בַּמָּאָ בַ ÷ı וְמִפַּמְ הֹבֶּנוּ עַלְעַבְׁלְנִיּן אַעַּוּ הַלָּגִיּא עַלְמִעַּׁמֹלִי אַעַּ אָמָר

אַטְיִרָע פַּטְגָּטָא: رْدِيجَمُد مِن شِخَالِةٍ جَيْجَرِهِ شَدِ يَجْمَدُما شِأَنْكَ جَزُدَد يَدَ لَيَدُنَا

said: 'Surely the thing is known.' Egyptian?' And Moses feared, and thou to kill me, as thou didst kill the ruler and a judge over us? thinkest And he said: 'Who made thee a

מֹבְיוֹ נִיֹמֶב מֹלְ עַבְּאַב: משֶׁה מִפְּנֵי פַרְעָה נַיִשֶּׁב בְּאֶבֶץ^ ¿ וּיְבַקִּשׁ לַהַרָּג אָת־מֹשֶׁת וּיִּבְרָח וּיִּמְׁמֹּמ פּּׁבְּמִּעְ אֵטַבְעַדְּבָּבְר עַנְּיִּע יִמְמָמ פּּׂבַמָּע נִע פּּטִּנְמָא טִדִּין

はいひと באבלא במבין וימיב על משָה מן קַדָם פַּרְעָה וּיתִיב וּבְשָּׁא לְמִלַּמַּלְ וָת מִמֶּע וֹמָּבַל

and he sat down by a well. and dwelt in the land of Midian; Moses fled from the face of Pharach, thing, he sought to slay Moses. But Now when Pharaoh heard this

غَدَيْتًا: אָת־הָרָהְשִׁים לְהַשְּׁקוֹת צָאוֹ יָת רָשִּיָּא לְאַשְׁקְאָה עָנָא יי נְּתְּבְאָנְה נִתְּדְלֶנְה נְתְּעֵלֶּאנְה נֵאֲתַאָּה يذرحتا منائا هُرَم خنين بذرخه ليمانا هُدَم خنا

water their father's flock. water, and filled the troughs to daughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

משֶׁר וּנִישִׁלְּן וּנִשְׁלַ אָת־צֹאָנֶם: י וּלָאוּ בַּבְאָנם וּגִּלָם בּילַם

מְלָבונון: משה ופַּרַקנין וָאַשְּקר יָת וֹאַנוּ בֹמֹּג וֹמַבַרוּנוּן וֹלַם

helped them, and watered their them away; but Moses stood up and And the shepherds came and drove

נַּאָמֶר מַבְּיִּעַ מִתַּרְמָּן בָּאָ תַיְּיִם: 81 נקבאנה אָל־ךְעוּאָל אָבִיהָוּן

נֹאַמֹּב מֹבוּנוֹ אִנִטֹינִינוֹ לְמִימֵינ וֹאִׁטֹאִׁב לִנֹט בֹתוּאָל אֲבוּהוֹן

יומָאַ דֵין:

come so soon to-day? father, he said: 'How is it that ye are And when they came to Reuel their

ללשם ממנו שימגייר: (12) ויפן כה וכה. כאס מס עשס לו זבים ומס עשס לו בשרס. ולפי פשומו כמשמעו: דירא כי אין איש. שלין איש עמיד

(13) שני אנשים עברים. דמן ואניכס סס, שסומירו מן סמן: נצים. מריניס: למה חבה. אע"פ שלא סכסו, נקרא

במשמעו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהיימי ממה עליו, מה חעאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל בפשומו. ומדרשו, דאג לו על שראס בישראל רשעיס דֵילְמוֹרִין, אמר, מעתס שמא אינס ראויין לסגאל: אבן נודע הדבר. (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה אימר. מכלן לנו למדים שסרגו נשס סמפורש: ויירא משה. רשע בסרמת יד: רעך. רשע כמותך:

משס, וילילני מחרב פרעס: (וישב בארץ מדין. נחעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד מיעקב שנודווג (EI) וישמע פרעה. סס סלשינו עליו: ויבקש להרוג את משה. מסרו לְּקוֹמְשֵינֶר לסרגו ולה שלעס זו סחרז, סוה שהתר כואס אני שסס כאויים לכך:

סמשויות בתרן: (16) ולכהן מדין. רב שבק, ופירש לו מעבודת אלילים ונידוסו מאללם: אח הרהמים. את בריכות מרולות המים לו זווגו על הבאר:

(TI) ויגרשום. מפני הנידוי:

לַנוּ נוּיָהְלַ אָּטַ־הַצְּאָן: מיַד הַרֹּמִים וְגַּם־דָּלָה דָלָה וּשֹאָסֶוֹבוֹ אָנְהַ מֹּגֹּבְוּ בַיֹּגִּגִלְנִיּ

מֹוֹלֵא וֹבֹא כַוֹא וֹאַהָּלוּ וֹע

water for us, and watered the flock.' shepherds, and moreover he drew delivered us out of the hand of the And they said: 'An Egyptian

البحرح ځاته: ثِير مُنَاحُقًا عُن لِغِيم طَلَعًا كِل يَـٰذِل مُحَظِّينًا ثَنِ سِخَتَه ظِيَا

ביה וייכול להמא:

may eat bread.' have left the man? call him, that he And where is he? Why is it that ye And he said unto his daughters:

يبور אָת־צִפּרֶת בִּתָּוֹ לְמִשֶּׁת: וּ וַיִּוֹאָל מֹשֶׁה לְשֶׁבֶּה אָת־הָאִישׁ

र्'वंध्रातः ווהב ות צפורה ברמוה ואָבו מְמָּע לִמִטַב אָם װּבָרָא

Zipporah his daughter. with the man; and he gave Moses And Moses was content to dwell

ţÇŢ;; (ē) בּׁ אֹמָר צַּר הַיִּיִּתִּ בָּאָרֶא נַיַבְּלְ בָּלְ נַנְּלֵבֶא אָטַ הָּמִוְ יַּבְׁהָשְׁם נִילִיבִע כַּב וּלַבָּא זְטַ הָּמִנִּצִּ

בֿאָבֿע נוּכְרָאָה: זּבׁתום אָבוּג אָמָב בּגָּב בֿינוּניג

Egypt died; and the children of those many days that the king of And it came to pass in the course of

been a stranger in a strange land.'

name Gershom; for he said: 'I have

And she bore a son, and he called his

מו_העבדה: رَفَمَر مِأْمَنُهُ عُرِينَةُ رِيَارِهِ בְּנֵי וְמְּבָאָב מִן בְהַהְבָּב וּוֹלְמְבַי

ללבם גל מן פּוּלְטַׂלָא: יוֹמִיטוּ יסְבִיבַע שַׁבִּיבַעָּעוּן פּּילְחָנְא דַּחֲנָה קָשֶׁי עַלְיהוֹן ושְׁבַאָּב מוּ は八八分 נְהַנְה בְּיוֹמָנָא סַגִּיאַנָּא הָאָנוּון

the bondage. cry came up unto God by reason of bondage, and they cried, and their Israel sighed by reason of the

בּ נִיְּמֶתְ מֵבֶּב מִאָּרִיִם נַיּאָנְחַוּ

ごなして: אַבְרְהָם 'דְּעִׂם יִצְׁהָק יּדְעִם וְאָמִוּה בוֹ בוֹ בוֹ בֹבוּלְנִינְוּן

with Abraham, with Isaac, and with God remembered His covenant And God heard their groaning, and

77

77

07

אַבְרָבְהָם אָנַרַיִּצְקְהָלָבוּ וְאֶנִרַיַנִּצְקְבַר: וּוֹלַב אֹבְנִים אָנַ בּבוּיִנְוּ אָנַ ⁺² נִישְׁמָׁמ אֶׁלְיָרִם אָנו_נֹאַבֿנֹים

ולכן כבום זו ההלכולא בלונ

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

נייַדע אָל'הָים: (ס) ⁵⁰ וּגֹֹרֵא אֶּבְעַוֹם אָּטַ-פָּׁנָגָּ וֹמְּבָאַבְ

- דאת אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל: (OS) למה זה עזבחן. הכיר בו שסוא מוכעו של יעקב, שהמים עולים לקראמו: ריאכר להם. שמא ישא אחת מכס, כמה
- שְׁלְכִי, נשבע לו שלה יווז ממדין כי הם ברשומו: (IS) ויואל. כמרגומו, (מ"א כמשמעו) ודומה לו הוהל נְא וְלִין (שופטים יט, ו), ולו הוהלנו, הוהלחי לדבר. ומדרשו לשון
- ובאת משועה על ידו, ולכך נסמכו פרשיות הללו. (בר"י): וימוח מלך מצרים. נלמרע, והיה שוחע תינוקות ישראל ורוחץ (33) ויהי בימים הרבים ההם. שסיס משסגר נמדין, וימת מלך מלריס וסולרכו ישראל למשועס, ומשס סיס רועס וגו'
- (14 בריחו את אברהם. עס אַנרסס: **ετασ (ααι"ς α, ⟨τ)**:
- (25) וידע אלהים. נמן עליסס לבולה סעליס עיניו:

הַר הְאֶלהִים חֹבְבְּה: הצאן אַהַר הַמּּדְבָּר נִיָּבָא אָל־ עלו כבו מדין נינה את ימשֶה הַנֶּה רֹמֶה אָת־צָּאוֹ יִתְרָוֹ

XC4: הַפְּנָת בַּגַּר בָּאָה וָהַפָּנָת אֵנָנִנּי ַ אָשׁ מִנְיַנְיִבְ הַפַּׁנְּהַ נַבְּרָא נְהַנָּה בְּשָּׁלְבִינִבִית אִישְּׁהָא מִּנְוּ אֶסַנָּא

∠אִ⁻יִבְעַר הַסְּנֵה: אָת־תַמַּרְאָת תַּנְּדִל תַנָּּה מַדִּינִי וַנְאַמֶר מֹשֶׁׁה אָסֶרֶה־נָּאַ וְאֶרְאֶה

ĽΕ̈́Ε΄: הַסְּנֶה וַיָּאַמֶּר מֹמֶָה מֹמֶה וַיָּאַמֶּר ַוּיִקְרָאַ אֵלָיו אָלֹהִים מִהַּוֹדְ ניָרָא יְהְוָה בָּי מָר לְרְאָוֹת

לבמ הוא: אַאָּהֶׁר אַטִּׁעְ מִנְמֵּׁעַ מִּלְּגִי אַבְּמָעַ - בַּאַטַּ קָאָנִים הַּכְנְנָעַי אָטַר פַּבִּישָ ְ נְמְלֶּיִרְ מֵעָלִ רַנְלֶּיִרְ בָּי תַּמְּלִוֹם נּגְאַמָּר אַּלְשַׁלְּנֵר עַׁלְם הָּלְ נִאָּמָר לָא שַּׁלַנִר עַלְכֹּא הָּנִי

מִעַבּׁנִת אָבְעַבְיֹאָבְעַנִים: נְצְּלֶב נִיּסְמֵּר מִמֶּרְ פִּּלְּנִו כֵּנִי נְבָא ¬ אַלְנְמָים אֶּלְמֵי, וֹגְּטֵׁל זֹאַלְמֵי, נַּאָמֶׁר אַנִכֹּי אָבְיוֹי אַבְוֹי אַבְוֹי אָבְוֹי אָבְוֹי

> ځ⊔ب⊏=: באטילג הגוני ולבא ביי בהגא למדקרא נאַקא לטורא וֹבַבֹּר יָת עָנָא לַאָּתַר שָפַר בוטבן טמוטו בלא במבל ומשה הנה רשי יח ענא

> נאַסּוֹא לְנִעוְעִי מִעֹאָכִילִ: נְנֵוֹא נְנַא אַסְנָא בַּתָּר בָּאִישָׁנַא וֹאִטַוּלִי מַלְאָּכֹא בּיוֹ לִיִיִּ

לא משוקר אַסּנָא: וֹני בּוֹלֹא בֹבֹּא בִבוּו מֹא בוו נֹאַמַר מָמֵּר אָנִפּׁנִ, כַּמַּן נֹאַנִוּי

משה משה נאַמר הָאַנָא: ולבא ליה יי מגו אַסַנָּא וַאַמַר וֹשׁוֹא וֹוֹ אָבוּוּ אִשְׁפֹּוּוּ לָמִשְׁוֹיִ

סולב ממק בילב אבו אטבא

וֹאַמֹּע אַנֹא אֶלַבֹא בּאָרוּשׁ

מֹלְאַסְתַּכַּלָאִ בַּגִּית וכְבַשָּׁנוּן מֹשֶׁה לְאַפּוֹהִי אֲרֵי になくにいに ドバスクロ ※六口に ドダイプロ

> unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to of Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock

III

not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he and to a fire in a flame of fire And the angel of the Lord

the bush is not burnt. now, and see this great sight, why And Moses said: 'I will turn aside

said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses.' And he him out of the midst of the bush, turned aside to see, God called unto And when the Lord saw that he

standest is holy ground. thy feet, for the place whereon thou hither; put off thy shoes from off And He said: 'Draw not nigh

afraid to look upon God. And Moses hid his face; for he was God of Isaac, and the God of Jacob.' thy father, the God of Abraham, the Moreover He said: 'I am the God of

- (I) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, של הירעו נשדות המריס: אל הר האלהים. על שם סעמיד:
- משר לקח משס: בו, מֶס שַׁמֻלֶס לְבָּמֵךְ (ימוקפל מו, ל): מחוך הסנה. ולפ פֿילן פֿמר, משוס עִפּוֹ פֻּנֹכִי צְּבֶלָה: אבל. נפֿכל, כמו לפֿ עבד בס, (2) בלבת אש. בעלהצת אע לצו על הע, כמו לצ העמים, בְּלֵב הְמַלְה, (שמוחל־ב ית, יד) וחל תחמה על התי"ו, עיע לנו כיולה
- (3) אסורה נא. אמורס מכאן לסמקרב שס:
- (a) של. שְלוֹף ומולם, כמו וְנְשַׁל מַבַּרְשָׁל (דברים ימ, ס), כי ישל וימך: אדמה קודש הוא. המקום:

ההלטט התמטי מפור ויהו כי ַ מְּלֵוּ מַּמֵּוּ אַמָּהַר בַּטִּבְּבָנִים וֹאָטַרַ וּיֹאַמֶּר יִהוָֹה רָאָה רָאֵיהִי אָתַ־

لْلَانَانُا لُلَالًٰ اللَّهُ ا تأختمُن لتأنان لك لأمرار لتغاير זַבָּת חַלְב יוֹבְנָה אָּלְ-מָלַוָם אָבֶץ מּוֹבְּה וּרְחָבָּה אֶל־אֶבֶץ « لَكِٰ لَهُ مَا لِنَجُ ثُمَّا لِللَّهِ عُلِ لِي مُجَالِ الْمُعَافِينَالِيا الْمُعَافِينَالِيا الْمُعَافِينَالِيا וֹאֵבֶׁע לְעַבּּגלַוִו מִיּגַע מִבּּגֹנִם וֹאִטִּוּלַנִים, לָהֵּוֹזְבוּטִעוָן מִיּבֹא

:םטֿא تَجْمَاءُ جُمِّد مَجْدَنَا حِيثَجْرَا حِيثَاثُم لِمَجْدُجُ خُوجًا خُوبِا: אֹלְוֹ וֹנֹם_בֹאִוּטֹוְ אָטַ וֹמֹטַב בַנַב בַּהַלַנ בַּנִי..וֹמָבַאָּב

نْشِلْكُمْ مَفَيْدُلُنْكَ: פּוֹבְתְּע וֹעוְגֹגֹא אָטַבַמֹּמָּג בֹדוֹגַ פּוֹבַמַע וֹאַפּגַל וֹטַ מַּמָּג בֹדוֹגַ ڶٚۿٙڬٛٮ ڂڿٮ ڶڰۿڂڷڬ ڰڂۦٮڂۿڶڰٮڡڰ۩ڰۿڂ۪ڹڐڬڂۯٮ

ದದ್ದು ದೇವೆ וְבֵּׁנִ אַנְאָנֵא אֵטַבְּבָּנָנְ וֹמְּבָאֵלְ זַאָּבֵּנְ אָפָּנִלְ זָטְ בָּנָנְ וֹמְּבָאֵלְ מַלְּבָּוֹלִ אָנָאָנָא אָטַבְּבָּנָנְ וֹמְּבָאֵלְ זַאָּבֵּוֹ אָפָּנִלְ זָטְ בָּנָנִי וֹמְּבָאֵלְ ְּמֵׁנְ אַנְכִּי כֵּּנִ אַלְ'ְבַ אָלְ-פַּרְעָּרִ אָּנָא אָבִי אָנִיגל לְנִי פּּרָעָר

ग्ःं⊓ः שׁמּבֹבוּן אָטַבְנַאָּקְנִים מֹּקְ בַּנִינ בְּהוֹצְיִאָּהְ אָתְ־הָעָםׁ מִמְצְרַיִם שְׁלַחָּמָּהְ בְּאַפְּקִימָּהְ נָת עַמָּאִ בּי בְּׁנַבְּ עַאָּנִע בָּי אַנְבָּי שְׁכְּטְׁעַיִּבְּ נְדֵנִן כְּנַבְּ אָטָא אָּבִי אָנָא וּגַאַמֶּבְ בַּּגַבְאַבְוֹיִנִע מַמָּבּ וֹזִבְרַ וֹאָמַב אַבוֹ, וֹבִי, מַוּמָבו, בַּסַהַּבַבַּ

> מַהְבוּע הַמִּי בַּבְמִבְּבוֹם ווֹטַ נאַמַר ווֹ מִוֹלָא וּבָׁ, בַּבַּתַת

וֹיבוֹסָאֵי: נאָמורָאַי rġĽţġ, ובלה לאטר כנענאי וחקאי יפּטֹג'א לאָנה הֹלב'א טַלִּד אַבְעָא הַהָּא בַאָּבַע שָּבָא

הכנו ללומי ואף ולי שומי וְבְעַן הָא קְבִילַת בְּנֵי וִשְּׁרָאֵל

וֹמְבֹאָץ מִמָּגֹבוֹם:

משֶׁה אֶל־הָאֶלֹהִים נַאֲמַר מֹשֶׁה בֶּוָדֶם יִיָּ מַוֹ

מורָא הָדֵין: ממגנום שפלעון שבם ול גל

> for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the LORD said: 'I have surely

> and the Hivite, and the Jebusite. and the Amorite, and the Perizzite, of the Canaanite, and the Hittite, with milk and honey; unto the place and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

> wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt.' mayest bring forth My people the send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

OI

children of Israel out of Egypt? and that I should bring forth the am I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who

serve God upon this mountain. the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

מאמום את אוני מלעקתם: (ד) בי ידעחי אח מבאוביו. כמו וַיַּדְע מֻלְּסִיס, כלומר כי שמחי לב לסחבונן ולדעם אח מכאוביו, ולא סעלמחי עיני ולא

(10) ועחה לכה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מה מועיל, והולא אם עמי, יועילו דזריך ומוליאם משם:

לסם נס ואוליאם ממלרים: (11) מי אנכי. מס אני חשוב לדבר עם המלכים: וכי אוציא אח בני ישראל. ואף אם חשוב אני, מס זכו ישראל שַפַּעַשָּׁ

דבר גדול יש לי על סוצאס זו, שסרי עמידים לקבל סמורס על ססר סום לפוף שלשם מדשים שיצאו מגרים. דבר אחר כי אסים באשר ראים הפנה עושה שלימומי ואיננו אַפֶּל, כך מלך בשלימומי ואינך ניזוק, וששאלת מה זכות יש לישראל שילאו ממלרים, כי אם משלי, כי אסים עמך, וזה המכאה אשר כאים בסנה, לך האום כי אנכי שלחמיך, ומגלים בשלימוםי וכדאי אני להציל, (בו) ויאמר כי אהיה עמך. סשינו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאמרם מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא שלך סיא,

מַּבְישְׁמִוּ מֶבִר אַמָּר אֲבֶבֶהֶם: נֹאֹמֹנִינֵּי, לְנְיִם אֶּלְנֵי, אָּבִוִנִיכֶּם פּ עַנְּע אָנְכָּׁג בַאָּ אֶבְבַּנְגָּי יִשְּׂבָאָבְ, אָמָג בְּנָע בָּנָג יִשְּׂבָאָבְ וְאָגַתָּב ַ מִשְּׁה אֶל־הֶאֶלֹהִים נַאֲמַר מִשָּׁה קֵדָם יָיָ הָא אָנָא

ڲڒڔڟ۪؞ خِطْرُ نَهْلَةِحِ جُنْزُكِ هُجُنِنَا لِهُجُنِنَا اللَّهِ אַטְר אֱהַנֶּה נֹּאמֶר כָּה תאִמַר ניאטר אָלהים אָל־מּשָּׁה אָהָהָה

نهُدُمْح مُنْتِد هَٰخِيَنَ خَلْنَحِياً: אַבווע ואַמּב כּבוּוֹן שומב לַבוּוֹי נאַמר יִן לְמִשֶּׁה אָהָנֶה אַשֶּׁר

שְׁמֵיה מָאַ אֵימָר לְהוֹן:

Israel: I AM hath sent me unto you.' shalt thou say unto the children of THAT I AM; and He said: 'Thus And God said unto Moses: 'I AM

What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me:

God of your fathers hath sent me

Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of

And Moses said unto God: 'Behold,

unto them?

خَمَجُه لَيْنَا لَحُدُر خَلُد لِجَد: וֹהֹלִר הִּלְעוֹנוּ אָּלִוּכִים זִּעַ הָּטָּנוּ אַּבְוֹנִם אֶּבְוַנִּי יִגְּטַׁל וֹאַבְעַיִּ إהرَّة هُرَّرَه هِكُورَخُه هُرَّرَه ⁵¹ פַּעַ² עאָמִּעְ אָקְבַּדְּנָּגְ וֹמְּבָאָק, שַּנְמָּעְ כִּלְּדָּגְ וֹמָּבְאָבְ וֹנֹ אָּבְבָּאָ

לַכֶּם בֹּמִגַּבוֹנם: فَكِٰ فَكِلُ لَا يُعْلَٰكِٰ الْمُلا لِثَمْ إِنَّا لَا يَعْلَ لِللَّهُ إِنَّا لَا يَعْلَى لِللَّهُ إِن אַלנִנִים וֹגִּנִיל וֹנֹהַלָּד כַאַתָּר אָלְטוּכֹם וֹבְאָנוּ אָלָוּ ממישי וְאָמִרְתָּ אֲלֵהָם יִהוָֹה אֵלְהַי كِلَّهُ لَكُوفَتُ عُن لِكُرِّدُ نَشِلُهُمْ

> אָמִי לַבְּּלַם וֹבֵין צַיַּכְבַוֹי לַכָּב בּאַלביניכון אָלבייה דְאַּבְרָהָם וַיּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל־מֹשָׁה וַאֲמַר עוֹד יָן לְמֹשֶׁה כִּדְנָן

ונט גאטמביר לכון נוגלעד למומר מדקר דכירנא *LÚĊ*[[@

> generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the the God of your fathers, the God of the children of Israel: The LORD, Moses: 'Thus shalt thou say unto And God said moreover unto

> you in Egypt. you, and seen that which is done to saying: I have surely remembered Jacob, hath appeared unto me, God of Abraham, of Isaac, and of LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The Go, and gather the elders of Israel

מפלם קנחריב חסיס לך לאוח על סבמחס אחרח, שארלכס חריבס מפירוח ואני אברך סקפיחים: שמקבלו סמורס עליו, וסיא סובות סעומדת לישראל. ודוגמת לשון וס מלינו, וָזֶם לֶּךְ סָאֹוּת אָבׁוֹל סַשְּׁנֶס מְפִיּתַ וגוי (ישעיי לו, ל), עמך, רום שמללים בשלימותך, לך סלות על הבעתה אמרת שאני מבעיתך, שכשתוליאם ממלרים מעבדון אותי על ההר הוה,

- מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במקכח ברכוח ודו"ק): לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי ממחלס כך סימס, שלא מגיד לבני ישראל כדברים סאלס, אלא כס מלח שלח הבין דברי השי"ח, כי לח מחשבחו מחשבה השי"ח, שמחו כך הימה דעתו בחומרו יחברך חהיה חשר חהיה, למשה לסס לרס אחרם, דיים בלרס זו, אמר לו יפס אמרם, כס מאמר וגו'. (ברכות ט: שמו"ר ג, ז) (לא שסשכיל מלילס משס ביוחר, (14) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס בלרס ואח, אשר אסיס עמס בשעבוד שאר מלכיוח, אמר לפניו רבש"ע מס אני מוכיר
- סום פומכי, ס' שמך לעולס ס' זכרך לדור ודור: (15) זה שמי לעלם. מסר וי"ו לומר, סעלימסו, שלא יקרא ככמצו (שמו"ר ג, ע): וזה זכרי. למדו סיאך נקרא, וכן דוד
- (16) אח זקני ישראל. מיוחדים לישינה. ואם חאמר זקנים מחם, היאך אפשר לו לאמוף זקנים של ש'רצוא:

OI

نائة: וֹעוֹבוּסׁ, אָּגְאָבֶא וֹלָע עַלָּד التاني لتهمدر لتغدد لتندر

لأختمر باغدة جهده ختمته نيفه אַטַכֹם מַמְּנֵי. וֹאַמַנוּע אַפַּיַל זָחָכוּן מִשְּׁעְּבוּר

ڲٛۮڷڗڹ ַנְלְבָּׁעִרְנָּאְ יְּבְּרֵבְּ הֻּלְהֵמִּע וֹמִים וּבְּעָּן נִינִילְ בַּעָּוֹ מִיּלְבָּ נִּלְטָא עמברוים וקנר עלינו ועמה אלקא דיהודאי אחקרי צלנא וֹאַמֹּבׁשֹׁם אַבְּוּוְ וֹעוֹבֶע אֹבְעַוֹּ בַּמִּגַבוֹם וֹשׁוֹמִבוּוֹ בַנִיצִ لْنَكَارُر نَشِلُهُمْ هُمْ يُثَرَّكُ مَجُنِيَا لَمُحْدَ نَشِلُهُمْ كَٰلِنَا مَرَّخُهُ לַלְבָּוֹב וּבָאָטָ אַטַּע וּיַלַבָּלְיּוֹ

יומין בְּמַרְבְּרָא וּנְרַבַּח קָּרָם מַנָּב וְמֵימֵי אַמִּ

مُثَرُكُ مَجْدَنَه كَيْكَرِكَ لَكِهِ فَنْكَ يُنْحِيا مَرْخُهِ لَـمَجْدُنَه كِمْنَدِ ⁶¹ נאָלָּי יִבְּמִּטִּי כֵּי לְאַיִנְעָּן אָטַבֶּם וּפְּדָם, וּלָג אָבִי לָא וְמִּבִּוִּם

ロガレジ וֹאָהֻבְע וֹנו מִעוּנו נִבוּבִנוּ, וֹלָא מוֹ פֿבֹם בַּטִּילָיִנִי שַּפֿינַ:

: ۩ػڶڰ المُمْلِ فَعَلَاثِ لَمُثَالِدٍ كَا لَمُكِال · מֹאֹנְוֹם בֹּכִלְ נֹפֹלְאִנְוּ אֹֹמֶּוֹר וֹאִמְׁנִוּנוֹ וֹאָכַטַעַּיּ אָעַיִּגַיִ וְעִכּיתָּי אָעַ

ילינו כו המבע זטכון:

י מְצְּרְיִם וְתְּיִתְ בֵּּי תַּלְכְּוּן לְאַ בְּשִׁתִּי, מִצְּרָאִי וִיתִי אָרִי מְתַּרִי וְנְתַהָּי אָת־תַוֹן הְשְׁבַם־תַּזֶּה בְּשִּׁינֵי

לא טֿבון בופֿנון: נֹאָטַו זֹט הֹמֹא בַבוֹן לַבַנַםְמוֹן

וְשְׁאַבְר אִשְּׁר מִשְּׁכָנְמָה וּמִגְּרָת <u> ייללי בילם:</u>

מַבְּבֶוֹם:

ימנין דדהב ילבישין יהשוין XUÜX

> milk and honey. Jebusite, unto a land flowing with Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the out of the affliction of Egypt unto And I have said: I will bring you up

sacrifice to the LORD our God. into the wilderness, that we may go, we pray thee, three days' journey hath met with us. And now let us The Lord, the God of the Hebrews, Egypt, and ye shall say unto him: elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the And they shall hearken to thy voice.

by a mighty hand. will not give you leave to go, except And I know that the king of Egypt

And after that he will let you go. which I will do in the midst thereof. smite Egypt with all My wonders And I will put forth My hand, and

07

61

ye shall not go empty; shall come to pass, that, when ye go, the sight of the Egyptians. And it And I will give this people tayour in

Egyptians. daughters; and ye shall spoil the upon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that but every woman shall ask of her

העבריים. יו"ד ימירס, רמו ליי מכומ. ברש"י ישן): כס): נקרה עלינו. לשון מקרס, וכן וַיִּקֶר טֶׁלַסִיס (במדבר כג, ד), ומֿנכי מֿקרס כס, מֿסמֿ נקרס ממֿמו סלוס: (אַלהר שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלהים פקוד יפקוד אמכם, יומף אמר להם פֶּלְד יִפְּלִד שֶׁלָהִים שֶׁמֶבֶם (בראשית נ, (18) ושמעו לקולך. מלניסס, מכיון שמאמר לסס לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידס מיעקב ומיוסף

מן קבט דְמִינִה פַּקִיף. משמו של רבי יעקב ברבי מנחס נאמר לי: לשון נמינה הם. וי"מ ולה ביד חוקה. ולה בשביל שידו חוקה כי מהו השלם הת ידי והכימי הח מלכים וגו' וממכגמינן הומו וָלָה לא ימן אמכס להלוך: לא ידון. לְא יִשְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן לֹה יָמַפִּיךְ (ברחֹשִים ב, ו), לֹה יְמָנִי שֻׁלָּהִיס לְהָרַע עַמֶּדִי (שׁס לֹה, ה), וכלן (19) לא יחן אחכם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מראם לו ידי החוקה, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי החוקה

יִאָּמִרְוּ לְאַ tַרְאָּר אֶּכֶּיִבּ יְהַוְּה: تَجُفُرن ذِر لَاج بَشَطُمُه فَطِكِر فَر السَّمِينَ كِر لَحْج لَطَفُرِياً هَيْرَ וַיַּעַן מֹשֶׁרֹ וַיֹּאַמֶּר וְהֵן לְאַ־ וַאֲהַיב מֹשֶׁר וַאֲמַר וְהָא לָא

מַת־זָּתן בְּיָבֻדְּ וַּאִמֶּר עַמֶּה: נַּאָמֹר אֵלֶנו וֹעוֹנִי (כִּ, מוּנִי)[לַ, נֹאַמֹר לֵיה וֹן מֹא בּוֹן בֹּידְרֹּ

נינים משה מפְּנָיו: נּנֹמֶלְכְבֶּרוּ אָּבְאָּר נִיְהָי לְנָּהְאָ לְאָבְּאָא נִהָּנִי לְטִוֹיִא נִהָּבִּע آدېټل

ניַחַזָּל בּוֹ נִיְהִי לְמַּמֶּׁה בְּכִפְּוֹ: יְרְךְּ נְאֶחָז בְּזְנְבֶוֹ וַיִּשְׁלֵח יְרֵוֹ וְאִוֹחֵיר בְּדַנְבֵּיֹה וְאִישֵׁיִם יְדֵּיֹה

تَةَكٰ ١٠ אַבְרָהָם אֶלהֵי יִצְּחָק וֵאלֹהֵי אֶּלִהִיה לַמַּהּן וֹאַמְונוּ בּיוַנוֹבְאַנוּ אַבְּיוֹב אַבִּינִ בּיוֹנִימִּנוּ אָבוּ אִנִינִּילָ

جَمَّادُ: נייצאָה וְהַנָּה יָדִי מְצֹרַעַת בִּשְּׁמְפִיה וְאַפְּקה וְהָא יָדִיה ، יلٰ خَتَرَظُكَ لَأَدُهُ ثُلُهِ خُتَرَظُهِ نُلُكَ خُمْمُطُكَ لَهُمْرَجُ نُلَيْكُ נַיּאמֶר יְהְנָה לוֹ עֹוֹד הְבָּא־נָא נַאָּמִר יִיְ לִיה עוֹד אַעֵּיל כְּעַן

هُد، شدادا څه هنځز، څه نژ:

נאַמר חוטרָא:

משה מן קדמוהי: אַבְּבְּר וַאַמַר רְמוֹהִי לְאַרְעָּא וּרְמָהִי

נאַטַבוּ בּיה נהַנָה לְחוּטָרָא ניַאִּמֶר יְהְוָהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה שְׁלַחֹ נַאֲמֶר יִיְ לְמִשֶּׁה אַנְשִׁים יְדָרְ

דִיצְקְתִיה דְיִעֲּלִב: *דַאַבְ*רָהַם אֶלָהִיה אֶּבְעָרׁ, אֶּבְעָׂם אֶּבְעָרָ, בְּנֵּ װָ אֶבְטָא בַאָּבַּטַנִּיעוּ .

עוֹנֹעא פֿעַלאָּא:

will say: The lord hath not appeared nor hearken unto my voice; for they behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

'bor A' :biss What is that in thy hand?' And he And the LORD said unto him:

unto thee.'

and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent; ground.' And he cast it on the And He said: 'Cast it on the

-bash sid ni bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, Put forth thy hand, and take it by And the LORD said unto Moses:

appeared unto thee.' and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took it thy bosom.' And he put his hand unto him: 'Put now thy hand into And the LORD said furthermore

إَلَاقَرَهُم فَرُ مَهَٰزُه (عَم در مَا), إِجَهَرَهُم فَم مَقِدِم (‹مَامِمُوْ شَمَ رَدَا رِفِيَهُمُ فَم قِدِيْكِم (تَقَدَّمُ فَمْ رَفَا: סיא, ויפוד שם דבר נלול, וסוא מן סלשונות סכבדים, כמו דְּבּוּר, כְּפּוּר, לְמוּד, כשידבר בלשון ופעלתם ינקד בחיר"ק, כמו ימ), וּנְמַמָּס לְּסֶס סֶׁמ סֶׁבֶן סַגַּלְשָׁד (במדבר לב, כמ), ונמלחס חֹת בשר ערלחכס. לכן חֹני חוֹתה בנקודה בחיר"ק מן הימוד כנו"ן של נוגף, נושל, נומן, נושך, כשסיל מדדכת לשון ופעלמס, מנקד בשו"ל בממף, כגון וּנְשָׁמֶס שָׁת שַׁבִּיבֶס (ברלשית מס, בר, יו), וְנִפַּבְּמֶּס בְּמֹרְבֶּה (ימוקאל כב, כא), ואמרמס נלנוו, לשון נפעלנו, וכל נו"ן שהיא באי במיצה לפרקים, ונופלם ממנה, ופעלמס, אלא צלצון ויפעלמס, כמו וְנְשַּׁמְשָׁם מַעַּל בְּאַבְּיָבְיִים (דבריס כמ, סג), ויממס ביד אויבי, וְנַבַּיְשָׁם לְבְּיֵג אֿיָבַיבֶּס (ויקרא לא, ע), אשר הליל אלהים מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אם לא הימה הנו"ן יפוד והיא נקודה בחיר"ק, לא מהא משמשת בלשון ַ וַיִּמְנַבְּלֹר ְּבְּגֵי יִשְׁבְּמֵׁל מֶׁם עֶּדְיָס (שׁס לג,ו), וסגו"ן צו יסוד. ומנחס חברו במחברם לד"י, עס וַיַבְּל מֵלֹהִיס מֶׁם מָקְנֵה מַבִּינֶס (ברחשית (שב) ומגרח ביחה. מאומה שהיא גרה אָפָּש צצימ: ונצלחם. כמרגומו יְּמְרוֹקְפּוּן, וכן וַיְנִצְּלוּ אֶמ מִנְּבֶיִס (שמוח יב, לו),

מודה אמה שוו שלפניך אבן היא, אומר לו הן, אמר לו הריני עושה אומה ען: (ב) מזה בידך. לכך נכתב תיבה אתת לדרוש, מונה שבידך אתה תייב ללקות, שתשדת בכשרים. ופשומו, כאדם שאומר לתבירו,

(3) ויהי לנחש. רמו לו שמיפר לשון הרע על ישראל (באומרו לא יאמינו לי), ומפש אומנמו של נמש:

(+) ויחוק בו. לשון ממיום סומ, וסרבם יש במקרמ, וימוקו סְפַּלְשִׁים בְּיָלו (ברמשימ יש, מו) וְסֶמֵוִימֶם בְּמָלִשִׁיו (דברים כס,

לי, לפיכך הלקהו בלרעת, כמו שלקתה מרים על לשון הרע: (6) מצורעה בשלג. דרך לרעם לסיים לבנס, אם בסרם לבנס סיא, אף באום זס רמז לו שלשון סרע ביפר באומרו לא יאמינו ים), וְבֶּמֶוֹקְמִּי בִּוְקְנִי (שמומֹל־מֹ יו, לה), כל לשון מווק הדבוק לבי"מ, לשון ממיוה הומ:

71

מְחַילוֹ וְהְנָּה שְׁבְה כִּבְשֶּׁרוֹ: וַנְיָשֶׁב יָדָוֹ אֶל־חֵיקוֹ וַיְוֹצְאָהֹ ַ וּיֹאִמֶּר הְשָׁב יְּדְףְ אֶלְ־הֵימֶּף

ÇÇWL'R: מגמפֿיה וקא פַבַר הַנָּת וֹאָטִגר וֹבִגע לַמֹּסִפּגע וֹאַפּלע וֹאַמֹּר אַנוּר וֹבִבּ לַמֹּמֹפֹּבּ

ئىۋىرىد خۇح ئىغى ئىقتادىل: زښَمْرد ځځر پهٔن پنهښرا וֹבְיֹנִי אָם לָאִ יֹאָלֵּינִוּ לְבְּ וֹלָאִ יִיבִּי אָם לָאִ יִבִּילִוּוּ לְבִּ וֹלָאִ

וּיהִימְנוּן לְפָל אָתָא בָּהָרָאָר: المراز المراجع المراج

تَنَظُمُكَ عَا אַמֶּר הַקַּה מִן־הַיָּאָר וְהָיָי לְדָם إسْطَرَقُ لَايَةِ فَيْلَ الْمِنْ لَا فَرَاطُ الْمُؤْلِظُ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظُ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِطِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِطِينِ الْمُؤْلِظِينِ الْمُؤْلِطِينِ الْمِلْمِلِي الْمُؤْلِطِينِ الْمُؤْلِيلِي الْمُؤْلِطِينِ الْمُؤْلِطِيلِي الْمُؤْلِطِيلِي الْمُؤْلِلِي الْمُؤْلِلِي الْمُؤْلِي الْمُؤْلِي الْمُؤْلِطِيلِي الْمُؤْلِيِ خُطِينُكُ لَحْطَافَ مُقَامَرُ لَانْجُل הַאַלוֹת הַאַּכֶּה וְלָא יִשְׁמְעוּוֹן וְחָיְה אָם לְאִ יַאָּמָינוּ גַּם לִשְׁנָי

رَبُرُم نيدِيا كِلُمُم خَرَقَهُمُمُهِ: לַנֹבּהְשֹׁא וּיהוֹן מַנָּא דְּתִסַב מִוֹ נוסב ממיא דבנהרא ומישור غَنَهٰ بَعٰذِيا لَكِٰم نُطَخِيا مَثَكَ نىتى ھە ۋھ ئتىشىنا ھك خىئتىا

יּבְבָר לְשִׁין אָּלְכִי: ītli sa atri č. čtr šr ס לא אָישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַּם ניאטר משָת אֶל־יָהוָה בָּי אַדִּנְיֹ

אַבו ופור ממלל ועמיק לישו מֹמֹבוֹ בַמֹבִּנְטִׁא מֹם מֹלֹבַנַ מאטמלי אַף מדַּקמוֹהי אַף נו לא ינדר דמלול אַנָא אַף וֹאַמֹּר מָמֵּר בוֹב בָּ בַּבַּמוּ

نياتي: בורְה אִנְ פֹּצִים אַנְ הִּנְּרָ בַּלְאָ אִנְכֵּי בַּוֹרְהָאָ אַנְ פִּנִינִיאַ אַנְ הָּנִירָא " לַאָּרֶם אָנִ מִּירִינְשִׁיּה אָלֵּם אָנִ לַאִּנְשִׁא אִּנְ מִּוֹ שִׁוּי אָלִימָא אִּנִ ניֹאמֶר יְהְנְׁה אֵלְיו מֵי שָׂם פָּה נַאַמָר יִיָּ לִיה מוֹ שִׁיִּי פְּמָא

בַּלְאַ אָּלָאַ גֹּוֹ:

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

latter sign. that they will believe the voice of the hearken to the voice of the first sign, will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

upon the dry land.' of the river shall become blood and the water which thou takest out river, and pour it upon the dry land; thou shalt take of the water of the neither hearken unto thy voice, that will not believe even these two signs, And it shall come to pass, if they

'.sugnot am slow of speech, and of a slow hast spoken unto Thy servant; for I neither heretofore, nor since Thou 'Oh Lord, I am not a man of words, And Moses said unto the LORD:

ГОКЪ or seeing, or blind? is it not I the who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or And the LORD said unto him:

- (dar"(t, 'd): (ע) ויוציאה מחיקו והנה שבה וגוי. מכלן, שמדס מופס ממסרם לבל ממדם פורעניום, שסרי בכלשונס לל נלמר מחיקו
- (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמחתר להס בשבילכם לקימי על שמפרמי עליכם לשון הרע, יחמינו לך, שכבר למדו
- גראס בעיני, אלו נאמר וסיו סמיס אשר מקח מן סיאור לדס ביבשח, שומע אני שבידו סס נספכיס לדס, ואו כשירדו לארך יסיו מאלסומס ממלס, שסיו עובדים לנילום הממיה אומס, והפכס לדס. ברש"י ישן): והיו המים וגרי. והיו, והיו, והיו, ומיו, ומיו, שני פעמיס, (9) ולקחח ממימי היאור. רמו להם שבמכה ראשונה נפרע מאלהוחם, (פירוש, כשהקצ"ה נפרע מן האומוח, נפרע בכך שסמודווגין לסרע לסס לוקיס בנגעיס, כגון פרעס ואבימלך בשביל שרס:
- לַפְּבְּבַת לְכֵּס בְּפָבְרֶן מִלְבָיִס וִנִיי (ימוקפֿל ב, ס) וַפְֿמַר פַּלִיסָס מִיש שִּקּינִי עַינִש בַּבְּרָ שברן אפיך הלוי וגוי, ועוד נאמר לעלי הבסך) הַנְּגָלה נְגָלַיִם נָבְלַיִּם בְּבָּים שָׁבִיךְ בְּבַיוּקָם בְּמָלָרַיִם (שמואל-ה ב, בו), הוא הברן, ורך בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מו) וכל וה, שלא היה רולה לימול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונביא היה, שנאמר (הלא הכי שלשה, ושלשה גמין רבויין הס, הכי ששה, והוא היה טומד ביום הז' כשאמר לו ואת, עוד שלה נא ביד משלה, עד שחרה (10) גם מחמול וגוי. למדנו שכל שבעס ימיס סיס סקב"ס מפחס אח משס בסנס לילך בשליחוחו, מחמול שלשוס מאז דברך בסויימן, אבל עכשיו מלמדנו, שלא יסיו דס עד שיסיו ביבשת:
- (II) מי שם פה וגוי. מי למדך לְדַבֶּר כשסיית נדון לפני פרעס על סמלרי: או מי ישום אלם. מי עשס פרעס אלס שלא פה. בכבידות הני מדבר, ובלשון לע"ו בלב"ו

<u>וְבְוְבִוּנִינִילִּיף אֲשֶׂר הְדְּבְּר</u>: יי וֹמֹשֵׁע בֻוֹשׁ וֹאִנְכֹּי, אֵבְיֹנֵע מִם ְּּוֹשׁ וּכְּמֹן אֵנזִּילְ וּמִנמִּבוֹ וֹבֵי מִם

נִיֹאִמֹר בֹּנ אֹבְנֹוֹ חֻׂלְנובוֹא בֹנֹב נֹאִמַר בֹּבֹמו נֹוֹ חֻלְנו בֹמוֹ בֹנֹב

בְּיֹרְבָּרְ יְדַבֶּרְ הָוּא נְגָם הְנֵּח בְּיָרִי בְּיִלְא יִעּלְלְא יִעּלֵילִ הִוּא ÷٠ װֵלְאָ אַּעִּרְן אָּעִרְּלְ תַּלְּוֹיִ יְדַּעְּתִּיִּ עַבְּאָ אַעַרִן צִּעִיּן בְּינְאָּה גָּבִיּ נייַחר אַף יְהנְה בְּמֹשֶׁה נַיֹּאמֶר יִהְקֵיף רוּגִּיָא צַיִי בְּמֹשֶׁה נַאֲמַר

אָטַכְּם אַנו אַהָּב נוֹהָהָוּן: עם פּיף וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹבֵיתֵי עם פַּמָּף וִעִם פַּמֵיה וֹאַכֵּיף ¿ עַדְּבְרָרִים בְּפְּיִּר וְאָנֹבִר אֱהְנֵה פִּחְנְעִּיִּא בְּפְּמִיה וּעִיִּעְרִי יְהַיִּ וֹבַבַּנִים אֶלֵוִ וֹמִּמִׁנִי

שׁבְינִים: הוא יְהְיָה לְבֶּׁה וְאַמָּה הוֹא יָהִי לְוֹּד לִמְתּוּרְוִּמְוּ וֹאַמִּ

הְאִהְה: (פּ) じぶぶに_亡し سائے ف 「おけ」「点倒け ユデロ

수다였다 로투 수박수ia: בַמּוֹבֶׁם בַּיִּנִם נַיּאָמָר יִהְרָוֹ וֹאָחָוֹי חַמּר בִּעּוֹ קַּאָמָר אָלְאַנוֹ, אַמְּנִי בּמִּגְּנְיִם וֹאָנִאַנִי נִאָּנִיב לְנִנִי אָנִוּ, גַּבְמִּגְנִים וּיַאְמֶּר כְוַ אֵּלְכָּׁר נְּא וֹאַמִּוּבָּרוְ וַמִּנִינִי וֹאָמַר כִיה אַיזִיל כְּעַּוֹ رَجْدُكُ مِيهُب رَزَّهُٰدَا هُذِ ـُزُقُد بَانُدِر رَهُمَ لِي اللَّهُ لَا يُقَد خُزُن يُقَد

فقك لهَذِفك يَنْمَذِر:

מן דְּבְשׁר לְמִשְׁלַח:

انناءً الله خذيد:

זְהְכוֹן יָת דְתַעְּבְּרוּן: אָתַ וּהְטַּבְיל עִמֵּיה וּהַשַּׁוּי

بهت، ۲۰۱۲ کپلت: <u>וְבַבְּבַבְינִאַ לְבַּ אֶבְבַבְתֹהֶם וְתַנְב</u> וּנִמַבְּיִבְ עִנָא לְבַ הִם הַּמָּא וּיִבִי

הַנַהְבֹּיִר בִּיה יָר אָרָיָא: ונע שומבא הבין הפב בידף

יתרו למשה איזיל לשקם:

what thou shalt speak.' with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be

Thou wilt send.' Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray

seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the Lord was

ye shall do. his mouth, and will teach you what will be with thy mouth, and with put the words in his mouth; and I And thou shalt speak unto him, and

thou shalt be to him in God's stead. that he shall be to thee a mouth, and the people; and it shall come to pass, And he shall be thy spokesman unto

91

71

'.engie rod, wherewith thou shalt do the And thou shalt take in thy hand this

'Go in peace.' alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in unto him: 'Let me go, I pray thee, Jethro his father-in-law, and said And Moses went and returned to

שלא כאו כשברחת מן הבימה ונמלמת (תנחומה שמות י): הלא אנכי. ששמי ה' עשימי כל ואת: נמאמן במלום סריגפך, ואם משרמיו מרשים שלא שמעו בלוומו עליך, וְלָאָםְפַּקָלְמוֹרִין (שבת קה.) ססורגים מי עשאם עַוְרִיס,

(+1) וימר מף. (וזמיס קב.) רצי יסושע בן קרמס מומר, כל מרון מף שבמורס נממר בו רושס, ווס למ נממר בו רושס, ולמ מצינו ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלותיס סרבס: (13) ביד תשלח. ביד מי שאמה רגיל לשלוח והוא אהרן. דבר אחר, ביד אחר שחרלה לשלוח, שאין סופי להכניסם לארן

שבור שיסא מקפיד עליך שאמה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לעידי החשן הנחון על הלב: עַל שַׁבֶּע סַבְּיִי (דברי סימיס־ה כג, יד): הנה הוא יצא לקראהך. כשהלך למלריס: וראך ושמח בלבו. לה כשההס וסכסונס סיימי אומר לצאם ממך, מעמס לא יסיס כן, אלא סוא יסיס כק ואמס סלוי, שנאמר ומשָט אִישׁ סָשֶׁלֹסִים בְּנֶיו יִפְּרֶאוּ שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יוסי אף בוו נאמר בו רושס, סלא אסרן אמיך סלוי, שסיס עמיד לסיות לוי ולא כסן,

יהיה לך לפה. למלין, לפי שהמס כנד פס: לאלהים. לרב ולשר: (16) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, ווס יוכיה על כל לך ולי ולו ולכס ולסס ספמוכיס לדבור, שכולס לשון על סס:

تِهِٰزَمِينَ يَرْمُرُكُمُ إِنَّ الْمُعْرَامُ اللَّهُ الْمُعْرَامُ اللَّهُ الْمُعْرَامُ اللَّهُ الْمُعْرَامُ ال בְשׁב מֹה מֹה בֹנוֹם כֹּוּבַמְעוּן כֹּלְב שוּב לַמֹּהֹבוֹם אָבוּו מוֹעוּ כֹלִ رَبِهُمُد نُدِيْنَ هُج مِيمُدِ خَمَادِنًا تَهُمَد نَدْ خُمِمُد خَمَادًا هُمَدَرُ

מַמָּה הַאֶּלהָים בְּיָדְוֹ: אַרְצָה מִצְּהָיִם נִיּקָּח מַשֶּׁה אָתַ־ °° בְּנָיו וַיַּרְכְּבֵם עַלְ־הַחֲמֹר וַיָּשֶׁב <u>्र्रि</u>प पंर्युप श्रेप-श्रंकृत्र र्युप

אָנַרַ לְבָּוָ וְלָאִ וְתַּכִּע אָנַרַ עַמְׁם: تَمْمِنْ لَٰ عَالِمُ لِا تَكْثِرُ كُلِياً كَا لَا يُعْرِيهُمْ لِكُنْ لِكُلِياً كَا يَكُولُوا لَا يُعْرِيهُمْ ل המפהים אַשֶּר־שַּמָהי בְיָדֶר יי לְשִׁוּב מִצְּרַוֹמָה רָאָה כָּלְ־ ررْبُور بِدَنِتُ هِرَ مَنْهِنَ جِرْدِمِهِ الْ

וֹעוֵֹע בֹּלוּ, בֹכִנ*ו*, וֹמִּבֹאֵכִי: וֹאַמּבְנֹי אָבְבַּבְעַּי כְּיַ אָמָּב וֹיִנִּמִּב לְפַּבְמָּי כִּבְּלֹוֹ אָמִר וֹיִ

אַנכֿו עבו אָטַבַּלּנִבְ בַּכבַב: إرْ يُجَدِّرُ رَمِهِ الْمُولِينَ مَوْلًا رَبِّورُ الْجَدِّرُ عَدِيْ ابْمُورَاتِ هُمَ

יְהְנְה וַיְבַקָּשׁ הַמִּיהְוֹי: ÷ַ נְיָהָי בַבֶּהֶהְ בַּמְּלְוֹן נִיִּפְּגָּשֶׁהִיּ

יניבְרַיָּא דִּבְעוֹ לְמִקְשֶׁלְךְ:

ביה נסין מן בֶּדָם יִי בִּיבַיה: משה יה הושרא האחצבירו וטב לאַנגא במגלום מסוב להוני לאובילהו גל עמרא יוְבַר מֹשֶׁה יָת אָהְמִיה וְיָת

יָר עַּטְאַ: אַנפּגע וֹלָא וֹהָבַע וַתַעְבֵירְנוּוֹ קָרָם פּּרְעה נאָנָא לְמִׁמְבִׁ לְמִבְּנִם עַנִּי

לבי בילבי ישְׁבָּאָן:

בובר: לְהַּלְּעוּנִינִי עִא אָׁנֹא לַמִּילִ וֹעַ หัดเล่า หล่าง
744447 וֹמֹבֹת בּוּשׁ מֹלַאֶּכֹא בַּוֹוֹ וּבֹמֹא וֹנִוֹנִ בֹּאוָנִנֹא בֹבֹינו מִבֹּנֹא

> all the men are dead that sought thy Midian: 'Go, return into Egypt; for And the LORD said unto Moses in

> his hand. and Moses took the rod of God in he returned to the land of Egypt; sons, and set them upon an ass, and And Moses took his wife and his

and he will not let the people go. hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy see that thou do before Pharaoh all When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses:

son, My first-born. Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

٤7

77

17

met him, and sought to kill him. the lodging-place, that the LORD And it came to pass on the way at

לו, רעואל, ימר, ימרו, קיני, וכוי: (19) וישב אל יהר חתו. לימול רשום, שסרי נשנש לו (שלם יוז ממדין כי אס ברשומו). (מכילמה ימרו) ושנשה שמום היו

(19) כי מחו כל האנשים. מי סס, דמן ואבירס, חייס היו, אלא שירדו מוכסיסס, והעני חשוצ כמח (נדריס סד:):

- שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאס לפניו, אלא מופחיס שאני עסיד לשוס בידך במלריס, כמו פִי יַדַבַּר אַבֶּבֶה פַרָעֹה וגוי (שמוח ז, ממנו: אשר שמחי בידך. לא על שלשה אימות האמורות למעלה, שהרי לא לפני פרעה צוה לעשותה אלא לפני ישראל (IS) בלכחך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מנת כן מלך, שמסת גבור בשלימותי לעשות כל מופתי לפני פרעה ולת מירת עְנִי וְלבֵּבּ עַלְ מַמֹּוֹר (וּכריס מ, מ): יושב ארצה מצרים ויקח משה את מטה. פֿין מוקדס ומפומר מדוקדקיס במקרפ: (02) על החמור. ממור סמיומד, סוף סממור שמצש הברסס לעקידם ינחק, וסוף שעמיד מלך סמשים לסגלום עליו, שוחמור
- (מהלים פמ, כח), זו פשומו. ומדרשו, כאן מחם הקב"ה על מכירם הצכורה שלקח יעקב מעשו: (22) ואמרה אל פרעה. כשמשמע שלנו חוק וימאן לשלוח, אמור לו כן: – בני בכרי. לשון גדולה, כמו אַף אָלִי בְּלִיר אֶהְנַהַ מ), ואל מממה על אשר כמיב אשר שממי, שכן משמעו, כשמדבר עמו כבר שַׁמֶּמִּיס בירך:
- מוכטו ומטכט בו לשוב: מחבירו, מעלים אם דבריו שלא יבקש הצלה, אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולם להמלט מידו כי אם בשובו אליו, לפירך הוא מפני שסיא קשס, ווס הוא שנאמר באיוב הון אל נשגיב בְּלֹחוֹ, לפּיכך, מי כָמֹהו מורֶה (איוב לו, כב), בשר ודס המבקש להנקס (32) ואומר אליך. בעלימומו על מקוס: שלח אח בני וגוי. הנה אנכי הרג וגוי. סיל מכס למכונס, ובס סמרסו ממלס
- (24) ויהי בדרך במלון. משס: ויבקש המיחו. למשס, לפי שלא מל אם אלישור צנו, ועל שנתרשל נענש עונש מימס.

द्वाद<u>ं</u>धः (ब)

الْظَيْمُاكِ خُلَاكِ لَكُمْ كِنَاتِ الْمُمَاءِ لَهُلَامِ لَمُلَمِّكِ خُمِينَاهُمْ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ र्द देवृत्श्वत वंधृत त्वान्द्रत हिंदीन देवम्यस्य वंधृत देवन्द्र्श्व נּיִּאמֶר יְהֹוָתְ אֶלְאַנִהוֹן בֶּוֹבְ נִאָּמֵר יִיָּ

בָּלְ־הָאִתְּתְ אֲשֶׁר צִּוְּהוּ: بحجر بابات يخور سخرابا الخب هويونية ودوات أبد ذك ניגַּר מֹשֶׁה לְאַהַרֹן אָת בְּלֹ וְחַוּי מֹשֶׁה לְאַהַרֹן יָת בָּלֹ

خَرِاظَارُ خُرْرُ نَهُلُكُمْ : פַּ נַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהַרְן נַיַּאַסְפִּוּ אָחַ־ נַאַזְל מֹשֶׁה וְאַהַרֹן וְּכְנַשׁוּ יְהַ

נוֹמֹמְ בֹאַנִישׁ לְמִנֹינִ בֹמֹם: אַשֶּׁר־דְּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דְּמַבֵּיל יָיָ עָם מֹשֶּׁה וַעֲּבַר

אָנַ הַּגְּנִם וֹנִפַּגַי נִיּהְעַבַּוֹי יְהְנְׁה אָת־בְּנֵנִי יִשְׂרָאֵל וְכֵי רָאָה וֹנֹאָמוֹ עֹמֹשׁ וֹנִהָּמֹמָהַ בֹּנַבַּלָּעַ

> עוֹעוֹלא כַלֹּא: ドなしょくは8 ئتہ נאמבע הלבלט בוש וקביבת נַתְּכְרִתְ וּנְסִיבַת צִפּוֹרֶה שִּנְּרָא וּגְיַנַרת

הַטְּנְאַ קַּמּוֹל: בְּמֶא בַּמְרוּלְמָא הָדֵין אָהְחַיִּיב ⁹⁰ נְיֶּבֶׁרְ מְמָּנִנּי אָזִּ אֶמְבְּרְ חֲתַוֹ דְּמָים וְנָח מִנִּיה בְּכָּו אֲמַרַת אִלְּיִלִּי

הקוני ופרא בין ונשיק ליה: خهتبا هنند

אָנוּיָא דְפַקּדִיה:

כֿל סַבּׁי בָּנִי יִשְּׁבָאָל:

אָעַיָּא לְמִנֵּי מַמָּא: וּנֹבּבַּב אַנַבְן אֵט כֹּלְ ַנַיַּבְלַנְיִם יִמִּבְּיִלְ אַנַבוּן זִט כֹּלְ פֹּטִיֹמִיּא

rakrt: וו ונו בוו ומְבֹאַלְ וֹאָבוּ נִלְנִ וֹנִינְתׁוֹ הֹפֹּא וְחִׁמָתוּ אֲנֵו בַּכִּוּנ

> bridegroom of blood art thou to it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

the circumcision.' To briger ni boold To moorgebird A' So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the into the wilderness to meet Moses.' And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs of the LORD wherewith He had And Moses told Aaron all the words

82

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

of the people. Moses, and did the signs in the sight which the LORD had spoken unto And Aaron spoke all the words

worshipped. then they bowed their heads and and that He had seen their affliction, remembered the children of Israel, they heard that the LORD had And the people believed; and when

(25) וחגע לרגליו. סטליכמו לפני רגליו של משס: וחאמר. על בנס: בי חחן דמים אחה לי. אמס סיימגורס לסיומ נמש, ובולעו מכאשו ועד יריכיו, ומוזר ובולעו מרגליו ועד אומו מקוס, סבינה לפורה שבשביל המילה הוא: סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לפי שומעסק במלון מחלס (במסכח נדריס לה:), וסיס סמלחך נעשס כמין מניק אמר רבי יוםי ח"ו לא נמרשל, אלא אמר, אמול ואלא לדרך, שכנה היא למינוק עד שלשה ימים, אמול ואשהה שלשה ימים,

משמשה בלשון על, כמו וְשְׁמֵר פַּרְשֹׁה לְבָּגֵי יִשְׁרָבֵּל (שמוח יד, ג). ואונקלום הרגם דמים, על דם המילה: ובזה מחורך גם כן שינוי לשון בחרגום אונקלום בחחן דמים, ודו"ק כנ"ל): רמולה. על דבר המולוח, שם דבר הוא, והלמ"ד . אלא מממלס שברה דוה ווה גורה, מעא המילה ומעא אחר, אמ"כ כשראמה וירף לגמרי, או הבינה דעל דבר המילה לבד בא, (שינה רש"י בלשונו, לעיל כחב אחה הייח גורס, דקשה לרש"י, מה זה אז אמרה חמן דמים, והלא גם לעיל אמרה חמן דמים, (62) וירף. סמלאך ממנו. או, בינס שעל סמילס בא לסורגו: אמרה חחן דמים למולח. חחני סיס נרלח על דבר סמילס. סממן שלי נכלמ עליך. סוכג אישי אמס לי:

لْنُلِيْدُ كِنْ فَطَلَقُلَ: ݣْݣْرْلْد نْْشْلْݣْرْ شْݣْلِ ݣْلالْمْوْد كْݣْرْلْم كْنْشْلْمْرْ شْخْرى ئى مَوْد عدرس هِا هِلهُمِا جِلا هُمِال וַאַּעַר בָּאִי מֹשֶּׁר וַאַּהַרֹן וַיּאִמְרִי יּבָתָר בֵּן עָאלי מֹשֶׁר וְאַהַרֹן

الآם عُنانِيْلُكُم كِي كُمُولَانَا: ַנְשֶּׁבְאֵּל לָא יָדִעְּמִי אָת־יִהוֹוֶת ् श्रंकेर्युय ह्दंदीं दृष्प्रद्रीत श्रुता וואַמֶר פַּרְעָה מָי וְהוָה אַשֶּׁר

בְּבַבְי אַבְעַוּנוּ פָּוֹן וֹפֹּנֹמָנוּ כַּעַבר אָנְ ימים במדבר וווְבְּחָה לַיהוָה ، מַּבְיַנוּ זַלְכִּע זָּא שְּׁבַבַ מִּבְמֵשׁ מַּבְלָא זָּגוּכִ כֹּמּוֹ מַשַּׁבָּשׁ שַּׁבְּבַּ מַבְּ וּנֹאָמֹרָנּ אֶבְעַנֹּי עַמֹּבַעַנִם וֹשַׁנַאַ נּאָמָרנּ אֶבְעָא בּירוּדָאַי אָתְּנִלִי

<u>¿àċ५,¤,ċ¤;</u> ממממעיי ※□□□☆□ ַ לְמָּר מֹמֶּנֵר וְאַבַּרֶן תַּפְּרָיעוּ לְמָא מֹשֶּׁר וָאַבַּרוֹ הְבַּשְּלוּן וּנֹאָמֶׁר אַבְּטִׁםְ מַּבְּיֹב מִגִּבְנִם וֹאַמָּר לְעִוּן מַלְכָּא בַּמֹגַנִים

מַפַבַלאַשַׁם: מַם בַאַבוּל וְבַיְהַבַּטִּם אָנִים כַּמוּ מַפָּא בַאַבַּלֹא יַטְבַפּלַנוּ וַנְאָמֶר פַּרְעָּה הַן־רַבָּיִם עַמָּה נְאָמֶר פּרִעה הָא מִדְּסִּיּיִאָין

۲۵۵۲: וַנְצָּנִ פַּרְעָה בַּנַּוֹם הַהָּגֹּא אָתַ וּפַקּיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא

שסרי משס ואסרן יולאיס ובאיס שלא ברשות:

נונטוו שבמו במדברא: יְהוֹה ואַמִרוּ לְפַּרְעֹה כָּדְנָן אֲמַר יָיָ

خ، ۿ۪ڟۼ ؾ؞ۂ ڶۼڬ ئڡ نۿ۪ڶۼڂ אַטוּגלי לי דַאַקבּיל למימביה וַאַמַר פַּרִעֹר שָׁמָא דַינַ לַאַ

או בקטול: אָלְעַלָּא בַּלְמָא וֹהֹבֹהֹנָּא בֹמוָע ريمرا خمَلَخُنَّهُ شَلَحَتَ كَنُهُ أَنْ

خونخاناتربا: לְבִּׁנִ זִּנִי מִּמֵּׁא מִהְּבִּנִנִינִוּ אִנִוּנְנִי

יְהְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹן:

خيرشد: בְּׁמֶּם נֹאָטַ מֻּמְבֹנוּ זִטְ מִבְּמִוּנִי מַּמֵּא נֹנִט סַבְרַנִינִי

> wilderness. hold a feast unto Me in the Let My people go, that they may saith the LORD, the God of Israel: came, and said unto Pharaoh: 'Thus And afterward Moses and Aaron

not let Israel go.' not the LORD, and moreover I will His voice to let Israel go? I know LORD, that I should hearken unto And Pharaoh said: 'Who is the

'brows upon us with pestilence, or with the unto the LORD our God; lest He fall into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the

your burdens. loose from their work? get you unto Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

their burdens?' and will ye make them rest from people of the land are now many, And Pharach said: 'Behold, the

people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh

9

לפלמין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), ובסיני נפרע להם, ונגש משה לבדו והם לא יגשו, החזירם לאחרי הם: (I) ואחר באו משה ואהרן וגרי. אלל סוקניס נשממו אחד אחד מאחר משס ואסרן, עד שנשמעו כולס קודס שסגיעו

(3) פן יפגענו. פן יפגעך היו לריכים לומר, אלא שחלקו כנוד למלכום. פגיעה זו, לשון מקרה מום הוא:

- לסבלוחיכם. לכו למלאכמכס שיש לכס לעשות בצמיכס, אצל מלאכת שעצוד מזריס לא סימה על שצמו של לוי, ומדע לך, שַׁלְ פַּתְּבֶּׁר בִּו (מִאַלִּי דִּ' מִנִ), רִמִּקְאַי, יכן וַפִּבְּּרָשׁי כָּלְ נַעַלְּיִי (שֹׁס חֹ, כִּס), כִּי פְּרָשׁ (שׁמִת לבּ, כִּס), נרמק ונמעצ: (+) חפריעי אח העם ממעשיו. מגדילו ומרחיקו לוחס ממללכחס, ששומעין לכס וסגיריס לנוח מן סמללכס, יכן פְּרַשָׁסוּ
- (a) דן רבים עחה עם הארץ. שהענודה מומלה עליהם, ואחס משניהים אותם מקנלומם, הפקד גדול הוא וה:
- **σαζάζσ:** (6) הגוגשים. מלרייס סיו, וסשומריס סיו ישראליס, סנוגש ממונס על כמס שומריס, וסשומר ממונס לְרֶדּוֹח בעושי

ثاه تذرب نظيفية خلاه فأذا: ڬؚڂڐٳ۩ڂڟڎڡ؋ڽؘۘٷڎڔٷڴ ڴۼ۩ۼٶڰڎٳٷؿ۩؋ڽٷڮٳٷۼ

באמר גלקה ווְבְּחָה באלהויוי גרְפָּים הַם עַל־בַּן הָם צִעָּקִים הַּבְיִנִים לַאָּ טַעָּרָמִּי מִמָּנִי כַּיִּ צ עַשְּׁיִם הְּעָלִיל שַׁלְשִׁם הְשְּׁיֵנֵה בַצְּהְיְבְיר, הִיִּדְקַפּוֹהִי הְעַבְּנֹה וְאָת־מַהְפֹּנֶת הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר הַם

بِمُكُادٍ: וֹנֹהְמִּנַ בְּנִׁע וֹאַלְ בִּיִּמְׁמִּנִ בְּנִבְבְנֵי וְנִינִּמְּסְׁמִנּן בַּעִּ וֹלָא וִיִּמְסְׁמִנּן שׁכַבַּלַ בַּגַבְבַבַ הַכְבַבַּאַנְאָנִם יִשְׁפַּב פּגַבְבַנִּא הַכְ וּוּבְבַנִּא

: اے ث אַמַר פּרְעָּה אֵנְנָנִי נֹתַן לְכֶם אָנִיר פּרִעָּה לִיה אָנָא יָהִיב וּיאִמְרוּ אֶּלְבְיֹבְמֶּם לֵאמָר כִּיר וֹאָמָרוּ לְמַפָּא לְמִימָר כַּדָּלוֹ

: ׆׆֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡ שׁמֹאֹאוּ כַּגַּ אָגן וֹנִינַה מִהְּדְנַשַׁכֵּם מִאָּטַר צַּטַהָּכַּטוּן אָב, לָאַ

حُطِيْمِ كُمْ حَقَادًا: ײ เชื่อง בַּבְּׁלְ אַבְּלָא מַבְּבְוֹים וֹאַטְבַּבַּב הָמָּא בַּבְּלָ אָבְתָּא

> להון הבנא: يظهٰ كِطِين، ﴿ وَمِنْ يَنْفُرِنَا يَنْكُمُ لِيَا لِيَرْكُ لِينًا خخزرا ختى فنفذر לא שוספון למשן שללא למשא

מֹגּוֹטִוֹ לְמִוֹמָר דָּוֹזִילְ נְבַבַּע בּמֹלְנוֹן אִפּוּן מַּלְ כֵּן אִפּוּן הֹבְירוֹן לְא שׁמִּנְעוֹן מִנְיה אָרִי ונה סכום לקניא האנון עלהיו

בוב אַלבוּג:

خفئلاندا خقدذرا:

رزَشَ، עַמַּׁם וַהָּסְבָׁיו וּנְפַּלוּ שִּלְסוּנֵי עַּפָּא וְסָרְכוּהִי

אַטָּם לְכִי לַעוֹי לַכִּם טָּבוֹ מֹאַמָּג אַטוּן אָנוֹגי סַבוּ לַכִּוּן טַבּוֹאַ

יטמנע מפולטוכון מדעם:

בׁמֹאַבְוֹם לַנְבַּבֹא נַבָּו לַטַבַּנֹא:

themselves. Let them go and gather straw for straw to make brick, as heretofore. 'Ye shall no more give the people

idle; therefore they cry, saying: Let diminish aught thereof; for they are lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall And the tale of the bricks, which

us go and sacrifice to our God.

"sb1ow and let them not regard lying men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the

Thus saith Pharach: I will not give they spoke to the people, saying: went out, and their officers, and And the taskmasters of the people

work shall be diminished.' ye can find it; for nought of your Go yourselves, get you straw where

gather stubble for straw. throughout all the land of Egypt to So the people were scattered abroad

(ד) חבן. אשמו" בלא, סיו גובלין אומו עם סמים: "לבנים. מיוו"לש בלע"ו, שעושים ממיט, ומיבשין אומן בחמה, ויש

מחכנה. ומכן לבניס, ולו נמכנו עלילומ, את סכסף סממוכן, כולן לצון משבון סס: - גרפים. סמלאכה רפויה בידס ועוובה גם עמה, למען מכבד העבודה עליהם: - בי גרפים. מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר נלכה וגו": (8) ואח מחבנה הלבנים: פכוס משנון סַלְּבֵנִיס שסיס כל אחד עושס ליוס כשסיס המנן נתן לסס, אומו פכוס משימו עליסס שמורפין אומן בכבשן: בחמול שלשם. כאשר סיימס עושיס עד סנס: וקששו. ולקמו:

إِيُّ مِنْ إِن فِي (دَمَ ١٤٠ د ﴿ مُ) ﴿ مَوْزُفُهُ مَا ذِد ﴿ (١٥ د ﴿ مُ) ﴿ ذِلاَ إِن ﴿ مَا ﴿ مَلَ أَن الْأَلَ לאחריהם, אבל אחר לשון דבור כממעמק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון הַנְּדְבָּרִים בָּךְ (ימוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְיָם (ישעיה יו, ו), וְלֹחׁ שָׁעוּ עַל קְּדִּוֹש יִשְׁבְמֵבׁל (שׁס לֹח, חֹ), וְלֹחׁ יִשְׁעֶה שֶׁל הַמִּוְבְּמוֹח (שׁס יו, ח), ולחׁ מנחמר שמוש של בי"ח סמורה ולפרש אל ישטו אל יפנו, שא"כ היה לו לכמוב ואל ישטו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורת כלס, ישָטֶה הַאָּדֶס עַל עֹשֶׁהוּ ולשנינס ממרגמינן ולְשׁוֹשִׁין, וַיְּמַפֶּר וְסִׁשְׁמָשֵי, וֹסִי מפשר לומר וֹסֹל ישעו לשון וישע ס' סל סבל וגו' וֹסֹל קין וֹסֹל מנחמו לס שעס, (9) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יסגווידברו ממיד בדברי רומ, לאמר גלכס נובמס, ודומס לו ואשעם במקיך ממיד, למשל מסס, וסס נרפיס ממנה רער"יים בלע"ו

(11) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכים אמס לילך צוריוות, כי אין נגרע דבר מכל מכוס לבנים שסיימס עושים ליוס בסיות מף כמן מל ישעו בדברי שקר, מל יסיו נדברים בדברי שומ וסבמי:

שמבן לפון ככם מוומן מבים שמלך:

حَجُمُد خَنَالِهِ لَاقَادًا: וֹעַנְּיֹמְוֹם אָבָּוֹם לָאִמְּר ĒĠŀ

تازات: בְּתְּלְיִהְ מִּבְשָּׁם נַּם_הַמְּלִבְ נַּם_ מַבְּוּת כְאָ כֹלִינְים שַׁלַכָּם כַלְבָּן שָׁמִנּ צַּבְנְיִם נִיְשָׁי פַּרְעָּה בֹאמְר لَنُجِهِ هُمُدَرِ خُدْرٌ نَهُدُ عِكِمْ كَهُدَدٍ فَدُدَرُ خُدْرٍ فَدُدَرُ خُدْرٍ نَهُدُعُمْ

ÇĽ ₹₩₽₽.\F: אָל־פַּרְעָה לֵאמָר לְנָמָה תַעֲמֶּה קֵּדָם פּרְעֹה לְמִימָר לְמָא ַּ װְּבְאֵּנְ שְׁמְבֵּי ְבְּנֵוֹ וְמְּׁבְאֵבְ וּיִּצְיִם ׁנְיִּצְיִם וֹיִּצְיִם ְיִּבְיִי בְּנִי וִשְּׁבְאֵבְ יִצְיִנְחִוּ

מְבָּים וְחָמָאָת עַּמֶּוּ: אַמְרֵים לְנִי עֲשֶׁי וְהַנָּה עֲבְּדֶיף شِحًا جُنا نَفَا كِمُحَدُّنَا نَخَدُنُا فَيُعَالِّنَا فَيُعَدِّنُا فَيُعَالِّنَا فَيُعَالِّنَا فَيُعَالِّنَا فَي

٢٠٣٠;٣٠ בּן אַשָּׁם אָמִבְוּם דַּלְבָּע נוֹבַּעָת הַלְ בַּן אַשוּן אַמִּבוּן דִּינִילִ لا تَرْجُمُدُ بَلَا فَاللَّهُ مَا ثُلُقُالًا مَرْدٍ لَا يُقَدِّ لَا يُقَالًا خَمْرُنَا لِمُعَالًا فَمْرُنَا

خَدُّه لَبْدًا خَدَرُه فَقَرَبَهُ ⁸¹ וְשְּׁטְׁעְ לְבָּוּ מִּבְּדְוּ וְטִבֵּוֹ לְאֵבִוֹנְּעֵוֹ

> בַּר מִהְיָהֵיב לְכוּן הִבְּנָא: ביומיה בְּמָא דַּהְנִיתוֹן עַּבְּרִין אַהִּלִּימוּ עַבִּידַתְכוּן פָּתָנָם יוֹם וְהָלְמוְנָוֹא בַּטַלֵּוֹן

> אַב טַמְלַן אַב ווָמָא בון: خخنا خمّىٰ فحر بفه عمين، אַהְבִּימִשוּן לִּזִינִשְׁכִוּן בְמִנִיתִּי פּרְעֹה לְמֵימַר מָדֵין לָא בְּמַנִיאַנִ הַּבְיִרוּוֹן *m*Lait.

> משמבו לבול למלבוב:

: ئالى וֹבֹא הֹבֹבֹב לַכֿו וֹבַסֹּו הַכִּירוּוֹן וֹלְבָּנִיֹּא אַמִּבוּוֹ לַנָּא הַבִּיִבוּ שׁבְּנָא לָא מִטְיְנִיבִר לְמַּבְיִבַּיּ

לבלע בוב גל:

نائاتنا: יקיהיב לכון יסכום לבניא ילהן אווילו פלחו וחבנא לא

> task, as when there was straw.' saying: Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

today as heretofore?" making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: Wherefore have ye not had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters And the officers of the children of

thus with thy servants? saying: Wherefore dealest thou Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

people. beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

Δī

91

shall ye deliver the tale of bricks.' there shall no straw be given you, yet Go therefore now, and work; for

לקוששו, קרוי קש בשלר מקומום: (21) לקשש קש לחבן. לאמוף אמיפה, ללקומ לקע לנירך מבן המימ: קש. לשון לקומ, על שם שדבר הממפור הוא ולריך

(51) אצים. דומקיס: דבר יום ביומו. משנון של כל יוס פַלוּ ביומו, כמשר עשימס נסיות סמנן מוכן:

יוס שלפני אממול, והוא היה בהיות המבן נתן להם: ויכו. לשון וַיִּיפְעֲלוּ, הוכו מיד אמרים, הנוגשים הכום: מדוע וגו', למס ויכו, שסיו אומרים לסס מדוע לא כלימס גם חמול גם סיום, חק הקלוב עליכם ללבון כחמול השלישי, שסוא שששו במלריס, כי שם וקני העם ושומריו: - ויבו ששרי בני ישראל. אשר שָמוּ נגשי פרעה אותם לשומרים עליהם, לאמר שנהדרין, ונאלל מן הרוח אשר על משה והושה עליהה, שנאמר אספה לי שבעיה איש מוקני ישראל, מאומן שידעת המובה שהם מלריים, והיה חשר מן השכום, היו מלקין אוחם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אוחן שומרים להיוח (14) ויכו שטרי בני ישראל. השומרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדחקם, וכשהיו משלימין הַלְּבֶּנִים לנוגשים

שמך, כאילו כמוב ומעאת לעמך, כמו פְּבֹוּשְׁנֶסְ בֵּיִת לֶמֶס (רוֹם אָ, יע), שקוא כמו לבית לחס, וכן הרבה: סיימי אומר שהוא דבוק, ודבר זה המאה עמך הוא, עכשיו שהוא קמך, שם דבר הוא, וכך פירושו, ודבר זה מביא המאה על (16) ולבנים אומרים לנו עשו. המגשים לומרים לנו עשו לַבֵּנִים למנין הרלשון: - וחשאה עמך. ללו סים וקוד פמח,

(40'4): (18) נחבן לבנים. משנון שְּבְּנִיס, וכן שָׁם שַבֶּשָׁף שַתְּשָׁבָּן (מלכים־ ב יב, יב), המנוי, כמו שממר בענין נַיְבָּנִים, וכן שָׁם שַבֶּשָּׁף

61

מַלְבָנוכֵם בַּבַרַינִם בְּיוֹמָוּ: אָטַׁם בּׁנֵּה כַאַמְּנַ כַאָּבַעוֹנִנְהַה בַּבּוּה לַמִּוּתַּנַ לַאִּ שֹׁמִּנָהוּוּ

نغُثُرَا مِظْلَمُنْ فَمَعْنُهُ مَيْمًا عَنْمُرا خِطْفُونِا فَصْفَطْتِهِا וַנְיְפְּגְּעֵנִ אֶת־מֹשֶׁת וְאֶת־אַהַרֹן וְעָרַעני יָת מֹשֶׁת וְיָת אַהַרֹן

خلأللان: מֹבֹבְינו לִמִים_מַבְר בּיֹבָם אָנַרַרְיהָנוּ בְּעָנִי פַּרְעֹרָ יּבְעָנִינִי رَدِهِمُلُدُ هُمْ يُصِفُ تَلْهُ يُصِبُلُ لَهُمَدِهِ خُصِياً نَصُعُمْ لَذَ لَهُمْ حَيَالًا

וְגְרְשֵׁם מֵאַרְצְוֹ: (ס)

द्वांप भ्रेप क्षेद्वंत्रांतः

מקבניכון פּהָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: אָמִבׁוֹ, בֹדוֹ, וֹמִבְאָבְ וֹטִוּוְ סִבְבוּ, בֹדוּ, וֹמְבַאָבְ וֹטַעוּן

מקות פַרַעָּה:

444444 מלבוני. למטן טולא לוגעון בובולא למנו פלמנו ולמנו נוטפות באלאישתון

למא בלן שִׁלְטִׁמָּנִי: אֲדֹנָי לְמָה הַבּעֹמָה לַמָּם הַנְּה לְמָא צִּבְאֵישְׁמָא לִעַּמָא הָבִין וַיְּטְׁב מִשְּׁה אֶל־יְהוָה וַיּאַמָּר וְהָב מִשָּׁה לִקְדָם יָיָ נַאֲמַר יִיָּ

בוו וֹמִנוֹלִא לָא מִנוּנִלִּטֹא נִע בְּשְׁמֶּךְ הַבַע לְעָם הַזְּהְ וְהַצֵּלְ לְמַלְּלֹא בִשְּׁמָךְ אַבְאֵישׁ לְעַמָּא ומאָן פֿאַטוּ אָלְ-פּּרִמְעָ לְגַּבּּר ימִגְּדְן דְּעַלִית לְנָת פַּרְעֹה

ئىلتىنىدا ھۆلىلىدىد: בְּיֵרְ חֲזְקְהֹן יְשִׁלְּחֶם וּבְיֵרְ חֲזְלְּרְ תַּקִּיפָא יִשְּׁלְחָנוּן וּבְיֵר תַּקּיפָּא ومرأه براغ لا يؤليد يؤلؤن لإقراض في لا بهيون الإقرام الألاد الجزير קכר ניָאַמֶּר יְהְנְתֹ אֶלְ מִשֶּׁה עַמָּה נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה בְּעַן מִחְזֵי

> bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

forth from Pharach; who stood in the way, as they came And they met Moses and Aaron,

a sword in their hand to slay us. and in the eyes of his servants, to pur be abhorred in the eyes of Pharach, because ye have made our savour to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? LORD, and said: 'Lord, wherefore And Moses returned unto the

delivered Thy people at all.' this people; neither hast Thou in Thy name, he hath dealt ill with For since I came to Pharaoh to speak

land. hand shall he drive them out of his shall he let them go, and by a strong to Pharach; for by a strong hand Now shalt thou see what I will do And the LORD said unto Moses:

The Haftara is Isatah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23 on page 202. Sepharadim read Jeremiah 1:1 - 2:3.

ע אַלְיוּ אָדָּי יְּהַוְּהִי: ràcà וַיְדַבֶּרְ אֱלֹהָים אָלֹ מֹשֶׁה וַיִּאֹמֶר וּמַמַּלִיל יִיְ עִם מֹשֶׁה וַאֲמַר לֵיהּ ד אליי איי יהוֹה. אַנְא יָרָ:

said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

- במבודה עליהם לאמר לא מגרעו וגוי: (19) ויראו שוטרי בני ישראל. את הבייסם הנרזים על ידם: 🛚 ברע. ראו אותם ברעה ולרס המולאת אותם, בהכבידם
- ((5,0: (0.5) ויפגעו. אנעים מישראל אם משס ואת אהרן וגו'. ורבוחינו דרשו, כל נלים ונלבים דתן ואבירם היו, שנאמר בהם ילאו
- (22) למה הרעחה לעם הזה. ואס מאמר מה איכפת לך, קובל אני על ששלחתני (שמו"ר ה, כב):
- (32) הדע. לשון הפעיל הוא, הרבה רעה עליהם, ותרגומו אַבְּמִישׁ:
- על כרחס של ישראל יגרשס, ולא יספיקו לעשוח להס לדה, וכן הוא אומר וחחוק מלרים על העס למהר לשלחס וגו": מרמות כשל בילם ללרן: כי ביד חוקה ישלחם. מפני ידי סחוקם שתחוק עליו, ישלחם: וביד חוקה יגרשם מצרצו. ו המר כך המרמי לו העלהו לעולה, ולה הרהר המרי מדומי, לפיכך עמה מרהה, העשוי לפרעה מרהה, ולה העשוי למלכי שצעה (1) ממס מראס וגוי. (מנסדרין קיא.) סרסרם על מדומי, לא כאברסס שאמרמי לו פִי בְּיִלְמֶּק יִּקְרֵא לְךְּ זְרַע (בראשים כא, יב),

יְהְיָה לְאֵ נִידַעְּהָיִ לְחֶם: لْمُعْرِ يَمْكُر مَكُ، يَمُقَ، يَرْيَمُور خَمْر مَدْ يَمُور يَرْ جُهِ ֡֜֝֜֝֜֜֜֡֡֝֝֡֓֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡׆ ڰۮۦڹڋڷ؇ ڶۼڬڋڂؠڹ؞ڂؚۼڂڷڽٵڂڹڋڣڟ

אָבוּא מֹנִבונ<u>וֹם אַמּוּרַנָּרוּ בַּהוּ</u> לַנָת לַנָּם אָּע־אָּנִץ כָּּנְעָּן אָת וֹנְם עַבֹלמָנוּ אָנַב בּּבוּנוּ, אִנָּם

אַנוֹם וֹאּוֹפֹר אָנִרְבָּרִיהָי: نَشِلُهُم يُهُلُدُ مَعْدُلُنَا مَقَرَلُنَا خَدْ نَشِلُهُم يُنْفَدُنِهُ. مَعْدُيْنَا ֻּ נְנָהֵו אֶׁנְּגְׁ הֻּמְהְמִּעִי אֶשְרַנְאָבַעְ בִּנְגְּ נְאָשׁ בִּבְּעִר הְּמִנְהְ נִעִּ בִּנְגִּעִי בְּנָג

נַמּוּיָה וּבִשְׁפַּמִים גָּדֹלִים: מגּקבשט וֹלאַלַטֿוּ אַשַּׁכֹּם בּוֹנוּגִּה סבלע מגלנים וניצלמי אַנְבָם ליי יְהוְהֹ וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכֶם מִתַּחַת حُرِيًا كُثِرِد حِكِّدُ. نَشِلُمُحِي كَبُرُ

משטע סבלות מצרום: יְהוָה אֶלְהַיבֶּם הַמּוֹצָיא אֶהְכֶּם ַ לְבֶּם לְאַלְנִיִּם וֹיִבְּהֹּטָּם בֿי אָנִי וֹאָנִיוּ לְכִוּוֹ לְאָלְנִי וֹטִּבְּהֵוּ אָנִי וֹלְפֿטִׁשָׁי. אָטַכָּם לִי, לַמָּּם וֹנִינִינִי

הודעית קהון:

יָה אַרַע הוקבוקהון דָאָהותַבוּ למשו לבוו וה אַרְעָּא דּכְנָעוֹ נאַב אַכומום זם פֿומו אַפֿעון

לבון ידכירנא ית קימי:

וְשְׁכוּןְ בֹּגְנֹתְ מִנְמִם וּבֹּגִתוּן ئنديا معيزنتيا لغفديد בעום פולטן מגראו ואָהָנוּכ אַנא גו ואַפּגל געבון מינו לכו אותר ללו והבאל

מין בעול פולען מצראי: אָלא גֹּגְ אֶבְעַבוּע בַּאָפּגע גַעָּבעוּ נאַלבור זשכון לבתו לתם

> known to them. Етекиль Оие I made Me not Almighty, but by My name unto Isaac, and unto Jacob, as God and I appeared unto Abraham,

sojourned. sojournings, wherein they the land of Canaan, the land of their covenant with them, to give them And I have also established My

My covenant. bondage; and I have remembered whom the Egyptians keep in groaning of the children of Israel, And moreover I have heard the

;sanamgbuj outstretched arm, and with great I will redeem you with an deliver you from their bondage, and burdens of the Egyptians, and I will bring you out from under the Israel: I am the LORD, and I will Wherefore say unto the children of

Egyptians. out from under the burdens of the LORD your God, who brought you and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God; and I will take you to Me for a

- קיום מלומ, כגון ושמרמם מלומי ועשימם אומם אני ה', נאמן לימן שכר: שהיא נדרש בכמה מקומות אני ה' נאמן ליפרע, כשהוא אומר אלל עונש, כגון וחללת את שה אלהיך אני ה', וכשהוא אומר אלל . נאמן לשלם שכר טוב למחהלכים לפני, ולא לחנס שלחחיך כי אם לקיים דברי שדברחי לאבוח הראשונים. ובלשון הזה מלינו (ב) וידבר אלהים אל משה. דְּבֶּר חֹמוּ משפּמ, על שהקשה לדבר ולומר למה הרעומה לעם הוה: - ויאמר אליו אני הי.
- הבמחחים ולא קיימחי: לה סודעמי הין כמיב כהן, הלה לה נודעמי, לה נפַרְמִּי לסס במדת המימית שלי שעליה נקרה שמי ה', נהמן לְחַמֵּת דברי, שהרי (3) וארא. אל האבות: 🛮 באל שרו. הבעתתים הבעתות, וברולן אתרתי להם אני אל שדי: 🖯 ושמי ה׳ לא נודעתי להם.
- (6) לכן. על פי אומס סשבועס: אמור לבני ישראל אני ה׳. סולמן בסבמחחי: והוצאחי אחכם. כי כן סבמחחיו מעבידים אחם ואזכור. אומו סברימ, כי בברים בין סבמרים אמרמי לו וָגַם סָמַ סַבּוּי סַשֶּׁר יַשְבַּדוּ דָן סְנִבִּי (בראַשִׁים מו, יד): (a) זום אני. כמו שהלבתי והעמדתי הברית יש עלי לקיים, לפירך שמעחי אח נאקח בני ישראל הנולקים: אשר מצרים באל שדיי, אמרחי ליעקב אַנִי אַל שַדַּי פְּבֵּה וּרְבֵּה וגוי (שם לה, יא), וָאָם סְאָבֶץ אַשָּׁר וגוי (שם יב), הרי שנדרחי להם ולא קיימחי: לְּךְּ וּלְוַרְשֶׁךְּ מְּשִׁן מְׁת כְּלְ סְׁעַּרַלָּת סְׁשְּרְ וַבַּקִימִימִי מְשׁ סִבְּבְּעָה מְשָׁבְּיִ בְּבַּעְמִי לְפָבְּלְסִה (שִם כו, ג), ומותה שנועה שנשנעה למברסס (+) וגם הקמתי את בריתי וגוי. וגס כשנרמימי לסס באל שדי, סלבמי וסעמדמי ברימי ביני וביניסס: - לחת להם את

17

(שס), וְשַׁמְּבֵי בֵן יֵלְמוּ בְּרְכֻשׁ נְּלִול: סבלות מצרים. מורח משל מלריס:

וְנְתַּמִּי אַעָּה לְבֶּעָם מוֹרְשָׁה אֲנָי לְכוֹן יְרוּמָא אֵנָא יִיָּ: לאַבְרָתָם לִיצְּחָק וּלְיִגְּאָר לְיִצְּחָק וּלְיִנְּאָהַוּ יָמִהּוּ 8 אַמֶּר נְמָאִטִּי אָטַ יִּדְי לְנֵיט אָטְטַ בְּמִימִר לְמִטּוֹ יִמַשׁ לְאַבְרָבִים אַטַבּם אָרְ הַאָּבוֹן וֹאַמּגְ וֹטָבוּוֹ לְאַבֹּמֹא בַּפֹּגִינוּני ľĽĽXĽ

רות ומעברה קשָה: (פּ) נוֹבְבָּר מְמֵּע בּוֹ אַקַבּנוֹ וֹמִבְאַלְ נִמִּכְּוּלְ מְמֵּע בּוֹ מִם בֹּנִי

ظيَّة، يَقِرْ بِاللَّهُ اللَّهُ اللَّ

ישראל נַיְדַבֶּר יְהֹוְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: יּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶה לְמֵימַר:

ÜÄLKL:

וּשְּׁבְאֵל מָאַרְעֵיה: מֹאֹבְוֹים וֹתְהַלְּעַ אָּעַ בֹּדְוֹיִ וֹמִּבְאָלְ צִמִּאַבְוֹם וֹתָהַלְּעַ זִעַ בֹּדִּי

ಭಿತ್ರದ: (ತ) لْهُلِدُ نَهُمُ مُثَرِّدٌ فَلَـمِكِ نَهُدُ، مُلَـرٌ مِنْ نَهْرَكِيا نَكَفُرُمِ مِنْ فَلَـمِك ען בְּנֵי יִשְׂרָאֵלְ לְאִ־שְׁמְּנִינֵי אֵלְיִ הָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵלְ לָאִ מַבִּילִי رَبْهِدِ مَاضُهُ جَٰجُورٌ، بِمَإِنَه جَهُمُلا فَعَذَّا مَاضِهَ عَبْهِ جَعْنَوَلِ

מְמָּנִל בוּחַ וּמִפּוּלְחָנָא בּחַנִּר וְקְא שְׁמְעֵנֵּ אֶלְ־מִשֶּׁה מְקְצֶּר יִשְּׁרָאֵל וְלָא קַבִּילִּי מִוֹ מֹשֶּׁה

جِه بَشِه هِرْ هِرْ فِرْدٍ فِرْدٍ فِنْ فِرْدُ فِنَ هِرَافِهِ

נאלא זפור ממלכל:

you for a heritage: I am the Lord. Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to qu bəfil I dəidw garinəənoə, baral And I will bring you in unto the

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

:Sarivas And the LORD spoke unto Moses,

Israel go out of his land.' Egypt, that he let the children of Go in, speak unto Pharaoh king of

who am of uncircumcised lips?' how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

(8) נשאחי אח ידי. סרימומיס לישנע בכקלי:

בְּבְּרִי בְּמִׁשׁ נְאָסׁ סִי וּכְפַּמִישׁ יִפֹּגַן מָלַע (ירמיס כג, כע), ממחלק לכמס נילולות: . אמור לצני ישראל, לכך אני אומר ימישצ המקרא על פשומו דְּבֶּר דְּבַר עַל אָפְנְיו (משלי כה, יא), והדרש מדרש, שנאמר הַלוּא לה ס' שַׁשֶׁר סֹוצֵחֹמִיךְ מֵחֹיר פַשְׁדְּיִס (שֹׁס מו, ו), ועוד, סיחֹך סממיכה נמשכה בדברים שהוח פומך לכחֹן וגם חני שמעתי וגו', לכן . אחת, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואס מאמר לא סודיעס שרך שמו, סרי מחלס כשנגלס לאברסס בין סבחרים נאמר שַּנִי (בראשים לג, יע), ולא סרסרו אחר מדומי, ואחס אמרח למס סרעוחס. ואין סמדרש מחישב אחר סמקרא מפני במס דבריס, קרקע עד שקנה בדמים מרובים, וכן בינחק ערערו עליו על הבחרום אשר חפר, וכן ביעקב וַיָּמָן אָם מֶלְקַם הַשְׁדֶּס לנמוח חֹסלו . אמרו לי מס שמך, ואמס אמרם מס שמו מס אומר אליסס: - וגם הקימותי וגוי. וכשבקש אברסס לקבור אם שרס, לא מלא אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משחכחין, יש לי להחאונן על מיחח האבוח, הרבה פעמים נגלימי עליהם באל שדי, ולא סאמנס למודס. ורבוסינו דרשוסו (שמו"ר ו, ד. סנסדרין קיא.) לענין של מעלס, שאמר משס לְמֶס שַבֵעֹּמָס (שמום ס, כב), ְּנְסְׁטַ דְּבּוּרְטִׁי נְיִּדְשִׁי בִּי שְׁמִי סִי (ירמיי מו, כחׁ), למדנו כשהקב"ה מְחַׁמֵּן אֹח דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו הי, וכל שכן בנשיממו. קרוב לענין זה שמעמי בפרשה זו מרבי ברוך בר' אליעזר, והביא לי ראיה ממקרא זה, בַּפַעַם הַאֹּח אוֹדִיעֵם אָם יָדִי (9) ולא שמעו אל משה. לא קבלו מנמומין: מקצר רוח. כל מי שהוא מילר רוחו ונשימח קלרה ואינו יכול להאריך

שנמורה (נ"ר (נ, 1): אכילמו. שָׁלִשׁ שְׁנִיִס יִּקְיֶב לְבֶּס עַבֵּלִיס (שֹס), אמוס ומכוסה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני פּרעה. זה אחד מעשרה ק"ו בְּשֶׁר (ימוקאל מד, ש) שהגיד אשוס ומכוסה בה. וַשְרַלְמֶּם שְרֶלְמֹו (ויקרא ימ, כג), עשו לו אושס וכיסוי, אישור שיבדיל בפני לַבּ (שם ע, כה), חמומים מהבין. שְׁמַה גַּם חַֿמָה וְהַעְּבֵל (חבקוק ב, מז), והחמס משכרות כום הקללה (נ"ח התרעלה). וְעֶבֶל (בו) ערל שפחים. אמוס שפתיס, וכן כל לשון ערלה אני אומר שהוא אמוס. עַבֶּלֶה אָוָנָס (שס ו, י), אמומה משמוע. עַרֶּלֵי

מֹאֹבֹא מֹגִּבוֹם: (ס) عُلِ خُدْد نَمُلُكُمْ كُمْفَكُمْ ムニばい الهج قلم شكك אַנוֹע אָנֹר אָנֹת אָלְבַלֹּוֹנוֹ וֹמְנִאָץ וּפֹפּֿנגוּנוּן לַנְנִי לִנִי לֹנִי נֹמִנֹאַלְ ניְדְבָּר יְהֹוֹתְ אָלְ־מִמֶּה וְאֶלְ יִמְלֵּילְ יִיְ עָם מִשֶּׁה וּלְאַבַרוֹ

מַשְפַּחָת רַאִּיבֶן: נפּלוּאַ חַצְּרוֹן וְכַרְמִּי אֵלֶּח וַפּּלוּאַ חַצְּרוֹן וְכַרְמִי אַלֵּין בּיִּ, בְאִיבָּן בַּכְּב יִמְּבְאָכְ שַׁנִּיִּב בַאִּיבוּ בּיִּכְבֹא בִּימְבֹאֵכְ שַׁנִיִּבּ אַבְּע בַאָּהָוֹ, בַּנִעַ־אָבְעַהָם בַּנָּג אַבְּגוֹ בַּנָהָ בִּנִע אַבַבַעַהָוֹ בַּנָּג

אַכֶּה מִשְׁפְּחָת שִׁמְעִּין: וֹנֹבֿו וֹבֻּטַר וֹמִאַנִּן בּוֹ עַבֹּנֹהֹנִינִי וֹאָטַר וֹנֹבוו וֹבָטַר וֹמָאנִן בַּר بختر مُخْمِرا نُصِيْح انْجُدا نَهِيَا بختر مُخْمِرا نَصِيْح انْصَا

לְוִׁ מְּבֹׁת וּמִׁלְמֵהִם וּמִׁצִּע חָּנִיׁנִי: وَلْهِيا بَطَالِهِ بَمُلَدُ، نِهُوْر لَانْ خِرِيخِيْنَدِيا وَلْهِيا וֹאָבֶבי הַּמֹוִנו בֹּדִּי_בוֹי, בִּעִּבִים

> מאַבְעָא דָּמִצְרָים: מֹאָבְיִם יּלְנִׁת פּּבְשִׁר מִלְכָּא בַּמִּאָבִים

בּׁנֹהְנוֹטִא אַבְּוֹן זַבְהְנִים הָּטִּמְוּן:

זַבְעָּיָה רָאִיבָּן:

יטַלְטָין יִשְׁבַּעּ מָּנִין: ימֹבוֹ יְמִהָּ בַנִּי בָנִי מֹאָב

द्वं देवं देव : خَمَلُمُ الْمُعَالِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعَالِدُ الْمُعَالِدُ الْمُعِلَّذِ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلَّذِ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعَلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلَّذِ الْمُعِلَّذِ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِي الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِدُ الْمُعِلِي الْمُعِلِدُ الْمُعِلِي الْمُعِلِدُ الْمُعِلِي الْمُعِلِي ال ĠĊť. נַמְּלֵמֹי בַּנִי יַנְרַמְּנָן diti iadiai

שְׁלְשׁ וּשְׁלְשָׁים וּתְּאָׁם שְׁנֶה: מְאָה וּהְלְהִין וּהָלָת שִׁנִין: لْسُخُدُيا لَمُعْنَجُهُمْ بَمُثَرَ لَاذًا كَاتِٰتِ السُخْدِيا لَمُعْنَجُمْ بَمُثَرَ لَذَا كَانَتِ שביי ממוב ווגביר

> the land of Egypt. dring the children of Israel out of and unto Pharaoh king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the Lord spoke unto Moses

the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These are first-born of Israel: Hanoch, and houses: the sons of Reuben the These are the heads of their fathers'

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a and Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

seven years. of Levi were a hundred thirty and and Merari. And the years of the life generations: Gershon and Kohath, of Levi according to their And these are the names of the sons

Shimei, according to their families. The sons of Gershon: Libni and

Δī

Sτ

were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath and Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,

ובמי נמימקו: שניה לחמר פדר הימם, חלה ממוך שהוכיר משה וחהרן, הפפיק הענין בחלה כחשי בים חבומה, ללמדנו היחך נולדו משה וחהרן, לחלוק לו כבוד בדבריסס, זס מדרשו. ופשומו, אָנַס על דבר ישראל ועל שליחוחו אל פרעס. ודבר סלווי מסו, מפורש בפרשס ויצום אל בני ישראל. לוס עליסס לסנסיגס ננחת ולסנול חוחס (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. לְּנֶס עליו (13) וידבר הי אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משס ולני ערל שפחים, לירף לו סקצ"ס לת לסין לסיות לו לְפֶּס ולמלין:

כקן לבדס, לומר שחשובים הס): מולדומס מראובן. (ובפסיקמא גדולה ראימי, לפי שֶׁקְנְמֶרֶס יעקב אביני לשלשה שבעים הללו בשעת מוחו, חור הכתוב ויתפס (14) אלה ראשי בית אבוחם. ממוך שסווקק לימם שבעו של לוי עד משס ומסרן בשביל משס ומסרן, סממיל לימםס דרך

שעצוד, שנאמר ויַמְף וְכָל מֻׁמָיו (שמוח אֹ, ו), ואח "כ וַיָּקֶס מֶלֶךְ מָדָשׁ, ולוי האריך ימים על כולס: (16) ושני היי לוי וגוי. למס נמנו שנומיו של לוי, לסודיע כמס ימי סשעבוד, שכל זמן שאחד מן סשבמיס קייס, לא סיס

של משס, לא המלאם ד' מאוה שנה, והרבה שנים נבלעים לבנים בשני האבות: שלא בארץ מלרים לבדה היו, אלא מיום שנולד ילמק, שהרי קהם מיורדי מלרים היה, חשוב כל שנומיו ושנום עמרם ושמונים (18) ושני חיי קהה. ושני חיי עמרם וגרי. ממשנון וה לנו למדים על מושב בני ישראל לרבע מלום שנה שלמר הכמוב,

٤7

משְפְּחָת הַכֵּוֹי לְתֹלְדִקָם: ⁶¹ ובוו מובו מובון ומואו אבו ובו מבו מבו מבו מובן ומוא אבו

זְוֹבְאָּלִים בוֹוּג לִשִּוּלִבְעוֹעוּוֹוּ

generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and

نَهُمْ يَشَاتُ نَظُمُ لَا هُٰذُكِ: וְאָּטַ ַ מְמֻבַׁ וּמִּנִ, עַנִּי, מַמָּבָם מָּבַבּמ · ﴿ إِن إِكِنَامُ لِيَكُم إِن كُلا لِمَيْلُ لِي اللَّهِ لِللَّهِ لِيَالُمُ لَا لِي اللَّهُ لِي اللَّهُ لِي اللّ וּיַפְּׁח עַמְרְם אָת־יוֹכֶבֶּר דְּדָתוֹ

מּמִבְרם מִאָּב וּהָלְמִוּ וּהָבָת יָת אַהַרֹן ויָת מֹשֶׁה וּשָׁנֵי חַיֵּי אַבוּבוּ לְאִשוּ וֹּלְגַבַר לְאַשׁוּ וֹנְלָנַבַע לְנִצ וּנֹסִּיב מַּמְרָם יָת יוֶכֶּבֶּר אָבִוֹת hundred and thirty and seven years. years of the life of Amram were a him Aaron and Moses. And the father's sister to wife; and she bore

And Amram took him Jochebed his

יי ילוֹ, יִצְּרָר קֹרַח וֹנִפָּׁוּ וְזִּכְּרֵי:

ילני יצְקר קרח וָנָפָּג וְזְּכְרִי:

Mepheg, and Zichri. And the sons of Izhar: Korah, and

ײ ובוו הואג טוּהָאג וֹאַלְגַּפּֿן ובוו הוּגאַר טוּהָאַר וֹאַלְגַּפֿן יבוו הוּגאַר טוּהָאַר וֹאַלְגַּפֿן

And Aaron took him Elisheba, the and Elzaphan, and Sithri.

And the sons of Uzziel: Mishael,

אָנו אָלְהֹוֹר וֹאָנו אֵינוֹמֶוֹר: נַתַּלֶּד לוֹ אָת־נָדְב וְאָת־אַבִּיהוֹא עמינבב אַחוֹת נַחְשִׁין לַוֹּ לְאִשֶּׁת ניקה אַהַרְן אָת־אֶלִישֶׁבַע בַּתַ־

וֹנִם אַבֹּנְבוּא נִם אָלָמֹּוָב וֹנִם לְאָשׁנּ וֹנְלָיגַע לִיִּע זְעׁ לֹגַב עַמִּינְדֶר אֲחָהֵיה דְּנָחָשׁוֹן לֵיה וּנֹסִיב אַהַרֹן יָח אֶלִישֶׁבַע בַּת

thamar. him Nadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore daughter of Amminadab, the sister

īðĽĽ: بختر طِدَت يَوْدِ لِهُذِطْئُت

אַכֶּה מִשְׁפְּחָת נַאֲבִיאָסָף אִצֵּין זַרְעַּיָה מִרָה: וּבְנֵי קֹרַח אַפִּיר וָאֶלְקְנָת

the families of the Korahites. Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

הַלְוּנִם לְמִּמֶּפְׁחִנֶּם: حُانَ هُمَا ۖ هِٰذِيْ إِنْ هُٰجُنَا لِهُ هُٰنِ هُٰجِنَا اللَّهِ الْهُمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ي مجزنه جنوبيح كن جهضد يوكه

خْتَلَمْتَنْكَ لِبَاءُ אַבְּוֹן בוְהָהְוֹ אֲבֹּבֹעוֹ בְוֹנֹאִי לְאָטוּ וֹנְלֵיגַע לִיִּצִי זְּע פֹּנִּעַׁסְ ליה מבנת פוטיאל ליה لْهُمْ هُزُد كَا عَنَابًا مُكَامَا مِنَا لَهُمُ هُزُدُ فِد هَنَادًا وَصَرَا

their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinehas. one of the daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him

57

†7

٤٦

בַּבְאַבֶּים: וֹהְבֹאָב מִאָּבֹוֹ מִגְבֹוֹם הַּגְ ³² יְהוְהׁ לְהֶם הוֹצִּיאִי אָתְ־בְּנֵיְ הוא אַהַרְן וּמֹשֶׁר אֲשֶׁר אָמֶר הוּא אַהַרֹן

تارڭرىلالىك וֹמִּבְאָבְ מִאָּבֹתֹא בַמִּגַנִים תַּבְ לְחוֹן אַפִּיקוּ יָח בָנֵי ומשה דַאַמַר

of Egypt according to their hosts.' the children of Israel from the land whom the LORD said: 'Bring out These are that Aaron and Moses, to

(20) יוכבד דדתו. אממ אבוסי, במ לוי אמומ קסמ:

- (23) אחות נחשון. מכלן למדנו, סנושל לשה לכיך לנדוק בלחיה (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):
- (62) הוא אהרן ומשה. אלו שסווכרו למעלם שילדם יוכבד לעמרם. סוא אסרן ומשם אשר אמר ס', יש מקומות שמקדים (25) מבנות פוטיאל. מורע ימרו שֶׁפְּשֶׁס עגליס לענודת חליליס, ומורע יוסף שפעפע נילרו (נ"ג קמ:):
- במרבכם: על, שלינו אלא במקום אות אחת, וְעַל מַרְבְּךְ מִּקְיֶה (בראשית כז, מ), כמו בתרבך. עַמַרְמֶּם עַל מַרְבְּבֶּם (ימוקאל לג, כו), כמו של צבאוחם. בלבאומס, כל לבאס לשברן, לומר לך ששקולין כאחד: על צבאוחם. בלבאומס, כל לבאס לשבמיסס, יש

וֹאַבוֹרו: بَاضِلِهُمْ مِقِعْدِينَ بَانِهُ مَنْقِلًا يَضِلِهُمْ مِقِعْدُينَ يَانِهُمُ על מולף מעלבים לְהוֹעִינִים אָתוֹבְּנֵיִר עַלְפָּא דִּמִצְּנִים לְאַפְּקָא נִתּ הקקדקרים אֶל־פּרְעָה אַנּוּן דִּמְמַלְלִין עָם פַּרְעֹה

מַמֵּע נֹאַנַבו:

These are that Moses and Aaron. the children of Israel from Egypt. Pharach king of Egypt, to bring our These are they that spoke to

، וַיְהִי בְּיוֹם דְּבֶּר יְהְוָה אֵל מֹשֶׁה וַהֲנָה בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יִיָ עִם בְּאֵרֶץ מִצְרֶיִם: (ס) מֹשֶׁה בְּאַרְעָּא דְּמִצְרֶיִם:

in the land of Egypt, when the Lord spoke unto Moses And it came to pass on the day

څڅرك: מְּמֶּרִים אָת כְּלְ־אֲשֶׁר אֲנֵי דּבֶר דְּמִּצְרִים יָת כָּלְ דַּאֲנָא מְטַכֵּיל אליה. تربت بِيزِد بِتَنِبَ يَجَدَّ هِكَ مَنْ شِن يَهُمُ لِهِ يَهِ مِنْ مِن مِنْ مِن جَلِيْنِ مِنْ الْمِيْدِ فِي هَلِ تَرْبَيْ يَهُرُا بِيَنِبَ يَجَدِّ هِكَ هَلَا مِنْ إِنْ مِنْ الْمِيْدِ فِي هَلَا مِنْ مِنْ مِنْ مِنْ مِنْ مِنْ

I speak unto thee.' unto Pharaoh king of Egypt all that saying: 'I am the Lord; speak thou 67 that the LORD spoke unto Moses,

פַרְעְּה: (פּ) הְבֹרְ הִפְּׁנְיִם וֹאֶגְנֵי וֹהִמֹּמֹת אֹלְוּ וֹפֵּגִרְ מִמֹּלְרְ וֹאִנִבֹּדֵוּן וֹשִׁבָּוּרְ و ניְאִמֶּר מֹשֶׁה לְפְּנֵי יְהֹוֹגָה הֵן צֵּנִי נִצְּמַר מֹשֶׁה בֵּדָם יִיָ הָא צֵּנְא

"Səm otnu and how shall Pharaoh hearken 'Behold, I am of uncircumcised lips, And Moses said before the LORD:

And the LORD said unto Moses:

אָטִיף יִהְנֶה נְבִיאֶף: بْيَوْرَاتُ هُرِيْرَت خُوَلَافِت لِهَيَالِا لِحَاجُولَافِت لِهَيَالِا هُنَالِا يُتَالِ יין ניִאַמֶּר יְהְנְהֹ אֶלְ מֹשֶׁה רְצֵּה נַאֲמַר יִי לְמֹשֶּה חֵזִי דְּמַנִּיקְדְּ

Thou shalt speak all that I command shall be thy prophet. Pharaoh; and Aaron thy brother

See, I have set thee in God's stead to

 $II\Lambda$

эо٤

ÜÄLAL: قَلْمِد لَهُذِه عُد خُدْد نَهُلَّكُمْ قَلْمِد لَهُذِهِد نَهُدُهُد ي هُمَّنَاكُ لَمُكَذِلًا مُعْنِرِكِ نُلَكِّد مُحِالِمُكَادِلًا مُعْنَاكًا مُعْنِكًا مُعْنَاكًا مُعْنِعًا مُعْنَاكًا مُعْن אַטַּר הָרַבּר אָר כְּל־אַשֶּׁר אַהְ הְעַבּלִיל יָת כָּל דַאַפּקּדִנְּדְּ

children of Israel go out of his land. speak unto Pharaoh, that he let the thee; and Aaron thy brother shall

בְּאָבוֹ מִגִּבוֹם: וְנִירְבֵּיהָי אָתַ אָנְתָי וֹאָתַ־מוִפַּתַי וֹאַסִּיִּי יָה אָהָוָהַי וֹיָה מוִפָּתַי الكذر الأظهار الأناية حالمها الكثم الأظهاران لإخم للحالميا

בּאַבְעָא דָּמִצְרָיִם:

wonders in the land of Egypt. vM bns sngis vM ylqirlum bns And I will harden Pharaoh's heart,

- (קב) הם המדברים הר. פס שנלמוו פס שקיימו: הוא משה ואהרן. פס פשלימומס ופלקמס מממלס ועד מוף:
- (82) ויהי ביום דבר וגוי. ממובר למקרא שלאמריו:
- (92) וידבר הי. סוא סדנור עלמו סאמור למעלס בא דבר אל פרעס מלך מזריס, אלא ממוך שספסיק סענין כדי ליחסס, מור
- וכך סים סַשִּׁישֶׁס, כחודם סחומר נחזור על סרחשונות: (30) ויאמר משה לפני הי. סיא האמירה שאמר למעלה הן בני ישראל לא שמעו אלי, וְשָׁנֶה הכמוב כאן, כיון שהפסיק הענין, סענין עליו לסממיל בו: אבי הי. כדמי מני לשלמך ולקיים דברי שלימומי:
- מִסְמַנַבּׁוּמ דשמואל (שמואל־אֹ י, יג), ובלע"ו קוראין לו פרידי"גר לשון נבוסה, סדס המכריז ומשמיע לעס דברי מוכחות, והוא מגורת ניב שְׁפְּמָיִס (ישעי'נו, יש), נֵנוּב מָבְמֶה (משלי י, לה), וַיְבַל (1) נחחיך אלחים לפרעה. שופע וכודה לכדומו נמכות ויסורין: יהיה נביאך. כתרגומו יָהֵי מְתּוּרְנְמְנֶדְּ, וכן כל
- (2) אחה חדבר. פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפי, ואהרן אחיך ימלילנו וימעימנו באוני פרעה:
- אליליס, כדי שישמעו ישראל וייראי, שנאמר הְּרְרַמִּי גויס נְשַמוּ פִּנּוּמָס וגוי (לפניה ג, ו), מְעַרְמִּי מַּךְ מִירְאָי אֹנִמִי מִּקְמִי מוּמָר לי שימקשה לבו, למען הרבות בו אותותי ומכירו את גבורותי, וכן מדתו של הקדוש ב"ה, מביא פורענות על האומות עובדי (3) ואבר אקשה. מאחר שהרשיע והחרים כנגדי, וגלוי לפני שאין נחח רוח באומוח עובדי אלילים, לחח לב שלם לשוב, מוב

لأبركرت: üääl הּבְאָעָּר אָּעַרַעּמָּר בְּנֵירְ יִמְּבָּעְ יָאָפָּיִל יִעִי עִינְלְי יִנִי תַּמָּיִ אַם־יָדַי בְּמִצְּרָיִם וְהוֹצֵאַהִי אָם־ יָה מַחַה גְּבִּירַהִי בְּמִצְּרָיִם لَّذِي يَشَمُم يُخَرَّضِ هَلَمِت لَرُفَقَر الْأَمْ نَظَقَادٍ مُؤْمِناً هَلَمِت لَمُقَالًا

בועוב"ם: וְבוּגֹאָנוּג וְנְבְּעִהְ מִאְבְנִםְ כֵּנְיִאְנָוֹ וְבַנְיִם וְנִבְּמֵנוּ מִאָּבְאָ אָבִוּ אָנֹא וִן כַּבַ

יְהְוָה אָטִם כֵּן עִּשְׁיִּי ٥ (נְעָשׁ מִשְּׁה וֹאַהְרָן כַּאֲשָׁר צְּנְּה נִעְּבַר מִשְׁה וֹאַהַרֹן כְּמְא

\$4_@ĻķĽ: (@) چן־שְׁלִשׁ יִשְׁמִנִים שָׁנְהַ בְּדַבְּרֶם וֹצִּהַרֹוֹ اظهِر چו־שָׁמֹנַים שָׁנְת וַאַהַרוֹן וּמֹשֶּׁת

ר אַהַרָן לַאַמָּר: ַ עַבְּיִמּיִ וַנְּאָמֶּר יְּהְוָֹה אָלְ־מִאֶּה וְאֶלִר יִיְ לְמִאָּה וּלְאַּדִּין

خفتر قلم نثر خبتنا: هَٰتُدِا كَانِ هُنِهُمُ الْنَهُمُ لِلهَادِا مَح بُنِ بَانَهُدُكِ الْمُعَالِينِ هُوَالِا مَا يُنْهُدُكِ الْمُعَا שלני לְבֶּם מוְפַּע וֹאַמֹּוֹעֵ אֶלְ. לְמִימִּר תַבוּ לְכִוּן אָּטֹא וֹתִימַר כִי יְדַבֶּר אֲבֻכֶּם פַּרְעֹּה לֵאמֶר אֲבֵי יְמַלֵּיל עַמְּכוּן פַּרְעֹה

خَاتَةُ، إِ: لخظت لتحكير ريْضِرَك هَتَبِا هُنَامَقِينَ خَفَرْ، סי נינעשו בון באַשָּר צְּוָה יְהוֹוָה וַעַּבַרוּ בון בְּמָא דְפַּקּיד يبتة ظهِم إلاَمِيداً هِذَ قَامُم إلاِهِم ظهِم إلاَمِهِ إِذِم قِهِمَا

سَلْمُقَرِّ مَجْدُنُهُ خَرَكُمْنِكُم قَلْ: سَلْمُر مَجْدَنَه خَرَكَمْنِيا قَلْ: *ڐ؞ؙڴٙ۩*۪ڹ וּיקָרָאַ נִּם־פַּרְעָּה לַחֲבָמָים יקָרָא אַף פַּרְעָה לְחַבִּימִיָּא

בֹּהְפֹּמִת בַּנִּגְיִהְבָּאַלְ מִאַּבְּמָא בַּמִּגְנִים

אָטַ בּׁלָּנְ וְהְּבָּאָׁגְ מְגֵּבְוֹם וֹאָפּּגִּל נִטְ בַּנָּנְ וְהְּבָאָגְ אָטַ יָּבְיּיִ מַּלְ טְּאֵבְיִים אָבִים יָה מָחַה בְּּבִּוּבְתִּי מַלְ

בפנד ין יההון בו עברו:

شِرْدا جَمَرْ كِرِينَ لِينَا مِن هَلَـمِن:

خقرقد:

קָרֶם פַּרְעָה יָהֵי לְתַּנִינָא:

פּבְעה וקרם עקדורי והוה וְרְמָא אַהַרן יָת חוּטְרֵיה קַדְם

עם הלקן של אַנין אַר אַנין

indgments. out of the land of Egypt, by great My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts, noqu bash yM ys lliw I bas ,uoy But Pharaoh will not hearken unto

the children of Israel from among My hand upon Egypt, and bring out am the LORD, when I stretch forth And the Egyptians shall know that I

LORD commanded them, so did And Moses and Aaron did so; as the

old, when they spoke unto Pharaoh. and Aaron fourscore and three years And Moses was fourscore years old,

and unto Aaron, saying: And the Lord spoke unto Moses

serpent. before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharach shall speak unto

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

like manner with their secret arts. also, the magicians of Egypt, did in wise men and the sorcerers; and they Then Pharaoh also called for the

דבור הממחיל בלכתך לשוב עד שמחים בידך, וכדלעיל בפרשח שמוח בפסוק בלכתך לשוב ע"ם): (שס ז), ואף על פי כן בחמש מכוח הכאשונוח לא נאמר ויחוק ה' אח לב פרעה, אלא ויחוק לב פרעה. (ועיין ברא"ס שגורם כאן

(+) אח ידי. יד ממש, לסכות נסס:

(9) מופח. אומ, להודיע שיש לורך (לרוך) במי ששולה אחכה:

(סו) לחנין. נמש:

לְטַנְּיִנְיִם וַיִּבְּלָת מַמֶּּיִר אַנְיִרְן לְתַנְּיִנִין יִּבְלָת חִיּמְרָא רְאַנְיִרוֹ נַיַּשְׁלְיכִּוּ אֵישׁ מַשְּּהוּ נַיַּהְיָּ וּרָמוֹ גָּבָר ָ חוּשְּרֵיה נַהָוֹוֹ

\$4_4040:

פּרְעָה מַצֵּוֹ לְשַׁלָּה הַעֶּם: ÷ַ יַּאַמֶּר יְהְוֹּהְאֶל־מֹשֶּׁה פְּבֶּר גַּב יַאֲמַר יִיְ לְמִשָּׁה אִהְיַפַּר לִבְּא

جَزْتُامٌ مَجِرَا جَزِيَّاكِ: שְׁפַּת הַיְאָר וְהַמַּמֶּה אֲשֶׁרֹ נֶהְפָּךְ לְקּדְמִיּתִיה עַל בֵּיךְ נַהְרָא הַמְּיִמְה וְנַצְּבְתָּ לְקְרָאִתִּוֹ עַלֹּ- הְאִ נְפִּיס לְמָיָא וְהַהְעַמַּר يرأ هِذَ هِ إِنَّا مِقَوَّا بَيْمَ بُرَيْرَ خُرْبً هِ إِنْ الْمُوتِيَّا يُرْبُ

וְהַנָּה לֹאִ־שְׁטֵּעְיִי עַבּר: הַּבְּעְ אֶּטַ הַּמְּיִ נְוֹהְבֹּבְנִי, בַּמִּבְבַּנִ הַמִּי נִוֹפַּבְעוּן צוֹבָה, בַּמָּבַבָּנִאָ م، لأمَجُدُر مِ هُكُلِّادُ هَجُيلًا جَهُرِيكُ جَهُرِيكُ مَكْلِيدُ خُزُنُكُ خُمْرَمَكُ مَوْكِ بُنَا لْهُمَلَاتُ هَجْرِر نُولِون هُجِيَّرُ لَوْيَمَادِ جَنِف نَنْ هُجْلُه فِيوَنِيْهِ،

אַמָּר בּוֹאָר וֹנִהַפָּכִוּ לְבֶּם: בַּמַמָּר אֲשֶׁר־בְּיָרִי עַל־הַמָּיִם ^{קי} چי אַנִי יְהוָה הַנָּה אָנֹכִי שַבֶּהוּ בַּע אַמַּר יְחוֹה בְּוֹאָת מֵדַע כִּדְנוֹ אַמַר יִי בָּדָא תַדַע אַרַי

מַנִם מִּלְ_עַנְאָּר: (סֹ) עּנְאָר נְנְלְאָנּ מִאַּבְנִם לְהָּשִּׁנִים זָעַרָא נִנְלָאָנִ מִאָּבָה. לְמָהָשִּׁי וֹעַבְּלָּע אַמֶּב בּוֹאָב טַמִּנִע וּבָאָּמִ

אַלְטִׁם פַּאַמֶּר גַּבֶּר יְחְנְׁם: (ס) | פַבּיל מִנְּחִין פְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ: ניָהָוֹל לֶב פַּרְעֹה וְלְא שְׁנַיִע וְאִחַפַּף לֹבָּא דְפַּרְעֹה וְלְא

דְפַּרְעֹּה סְרֵיב לְשַׁלְּחָא עַמָּא:

ייסב בירף: נחוטרא דאָקהַפּיך לחויָא

וֹנִיא לָא לַבּוּלְנִיא מַּב בַּמֹּוּ:

בּבוֹנו מַן מִנֹא בּבֹנֹנוֹנְא אָלָא גֹּוֹ עַאַ אָׁלָא מָעַג בַּעוּמָבָא

וֹנוּנִג צַבְׁנַּעַבְא וֹמִוּעוּוֹ ווֹסָבוּג

Aaron's rod swallowed up their rods. rod, and they became serpents; but For they cast down every man his

the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as And Pharaoh's heart was hardened,

refuseth to let the people go. Pharach's heart is stubborn, he And the LORD said unto Moses:

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

thus saith the LORD: In this thou hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let LORD, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

91

Þι

 $\epsilon_{\rm I}$

71

they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the Lord—behold, I will smite with shalt know that I am the

to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

ממספכם על ידי למש: (II) בלהטיהם בְּלְמַשֵׁיסֹוֹן, ומֿין לו דמיון צמקרמֿ, ויש לדמות לו לַסַע סַמֶּבֶּנ סַמְּמְסַפְּבֶת (צרמֹשִית ג, כד), דומס שסימ

(בו) ויבלע מטה אהרן. מלחר שחור ונעשה מעה בלע לח כלן (שבת נו):

(◄፤) כבד. מרגומו יַקִּיר, ולֹם מֹמיקר, מפּני שהום שם דבר, כמו כִּי בְּבֵּד מִמֶּךְ סַדְּבֶּר (שמום ים, ים):

(dar"(a, 1): (15) הגה יצא המימה. לנקביו, שהיה עושה עלמו אלוה, ואומר שאינו לנקביו, ומשכיה ויולא לנילוס ועושה שם לרכיו

(16) עד כה. עד קנק. ומדרעו, עד שמשמע ממני מכם בכורום, שחפתם בס בכס פֿס הֶעַר ס' צַמַלֹמ סַבַּיְלָם:

שם יכשמם ושמר כך הלקה שומם: (דו) ונהפבר לדם. לפי שאין גשמיס יורדיס במלריס, ונילום עולה ומשקה את הארן, ומלרים עובדים לנילום, לפיכך הלקה

(18) ונלאו מצרים. לבקש רפואם למי סיאור שיסיו ראויין לשמות:

יבְעַּצִים יבְּצָּבְנִים: וְתְּיָה דְםׁ בְּכְל־אָבֶין מִצְיַוֹם בְּלְשְׁמְתְוֹנִי מֵימִיהָם וְיִרְיִיּדְיִם מּלְ וֹאָנִינִים וֹמֹלְ אַלְמִינִים וֹמֹל מַּלְמִימִי מִצְּיוֹם מַּלְרַוֹם וּמַלְתַנָּםוּ אָל־אַהַרֿן קַח מִשְּׁרַ יִּנְשֶׂה־יָדְרְּ

בְּלְ עַמָּנִם אָּמֶּר בַּנְאָר לְבֶּם: פּבׁקְּיִי וּלְמִּינִוֹ מַּבְּנִיוֹו וַיְּיַשְׁפָּבְיוּ וֹאִטְּעַפּּיִכּוּ כִּלְ מָנֹא צַבְּנִעַבָּא אַניַ וַנְּמִיִם אָמָוֹר בּוֹאָר לְמִנֹינ ניגשור בו משה ואהרו פאשרו

עַבָּם בָּבֶּלְאֵבֶא מִגְּבֶוֹם: לְּשְׁׁעַּׂוֹע מִוֹם מִוֹ עַוֹּאָר וַיְּתָׁי יַ נֹיִבְאָהַ עַּיִּאָר וְלְאָרַ וְלָאָרַ וְלָאַרַ יִּלְאָרַ וְלָאַרַ יִּבְּ ÄÄL_ǦŅL

لْرَيْدِ مُثَرَّتُ وَيُحَمَّدُ لَـقُد لِوَلَمِن لُرُيْدِ عَقَرَدٍ مَثْنَالِا בְבַבַּבֹּבְתִּעְ בַּבְעַהָּגִּעוּוּן ڗؿڷؾٙڬ

וְלאִ־שָּׁת לְבָּוֹ נַּם־לָּוֹאָת: בּ וּנֹפֹּן פּרִעָּר וּנִּבֹאָ אָלְבִיתִיה וֹאִהְפָּנִי פּרַעֹר וִעָּאַלְ לְבִיתִיה

לְאָׁנֵים מִמֶּימֵי הַנְאָּב: עּנִאָּר מָנִם לְמִּעִינִע כַּג לְאִ זְבְׁלְנִ זָּעִבְׁאַ מִנֹאַ לְמָמִּעֵּנִ אָּבִּג לָאִ ⁺² וּנְּטְפְּּרָנִּ כְּלְטְאֵנְנִים סְבִּיּבָת וַחֲפַּרוּ כְּלְ מִצְּרָאֵי סַחְרָנוּת

₩₽₽ בְּטִבְּבוֹם וּבְטִוֹנ אָהָא וּבַטְנוֹ במא ניהי דמא בכל אַרְעָא בל בנת בנישת מימיהון ויהון אַבשׁגביון וֹמֹל אַנְמֵירוֹן וְעַל מֹנֹא בַמֹבֹּבֹאִי מַלְ נַבְּיבִינְן מַלְ סב שומבו נאבים יבו על يشهور بمثم هكمنهم هود يهود بزخمهم عبود جهودا

ረኮជአ፡ ַ לְמֶּנֵנְ פַּבַעְרַ וּלָמֶנוֹ, מַּבַבּוָנִי, הְפַקֵּיִר יְיְ וַאֲבֵים בְּחִוּטְרָא וֹהְבַרוּ כֵן מִשֶּׁר וֹאַבַרוֹ כִּמָא

במא לכל אַבמא במגלנם: לְמִמְשׁיֵג מִנֹּא מִן נַּעִּרָא נַעַּנִי נֹעַבֹא וֹלֵא וֹכֹילִוּ מֹצִּבֹאוֹ מְעַבּׁי וְנוּנִי צִּבְּנְעַבְאַ מִיתוּ וּסָרִי

בְּמָא בַּמִבָּיִל יָנִי: بالانتظاء

וֹלָא מִּוֹוּ לִבֿוּע אַבּ לִבְאִי

أخرد كِمْشِق مُعَنَّم يَحْدُلُكُم :

wood and in vessels of stone.' land of Egypt, both in vessels of shall be blood throughout all the they may become blood; and there over all their ponds of water, that streams, and over their pools, and of Egypt, over their rivers, over their stretch out thy hand over the waters 'Say unto Aaron: Take thy rod, and And the LORD said unto Moses:

in the river were turned to blood. servants; and all the waters that were Pharaoh, and in the sight of his were in the river, in the sight of the rod, and smote the waters that LORD commanded; and he lifted up And Moses and Aaron did so, as the

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened, like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

this to heart. his house, neither did he lay even And Pharaoh turned and went into

water of the river. for they could not drink of the about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round

שומדין במקוס אחד, וקורין לו אשענ"ק: בכל ארץ מצרים. אף במרחלאות ובאמנת שבבתים: ובעצים ובאבנים. לשדום, ונילום מימיו מסברכים ועולה דרך היאורים ומשקה השדום: אגמיהם. קבולם מים שאינן נובעין ואין מושכין, אלא . לסכן: - נהרוחם. סס נסכות סמושכיס כעין נסכות שלנו: - יאוריהם. סס בכיכות נגכיס סעשויות בידי הדס משפת סנסכ (91) אמר אל אהרן. לפי שהגין סימור על משה כשושלך למוכו, לפיכך לא לקה על ידי לא בדם ולא בלפרדעים, ולקה על ידי

אף אמס מביאין מכשפות למלרים שכולה כשפים: מו:): ויהוק לב פרעה. לומר על ידי מכשפות ממס עושיס כן, מכן ממס מכניסין לְעַפְּרָיִיס (מנמות פס.) עיר שכולס תכן, (בב) בלשיהם. למש שלומרין לומו צלע ובמשלי. ורצומינו למרו, צלעיסס מעשס שדיס, צלסעיסס מעשס כשפיס (פנסדרין מים שבכלי ען ובכלי אבן:

(23) גם לואח. למופת המעה שנהפך למנין ולה לוה של דם:

הַּגְאַבֶּא מִגִּבוֹם: the land of Egypt.' בְאַנְמָנִם וְנַבְּמָלָ אָנַרְהַצְּפָּרְרְיִנִים וְצָּפָּרִלְיִם הַיִּרְאָרָנִאָּ מַלְ אַרְעָּ and cause frogs to come up upon קַֿבְ_עַנְּעָׁ הַּבְ_עַנְאָעָרִים וֹתַּבְ_ זַּעְרַנִּאָ הַבְ אָּנִעַנִּא וֹתַּבְ אַנְעִנִּא over the canals, and over the pools, hand with thy rod over the rivers, אַר אַנְיוּן נְמָּר אָנִי־יְרָן בְּמַמָּף אַנִים יָת יָדָךְ בְּחִיּמְרָךְ עַּלַ $III\Lambda$ 'Say unto Aaron: Stretch forth thy ניאַמֶּר יְהְוְּהְ אֶלְ מִמֶּהְ אֵּמֶּר נִאָּמָר יִיְ לְמִשֶּה אַימֵר לְאַהַרוֹּ And the LORD said unto Moses: וֹהֹלוּ עֹלֵהַבּוֹבְיּהִים: and upon all thy servants. יַסְקוּן עוּרְדְּעְנַיָּא: upon thee, and upon thy people, 67 סי נבבר ובעקר ובקלר ובקל יבבר יבר יבעקי ובקל עברן And the frogs shall come up both نځظۿۿدىڭىك: into thy kneading-troughs. نْظَكُمُدُنْكَكِ: people, and into thine ovens, and يڭلَةندُ اء ٢٢٠٠ house of thy servants, and upon thy ומק משמוף יבבית מהפבר ועל ער פרסקה וקבות and upon thy bed, and into the Sz וְמְּלֵנְ נִלֵּאֵנִ בְּבְינִישְׁבִּ נִבְעִוֹבִר וְיִנִמְּלֵנְן בְּבִּינִם בִּינִ house, and into thy bed-chamber, which shall go up and come into thy אַפּֿבוּבּאָנוּ וּנַבּי וֹנִבַי זַנִיבָא מּוּבְבַּאַנִּפֹּא וֹנֹפַלוּוֹ And the river shall swarm with frogs, tkellko: with frogs. אָטַבַלְּבְיּלְבִּילְבַ אָּנֹאַ מִּטִּי זִּטַ כָּלְ טַּטִיּמָבַ behold, I will smite all thy borders ב וְאֶם מְאֵן אַמָּר לְשַׁבְּׂחָא הָאִ Lτ And if thou refuse to let them go, الدين هَذِب هُن مَقَا لِأَمْ خُلُادً: people go, that they may serve Me. ון שַׁלַח וָת עַמָּי ווִפָּלְחוּן قَلْمُ لِيُمْلِقُ هَجْرِد قِل هُمْل قَلْمِ لِأَنْهُمْ كَنِي فَلَمْ لَهُمُل him: Thus saith the LORD: Let My Go in unto Pharach, and say unto 97 נּיְאַמֶּר יְּהְנְּתְ אֶּלְ־מִאָּה בְּאִ אֶלְ־ נִאָּמָר יִיְ לְמִאָּה עוֹל לְנָת And the Lord spoke unto Moses: הַכוּת־יְהוֶה אָת־הַיְאָר: (פּ) בּמְבַא וֹנ נִב נַבְרָא: that the LORD had smitten the river. 57 יּ וֹוֹמִּבֹא מֻבֹּׁמֹּנו וֹמִוֹם אַנֹוֹנוֹ, וּמָּלִנְתוּ מָבֹמֹא ווִמָּוֹ בַּעַוֹר And seven days were fulfilled, after

GET WALR - ETWR INT FLILL - IIIV sugox

אָנַראָ טִצְּרֶיִם: וַנְיַפּוּ יָתְ אַבְעָּא דְּמָצֶּרָיִם: מֹאַבְוֹנִם וֹעַהַבְ עַהֵּפַּבְבְּהַ וֹעַכֹּס בַמִּגַבָּאַ, וַסְבְּנִפוּ הוּבְבַּהַנָּגִּאַ נגַט אַהַרוֹ אָת־יָדוֹ עַל מֵימֵי נַאָבים אַהַרוֹ יָת יָדִיה עַל מַיָּאַ

of Egypt. frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the And Aaron stretched out his hand

(25) וינולא. מנין שבעם ימים שלם שב סיפור לקדמופו, שסיפה המכה משמשם רביע מדש, ושלשה הלקים היה מעיד ומחרה

וכן וְנְגָּפְׁ מִשְׁם בְּבֶה (שמות כת, כצ) חינו לשון מיתה, וכן וּבְשֶׁבֶם יִמְנִבָּם (ירמי' יג, מז), שֶּן תִּגף בְּשָׁבֶן רַגָּלֶךְ (תהלים (ירמים מח, יא), פר וְיְשֵׁף (מלכים -א ב, מג): נגף אח כל גבולך. מכה, וכן כל לשון מגפה אינו לשון מיחה אלא לשון מכה, (22) ואם מאן אחד. ואס סרצן אמה מאן כמו ממאן, מסרצ, אלא כינה האדם על שם המפעל, כמו שָלוּ (איז באי, יצ) וִשֹקַע **£**00 (**\$\$**00 (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00 (\$\$00** (**\$\$00 (\$\$00 (\$\$00 (**))}

(82) ועלו. מן סיפור: - בביחך. ופמר כך בבמי עבדיר, סופ סממיל בעלס ממלס, ויפמר פל עמו, וממנו סממילס ספורענות לְלְיִנְ (יִבְתִּיִּ מִיִּיִּ לְּמָבֵּן נִבֶּף (יִבְתִּיִּ מִיִּיִר):

לומר, שרוץ הלפרדעים קורה לשון ימידות, וכן ומהי הכנס, הרחישה גדוליר"ה צלע"ו, ואף ומעל הלפרדע גריגולי"רה צלע"ו (2) וחעל הצפרדע. לפרדע המה סימה, והיו מַכִּין הותה והיה מחות וחילים וחיל והו מדרשו (שמו"ר י, ה). ופשומו יש (92) ובכה ובעמך. למוך מעיסס נכנסיס ומקרקרין:

(קומק יל. שמו"ר י, ד):

67

אָבֶא מִגִּבונם: וּנֹמֹלִי אָטַרַעַּאַפּוֹבְיָבְמִים מַלְ וַאָּסִּיקוּ יָנִי מּוּרְדְּעָּנִיּא עַלְ

אֹבֹתֹא בַמֹּגֹבוֹם: رَزْمُمِيكِا لِأَلَالِ مُؤْرِبِ خُرِقِيثُاتِ الْمُحَدِيدِ كَا لَالْمِنْ * خَرِتَمِيدِيا

Io basi shi noqu sgori qu idguord manner with their secret arts, and And the magicians did in like

إبرازل: الثقد لأغطك فرا طفائد بظمقد للظنالال يبجزه وإقد جمثور بجهورا

נו מַּמָא וּידַבְּחוּן בַּרָם יָיָ: מובב מוני ומעמיו ואַשַּלַח נאַמר צלו קדם ין ויִינְיַבּי بظته قلمت جمين بجهتبا

sacrifice unto the LORD.' let the people go, that they may me, and from my people; and I will that He take away the frogs from Aaron, and said: 'Entreat the LORD, Then Pharaoh called for Moses and

בֿגאַר השָּאַרְנָה: تلخفك لأما مفك بمخشك تح اذم فالم المحاددة がなば、し رْغُوْد طَوْبِ مَ جُوْدِ فَتَ بَابِهُمُ لِيُؤْدِ لَهُوْد

نهنيا: مثقك بمخفك كبيب يحتقيده נעל עמף לשיצאָה מירְדְּעָנָיָא كَيْقَانَ، يُعْمَدُ، مُكِكَ لَمْمُ مَخْلُكُ

and remain in the river only?' destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for against what time shall I entreat for Have thou this glory over me; And Moses said unto Pharach:

ڲ۠ڔڷؚڗڹ לְמַעוֹן חֵדַע בִּרְאָין בַּיּהוְוֹה בְּרִיל דְּחִיִּע אָרֵי בִיה בּיִי تربه كالمناد تربه فالمراح الخالية الأمد كمناد الأمد فغائلانا

ڰٛڮۧڷؚڗؙڰ:

our God. there is none like unto the LORD word; that thou mayest know that And he said: 'Be it according to thy 'worrom-or renisgA' :bise 5d bnA

בּוֹאַר הִשְּׁאַרְנָר: بظظَّ لَـ نَامُحُدُدُ لِنَامُطُلُ لَـ كِا نِظَمُّ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ اللَّ **はないは ご太岳し上ない**ロ

בְבְנַבְרָבְא יִשְׁהְאַבּוּוֹ: ממש לומבנו מובבמניא מנב ומפטב frogs, which He had brought upon unto the LORD concerning the from Pharach; and Moses cried And Moses and Aaron went out they shall remain in the river only.'

thy servants, and from thy people;

And the frogs shall depart from

thee, and from thy houses, and from

ַבְּצְפַבְרְדָּעִים אֲשֶׁרַשְׂם לְפַּרְעָה: أنخم من المناهم المناه ניצא משָה וֹאַבְרוֹ מִמָּם פּּרִעָּה וּנִפּּק

מכ מיפל מיר ביניא דשוי משה וַאַבַרוֹ מִלְּנָת

and out of the fields. out of the houses, out of the courts, word of Moses; and the frogs died And the LORD did according to the

Pharaoh.

9

בַּבְּרָת יִּבְוֹרַשַּׁרָת: עַּלְפַּרְרְעָים מִוֹרַהַבְּתָּים מִוֹרַ ווֹמַמְ וְעוֹעִ כַּבְּבַר מְמֶּעַ וֹּיָמֶעוּ וֹמֶּבַר

בולא ימן שַלַלְטָא: ומונו מובבמוגא מו פֿעוֹא מו יי כפהומא דמשה

סרבימס: וסרבימי לשון ספעיל, כך יאמר, אעמיר סעמירו וסעמרמי דבריס, ואב לכולם וַשַּעְּהַבָּהָם עָלַי דְּבָּבֵינֶם (ימוקאל לס, יג), . אשמיר השמירו והעמרמי, ולא נאמר אעמר עמרו ועמרמי, מפני שכל לצון עמר הרצות פלל הוא, וכאשר יאמר הרצו ארצה שכשיו שנאמר לממי, משמע אני היום אתפלל עליך שיכרמו הלפרדעים לומן שתקבע עלי, אמור לאיזה יום מרלה שיכרמו. סלפרדעיס, לממי מרלס שיכרמו, ומראס אס אשליס דברי למועד שמקבע לי. אלו נאמר ממי אעמיר, סיס משמע ממי אמפלל, שלי, סשמבה להתהכס ולשאול דבר גדול ולומר שלא אוכל לעשוחו: למחי אשחיר לך. אם אשר אעתיר לך סיוס של הכרתת (5) החפאר עלי. כמו הַיִּמְפְּהַׁר הַנַּרָאַ עַל הַמֹּנִבְּ בּו (ישטי'י, מו), משמבת לומר הני גדול ממך ונמי"ר בלט"ו, וכן התפאר

(9) ויאמר למחר. סמפלל סיוס שיכרמו לממר:

(8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו למחר:

יַטָריאַי עַל אַרְעָאַ:

heaps; and the land stank. And they gathered them together in

[诗中数四 中数广为: יי ניצְבְּרָוּ אָטָם שֵׁמְרֵם שֵׁמְרָם וּכְּנָשׁוּ יָמָהַוּ דְּגִיּהִוּ דְּגִיּהִין דְּגִּיִּהִין

هُجَيْنَ وَهُهُد يَجُد زُبِيْنِ: (٥) וֹעַלִבָּעְ אָעַ לִבְּנָ וֹלָאָ הָּתֹּת נירא פּרִעֿה כַּי הַיְּהָה הַרְנִהָה

וַיְאַמֶּר יָהוְהַ אֶל־מִשֶּׁהַ אֱמִר

בַּבְלַגַאָבֶא מִגִּבוֹוִם: אָת־עָפָּר הָאָהֶץ וְהָנֶה לְכָּנָם אָל־צַּהַרְן נְמָה אֶת־מַּטְּלְּ וְיַהַרְּ

בַּבְרַאֶבֶל מִגְּבָוֹם: בְּלְעַתְּפָּר הַאָּבֶלְ הְיָנְה כִּנִּים נקהי הפנְם בְּצְּרֶם וּבַבְּהֵמָה ני בְעַמֵּלְהוֹ וַיַּךְ אָת־עֲבָּר הָאָהֶץ ווּמְמִיַבְּוֹ ווּמְ אַבְוֹרֵוֹ אָנִיבִּוֹרִוּ

رَمِّرَا لَاحِثُم جِهِٰرُه بَحَجَٰدَمُنَا: לְעוָגָּיא אָעַ־עַכִּנָּיִם וְלָאִ וֹכְיַלִּנִּ رزلإهد كإ بتبائظ والمكرم في

٣٩١ ؛ (٥) פּרִעה וְלְאִ־שָׁמָע אֲלֵהָם כַּאֲשֶׁר אָגְבָּע אֶלְנִים הָוֹא וּיָהָוֹל לִבַּ ניאַמָרַי הַחַרְטָמִם אָל־פּּרְעָּה

ַבּה אָמַר יְהוָֹה שַּׁכַּח עַמָּי הַנָּה יוֹצָא הַמְּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלִיוּ ו בַּבֶּער וְהָתִיצֵּב לִפָּנֵי פַּרְעָּר וַיּאַמֶּר יָהוָה אָל־מֹשֶּׁה הַשְּׁבָּם

> מנְּהוֹן בְּמָא דַּמַבֶּיל וְיָ: וופר וני לביה ולא פביל ושוא פּבׁמִע אָב, שׁוֹט בוֹשֹשֹא

> מפּבא באבמא ויהי לקלמהא אַבים יָת חוּשְּרָךְ וּמְחִי יָת נאַמַר :; לְמִמֶּר אֵימַר לְאַבַּרוֹ

בְּבֶלְ אַבְעָּא בְּעָבֶּלְיִם:

אַבְעָא דְּמִצְּרָיִם: באבלא בונה פלמטא בכל בּאַנְאָא וּבֹבֹמֹוֹא כֹּלַ מַפֹּבֹא מּפֹּבְא בַאַבְעָה וּבִּוֹנִי עַלְמָּטָא יְבִיה בְּחוּשְׁבֵיה וּמְחָא ומֹכֹנוּ כֹּן וֹאָנום אַנִוֹנוּ נִע

וֹהֹבֹעוּ כֹּוֹ שֹׁנְׁהָּוֹּאִ בַּׁלְשַׁהָּנִעוּוֹ

וְבְבְּעִירֶא: וֹכוֹלוּ מַלְמִּׁלִא בַּאָּנָהָא בְאַפַּׂלֵא זֹט בַּלְמָטָא וֹלָא

كالأذرح نأ: בפּבׁקְע וֹלָא פֿבּיל מִנְּתוֹן כָּמָא מו שבם גל ביא נאַפַעּר לבָּא וּאָמִרוּ חָרְשִׁיָּא לְפַּרְעֹר מַחָא

נופלטון פֿבמו: שַׁכַּע מַמִּי בא לפול לְמִיָּא וְמִימָר לִיה בְּצַבְּיה וְאָטְעַהַתַּר בָּרָם פַּרָער くななて ダムディロ 44

the LORD had spoken. and hearkened not unto them; as was respite, he hardened his heart, But when Pharaoh saw that there

throughout all the land of Egypt.? that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth, Say unto Aaron: Stretch out thy And the LORD said unto Moses:

land of Egypt. became gnats throughout all the upon beast; all the dust of the earth there were gnats upon man, and and smote the dust of the earth, and stretched out his hand with his rod, And they did so; and Aaron

upon man, and upon beast. they could not; and there were gnats secret arts to bring forth gnats, but And the magicians did so with their

the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened, Pharaoh: 'This is the finger of God'; Then the magicians said unto

S١

Þι

71

П

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the Lord: Let My forth to the water; and say unto stand before Pharaoh; lo, he cometh Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

(10) חמרם חמרם. לַבּוּרִיס לָבּוּרִיס, כמרגומו דְּגוֹרִין, וַבּּיוֹן:

- בַּאלַסִיס (שמואל־א כב, יג), סבֵּס וּפְצַע (מלכיס־א כ, לו): באשר דבר ה׳ וסיכן דבר, ולא ישמע אליכס פרעס: (דב) והכבד אח לבו. לשון פעול סום, כמו קלוף ונְמִושַ (ברמשים יב, מ), וכן וְסִבּוּם אָח מוֹחָב (מלכיס־ב ג, כד), וְשְׁמֹוֹל לֹוּ
- ידי מסכן: (בו) אמר אל אהרן. לה סיס סעפר כדהי ללקום על ידי משם, לפי שסגין עליו כשסרג הם סמלרי ויטמנסו בחול, ולקס על
- (13) ותהי הכנם. קַרְמִישֶׁס, פּדוליר"מ צלע"ו:
- מכשמונט: (14) להוציא את הכנים. לצראומס (נ"א ולהוליאס) ממקוס אחר: ולא יכלו. שאין השד שולע על צריף פחומה
- (פו) אצבע אלחים היא. מנס זו סינס על ידי כשפיס, מאת סמקוס סיא: באשר דבר ה׳. ולא ישמע אליכס פרעס:

וֹלִם בַאַבְבמָב אַמֶּב_בַם הַבֶּינִב: וּמָבְאָנּ בַּשׁנִּ מִגִּבוִם אָעַבַעוֹהַבֶּ אָנוַ_נוֹמֻנֻרַ ע <u>יי יינול משליח</u> בף יבעבורף

立常亡才: שֹׁנָת כֹּנ אָלָנ יְׁנִוֹנִי בַּעַנִיב לבלמו בוות אם גוב למעו אי גַאָּו אַאָּה הַפּּיִ הַבָּ*וֹ*ע הַבְּיַע הַ והפליהי ביום ההוא אָת־אָבֶץ

לְמְּחָר יִהְיֶה הָאָת הַזֶּה: عم، וֹהְמִטֹּוּ פֹּגְׁע בֹּוּ הֹמִּי יִבָּוּוֹ הَמִּוֹצִּ

בַּאָבֶא מִפָּדָ, בַּמָּבַר: יִלְכַלְ אָבוֹא מִגְּנִים ಗ್ರಭ್ಯಗ್ಗ oz בַּיקה פַרְעָה וּבֵּית עַבְּרָיִי ניגש יְהוֹה בֹּן ניִבאַ עְּרָב כָּבֶּר

קאלַבונפֶם בַּאָבוּוּ: וֹלְאַנוֹרָן וֹיָאָמֶוֹר ※八 ては殺し

מֹבְּבַנִים לְמִּנִנִינִם וֹלַאָּ וֹסְבַּלְנִנִי: אֶּבְעַינוּ עַל וֹלְבָּע אָט_שוָהַבָּע וֹסִבְּוֹן לְנַבַּעָא צַּנִם וֹן אֶבְעַוֹּא ¿ בִּי מִיּעְבָּרָה מִצְּרָיִם וּיִּבְּרִה בְּיִבְּיִה בְּהָבִיּר בְּהָבִּיִה מִנֵּיה צֵּנְּהְנָא رِيُعَمِّد طَفِّدَ לِمُ فِحَالًا كَيْتِفَاتِهَ ذِلًا ۚ

בּבְּעָבְעוּ בַּבְּעוֹים בּבּעוּ יִבְעַּבְעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּ جِّد אִם־אֵינְוּךְ מְשָׁבְּוֹיַ אָת־עַמְּמִי אָרֵי אִם לְיִתְּּךְ מְשָׁבְּוֹיִם עַמִּיִ

וֹ מַלִּים בַּגוֹ אַרַעָּא: מַרוִבָא בַּרִיל דְּהָבָיה אָרֵי אָנָא £1.4 £4% 4ª£ï. אֹבֹהֹא בַּיְהָחֹן בַּהֹפֹּי הָבֹרִ הַּלְעַ וֹאַפֹּבוּנְחָ פּֿנְוּמֹא בַּבוּנִא נֹע

אַנְינוּ מִינוֹא כְמִּנוֹר וְנֵינוּ אָנוֹא וֹאַהָּוּי פּוּרְקוֹ לְעַמִּי וִעַּלְ עַּמָּרִ

מָרובָא: אַטְהַבַּלָה אַנְעָּא מָן בָּרָם מַבְּיוֹה וּבְּבֶלְ אַבְשָׁא דְּמִצְּבִוֹם שמיף לבית פּרְעה ולְבִית וֹהֹבֹע גֹֹי כֹּן וֹאִנֹא הֹעוִלא

אָלְנִוֹכוּן בָּאַרְעָּא: לְבָּנִ זְבְּעִנִּ נַאָּמָר אֵנוּנְנְנִ בַּבַּענִ בַּנִב יקרא פּרְעֹה לְמֹשֶׁה ילְאַבֵּרוֹ

אַבוּ בֹמִינִא בַּמִּגֹנִאי נאַמַר משָׁה לָא הָקֵין לְמָשֶּׁבַר

בַּלְאַ המבון לַמִּבְנָּמִלָּא: בְּחַבְין בֵיה וְאָבֵּוּן יְהוֹן חָזוֹן עא לובט זע בהולא במגלאי

> whereon they are. of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of swarms into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and fies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

the midst of the earth. mayest know that I am the LORD in shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

to-morrow shall this sign be.' My people and thy people—by And I will put a division between

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants' houses; and in all the land the house of Pharaoh, and into his came grievous swarms of flies into And the LORD did so; and there

to your God in the land.' for Aaron, and said: 'Go ye, sacrifice And Pharaoh called for Moses and

before their eyes, will they not stone the abomination of the Egyptians LORD our God; lo, if we sacrifice abomination of the Egyptians to the do; for we shall sacrifice the And Moses said: 'It is not meet so to

ומריעין בשופרום ליראס ולבהלס, וכן הלפרדעים מקרקרים והומים וכו', כדאי' במדרש רבי מנחומא (בא ד): בעכסיסי מלחמוח מלכים בא עליהם, כסדר מלכוח, כשלרה על עיר, בחחלה מקלקל מעיינוחיה, ואחר כך חוקעין עליהם מיני חיוח רעוח ונחשים ועקרבים בערבוביה, וסיו משחיחים בסס. ויש מעס בדבר בהגדס בכל מכס ומכס למס זו ולמס זו, (TI) משליח בך. מגרס נך, וכן וָשֶׁן בְּמֵמֹת מֻשַׁלַת בְּס (דבריס לב, כד), לשון שמוי אינלימ"ר בלע"ו: אח הערב. כל

למען חדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. אע"פ ששכיימי בשמיס, גורמי ממקיימת במחמוניס: (18) והפריחי. והפרשמי, וכן וְהִפְּנֶה ה' (שמום מ, ד), וכן לא נְפָנָאֹם הִיאָ מִמְּךְ (דברים ל, יאֹ), לא מוצדלם ומופרשה היא

(19) ושמחי פדוח. שינדיל בין עמי ובין עמך:

(20) תשחת הארץ. נשממס סמרן, מִמְמַבְּנַמ מַרְעָמ:

(וב) זבחו לאלהיכם בארץ. נמקומכס, ולה הלכו נמדבר:

יאַבור אַבונו: בּ זֶבְרֵבְ הְּלְהֵמִי וֹמְוִם נִבְּוֹב פּמִּבְבָּר מִנִילְנִי מִלְנִיא יומיו

אָלַעַלא כֹּמֹא בַוּנִמָּר לַנָא:

command us. LORD our God, as He shall the wilderness, and sacrifice to the We will go three days' journey into

: الْمُتَاتِ כאַ עַבְּעַבְּעַרָּ בְבְּבְבֶּעַבְּעַ עַהְעָּבוּ עַבְּעַבָּעוּ בְּבָּנִהְ בַּבְּנָ הַּבְּנִי אֶּלְיֵנִיכֶם פַּמִּרְבְּּר נֵל נַרְנֵוֹל בְּמִּרְבְּרָא לְחוֹד אַרְחָקָא לָא tr XUCO פּרְעָה אָנֹכֶי אֲשַׁלָּח

ליהנה יהִרְבְּחוּן מָרָם יִיָּ אֶלְהַכִּיֶּוֹ تقمد قلمد قنع قمدِت ننديا

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye that ye may sacrifice to the LORD And Pharaoh said: 'I will let you go,

בְיחוָה: خُخذُن مِذَب هُن لُمُ مَا خَلَطُنَا מְחָוֹר רַכּן אַל־יִסָף פַּרְעֹּה הָהֵל בהרב מפּבקר מענבריו ימעמוי ي מִשְּׁמְּלְ וְתַבְּשַׁבְּיִהַ מָּלְ יָתְנְת וְסָרִ וַיְאַמֶּר מֹשֶּׁה הַנָּה אָנֹכִי יוֹצֵא

:£ ܩ الك לַהַּבֹּטֹא נוּר הַּמֹּא לַבַּבֹּטֹא פּוֹמִע לַמַּפֿוֹא בּוּיל וְלַא ימעמיה מְחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף מֹנולא מפּנקני ממּלבוני. מהפור נאַצלי קדם יו וועדי נאַמר משה הא אַנָא נפּיק

the LORD. letting the people go to sacrifice to deal deceitfully any more in not tomorrow; only let not Pharach servants, and from his people, depart from Pharach, from his LORD that the swarms of flies may from thee, and I will entreat the And Moses said: 'Behold, I go out

אָלַ_יְרוֹּיֶר: ³² ניצָא מֹשֶׁר מֵעָּם פּרְעָּׁר נִיִּעְּקָר

ונפק משֶה מקות פּרַעה וַצַּלִי

people; there remained not one. from his servants, and from his the swarms of flies from Pharaoh, word of Moses; and He removed And the LORD did according to the

And Moses went out from Pharaoh,

and entreated the LORD.

לא נשְׁאַר אָבוֹר: העיר מפּרְשָׁה מעַבְרָרִי וּמִעַּמָּוֹ ניגש יְהוְה בּדְבָר משָה ניִסר

XÀUXL UL: ומעמיה

בְפַּטִגְמָא דָּמשֶּׁר

people go. this time also, and he did not let the And Pharaoh hardened his heart

82

Lτ

97

٤7

다셨다: (면) בּפּּעם הַוּאָת וְלָא שִׁלַּח אָתַ בִּוּטִּנָא הָרָא וֹלָא שַּכָּח יָת ניקבר פּרְעֹה אָת־לְבֹּוֹ גָם וִיפַר פּרְעֹה יָת לְבֵּיה אַף

נת עמי וִיפְּלְחוּן בֶּדְמִי: ניַאַמֶּר יָהְנָתְ אֶל־מֹשֶׁה בָּאַ אֶל־ נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּה עוֹל לְנָת

that they may serve Me. the Hebrews: Let My people go, Thus saith the LORD, the God of Go in unto Pharaoh, and tell him: Then the LORD said unto Moses:

ַהּפָּׁוּ וְגַ'הַּבְּגַוֹינוּ: بْسَائِط ݣَاحْ يَتْ يَامْجُنُونَا مُوْلًا كُلَّاتًا خَمْنَا لِيُحْرَفُهُ فَيَدَائِكُمْ فَيُولُمُ خَل או פּרְעָּה וְדִבַּרְתָּ אֵלְיוֹ כְּהַאְעַּר פּרְעֹה יִהְעַבֵּיל עִמֵּיה כְּדְנְן

בממיס: יש לומר בלשון אחר חועבת מלרים, דבר שנאוי הוא למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראתם אנו וובחים: - ורא יסקלנו. (בב) הזעבה מצרים. יראה מלריס, כמו ולְמִלְכֹּס פֹוּעַבַּה בְּנִי עַפֹּון (מלכיס-ב כג, יג), ואלל ישראל קורא אומס מועבה. ועוד

(25) החל. כמו לסמל:

בלשון ויפעל, משמע וירבה להמפלל: (62) וישחר אל הי. נמאמן במפלס, וכן אס בא לומר וישמיר, סיס יכול לומר, ומשמע וירבס במפלס, עכשיו כשסוא אומר

(82) גם בפעם הואח. לע"פ שלמר לוכי לשלח לחכס, לא קיים הצמחחו:

(27) ויסר הערוב. ולא ממו כמו שממו הלפרדעים, שאם ממו יהיה להם הנאה בעורות:

נַטָּא:

- מְשַׁנֵע בַּם: ב כֵּג אִם מִאֹן אַשִּׁע לְהַבְּעֹׁ וֹמִגְבוֹ אִבּוּ אִם מִסְבוּר אַשַּׁ לְהַבְּעֹא
- כַבֶּר מָאָר: בֿנּמֹלְ,ם בֿבֿער נבֿאַאַן בּבר בּטַמָּר, בַּנֹמָלְ, בַּעוָר, וַבְמָּנֹאַ ל אַשֶּׁר בַשְּׁבֶּׁה בַסּוּסִים בַּחַמֹרִים בִּבְעִירָךְ דִּבְחַקְלָא בְּסוּסָוָהָא
- מבֹל_לבנו וֹמִּבְאַל בַּבָּרוּ יבון מקנה מצרום ולא ימות لنفرَّك ندرُك قدا مَكَاتَك نَهْدُهُمْ لِنَقْدَيْهِ
- וּלְמֹשֶׁב וְבוְיָב בּגַבֶּר בַנִּיב בּאָבוֹן: ַ ַנְיָשֶׂם יְהַנְּה מֹיעֵר לֹאמֹר מְחָר וְשִׁיִּר יִי זְמִנְא לְמֵימִר מְחַר
- לאַ־מָת אָהֶר: מֹגֹנֹנם וממֹלַנִי בֹנִינִהְנֹאָג ๑ ผู่ผู้กู้กุ้น เรื่นก چל ผู้ผู้ก รู้เนื่ม รู้รุ่นกำกับ รู้รับ
- تَنْخُفَر كُرْتَ قُلْمِت لَرْبِي مَكِّنَا لَيْنُرَوَد كِفِي لِمُلْمِن لَكِي ڗڟ۪ڎڰۮ וַיִּשְׁלָח פַּרְעָּה וְהַנַּה לֹא־מֶת יִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית
- הַשְּׁמִּוֹמִׁר לְמִּגִּי פּּׁבְעִּי: אַבוֹרְן לְבוֹנִ לְכִּםְ מִּלְאִ טִבּׁנִּכְם סִבּנּ לְכִוּן מִלְגִּ טִנּבּׁנִיכִוּן בּּנִם

- נער קען אַהָּ מַהְבָּוּך בְּהַוּן:
- מוֹקא סַגִּי לַהְדָּא: הְנָּה יַדְ־יְהְנְּה הִיֹּנְה בְּמָקְנְךְּ הַא שַּׁהָא שָּׁן אֱדֶם יָנְ הַנְיָא
- לְבְנֵי וֹמְבִאָץ מִבְּמִם: בׁמֹגַבְאֵ וֹלָא וֹמוּט מִכָּלָא ڐ؞ٳ בְּעָרֶיאַ
- בְאַבְּמֹא: ĠŮŸĊ̈́
- וַנְּמַשְׁ יְחְנְׁרְ אֶתְרְתַּבְּבֶרְ תַזָּתְ נַעֲבַר יִיָ יָתְ פִּתְּנְמָא תְּדִין
- <u>וְבְרֵנֵי וְשְׂרַאֵּלְ לַאְ מִוּנִז חַר:</u>
- מַּרַאָּחָר מִבְּּמִירָא דְּיִשְּׂרָאֵל עַר חַר

ख़द्म दि देख्ने 🛪 :

שְׁמִיָּא לְעֵינֵי פַּרְעֹה: וּוְרְקוֹ מֹשֶׁר דְּצִּחוּנְא וְיִוְרְקְנֵיה מֹשֶׁר לְצֵית נַנְאָמֶר יְהֹוְהְ אֶלְתְּמֶה וֹאֶלְ נַאָּמָר יִיִּ לְמִמֶּה יִלְאַנִּיוֹ

- and wilt hold them still, For if thou refuse to let them go,
- shall be a very grievous murrain. herds, and upon the flocks; there asses, upon the camels, upon the field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the behold, the hand of the LORD is
- the children of Israel.' or die of all that belongeth to cattle of Egypt; and there shall between the cattle of Israel and the And the Lord shall make a division
- do this thing in the land.' saying: 'Tomorrow the LORD shall And the LORD appointed a set time,
- children of Israel died not one. died; but of the cattle of the morrow, and all the cattle of Egypt And the Lord that thing on the
- he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the there was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,
- Pharaoh. throw it heavenward in the sight of of soot of the furnace, and let Moses unto Aaron: 'Take to you handfuls And the LORD said unto Moses and

- (z) מחזיק בם. מומו בס, כמו וְמָמֵוּיקֶס בִּמְצַבְּיו (דבריס כס, ימ):
- כונטי כומט: (3) הגה יד הי הויה. לשון סוס, כי כן יאמר בלשון נקבס, על שעבר סימס, ועל סעמיד מסיס, ועל סעומד סווס, כמו עושס,
- (+) והפלה והנדיל:
- שהחויק קומלו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארך מלרים: לשון ספחס, שסרום מפימן ומפרימן: - וזרקו משה. וכל דבר סנורק בכם, מינו נורק מלה ביד החם, סרי נפיס סרבס, המד (8) מלא חפניכם. ילויינו"ש בלע"ו פיח כבשן. דבר הַנְפָּח מן הגחלים עוממים הנשרפים בכצשן, ובלע"ו אולב"ש. פיח

ַבָּבְׁלֵבְאֵבֶא מִגֵּבְוֹם: تختريا حمادا هدت المحمود المدار من المحمودة المحافظة المح و מאלנים וֹבֹינִי מּלְבִיבֹּאֹבֶׁם וֹמּלְב בַּמּאַנִים וֹנִינִי מֹלְ אֵּנְמָא וֹמֹלְ וְטִבְּע בֹּאַבְּע הֹּכְ בֹּכְ־אָבָׁוֹ וִיבִי לְאַבַּטֹּא הֹכִ כֹּכְ אַבַׁהֹא

פַנֵּטַ בַּאָּגָם יַבַּבְּהַמֶּה: تَهْمُنْ مُن لَا يُعَالِ كُلِّهُ مُن لِ كُلِّهُ مُن لِي اللهُ مُن لِي اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهُ مُن اللهِ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مُن اللهُ مُن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ or לפְּגַרְ פַּרְעָּה וַיִּיְרְק אָתָּר מֹשֶׁה ניקחר אָת־פָּית הַכִּבְשָׁן נִיִּעַהְרֹי וֹנְסִיבוּ

מֹאַב'ום: קינה השְּהִין בְּחַרְטְמֶם יּבְּכֶל־ " לְפָנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחֵין כְּ וֹלְאָ_וֹכְלָוּ עַעַרְטִּּמָיִם לַהַּמָּע

炎く - はÿ 口: (0) הְּמֹת אַבְעַנִים כֹּאַהָּב צַּבָּב וֹעוֹנִי פַבּּגב מִנִּעוּן כַּמָא צַמּבָגב וֹנִ

אָלְתַוּ הָשְׁמְבְּרִים שַּׁלָּח אָת־עַּמָּי וֹאַמּוֹשׁׁ אַלָּוּוּ כִּעַ אַמָּר יְּהֹנְעִ זי בַּבַער וְהִהְיַצֵּב לְפָּנֵי פַּרְעָּה וַיָּאַמֶר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה הַשְּבֶם

וּבְשָּׁמֵשׁ בַּמְּבַוּר מַבְּעַ בָּי אָין וּבְשַּׁשְּׁוּ בְּרִילִ דְּתִבּע אָבִי לְנִי بر כْح مَتَوْتَر \$ حَرَفُكِ بَدَمُّكُ لَكُ بَن دُح مَتَاتَد خُرُفُكَ بَدُمُكُ لَكُ בָּיו בַפַּעַם הַוּאָת אֲלִי שׁלֵחַ אֶת־

جَالِكُمُ اللهِ عَالِمُ اللهُ عَالِمُ اللهُ عَالِمُ اللهُ عَاللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَلَيْكُمُ عَالَمُ عَلَيْكُمُ عَالَمُ عَلَيْكُمُ عَالَمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عِلَيْكُمُ عَلِيكُمُ عَلِيكُ عَلْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلِيكُمُ عَلِيكُمُ عَلِيكُمُ عَلِيكُمْ عَلِيكُمُ عَلِيكُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عِلْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَّاكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُمُ عَلِيكُمُ عَلِيكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَّاكُمُ عَلِيكُ عَلَّاكُمُ عَلَّاكُمُ عَلِيكُ عَلَّاكُمُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَّكُمْ عَلِيكُ عَلِيكُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلَيْكُ عِلَّاكُمُ عَلَيْكُمُ عَلِيكُ عَلِيكُ عَلَيْكُ عَلَّاكُمُ عَلِيكُمْ عِلْكُمُ عِلَاكُ عَلِيكُ عينك نقد مقك حَنْدُد تنختا، . בְּי עַמְּה שְׁלְחָתִּי אָת יָדִׁי נְצִּרְּ

בַּבְלְ אַבְּאָ דְּמָצְרָוֹם:

וְבְבְּמִירֶא: שוון אַבֹּהֹבוהֹוֹן סִינוּ בֹּאַנֹשׁאַ משה קצית שמיא והוה וֹלמוּ כוֹבם פּוֹקִי וּוֹנִל וֹנִינִי גווואי עוים הי

مِنْ لَهُ خُنْكُمُ لَهُ لَا يُحْرِي مُعْلَكُمْ الْحُرْدِ مُعْلَكُمْ الْحُرْدِ مُعْلَكُمْ الْحُرْدِ الْعُلَادُة משֶּׁר מוֹ שֶּׁרִם שִּׁהְנָא צָּרֵי הַנְּה لْأِمْ نُحْدِدِ بَالْمُنَّمُ خِمْكُم كَلَّاهِ

ַ נְיְחַזְּק יְהֹנְהֹ אָת־לֶב פַּרְעָּה וְלְאׁ וְתַּקּיף יִיְ יָה לִבָּא דְפַּרְעֹה וְלְאׁ

בְּצַפְּרָא וְאָטְעַמַר בָּרָם פּרִעֹר ואמר יי למשה אקדים

נופלטון צבמני אָבְבוֹא בּיהוּדָאֵי שַׁכַּח יָת עַמִּי ומומר לוה בדון אמר יו

בּבְּנְטִי בְּבָלְ אַבְּמָא: אָבׁוּ בּוֹמָלָא בַּוֹבְא אָלָא הָבַב

וֹאַהְטֵּגגוֹטָא מָן אַבְּלָּא: ימִבוני זמַב ונה עַּמָּר בְּמוּהָא בשׁכַנונע פּוּן נְת מַנוֹת גָּבוּוֹנִינִ אַבר קען ځا∟ړ⊏ كَالُـٰتِ.

> throughout all the land of Egypt. upon man and upon beast, boil breaking forth with blains all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over

blains upon man and upon beast. it became a boil breaking forth with Moses threw it up heavenward; and and stood before Pharaoh; and And they took soot of the furnace,

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

unto Moses. unto them; as the Lord had spoken of Pharaoh, and he hearkened nor And the Lord hardened the heart

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the LORD, the God stand before Pharaoh, and say unto Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

٤٦

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

(9) לשחין פרח אבעבועות. כמרגומו לשמין שַגִּי, מַבַּעְבּוּעַין שעל ידי לוממין בסן בועומ: שחין. לשון ממימומ, וסרבס

שַׁכְּלְ זִיְּפְּׁשׁ שֵׁבְ מִשְׁנִשׁ בְּבֶב בְּשִׁוּר (שִמִוּשׁ יִדְ, ז): אלא על אומן שבשדום בלבד, שנאמר בְּמִקְנְף אֲשֶׁר בַּשְׁרֶה, וסִיְבֵא אָם דְּבַר ס' בִּנִים אָם מִקְנָסוּ אָל סַבְּמִיס. וכן שנויס במכילחא (10) באדם ובבהמה. ואס מאמר מאין היו להם הצהמות, והלא כצר ואמר וַיָּמֶת פֹּל מִקְנֵה מִנְּרֶיִם, אלא לא נגורה גורה ים בלשון משנס, שנס שמונס:

(14) אח כל מגפחי. למדנו מכאן, שמכם בכוכום שקולה כנגד כל המכום:

بخرقما مقد شف، خخر بنادا: ואילַם בַעַּבִוּר זאָת הָעָּמָדִהְּיִף

۵۲۵۵: שנית, עוֹדְךְּ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמָּי לְבִלְהָי עַד בְּעַן בְּבֵישָׁהָ לֵיה בְּעַמִּי

בְּמִצְרַיִם לְמִן־הַיִּוֹם הִנְסְּדֵה הֵנִה דְּכְנְמֵיה ְבְּמִצְרַיִם לְמִן 81 چِבِر מָאָר אֲשֶׁר לֹאַ־הְיָה כְּמֹהוּ מִחַר בּּרָדָא תַּקִּיף לִחָר בִּרָּדָא תַּקִּיף לִחָרָ אַרְּלָא הְנְנְיִ טַמְטְּיִר בְּעָהְר בְּנֶרְ הְאָנָא עַהִית בְּעָּנְיָּא הָדֵין

גַבְבָב בַּבָּבְר נִמֶּנוּ: בּאָבְע וֹלְאִ "אִפֹּל עַבְּּוֹטִע וֹנְבַּע בַאָּבֶם וְבַּבַּבַמָּב אַמֶּב_וּמָּגַא 67 ไאੰਪ ਵੇਂ \אַמֹּר לְבַּ בַּּמִּבְינִ בַּלִּבְ إَلَّامُ اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّهُ الرَّامُ إِنَّا اللَّهُ مِن إِن فِعَادِكِ إِن اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ

מלנור אָל_הַבְּהָים: פּבוֹמָע בינֹים אָטַבְּלְבַינִי וֹאָטַב פּבוֹמָע כּנָהְ זִיָּע מַלְבַּנְעִי וֹנִיע

עקנהו בַשְּׁבֶה: (פּ) بْنَازُبُ رِبْعِرُكُ هِمَا فِحِرِيْنَ إِهِمًا ۖ فَحَمَ بِمَ فِجْةَنَانِ أَبِمَ فَقِرَتِنَةً لَكُمُّكَ لِهِ مُثَلَّ ذَكُهُ كُذِ لَكُمْ لِنَاكُمُ مَنْ ذَقَيْكَ ذَفْتُلُمُ لَانًا

> הַמֹנוּ בֹבֹל אַבְמֹאִי ילביל היהון משְמַעוּן גָּבוּרַת בּגיל לַאַּחָזְיוּימָד יָת הַילִי ילנם לניל גא קיימקף

בּוֹנִלְאַ לְתִּּלְעוּנִעִנוּנִינוּנִי:

יומא דאשׁמַכְלַלַת וְעַר בְּעַוֹ:

נימותון: إزبالا なるいしにん בּׁעַלֵּאְ וֹלָאְ וֹעַבּׁנִיהָ לַבִּיעֹאִ itu és kék édéés és

בְּעִירָיה לְבְּתַּיָּא: עַנָּבֶאָ אָטַ בְּבָּר נְעַנְעַ מָּמְבָּבָר, בְּבַעִילָ מִפְּטִּינְמֹאִ בְּנִי מִמְבַבוּ

ÈŪĊĊ%:

be declared throughout all the earth. My power, and that My name may made thee to stand, to show thee But in very deed for this cause have I

them go? My people, that thou wilt not let As yet exaltest thou thyself against

won linuu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I

shall die. come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his LORD among the servants of He that feared the word of the

07

cattle in the field. of the LORD left his servants and his and he that regarded not the word

עס סבסמות: וחכחד מן הארץ. אבל בעבור ואת סעמדמיך וגוי: (פו) כי עחה שלחחי אח ידי וגוי. כי אלו רלימי, כשסימס ידי במקוך שסכימיס צדבר, שלממיס וסכימי אומך ואם עמך

של עיקר, כגון וו, וכגון וְיִמְפַּבֵּל בֶּסְבָּב (קסלמ יב, ס), מגורמ סבל. פִי מִשְׁמָבֵר שָלֵינוּ (דניאל ו, מ), מגורמ שר ונגיד. וכן מִשְׁפַּבַל פירשמי בסוף ויסי מקן, כל מיבס שממלם יסודס סמ"ך וסים בהם לדבר בלשון ממפעל, נומן סמי"ו של שמוש בהמלע הומיות (17) עודך מסתולל בעמי. כמלגומו פְּצִישַׁמ בֵּישּ בְּעַמִי, וסיא מגורח מסלס דממלגמינן אוֹרַח פָצוּשָׁא, וצלש"ו קלקי"ר וכצר

מיבס שמחלת יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, ידע, יפר, כשהיא מחפעלת, מבא סוי"ו במקוס היו"ד, כמו הופדה, הַנְּלְדָּשׁ (הושע (19) בעה מהר. כעם הואם למסר, שרע לו שריעה בכומל, למסר כשמגיע ממה לכאן, ירד הברד: - הוסדה. שנמיסדה. וכל בוים (דניפל ז, מ):

הביתה. לשון הכנפה הים: (19) שלח העו. כמרגומו שלמ פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבְּבִיס סִשְיוּ (ישעיס י, למ), סָשִיוּ בְּנֵי בָּנְיָמָן (ירמיס ו, מ): ולא יאסף ב, ס), וַיַּנְדַע (הֿסְתַר ב, כב), וַיַּנְלֵּד כְּיוֹמֵף (ברחֹשִית מו, כ), בְּדְבָרִים לֹחׁ יַנְמֶר עָבֶד (משלי כע, יע):

(02) הניס. הצריה, לשון ויים:

עַשְּׁבֶּר בְּאָבֶץ מִצְּבֶוֹם: וֹמַּלְ עַבְּׁעַמָּע וֹמָּלְ כָּלְ_מָּמָּד לכֹּגְ־אָנֹגֹּוֹ מִגְּנִנִים הַגְּיַנִאָּנִם ניאטר יְהוֹה אָל־מֹשֶׁה נְמָה אָת־

לבר על אָבֶץ מִצְּבָוֹם: رقِبَحَاء אָשׁ אָבְּצָה נימָטָר יְהַנֶּה ق تَשِفَرَطُ رِبَازُت دِرَا ظِرَا الْجَبُاتِ

מאַז הַיְהָה לְגְּוֹי: הְנְיָה בְמָהוּ בְּבֶל־אָבֶין מִצְּבַוֹם ⁺⁻ הַבְּרֶר כְּבֵּר מְאָר אֲשֶׁר לְאִר וּנִינוֹ, בְּלְדְ וְאֶהְ מִטְלַלְצִׁינוֹע בִּעָּוֹנִ

يرا برهاي مهير بالإلاية השָּבֶת הַבְּּרֶד וְאָת־בְּלַ וֹמָע בַּׁעַמָּע וֹאָט בַּלְמַמָּב <>> אָת בְּל־אַּשֶׁר בַּשְּׂדֶה מֵאָדֶם ניַּב הַבְּרֶר בְּכְלְ־אָּהֶץ מִצְּנִיִם

ישְׂרָאֵלְ לְאָ בִּיְהִי בַּבֶּר: عَ `لَا جَهُلُا لَا يَهُمُ لَا يُهُلُ الْمُهُلِ فِي خَلَادً خِلَادً خِلَادً هُلَامًا لِمَقَا خَبْرً

בַוֹבְשָׁמֶּים: עַפְּעָם יְהְוָהְ הַצִּּדִּיק נַאָּנִי וְעַנִּי עד וְלְאַנִירֶן וּנְאָמֶר אָבְנִים שֹמָאָטִי. נישְׁלָּט פּּרִמָּט ניּלֵרָאָ לְמָמֵּט

هُنجُت لَاهِ يَوْطُهُ لِمُشَادِةِ ﴿ خِرْبِ ۞جِيْبِ الْجُمْفِيْتِ الْجُمْفِرْتِينِ

> ŁĊŔĊ.a: כֿל מֹסַבָּא בַּעַלַלָּא בַּאַנַמָּא הַל אַנְהָא והַל בֹהוֹבא והַל לבבא לכל אבלא במגנום וֹבוֹ מֹלְ בֵּנִי מִּמִּנֹא וְנִבֵּי נאַמָּר יִן לְמִמֶּר אָבִים יָת

> נֹאַמְטָתְר וֹנִ בּּוֹבְא הַלְ אַנְהֹא וּמִוֹעַלְכֹא אִימָּעָא מַּלְ אַבְעָּ . גונו מִּמוֹא וֹנוֹ וִנִּד שַׁלָנוֹ וּבְּנַר נאָבים משָה יָת חוּשָביה עַל

> ממדן דהות לפם: בכוטיה בכל אַרְעָא דָמִצְרַיִם הקיף להדא דְלָא הָנָה ĪĻĻ% 「次に位づな」

וֹנִיני כֹּלְ אִּילְנִי, וַוֹלֵלְאִ שַּׁבַּבִי: מֹסַבּׁא בַּנַבְּאָ מִנִיאָ בַּנַבָּא מֹאַנֹמֹא וֹמֹר בָּנִירָא וֹנִי כִּלְ בְּמִאֶבוֹם זְנִי כָּלְ בִּבְּנִוֹלֵא ומושא בובא פכל, אובהא

וֹהְבֹאֹג לֹא בׁוֹנִע בּבּבּגא:

וֹמִלֹא עַבֹּא גֹוֹ וֹכֹּאִנִי וֹאָלֹא נֹמִנִּי ילאַבורן וַאַמַר להון חַבִּית ישְׁלַח פַּרְעֹּה יקְרָא לְמֹשֶׁה

☆☆はなられる נֹאָהַבַּע זֹטַכוּן וֹלַא שׁנִסָּפוּן בלום לאכון מו עבם ול ולבע בוח דְלָא וְהוֹן עַּלַנָּא מָלָוּן גלו בדם ין וסגי בדמוהי

> Egypt. the field, throughout the land of upon beast, and upon every herb of the land of Egypt, upon man, and heaven, that there may be hail in all Stretch forth thy hand toward And the LORD said unto Moses:

To bnal adt noqu lian ot besuas unto the earth; and the LORD thunder and hail, and fire ran down toward heaven; and the LORD sent And Moses stretched forth his rod

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land up amidst the hail, very grievous, So there was hail, and fire flashing

and broke every tree of the field. hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the the land of Egypt all that was in the And the hail smote throughout all

.lisd on the children of Israel were, was there Only in the land of Goshen, where

97

57

77

٤٦

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let enough of these mighty Entreat the LORD, and let there be

(22) על השמים. ללד סשמים. ומדרש הגדה, הגביהו הקב"ה למשה למעלה מן השמים:

(שמו"ל יב, ו): (24) בחלקחח בחיך חברד. נם זמוך נם, סאש וסצרד מעורצין, וסצרד מים סוא, ולעשום רלון קונס עשו שלום ציניסם

ליהוֶה הְאֶרֶץ: לַאְ וֹנִינִר מְּנִר לְמֵּמֹן שַּׁנְת בָּי לַאְ יָנֵי מּנִר בְּרִילְ דְּתִּדֵּע אָרִי نْتَأِبُّد تَطِرِّبِه بْنَةَرِيا لْيَحُثِّبِ كَيْتِ بْنُ طُرِّيْهِ بْنَصَرْمِيا بَحَدْثِهِ וּיָאמֶר אֵלְיוֹ מִשְּׁה בִּצָאָהִי אָתַ־

טַּירְאָין מִפְּנֵי יְהַנְּה אֶלְהָים: יּ נֹאַטַּע נֹהַבְּבָינִ בּ יָבָהְטִּי בַּי מָנָם

تَشَمَّرُ لِا هُٰٰذِيكِ أَيَافَشُقُكِ يَخُمُحُ: هُٰذِيكِ أَخَفَتُهُ يَخْمَدِكِنَا: וְהַפּּשְׁמַּר וְהַשְּׁעַרָה נָבְּתָּה בָּי

אָפֿגלִע בוֹנָּע: 🍜 וֹעַטִּמְּׁע וַעַכַּפְּמָּע לָאָ וֹכִּי כָּ, וֹטִמּוֹאוֹכוּוֹעוֹא לָא לַלֹאִע אָב,

לאֹ־נַתָּף אֶרְצָּה: זַיּהְדְּרְ וַמְּלְוָתַ וְתַבָּרָר וּמָמֶר הְאָיר וַיִּפְּרָשׁ כַּפָּיו אֶל־יָהוֹוֶה

נַיּבְבָּר לְבַּוֹ הָנִא נַעָּבָּר. أيؤثه أيوفأت يؤوه كَيَهُمُ

ರ್ಲ್ಗಬೆಜ್ಞಗ: (ಡ) ومرزه ځير بښتير چوښ بچر بېن عون په چيد بښتير چېه קנף וַנְּחֵוּכִלְ צֵרְבּ פְּרְעָּה וְלָא שִׁלָּה אָתַר וְאִהָּפֵּף לִבָּא הְפּרִעֹה וְלָא

> לבשא אפרוס יה ידי בצלו נאַמַר לֵיה משָה בִּמִפָּקִי יָת

> ڲٛڔڶڔ۩؞ בהן לא אַטַבּוֹהִטוּן מו פֿבִם וֹנ וֹאַטְ וֹמּבְיוֹב יָנַהְלֹא אָנַיִּ מַּנַ

וֹכֹטַּלֹא וַסְׁמְבוֹ, לַלוַ אָבו, סַׁמְבוֹא

אַפֿלִטֹא אַנּגן:

ומטְרָא בּהַנְה נְהִית לָא מְטָא שבר ג' נאטמלמו לקלא יבובא לבשא יפוס ידוהי בצלו ريري ظرَّب يروع ورافر هِم البوع ظهِم جزَّره ورفد به

לְמִנְהָה וְיַפְּרֵיה לְלְבָּיה הוּא מהבא יברדא וקליא ואיסיף ניַרָא פּּרְעָּה בְּיִי חְלֵּלְ הַמְּטְּרָ וַהָּוֹא פּרִעָּה צָּרֶיִי אָהְמָנִעּ

דַּמַלֵּיל יִיְ בִּידָא דְּמֹשֶׁה:

earth is the LORD's. that thou mayest know that the neither shall there be any more hail; LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will And Moses said unto him: 'As soon

-:boЭ аяоЛ know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

ear, and the flax was in bloom. smitten; for the barley was in the And the flax and the barley were

78

not smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the LORD; and the from Pharaoh, and spread forth his And Moses went out of the city

and hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yet more, rain and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

had spoken by Moses. children of Israel go; as the LORD hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

(82) ורב. דילו במס שסוריד כבר:

(92) בצאחי אח העיר. מן סעיר, אבל במוך סעיר לא סמפלל, לפי שסימס מלאס גלוליס (שס יב, ו):

ד), עד לא שכיבו. עֶרֶס יְצְׁמָח (שס בֹּ, סֹ), עד לא צמת. אף זה כן הוא, ידעתי כי עדיין אינכס יראים, ומשמהיה הרוחה מעמדו (30) שרם חיראון. עדיין לה מירפון. וכן כל מרס שבמקרה עדיין לה הוה, והינו לשון קודס, כמו שֶבֶס יִשְׁבָּבוּ (ברהשים ימ,

השערה אביב. כנר ניכרס ועומדת בְּקַשְׁיָס, ונשמנרו ונפלו, וכן ספשמס גדלס כנר וסוקשס לעמוד נגנעוליס: השעורה ה"ח לפרש נכתה כמו הוכתה, נכו כמו הכו, חלח הנו"ן שורש בתיבה, והרי הוא מגורת ושפו עלמקיו (איוד לג, כא): 🗀 בי (1E) והפשחה והשעורה נכחה. נשלרס, לשון פרעס נכס, נכליס, וכן לל נכו, ולל ימכן לפרשו לשון סכלס, שלין נו"ן במקוס בלללולכם:

יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם הראויים ללקוח בברד. ומדרש רבי מנחומא (וארא עו) יש מרבוחינו (22) כי אפילח הנה. ממומרומ, ועדיין סיו רכומ, ויכולומלעמוד בפני קשס, ומע"פ שנממר וממכלעשב סשדס סכס סברד, אביב. עמדה בהביה, לשון בְּהָבֵי הַנְּחַל (שיר השירים ו, יה):

ترزيط نوه راد خور المرابع المر ומגיע עלינו. ומנחס בן סרוק חברו בחלק בְּסִפּוּך בֶּמֶף (יחוקאל כב, כב), לשון יליקח מחכח, ורואס אני אח דבריו כחרגומו (33) לא נחך. לה סגיע, והף הומן שסיו בהויר לה סגיעו להרן, ודומס לו וַ מִּמַּן שְנִינוּ סְטָׁנֶס וַ סִשְׁצָשָׁס (דניהל מ, יה) דעורה, שנחלקו על ואח, ודרשו כי אפילוח, פלאי פלאוח נעשו להם שלא לקו:

38

The Hastara is Ezekiel 28:25 - 29:21 on page 204. On Rosh Hodesh, read the Mastir and Hastara on

·677 əSvd

אָנִנֹי אֶבֶנ בַּלַבְרָי: לבן וֹאָטַבַלְר הֹבֹּלְנוּ לַמָּהֹוֹ חִּנֹיּנ פּבׁלְנִי כֿיַאַנִּי נִיכְבַּּבְּנִי אָנַיַ ניאמר יְדוֹר אֶלַ־מֹשֶׁר בֹּא אֶלַ־ נאָמָר יִיָּ לְמַשֶּׁר מִיּלַ לְנִים

: باللا מַלִּטֹנ בָם וֹנגַגִּטָם בּׁמֹגַבוֹם וֹאָט_אַטַנוֹּי ¿ יבוֹ בּלֹב אָנו אָמָה בִינִׁמּלְטִי, ילְמָּמוֹ שַׁסַפּּרְ בֹּאֹנְיִּי

حْمَٰزُى طَعْنُدُ مِحْنِ مَعْدُ لَرْمَٰخُكُنْدُ: אָבְעַנוּ, עַמֹּבּבוּנִם מַּגַבַמָּנוּ מָאָנִים ָ וּגִּאִמְׁרַוּ אֵלֵגו כְּעַ_אִ**מ**ֹר גַּעַוֹּע ניָבֹא מֹשֶׁה וְאַהַרֹן אֶל־פַּרְעֹהֹ

יי פָּי אִם־מָאַן אַמָּה לִשְׁעַבְּׁהַ אָת־ יי עַמֶּי הְנְיָי מֵבָיא מָחֶר אַרְבֶּה

רַצַּמָתַ לְבֶם מִּלְ־תַשָּׁבֶּר: מו_עַבּיְר וֹאָכַלְ אָעַ־בָּלְ_עַמְּאוֹ رْيُد بَوْرَفُد بَوْكِهُدُ دَرْصًا וְכְּסָּה אָת־עֵּין הָאָהֶץ וְלָא יוּכָל

לבינו וֹטֹבְּמוֹן אֶבוּ, אֶנֹא נֹוֹ: למגום ווט אטוט. בהוטו יכר בְּרָה יָת נִפִּין דַּעֲבַרִית יבויל דהשמעני קדם ברך

غَلُوٰ: שבע המי ויפלחון מַסְבוּר אַהָּ לְאַנִיפְּנָתֹא מוּ אָבְבוֹא בּיהוּדָאֵי עַר אָמַהָּיִ וֹאַמָרוּ לַיה כָּדְנָן אָמָר יִיִּ וְמְאַלְ מִמֶּר וֹאַנִּרוֹ לְנִת פּּרִעֹר

: ئالىنىڭ נו מַּמִּי הַאָּנָא מֵיתִי מְחַר מִּבָּא אָבׁוּ אָם מַּסְבוּיב אַפָּ לְתַּלְּחָאָ

לכון מו שללא: וווכוַל וָת כָּל אִילָנָא בְּאַבְּתַּע בְּאָמִשׁאַבוּע לַכוּן מוֹ בּּוֹבְאַ וווכול וָת שְׁאָר שֵׁוּוְבְּתָא וֹלְאִ וֹכוְלְ לְמִטְוֹיִ זִּטְ אַבְׁמֹּאַ וושפו זט הון המהא באבהא

> My signs in the midst of them; his servants, that I might show these hardened his heart, and the heart of Go in unto Pharaoh; for I have And the LORD said unto Moses:

Χ

I am the LORD.' among them; that ye may know that and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

serve Me. let My people go, that they may refuse to humble thyself before Me? Hebrews: How long wilt thou saith the LORD, the God of the Pharaoh, and said unto him: 'Thus And Moses and Aaron went in unto

locusts into thy border; go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

groweth for you out of the field; hail, and shall eat every tree which which remaineth unto you from the residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

- (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס זו: שחי. שִׁימִי, שמׁמִים מֹני:
- ו שיני לשון פועל ומעללים, שא"כ היה לו לכמוצ עוללמי, כמו ן עולל למו פַּאַשֶׁר עוללָםְ לִי (חֹיכה חֹ, כצ), אַשֶׁר עולל לִי (שֹם יצ): (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי הִמְעַנְלָּמ בִּי (במרבר כב, כע), הַלוּח פַחֲשֶׁר הָמָעַנָּל בָּהֶס (שמוחל-ה ו, י) החמור במנריס,
- (3) לענות. כמרגומו לְמְׁמְּכְּנְשְׁמֹ, וֹסוֹחׁ מגורַח עני, מִשְׁנְמִּ לְסִיוֹח עני ושפל מפני:
- (5) אח עין הארץ. אם מכלס סלרן: ולא יוכל וגר. סכולס, לכלום לם סלרן, ולעון קלכס דבר:

בַּוֹע נַנְפָּן נַנַצָּא מָעָם פַּרְעָה: הַיוֹסָם עַלְ הָאָדְטָּה עָד הַיָּוֹם אַבמָגב ואַבוּנע אַבמָגב מיּוֹם ء بخُنْ، خُدِ مَجْدَاتِ كَيْهُد كِي لَكُهُ بظرُبِهِ، حُنِينَا بحُنِيْ، حُمْ لِمُحَيِّنَا الْحَيْنَا الْحَيْنَانِي الْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْمُعْلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلِيلِي

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: יְחְנְחַ אֱלֹהֵיהֶם הַמֶּהֶם הַּדַע כָּי הַבְּע אָעַ בְּיִאְלְהָהִים וֹוֹמִּבְרָה אָעַר הַבְּע זָהְ הּבְּרִיּא וִיפְּלְחִיּוְ בָּגָה ישראל מָתַיֹּ יַהְנֶּה זֶה לְנִיּ לְמוֹקֵשׁ אִפַּהִי יָהִי דֵין לַנָּא לְתַקּלָא ניאַמְרוּ עַבְּדָי פַּרִעָּה אֵלָיו עַד־

נמי ההלקים: מְבְּרָוּ אֶת־יְרְוֹנֶת אֶלְתַיכֶם מָי ⁸ אָל־פַּרְעֹה וַיַּאִמֶּר אֲלַהֶּם לְכִּיּ ווישב אַר־משָּה ואָר־אַברן

יִבְבְקְבַוֹנְינִ נְבֶוֹב בָּי תַּוּ־יְּתְנְתַ לְנוּיִ נכש בבנינו ובבווטנו באונו נוֹאָמֶר מַמֶּר בּנֹמֹבוֹנוּ וּבֹוֹפֿוֹנוּ

جَدْدگت: נאָט_סּפַכָּם בַאָנּ כָּג בַמָּט זָנֶב מַּמַבְּם כַּאָּמֶג אָמַּבְּט אָטַכֹם

פּרְעְה: (ס) מבלמום ולנבת אטם מאט פוני וְעָבְּיִר אָת־וְהֹוֹה בָּי אַמָה אַמָּם י

> ēĻal: בבין ואָטפּני ונפַל מִלַנִע יהון על אַרְעָאַ עָר יוֹמָאַ للإختياء الإجتام لاجتياب لادام ילטי כל מצראי דלא חווי ווטמקון פֿטּב יבֿט, כֿל מּבַּבַב

> בהמש אוו אודבע מגלום. ון אָלְהַרוֹן הַעַּר בְּעַן לָא וּאֶמְרוּ עַּבְדֵי פַּרְעָה כֵיה עַר

> פלחו שבח ול אלהכיו עו יעו לְנְתַ פַּבְעָר נְאָמָר לְבִוּן אֵיזִילוּי וָאָמְתַב יָת מֹשֶׁה וָיָת צַּהַרֹן

> עַנָּא בֿבֶם נֵגָ כַנָּא: בְּמְנִוֹא וּבְּעוּוְרַנֹא נִינִיל, אָרֵי יִבְסְבַנְא נִייִרלְ בִּבְנָנָא יִבְבָנָתָא は珍に

לבול אַפּוכוּן לְאָסְהָּהָיִים אַ אַשוּו סבונון לַמְמְּבַר בוע וֹנִט מּפֹּלַכוּן שַׁנִּוּ אָבׁוּ בֹוּמָא בְּסַמְּדְּכוֹן כַּד אֲשֶׁלָּח יָהְכוֹן ניֵאמֶר אֵלְהָם יְלִי כֵּן יְהְוֹיִלְ נַאֵּמֶר לְּהְוֹן וָהֵי כֵּן מִימְרָא דִּייִ

בּאוֹ וֹטִבוּג וֹטִבוּן מוּ בוֹבם יפְּלְחוּ בְּבְׁם וֹנִ אֲבֵוֹ יִנִשׁ אַשוּוּ עַנְּבְּרִים לָא כוֹ אִיזִילִי כְעָּן הַנְּבְרַיָּא

> from Pharaoh. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers' the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

destroyed? knowest thou not yet that Egypt is they may serve the Lord their God, snare unto us? let the men go, that him: 'How long shall this man be a And Pharaoh's servants said unto

that shall go?' LORD your God; but who are they he said unto them: 'Go, serve the bra ;dostad otnu nisga thguord And Moses and Aaron were

unto the LORD.' we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds our sons and with our daughters, our young and with our old, with And Moses said: 'We will go with

is before your face. and your little ones; see ye that evil LORD With you, as I will let you go, And he said unto them: 'So be the

from Pharaoh's presence. desire.' And they were driven out serve the Lord; for that is what ye Not so; go now ye that are men, and

- (ק) המרם תדע. סעוד לא ידעת כי אבדה מלרים:
- (8) ויושב. הושנו ע"י שליח ששלחו אחריהם, והושינום אל פרעה:
- EULEL: שמל יסושע אומס, וזסו שנאמר סַיּוֹס גַּלוֹמִי אֶׁמ מֶרְפַּמ מִנְצַיִס מֵעְלֵינָס (יסושע ס, ע), שסיו אומריס לכס דס אנו רואין עליכס בְּבְשְׁם הֹוּלִישָׁם (שמות לב, יב), זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכה, מיד וַיִנְמָם ה' עַל הָרֶשָה, והפך את הדם לדם מילה במדבר, והוא סימן דם והריגה, וכשמטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגה, אמר משה במפלמו, לְמֶה יאֹמֶרוּ מִנְּרַיִם לֵאמֹר ומדרש הגדה שמעתי, כוכב החד יש ששמו רעה, המר להם פרעה, רוהה הני בָּהִינְעַנְנִינִּוּח שלי הוחו כוכב עולה לקרחתכם

نهٰ٪د بخلاد: בְּלְ־עַשֶּׁב הָאְהֶץ אָת בְּלִ-אַשֶּׁר וִיִיכוֹלְ יָת בָּל עִסְבָּא דְּאַרְעָא מּלְ־אָנִים נִאָּכֹלְ אָנִי מִּלָּא נִוֹפַע מּלְ אַנְמֹא בַּמֹגָּנִים אַנּ מַּלְאַבּׁא מִאַּבְוֹם בַּאַבַבְּיִ וֹנֹמַלְ מַלְ אַבַּמֹא בַּמִאַבוֹם וֹנִינוּ يده بالله المرات المرا

עַקּדִים נְשָּׁא אָת־הָאַרְבֶּה: הַפְּיֵלְה הַבְּּקֵר הָיְה וְרֹיּתַ הַהוּא וְכָל לֵילִיִא צַפְּרָא הַוְה לאָבֶא לָּגְ_עַיּנִים עַעִיּאַ וֹלָגְ_ פּ מִצְּבְּיִם וַיְהֹלְְה נִהָג רְוּחַ-קְּדִים צַרְעָּא דָמִצְרַיִם וַיִּיְ דַּבָּר רוּחַ رثِط ظَوِّلًا هِمَاطِقُلَةٌ فِرَا هُوَا ا

אַבְבָּה בְּמָהוּ וְאַהַבָּיוּ לְאָ יְהְיָהַ בְּבָּר מְאָר לְפִּנְיוּ לֹאַ־הָוֹנִה בֵּוֹ + ז מֹאַבְוֹם וֹנֶּוֹע בֹּכִץ צָּבוֹנִץ מִאָבוֹוֹם נּינֹתֹל הַאַרְבָּה עַל בְּלְאַבֶּע יִּסְלֵיק וּוָבָא עַל בָּל אַרְעָא

בַּבְרַאֶּבֶא מִגִּבונם: בְּלְ יָבְׁלֵבְ בְּעֵּלְ וּבְעָּמְבִ תַּשְּׁבֶּע אַּמָּר בוּהָיר הַבְּּרָד וְלאַ־נוּהַר עשב הְאָהֶץ וְאֵתֹ כְּלְ־פְּרֵֵי הַעָּץ ⁵¹ נַמָּטְשָׁבְּ הַאָּבָלְ אָנַרַ בְּּלֶבְ וֹיְכ<u>ֶ</u>ם 34-41 ڂٙڮڶۼؗڰڎؠؙ

אֶלְנִינֶם וֹלַכֶּם: וְּלְאַנְּרֶן וַיֹּאַמֶּר חְמָאָתִי לִיהוָה יּלְאַנִּרוֹ נִצְּמָר חַבִּית בֵּדֶם יִי الإسرار وإلأم לקרא לِمْسِه

מְּלְּגָּ, נַלְ אָנַרְ הַמָּנֶת הַנָּר: لْلَمْكَادِد ذِيدِيْكَ كَبْرِيَادُو لَيْقَالِي نِمْتُمْ يَتَلِمُ لَقَدِدٍ كَتُو يَرْ קי וְעַהְּה שָּׁא נְאָ חַטְאָהִי צָּךְ הַפַּעַם

יָר כָל דְאַשְׁאַר בַּרְדָּא:

וְרוּחַ קְדוּמָא נְשַל יָת גוֹבָא: לבומא באֹבהא כֹּל ווָמֹא וַאָּרִים מֹשֶׁה יָת חוּשָרֵיה עַל

וּבְּטַבוְיבוּ לָא וְבוּ כֹּוֹ: לא עונה בן גובא דקנמיה מִצְּרִיִם מַמִּיף לַחְּדְּא בֵּרְמֹיהִי בְּמִגְנִים וְמִּבְא בַּכְלְ טַּׁעוּם

F44;0: ילמספא בעללא פלל אַנמא וֹלָא אֹמִשׁאַר כֹּל וֹרוָל בֹּאִילָוֹא GLL XLCTX LAMAL TLLX זנו כֿב מֹסַבֹּא בַאַּבְמֹא וֹנִנו כַּב אֹבֹהֹא וֹשַׁהַוְכֹּע אַבֹּהֹא וֹאַכֹּע נטֿפֿאַ גע מגן מִּטְמָאַ בַּכֹּע

אֶלְנִיכִוּן יַלְכִוּן: נאוחי פּרְעֹה לְמִקְרֵי לְמֹשֶׁה

מוקא קדין: אֶּלְעַבוּן וֹנֹהָבֵּו מִנִּוּ לְעוִע וֹעַ ילהן שְׁבוּט בהן לְטוּבי בָּנִם

> land, even all that the hail hath left.' Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the LORD said unto Moses:

east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

through all the land of Egypt. either tree or herb of the field, there remained not any green thing, the trees which the hail had left; and herb of the land, and all the fruit of darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the LORD your God, Aaron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

91

take away from me this death only. the LORD your God, that He may my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

- עבודס) בקשמס עד סנס, נובמס למלסינו, ומין דרך סמף לובומ: ויגרש אוחם. סרי זם לשון קנר, ולמ פירש מי סמגרש: (11) לא כן. כאשר אמרמס לסיליך סמף עמכס, אלא לכו סגבריס ועבדו אם ס': 🖯 אוחה אחם מבקשים. (אומס
- (שו) בארבה. נשניל מכת הארנה:
- dac: (13) ורוח הקרים. כוח מזכחים נשל לח סלרבס, לפי שבל כנגדו, שמלכיס בדכומית מערבית סיחה, כמו שמפורש במקוס
- יש"ש) וכמוסו לא סיה ולא יהיה: משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבס, שסיו ימד ארבס, ילק, מסיל, גוס, אבל של משס לא סיס אלא של מין אמד, (כ"ג רא"ס (14) ואחריו לא יהיה כן. ואומו שסיס בימי יואל, שואמר פמסו לא נָסָיָס מן סָעוֹלָס (יואל ב, ב), למדנו שסיס כבד משל
- (11) כל ירק. שְנֶׁם ירוק, וירדור"ם צלע"ו:

<u>יִרוְ</u>יִר: ווֹהֵא מִמֹם פּבֹׁמְנִי וֹנֹמֹטֹב אָבְ וּנֹפֹל מִלְנִי פּבֹמִנִי וֹהַלְ. בֹּנִם

and entreated the LORD. And he went out from Pharaoh,

אֶּטְׁר בַּכִּלְ וֹּבִוּלְ מִאָּבוֹוִם: נְמָּר סִּיף לָאִ נְשְׁאַר אַרְבָּר פּי וַיּשְׂאַ אָת־הָאַרְבֶּה וַיּהְקְעֵיה לְחָדָּא וּנְשַל יָת גּוֹבָא יַרְטְּהִי ניהפר יהנה רים ים קונה מאר

עד בכל החום מצרים: לַנַמָּא דְּסוּך לָא אָשְׁהָאַר װִבָּא וניפש ג' בים מהבלא שפיש

locust in all the border of Egypt. Red Sea; there remained not one the locusts, and drove them into the strong west wind, which took up And the Lord turned an exceeding

מִּלְט אָט_פֿוֹג וֹמִּבְאָלְ: (פּ) os itaid inja sa za erýn íds

מַלְּט וֹט בֹּנוּ וֹמִּבֹאֵל: וְתַּקְּיִר יִיְ יְתְ לְבָּא דְפָּרְעֹה וְלָא And the Lord said unto Moses: children of Israel go. heart, and he did not let the

But the Lord hardened Pharaoh's

Stretch out thy hand toward

مَجُدُنُ لَا لَأَمُهُمُ لِيهُكَ: وظ - بَهُوْنَ رِنْ بَنْ بَاسُ وَ فِرْ عِيْدٍ الْ ونخود بمثام هِذَ طَفِم بِهِا يَهُمَا يَهُمَا يَبْ لِهُمَا يَبْ رَفَقِهِ هِدِيمَ بِهِا فِذَ

ظدر ۲،۲۱۶: אֹבֹהֹא בַמֹּגְבוֹם בַּטֹּב בַּוֹהְצִי בות שְׁמִּיָא וִיהֵי הַשְּׁמִיכָא עַּל

toward heaven; and there was a And Moses stretched forth his hand darkness which may be felt. over the land of Egypt, even

heaven, that there may be darkness

thick darkness in all the land of

מִצְּבַוֹם מִּלְמֵּט וֹמִים: וּנְיְהֵי הְשֶׁבְּאֶבֶלְיִ בְּבְלְבִי אָבֶלְ שִׁמָּנָא וַהָנָה הַשְּׁנָּבְ הָבָלְ וַיַּט מֹשֶׁה אָת־יָדוֹ עַל־הַשְּׁמָוָם וַאָּבִים מֹשֶׁה יָת יָדִיה עַל צֵית

אֹבֹמֹא בַמֹבֹנִם שַּׁבְטֹא וְמִוּו:

days; but all the children of Israel rose any from his place for three they saw not one another, neither

had light in their dwellings.

Egypt three days;

٤٦

07

בְּמִנְשֶׁבַעָּם: لْخُرُكُم فَتَلَّا نَصْلَهُمْ لَانْكَ هُلِكَ بَيْضًا لَأَكُمْ فَيْدَ نَصْلَهُمْ لَائْكَ ្នុំ ក្នុងសង្គមាន មាន ក្នុង មាន ក្នុង ក្ខាង ក្នុង ក្ខាង ក្នុង ក្នង ក្នុង ក្នុ לא־רָאַר אַישׁ אָת־אָהִיר וָלא־ לָא חֲזוֹ גְּבָר יָת אַחוּהִי וָלָא

לעוְבֹא למוְשֹׁבֿנוּעוָן:

כ): לא נשאר ארבה אחד. אף סמלומיס שמלמו מסס (שמו"ר יג, ו): פְּלָשְׁמִּיס (שמוח כג, לה), ממורה למערב, שיס פלשמיס במערב היה, שנהמר בפלשמיס ישְׁבֵּי מֶבֶל הַיָּס גּוֹי פְרֵמִיס (נפניה ב, ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארצה בימה סוף כנגדו, וכן מלינו לענין מחומין שהוא פונה ללד מורח, שנאמר מַיַם סוף וְעַד יָם (19) רוח ים. כוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שַיַס מוף סיס מקלמו במערב כנגד כל כוח דרומים, וגם במזרח של ארך

ומדרש הגדס פוחרו, לשון מְמַשֵּׁשׁ צַּבְּבֶּבִיס (דבריס כח, כע), שסיס כפול ומכופל ועב עד שסיס בו ממש: בְּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵּל גֵילְנָסׁ, כשיגיע סמוך לחור סיוס. חֿבל /חֿין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהוח כחוב חֿחר ויהי חשך. יג, כ), כמו לא יאהל לא יעה אהלו. וכן וַמַּוְבֵיִי מַיִל (שמואל־בּ כבּ, מ), כמו וַמָּאַבִּיִי. ואונקלום חרגם לשון הסרה, כמו לא ימיש מיצום הרבה חסרום אל"ף, לפי שאין הברם האלף נכרם כל כך אין הכחוב מקפיד על חסרונה, כגון וְלֹהׁ יַבֵּל שֶׁם עַבְּנִי (ישעיי (IS) וימש חשך. וימשיך עליסס משך יומר ממשכו של לילס, ומשך של לילס יממיש וימשיך עוד: וומש. כמו ויממש. יש לנו

של ימיס: ראימיו בבימך ובמקוס פלוני הוא (שס): - שלשה ימום. שלוש של ימיס, מרליי"וא בלע"ו, וכן ז' ימיס בכל מקוס, שמיי"וא שם לוקין כמונו. ועוד, שמפשו ישראל וראו את כליסם, וכשילאו וסיו שואלין מסן וסיו אומכיס אין בידינו כלוס, אומר לו, אני שהיו בישראל באוחו הדור רשעים, ולא היו רולים ללאח, ומחו בשלשח ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים במפלחם ויאמרו אף מוכפל על זה, שלה קמו היש מחחמיו, יושב הין יכול לעמוד ועומד הין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמה הביה עליהם חשך, (בב) ויהי חשך אפלה שלשת ימים וגרי. משך של מופל שלמ למי מים מת מתי ג' ימיס, ועוד שלשת ימיס מתריס משך

نتأث□: ילטובם וֹאֹנ לם ַמּפֹבּם ובני אַנְיִם לְכִוּ עִבְרַוּ אָת־יִהוְה רֵק צאִנְכֶם ניקלא פּרְעָה אָל־מֹשֶׁה נִיאָמֶר יקְרָא פּרְעֹה לְמֹשֶׁה נַאֲמַר

ליהנה אָליהני: בּׁנֹבְנוּ וְבְּנוֹנִם וֹמְלְנִי וֹמֹמְּנוּ בּיִבּנֹּא נִכְסִי טִיּגְׁמָּוּן וֹמְלָנִוּ ַנַּאַמֶּר מֹשֶּׁה גַם־אַמֲָה תַּתֵּן

ಭಿರ್ಥ: מַבוּמַבר אָת־יָהוָה עַרבּאָנוּ יְהְנָה אֶלְהַיִנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע 🌬 פּרְסְה בֵּי מִמֵּנוּ נִקֹּח לַעֲּבֶׂר אָת־ וֹנִם_מֹלַנְנִוּ וֹלָבְ הֹמָּנִוּ לַאָּ עֹהָּאָרִ

אָבֶר לְשַּׁלְחֶם: לי וֹנְטוּל נְינְיִׁר אָטַ־לֶב פּּרְעָּׁה וְלָא וִתַפּּיף נִיְיָּ יִי לְבָּא דְפּרְעֹה וְלָא

כּי בְּיִוֹם בְאָטְדְּ פָּנִי מָמִית: تَشْمُد خُلِّهُ لِأَحْرِيقُلْ لِهُبِلِ هُرْ، וּיְאִמֶּר לִוֹ פַּרְעָּה לֵךְ מִעְּלְיִ

אַסָר עִיֹד רְאָוֹת פָּנֶיף: (פּ) ⁶² נְיָּאָמֶר מִמֶּח בֵּוֹ דְבַּרְקָּ לְאַ נִאָּמָר מִמָּה יָאִנּה מַבְּילְקָּאַ לָא

אָבְבֶם מַזֶּה: מַנָּה בְּשַׁקְחוֹי בְּלֶּה גְּרָשׁ יְגְרָשׁ מַבָּאֹ מֹאֹנִים אַשְׁבוּיַבֶּן וְהַּצִּע אָשׁבּם ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ ניאטר יְהְנְה אֶלְ מִשֶּׁה עַּוֹד גָגַע נַאָטָר יִיְ לְמִשָּׁה עּוֹד מַכְּחָשִׁ

במיליו לבי במו ילבי זמר: אַישׁו מִאַת רַעָּהוּ וְאִשָּׁה מִאָּת

> מפלכון ייזיל עמכון: מֹלכון ועונוכון שִׁבוּכוּ אַבּ אווילו פַלַחוּ קָדָם יָן לְחוֹד

> ונגבור בדם ין אַלְהַנֹא: וַאָּמִר מֹשֶּׁה אַף אַמָּ הִמֵּין

> מותנא לתפון: זְרְשְׁין מָאֵ נְפְּלְטְ שְׁרָם וֹוֹ מַּרְ נֹגְ אֶבְׁעַלָּא נְאָנָעוֹלָא בְּנִע אָנָעוֹלָא אַנטֹלא לַסְבָּגוֹ לַמִּפַּבָט פֿבַם נְאָאַר מִנֵּיה מִדְּעָם אֲבֵי מִנִּיה וֹאַל בֿהוֹנֹא וווֹג הֹמּוֹא לַא

\[
\frac{1}{2} \disp\ \fra

אַפּֿג אָבֿג פֿגוָמֹא בַּטֹבִוֹג אָפֿג אַסְהְעַבּ לְדִּ לָא תּוֹסֵיף לְמִהְוֹיִי וּאַמִר כִיה פַּרְעֹה אָיזִיל מִעְּכְּנִי

: تاناتك

אוסיף עוד לְמָחָזֵי אַפְּּך:

בְשַׁלְּחוּתֵיה הַשְּׁלְחוּתִיה מגלאו בער בו ושלח והכון

שבושע מנון גבסב ימנון וּבַר מוֹ חַבְּרוֹע וֹאִטַּמֹא מוֹ בּבּׁרַ־נָא בֹּאִנְינִ עַמְטַ וְיִמְאַכֵּיִ מִכִּילִ בַּעַן בַּעָּן עַמָּא וְיִמְאַלִין

שׁבֹבֹא וֹשִׁבוּ וֹשִׁכוּוֹ מִכֹּא:

with you. be stayed; let your little ones also go only let your flocks and your herds and said: 'Go ye, serve the LORD; And Pharaoh called unto Moses,

sacrifice unto the LORD our God. burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and And Moses said: 'Thou must also

until we come thither.' with what we must serve the LORD, LORD our God; and we know not for thereof must we take to serve the there shall not a hoof be left behind; Our cattle also shall go with us;

heart, and he would not let them go. But the Lord hardened Pharach's

thou seest my face thou shalt die." see my face no more; for in the day thee from me, take heed to thyself, And Pharaoh said unto him: Get

well; I will see thy face again no And Moses said: 'Thou hast spoken

altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; upon Pharach, and upon Egypt; Yet one plague more will I bring And the LORD said unto Moses:

ΙX

67

87

97

57

77

jewels of gold.' neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

(42) יצג. יהא מולג במקומו:

(25) גם אחה חחן. לא דייך שמקננו ילך עמנו, אלא גם אמה ממן:

(62) פרסה. פרסח רגל פלנמ"א בלע"ו לא גדע מה נעבד. כמס מכנד סענודס, שמא ישאל יומר ממס שיש נירינו:

(I) בלה. גמירא, כלה כליל, כולכם ישלח: (92) בן דברת. יפה דברת ובומנו, דברת אמת שלא אומיף עוד ראות פניך (שמו"ר יד, ד):

(2) דבר גא. אין נא אלה לעון בקעה, בבקעה ממך הוהירם על כך, עלה יאמר אותו לדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים

מַּבְדֵי בַּבְּרָאַר ניפון יְתוָה אָת־חַון הָעָם בְּעִינֵי

מֹלְבוֹ פַּבְמוּ וּלְמֵנוֹ מַּמָא: מֹאַנְוֹם לְעוֹבֹא בֹאֹנִתֹא בַמֹּגַנִוֹם בֹתְּוֹנִי מגוא אַנ אַנובא מָמָּנו וּב וועב וֹו וֹע מַּמָּא לַבַעַמָׁוֹ בַּמָּנִי,

the sight of the people. sight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

פּחַצָּת חַבְּיְלְם אַנִי יוֹצֵא בְּתְוֹדְ בְּפַּלְגוּת לִילִיִא אָנָא מִתְּנְּלִי

וַיַּאַמֶר מֹשֶּׁה כָּה אָמַר יְהְוָָה וַאֲמַר מֹשֶׁה כִּדְּנָן אֲמַר יִיָּ

out into the midst of Egypt; LORD: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

ַבְבַּלְיִם וְכָלְ בְּכָוָר בְּבַמֶּר: עַר בְּכָוֹר תַשִּׁפְּחָה אֲשֶׁר אַתַר ً מִבְּכָוֹר פַּרָעֹר הַיִּשָׁב עַל־כִּסְאַׂוֹ

בללטר רחוא וכל בולרא מַלְכוּנוֹגוּה עד בּוּכְּרָא דְּאַמְּהָא בְּמְּטִיר לְמִטַּב מָּלְ כּוּרָסֵי במקבום מבוכבא בפרעה ימָה בְּלְבָּכוֹר בְּאָבֶין מִצְבָּיִם וְימוּה בְּלְ בּוּכְרָא בְּאַרְעָּא

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharach that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born and all the first-born in the land of

וְבְּמִבוּ לְאִ תִּפְרַ: מעְרָיִם אַשֶּׁר כְּמָהוּ לָא נִהְיָּהָה ئٹئٹ جُمُڑں بُبِکُں جُحُرے ﷺ ا

בְּנְתְּ נְדְּבְנְתַהַ לָא תּוֹסֵיף: אֹבֹהֹא בַמֹּהֹבִוֹם בַּכֹּוֹעַבּ לָא וּטַבוּ הַנַטַאַ בַּבַּטַא בַּבַבַּ

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt, And there shall be a great cry

בון מִגְבוֹם יבוֹן וֹמְבֹּאָן: خُفِمَا سُلُمِنا يُجَمَّدُ بَطَكُن يُعِيْن ے چُڑے לְמִנְי לְמֵצִּימִ וֹמָדַ בְּנֵמָנִי بَرْجُرِ فَتَرْ نَهُلَهُم كُهِ تُلْلَدُهُ _ الْمُرْجُرِ لَهِ تُلْلَدُهُ _ الْمُرْجَرِ الْمُرْجَانِ الْمُرْجَانِ

מֹאַבְאָנ יִבּוֹן וֹמִּבָאָכִ: לְמָאֲנָהָא וֹמֹר בָּמִירָא בַּרִיל さんに流れて ילכל בני ושָׁבָאָל לָא וֹלִוּע

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the Lord tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

לאחריו, ולא אמר בחלוח, שמא יטעו אלטגניני פרעה ויאמרו, משה גַדָּאִי הוא (ברכוח ד.), אבל הקב"ה יודע עחיו ורגעיו, שאיץ חלות שם דבר של חלי. ורבותינו דרשו, כמו כבחלות הלילה, ואמרו שאמר משה כחלות, דמשמע סמוך לו או לפניו או הלילה. כהמלק הלילה, כמלומ כמו פַעֲלוֹמ (שופּמיס יג, כ), צַּמֲלוֹמ פֿפָס בְּנוּ (מהליס קכד, ג), זהו פשומו לישנו על חופניו, (+) ויאמר משה כה אמר ה: זעמדולפני פרעס נאמרס לו נזואס זו, שסרי משילא מלפניי לא סופיף ראום פניז: בחצות בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קייס בסס (ברכות ע.):

נפרע מאלקיק (מכילמא פי"ג): סיו משעבדים בסס ושממים בלרמס: וכל בכור בהמה. לפישסיו עובדין לם, וכשהקב"ס נפרע מן האומה עובדי כוכנים, פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומים מבכור פרעס ומשובים מבכור סשפמס סיו בכלל. ולמס לקו בני סשפמום, שאף סס (5) עד בכור השבי. מה לקו השניים, כדי שלא יאמרו יראמס מצעה עלצונס, והציאה פורענום על מלרים: מבכור שמר במלום:

ְנַיַך מְרוּלָים מַּעֲשְׁיר (שׁס י, ד), מריפיס, מומריס שנוניס: אשר יפּלה. ינדיל: שנן. פֿוּ מָשֶבֶרְן (שמופֿל־בּ ה, כד), משמנן. לְמִירַג מְריּן (ישטי' מפֿ, טו), שנון. עַקּשָׁבּוֹת מְריּן (משלי כפֿ, ה), פֿדס חריף ושנון. (۶) לא יחרץ כלב לשונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַבַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵׁל לְמִישׁ מָת לְשׁונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַבַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵּל לְמִישׁ מָת לְשׁונו. (יסושע י, כמ), למ

قِرَمُر دِيَارِد كِيْل: (٥) וְאַחַרִרכֵן אַצֵּאַ וַיַּצָּאַ מֵעָם בּן אָפּוֹס וּנְפַס מִלְנָת פּרַעֹּה וֹבַבְיבַתְּמֶם י וְהִשְּׁמְּחֲוּרְ־לֵּי לֵאמֹר צֵאְא אַמְּה לְנְתִי וִיִּדְעוֹן מִנִּי לְמִימִר פּוֹס أَزُلُلُهُ حُرِ مُحَيِّرَكِ بِجَوْبِ جَرِّرٍ نَسْتَعِيدًا خَرْ مَحْتَكَ جَرْرًا

בלות מופּתי בְּאֶבֶץ מִצְּבִים: نهٰמָע אָבְיבֶם פּוֹבְעָּע לְמָעָן מִנְּכִוּן פּוֹתָע בָּוּגִק לְאַסִּנְאָע ניאָמֶר יְהְוֹּהְ אֶּלְתְּמֶּה לאִ נִאָּמָר יִי לְמִמֶּה לָא יְקְבָּיל

מַאַרְצְוֹי: (ס) אָנוַ_בֹּדָנִ,_נֹחָבָאַ يزبييم بمنت هدير هدم نبهه ببيه بغه بهدم بزم ਾ ਜੁਖਵੇਗ੍ਰਾਜ ਜੁਲ੍ਹੀਜ ਵੇਵੂਪੂ ਵਿਸ਼ਵੇਜ ਖਾਵਗ੍ਰਾਲ ਜੁਲਵਾਂ। ਤ੍ਰਾਜ਼ਜ਼ ਵਜਾਪਜ ימשָּׁר וֹאַהַרוֹ מִשִּׁי אָת־כָּל־

هَلَيا خَمُّلًا مُمُلَّاتًا حُمُلِا: אַר נּיִּאמָר יְהֹנְהֹ אֶל־מֹשֶׁה נְאֶל נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּה נִּלְאַהַרֹּן אוֹ בְיֹמִשֶּׁה יִלְאַהַרֹּן

تَشَرُّك: באָהוּן הואַ לַכָּם לְטַבְּהָּג מַבְּמָאַ, הוּא לְכוּן לְיַנְהַנִי הַחַבְּשׁ הַנְּהַ לְכֶּם רַאִּשׁ הֲדָשִׁים יַרְחָא הָדֵין לְכוּן בִישׁ יַרְחַנָּא

אָלִת מֶּע לַבָּוֹת: וְיִקְתַוּ לְמָם אָיִשׁ שָּׁת לְבֵּיתַ בְּעְמֶר בָּעְמֶר לַחָּדָשׁ תַּזְּּהַ י

אַמָּרַ בּּבַרְגְלְגְּוּבְ אַטִּ וֹכִּלְ הַמָּא בְּהַמָּבְ וּכִּינַר

מוְפַּׁעוֹ, בַּאַבְעָא בַּמִאָבוֹם:

שַּׁלַח יָת בְּנֵי יִשְּׁרָאֵל מֵאַרְעֵיה: ומשָת וֹאַנַרוֹ עֲבַרוּ וָת כָּל

בְאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימָר:

: 🛚 🗓 🗓

עבר אַמַּר לְבֵית אַבַא אַמִּרָא

from Pharaoh in hot anger. that I will go out.' And he went out people that follow thee; and after me, saying: Get thee out, and all the down unto me, and bow down unto And all these thy servants shall come

in the land of Egypt.' that My wonders may be multiplied Pharaoh will not hearken unto you; And the LORD said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

and Aaron in the land of Egypt, And the LORD spoke unto Moses

IIX

first month of the year to you. beginning of months; it shall be the This month shall be unto you the

ponsepold; fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to their this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

עס כל סעס מארלך: ויצא מעם פרעה. כשגמר דבריו ילא מלפניו: בחרי אף. על שאמר לו אל מוסף ראום פני: שַמִי, ולַ אַמר לו משס מחחלס וירדת אלי וסשחחוית לי: אשר ברגליך. הסולנים אחר עלתן וסלוכן: ואחרי בן אצא. (8) דירדר כל עבדיך. חלק כציד למלכוח (זבחים קב.), שהרי בסוף ירד פרעה בעלמו אליו בלילה ואמר קומו אָאוּ מִמוֹן

(9) למען רבות מופתי. מופתי שְנֵיִס, רנות שלשה, מכת בכורות וקריעת יס סוף ולנער את מולרים:

(10) ומשה ואהרן עשו הוי. כבר כתב לנו ואת בכל המופחים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לממכה לפרשה של אחריה:

לא המפלל במוך הכרך, לפי שהימה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילמא פשמא פ"א): עס משס בדבור: בארץ מצרים. מוץ לכרך, או אינו אלא במוך סכרך, מלמוד לומר כלאמי אם סעיר וגוי, ומס מפלס קלס (ז) ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן. נשניל שלסרן עשס וערם במופחים כמשם, חלק לו כבוד זס במלוס רלשונם, שכללו

(3) דברו אל כל עדת. וכי אסרן מדבר, וסלא כבר נאמר אחם מדבר, אלא מולקין כבוד זם לום, ואומרים זם לום למדני, שלום שַׁשֶׁר נְּיֶּה הַ'נְקְלְמֶׁה (במדבר מו, כג), מֹלֹה שמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשבה: וקדש. וכילד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר ויהי בְּיִים דְּבֶּר ה' (לעיל ו, כח), בְּיִה בַּוֹּלה (ויקרא ו, לח), מן ימקשה משה על מולד הלבנה, באיוו שעור מראה ומהיה ראויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כוה ראה פשומו, על מדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לפדר מנין המדשים, שיהא אייר קרוי שני, פיון שלישי (מכילמא שם): הזה. (2) החדש הזה. סכלסי לבנס במדושס (שמו"ר מו, כמ), ולמר לו, כשסירם מממדש יסיס לך ר"מ. ולין מקרל יולל מידי

- אַלְלוֹ הַלְּפוּ עַּלְ־הַשֶּׁה: בּיהְ בְּמִכְּסָה וְּפְּשִׁה אָיִשׁ לְפָּי וְקְבִּיה לְבִּיהִיה בְּמִנְיוֹ נְפְשְׁהָיִא ⁺ וְלְקַח הוֹא וּשְׁבֵנֵוֹ הַקְּרֶב אֶלִׁ- עַלְ אִמְּרָאִ וְיִסַב הוֹא וְשֵׁיבְבֵיה
- نالاكنا: رَحُتُ مَا بَوْخُمُرُهِ بَمَا لِمُعْيَامِ نُقِدَ رُحِياً مَا يُفْدَنُهُ بَمَا خُتَدَ שֶּׁה מְמֶנִם זְבֶּר בֶּן שְׁנֶה יִהָנָה אִמַּר שְׁלִים דְּכַר בַּר שַׁמֵּיה
- نَّمُلُكُمْ خَنَا لَمُلُحُنُونَ וְשְׁבְּשׁהַ אָּטָוּ כָּלְ לַבַּלְ מְבַרָ הַבֵּון וְיִכְּסוּן יְבִינִי כּלְ קְּהָלָא ³ אַרְבְּעָה עְשֶׂר יִים לַהַבְּשׁ הַזְּה צַרְבְּעַה עַסְּרָא יוֹמָא לְיַרְחָא וְהְיָהְ לְכָם לְמִשְׁמֶבֶה עַּרְ וִיהֵי לְכוּוֹ לְמַשְּׂרָא עַּרַ
- הְבְּהְים אֲשֶׁר־יאַכְלְוּ אָתִוֹ בְּהָם: בְּתִּיִּא דְּיִיכְלוּן יְמִיה בְּתוֹן: مُقْد تَقْسُبُنَ لَمَرِ يَتَقَمُكُنِكُ مُرَ فَتِدا وَهَنَّهُ لَمَرِ مُكَفَّهُ مَر ² נֹלְפֿעוּ מִנְעַבְּׁם נֹלִטְנִּי הַּגְ נִיפִּׁבוּו מִנְ בַּמֹּא נִיפִּׁנוּוּ הַּגְ

- מַל אַמִּרָא: גבר לפום מיכליה ההמנון נאם־ומעַט הַבּּוֹת מהְוֹוֹת משֶׁה וִאָּם וִעִּיר בּיהָא מִלְאָהְטְּנְאָה
- עציא הסבון:
- خُنَمُنَٰ؉ لِمُنْمُلَّةِ حَيْلَ مُنْمَنَّةٍ:

- eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take a lamb, then shall he and his and if the household be too little for
- it from the sheep, or from the goats; a male of the first year; ye shall take Your lamb shall be without blemish,

the lamb.

- congregation of Israel shall kill it at and the whole assembly of the fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the
- wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,
- לבית אבות. למשפחס אחח, סרי שסיו מרובין יכול שס אחד לכולן, חלמוד לומר שס לביח (מכילחא פ"ג): סיוס בראש מודש, שיקמוסו בעשור למודש (שס): הזה. פסח מלריס מקמו מבעשור, ולא פסח דורות (פסמיס לו.): שה וסדבור יולא מבין שניסס כאלו שניסס מדבריס (מכילמא פסמא פ"ג): אל כל עדת ישראל וגרי בעשור לחדש. דברו
- פּמ.): במכסח. משבון, וכן מִכְּמַמ סְעֶּרֶפְּךְ (ויקרא כו, כג): לפּי אַבלו. סראוי לאבילה, פּרע למולה ווקן שאינו יכול שה אחר, אך אם באו למשרך ידיהם ולהממעט מהיות משה, יממעטו בעוד השה קיים, בהיותו בחיים ולא משנשמע (פתחים וגו', זסו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש, ללמד שחחר שנמנו עליו יכולין להחמעט ולמשוך ידיהם הימנו, ולהמנוח על (+) ואם ימעט הביה מהיוה משה. ואס יסיו מועמין מסיום משס אחד, שאין יכולין לאכלו ויצא לידי נותר, ולקם סוא ושכנו
- (a) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי בן שנה, כלומר שנולד בשנה זו: מן הכבשים ומן העזים. או מוס או לאכול כזימ (מכילמא פ"ג): חבסו. פִּמְמְנוּן:
- כמומ זו אמר זו, וכנומת כת ראשונה נגעלו דלמות העזורה וכוי, כדאימא בפסחים (מד.): בין הערבים. משש שעות ולמעלה אדס כמומו (מכילמא פ"ס קידושין מא:): - קהל עדה ישראל. קסל ועדס וישראל, מכאן אמרו פסמי לבור נשמטין בשלשס משְבר וּקְחוּ לְבֶס, משבר ידיכס מסליליס וקחו לכס לפון של מלוס: - ושחשו אחר הרי וכי כולן שוחמין, סלה מכפון ששלוחו של ו), בשני דמיס, ומומר גַּס מַּמְּ בְּדַס בְּּרִימֵך שְׁנַּמְּמִי מֲמִירַיִךְ מִבּוֹר מֵין מַיִס בֹּו (וכריס מ, יא), ושסיו שמופיס באליליס, אמר לסס שנאמר וְשַׁמְּ עֵּרֹס וְעֶרְיָס (שֹס ז), ונמן לסס שמי מנות, דס פסח ודס מילה שמלו באוחו הלילה, שנאמר מִמְבֹּוּמֶמֶח בְּדָמֶיִך (שֹס . עַמ דְּדִיס (ימוקאל מו, מ), סגיעס שבועס שנשבעמי לאברסס שאגאל אַמ בניי, ולא סיו בידס מלומ לסמעסק בסס כדי שיגאלו, לשמיעמו הרבעה ימיס מה שלה נוה כן בפסמ דורות, היה ר'יממיה בן מרש הומר, הרי הוה הומרן הֶשֶׁבֶר שֶלִיךן בָהֶרָ הַוּ וְהַנֶּה שָּמַךְ (6) והיה לכם למשמרת. זה לשון בקור, שמעון בקור ממוס ארבעה ימים קודם שחימה. ומפני מה הקדים לקיחמו מוס, שאף עו קרויס שס, שנאמר וָשֶׁה עוִיס (דבריס יד, ד):
- סמבן ובבים סַבְּקֶר, שמין דרין במוכו: (ויקרס כו, לו), עַרְפָּס דְּשְׁקִיף. מַבּוּרֶס, עַשְׁקוֹפֵי: - על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולס על משקוף ומוווות שננית מכאן: - המשקוף. הוא העליון, שהדלת שוקף עליו כשמוגרין אומו, לינמ"ל בלע"ו ולשון שקיפה, הבמה, כמו קול עֶלֶה נִדְף (ד) ולקחו מן הדם. זו קצלם סדס, יכול ציד, מלמוד לומר אשר בסף: המווזוח. סס סוקופום, אמם מכאן לפמח ואחם שְׁמְטְהַ (ישעי'כר, יאֿ):

הלילה, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי יימו לללי ערב, ועריבת הלילה בתחלת הלילה. ערב לשון ישף ומשך, כמו עַרְבָּה בָּל קרוי בין סערביס, שהשמש נומה לבית מבוחו לערוב, ולשון בין הערבים נרחה בעיני, חותן שעות שבין עריבת היום לעריבת

- **'**₩ÇÇ⊓ı: בְּלִי־אֲשׁ וּמַצְּוֹת עַל־מָרוֹרֶים הָדֵין שָנִי נוּר וּפַשִיר עַל וֹאַבְׁלִוּ אָעַ עַבַּׁמַּׁעְ בַּבַּוֹלֵע עַוּיָּע וֹוּיִבְלְוּוּ וֹע בַּסְרָא בָּלְוּלְוֹא
- מְבָּשֶׁלְאַ מִבְוּשָּׁלְאַ מִבְּיִבְּאָהִה לְאַ כִּרְ בַּשְּׁלְאַ מִבְוּשֵּׁלְ בְּמִנִּאַ
- וְנְינְינֶר מִמֶּנִנּ מַּבְ בַּבַבר בַּאָמְ נְבְוֹחֶטַאַר מִנָּנִי מַבְ בַּבַּבֹאַ וֹלְאַ עוִעַּירוּ עַּמְּנוּ עַדְּבַּקְבָּר וַלָא תַשְּׁאָרוּן מִנִּיה עַד צַפָּרָא
- בְּחִפְּזֹּוֹן פֶּסַח הָוּאַ לַיהֹנֶה: ימפלכם בּיֶּדְכָם וַאָּכַלְמָּם אָעוּ .. שולים להקיפם ברולהיפם וְכֶּבְתְ שִאָכְלָוּ אָעוֵ מִּעִוּנִבֶּם
- מְפַּמִּים אֲנָי יְהַנְּהִי: بخخے لاّح يتر معندنا الله الله الله מֹאַבוֹם מֹאַבוֹם וֹהַגַבַּבַּנוֹמִי ਜ਼ੋਪੂ ਪਿਛਾਹਾਂ ਵੇਖ਼-ਦੇਵਾਂ ਵੇਲੋਂਪੈਂਂ المُحَلَقَ، حُمُّلًا مُمَّلًا مَعْ لِيَامِ حَذِيْكِكِ الْمُحَلِّقُ مِنْ خُمُلًا لِمَا الْمُعَالِّينَ الْمُعَال

- מְבַבוּנוּנוּנוּי:
- כבעוהי ועל גניה: אָּלִבוּוֹ סִנוּ נוּר בוּשִׁיה עַּלַ אַל־האַכְלָוּ מִמֶּנּוּ נְא וּבְשָׁלִ לְאַ מִיכְלְוּן מִנִּיה פִּד חַי וְאַרַ
- בנובא מיקדון:
- ענא פֿבָם גָּי: ئتدخربا ئتيد خخندرب ففنه בהגליכון וחוטהיכון בידכון יכבין היכלון יהיה הרציכון
- אָלא <u>;</u>; מהוט מאבא. אהבור בינון מאומא ומע במובא ובכע לבולגא טבון נאלמול כל בְּאַבְעָא דְּמָצְבוֹם

- they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that
- inwards thereof. head with its legs and with the with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all
- shall burn with fire. remaineth of it until the morning ye until the morning; but that which And ye shall let nothing of it remain
- LORD's passover. and ye shall eat it in haste—it is the feet, and your staff in your hand; loins girded, your shoes on your And thus shall ye eat it: with your
- execute judgments: I am the LORD. against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and all the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of
- לת מייקם: (8) אח הבשר. ולאגידיס ועלמות (מכילתאפ"ו): על מררים. כל עשב מר נקרא מרור, וליוס לאכול מרור זכר לוימררו
- בלבאומס כמומ שסן, אף זס כמומ שסוא, כל בשכו משלס: כרשיו ועס קרבו, ובני משיו נומן למוכו אמר הדממן (שם עד.). ולשון על כרשיו ועל קרבו, כלשון על לְבְּמֹמָם (שמומ ו, כו), כמו במלום עשס, וכאן הופיף עליו לא העשה, אל האכלו ממנו כי אם ללי אש: דאשו על ברעיו. לולהו כולו כאחד עם ראשו ועס מא:): במים. מנין לשאר משקין, מלמוד לומר ובשל מבושל מכל מקוס (פסחיס מא.): כי אם צלי אש. למעלה גור עליו (9) אל האבלו ממנו נא. שלינו ללוי כל לרכו קורלו גא בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל זס באוסרה לא האכלו (פסחים
- וכך מדרשנו, וסנומר ממנו בנקר כאשון, עד נקר שני מעמוד ומשרפנו: ובא הכתוב להקדים שאמור באכילה מעלות השהר, זהו לפי משמעו. ועוד מדרש אחר, למד שאינו נשרף ביו"ש אלא ממחרת, (10) והגוחר ממנו עד בקר. מה מלמוד לומר עד בקר פעם שניה, לימן בקר על בקר, שהבקר משמעו משעת הנן החמה,
- וקפילה, זכר לשמו שקרוי פסח, וגם פסק"א לשון פסיעה: ישראל מבין במי מלרים, וקופן ממלרי למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואמם עשו כל עבודומיו לשם שמים (דבר אמר) דרך דילוג ַ הַשְׁלְיכוּ שְׁבֶס בְּמָפְּזָס (מלכיס־בּ ז, מו): – פסח הוא לה׳. הקרבן הוא קרוי פמח, על שם הדלוג והפמיחה שהקב"ה מדלג במי (11) מחניכם חגורים. מוומניס לדרך: בחפוון. לשון נסלס ומסירום, כמו ניָסִי דָוִד נֶמְפָּוּ לֶלֶכֶם (שמואל-א כג, כו), אַשָׁר
- ען נרקבת, ושל מתכת נמתת ונתכת לחרן: אעשה שפטים אני ה׳. חני בעלמי, ולח על ידי שלית: (מסלים קלו, י): - מאדם ועד בהמה. מי שסממיל בעבירס ממלס ממנו מממלמ ספורענומ: - ובכל אלהי מצדים. של מצרים. אף בכורות אתרים והם במלרים, ומנין אף בכורי מלרים שבמקומות אתרים, תלמוד לומר לְתַבֶּה מָלְרַיִם בְּבְּלוֹרֵיהֶם (שברחי. כמלך סעובר ממקום למקום (מכילמת פ"ו), ובסעברה תחח וברגע תחד כולן לוקין: בל בבוד בארץ

בַּעַכּטַי בָּאָבֶא מָגַבוֹים: וְלְאִינְהְנֶתְ בְּבֶם נָגֶוּלְ לְמַשְׁהְיִתְ בְּכִיוֹ מִוֹהָא לְחַבְּלָא בְּמִקְשָּׁלִי %u_Tr̄r□ rġōùůr נו עַבְּטִים אֲשֶׁר אַמָּם שָׁם וָרָאָיָהִי וְהְיָה תַדְּם לְכֶּם לְאָת עַּל

לְדְרָתִיכֶּם חַפַּת עּוֹלָם הְחַנְּתוּ: إتربت تذنه تهر جهم جبجانا

מונם ביבאמן ערינם השבעי: إزجائت ترزؤت تبريغ دابغرك מבּשׁנכִים בַּנוּ בַּלְאַכַלָ שַׁמָּא י בּוֹנִם בוֹבאַמָּוֹן טַמִּבָּינוּ מִּאָב שְׁבַעָּה יָמִים מַצִּיה האַבֶּלוּ אַרְּ

څ⊏: خُرُح بُرُقُم بِنِهِ خُرِيَةِ يَمُشِبِ יְהְיָה לְבֶּה בְּלְ־מְלָאִכְּה לֹאֵר **正に%切け**

> הְּלְכִּים וּמָא וֹאַטוּס הַּלְּיכוּו וֹלָא יִנִי בְּתִּיִא בְּאַטוּן תַּמָּן וְאָטִוּ, יָת ויהי במא לכון לאָת על

יניקגונניה: שבם גל לדביכון שנם עלם לְבוּכְּבְנָא וְמֵיחַנוּן יָמֵיה חַנָּא

לַבְיִלְאָר עַר יוֹמָא שְׁבִיעָאָר: אָלָהָא בַבוא מּוֹהָבָאב מּוָמָא שמולא מפשוכון אבו כב בְּרַם בְּיוֹמָא קַרְמָאָר הְבַּטְּלוּן מִבֹּהֹא וְנְהָוֹן פַּמִּוֹבָא שַׁוּכַבְוּן

בְּמִטְאָבִיל לְכָל נפַשׁ הוא לא וטמביד בהון ברם מא מ ונו לכון כֿל מַּבֹוּגַא. מְבְּבֶבְתְ יְבְיוִמֹא בּוֹבְמִאָר מִהְנַה בּוֹבִיִּה

> smite the land of Egypt. be upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

> an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast by to the Lord; throughout your memorial, and ye shall keep it a feast And this day shall be unto you for a

Israel. day, that soul shall be cut off from from the first day until the seventh for whosoever eateth leavened bread put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

must eat, that only may be done by them, save that which every man manner of work shall be done in seventh day a holy convocation; no you a holy convocation, and in the And in the first day there shall be to

ילקס כמומו, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף (מכילמא פ"ו): ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף, אבל הווס במלרי שבבמיכס. הרי שהיה ישראל בבימו של מלרי שומע אני פסוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: - ולא יהיה בכם נגף. אבל סווס סוא במלריס. סרי שסיס מלרי בביחו של מלריס, שהיו שרוים זה בתוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל שְׁמֵּי הַמְּעְפִּים (מלכים־ה יה, כה), וכן כל הפתחים הולכים כקופלים, וכן ודומה לו פסוח וְהְמְלִישׁ (ישעיה לא, ה). ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפינה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל לבחי סכל גלוי לפניו, אלא אמר סקד"ס נומן אני את עיני לראות שאתם עתוקים במנותי, ופוסח אני עליכם: וופסחתי. וחמלתי, (13) והיה הדם לכם לאוח. לכס לאוח ולא לאחרים לאוח, מכאן שלא נחנו סדס אלא מנפניס: וראיחי אח הדם.

(במדבר לג, ג), סוי אומר יום מ"ו בנימן הוא של יו"ע, שהרי ליל מ"ו אכלו את הפסח ולבקר יצאו (מכילתא שם): דררחיכם לומר זְבֹוּר מֶׁמ סַיּוֹס סַאָּס אֲשֶׁר יְצְמְשָׁס, למדנו שיוס סינימה סוח יוס של וכרון, וחיוס יוס ינחי תלמוד לומר מְשָּׁמַבַ עַ הַפָּּמַח יָצְחֹי (14) ליברון. לדוכום: והגחם אוחו. יום שפוא לך לוכרון אמם מוגגו (שם), ועדיין לא שמענו אי והו יום הוכרון, מלמוד

שומע אני מכרה מישראל ומלך לה לעם אחר, הלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום שהוא רשומי: מַמַן, לה משמע ספסה ועדיין ממן קייס: – הופש ההוא. כשסיה בנפשה ובדעתה, פרע להנוס (מכילמה פ"מ): – מישראל. ראשון, כמו הַכְאִישׁוּן אָדֶס מְּנְלֵּד (איוד מו, ז), הלפני אדס נולדמ, או אינו אלא ראשון של שבעה, מלמוד לומר לא הִשְׁמַט עַל קב.): אך ביום הראשון השביחו שאור. מערב יוס מוב, וקרוי כאשון לפי שהוא לפני השבעה, ומלינו מוקדס קרוי מס שביעי רשוח אף ששה רשוח, יכול אף לילה הראשון רשוח, חלמוד לומר בערב חאכלו מנוח, הכחוב קבעו חובה (פסחים ששם ימים. זו מדס במורס, דבר שסיס בכלל וילא מן סכלל ללמד, לא ללמד על עלמו בלבד ילא אלא ללמד על סכלל כלו ילא, (דברים מו, מ), למד על שביעי של פסח שאינו חובה לאבול מלה, ובלבד שלא יאכל חמץ, מנין אף ששה רשוח, חלמוד לומר (EI) שבעה ימים. שליי"לא של ימיס: שבעה ימים מצוח האכלו. וצמקוס אחר סוא אומר שֶׁשֶׁם יָמִיס מֹאַכַל מַצֿוּת וגוי. שומע אני מעוע דורות שניס, תלמוד לומר מקת עולס מחגהו (מכילמא פ"ו):

לְּדִרְתֵיכֶם חַׁלֵּת עּוֹלֶם: ŢŢŢ אָט_גֹבאוניוכֶם מִאָּבוֹא מִגַּבוֹים לי בְעַצֶּם הַיִּוֹם הַיָּה הוֹצֵאָהִי الإيلالي אָרַ־הַמַצַּוֹרָ

לגבוכון לום מלם: にダームメ לכון וומא ביון אפוטום

ordinance for ever. throughout your generations by an therefore shall ye observe this day hosts out of the land of Egypt; selfsame day have I brought your unleavened bread; for in this And ye shall observe the feast of

בַּגַּב: שַׁר יַוֹם הַאָּחָד וְעָשְׁרֵים כַּוֹדָבִשׁ ⁸¹ לַחָבָתִּ בַּמְּבִב האִּכְלִּוּ מַאָּת בּוֹאָמֶן בֹּאַנְבַּמִּנִ מַמָּנ וֹנִם

إِذَٰلُكُمْ خُلَيْمُهُ: פֿמּגבא מֹד יומָא חַד וִעַּסְרִין

until the one and twentieth day of even, ye shall eat unleavened bread,

نَّمُلُهُم خَيْد نِتُهُلُلْنِ لِيُغْلُمُ: וְנְכְּרְמְּה הַנָּפָשׁ הַהִוּאַ מִצְּרָת שְׁבַׁמְּעַ בְּאָר בְאָ וֹמָּצֵּא בּיִמָּבָּא בּיִמָּבָּא בּיִבּיא בּיִמָּבָּא בּיִמְבָּא בּיִמְבָּא בּיִמְבָּא

<u>Γ</u><u>Ψ</u>ΓΨΣ: בוֹמְבֹאַן בֹּנוּוְבֹגֹא וּבֹוֹאִנבֹגֹא אַנְעַאַ **正口は**8 なさばなが كالماكا は正は点が لنشقية، בְבְהַהַנוּ אָבוּ כָּלְ シログメ ווְמִוּן שַׁמִוּבֶא לַאַ

unleavened bread.' your habitations shall ye eat Ye shall eat nothing leavened; in all that is born in the land.

whether he be a sojourner, or one

leavened, that soul shall be cut off

Seven days shall there be no leaven

fourteenth day of the month at

In the first month, on the

from the congregation of Israel,

whosoever eateth that which is

found in your houses; for

the month at even.

Δī

מַצִּיִנו: (פּ)

האקלו מוקבניכון היקלון פַּמִּירָא: עאָכֿען. פּֿלְ מַטְמֶּלֶּא לָא טִיכְּלְוּן בָּכִלְ

passover lamb. to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

ŪĠŌЦ: كَثُو هُمُا كُمْشُطْبِعَدُوهُ لَشِكُمْهُ خُدِياً مَا خَتَا مُثَمَّ خُيْلَةَنْنُدِياً וַיִּאַמֶּר אַלְהָח מֵשָׁכֹּוּ וּקְחָוּ וַאֲמַר לְחוֹן אָהָנְיִּרוּ וְסַבוּ رَنَكُلُم مِيْمُكَ كُذُكِ نَكُلُرُ نَشِلُمُكُمُ يَكُلُمُ مِيْمُكَ كُذُمْ فَدْرَ نَشِلُمُكِمُ

CU:): מכשיריו שאפשר לעשוחן מערב יום עוב: - לכל נפש. אפילו לבהמה, יכול אף לנכרים, חלמוד לומר לכם (נ"א אך) (בילה על ידי אחרים: הוא לבדו. (יכול אף לעובד גלולים, מלמוד לומר סוא לבדו יעשה לכס, לכס ולא לעובד גלולים) הוא ולא (1) מקרא קדש. מקרא שם דבר, קרא אומו קדש, לאכילה, ושמייה, וכפות (מכילמא פ"ט): לא יעשה בהם. אפיי

- שמגיגה, לכך מזר ושנאו כאן, שלא מאמר, אזהרם כל מלאכה לא יעשה, לא לדורות נאמרה אלא לאומו הדור: ושמרחם את היום הזה. ממלאכה: - לדרחיכם חקת עולם. לפי שלא נאמר דורום ומקם עולם על המלאכה אלא על שַּמַצּוֹם, אלא אם שַמְּצְוֹים, כדרך שאין מחמיצין את המנים כך אין מחמיצין את המצוות, אלא אם באה לידך עשה אוחה מיד: (17) ושמרחם אח המצוח. שלא יבאי לידי אמוץ, מכאן אמכו, אַפַא, אַלְטוֹשׁ בּנִינן. רבי יאשים אומכ, אל מסי קורא את
- יום המתד וגוי: (18) עד יום האחד ועשרים. למס נאמר, וסלא כבר נאמר שבעת ימיס, לפי שנאמר ימיס, לילום מנין, מלמוד לומר עד
- נאמרו שניסס (מכילמא פ"י): בגר ובאזרח הארץ. לפי שסנם נעשס לישראל, סולרך לרצות את סגריס: - השארר ולא ענש על החמץ, היימי אומר, שארר שהוא מחמץ אחרים ענש עליו, חמץ שאינו מחמץ אחרים לא יענש עליו, לרך כבר ענש על החמץ, אלא שלא האמר, חמץ שראוי לאכילה ענש עליו, שאור שאינו ראוי לאכילה לא יענש עליו, ואם ענש על ברשומך, ילא ממלו של נכרי שסוא אלל ישראל ולא קבל עליו אמריות: - בי בל אובל מחמצה. לענוש כרת על סשאור, וסלא (פו) אי ימצא בבחיכם. מנין לגבולין, מלמוד לומר בכל גבולך. מה מלמוד לומר בבחיכה, מה ביתך ברשותך אף גבולך
- להחכל בכל מושבות חלח בירושלים): מִצּירה. זה בּחׁ ללמד שִמהחׁ רחֹוִיה ליחֿכל בכל מושבחיכה, פרט למעשר שני וחלוח חודה (מכילחחׁ פ"י ע"ש) (שחינה רחויה (20) מחמצה לא האכלו. פוסק על פרילם שפור: כל מחמצה. לפנים פת מערונת: , בכל מושבחיכם האכלו

ناڭ: עַבְאָנ אָנש מְפָּטַעַרבּיקוּ עַּרַר עַבָּם אָמֶּב בַּפָּלָב וֹאַטָּם לָאָ تقفرال نُعْدِ فِيْ تَفْسِ مَا _ ح قلات لاَمُد قول لنائمُنُات لاَح انتَفَخَذِراً بإكانيُّه لِمُنْتَابِ لِمُبَادِ بَمُحَافِقِ أَنَافِدِنَا

לַלָּאָ אֶּלְ_לִּטִּיכֶם לִנִּיָּנִי: مَّرْ ـ لَوْكُم اقَالِ لَاقَمَٰنِانِ فَلَـ مُعِنْ لَكُم الْمُحَافِّ مُنَافِرُهِ ְוַעָּל שְׁתֵּי הַמְּזוּזְת וּפְסָח יְהֹנְת מְּבֵין סִפּיָא וְיֵיחוּס יָיָ עַל اد ألـُ אُل אُل لَكُو مَح لَوَشِمُ كِبَالُ أَنْ لَنَا لَا لَهُ لَا مُمْ مَحْ مُكَافِع أَمَر וֹמֹלַר וֹעוֹעַ לִנֹגָּר אָעַ־מִאָּבַוֹם

לְחַלַ לְהַ וּלְבָּנֵיף עַּדַ עוֹלָם: אֶני_נִגַבר

ישְׁמַרְמָם אָת־הַצְּבּרֶה הַוָּאָת: نْقَا يُدَثِد كُوُّه وَهُمُّد لَحَقِد لِمَنْ يَدْ خُدِيا خَمْهِ لِمَجْدِدِ וְהַלְּח בְּיִר הְבְּאוּ אֶלִר הְאָבֶין אֲשֶׁר וִיהֵי אֲבִי הַיַּעֲלוּן לְאַרְעָּא

עָה הְעָבְרָה הַוּאָת לָכֶם: ⁹² וֹבְיֹנֵע בַּׁנְגִאָּמְׁבַנִּ אֵּבֶנְכֵּם בַּנִּנְכֵּם וֹנִבִּנְ אֵבֵּנְ הַמָּבְנּוֹ בַּנְּנְכִּנְוֹ

נּוֹמֵשׁבּׁינוּ: נאָט_פֿטֿווו טַאַגַע וּנַפָּע טַמַס במגנום במננ אנו מגנום حد אֹמֶׁר שְׁסְׁטַ מֹּלְ בַּׁעֹוּ בְדֵוֹי וְמִּבְׁאֵלְ וֹנֹ צַּטִׁסְ מַלְ בָּעִוּ בְּדָּוּ וְמִּבְאֵלְ וַאֲמַרְמֶּׁם זֶבַח־פָּׂסַח הוֹא לִיהוָֹה וִמִימָרוּן בִּיבַח חֲיָס הוֹא מֻדָם

עַשְׁרִּ: (ס) אַנְהַ יְהַנְהַ אָת־מֹמֶה וְאַהַרָוֹ בֵּוֹ اتذكِّ لَا تَأْمُهُا خُلْاً اَهُلَـٰكُم حَكَّهُك الْكَلَادِ لَمُتَكِدُ خَلَاءً هُلُـٰكُم خَلَاهُ

> טפֿלון אָלָה מטַרע בּיהיה עד מו במא בלמלא נאשנו לא نتدبا خمؤهم نخندا فقنه **メ**バイロン

> خقدهم خفتددبا خففت: וּנִטֹּלְּלָ, וֹנֹ לְמִמְׁטִׁוּ נִׁטִ מִּאָּבֹאָ,

לְּבְּ וְלְבְּלֵבְ עֵּבְ עֵּלְמָא: التؤيّر الموادر بم فهزم فيدرا ذجرته

נְיִם בּוּלְטַבָּא עַבֵּין:

מא פּוּלְטִוֹא שַבּגוּ לַכְּוּוֹ:

ווֹט בֿטַנֹא מָגוּגד וכַבֿת תַּפּא בַּׁמֹאַנוֹם כֹּג מִשְׁא נִינ מִאָּנִאָּ

בְּפַבוֹר וְיָ נִתְּשֶׁר וְאַבְּרוֹ בֵּוֹ

the morning. go out of the door of his house until in the basin; and none of you shall two side-posts with the blood that is basin, and strike the lintel and the and dip it in the blood that is in the And ye shall take a bunch of hyssop,

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will not on the two side-posts, the LORD seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He For the LORD will pass through to

an ordinance to thee and to thy sons And ye shall observe this thing for

this service. hath promised, that ye shall keep LORD will give you, according as He be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

the head and worshipped. our houses.' And the people bowed smore the Egyptians, and delivered children of Israel in Egypt, when He passed over the houses of the the Lord's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

did they. commanded Moses and Aaron, so did so; as the LORD had And the children of Israel went and

(IS) משכר. מי שים לו לפן ימשרך משלו: וקדור. מי שפין לו יקם מן סשוק: למשפדור חיכם. שם לצים הצום:

לדיק לרשע, ולילה רשות למתבלים היה, שנהמר בו הְרָמֹשׁ בָּל חַימֹו יָשַר (תהלים קד, כ): מן סדס אשר בקף, על כל סגעס עבילס: ואחם לא חצאו וגור. מגיד, שמאחר שנחנס רשות למשחית לחבל, אינו מבחין בין הדם אשר בסף. למס חור ושנאו, שלא חאמר מצילה אחח לשלש המחנוח, לכך נאמר עוד אשר בסף, שחהא כל נחינה ונחינה (בב) אזוב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אזוב. ג' קלמין קרויין לגודה: אשר בסף. בכלי, כמו ספום כסף: בון

(33) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחיח. ולא ימן לו יכולת לבא, כמו إלא נְמָנֹ מֻלָּהִיס לָּקְרַע שָמֶדִי (בראֹם ים לא,

פרנור: באשר דבר. וסיכן דנר, וְמַבְּמֹמִי מֶּמְבֶּט מֶל פְמַבֶן וגוי (שמות ו, ת): (25) והיה כי חבאו. מלס סכמוב מלוס זו בביאמס לארן, ולא נממייבו במדבר אלא פסח אחד שעשו בשנה השנים על פי

(22) ויקד העם. על בשורת סגלולס, ובילת סלרן, ובשורת סבנים שיסיו לסס:

لْجُمْ فَحْبِد فَتَقِّد: לכור השלי אַשֶּׁר לָבָית הַלָּור פַרְעַּה הַיּשֶׁב עַל־כָּסָאָוּ עַר בְּלְ-בְּבוּנְרֶ בְּאָנֵוֹא מִאֹנְוֹם מִבּּלִנְ בֹּלְ בּוּכְנִא בֹאַנְגֹּא גַמֹּגָנִם ניְהָיו בַּחַצְּי הַלַּיְלְה וַיהוְה הְבָּה וַהָּוְה בְּפַּלְגוּת בִּילְיָא נִייָ קְשֵׁל

בּוֹט אַמוֹב אָגוֹ_מַם מִט: אַמְּלֵיִע יִּגְלָע בּמִאָּנִיִם בַּּנִיאָנוֹ ٥٥ لِمُكِالًا וכַל_מִצְּרָוֹם <u> لَكٰكُ</u>رُ ניָקם פּרְעָה לַיְלְה הָוּא וְכְּלְ

מְבְּרוּ אָת־יְרוֹת כְּדַבֶּרְכֶּם: נּם_אַטַּם נּם_פֿנ*ו*ּ וֹמָבָאַבׁ וּלַכָּנוּ ייּ ניאמר קומו צְאוּ מִתַּוֹד עַמָּי تنظتم خطشت بجمتيا كبجت

כֿאַמֶּר בּבּרְמָּם וֹבְׂרָנִי וּבְּרַבְּמִים בּמָא בֹּמּבְּיִלְטוּו וֹאִיוֹיִלְיִּ וֹבּּנְוִ

בַּלְנוּ מִנוֹים: לְהַּלְעַהַ מִּן הַאָּבֶוּן כָּוּ אָמָרִוּ اَنَاتُالَاكُ مَا هُلَالِ مَا لِمُقَالِ يَنْكَانِ مَا هُذُ هُذَا هُمْ هُمُا

> אַסׁנְבְנְ וֹכְלָ דַנְכֹּבָא בַּבְּמִנְבָא: מֹר בוּכְרָא דְשׁבְּיָא דִּבְבָרות למער מל פורסי מלכותיה מבוכות בהטיר

> בוניקא: קית ביקא פפון דְּלָא הַנָּה בִּיה הֹנֹטַטֹּא וֹבֹּטֹא בֹמֹהֹנִים אָנִי מַבְרוֹה וְכָל מִצְרָצִי וַהַוֹנִי וֹלִם פּּוֹמְע בֹּלִילְוֹא עוּא וֹכֹּלְ

> * פֿלַטוּ צֿבָם װַ כָּמָאַ בּטַוּנטוּן אַשוּן אַנּ בּנוֹ וֹאָבָאָכְ וֹאִנוֹגִינִי נֹאָמֹר לומו פולו מון מֹמוֹ אָב بظله خميقت بخمتدا فخبخته

بخله بخرد: נּם בּאַנֹבֶם נּם בַּלַבְבַבֶּם לַנֵוּ אַב הֹּנִכוּוֹ אַב עוִבוּכוּוֹ בַּבוּוּ

جُانِينا:

and all the first-born of cattle. captive that was in the dungeon; his throne unto the first-born of the the first-born of Pharaoh that sat on firstborn in the land of Egypt, from that the Lord smote all the And it came to pass at midnight,

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

serve the Lord, as ye have said. ye and the children of Israel; and go, forth from among my people, both by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

and bless me also.' herds, as ye have said, and be gone; Take both your flocks and your

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

33

31

оξ

משה ואהרן. לסגיד שבמן של ישרמל שלמ ספילו דבר מכל מנים משם ומסרן, ומסו כן עשו, מף משם ומסרן כן עשו: כאלו עשו (מכילמא פי"ב): - וילבו ויעשו. אף ססליכס מנס סכמוב, לימן שכר לסליכס ושכר לעשייס: - באשר צודו דו את (28) וילבו ויעשו בני ישראל. וכי כבר עשו, והלא מראש מודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם הכמוב

סשפחם בכלל סים, שסרי מנס מן סחשוב שבכלן עד ספחום, ובכור סשפחס חשוב מבכור סשבי: (שמות ע, טו): - עד בכור השבי. שהיו שמתין לאידם של ישראל, ועוד שלא יאמרו יראתנו הביאה הפורענות זו. ובכור אחרם וסוא במלרים: - מבכור פרעה. אף פרעה בכור היה ונשמייר מן הבכורים, ועליו הוא אומר בַּעָבוּר וֹאֹם הָעֶמַדְהִיּ (92) והי. כל מקום שנאמר וסי, סוא וצימ דינו, שסוי"ו לשון מוספם סוא, כמו פלוני ופלוני: - הכה כל בכור. אף של אומס

לסס בכורות סרבס, פעמיס סס חמשס לאשה אחת, כל אחד בכור לאביו: בכור, שנאמר אַף אָנִי בְּכוֹר אֶמְנֵסִיּ (מסליס פּט, כח). דבר אחר, מלריוח מונוח חחם בעליסן ויולדוח מרווקיס פנוייס, וסיו סוא מחזר על בחי עבדיו ומעמידן: – כי אין ביח אשר אין שם מח. יש שם בכור, מח, אין שם בכור, גדול שבבים קרוי (92) ויקם פרעה. ממעמו: לילה. ולה כדרך סמלכיס נטלט טעות ביוס: הוא. מהלס, וההר כך ענדיו, מלמד טסיס

אשלח, בעל מי ומי ההולכים, בעל רק לאנכם ובקרכם ילג: אחם. הגברים: - גם בני ישראל. המף: - ולכו עבדו וגוי בדברכם. הכל כמו שאמרחם, ולא כמו שאמרחי אני, בעל לא (וב) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחור על פחחי סעיר ולועק, סיכן משס שרוי, סיכן מסכן שרוי: גם

אותי. המפללו עלי שלה המות, שהני בכור (מכילהה פי"ג): (28) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מסו כאשר דלרמס, גַּס פַֿמָּס מָמַן בְּיָבִינוּ וְצָּמִיס וְעַלֹּוֹמ (שמות י, כס): וברכתם גם

(33) בלגו מחים. אמרו, לא כגורת מעה הוא, עהרי אמר ומת כל בכור, וכאן אף הפעומים מתים, ה' או י' בבית אחד (עם):

בְּשִׁלֶּלְתְיִם מַּלְ-שִּׁכְּמֶם: ははないしばロ נישָא הְעָם אָת־בְּצַקוֹ שָנֵה וּנְטַל עַמָּא יָת לֵישְׁהוֹן עַד לָא

מאנט מּלָב:

בקבושיהון על פקפיהון: בּברני שמה מוסר אַבְּוֹטְבוּן בִּרִיר

and raiment. jewels of silver, and jewels of gold, and they asked of the Egyptians according to the word of Moses; And the children of Israel did shoulders. in their clothes upon their

kneading-troughs being bound up

And the people took their dough

before it was leavened, their

And the Lord gave the people

Egyptians. asked. And they despoiled the so that they let them have what they favour in the sight of the Egyptians,

beside children. hundred thousand men on foot, from Rameses to Succoth, about six And the children of Israel journeyed

herds, even very much cattle. also with them; and flocks, and And a mixed multitude went up

88

leavened; because they were thrust out of Egypt, for it was not the dough which they brought forth And they baked unleavened cakes of

Now the time that the children of themselves any victual. neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry,

hundred and thirty years. Israel dwelt in Egypt was four

(45) שרם יחמץ. המלריים לא הנימוס לשהוח כדי מימון: משארחם. שירי מלה ומרור (שם): על שכמם. אע"פ

זְנְדִין לָא עֲבַדוּ לְהַוֹּן:

נו לושא האפולו

ממעון ומלא ושובי במירא סני

אַלבא בוּלִאָשׁ פֿב מִמּפֿלָא:

בְּמִגְּבְיִנִם מְּבְמֵּנִם מְּנְּעִ נְאַבְבָּמ בּמִּבְינִם אַבְבָּמ מִאָּע וּטִבְטָּנִוֹ

נמוָאַב בּוֹנוֹ וֹאָבֹאָב אַאָּב וֹאַבוּ נמוִעַב בּוֹנוּ וֹאָבָאָב בּוּעַוּבוּ

חְמֵאְ בְּירְגְרְשָׁוּ מִמְּצְּרִיִם וְלְאֵ לְאְ חֲמִעּ אָרֵי אִחָּרִכּוּ מִמְּצְּרִיִם

<u>ζήϝ</u>%:

• מִמְּגַרִים מֹּלְיַנִ מַבּּיְנֵע כַּנְ בַּאַ מִמְּגַרִים צַּבּוּגַן פַּמִּנְן אַנֵּי

⁸⁶ וְנְּםְ מְּנֶב נַרְ מְּלֶנִי אִּשְׁם וְצָּאֵן וְאָּךְ נִיּכְרָאֵין סָּנִיאָין סְלִיקוּ

סָבְּׁמְה בְּשִׁשׁ־מֵאִוֹת אֶּלֶלְף רַגְּלֶי לְסָבּוֹת בְּשֵׁיִת מְאָה אַלְפִּין

آذَفُمُّهُۥ בُٰڗٞۥ_نَشِٰكُمُّحُ جَدَمُٰفُوُو بَنْمَحِهِ خُنَّةً نَشِٰكُمُح جَدَمُٰفُوهِ

מֹבְּבֹוֹם וֹהְאִצְלַיִּם וֹנִׁדָּבְׁרָ אָבַרַ מִבְּבָׁאִנוֹאַהָאִילִים וֹנִיבְּוּתוֹנִי

לגעוָב זֹקוֹ אָטַבוֹן בַמְּם בַּמְּנֵלֵ, זְגִּלְּנִבְיִם מִּפֹּא לְנַבַּוֹמָוּ בַּמָּנִלּ,

آنهٰאُرب ממֹאֹנִים خُرِّر ݣُفُك لِمِهْدِ بهٰمُردِ مَعْدُلُو فَرَال

יבְנֵי יִשְּׁרָאֵל עַשְׁיִּ כְּּדְבָר מַשְּׁהָ יִבְנִי יִשְּרָאֵל עַבְּרִי כְּפִּהְנָמָא

ניאפו אָרדרבְבַּצִק אַשֶּׁר הוֹצֶּיאוֹ נַאָפוֹ

יִבְקר מְקְנָה בְּבֶּר מְאָר:

הַנְּבְרֵים לְבָר מִמֶּף:

ದನ್ದುದ: (ಡ)

ילבן זְנִוֹב יִמְּמָבְנִי:

(פצ) בדבר משה. שאמר לסס במלריס, וִישְׁמֵלוּ אִישׁ מֵבְמַם רֵשֵמר (שמום יא, צ): ושמלה. אף סן סיו משונות לסס מן סכסף שבהמות הרבה הוליכו עמהם, מתבנים היו את המלות (שם):

(פ) מרעמסס סכחה. ק"ך מיל סיו, וצאו שס לפי שעה, שואמר וָשֶׁשֶׁא שֶׁמֶבֶס עַל פַּנְפֵי נְשֶׁדִיס (שמות יע, ד): הגברים: (35) וישאלום. אף מה שלא היו שואלים מהם היו נוחנים להם, אחה אומר אחד עול שנים ולך: וווצלו. ורוקינו: ומן סוסב, וסמלומר בפסוק משוב (מכילמא שס):

שלה המרו ההיך נלה למדבר בלה לדה, הלה ההמינו והלבו (מכילהה פי"ד), הוה שמפורש בקבלה וַבַרְהִּי לַךְּ הֶמֶד בְעִירַיְךְּ שַׁבְּצַה (95) עגוח מצוח. מרכס של מנס. ננק שלם סממין קרוי מנס: וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שנמן של ישראל, (88) ערב רב. מערונות מומות של גריס: מגן משרים שנה ומעלה:

(0+) אשר ישבו במצרים. אחר שלה סימינות שישנה גין סכל, בְּלְנְלְמַׁנּ לְבְּשַׁנְּ סְשַׁבֹּי, בַּמִּבְבְּבְ בְּשֶׁבֶּן לְשָ וֹבִיגְּשָׁב (ירמיים ב, ב), ומס שכר מפורש החריו קדש ישְׁבָבָל לַם' וגרי:

 נִּצְּמֶר יְהְנָה שֶׁלְ־מֹשֶׁה וַצְּחַר וַ נְצִמֵר יִיְ לְמֹשֶׁה וַצַּחַרוֹן דְּצִּ ۿڤَڵٛ؞ڷۦڂؙڂڔڂؙڐ۬؞ۦڹۿؙڶڰ۬ڂۦڂڂڔڂڐ؞ڹۿڶۼڂڂ۪ڶڐ؞ٮڹٳٵ הוא הפַיָּלָה הַצָּה T+ לְעִוְגִּגִאֶּם מִאָּבֶּל מֹאָבֹּג מֹאַבֿנֹם: הַנְּה יְצְאָנ כְּל־צִבְאָנֹת יְהַנְּה הַבִּין נִפַּקוּ כְּל חֵילַיָּא דִּייִ מאַרע מצרים: מַאַרְעָּא דַּמִּצְרָיִם: באות שְנְה וַיְהִי בְּעָּצֶם הַיִּוֹם יִהְלָהִין שִׁנִין וַהַנְה בִּבְרַן יוֹמָא וּיְהַי מִפֵּץ שְׁלְשֵׁים שְׁנְּה וְאַרְבָּע יַהַוָּה מִסּוֹף אַרְבַּע מָאָה

לְּיהֹלְה הוּא לֵילְיָא הָבִין שֵׁנִׁם יִיָּ נִמִּיר מגבנם לְאַפּּטוּטִבוּן מִאָּבֹּא בּמִגִּבוּם הוא ליהוְה לֵילֵי נְטִיר הוּא קֵדָם יָיָ

בוְאָשַׁמַּב לֵא הכוָל בּיה: بهد يَوْد بَخِون خِر چُا تِهُد فِيرَد خِوبُه خِر خِد نَهْدِهُمْ

יַמַלְמָָד אֹתֹוּ אָז יָאַכַל בְּוֹ: וְעִילְזָר יָמִיה בְּבֵין יִיכוּל בַּיה: ** וֹכֹלְ_הַּמֹבׁג אַנְהָה מִלֵּנִעַבַלֹּסֵב וֹכֹלְ הַבָּג וֹבָג וַבָּגוֹ כַּסִׂפֹּא

s+ שוְאָׁב וֹמִּכֹּוִע לָאִרַיִּאָכֹלְ בִּוֹיִּ

לא־יָאַבַל בָּוּ:

ומגם לא השברו בו:

שִּוּשֹׁלֵא וֹאֹנִיבֹא לָא הִכוִלְ בָּיִש:

Ë.Ľ: לְבָּבָא וֹנַבְמָא לָא טִטְבָּבוּוּ * מְּלְרַתְּ אֶּחָרִ יֵאְבֶּלְ לְאִרתוּצֵיִא בַּחֲבוּרָא חֲדָא יִהְצִּכִיל לְאִ ** בְּבָרָת אֶחָרֹ יֵאְבֶלְ לֹאִרתוּצֵיִא בַחֲבוּרָא חֲדָא יִהְצִּכִיל לָא

> from the land of Egypt. all the host of the Lord went out the selfsame day it came to pass, that four hundred and thirty years, even And it came to pass at the end of

throughout their generations. for all the children of Israel a night of watching unto the LORD the land of Egypt; this same night is LORD for bringing them out from It was a night of watching unto the

thereof; passover: there shall no alien eat Aaron: 'This is the ordinance of the And the LORD said unto Moses and

circumcised him, then shall he eat bought for money, when thou hast but every man's servant that is

 $\dagger \dagger$

£+

not eat thereof. Ilada inavies beiid a bna ienvant shall

neither shall ye break a bone thereof. flesh abroad out of the house; shalt not carry forth aught of the In one house shall it be eaten; thou

שלרבע מאום שנה משנולד ילחק, המלא מביאחן למלרים עד יליאחן ר"י שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לחלמי המלך: לס, כו), ומומר בे ב בְּבֶן מְגְבֵיכֶס בַּבְּבְרִ בְּפּ (שמום ו, ד), לפיכך המה לריך לומר כי גר יסיה ורעך, משהיה לו ורע, וכשממנה וסווקקם לומר על כרחך שאף שאר הישיבום נקראו גרום, אפילו בחברון, כענין שנאמר אָשֶׁר בֶּר שֶׁס פַּבְּרֶהֶס וְיִּלְמָק (בראשית משנות עמרס נצלעים בשנות קסת, וסרבס משמונים של משס נצלעים בשנות עמרס, סרי שלה חמלה ארבע מאות לציאת מלריס, שנומיו וכל שנות עמרס בנו ושמניס של משס, לא המלאס כל כך, ועל כרתך הרבה שנים היו לקהת עד שלא ירד למלרים, והרבה גוירם בין סבחרים עד שנולד ילחק. ואי אפשר לומר בארך מלרים לבדה, שהרי קהח מן הבאים עם יעקב היה, לא וחשוב כל משנולד ילמק עד עכשיו היו הרבע מהום שנה, משהיה לו זרע להצרהם נמקיים כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו משנגזרה

סלילם שאמר לאברסם בלילם סוס אני גואל את בניך: שמרים לכל בני ישראל לדרחם. מְשַׁמֶּרוּבֹא מן סמויקין, כענין (ב+) ליל שמרים. שסיס סקפ"ס שומר ומלפס לו לקייס ספמחחו לסולילס מארן מלריס: הוא הלילה הזה לה: סוא בנימן באו מלאכי השרם אלל אברהם לבשרו, במ"ו בנימן נולד ילחק, ובמ"ו בנימן נגורה גזירה בין הבחרים (מכילחא פי"ד): (וא) ויהי מקץ שלשים שנה הור ויהי בעצם היום הזה. מגיד, שכיון שסגיע הקן, לא עכבן המקום כהרף עין, בע"ו

ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילתא פע"ו): (5+) זאח חקח הפסה. בי"ד בנימן נאתרס לסס פרשס זו: כל בן נכר. שנמנכרו מעשיו לאביו שבשמיס (פססיס זו.), בנטמר ולמ יפו בעשְׁמִים וגוי:

אלישור אומר, אין מילם עבדיו מעכבתו מלאכול בפקח, א"כ מה חלמוד לומר או יאכל בו, העבד: (++) ומלחה אוחן או יאכל בו. רבו, מגיד שמילת עבדיו מעכבתן מלחכול בפסח (יבמוח ע:), דברי רבי יהושע. רבי

ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר: (פ+) חושב. זה גר מושב: ושכיר. זה הנכילי, ומה מלמוד לומר, והלא ערלים הם ונאמר וֶבֶל עָבֵל לֹא יֹאבֵל בּוֹ, אֹלא כגון

ξÇ

לק כוֹמִטֹא בוֹמָבָאָק וֹמֹבַבוּוּן

keep it. All the congregation of Israel shall

בַּאָבֹא וֹבַּלְ_הָבֹץ לָאָ_יִאָּבַץ בִּוּי نظرت حملاهب لبائد جهارت 8+ 2・1111 11414 21 47 141

וְלָלְ מַּבְׁלָא לָא הַכִּוּלְ בָּיה: לְמִמְּבַּׁבִּישׁ וֹנִינִי בַּנִּאָּנִדָּי אַבַּמֹאַ ליה כל דְרוּרָא וּבְבוּן יִקְרַ ונהבור פּסהא בדם יו מגור וְבֶּי־יָגֹוּר אַמְּדְׁ גַּר וְעְשָׁה פֶּסַחׁ וַצְּבֵי יִהְנִיר עִמְּכוֹן גִּיוֹרֶא

One law shall be to him that is thereof. uncircumcised person shall ear one that is born in the land; but no near and keep it; and he shall be as circumcised, and then let him come to the LORD, let all his males be with thee, and will keep the passover And when a stranger shall sojourn

עַּגָּר בָּתוּכְבֶם: و+ תּוֹרֶה צַּהַׁת יִהְיֶה לְצֵּיְרֶה וְלַגֵּר צִיְרְיִּםְא חֲדְא מְהֵי לִיצִּיבִּיְּא

بخربيدني كنكتينديا كيترحيا:

נמברו כל בני ושְרַאָּל בּמָא

Aaron, so did they. the Lord commanded Moses and Thus did all the children of Israel; as

homeborn, and unto the stranger

'noy gnoms drannojos radı

جْرُ لِهِ اللَّهُ (0) צְנְיֵהְ יְהְנְהִ אֶתְרַמִּשֶׁהׁ וְאֶתְרַאַהַרִּן דְּפַקֵּיר יְיִ יְתִ מֹשֶׁהֹ וְיָתְ אַהַרֹּן בֵּן עַשְׁוּ: (ס) تَالَّمُ فَحِـ خَتَلَ نَهُلُكُمْ حَكَيْهُد

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of that the LORD did bring the And it came to pass the selfsame day

מֹאַבֹוֹם מֹלְ_אַטֶּם: (פּ) וְעוֹטִ אָעַבְּבְּוֹנְ וְמְּבְאֵבְ מִאָּבְאָ וֹנִ נִי בִּנִּי וְמְבַּאָבְ מִאָּבַהָּאִ וַיְהֵי בְּעֶצֶם הַיַּוֹם הַאָּהְ הוֹצִיא וַהֵּוָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַּפֶּיק

בְּמִבְּנִם מַכְ עַנְבָּנִעוָן:

:gaiyas IIIX And the LORD spoke unto Moses,

יבַבְּהַמָּה לֵי הָוּא: ثرثاص خختان نشئةم خَعَثَات خَرِيَةِ عَختَان نَشِدُ عَجَنَيْهُ * كَيُمِ خِر خُرٍ فَجِيد قَمُد خُرٍ مَكَدِيهِ كَلُمَا خُرِ قَبَحُنُهُ فَنَا

אַל־מֹשֶׁה לַאַמְר: וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶּׁה לְמֵימַר:

וְבְבְּמִירֶא דִּילִי הוּא:

and of beast, it is Mine.' the children of Israel, both of man whatsoever opens the womb among 'Sanctify unto Me all the first-born,

השברו בו. סראיי לאכילס, כגון שיש עליו כוימ בשר יש בו משוס שבירם ענס, אין עליו כוימ בשר או מוח, אין צו משוס שבירם יאכלו אומו בסס, מכאן שהאיכל, אוכל בשני מקומות (מכילתא פע"ו): - לא חוציא מן הביה. מן התניכה: - ועצם לא . אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם המחילו והיו אוכלים בחזר וירדו גשמים שלא יכנסו לבים, חלמוד לומר על הבחים אשר (6+) 🗷 בביה אחד יאכל. במבורס אמת, שלא יעשו סנמניץ עליו שמי מבורום וימלקוסו, אמס אומר במבורס אמ אוול י

של פסט דורום כן, מלמוד לומר כל עדם ישראל יעשו אומו: (קי) בל עדה ישראל יעשר אוחו. למס נאמר, לפי שסוא אומר בפסח מלריס שס לבים אבום, שנמנו עליו למשפחום, יכול aca:

,455 EI: בארבעה עשר: - וכל ערל לא יאכל בו. להביא אם שממו אמיו מחמח מילה, שאינו מומר לערלוח ואינו נלמד מבן נכר לא (8+) ועשה פסה. יכול כל סממגייר יעשה פסח מיד, מלמוד לומר והיה כאורם הארן, מה אורם בארצעה עשר אף גר

(פ4) חורה אחת וגרי. לסטוומגר למורמ מף לשמר מלומ שבמורס (מכילממ שם):

יפממו שפמים: לי הוא. לעלמי קנימיס, ע"י שהכימי בכורי מלרים: (2) פטר כל רחם. שפתת את הכתם תתלה, כתו פוער תַיִם בַאֹשִׁית מֶדוֹן (משלי יו, יד). וכן יַפְּעִירוּ בְּשֶׁבֶּה (תהלים כב, ת),

מַזְּהַ וְלְאֵ יֵאְבֵּלְ חַמֵּץ: בְּחָנִק יְד הוֹצָּיא יְהְנָה אָהְכֶם מְמִּאֲבְוֹם מִבּּוֹנִ הַבְּיִנִם כֿוּ ַּ אָת־הַנִּים הַזָּה אֲשֶׁר יָצָאהָם וַיּאמֶר מֹשֶּׁה אֵל־הַעָּם זַכֿוֹר

בְּאַבְיב: אַטַּׁם יִצְּאָים

וְאָבַרְהָיִם אָרַרְהָצְבּרָהָר למי לְנַ \$בּא וֹבִיע שַׁלָב וּבַּבָּהַ لْلَالْحِيْنِ كَيْهُد يَهُكُمْ كَيُحَرَّنِكِ י עַבְּנְעָּיִי וְעַשִׁיִּי וְעַאָּמִיְרִי וְתַּחָוּיִי וְהְיָה בִּי־יְבִיאָה יְהֹוֹה אֶל־אָנֶין

הַשְּׁבִיעִּׁי חֻג לַיהֹוֶה:

י הְּבְׁמָׁע נְמָנִם שַאָּכַּלְ מַגְָּע נְבַנִּנְםְ הִּבְּמָּא נִמָּנִן מַנְכִּנִלְ פַּמָּנָבִא

\$\frac{1}{4} \text{\ti}\text{\ لَّذِي ـَتَـٰهُكَ خَلِّهِ بَيْمًا لَكِي ـَتَـٰهُكَ ـ بَهَا لَكِٰهِ نَفَنَةً كِلَّهُ لَمُاهَ لَكُهِ ַ מַצּוֹת יֵאְבֶׁל אֶת שִׁבְעָת הַנְּמָים פַּמִּירָא יִהְאָבִיל יָת שִׁבְעָּא

לֵו בֹּגֹאנוֹו מִמָּגַבוֹוֹם: לאמֶר בַּעַבְּוּר זֶה עַשְּׁה יְהוֹה לְמֵימִר בְּדִיל דָא עַבַּד יִיָּ לִי إبريري إجبة عزات يربه بمود كجرة جانهه يديه

> מכא ולא וטאכול חמיע: לטלול זד אַפּוּל זוֹ זָטַכוּוֹ ממאבום מכונו מבינוא אבו נת יוֹמָא הַבֵּין הַנָּפַּקָּתוּן נאַמר משה לעמא הוו דכירין

下浴口「口が בְּחָבֶשׁ יוֹמָא בֵין אַמוּן נָפְּקוֹ בְּיַרְחָא

בובא בּוֹבוֹא ביבון: יִרְבַשׁ וִתְפָּלַח יָת פּילִחָנָא למשו לו אות מלוא שלכ ווכוסאו בלוום לאַבְיִטִּבּ בוּהֹלִאָּג וֹשִׁשַאָּג נִאָּמוּבָאָג וֹשִׁנַאָּג וובו אבו זמוללב ול לאבמ

יבְיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה חַנָּא בֶּרָם יָן:

نَصَلَة، كِلَّا لِيَمْءِت جُحُمْ فِلاِيمَاءَ:

במפט ממגלום:

leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the Lord brought you out house of bondage; for by strength came out from Egypt, out of the 'Remember this day, in which ye And Moses said unto the people:

This day ye go forth in the month

keep this service in this month. with milk and honey, that thou shalt fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the Canaanite, and the Hittite, and the bring thee into the land of the And it shall be when the LORD shall

seventh day shall be a feast to the unleavened bread, and in the Seven days thou shalt eat

porders. leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there be there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten

came forth out of Egypt. which the LORD did for me when I day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that

- (3) זכור את היום הזה. למד, שמוכירין יליאת מלריס בכל יוס:
- בְּשֶׁר לֹנְאֹח, לֹא חמס, ולֹא נִיס, ולֹא גשמיס, וכן סוא אומר מוֹנִיא חֲׁמִירִיס בַּפֹּוּשָׁרוֹת (מסליס מח, ו), הֹדֶשׁ שסוא כשר לנאח: (+) בחדש האביב. וכי לא סיינו יודעין באיוס מדש ילאו, אלא כך אמר לסס, ראו מקד שגמלכס, שסוליא אמכס במדש שסוא
- שסיליה הם עלמו מן הכלל, וכהן והגדם לבנך בבן שהינו יודע לשהול, והכסוב מלמדך שחפחה לו החה בדברי הגדה המושכין שנתחדש בה, בפרשה ראשונה נאמר וְקִיְהְ כִּי יֹאֹמְרוּ מֵלֵלֵכֶם בְּנֵיכֶם מְהְ קְעֲבֹּרָה הַאֹּחְ לָכֶם (שמות יב, כו), בצן רשע הכחוד מדבר השבודה הזאח. של פסח (פסחים לו.), והלא כבר נאמר למעלה והיה כי מבאו אל הארץ וגוי, ולמה חור ושנאה, בשביל דבר עַלֶּיסָ וּגוי (שס כת, יג): − זבת חלב ודבש. תלב זב מן סטויס, וסדבש זב מן סממריס ומן סמלניס (רש"י מגילס ז.): − אח ם, פֿס פֿבְּבֶס וגוי (ברפֿשים מו, יס), וביצמק סופֿ פֿומר גור בְּפָבֶן סַוּמׁם וגוי (שס כו, ג), וביעקב סופֿ פֿומר בְּפַבֶן פַשָׁה שֿבֵב סס, ואחח ממשפחח כנען סיחס שלא נקרא לס שס, אלא כנעני: - גשבע לאבחיך וגרי. באברסס סוא אומר, צַיּוֹס סַסוּא בְּרַח (a) אל ארץ הכנעני וגרי. אע"פ שלא מנס אלא המשה עממין, כל שבעה גוים במשמע (הנהומא בא יב), שכולן בכלל כנעני
- ולא לך, שאלו סיית שם לא סיית כדאי ליגאל (מכילתא פי"ו): (8) בעבור זה. בעביר שמקייס מלימיו, כגיון פסח מלס ומרור סללו: עשה ה׳ לי. רמו חשובס לבן רשע לומר, עשס ס'לי שלת הלב:

יווְלָמָר הוּצְאָר יְהוָה מִמָּצְרָים: يَخْنَجُدِيا خِيَا مِّيْرُكَ خُمِّمًا فَكُنْكَ ﴿ حَيَا مِّنَكُ خُدُرً يَكُنَدُ هِبَدُنُكُ ۗ وَيُلْ مُنْكُ

לְמוּעֲבְה מִיָּמִים יָמִימָה: (פּ) نشتك 84-1144

עַבְּנְאָהָנִ בּאָהָב נְהָבָּמ לְנִי בִּנְאָהָנִ בּמָא גַּאַנִים לְנִי וֹטֹיֶט בּׁנַוֹּבֹאֹנֹ וֹטִוֹעְ אָבְאָנֹת ווִטוּ אָנִוּ זהוּלְוּנּוּ וֹוֹ בְאָנַת

هَمُ لَا يَكُذُ لِهُ لَا يُحُدُنُ لِهِ خَرِيلًا لَا يَكُذِيا فَقَيْمِ كَيْتُ يُزْ: خُلِي يَكُذِيا فَقَيْمِ كَيْتُ يُزْ: לِיהَוְגִה וְכְל־פָּמֶהוּ שֲׁנֶר בְּהֵמָה וְכֻּל פְּתַה וְלֵד בְּעִירָא דִּיהוֹן

לכנר אָבָם בְּבָנֵיךְ הַפְּבָרֵי: נאם לא הפְּהֶה וַעֲּרָפְתָּי וְלֵל בְּאִמְּרָא וָאָם לְא הפְּרוּק

> אַפֿלע װ ממּגֹנים: וווְנִנו בַּפַּוּנְב בַּי, בַּנְיָר בַּנִי בְּפַנְמָּב אָבַוּ בְּנִיר הַמַּיִפָּא ﴿ جُهِبِ مَ مِـ ـ بُلُهِ اللَّهِ عَلَا مُعَالِمَ مَا يُلُكُ لِهُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّ

वांदी दांदी: עוּאָט וֹטַמָּר יָה קוֹמָא הָבוּן בְּוֹמָנִיה

نَا لَكُ اللَّهُ اللَّ

حُرِ قُمْدِ ثَامَ الْنَمُوَدِ خَرِ فَنَا لَذِنُهُ كَذُهِ أَنَا

لْخُمْ فَهُد بَامْدِ فَعَيْد جُهُد رُجْم فَدَدُم يَنَمُّدُم فَقَدَدَ

ממגבום מבנע גַּבַּוֹנִם: بالألا לַאַּמָּר מַּעַ-יַּאָּע וֹאַמֹּבֹשׁ אֵלֶוּו לַמִּוּמַר מֹא בֹא וֹטִימַר לִיִּי וְטִיְטִ בּׁי יִּאָאָלְוֹי בֹּוֹנֵי מְטֵוֹר וִיבִי אַבִּי יִּאָאָלָנָּוּ בְּנִוּ מְטַר

> خخئك يتوادر: וְטַלְפָּיה וְכֹל בּוּכְרָא צַּאָנְשָּׁא

מְבָּיה עַבְרִיהָא: בּטַלוף יַר אַפְּקנָא יִן מִמְצְרָוֹם

> brought thee out of Egypt. With a strong hand hath the LORD the Lord may be in thy mouth; for between thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee

or dinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this

and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee bring thee into the land of the And it shall be when the LORD shall

the Lord's. thou hast coming of a beast, shall be every firstling that is a male, which LORD all that openeth the womb; that thou shalt set apart unto the

shalt thou redeem. first-born of man among thy sons shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

the house of bondage; brought us out from Egypt, from By strength of hand the LORD is this? that thou shalt say unto him: thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh

שם מנמות לו.): ומקשרס בראש ובורוע: על ידך. יד שמאל, לפיכך ידכס מלא בפרשס שנייס (פסוק מו), לדרוש בס יד שסיא כסס (מכילמא (9) והיה לך לאות. יליאת מלרים מסים לך לאות: על ידך וליברון בין עיניך. רולם לומר, שמכתוב פרשיות סללו

(1) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):

מקיימוסו במדבר, מוכו ליכנם לארץ ומקיימוסו שם (מכילמא שם): - נשבע לך. וסיכן נשבע לד, וְהַבַּאֹמִי אֶהֶבֶט אָל סְטָבֶץ (11) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכאן, שלא קדשו בכוכות הנולדים במדבר, והאומר קדשו מפרש ביאם זו, אם

(12) והעברת. אין וסענרת אלא לעון הפרעה, וכן הוא אותר וְהַעַנַרְמָס אָת נַמַלְמוּ לְבָּמֹּו (במדבר כו, מ): שגר בהנוה. G("a): ַ אַשְׁבְּ נְשְׁאַמִּי וגוי (שמום ו, ס): – ונחנה לך. מסא בעיניך כאילו נמנס לך בו ביוס, ואל מסי בעיניך כירושה אבוה (מכילהא

ופירש במקוס אחר בְּבְּמֶרְ וְּבְּצֹחֹנְ וְּ. לשון אחר יש לפרש וקעברת כל פער רחס, בבכור אדס הכחוב מדבר: שְׁבַּר שֲׁלְפֶּיף, אُבל וה לא בא אלא ללמד על הנפל, שהרי כבר כמב כל פטר רחס, ואס מאמר אף בכור בהמה טמאה במשמע, בא בַּפֶל, ששגרמו אמו ושלממו בלא עמו, ולמדך סכמוב שסוא קדוש בבכורס לפעור את סבא אמריו, ואף שאינו נפל קרוי שגר, כמו

במקום למר: הפסיד ממונו של כהן לפיכך יפסיד ממונו (מכילחה פי"ח): וכל בכור אדם בבניך הפדה. המש סלעים פדיונו, קלוצ בשה. נומן שם לכסן, ופער ממור מומר בסנאם וסשם חולין ביד כסן: - וערפחו. עורפו בקופין מאחוריו וסורגו, סוא ישראל ביליאמן ממלריס, (שאין לך אמד מישראל שלא נעל הרבה חמורים) טעונים מכספס ומוסבס של מלרים: 👚 חפרה (13) פטר חמור. ולא פער שאר בהמה עמאה, גורם הכחוד היא, לפי שנמשלו בכורי מלרים לחמורים, ועוד שםייעו את

ספר שמות – פרשת בשלח ראשון – Hix sudoxi

לכנו לנו אפונו: حْمِ قَمْد ثِبُو بَاذَبِهِ لَحُمْ لَا يَدُمُ فَنَا لَمْ يَدُدُهُ בְּהַמְּה עַל־בּן אֲנִי זֹבְתַ לִיהֹנָה דִּבְעִירָא עַל בַּן אֲנָא דְּבָח מֹאַבְוֹם מֹפַּכְב אָבָם וֹמַּבַבַּכַוָּב זי ווּדְנְי יִעוֹנִע כֹּלְ בַּׁכִּוְרְ בֹּאָבֹּלִ ربن چە بېۋى ھەلىر ئېۋۇشىش ئېزى

פסוקיס ולשושפת

וֹכֹל בּוּכִּבֹא צַבְנָה אָפָּבוּטִ: מבוכבא בּאַנֹמא וֹמַר בּוּכָבא בוכבא באבתא 八位のこれではな نظمَح ダルシ

אַפֿעלא װ ממֹאָבום: בון עינף אַני בּהָקוֹף יד ויהי לאָת מַל יבֶּב וֹלְעַבּּלִין

sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the LORD all man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born of LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

Egypt. the Lord brought us forth out of your eyes; for by strength of hand hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

The Haftara is Jevemiah 46:13 - 46:28 on page 206.

ದನ್ನೆ ದೇರ್ದ: בְּלֵם בְּרְאָנָם מִלְטַמָר וְמֶּבוּ בּנו אַמַּר אֵבְיִנִם פּֿוֹנִנִים הַנֵּא אָבּנ אַמּר גָּ בּלְמֹא הַנִּמוֹ בּמִלְם וְלֵאְ־נְחָוֹם אֶלְהִים יֻבְּרֶךְ אֲבֶוֹן עַמָּא וֹלָא דַּבָּרְנּוּן יִיָּ אוֹרַח

לַנַרַיִּשְׁרָאָל מַאָּבֶוּ מַבָּבִים: עמוקר ים סוף וחמשים עלו ניפֹב אֶלְהַים ו אָת־הַעָּם הַבֶּרְ

מַּמָא בְּמִנְוֹזִירוֹן קָרָבָא וִיתוּבוּוֹ לבור ביוא אבה פלשמה אבי קריבא וַיְהִי בְּשִׁכַּוֹח פַּרְעֹה אָתּ הַעָּם וַהָּוָה כַּד שַׁלַח פַּרְעֹה יָה

סלולו לנו ושָׁבַאָּב מָאַבּהֹאַ מובלבא לומא ויסוף ומזרוון וֹאַסְׁעַר וֹוֹ נִע הַמָּאַ אִנַעַ

But God led the people about, by

regret when they see war, and they

near; for God said: 'Lest the people

had let the people go, that God led

And it came to pass, when Pharaoh

the Philistines, although that was them not by the way of the land of

return to Egypt.

Δī

91

Egypt. went up armed out of the land of Red Sea; and the children of Israel the way of the wilderness by the

כשת, ושמינו יודע לשמול, וסשומל דרך מכמס: הוא אומר עָס קעַלח וְסַמְּקִיס וְסַמִּשְׁפְּעֵיס וגוי (דבריס ו, כ), הרי ואח שאלח בן חכס. דברה חורה כנגד ארבעה בניס, חס, כב, כו), דבני גד ובני כאובן: – מה זאח. זס מינוק מפש שאינו יודע לסעמיק שאלמו, ומומס ושואל מס ואמ, ובמקוס אמר (+1) בי ישאלך בגך מחר. יש ממר שסים עכשיו ויש ממר שסום לממר ומן, כגון וס, וכגון מָמָר יֹמֹמֶרוּ בְּגַנִיבֶּס לְבָּגֵינוּ (יסושע

(סנסדרין ד:). ומנחס חברו עם וְסַמֵּף שֶׁל דְּרֹוֹם (יחוקאל כא, ב), אַל מַמִיפוּ (מיכה ב, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין עיניך (16) ולטוטפות בין עיניך. תפילין, ועל שם שהם ארבעה בחים קרוין מעפת, עע בְּבַּהֶּבֵּי שחים, פת באפריקי שחים

מסופכיס, ועיין ברא"ס ובג"א ובמ"י ישוב נכון ע"ו): בן ינחם. ימשבו ממשבה על שילאו, וימנו לב לשוב: ראש וְנְשׁוּבֶּס מִנְּרֶיְמָס, אֹס הִולִיכִס צפּשומה על אחם כמה וכמה (מכילחא פסחא פי"ח). (לפי סדר הכחוד נראה הרשימות צַיַבֶּר סְטְּמְלֵלְי וְהַפְּנַשְׁנִי וגוי (במדבר יד, מב), אם סלכו דרך ישר סיו מוזרים, ומס אם כשסקיפס דרך מעוקס אמרו נִּמְנָה ו, כג): כי קרוב הוא. ונוח לשוב באוחו סדרך למזריס. ומדרש אגדס יש סרבס: בראוחם מלחמה. כגון מלחמת (עב) ויהר בשלח פרעה וגר ולא נחם. ולה נהגם, כמו לף נִמַס מָת סָעָס (שמות לב, לד), בְּסִתְּסַלֶּבֶךְ מַנָמֶס הัמָךְ (משלי סאמורה בפרשה ראשונה, שהרואה אוחם קשורים בין העינים, יזכור הנק וידבר בו:

לסס שעלו ממושים, שאילו היה דרך ישוב לא היו מחומשים להם כל מה שלריכין, אלא כאדם שעובר ממקום למקום ובדעמו וַ מַשֶּׁס בַּפוּף (שמות ב, ג), קַנֶּס וַפוּף קַמֵּלוּ (ישעיס ימ, ו): וחמשים. הין המושיס הלה מווייניס, (לפי שהפיבתן במדבר גרס (18) ויסב. הסיצם מן הדרך הפשומה לדרך העקומה: ים סוף. כמו לים מוף. ומוף הוא לשון אגם שֶׁגְּדֵלִים בו קנים, כמו

25

עּבְּים: מַנְיר אָהְבָּם: אֵלְהִים אֶּהְבֶּם וְהַעֵּלִימָם אָתַ בול ישְׁרָאֵלְ לַאִּמְרַ פּֿלָּדַ יִפַּׁלַּדַ מַ מִמְּוֹ כִּיְ עַמִּבְּמֹ עַמִבְּנַתְ אֵנַרַ ניקח משֶׁה אָת־עַצְמָוֹת יוֹסֶף

خَكَٰمُ لِ لَامَالُكُلُا: יי וּיִסְעִּי מִסְבְּּע וּיִּחֲנָוּ בְאָטָׁם וּנְטַלוּ מִסִּוּבוּת וֹשֶׁרוֹ בָאֵיחָם

לַבְבְי וְלָם וֹלֵוֹלְנִי: لْكِرْجُكِ فَمَقِيدٍ هُمَ خُكِيْدٍ خُكُم בעמור ענן לנחמם הדברף וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְּנֵיהָם יוֹמָם

ְּוֹמְמִּיּר ֻ תְּאֵשׁ לְיֵּלְת לְפְּנֵי וְאַרְ לָא עַמוּדָא דְאִישְׁתָא

۷۰۰ ניְדַבֶּר יְהְנֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

נכְּחָוֹ תַּחֲנוֹ עַלְ־הַיֶּים: مُنْكُم بِحْدًا لِنَنْكُ حُفْتِر خَمْمِ جُهِا ءِ أَيْلَارُ كُوْلًا فِي تَنَادِينَ قِرْاً בּבּר אָק בֹּדָּוֹ וֹמְּבֹאָךְ וֹנְמִּבוּ מִקְּנִלְ מִם בֹּדָּוֹ וֹמְבֹאָךְ וְנִשִּבוּוֹ

> ג' זטכנו ועפלנו זע זרעי מלא וֹמִּבֹאָב לַמִּימִר מִגַּבר גַּכִיר עמיה אַבי אוֹמְאָה אוֹמִי יָת בָּנֵי נאַסִיק מֹשֶׁה יָת גַּרְמֶי יוֹסָף

> בַּסְמַר מַדְבְּרָא:

לְמָנוֹלְ בַּנִמְמָא וּבְלָנִלְיָא: ئىخىمىنە خىجئىزى خىبا לאוְנִנֹא וּלְכִגְלִגֹא שׁהֹמוּנִגא למשונא בהללא לַבַּלָּבוּיטַבוּוּ וו מובר פומיהון ביממא

בְּיִלְּלֶן יוִלֶּם לָא הָבִי הַמִּיּבָא בַּהַלָּלָּא בִּיִטְׁמָא

בּבְיבְיֹגא מוֹן בֹוֹבִם הֹמֹא:

וּמַבֶּיל יְיָ עָם מִשֶּׁה לְמֵימַר:

: אָטָׁג אפון למלכיה השרון על מלבוב יכול ומא פבם במוב לושׁבון צֿבָם פום טובָטֹאַ כֿון

> hence with you.' ye shall carry up my bones away God will surely remember you; and sworn the children of Israel, saying: Joseph with him; for he had surely And Moses took the bones of

in the edge of the wilderness. Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of day in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

from before the people. pillar of fire by night, departed not the pillar of cloud by day, and the

 ΛIX And the LORD spoke unto Moses,

over against it shall ye encamp by and the sea, before Baal-zephon, before Pi-hahiroth, between Migdol that they turn back and encamp 'Speak unto the children of Israel,

מחומשים, אחד מחמשה ילאו, וארבעה חלקים מחו בשלשת ימי אפילה: שַעַבְּרִי מַמֻשָׁיס (יהושע חֹ, יד), וכן מרגס אונקלום מְזְרָיִין, כמו וַיָּרִק אָם מַנִיבִיו (בראשים יד, יד) ווריו. דבר אחר חמושים במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין מסיכן סיו להם כלי זיין שהכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן הוא אומר, וַשַֿמָּס לקנים שם מה שילערך, הבל כשהיה פורש למדבר לריך לומן כל הלורך. וכמוב זה לה נכמב כי הם לשבר הם החון, שלה מהמר,

עמסס, שנאמר אמכס: שישאוסו (מכילמא פי"מ): והעליהם את עצמותי מזה אחכם. לאמיו סשביע כן, למדנו שאף עלמות כל סשבמים סעלו יוםף, אני שליע הייתי במלרים והיה מפוק בידי לעשות, אבל בְּנַי לא יניתום מלרים לעשות, לכך השביעם לכשיג אלו וילאו משם, (19) השבע השביע. השביעם שישביעו לבניקס, למס לא השביע בניו שישארסו לארץ כנען מיד, כמו שהשביע יעקב, אמר

(02) ויסעו מסכות. ביוס השני, שהרי ברחשון בחו מרעמסם לסכות:

שענן סכין לסנחוסס על ידו, שסרי על ידי עמוד סענן סס סולכיס. עמוד סענן אינו לאורס אלא לסורומס סדרך: לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שלימ, ומי סוא סשלימ, עמוד סענן, וסקצ"ס בכבודו מוליכו לפניסס, ומכל מקוס את עמוד (IS) לנחתם הדרך. נקוד פממ, שסוא כמו לסנמומס, כמו לַרְמַׁמְבֶס צַּדֶּבֶךְ מֵשֶׁר מֵלְכוּ צָּהַ (דנריס א, לג), שסוא כמו

לעמוד סענן, שעד שלא ישקע וס עולס וס (שבת כג:): (22) – לא ינויש. הקצ"ה את עמוד הענן יומס ועמוד האש לילה, מגיד שעמוד הענן משלים לעמוד האש ועמוד האש משלים

בני חורין (מכילחא בעלח פ"א), וסס עני קלעים גבוסיס וקופיס, וסגיא עביניסס קרוי פי סקלעיס: לפני בעל צפון. סוא שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגוי: ויחנו לפני פי החירות. הוא פימוס, ועכשיו נקרא פי המירות, על שם שנעשו שם (2) וישבו. לאמוריהם, ללד מלרים היו מקרצין כל יום השלישי, כדי להמעום את פרעה, שיאמר מועים הם בדרך, כמו

IdiL#L: לבֿכֿים הם בָּאָהֶל סְגַר עַלְיהָם הְעִיּרְבָּלְין אָנּוּן בָּאָרָעָא אָתַר لْאُمُاب فَلَمْنِ كِأَثَلًا نَشِلَهُمْ لَيْمَا فَلَمْنَا مَمْ خُتَانَشِلَهُمْ

בי אָנָי וְהַנְהַ נִינְהַמִּיבַוֹי מֹאַבוֹנם + אַחַרִיהָם וְאִכְּבְדֶּה בְּפַּרְעָה יִיִרִּדִּוֹף בְּחָרֵיהְוֹן וְאֶהְׁיַפַר إنايَظِوْر هُنا كُلَّ هَلَامُ لَا يَلُكُ لِهُنَظِرَا فِي خَجْع لِحَلَمَا

אָנוַ וֹאָבֹאָל מִהַּבַּבוני: ישראל העגם בווהקה קבר פּרְעָה אַבי אַנל עמָא וָאָהְהָבֵּיך נְיִּנְעְ לְמִּלְנֵּ מִאֹּנְוֹם כֹּּג בַבוֹע וֹאִטְּעוֹא לְמַלְכֹּא בַּמֹאֹנִים

देवा द्याः **אָט_וַכְבַּׁבַּוּ וֹאָט_מ**ּמִוּ וֹמַפּֿגס זֹט וַטַבּגע וֹזָט מַמֶּגע

لْكِمْ لَآثُت مَمَّلُنُكَ لَهُمْهُكَ مَمْ لِنَحْدِ لَيُحْدِ مُمَّلَهُم لَاخُدِيا ניקּח שַשׁ־מֵאִנת בֶבֶב בָּחוּר יוְבַר שִׁית מָאָה וְתַבִּין בְּחִירֶן

מַלִיהוֹן מַדְבְּרָא:

נגדבעו כן: ווֹבַתוּן מֹבֹבֹאֵ אַבוּ אַנֹא ווֹ

הַבַּעוֹלָא נִע נֹהָבָאָב מִפּּיַבְעוֹנָּגָא: נאמנו מא בא מכבוא אני נְּאָמִבוּ לְבָּא דְפַּרְעֹה וְעַבְּרּוֹהִי בְּעַּמָּא

wilderness hath shut them in. entangled in the land, the children of Israel: They are And Pharach will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and I And I will harden Pharaoh's heart,

serving us? done, that we have let Israel go from they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

took his people with him. And he made ready his chariots, and

Egypt, and captains over all of them. chariots, and all the chariots of And he took six hundred chosen

נְּסְרוֹת (חֹיוב כת, יח), נְבְּבֵי יָס (שס לת, מו). נבכיס סס, כלוחֿיס סס במדבר, שחֿינן יודעין לנחֿת ממנו ולסירן ילכו: היא (בראשים כ, יג), אמרי עלי: - בבבים הם. כלואים ומשוקעים, ובלע"ז שיר"יר כמו בְּעָמָק קַבְּבָא (מִהלים פֹד, ז), מָבְּרִי (3) ואמר פרעה. כשישמע שהס שָבִיס לחמריהס: לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ה' יַּלְמַס לְבֶס, עליכס. חְמָרִי לִי חְמִי נשאר מכל אלהי מלרים, כדי להטעוחן, שיאמרו קשה יראחן (שה), ועליו פירש איוב מַשְׁבִּיאׁ לַבּוּיָה וַיַשְׁבָּבָה (איוב יב, כג):

(מכילמא פ"א): ויעשו בן. להגיד שנתן ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח, אלא עו, דצ), ואומר נודע ס' מִשְׁפְּט שָשְׁה (שׁס ט, יו): בפרעה ובכל הילו. הוא המחיל גענירה וממנו המחילה הפורענות ַנְׁסְׁמַּרְּבְּלְּפִי, נְׁסִׁמַלְּבְּׁבָּׁפִי, וֹכִיבַּהְּׂפִי, וִדוּ, (ימוקלהל למ, כבכג), ומומר שָׁמֶּס שָׁבַּר רָשֶׁפֶּי, מָשׁת, רֹשָׁמר, וממר כך נודָע בִּיסוּדָס בֶּלְכִיים (מסליס (+) ואכבדה בפרעה. כשקקנ"ה ממנקם ברשעים שמו ממגדל וממכבד, וכן הוא אומר וִנְשְׁשַּׁעָמִּי הָּפֹּו וגוי, ואמר כך

אמריסס בשביל ממונס שסשאילוס: מעבדנו. מעבוד אומנו: מפוף עמי (שמוח יב, לא), ונהפך לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עד קטי יהיָה זֶה לָנוּ לָמוֹחָשׁ, ועכשיו נהפכו לרדוף שירה, והוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: - ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו אָאוּ שלינן מרוכין למזכיס, באו וסגידו לפרעה ביום הרביעי, ובחמישי ובששי רדפו אחריהם, וליל שביעי ירדו לים, בשחרית אמרו (a) ויוגד למלך מצרים. פֿיקְמירִיןשלח שמסס (מכילחה פ"ה), וכיון שסגיעו לשלשם ימיס שקצעו לילך ולשוב, ורחו אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרס (שס):

שנאמר פַֿפַּנְק שָׁלָנ: וּפַרְעֹס הַקְּרִיב, הקריב עלמו מיהר לפני מיילומיו, דרך שאר מלכים לימול ביוס בראש כמו שיבחר, אני אשוה עמכם בחלק, בואו עמי, ואני לא אתנהג עמכס כשאר מלכים, דרך שאר מלכים עבדיו קודמין לו במלחמה, ואני אקדים לפניכם, שנאמר (6) ויאסר את רכבו. סוא בעלמו (מכילמא פ"א): ואת עמו לקח עמו. מְשְׁבֶס בּדִּבּרִיס, לקינו ונעלו ממוננו ושלמנוס,

וסלא נאמר וְגַּס מִקְנֵנוּ יֵלֶךְּ שִּמְנוּ (שֹס י, כו), מָשֶׁל מי סיו, מסירא אם דבר ס', מכאן סיס רבי שמעון אומר, כשר שבמלריס ומסיכן סיו סבסמום סללו, אם מאמר משל מלרים, סרי נאמר וַיִּמֶמ כֹל מִקְנֵים (שמום ע, י), ואם מאמר משל ישראל, (ד) בחור. נפחרים, פחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שבמנין זה סיה פחור: וכל רכב מצרים. ועמהם כל שתר הרכב, שמשוב:

(שמוחל־ב ימ, יש) דחבשלום, שחמוח. כמו לְיוֹם קוּמִי לְעַד (נפּניה ג, ח), עַד שוּבִי בְּשֶׁלוֹם (דברי הימים־ב יח, כוי) שחקום . פסוק פן יפרוץ) היה נבאר ממיסמנו, עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמוס. וכן מי יָשָּן מוּשָנו, שנמוס. וכן מִי יַשַּן מוּשִ נמום, ואס סיס נקוד מלאפו"ס, (ר"ל חול"ס, כנודע לבעלי דקדוק שקראו חול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשה יחרו ברש"י (12) אשר דברנו אליך במצרים. וסיכן דברו, ינה ס'עַנְיכֶס וְיִשְׁפּוֹמ (שמות ס, כה מכילהה פ"ב): ממוחנו. מהשר

בינו"ן פושי"ם:

(11) המבלי אין קברים. וכי מחמת חסרון קנריס, שלין קנריס במלריס ליקנר שס, לקחמנו משס. שיפו"ר פלינלם"ה ימ, כו). בילחק, לְשׁוּת בַּשְׂבֶה (שם כד, פג). ביעקב, וַיְפְנַּע בַּמֶּקֹוֹם (שם כח, ימ):

(מנמומה בשלח יג): - ויצעקו. מפשו הומנות הבותם (מכילתה פ"ב). בהברהם הוה הומל, הֶל הַשָּׁקוֹם הַשָּׁד שָׁמַד שֶׁם (ברהשית בסע אחריחם. בלב אמד כאיש אמד. דבר אמר וסנס מלריס נוקע אמריסס, ראו שר של מלריס נוקע מן סשמיס לעזור למלריס (10) ופרעה הקריב. היה לו לכתוצ ופרעה קרצ, מהו הקריצ, הקריצ עלמו ונתאמן לקדם לפניהם, כמו שהתנה עמהם: (מכילמא פ"א):

(8) ויהוק הי את לב פרעה. שסיס מולס אס לרדוף אס לאו, ומוק את לצו לרדוף: ביד רמה. בגבורס גבוס ומפורקמת פרוג, מוב שבנחשים רלוץ אם מוחו (מכילחא פ"א): ושלשים על כלו. שרי לבאוח כחרגומו:

מֹצַלְמִנְעַ בַּמַּגַבַבַּבָּא:

نشَكَاد خَمَلُكُد: מִּנִר לֵנִנִּ הַּבְּרֵב אַנִרַטִּאַבְנִים מִב לַנָּא צַנִפְּלָם נִים מִאָּבָאָנ ממונ וֹלֹמֹבְוֹע אָעַ מִגְּנִים בַּּנ מִנִּיֹא וֹנִפַּבְע זִע מִגִּנִאָנ אָנַנִ ת אָלֶוֹשׁ בֹמֹגֹנִיםְ לַאִמֶּר שְׁנַלְ הֹפּוֹשׁ בֹמֹגַנִים לָמִוּמָר הָּבוִעַ הַלֹא זָה הַדְּבֶּר אֲשֶׁר דִּבָּרָנוּ הַלָּא בּין פְּהָנְמָא דְּטַלֵּילְנָא

לַנוּ לַעוָגֹּוֹאָנוּ מִמָּגַבוֹנִם: לְמַנִּע בַּמִּגְבָּנִג מַנְרַיּאָע מְשָּׁיִם בְּמָנִיבְּנָא מָא נָא צָבְּנִיהָ לַנָּא « «גּוֹ_לֹבוֹנִם בֹמֹאֹנְוֹם לַלֹטֹׁנֹוּ בֹמֹאֹנוֹם בַבֹּנִמֹּיִא לַמִּמֹּנִי ניאַמִרוֹ אָל־מִמֶּעִ

كُمْقَطِينَتُمْ مُفَمِّدُنَاتِ:

מאַר נוּאֹמַלוּ לדניוֹמָרָאָר אָרַ מֹאַנוֹםוּ וָסָׁהַ אַנוֹנִינִים וּנֵּירָאִנְ מִאָּנִאָּ or MLXC ※17 ないばいばロ ופּרְעָה הקּרֶיב ווּשָׁאוֹ בְנֵי־ וּפּרְעֹה

נמָבאב בבם ונ: וּבְׁנוֹגלוּ לַנְוֹבָא וּוֹמִילוּ בֹנִי ֓֝֡֝֡֝֡֡֓֡֝֡֡֝֡֝֡֡֝ ظرتدالال ظĽ،⊏ IJŌŒĿ

فريتنديد خفت خمر غفا: בֶבֶב פַּרְעָה וְפָּרָשֶׁיוּ וְחֵילֵוֹ עַלְ־ אוקם הונים על־הוֹים בֶל־סוּס ניִרְדְפׁוּ מִצְּרַיִם אַחֲרֵיהָם ניִשָּׂיגוּ

טולטא בלבם למול אפון: יפְּרְשׁוֹהִי וּמִשְּׁרְיָמִיה עַל פֹּם ומא כל סוסוט בטכי פרעה וֹאַבְבֹּיקוּ נְהָבוֹ עַּבְ מֹגַבאַג בֿטַבועון

ĻģĽ: لَمْلُهُمْ بِخُرْدَ نَمْلُهُمْ بِمُهُلِ قُلْا خِرْدَ مُلْعُمْ بِحُرْدَ نَمْلُهُمْ رُفِطَيا מַלְבְּׁ מִאֹּנְיִם וֹיִנְבְּעָב אַנִוֹנִי בֹּנִוֹ מַלְכֹּא בַּמֹּגִנִם יָנְיַנָב בַּעַּב

בווה גלו: וַיְחַזַּק יְחַנְּה אָת־כֻלֶב פַּרְעֹה וְתַפֵּיף יִי, יָת לְבָּא דְּפַּרְעֹה

should die in the wilderness.' to serve the Egyptians, than that we Egyptians? For it were better for us alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast And they said unto Moses: 'Because

Israel cried out unto the LORD. sore afraid; and the children of marching after them; and they were and, behold, the Egyptians were children of Israel lifted up their eyes, And when Pharaoh drew nigh, the

Baal-zephon. Pi-hahiroth, in front of encamping by the sea, beside army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and his them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

with a high hand. for the children of Israel went out pursued after the children of Israel; of Pharaoh king of Egypt, and he And the LORD hardened the heart

מוֹד עַד־עוֹלֶם: מגּבום בַּיִּום לַאָ עַסָפוּ לַבַאָעָם ישועת יְהוֹה אַשֶּׁר־וַעֲשֶׁה לְבֶם רַנַעָּבִירַ לְכוֹן וֹקָא דֵין צָּבִי ガロー וַיּאַמֶּר מֹמֶּה אָל־הַעָּם אַל־

ַטְּמִּטְׁלֵנּוּ: נְאַּטִּם הְ הָּהָוֹ לְכִוּן לִבְׁרָ נִאָּשִּנּוּ ځڅ¤

ושְׁבְאֵל וְוֹסְׁמִוּ: ٣٠ كَمْمُوا عَذُرٌ لَاقِد عُدِ فَدَر مُولِيَّا مَذِيرٌ مَا فَدَر نَهُدُ عَدِ ַ _{ਬੁਨਾਬ}, ਾ੍ਰਿਲੇਫ਼ਾ , ਸਮੁੱਧ ਨੂਟ ਦੁਲੇਵਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰਾ ਦਾ ਨੂੰ ਦੁਲਾਹ ਤਵਾਨਾ ਸ

تَنْظُمًا: נובאו ביו ואבאב ביונ עום בו ואבאב ביו ופא בופאטאי וְאַמְּה הָהֵם אֶת־עַּמְּף וּנְמָּה

יִבְפַּרְשֶׁיוּ: לפּבׁקע יַלכֹּל_עוֹגן לַבַּלַבַּן 必行にに立口 וֹאָנוּ בּוֹנִוּ מִבּוֹבִילַ אָּטַ_בֶּר מִגִּבְוֹם

نخٰچۡدُمُدن מֹבְבֹנוֹם כֹּוַאָנוֹּ נִעוֹע וֹנִגַּמוּן מֹבְּבֹאָנ

מפּנונים נוֹגַמֹּג מאַנוֹבונים: מֹאַבוֹבׁוֹם וּוֹפַּת תֹּמִּוּב בַּוֹתֹּלֹן الم الم الم ניָּסַע מַלְאַדְּ הָאֶלְהִים הַהֹלְדְּ וּנְשָל מִלְאָבָא דַייִ דִּמְדַבַּר

> עַלְטָא: לא מיספון למחזיהון עוד עד בּשְׁזִיתוֹן זְתְ מִבְּבֶׁתְ יִנְתָּא בִּוֹן אַטְעַּמַרוּ נְחֲזוֹ יָת פּוּרְקְנָאַ דַּיִי נאַמר משָה לְעַּמָּא לָא תִּדְחַלִּין

يظظمّين ثلك مَم تقٰع بحَيَمُن، أَتَنمُمِياً ן אַק טוֹל יָת הוּשְּׁרֶף וַאֲבִים יָת

יבְפַּרְשׁוֹהִי: יבְבָל מַמָּבוֹנִינִי בַּבְעַבּוָנִי **שַׁלֵּצִל** حالكتانا

בְּרְחִכּוֹהִי וּבְּפְרָשׁוֹהִי:

خاطئة. بالا:

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the LORD, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

shall hold your peace.' The Lord will fight for you, and ye

that they go forward. speak unto the children of Israel, Wherefore criest thou unto Me? And the LORD said unto Moses:

sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharaoh, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

horsemen.' his chariots, and upon his Me honour upon Pharaoh, upon am the Lord, when I have gotten And the Egyptians shall know that I

81

91

Sτ

Þι

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed And the angel of God, who went

- (51) כי אשר ראיחם את מצרים וגור. מס שכלימס לומס לינו ללל סיוס, סיוס סול שכלימס לומס ולל מוקיפו עוד:
- הַעַּמָם מַּבִיצוּן לַבַּעַל (שופּמיס ו, לֹה): (١٩١) ٦٦ ١١٦ ححت. ععد ذرحمر ، درا و د ح ، دَرُقِه فِهِم ، درا مَه فِهَر فِر دد ال (مَر ١٤ د بر م) ، درا يفهُد وج در (در معدم دحر ١) ، درا
- בני ישראל ויסעו. אין לסס אלא ליסע, שאין היס עומד בפניקס, כדאי זכות אבותיקס, והס, והאמונה שהאמינו בי וילאו, בלרס. דבר אחר מה חלעק אלי, עלי הדבר מלוי ולא עליך, כמ"ש להלן, על בְּנִי וְעַל פֹעַל יָדִי מְּצָׁוְנִי (ישעיה מה, יא): דבר אל (ai) מה חצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד וממפלל, אמר לו סקצ"ס, לא עם עמס לסאריך במפלס, שישראל נמונין
- (91) וילך מאחריחם. לסבדיל בין מחנס מלריס ובין מחנס ישראל, ולקבל חליס ובְּלִיִּשְׁעֲרָאוֹח של מלריס. בכל מקוס סוא לקרוע להם הים (מכילתה פ"ג):

ځر⊏ ټل څح ټل څح تځږځل: וְתַּוּשֶּׁךְ נֵיֶאֶב אָת־תַלְּיֶלָת וְלֹאַ ^{٥٠} מִחֲנֵה יִשְׂרְאֵׂל

אֹטַבֿנְבוּ בוּן לַנִּטְ בּוּן כַּב ילוֹמִבְאָל וֹבור כֹּל לַילִּגּא וֹלָא はなしてはメ ניְבֵא בֵּין שַהְנָה מִצְּרָיִם וּבֵין וִשְּׁאֵל בִּין מַשְּׁרִיהָא דְּמִצְּרָאֵי

near the other all the night. night there; and the one came not darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and and it came between the camp of

ŪĊ. %⊓_⊑;,□ לבום מּנִּעוְ פֿלְעַנַלְּנִלְעַ נַוֹּמֶּם טַפּוּף כָּלְ לֵנְלָנֹא וָשִּוּי נִת יַמָּא ייי ניַנְלְכֶךְ יְתְנְתַ וּ אָת־תַּנְּם בְּרִוּתַ וְדַבַּר יִיְ יָת יַמָּא בְּרוּתַ קַדּוּמָא נַנֶּט משָׁה אָת־יָדוֹ שַל־הַיָּם נַאֲבִים משָה יָה יָדִיה עַל יַמָּא

לְנַבְּמְשׁא וֹאִטְבְּוֹמוּ תַנָּא:

divided. dry land, and the waters were wind all the night, and made the sea the sea to go back by a strong east over the sea; and the LORD caused And Moses stretched out his hand

מׁנמׁנוֹם נמֹמִּמאָלֶם: בּיַבְשָׁר וְחַמַּיִם לְהָםׁ חוֹמָה בִּיבָשְׁמָא ימִיָּא לְחוֹן שׁירִין נَنْجُه، בُرِّد نَشِدُ \$ خُنْبِكَ لَأَنَّ لَمُعْرِهِ حُرِّد نَشِدُهُمْ خُرِد نَشِع

מוּמּינִרוֹן ימִשְּׁמָאַלְרוֹן:

on their left. unto them on their right hand, and ground; and the waters were a wall the midst of the sea upon the dry And the children of Israel went into

\$4_qir <u>1</u>;0: ַכל סָיס פַּרְשָׁה רַכְבָוֹ וּפְּרָשָׁיוּ בְתְּבִיהוֹן כֹל סוּסָוָת פַּרְשָׁה נירְדְפִּי מִצְּרַיִם נִיְּבָאִי אַחֲרִיהָם יּרְדַפּיּ

בְּיִלְכּוְעִי וּפְּבְשׁוְעִי לְגוִ וֹמֶּא:

chariots, and his horsemen. the sea, all Pharaoh's horses, his went in after them into the midst of And the Egyptians pursued, and

מֹבַב'ום: אָה וֹלְנְוֹ וֹנִים אָנ מִנְוֹנִים 👫 יְהֹנְהֹ אֶל־מַחֲנָה מִצְּרַיִם בְּעַמָּוּה 📜 וּגְּעִׁי, בַּאַמְּמְנִינִי עַכַּצִיר וּנְמָּצִיר וַנִּמְצוֹר נִינִוֹנִי בַּמִּמְנִי גַּבּּנִא וֹאַסְעַכִּי,

the Egyptians. cloud, and discomfred the host of through the pillar of fire and of upon the host of the Egyptians watch, that the Lord looked forth And it came to pass in the morning

אם להאבד עם מלרים: - ויסע עמוד העון. כשחשיכה, והשלים עמוד העון את המחנה לעמוד האש, לא ישמלק העון כמו . אימר מלאך הי, וכאן מלאך האלהיה, אין אלהיה בכל מקום אלא דין, מלמד שהיו ישראל נחונין בדין באוחה שעה, אם להנצל

וְלִיעֹמָיו (סִושׁע יִּסְ, גַ): - ויהי הענן והחשך. למנריס: - ויאר. עמוד סחש חם סלילה לישרחל, וסלך לפניסס כדרכו ללכת ואב מאחריו, נחנו לפניו, באו לסטים לפניו וואבים מאחריו, נחנו על זרועו ונלחם בהם. כך וְאָנֹכִי מִּרְצַלְמִי לָאֶפְבַיִם קָמָם עַל (02) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך פדרך ופנו מסלך לפניו, באו לסטיס לשפוחו, נעלו מלפניו ונחנו לאחריו, בא שסים רגיל לססמלק ערבית לגמרי, אלא נסע וסלך לו מאחריסם, לסחשיך למנרים:

קַדְיס (ישעיס כו, מ): ויבקעו המים. כל מיס שנעולס (מכילמה פ"ד): שַׁפּֿיצָס (ירמי' ימ, יו), יַבֹּח מַדְיִס רוּתַ ס' (סושע יג, עו), רוּת סַמָּדִיס שָׁבֶּבַךְ בְּלָב יַמִּיס (יתוקחל בו, כו), סָבֶס בְּרוּחוֹ סַמַשְׁשָׁ בִּיוֹס (23) ברוח קדים עזה. בכוח קדים שסים עום שבכוחות, סום סכום שסקב"ס נפכע בס מן סכשעים, שנחמר בְּרַיַּח קַדִּיִם כל סלילס, וסמשך של ערפל ללד מלריס: ולא קרב זה אל זה. ממנס אל ממנס (מכילמא פ"ד):

(ES) כל סוס פרעה. וכי מום אחד היה, אלא מגיד שאין כולס חשוצין לפני המקוס אלא כמום אחד:

(מכילמה פ"ה): ויהם. לשון מהומה, השעורד"ימון בלע"וערבבה, נעל בְּגְנִיהׁ שלהם. ושנינו בפרקי ר' הליעור בנו של יד), לַמַקַל מְבוּסָה: 🗈 בעמוד אש ועגן. עמוד עק יורד ועושה אוחו כמיט, ועמוד אש העגן. עמוד עק יורד ועושה אוחו כמיט, ועמוד אש העגן. ממוד עק יורד ועושה אוחו רעיט, ועמוד אש העגן. מַמְרַם: וישקף. ויצע, כלומר פנה אליהם להשחימם. וחרגומו וְאָׁמְּמְבֵי, אף הוא לשון הצעה, כמו שָׁדֶה נֹפִים (צמדצר כג, אני, לפי שהלילה חלוק למשמרות שיר של מלאכי השרח, כח אחר כח לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורם, וזהו שחרגם אונקלום (PS) באשמרת הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורם, ואותה שלפני הבקר קורא אשמרת הבוקר (ברכוח ג.). ואומר

زخُلُاه خُلُاه خَمَةُلُاهِ: (حَ) אַנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׁרָאָל בָּי יְהַנְּה ין ווֹנְדְנַעוּ בַּלְבָּגַע נַיּאָמֶר מִצְּרִים נִיּאָמֶר מִצְּרִים XŒĹ קובלקיו

בּהְבֹּב לְבִיוָן לַבְבֹּוֹ בַּמִּגְבוֹם: אָב, בא פוא נְבוּנִנִיא בּייָ מגבאי נגריק מן קדם ישראל ימִבּבּבוּן לְבוּוֹ בִּמָּלוּף וֹאָמָרוּ ואַהגי וָת וּלִוּכָי בְעַבָּיבווָן

against the Egyptians.' for the Lord fighteth for them 'Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

مُعْدِنَهُ مَح لَحُكُا لُمَح قَلُمُانِ: دد،ه، خَدَا مَا لِيْنَ لِنْهُدِ لِنُقَرْضِ مَا اللهُ عَلَى اللَّهُ اللَّالَّ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّاللَّ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا ניָאמֶר יְהנְתֹ אֶל־מֹשֶׁה נְמֶה אֶתַ־

وَلِسُّالِالِ: מַל מִצְּבְאֵי מַל רָחָבֵּיהוֹן וִעַּלְ וֹבוֹב מֹכְ וֹמֹא וֹנִעוּבוּוֹ מֹנֹא נאַמר יִן לִמשָׁה אַבִּים יָת

chariots, and upon their horsemen.' upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

97

יְהְנֶה אָת־מִצְרָיִם בְּתָּוּך הַיָּם: ומגבום לסום לקדאטו וונגר ر بَهُ لا لاَجُ لا خُولَالًا هُكُالِ خُهُلَالًا لِيَ וַנַּמַ מֹשֶׁה אָת־יָדוֹ עַל־הַנְּם

מֹאַבְאֵי בַּוּנו נַמַּא: בעופפוני ומגלא, גופון ומא וטר ומא לגלו גפרא נאַבים משָה יָת יִדִיה עַל

the Egyptians in the midst of the sea. against it; and the LORD overthrew appeared; and the Egyptians fled its strength when the morning over the sea, and the sea returned to And Moses stretched forth his hand

نْمُكِّد خُتُات مَد_كُتَّاد: עַלָּאָים אַחָרוֹהָם בַּנָּם לָאַר عَدَّ إِيْهَا ـ الْقِرْشِ لَ كُرَكِ لِيَادِ فِلْقِلَا فِرْشِيْهِ ذِرَدَ فَنْفِرَنِهِ فَرَفِرَ لَا וֹגְמֻּׁבוּ עַמָּוֹם וֹנְכַסַּוּ אָטַעַבַעַבְּבָ וֹטִבוּ מּוֹא וַשָּׁפּוְ זִעַ בַעַכּוֹא וֹנִעַ

אַמְּטְאַר בְּהוֹן עַר חַר: באלה בּטִבוּבוּן בִּימָא לַא

much as one of them. into the sea; there remained not so Pharaoh that went in after them horsemen, even all the host of covered the chariots, and the And the waters returned, and

בונונום ומשמאלם: בְּתַּוֹךְ הַיְּםְ וְהַמַּיִם לְהָם חֹמָה בְּגוֹ יַמָּא יּמִיָּא לְהֹוֹן שׁירִין يخُدُّرُ نَمُلُمُّكُم يَكُرُدُ حَيَّةُمُك يَخْدُ نَمُلُمُّحُ يَكِيْدِ فَيَقَمُنُهُ

מֹנְמִגְרְוּוֹ יִמִפְּמָאַלְרְוּוֹ:

them on their right hand, and on sea; and the waters were a wall unto upon dry land in the midst of the But the children of Israel walked

ಭರ್ಷ ಗಳ್ಳದ: וֹמֵּבְאָבְ אָּעַבַמִּגְּבְוֹם מֵע מּבְ<u>ב וֹמָבְאֵבְ</u> זִּעַ מִּגִּבָאָן מִנְיַנוּ מִּגָּבָאָן ور نَشِلُمُ لِمُنْكَ مِنْكُ مِنْدُلُنُ لِمَا يُشَالِمُ مِنْكُم لِمَا يُعْمَلُهُم لَا يَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ ال וַפְּוַמָּמ נְּחַנְּיִר בַּיִּנְם תַּהָנִא אָתַר וּפְּרַל נִיָּ בְּיִּמָא תַהוּא נִת

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead out of the hand of the Egyptians; Thus the LORD saved Israel that day

(a (1 d (1 d) 1 d): ר' יוםי הגלילי, כל מקום שנאמר בו מהומה, הרעשה קול הוא, ווה אב לכלן, ויַרְשָׁם ה' בְּּלְוֹל גָּדוֹל וגוי עַל פְּלְשָׁמִים וַיְּהָשָׁם

שנשקרו במלרים: בכבדום: בלחם להם במצרים. במלרייס. דבר אחר במצרים, בארן מלריס, שכשס שאלו לוקיס על סיס, כך לוקיס אוחס וינהגהו בכבדות. זהנהגם שהיא כזדה וקשה להם, זמדה שמדדו וַיַּכְּבֵּד לָבֹּוּ הוּא וַעֲבֶּדֶיוּ (שמוח ע, לד), אף כאן וינהגהו (es) ויסר אח אופן מרכבוחיו. מכם האם ושרפו הגלגלים, והמרכצות נגררות, והיושנים צהם נעים ואבריהן מתפרקין:

(62) וישובו המים. שוקופיס ועומדיס כמומס, ישובו למקומס ויכסו על מלריס:

arra: ומשמברין ביס, ונמן סקב"ס בסס מיות לקבל סיפורין: - וינער. וְשַׁנִּיק, וסוֹם לשון מרוף בלשון מרמי. וסרבס יש במדרש ורכין לקראם המים: - ויגער הי. כאדם שמיער אם הקדירה והופך העליון למעם והתחתון למעלה, כך היו עולין ויורדין (TS) לפנוח בקר. לעם שהצוקר פונה לצה: לאיחנו. למקפו הראשון: נסים לקראחו. שהיו מהוממים ומעורפים

בוי ד) יוכל לְכִיְ בֹּיְ, בَשֹּׁאֲבֹּלוֹ צִּבְיְ הַבְּבַׁמְוּ (שִם ימ) י וֹימֵבְמַׁם וּמִימָבׁנִים לְכִילְ בִּלְיִבֶּם יוּטִינִם שָּלְשָ מַלְוּל לְשִוּ (82) ויכסו אח הרכב וגרי לכל חיל פרעה. כך דרך המקראות לכתוצ למ"ד יתירה, כמו לְכָל בֵּלֶיו מַעֲשֶׁה נָחשֶׁת (שמות

בְּיהְנְה וּבְמִשֶּׁה עַבְּדְּוֹ: (פּ) ינּ אַשֶּׁר עַשָּׂר יִהוָה בָּמִצְרַיִם

יבַנביאות משֶה עַבְּדֵיה: けたいなしと וַנּיְרְא יִשְׂרָאֵל אָת־תַּיֶּר תַגָּרֹלֶה נִחָּיָא יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרַת יָדָא

in His servant Moses. and they believed in the LORD, and and the people feared the LORD; the LORD did upon the Egyptians, And Israel saw the great work which

ooz əsaq əəs 'əsassaq For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

בֿיֶם: לאָּנו לּאָנו סוּס וְרַכְּבִוּ בַמָּנוּ לאמֶר אָשֶּׁירָה לַיהוָה בֶּי־ עא השירה היאת ליהוֹה וּיאִמְרוּ יָה הּשְּבְּהְהָא הְּדָא קֵּדָם יִי אָז יַשְׁיר־מֹשֶׁהְוֹּבְנֵי יִשְׁרָאֵל אֵתַ־ בְּבֵּן שִׁבַּח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

וֹבְבְבִיה רְמָא בְּוֹמָא: וֹנגאוטֹא בולגע ביא סוסוֹא בבר וו אבו אטואו הכן נווטווא וֹאַמֹרוּ לְמִימָר וֹמָבַּע וֹנוְגַי

Him; My father's God, and I will This is my God, and I will glorify And He is become my salvation; The LORD is my strength and song,

The horse and his rider hath He

the LORD, for He is highly exalted;

and spoke, saying: I will sing unto

of Israel this song unto the LORD,

Then sang Moses and the children

exalt Him.

thrown into the sea.

ΛХ

וֹאָבְמִמֶּלִבוּ:

נאַפַלַע בָּרְמִיָהִי: לְנִע מַלַבַּהָ אֶבְבַּיֹא בַּאָּבֹבִינוּ נו אמר במימריה והוה לי שולפו וטוּמִבּטטו בטולא

- מלד אמר רמוק ממנו, וירדפו אמרינו: (30) וירא ישראל אח מצרים מח. שפלמן סיס על שפחו, כדי שלה יהתרו ישרהל, כשם שהנו עולים תוד זה, כך הם עולין
- (וצ) את היד הגדולה. את סגבורם סגדולם שעשמם ידו של סקב"ם. וסרבם לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד ממש
- ביס, וכל שאי אפשר לעשות על ידי וולחו נופל בו לשון גאוח, כמו כי גַּאוּח שָשָׁה (ישעיה יב, ה), וכן כל השירה חמלא כפולה, לומר שעשה דבר שהי הפשר לבשר ודם לעשות, כשהוה נלחם בהבירו ומהגבר עליו, מפילו מן הסום, וכהן סום ורוכבו רמה שמידובין לעון עבר, אבל וה שלא היה אלא לשעה, אינו יכול לישבו בלעון הוה: - כי גאה גאה. כתרגומו. (דבר אחר, בא הכפל בְּבְּׁם יַהְאָם טְּבִּוּב (טְתִב טְי ש) ׳ עַלְ פִּתְ שִׁ, יַםְׁתִּ (בִּמִרְבִּר מִ ׳ כִּר) ׳ וְיִם שְׁשָׁר יִקְיָם שָׁתְּלוֹ ִ לפּת שִׁםן רַבִּר שִּׁחוִים מִמִיד, ונופּל בו בין לשון מרן משל שלמס שפירשוסי בקש לבנים ולה בנס. והין לומר וליישב לשון סוס כשהר דברים הנכמבים בלשון עמיד והן מיד, כגון שסיו"ד על שם הממשבה נאמרה, והו ליישב פשומו. אבל מדרשו אמרו רו"ל, מכאן רמו למחיים הממים מן המורה, ורן בכלן, פירש אחריו שַלִי בְּחֵׁר שֶנוּ לֶש. חָז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בְּמֶה (מלכים־ה יה, ז), פירשו בו חכמי ישרחל שבקש לבנות ולה בנה, למדנו כשראס סנם, אמר לו לצו שידצר, וכן ששס, וַיּאֹמֶר לְעֵינֵי יִשְׁרֶבֵּל. וכן שירת סצאר, שפתח צס אַז יָשִׁיר יִשְׁרֶבֵּל (צמדצר כה, יו), (מלכיס־ס ז, ח), חשב בלבו שיעשה לה. אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה'. וכן ביהושע (I) או ישיר משה. חו כשר הס הנם, עלה בלבו שישיר שירה. וכן מו יַרַבֵּר יְהִישַׁעַ (יהושע י, יב). וכן וּבַיִּח יַעַשֶׁה לְבַּח פַּרְעֹה סן, וסמפרשו ימקן סלשון אחר ענין הדבור:
- שלין לך כמוסו בנקודמו במקרל, ללל בשלשה מקומות שהוא סמוך לזל וזמרת, וכל שלר מקומות נקוד שור"ק, ה' עִזִּי וּמָעַזִּי (2) עזי וזגורוז יוו. אונקלוס מרגס פוֹקְפִי וְמַשְׁבַּמָפִי, עזי כמו עזי בעור"ק, וזמרס כמו וזמרמי, ואני ממס על לעון סמקרא, ו) מלמעלה למעה: . אגדס, כמוב אמד אומר רמס, וכמוב אמד אומר ירס, מלמד שסיו עולין לרוס ויורדין למסוס, כמו מִי יָרֶס אֶבֶן פְּנָּמָס (אֿיוּב למ,

מעלין אוםס לכוס ומוכידין אוםס לעומק ואינן נפרדין: 👚 רמה. סעליך, וכן ורָמָיו לָבּוּאַ אַפּוּן נוּרָאַ (דניאַל בּ, כאֹ). ומדרש שאקלם בו, עוד יש בו מוספס, ולא כמדה בשר ודס, שמקלפין אוחו ואין בו: - סוס ורכבו. שניסס קשורים זה בזה, והמיס שוי וומרם יס ויסי לי לישועס, ס' איש מלחמס ס' שמו, וכן כולס. ברש"י ישן). דבר אחר כי גאס גאס, על כל סשירוח וכל מס

(ירמים טו, יע), עַוּי בֻּלֶּיךְ בֶּשְׁמִּנְה (מהלים נט, י), וכן כל מיבה בה שחי אוחיות הנקודה מלאפו"ס, כשהיא מארכה באוח

نَالِيا: יְהְוָה יִיְ מָארֵי נִצְּחָן קְּרָבִיָּא יִיָּ שְׁמֵיה: אָישׁ מִלְחַמֶּה

LORD is His name. The LORD is a man of war, The

: حانك וּמְבְתַר שֶׁלְשֶׁיוּ מְבְּעִּיּ בְיַם־ בִּיַמָּא יִמְבְתַר וּבְּרוֹהִי אִמְּבְעִיּ מּבְׁבַּלְטַ פּּבְּקָּבַ וְנִוֹנְלָוְ זְבַנִי בַּוֹּם בְּטַבֵּּנִ פּבַקָּבַ וּמָאָבִוֹנִינִי אָבִּנ

בִימָא דְסוּף:

captains are sunk in the Red Sea. He cast into the sea, And his chosen Pharaoh's chariots and his host hath

במו־אֶבוֹ: הַהַּמְּת יְכַסְיְמֵּנ יְרְדְר בִמְצוֹלְת הַהּוֹמַנְא חֲפוֹ עַלִיהוֹן נְחַתּנְּ

לְמוּמִׁלוֹא בֹאַבֹּוֹא:

dasheth in pieces the enemy. in power, Thy right hand, O LORD, Thy right hand, O Lore, glorious

down into the depths like a stone.

Тhe deeps сочет them— They went

יְהוָה הַרְעַץ אֹנוֶב: יִי מְבַרַת סְנְאָר: למגלב נענע לאַבנו פֿבָּע נמגלב ממגלב מֹ אַבנג פֿבענג מולב

קבוםי: אלהר אבי. סוא זס, ואכוממנסו. אלסי אבי, לא אני מחלם סקדושס, אלא מוחזקם ועומדם לי סקדושס, ואלסוחו עלי מימי אחר ואניהי, לשון נוי, אספר נויו ושבחו לבאי עולס, כגון עה דודף מדוד, דודי צַח וְאָדוֹס (שיר השירים ה, מי), וכל הענין: שפחה על הים מה שלה ראו נציהים: ואנוהו. אונקלום חרגם לשון נוה, ננה שַהַּגַן (ישעיה לג, כ), לְנֵיִה נֹאן (שם סה, י). דבר לא שָׁס לִּבּוּ אֶל דְּבַּר ס'<u>וַיִּע</u>ָוֹב (שמוח מ, כא), סיס לו לומר טוב: זה אלי. בכבודו נגלס עליסס וסיו מראין אומו באלבע, ראחס ס'וגר'ַנישְׂקְשֶׁס (במדבר יד, מו), סיס לו לומר שחמס. וְסְמַבְּלִיס מַשֶׁר שֶׁלַח משֶׁס וגר'וַנְיָמָחוּ (שס לולו), מחו סיס לו לומר. וַמַשָׁר וּבְּגֵי יִשְׁבְמֵּלְ כַּיִּשְׁבִּיס בְּשְׁבֵי יִמְיּדְסַ וַיִמְלְ ׁהַלְיִמְם בְתַבִּשְׁם (דברי הימים־ב י, יו), היה לו לומר מלך עליהם רחבעם. מִבְּלְמִי יִכֹלֶת זס, וזס דוגממו, פָ מַ קילומ שַצַּיִמ מְבִיבּ לְמֵיכֶל וְלַדְּבִיר וַיַשְׁשׁ לְלָשׁוֹמ מְבִיבּ (מלכים־פֿוּ, ס), סיס לו לומר עשה צלעות מביב. וכן וכריסה, עוזו ונקממו של מלסינו סיס לנו לישועה. ואל מממס על לשון ויסי, שלא נאמר סיס, שיש לנו מקראות מדבריס בלשון יח), על דְּבְּבַת בְּנֵי סְמְׁדֶס (קסלֹם ג, יח). ולשון וומרם, לשון לֹח מִוְמוֹר (ויקרח כה, ד), וְמִיר עָרִילִים (ישעיה כה, ה), לשון כסוח בשבט מוי וומרס יה, הוא היה לי לישועה, וומרم דבוק הוא למיבה ה', כמו לְשֶׁוְרָמ ה' (שופטים ה, כג), בְּשֶׁבְּרַת ה' (ישעיה ט, אלא עוי שס דבר הוא, כמו הַיִּשְׁבִּי בַּשְּׁמִיִס (שס קבג, א), שׁכְנִי בְּמַבְּוִי מֶלַע (עובדיה א, ג), שֹכְנִי מְנֶה (דברים לג, מו). ווהו . אלא רומרם, רכלס סמוך לסס ויסי לי לישועס. לכך אני אומר ליישב לשון סמקרא, שאין עזי כמו ערזי, ולא רומרם כמו רומרסי, ושלישים על כלו. ואלו שלשה עוי וומרת, של כאוושל ישעיה ושל מהלים, נקודה בתמף קמ"ן, ועוד אין באחד מהם כתוב וומרתי, שלישים ואין השניה (בשו"א) בתמף, הראשונה נקודה בשור"ק, כגון עו עוי, רוק רוקי, מק מקי, על עולו, יסור עולו, כל כלו,

לְבְּמֹּוֹם (שמואל־אַ יו, מס). דבר אחר ס' שמו, אף בשעס שסוא נלחס ונוקס מאויביו, אוחו סוא במדחו לרחס על ברואיו ולווך (מלכיס־ס ב, ב), לגבור: ד׳ שמו. מלחמוחיו לם בכלי זיין, סלם בשמו סום נלחס, כמו שחמר דוד וְפָוֹכִי בָּח בֻּלֶיף בְּשֵׁס ס' (3) ד' איש מלחמה. בעל מלחמה, כמו הֿישׁ נַשְׁמִי (רום הֹ, ג), וכל היש והישך מחורגמין בעל, וכן וְחַזַּקְמָ וְהַיִימַ לָהִישׁ

בְּיוַן מְנִּוּלֶם (חַסְלִים סַמְ, ג), וַיְּמְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּמִיט (ירמיה לח, ו. מכילחה פ"ד). מלמד שנעשה הים טיט, לגמול להם כמדחם באלו במקוס המפעל: ומבחר. שס דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקוס עיע, כמו שָבַעְּהָי (+) ירה בים. שַׁדִּי בַּיַמָּסֹ, שדי לשון ירייס. וכן סוס סומכ סוֹ יַכֹס יִיבֶס (שמוס ימ, יג), סו סִשְׁמָדָסָ סִילְשָׁבָּי, וססי"ו משממש . אם כל באי עולס, ולא כמדת מלכי אדמס, כשסוא עוסק במלחמס פונס עלמו מכל עסקיס, ואין בו כח לעעות זו וזו:

יכסיימו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיוח בנקודמו יכסיומו במלא"פוס (גם כאן מוכח להיוח חולם כמ"ש): 👚 כמו מָדֶשׁׁן בֵּימֶך (מַסְלִיס לוּ, מ), וּסִיו"ד כחשונה שמשמעה לשון עמיד, כך פרשוהו, מצעו ביס מוף כדי שיחורו המיס ויכמו חוחן. (E) יכסימו. כמו יכסום, וסיו"ד האמלעים ימירה בו, ודרך מקראים ברך, כמו ובְּקָרֶךְ וְלֹפֹנְךְ יַבְבָּיַן (דברים מ, יד), יִרְיִן ששעבדו את ישראל בתותר ובלבנים:

אבן. ובמקום אחר ללנו כעופרת, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומעורפין עולין ויורדין. בינונים כאבן,

פִי הַנְּה מֹיְבֶּיְךּ יֹחְבֵּרְר (תֹהְלִים לִבּ, י), עַד מְמַי רְשְׁעִים ה' עַד מְמַי רְשָׁעִים יַעֵּלוּר (שׁה לִר, ב), נְשְׁחֹר נְהֶלִים הְיַלְם . שלמם. ופשומו של מקרא, ימינך הנאדרת בכח מה מלאכשה, ימינך, היא מרעץ אויב, וכמה מקראות דוגמתו, פי הַנֶּה אוֹבֶיך ה' . אם ישראל, וימינך השנים מרען אויב. ולי נראה, אומה ימין עלמה מרען אויב, מה שאי אפשר לאדם לעשום שמי מלארום ביד (6) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלוני של מקוס השמאל נעשים ימין: ימינך ה' נאדרי בכח. להליל וסכשרים כעופרם, שנחו מיד:

ببغنبة هيتره جهزه بجودر

עובי הורישמו ידי:

הַּבְּלְ טַמִּלְאָמוִ נַפְּהָּוּ אָבֿוּע

שׁיצֵינון בְנוּרֶא לְלַשְּׁא:

١٠٠٠ خَلَـظَمِر مَمْ عَقَلَ هَجَنَانَ دِينَاكِ

بجراب אַפֶּּיוּ גָנֶשְרְיה מַנִים נְצְּבָר יִבְּמִישָר פּוּשָּׁרְ חַבִּימוּ מַנָּא €€!

אֹבׁבֹע אֹפֿבְּגִי בּוּטֹא טַסְבֿת אַמֶּר אַנְיָב אָרְדְּרְ אַשְּׁיג אַחַלֵּלִם דַּחַנְה אָמַר ְ סָנְאָה אָרְדּוֹרְ בַבְבַינִם: בלבא דַיַּמָא: בְמִוְרֵנִי נִוֹלְיִם שְׁפְּאָנ יְחִוֹמִים שְׁמֵּנְ בְּשִּׁנְ אָנְלְּגָּא קְפּוּ הְחִוֹמֵי

deeps were congealed in the heart of floods stood upright as a heap; The the waters were piled up—The And with the blast of Thy nostrils consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

destroy them. will draw my sword, my hand shall lust shall be satisfied upon them; I overtake, I will divide the spoil; My The enemy said: 'I will pursue, I will

ודומס לו וַיְּרָשֵׁלוּ וַיִּלְכָּלוּ חֹם בְּנֵי יָשְׁרָשֵׁל, בשופטיס (י, ח). (דבר חֿסר, ימינך סנחדרם בכח סיח משברם ומלקס חויב): כמו רַבְּמִי עָס, שְׁרֶמִי בַּמְּדִינֹוֹת (מֿיכס מֿ, מֿ), גְּנֻבְּמִי יוֹס (ברמֹשית למֿ, למ): חדעיץ אויב. ממיד סימ רועלת ומשברת סמויב, שׁבְׁעִׁשְׁבֶּׁם בְּנֶּרְ בַּנִּלְגִּ חְּלֵּגְ (יִשְׁתִּיִם בוי ו)י וְנְמַן שַׁבְלֶם לְנְעַלְם נְעַלְם לְנִעַלְם לְנִעָּלְם לְנִעַלְם לְנִעָּלְם לְנִיעָּים לְיִיבְּיִים לְיִינִים לְיִינִים לְיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִבְּים לְיִיבְּים לְּעִּבְּים לְּעִבְּים לְּעִיבְּים לְיִיבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִבְּים לְּיִיבְּים לְיִיבְּים לְּיִיבְּים לְיִיבְים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּיִים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיִיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּיִים לְּיִיבְּים לְיבִּים לְיבִים לְיבִּים לְּיבְּים לְיבִּים לְיבִּים לְּיבְּים לְּיבְּיבְּים לְּיִים לְּיבְּים בְּיִים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּיבְּים לְּעִיבְּים לְּיבְּיבְּים לְּיבְּיבְּים לְיבִים לְּיבְּים לְּיבְּיבְּים לְּיבְּיבְּים לְּיבְּיבְים לְּיבְּיבְים לְיבִּים לְּיבְּיבְּיבְּים לְּיבְּיבְּיבְּים בְּיבְּיבְּיב "צ)' קוקי ם, ודו, קוקי ם, אַבּׁים לְנוּ בַּׁבּוּים מַּדְינוּ טָבַבַם (טבקים לכבו' טָב)' מוּבֹי מוּבֹי בַּבָּבֹב מוּבֹי בַּבַּבֹב אָב (אַבפּמים בי' יבּ)' (שס לג, ג), לה לַני ס' לֹני (שס קמו, הֹ), מַשֶׁנֶה נָחֻׁס ס' מַשֶּׁנֶה מָת סַשְׁשָּׁנִיס (הושע ב, כג), מַנֹּכִי לַס' מִנֹּכִי מְשִׁירָה (שופעיס ה,

מנדון נפשר אשלוף חובי

שמוצינון ידי:

קורם פומס פויביו של מקוס: על ישראל, וכן הוא אומר, פִּי הַבָּה אוֹנְבֶּיף יֶהֶמְיוּן (מהלים פג, ג), ומה היא ההתיה, על עַמָּף יַעַרִימוּ אוד (שם שה, ד), ועל זה נסרמיס, ק"ו כששלה בס הרון אף יאכלמו: ההרס. המיד אתה סורם קמיף סקמיס נגדך, ומי סס סקמיס כנגדו, אלו סקמיס (ד) וברב גאונך. אם סיד צלבד כועלת סאויב, כשסוא מרימה ברוב גאונו או יהרום קמיו, ואם ברוב גאונו לבד אויביו

ודרך סמקראות לדבר כן, עד גַב סַשְּׁמַיִס (דבריס ד, יא), בָּגַב סָפַּגָּס (שמואל־ב ית, יד), לשון עקרו ותקפו של דבר: ו), שסוקשו ונעשו כאבנים, וסמים וורקים את סמלרים על סאבן בכח וגלחמים בס בכל מיני קושי: 👚 בלב ים. בחוזק סים, (מול"ס), כמו שִׁימֶס דָמֶשְׁמִי בְּנֹחְדֶךְּ (מּסְלִיס נו, מ), מֶׁם נֹחוֹד מֶםְלֶב (שופּמיס ד, כ): קפאו. כמו וְבַבְּבִינֶס מַּקְפִּימֵׁנִי (מֿיוֹב י, מו), וַיַשַמְדוּ גֵּד מֶּמֶד (שֹס יג), ומֿין לשון קימס ועמידס בנמדום מלמ במומות ולבוריס, ולמ מלינו נמד נקוד מלמ במלמפו"ס כנאד, וכונם לצון הכנסה, היה לו לכתוב מכנים כבנאד מי היה, אלא כונם לצון אוסף ולובר הוא, וכן קמו גד שָׁמָד (יהושע ג, ְלְבּוּר וכנום, כמו גֵד קְלְיר בְּיוֹס נַמַלְה (ישעיה יו, יה), פֹנִם פַנֵּד (מהליס לג, ו), לה כמב כונם כנהד הלה הלה כנד, והילו היה כנד כמו מאפך יבשו המיס, והם נעשו כמין גלים וכריות של ערימה שהם גבוהים: - כמו גד. כתרגומו בְשׁוּר, כתומה: - גד. לשון לשון ערמימום, ולשון לחום המקרה כמו עַרֵמַם הַשֶּיס (שיר השיריס ז, ג), ונלצו כמו נד יוכים: גערטו גוים. ממוקד רום שילה ממימום, על כן סוא אומר וַמַמָמֹוּ בְּעַבְס בֹוּ (אֹסִמר אֹ, יג), ובנום החמה אומר, נמקררה דעמו: נערמו מים. אונקלום מרגס ל, ל), לשון שרפה ומוקד, שהנהירים מתחממים ונתרים בעת הקלף ותרון, מגורת תרה, כמו רלון מגורת רלה, וכן חמה לשון במעס, במשכם שבה (נה:), כך נרחה בעיני. וכל אף והרון שבמקרה אני אומר כן, הרה אף, כמו וְעַלְמִי מְרֶה מִנִּי הֹרֶב (תִּיד ֶשְׁמֶשֶׁס לֶךְּ (שׁס), ולמען מהלמי אֿשים מעם באפי, לסמוס נחירי בפני האף והרוח שלא ילאו. לך, בשבילך. אחמס, כמו נאקה "ד, ש), וזסו שחמה לְמַשַן שְׁמִי חַׁבַּׁרִיף מַׁפִּי (ישעיס מח, ש), כשועפו נחס נשימחו חֿררכה, וכשהוחֿ כועם נשימחו קנרה. וקהַלָּמִי כפי ססוס, שיוכלו לסבין דבר. כשהדס כועם יולה רוח מנחיריו, וכן עֶלֶם עָשֶׁן בְּחַפּׁוּ (חסליס יח, מ), וכן וּמֶרוּחַ פֿפּוּ יִכְלוּ (הֿירב (8) וברוח אפיך. סיולא משני נחירים של אף, דְּבֵּר סכמוב כביכול בשכינה דוגמח מלך בשר ודם, כדי להשמיע אוון הבריוח

אין לשון ריקום נופל על היוצה, אלה על המיק ועל השק ועל הכלי שיצה ממנה, הבל לה על החרב ועל היין, ולדחוק ולפרש הריק בשליפסו ונשאר ריק, נופל בו לשון הרקה, כמו מְרִיקִים שַׁקֵּיבֶּם (בראשים מב, לה), וְבֵלִיוּ יֶרִיקוּ (ירמיה מח, יב). ואל מאמר, (איוב לא, לו), כמו אגיד לו. אף כאן המלאמו, המלא נפשי מהס: אריק הרבי. אשלוף, ועל שם שהוא מריק אם החער במו נסח לי. וְלֹחׁ נְבְלוּ דַּבְּרוֹ לְשֶׁלֹם (ברחֹשׁים לו, ד), כמו דבר עמו. בָּנִי יְלְחֻׁנִי (ירמיס י, כ), כמו יצחׁו ממני. מִקְפַּר לְעָדִי חַבִּּיִי לִבָּי ורכוני, ואל מממס על מיבס סמדברת בשמים, ממלאמו ממלא מסס, יש סרבס כלשון סוס, פִי שֶׁבֶן סַנֶּגָב נְמַפְּנִי (שופעיס א, מו), (9) אמר אויב. לעמו, כְּשֶׁפְּמַס בֹּדְבַרִיס הֹרְדוף והמיגס והחלק שלל עם שרי ועבדי: רומילאמו. המלה מהס נפשי. רומי

למנפבע למנם אַגַּינִים: ·· נְשָׁפְּׁעַ בְּרִיּחַהְ כְּמָּמוּ יָחַ צֵּלְלְיִּ צִּמֵרְהְּ בְּמֵיִּמְרָהְ חַפְּאִ צַּלִיהֹוֹ

त्त्रंत थ्यंत द्वं अः מְי־בְּמָבְה בְּאֵלִם יְהוֹה מֵי לִית בְּר מִנְּּר צִּהְ הוּא אֶלִהָא

\$\\\: נְמִיׁרְהָׁ שׁבֹלְמֹמוִ אַבּוּמִשׁ <u>زڙر</u>ڙا<u>:</u>

برت جايها:

بۿڐ؞ڂڴۿٮ: ÷י שְּׁמִּתֹּנִ מַּמִּנִם וֹבְּנְּזִּנִּן הַיִּלְ אָהַנִּ

ישְבֵּי כְּנָעוֹ: מוֹאָב יְאִחַזַמוּ רֻעַּר נְמֵנוּ כִּלְ חַקּיפִּי מוֹאָב צַּחַדְנִּוּן רְמֵיהָא אָז נְבְחֲלֵוֹ אֵלוּפֵּי אֱדֹוֹם אֵילֵי בְּבוֹ אִתְבָּחִילוּ רַבְּרָבֵי אֱדוֹם

מֹם_וֹנ בֿוֹלִנִם: זְהְבֶר הַמְּּוֹשׁ זְתְנִת הַעְרַנְתְּבָר g בּגְּלָלְ זְרוֹעֲבָּן יִדְיִם יִדְּיִם בְּאָבָן עַּדִּ نوح مُرَيْك مُنظِفِر نُوْلِد نورِدُ

> نظرفرا: ומא אַמִּשַׁלַמוּ כַּאָּבָרָא בַּמוֹנוֹ

جَارِيًا: למיבא בטיל הישקקון עוישְבָּקוֹן עוישְבָּקוֹן בַּקְּדֶשׁ נוּרֶא יִיָּ לִית אֶלְה אֵלְא אַהְ צַּדְּיִר

ダレなお: تظريك בלקינון

XC relain refri caract هَٰ لَذِ لَا يَعْدُلُن خُمُخُنُكُ خُمَٰظِم لَالًا

בפְּלָמֶני: خلتانا אַבוַבונוּן הְּטָתוּ הֹטִׁתוֹּא וֹזֹהוּ בַּטַבֹא

בֹבְבַבְּוֹהַ : جح كيالب

מַמָּא בַּנְן בַּפַבַלַטַא נִינ נַבְבַּנָא: ממּשׁ וֹנֹ נִעַ אַבְנַנָּגָא מַב בְּנִמָּבַּב והשטטו פֿאַבוא הַר דוִינְבַּר にアロベウス لانظفك ĘĠŰ #C.Lil ※「ひむぎ

> in the mighty waters. sea covered them; They sank as lead Thou didst blow with Thy wind, the

Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness, among the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

hand— The earth swallowed them. Thou stretchedst out Thy right

holy habitation. guided them in Thy strength to Thy that Thou hast redeemed; Thou hast Thou in Thy love hast led the people

٤ı

п

the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on The peoples have heard, they

are melted away. them; All the inhabitants of Canaan Moab, trembling taketh hold upon affrighted; The mighty men of Then were the chiefs of Edom

pass over that Thou hast gotten. pass over, O LORD, Till the people are as still as a stone; Till Thy people By the greatness of Thine arm they Terror and dread falleth upon them;

על סיין, וכן וְמֵּכִיקוּ מַרְצֹוּמָס עַל יְפִי מְּרְמְמֵהְ (ימוּקחל כת, ו), דמירס: - חורישמו. לשון רישות ודלות, כמו מוּרִישׁ של ג), וְלֹה סִירַק מִפְּלִי (ירמיס מח, יה). לה סורק סכלי הין כחיב כחן, הלה לה סורק סיין מכלי הל כלי, מלינו סלשון מוסב מרבי כלשון וַיְּבֶק אָמ מַנִיבְיו (בראשית יד, יד), אודיין בחרבי, מלינו הלשון מוסב אף על היולא, שָמֶן מּוּרַק (שיר השירים א,

(10) נשפח. לשון הפחה, וכן וְגַס נְשַׁף בְּהֶס (ישעיה ת, כד): צללו. שקעו, עתקו לשון תלולה: בעופרח. אבר, פלו"ס $(a\alpha d^2 d z, 1)$:

- (11) באלים. נמוקיס, כמו וְמֶׁם מֵּילֵי סְמְּרֶן לְמֶח (ימוקאל יו, יג), מֵּיְלִּוּמִי לְעָּוְרָמִי מוּשָׁה (מהלים כב, כ): נורא ההלה. **ε**ςα..ι:
- (21) נשיח ימינך. כשקקב"ה נומה ידו, הרשעים בְּלִים ונופלים, לפי שהכל נמון בידו ונופלים בהעיימה, וכן הוא אומר, יראיי מלסגיד מסלומיו פן ימעמו, כמ"ש לְּךְּ דָּמִיֶּס מְסִּלְּס (שס מסִ, צ):
- חבלעמו ארץ. מכאן שוכו לקבורס, בשכר שאמרו ס' סלדיק: וס' יַשֶּׁס יָלִי וְכָשַׁל שׁוֹבְ וְנֶשַׁלְ שָׁוֻר (יִשׁעִיס לֹח, ג), משל לכלי וברכית הנתונים בידי חדה, משס ידו מעט והן נופלין ומשתברין:
- (13) נהלה. לשון מנסל. ומונקלום מרגם לשון נושל ומובל, ולא דקדק לפרש אחר לשון העברים:
- וסכגום לנשיגת: (14) ירגוון. ממרגוין: ישבי בלשת. מפני שסרגו את בני אפריס, שמיסרו את סקן וילאו בתוקס, כמפורש בדברי סימיס,
- פ"ע), שהיו מחאוניים ומלעערים על כצודם של ישראל: בנווגו. נמקו, כמו בְּרָבִיבִּים מְּמֹנְגָנֶבְ (חהלים קה, יא). אמרו, עלינו (15) אלופי אדום אילי טואב. והלא לא היה להם לירא כלום, שהרי לא עליהם חולכים, אלא מפני אנינות (מכילתא שירה

סם במיס, לכלומינו ולירש מת מרלנו:

برج بن المراب بالراب با فجغضا بمهيض جيرا يتراب معراضا بمهدردا

מְבֹּנִינִים אַנִיבוּנִים גָּנִ מִצְּבַּהַא יהוֹה בַצַּהְסָנִמָּר

which Thy hands have established. dwell in, The sanctuary, O Lord, which Thou hast made for Thee to inheritance, The place, O LORD, them in the mountain of Thine Thou bringest them in, and plantest

קי־גְצְּׁה נְצְּׁה סִיּס וְרֹכְּבָוֹ רֶמֶה

מַלְמִנָּא: לַמְּלָם וֹנֹ מֹלְכוּנִינִי לַמֹּלְמֹא וּלָמֹלְמִי

פּּ וּבְפְּבְשְׁיִלְ בַּיְּבְם וֹיְּמֶבְ יְהְוְיָרְ בִּרְתִּכְוֹתִי וּבְבָּבְשְׁיִתִי בְּיַמָּא בַּר בָאַ סוּס פַּרְעָה בָּרְכְבָּוֹ אֲבֵי עַאַלוּ סוּסָוָת פַּרִעָּה

ולו וֹמִבֹאָן וַלִּיכוּ בֹוֹבֹמִטֹא נאַטוּב װְ מְּלְיִנִין יָּט מִּי וֹמָא

گر_يَّةُمْرَمِ الْمَتَاثِدِينَ خَيَافِرَهِ خَرِيَةُمْ خَيْرَيْهِ خَيَادِةً، لَا خَرَافِهِ الْمَارِيةِ الْمَارِيةِ المَّامِنِيةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِةِ المَّامِ oz אַבְּרֶן אָרַ הַּהָּף בְּיָרֶה וַהַּצֵּאוֹ דְּעִּהָרוֹ יָה הּפְּאַ בִּירַה וּנְפַּקְאַ וּשׁפֿע מִבְּוֹם בַּנֹּבֹיאָב אַבוֹנִים נּנֹסִיבַם מָבַוֹם נָבִיאָבא אַבַבּינִי

סַנְּסְנָא נְבַבְבַבִּיבַ בְּמָא בְּנַמָּא: פּּנוֹשׁנּהֹא וֹנִיאִנּשֹא בִּנְלֵינִי עֹנִא נאורו בדם ין אַרי אָרָנְאָי עַל נפען לָהֶם מְרְיָהְ שְּירוּ לֵיהֹנְהֹ יִמְעַנְיָא לְהֹוֹ מְרָיָם שַׁבָּחוּ

וֹלְא אַמִּבּעוּ מִוֹּא: آءَكُرُكُ، אُكِيمُكِ أَمْرَاهِ فَطَلَقُكَ لَيُخْتَذِهِ فَكِنَهُ بِبَصْرًا خَمَلَحُنَهُ ي وباء تتمّٰه، څر شلقد بهبد لاوباء بنقط خملفته لاستناه וּנַסָּת כוָהָּע אָעַ־נִּאָבְאָלְ מִנִּם וֹאַמּגלְ כוּמָּע זָה נִאָבֹאָלְ מִנִּמָּא

> of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children LORD brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

The LORD shall reign for ever and

dances. out after her with timbrels and with her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the prophetess, the

midst of the sea.

He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider hath ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

ב, י. מכילמה שירה פ"ע): עד יעבור. עד יעבור. כהרגומו: קנית. הנצה משהר הומות, כהפץ הקנוי נדמים יקרים (16) חפול עליהם אימהה. על סרמוקיס: ופחד. על סקרוניס, כענין שנאמר פִי שָׁמַשְנִי אָמ מֻשֶׁר סֹוּבִּישׁ וגוי (יסושע

לעמיד לבא שכל המלוכה שלו: מחח, שנאמר שַׁף יָדִי יְמְּדֶּס מֶׁבֶן (ישעיס מח, יג), ומקדש בשחי ידיס, ואימחי יבנס בשחי ידיס, בזמן שס' ימלוך לעולס ועד, סמעס עליו וקף גדול, לספרידו ממיבת סטס שלאחריו, סמקדש אשר כוננו ידיך ס'. חביב בים סמקדש, שסעולס נברא ביד מקוס ניבא ולא ידע מס ניבא. מסרש"ל): מכון לשבחך. מקדש של מעס מכוון כנגד כפא של מעלה אשר פעלם: מקדש. יש נוחלין (בבא בחרא דף קי"ש:) ובמכילחא (שם פ"י), הבנים יכנסו ולא האבוח, אף שלא נגזרה גזירת מרגלים עדיין, מכל (דו) חביאמו. נמנבא משה שלא יכנם לארך, לכך לא נאמר מביאנו, (נראה שלא יכנםו לארך וכו', והכי אימא בהדיא פרק שמביב על האדם:

בו שמוש, קמולה היא: (13) לעולם ועד. לשון עולמית סול, וסוי"ו זו ימוד, לפיכך סול פתוחס, לזלן הְלִּכִי סִיּוֹדֵעַ וְעֵד (ירמיס כע, כג), שסוי"ו

(91) בי בא סוס פרעה. כאמר צא:

נלאַ מָבֹאוּ מָנִם:

בַיָּם: (ס)

بجيناج ت:

다.'ㅁ: (ㅌ)

ומכ: בחופים ובמחולות. מוזמחות סיו לדקניות שזדור שסקז"ס עושס לסס נסיס, וסולילו מופיס ממלריס: כדלימל בסומס (יב:). דבר למר למות לסרן, לפי שממר נפשו עליס כשנלמרעס, נקרלת על שמו: אח החף. כלי של מיני (02) וחקח מרים הגביצה. סיכן ומנכסס, כשסימס ממות מסרן קודס שנולד משס, ממרס עתידס ממי שמלד בן וכוי,

(IS) וחען לחם מרים. מעס אמר שירס לאנעיס, סוא אומר וסס עונין אחריו, ומריס אמרס עירס לנעיס (מכילחא פ"י):

בו קרא־שְּמָה מְרֶה: מַנֹם מִמְּרְה כֵּי מָרִים הֵם עַּלִּ- קְמִשְׁתֵּי

מָבונגן אַנּון מַל בוּן מָרָא שָׁמַנּי מוֹא ממֹבע אַבוּ

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. they could not drink of the waters And when they came to Marah,

Moses, saying: 'What shall we

And the people murmured against

ರ್ಷ-ಚ್ರೂಡ್: ÷ וַיִּקְנִי דְעָטֶׁם עַל־מֹשֶׁה קֹאמִר וְאִּחָרְעַמִּי עַּמָּא עַל מֹשֶׁר

למומר מא נאָטו:

ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There Hecast it into the waters, and the the LORD showed him a tree, and he And he cried unto the LORD; and

וְשֶׁם נְסֶהוּ: ترفيرت שِو שِن كِنْ بَرَمَ بَيْضُوفِي فِيَدَ كُنْهِ جِرِهِ إِبَارِ اِبَوْلِ نَوِينَهِ: ניּצְעָּק אֶלְ־יָחֹנְה וַיּוֹבֶהוּ יְחֹנְתֹ וְצֵלְי קֵדְם יִי וְאַלְפֵּיה יִיְ אָטְא

LORD that healeth thee.' upon the Egyptians; for I am the לא אַמּוּנוּנוּ הֹלַע אַנוּ אַנֹא נֹוֹ diseases upon thee, which I have put His statutes, I will put none of the לפּפוּגוִני וֹנִמּג כֹּל לֹנֹמוָנִי. His commandments, and keep all right in His eyes, and wilt give ear to thy God, and wilt do that which is למומבא בון אלביב ובלחב hearken to the voice of the LORD נאמר אם פללא טפליג and He said: 'If thou wilt diligently

广卓级下: (0) בְמִגְרַוִם لْهُمَلْكُ خُدِينَكُ، خُدِينَكُ، خُدِيمَتَكُيب יְהְוָה אֶלהוף וְהַיִּשֶּׁר בְּעִינִיוֹ וַ בְּאִמֶּרְ אִם מִּטְוָהַ שַׁמִּסְהַ לְלַוָּלִוּ

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

Lτ

٤٦

فَطُنُات يَبَلُت مُلَ مَح لِقُنْت: يَمُدِر فَقُا مَح مَنْه: מּמְבֹינִ מּנִים לֹנִם וֹמִבֹּמֹנִם מִבּנִמּנוֹ בַּמִנוֹ וֹמִבֹמֹנוֹ בַּצֹלֵנוֹ ממישי נַיְּבְאִי אֵילְטְּה וְשָׁם שְׁתֵּים נַאֲתוֹ לְאֵילִים וְתַּשָּׁן מְּדֵי עַּסַר

פסמא סוף פי"ג), לפיכך הולרך להסיען בעל כרמס: אומס ביס, וגדולס סימס ביות סיס מביות מלריס, שנאמר פוֹרֵי וְקַבּ נַעַשָׁס לָךְ עַס נְקֵלִות סַפָּמָף (שיר השיריס א, יא. מכילתא (22) ויסע בושה. הסיען בעל כרחס, שעערו מלריס את סוסיהם בתכשימי זהב וכסף ואבנים מובות, והיו ישראל מולאין

- (מיוד לג, כ). בַּין מְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמוֹ מְרָמֶמָה (שמומל־ה ז, יו): מפני שנפמכת אל הוא"ו הנוספת. וכן עבד ואמה, הגה אַמְמִי בְּלְהָה (בראשית ל, ג). לָנֶפֶשׁ מַיָּה (שם ב, ז), וְזְהַמֵּפֹּוֹ מַיָּמוֹ לָמָם ממספך למי"ו בסמיכמס. כמו מַמֶס פֿין לִי (ישעיס כו, ד), וַמַמֶמוֹ צְּעַרֶס בֹו (אֿסמר א, יב), סרי ס"א של שורש נספכת למי"ו ובסמיכסה כשהיא נדבקס לה"א שהיא מוסיף במקום הלמ"ד, מהפך הה"א של שכש למי"ו, וכן כל ה"א שהיא שרש במיבה (32) ויבאו גורוחה. כמו למרס. ס"ל בפוף מיצה במקום למ"ד במחלחה, והחי"ו היל במקום ה"ל הנשרשת בחיבת מרה,
- ממכרועס, ולא אמר לונן, רועס, וכן יאמר הלועו דקומפ"ל ישנ"ק שי"י מוסב הדבור אליו באמכר שי"י: (24) וידנו. לשון נפעל הוא, וכן המרגוס לשון נפעל הוא, וָאַמְּבְעָמוּ, וכן דרך לשון מלונה להשב הדבור אל האדם, ממלוקו,
- בסהר. לעס, ורפה קשי ערפן, שלה נמלכו במשה בלשון יפה, בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשחוח, אלה נחלוננו: (32) שם שם לו. נמרס נמן לסס מקלם פרשיום של מורס שימעסקו בסס, שבם, ופרס אדומס, ודינין (סנסדרין נו:): ושם
- (ער) שחים עשרה עינה מים. כנגדי"ל שנעיס וודמנו להס: ועי חמרים. כנגד שנעיס וקניס: ממכל דברים שממזירים מומך לידי מולי, וזכו מיוון מלומ, וכן סומ מומר כפמות מסי לשֶׁבֶּךְ (משלי ג, מ): וישע פ"א), והו מדרשו. ולפי פשומו כי אני ה' רופאך, ומלמדך חורה ומלוח למען חנלל מהם, כרופא הוה האומר לאדם אל ו הלכילם חזיר ופרה הדומה וכיולה בהם: - לא אשים עליך. והם השים, הרי הוה כלה הושמה, כי הני ה' רופהך (מכילהה דברים שאינן אלא גזירם מלך בלא שום טעס, וילר הרע מקנטר עליהם, מה איסור באלו, למה נאסרו, כגון לבישת כלאים (62) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. סים עשייס: והאזנה. ממס פוניס לדקדק בסס: כל חקיו.
- 69

לְגֵאנִם מִאֶּבֶּא מִגִּבְוֹם: בּחַמְאָּר עְשׁ לַחָּבָשׁ הַאָּנִי אַמָּר בֵּין־אֵילָם וּבָּין ىمى ڧۆرىنىڭى ئىلىقىلىمان ئىلىمان ئىلىقىلىمان ئىلىمان
אַנוֹנוֹ בַּמִּוֹלֵנוּ: خُدْر_نَمْكِيْر مَح_رَبَمْكِ لَمَحٍ_ (כ, וגל,נוו)[ל, וֹנְלְוָנוּן בֿלְ הַנֹּדִי וֹאִטַּבֹהַמוּ בֹלְ בֹּנֹהִשֹּא צַבֹּנוּ

עַנָּה בְּרָעֶב: (ס) בַּיָּה לְהַמֶּית אָת־בָּל הַפְּהָר בְּי־הוֹצֵאמָם אֹקְנוֹ אֶל־הַמִּדְבָּר עַבּׁמְּׁר בָּאָבְלְנִוּ לְטִׁם לְמֻבַּׁמִ הַנִּיִר, בַמְּבָא כַּּר הַנִּינִא אָבְּלְּנִוּ はれずにロ מִי־יִהַן מותַנוּ בְיַר־יְהוֹה בְּצֶבֶץ ניאָמֹרָנּ אָבַנְיִם בַּנָּנָ נַמְּבָאַב

בְּתִוְבַעוֹ, אִם_לְאָ: خْمَرُمُ لِمُرْفُونِ لِيَرَكِكِ خِرْمُرِينِ נוֹגָא בֹמִּם נֹלְפַׁמנִ בַּבַרַנִים מַמָּא נוֹלְפַמנוֹ פַּטַנָּם נִים رح مَفْقُرِد كُوُّه كُلُهُ مَا لِيَهْمُزُنُه خُدِياً كِنْفَعِ مَا هُمَنِهِ نَنْفَطِياً וּיַאַמֶּר יְהוָתֹ אָל־מֹשֶׁה הִנְּנִי

אַמֶּבְינִלְקְמָנִ נְיִם וּ נְיִם: אַּמֶּבְיִּבְּיָּאַנּ וְבִיְנְהַ מִּמְּלְּבִי מָּלְ זָה בִּיִבְּנִינִי עִּלְ זָב שִּׁבִּין וְהְיָהׁ בַּיִּנְם תַּאָּאָּג וְהַכְּנִנִּ אָנִם וִיהֵי בְּיִּנְאָ שְׁטִיהָאָה וִיתַּקְּנִוּן

מאבלא במגלום: ببقع ختكفع فننته خفقك بال סולו פֿטַמוּמִטּ מֹסבא למֹבְבֹרָא בַּטִּוֹ בַּבֵּוֹן אָנַנִם נּיִסְׁמִּנְ מֵאִילְם נֹיֹּבְאִנּ כֹּלְ-מֹֹבֹע נּוֹמַלְנִ מָאִילְנִם נֹאָעִנִ

בְּמָרְבְּרָא: ושָׁרָאֵל עַל מִשָּׁה וַעַּל אַהַרֹן

נת כָל קהלָא הָדֵין בְּכַפָּנָא: ئىتى خمىلىكى ئىدا خەھخى כְטַמָא וֹסַבְּאָוֹן אָבוּ אַפּּוּלַטוּוּן מֹקַ-סֹּיר בַמֹּגְרִים כֹּר שַׁנִינָא נִיבְרוֹ מֹק בְּמִיטִּוֹא בַּבַבְ נִוֹ בַּאַבְתָּא וֹאַמֹרוּ לְעוּוֹ בֹּנֵי וֹמִּבָאַלְ לִנִי

עּוֹעַכוּן בַּאִנבוֹעָ, אָם בָא: וּאָמַר יָן לְמִמָּד הָאָנָא מַהֵית

מכן בוללסגל יום יום:

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of the And they took their journey from

wilderness; Moses and against Aaron in the children of Israel murmured against And the whole congregation of the

whole assembly with hunger.' into this wilderness, to kill this the full; for ye have brought us forth flesh-pots, when we did eat bread to Egypt, when we sat by the the hand of the LORD in the land of them: 'Would that we had died by and the children of Israel said unto

law, or not. them, whether they will walk in My portion every day, that I may prove shall go out and gather a day's from heaven for you; and the people 'Behold, I will cause to rain bread Then said the LORD unto Moses:

twice as much as they gather daily. which they bring in, and it shall be sixth day that they shall prepare that And it shall come to pass on the

- **बरत (दाः)**: שחכלו משירי הבנק (חו משירי המלה) ששים וחחת פטודות, וירד להם מן בפ"ו בחייר, ויוס ח' בשבת היה, כדחיתה במפכת (1) בחמשה עשר יום. נמפרש היום של מניים זו, לפי שנו ביום כלמה המרכה שהוליאו ממלרים והולכנו למן, למדנו,
- (ג) וילונו. לפי שכלה הלחם:
- למום אנחנו. וחרגומו לַוַי דְמִיִםנָא, לו מחנו, הלואי והיינו מחים: (3) מי יהן מוהנו. שנמות, ולינו שם דבר כמו מותנו (בתולם), ללה כמו עשותנו, תנותנו, שובנו, לעשות הנתנו, לתנות הנתנו,
- בחורחי. אס ישמרו מנום המלויום בו, שלא יומירו ממנו, ולא ינאו בשבת ללקוע: (+) דבר יום ביומו. לורך לכילם יוס ילקטו ביומו, ולם ילקטו סיוס ללורך מחר (מכילחל ויסע פ"צ): למען אנסנו הילך
- יומים: לחס משנה, וזהר עַל בֵּן הוּחׁ לִמֵן לְבֶס צַּיּוֹס הַשְׁשִׁי לֶמֶס יוֹמֶיִס, נוחן לכס ברכה (פּויש"ן) בציח, למלחות העומר פעמיס ללחס וסיס משנה, לאחר שיביאו ימלאו משנה במדידה, על אשר ילקטו וימדו יום יום, וזהו לַקַטו לֶשָׁבָה, בלקיטמו היה נמלא (פ) והיה משנה. ליים ולממרמ: - משנה. על שהיו רגיליה ללקוט יום יום של שהי מות השנוע. והומר הני אשר יביאו

oΔ

 $I\Lambda X$

מְבֶּבֶוֹם: בוו ישְׁבַאַל מְבַב וֹיַבַּמְטֵּם בַּי בּנוֹ ישְׁבָּאַל בַּבַבְּשָׁאַ וֹטַבַּמוּן

עבננו) | ל, עַבּינוּן הַבְּינוּ: על־יְהֹוְה וְנַחֲנוּ מָה בֵּי (כִי خَمَّلَمْ لِمُلالِكُمْ وَتَارَكُم ニロジンベーン

עַלְנָּעַיכֶם בָּי עַּלְ־יְּהַנְּהַי וְנַחְנוּ מָה לאִ־עָּלִינוּ שׁבְׁנִּעִיכָּם אַּמָּב אַּעָּם תַּבְּנִוֹם حِقَوْل رَهُقِمَ جَهُرَمَ رِبَائِل هُلا_ ا « בֹמִּנִת בֹּמִּנִת לִאֶּכְלְ וֹלְטִם בּנַמָּמָא בּסִּנָא לְמִנֵכּלְ וֹלְטִמֹא וַנְאַמֶּר מִשֶּׁה בְּתָּה וְהֹנְה לְכָּם וַאֲמַר מֹשֶׁה בִּדְוֹמֵין וְיָ לְכוֹן

ڬۮڗؾڔڎؖ٦: לבר לפני יהוָה בַּי שְׁמַת אָנו ĖÏ ĬĢĹŸĠ ניאמר משה אַל־אַהַרֹן אָמֹר

נְרְאָר בָּעְנָן: (פּ) חַמּרְבָּר וְהַנָּהֹ כְּבָוֹד יְהֹנְה וֹאִחְפִּנִיאוּ לְעַרְבָּרָא וְהָא יִקָּרָא مُّلَالِ فُرْدِ الْمُلْبِيْدِ الْأَفْلُا جُدِ حُرِي خُرِيهُمْ لِمُثَالِ الْمُلْجَدِ וּוֹטָּוּ כַּבַבַּר אַנִיבון אָכַבַכָּב וַנִּינִי כַּב מַכָּיל אַנַבון עִם

אָבׁו וֹל אַפֿוּל וֹטַכוּן מָאַבֹּהֹאַ נּגְאָמֶר מִמֶּרְ נְאַנַּרֶן אֶבְ-בָּבְ נִאָּמָר מִמֵּר נִאָּנַרְן לְבַבִּ

אָב, מִטֹבְמֹטִנּוּ הַּלָּגִּי: שובהמטכון הכ ול ונטלא מא אָטַ כּּבוֹעַ וּבֹגַּפֹּנֹאַ וֹטִטִוּוָן זִט וֹלַנֹאַ

מומבא בונ: הֹלָלֹא שוּבֹהֹמֹטַכוּן אֶּלִבוּו הֹל מִטְבְּהַמִּטְן הַבְּוָבִי, וֹנְטַבָּא מָא לָא בּגפּבא למסבת בּבהַמֹנוּהֹן

בבמוהי הודעשההה לכֿל כּנֹמִטַא בּבֹנוּ וֹמָבַאָּל וֹאַמֹּר מֹמֶּר לְאַנִּרוֹ אֵימָר

בּוֹ אִטֹנִלִו בֹּהֹנֹנֹא:

brought you out from the land of ye shall know that the Lord hath the children of Israel: 'At even, then And Moses and Aaron said unto all

that ye murmur against us? against the LORD; and what are we, hath heard your murmurings the glory of the LORD; for that He and in the morning, then ye shall see

against the LORD.' murmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur гье Совр heareth your morning bread to the full; for that evening flesh to eat, and in the when the Lord shall give you in the And Moses said: 'This shall be,

ʻ.egninmmum the LORD; for He hath heard your children of Israel: Come near before unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say

the cloud. the glory of the LORD appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

:Suives And the LORD spoke unto Moses,

- אנמנו המוליאים, אלא ה' הוליא אתכם שיגיז לכם את השליו: (6) ערב. כמו לערנ: וידעחם כי ה' הוציא אחכם מארץ מצרים. לפי שלמרחס לנו כי קולהס לומנו, מדעו כי לל
- . מפרשו לשון ממלוננו, עכשיו סוא משמע מלינו את אמרים, כמו במרגלים <u>ויל</u>ינו עָלִיו אֶׁם כָּל סָעֵדֶה (במדבר יד, ב): רפה, הייתי מפרשו בלשון הפעילו, כמו וַיָּלֶן הָעֶם עַל משֶׁה (שמות יו, ג), או אֿס היה דגוש ואֿין בו יו"ד ונקרא מלונו, הייתי סכל, את בניכס ונשיכס ובנותיכס וערב רב. ועל כרחי אני וקוק לפרש תלינו בלשון תפעילו, מפני דגשותו וקרייתו, שאילו סיס בקופסס: הלנוחיכם על ה'. כמו אשר על ס': ונחנו מה. מס אנחנו משובין: כי הלינו עלינו. שמרעימו עלינו אח בירידמו, לבקר מראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכס דרך מבה בבקר, שיש שעות להכינו, ועל מלמעלה ועל מלמעה כמונת לימן מאומכס, ובער ימן, אך לא בפניס מאירומ ימננה לכס, כי עלא כהוגן עאלמס אומו, ומכרם מלאה, והלמס עעאלמס לצורך (דקר וראיחם. לא על סכצוד שנאמר וְסְנֵּס כְּצוֹד ס' נְרְטְּס בְּעָנֵן נאמר, אלא כך אמר לסס, ערצ וידעחס כי סיכולת צידו
- (9) קרבו. למקום שהענן ירד: בלה בשר, לפיכך נתן לסס בשעת עורת שלה כסוגן: אשר אחם מלינים עליו. הת ההחרים, השומעים החכם מתלוניים: שסלמס שמלו כסוגן, שמי מפשר לו למדס בלמ למס, מבל בשר שמלו שלמ כסוגן, שסרבס בסמומ סיו לסס, ועוד שסיס מפשר לסס (8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה מורה דרך הרך שלין הוכלין בשר לשובע. ומה רחה להוריד לחם בבקר ובשר בערב, לפי

יְהוָה אֱלֹהִיבֶם: שֹמְּבְׁמִר בְּנְשֵׁם וֹנְגַמְשְׁם בֵּנְ אָנִנְ נְבָּבָּבָּנְאֵ لأمَلَوْنِ لِيَهُدُرُهِ خُشِد بَرَقَكُد خِرا مِمْمَنَة تَدَخَرِيا خَمْنَة מְּלָּהֹשׁׁנִ אָּעִרַשְׁלְנִּנְעָ בַּׁנְגֹּי וֹמִּבְאָלְ, מִּמִוּהַ בַּבְּתוּ יִנִי שוּבְעָּמִע בּּנָג

וֹטֹבַתוּן אַבוּ אַלָּא וֹוֹ אֶבְעַבוּנוּ: چرן ישְׂרָאֵל מַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר

am the LORD your God.' with bread; and ye shall know that I and in the morning ye shall be filled saying: At dusk ye shall eat flesh, children of Israel. Speak unto them, thave heard the murmurings of the

تهجير بيفح وجبد خقيينه: אָת⁻<u>ה</u>מַהַנֶּה الْكَ، خَمْلَاد الظَّمْح لِيَهُجُ، الفَحَم

הַנְת נְחֲתַת שַלָּא סְחוֹר סְחוֹר נטפֿט נט מַמָּבוטֹא יִבְאַפֿבא נענה ברמשא יסליקת שליו

fine as the hoar-frost on the ground. the wilderness a fine, scale-like thing, gone up, behold upon the face of And when the layer of dew was

a layer of dew round about the

quails came up, and covered the

camp; and in the morning there was

And it came to pass at even, that the

حَجْظِد مَحِـتِאֶבُ٨٠ פּׁנֹג עַמִּגְבָּרְ עַכֹּל מִעְוֹסְפָּׁס עַּל رَفَمْمِ שُجُدِّن يَقَمْرِ لَنَايُّك مَمْ لِيَحْرَدُن يُتَمَن مَجْع لَيْع مَرْ

⊻ΓΫΧ: בּהֹבע בֿינגר כֹינֹלִגבא הַּל אפּֿג מֹוַכֹּוֹא וַמֹּנַע מֹעַנַּנַ

given you to eat. is the bread which the LORD hath was. And Moses said unto them: 'It is it?'-for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw

₹₩₽₽₽ הַנא הַכְּהֶם אֲשֶׁר נְתַּן יְהְנָה לָכֶם מַה־הָוּא וַיָּאַמֶּר מֹשֶּהֹ צַּבְהָם sı אָל־אָחִיוֹ מָן הוֹא בָּי לְאִ יְדְעָּי וּנֹבְאַנּ בַּדְּיִבְיִהְהַבְּאַבְ וַנְאָבִוּבְוּ אָנִהָּ

ځربا ځېږد: לְבוּוֹ בוּא לַטְמָא דִּיהַב וֹיָ זְּבְשְׁתְּעִׁ מִאָּתִר מְמָּעִ לאַעוּעוֹ, מַנָּאַ עוּאַ אָּבוֹ, לַאַ וֹשְׁנִוּ בְנֵי וֹמִּבְאֵבְ וֹאֵמֹבוּ נִּבַּב

in his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating; hath commanded: Gather ye of it This is the thing which the LORD

كَيْشِد جَعْتَكِا نَظَادِ: كبرك بركور توفيت توفيت الإنهاد م برشود بجديم حرقد بجرجرا بزيرا זַר הַבְּבֶר אֲמֶר צְנָה יְהוֹה לְקְטָּנִי בֵּין פּהְנָמָא דְפַפֵּיד יִיָּ לְקִיטוּ

דַאַסְגִי וּדְאַזְעַר: בי נוֹהֹמִנְ ב'ן בֹּדֹנִ וֹמְבֹאֹבְ זֹוּלְלַסְנִ נֹהֹבַנִ כֹּן בֹּדִּ וֹמְבֹאַבְ נַלְלַמִנּ

נפְשְּׁתְּכוּן גָּבַר קַדְבְמַשְּׁכְּנֵיה

מניה גבר קפום מיקליה

44.44.44.4

ناغدنا:

and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,

הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִּים:

שַׁשֵּל וגוי (במדבר יא, ש), השל יורד על הארץ, והמן יורד עליי, וחוזר ויורד על עליי, והרי הוא כמונח בקופסא (יומא עה: (13) השליו. מין עוף, ושמן מלד (יומל עס.:): היחה שכבה השל. סעל שוכב על סמן, ובמקום לחר סול לומר וּבְּבֶבֶת

שמרגס אונקלום, מוספת הוא על לשון העברית, ואין לו מיבה בפסוק: כקרם על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ו שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר גיר, וסוא מין לצע שחור, כדאמרינן גצי כסוי הדם, הגיר וְפַזְּרָנִיךְ. דַּשְּׁדַק פְּגִיר פְּגָלִידָאׁ עַל פֿרֶטָ במוכו בין שמי שכבום העל. ואונקלום מרגם מקלף, לשון מחשוף הלבן: - ככפור. כפור גליד"א בלע"ו דַּשְּבַק כגיר, כאבני לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה ודְלוּמְקְמָאׁ שבלשון משנה, כשנחגלה משכבה הטל, ראו שהיה דבר דק מחוספס באייר, וכעלות שכבת העל נתגלה המן, וראו והנה על פני המדבר וגוי: דק. דבר דק: מהוספה. מגולה, ואין דומה ממלא שפופרת של בילה על, ומסמוס את פיה ותניתה בממה, היא עולה מאליה באויר. ורבותינו דרשו, שהעל עולה מן הארך (14) וחעל שכבה השל וגוי. כשהחמה וורחם, עולה העל שעל המן לקרחם החמה כדרך על עולה לקרחם החמה, אף אם מכילמא ויקע פ"ג):

(16) עומר. שם מדה: מספר ופשוחיכם. כפי מנין נפשוח שיש להיש בההלו, מקחו עומר לכל גולגולם: (פו) מן הוא סכים מוון סום, כמו וַיִמן לְבֶס סַמֶּלֶךְ (דניםל מֿ, ס): ַ בי לא ידעו מה הוא שיקרמוסו צשמו:

אָהְהַ לְפָּוֹ_אָבְלְוָ לְלֵּחָנִיּ עַמּוֹבְּטְע וְעַמַּמְאָנִת לָאַ עִיּחְסָיִר דְּצִּסְגִּי יִּדְאַנְעָר לָא חַסַר גָּבָר נֹלֹנְצוּ בֹּמָמִר וֹלַאָּ מֹהֹצוּלְ וֹכֹלְנִי בֹמוּמֹרָא וֹלְאַ אִוּטֹר

לפום מולגוצ ללמו:

every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered omer, he that gathered much had And when they did mete it with an

יותר ממנו ער־בָּקר: وַּ רַלְּאַמֶּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶהַ אֵּרֹשׁ אַלְר יַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן אֵנְשׁ לְא

נְשְׁאַר מִנְּיה עַּר עַבְּרָא:

".gnin 10 and tit till the morning." And Moses said unto them: 'Let no

は發下: הְּלְלְּעִים נַיִּבְאָשׁ נַיִּקְצְּרְ עֲבֻׂהֶם רֵחֲשֵׁא יִּסְרִי יִּרְגֵיז עֲבִּירוֹן oz אָלְמָּוֹם עִּעָּׂנִנְ מַּגַּבְעֵבׁר וֹנְיַבֶם וֹיַבְבוֹא עִנִּיִּה עַּבְּעַר עַבָּעָר וַנְיַבָּם עַנְּיָבָי

نريع_ۿ۪ڟۿۮ ڠڔۦۻۿۣٮ ڗ؞ڹۻڎۮڶڔٛۼ ڴڂ؞ڔڎڟٳۻۿڎڵۼۿۼڎڐ

was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened

خَفْر لِمُحْزِر لَيْتِ يَاهُمُهُ لِأَمْنِهِ لِأَمْنِهِ لِأَمْنِهِ لِأَمْنِهِ لِأَمْنِهِ لِأَمْنِهِ ل יי וֹגְלְלַמֹּוּ אָעוּן בַּבָּעָר בַּבְעָר אָנִה

עקלא פַר חַמָא עַלוֹהי שָׁמָשָׁא וּנְבַר כְפוֹם מֵיכָלֵיה וּמָא ילַלַמוּ וֹטִינִי כֹּאָפָּר כֹּאָפָּר

it melted. his eating; and as the sun waxed hot, morning, every man according to And they gathered it morning by

17

61

81

र्पंप्रम: נּבְּׁבְאנְ כֹּלְ בַּנְמִׁנְאֵי, עִוֹמֹבְע נַבּּנִירוּ מִנּמִירוּ לְטַב נֹאָטִוּ כָּלְ בַבָּרָבֵּי אָנָי הְעָּמָר לָאָהָר رَزِرَرَا هِزِنَا رَهُشٍ. ݣِكُمْ كُمُولَ يَتُرَابُ خِرَمُهُ هُمَرَمُهُد كُمُولًا

בְּנְשְׁמַא וְחַוּיִאִּי לְמִשָּׁה: לְטַׁמֹּא מֹלְ טַב טַּבוּגוֹ טַּבוּגוֹ

came and told Moses. all the rulers of the congregation bread, two omers for each one; and day they gathered twice as much And it came to pass that on the sixth

<u>تاخگار:</u> בַנְישָׁבֶּע לַכָּם לַמִּאָמָבִיע אַהְעִי בֹּהְעִי נֹאָעִ כֿעִ מְחָרְ אָת אָשֶׁר האָפֿוּ אָפֿוּ וָאָת בּ יְהְנְה שַׁבְּתַּוֹן שַבַּת־קָּדֶשׁ לֵיהוָה וַנְאָמֶר אֲלַהֶם הַנּא אֲשֶׁר הַבֶּּר

לְמַמְּבְא מַד צַפְּּרָא: כֿל מוּטָבא אַצָּנִמוּ לְכוּוֹ הֹטֹיגון לְבַּמִּלְאִ בַּמִּיכִוּ וֹנִינַ למופא אופן ונט באטון ון מְחַר יָת דְּצִּתוּן צְּתִּירִין הַבּא הַבּטֹא לוּוֹהָא בֹּנִים נאַמר לְחוֹן הוא דְּמַלֵּיל וֹן

kept until the morning.' remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the LORD. Bake that To-morrow is a solemn rest, a holy which the LORD hath spoken: And he said unto them: 'This is that

שנמשט בו: שהמרבה ללקוע לא העדיף על עומר לגולגולה אשר באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא חסר מעומר לגולגולה, וזהו נס גדול (עד) המרבה והממעיש. יש שלקעו הרבה ויש שלקעו מעע, וכשבאו לביתם, ומדדו בעומר איש איש מה שלקעו, ומלאו

(02) ויוחירו אנשים. דמן ואביכס (שמו"ר כס, י): וירם חולעים. לשון רמס: ויבאש. סרי זס מקרא ספוך, שבמחלס

ונמס. דישמנ"פריר (לו גיין לו שמעללען), ודוגממו במנהדרין במוף ד' מימות (מז:): בסס מעס מן (מכילמא ויסע פ"ד), ויודעים מה שבחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון פושרים, ע"י השמש מחחמס ומפשיר: (IS) וחם השמש ונמס. הנשלר בשדה נמוח ונעשה נחלים, ושוחין ממנו הילים ולבהים, וחומת העולם לדין מהם ועועמים סבאיש ולבמוף סמליע, כענין שנאמר וַלֹּה הְבְּמִישׁ רָמֶּה לֹה הְיָמֶה בּוֹי, וכן דרך כל סממליעים:

שַטְמִר לִוּ עַדְ מְּנֶה מֵמַנְמָּם, ולֹח הוליחו מן הכלל: קומב כְשׁם וֹשִׁים בּּוּוּם שַׁמַּבְּוֹ וַשְׁבַּׁנִיתּ וִדִי, מד ששחלו חם וחם המה לים חום חשר דבר ס' שנלעויםי לומד לבס, ולכך ענשו הכחוב, במעס וכימ): - ויגידו למשה. שלנוסו מס סיוס מיומיס, ומכלן יש ללמוד שעדיין לל סגיד לסס משס פרשת שבת, שנלמוס היום נשתה לשבח בריחו ומעמו (מכילחא ויסע פ"ב), (שאם להגיד ששנים היו והלא כתיב שני העומר לאחד, אלא משונה (22) לקטו לחם משנח. כשמדדו את לקימתם באכליסם, מלאו כפלים שני העומר לאחד. ומדרש אגדה, לחם משונה, אותו

honey. בְּצַפְּנְעָׁעַ בַּבְּבֶּמָי ומגמוע באפלוומון בדבש: of it was like wafers made with מו וֹעָנּא בֹזוֹבת נּגַ בַלְּן וֹמּהֹמִנִ מַנָּא וְהוּא פְבָר זְרַע נִּדָּא הִינִר coriander seed, white; and the taste name thereof Manna; and it was like וּנְבְּרְאָּנִ בֵּינִי וְמְּרָאֵלְ אָנִי אָמִוּ נְפַּרוּ בֵּינִי וִמְּרָאֵלְ זִנִי אָמִירִּ And the house of Israel called the · וּיִּמְבֹּעִוּ עַבְּטִם בּיִּנִם עַמְּבֹבֹּג: יַּהְבַּעוּ מַמָּא בַּוּנְאָ הַבְּנַהָּאָנִי: So the people rested on the seventh ゆ戸では בּוֹנם עַמִּבׁנִגִּי: יפוק אַנַש מַאַּחָרֵיה בִּיוֹמָא on the seventh day.' שַּׁבְּיבֶרָ אַבְרֵנְצֵאַ אָנִהְ מִמְּלְמִוּ XI. שבונונוני לא place, let no man go out of his place تههد كثات بيثنت هُدَا لاَيه two days; abide ye every man in his מִינימֹאָר לְחֵים מִּבֵין יוֹמִין you on the sixth day the bread of פּ עַל־בַּן הַנּא נֹתַן לְבֶּם בַּנְיֹם מכ פו שנא יבוד לכון ביומא 67 the sabbath; therefore He giveth רְאַּי בִּי־יְהוֹתְ נָתַוֹ לְבֶּם תַשִּּבְּתֹּ שון אונו ג' גער לכון הַבּעֹא See that the LORD hath given you !אוְבׁגִּילֵי: מֹאַנֹטָם לַמֵּמָׁר מֹגִּנִעָּׁי נִעוּרָעָיי: commandments and My laws? אַשון מְסְרְבִין לְמִמָּר פִּפִוּרִי How long refuse ye to keep My יַ וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַ*ד־אָ*נְהֹ נאַמר יִיְ לְמֹשֶׁה עַר אָמָּהִי And the LORD said unto Moses: בְּלְבְּׁמְ נְלָאָ מָּהָאָנּי (סַ) people to gather, and they found מַמָּא לְמִלְלַם וֹלָא אַהְּכַּעוּ: day, that there went out some of the Lτ ב זְיְהִי בַּיַּוֹם הַשְּׁבִישִׁי יְצְאָר מִן־ יַהַנְה בְּיִמָא שְׁבִישָּאַה נִפַּקוּ מִן And it came to pass on the seventh הַשְּׁבִיעֵי שַּבְּת לָאִ יְהְיָהַרְבְּוֹי there shall be none.' מְּבֹיגֹּאַׁנְ מֻּבְּׁלֵא לָא נְבִוּ בִּיבּי: seventh day is the sabbath, in it ע שָׁשֶׁת יָמָים תִּלְקְשָׁתוּ וּבַיַּוֹם שִׁתְּא יוֹמִין תִּלְקִטוּנֵיה וּבְיוֹמָא Six days ye shall gather it; but on the בְּחַלְלְאֵ: נַלְּגַאָּבוּ בַּשְּׁבֵּוּי: the field. יִן יוֹמָא דֵין לָא תַּשְׁכְּחוּנֵיה LORD; to-day ye shall not find it in שַבְּת הַיָּוֹם לַיהוָהָ הַיּּוֹם לָאֹ אָבו הַּבּטֹא ווָמֹא בוּוֹ בֹבֹם for to-day is a sabbath unto the ניָאמֶר מֹשֶׁׁהֹ אָבְּלֻהוּ הַיּוֹם בֶּי־ וֹאַמֹר מֹשֶׁה אַכְלוּהִי יוֹמָא דֵין And Moses said: 'Eat that to-day; לאַ־הָיָהָה בְּיִּי לא בונת ביה: עְנְהַ מִשְׁה וְלְאַ הִבְאָּישׁ וְרְמָּה דְפְּפִּיר מֹשֶׁה וְלְאַ סְרִי וְרִחְשָׁא neither was there any worm therein. as Moses bade; and it did not rot, **t**7 וּוֹנוּעוּ אָעוּ מַרַעַבַּבֶּר כַּאָּמֶב וֹאַגִּנִתוּ יָהָיה עַּרְ צַּפָּרָא כָּמָא And they laid it up till the morning,

בשלו סיום. לשון הפייה נופל בלחס ולשון בישול בתבשיל: למשמרת. לגניוה: (23) אח אשר חאפו אפו. מה שחמה רולים לחפות בתנור, שֵׁפוּ היום הכל לשני ימים, ומה שחת לריכים לבשל ממנו במים,

היום לא ממלאיסו, מה מלמוד לומר היום, היום לא ממלאיסו אבל מחר המלאיסו (מכילהא ויקע פ"ד): . אבלו. לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו ללאת, אמר להם שבת היום, ראה אומם דואגים שמא פמק המן ולא ירד עוד, אמר להם (25) ויאמר משה אכלהו היום וגר. שמרימ שסיי רגילין ללאמ וללקומ, באו לשאול אס גלא אס לאו, אמר לסס אמ שבידכס

(62) וביום השביעי שבח. שנת סול, סמן לל יסיס נו. ולל גל סכמוג ללל לרצות יוס סכפורים וימים עוצים (מכילתל

(92) ראר. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר אחכס על השבח, שהרי נס נעשה בכל ערב שבח, לחח לכם לחם יומים: שבר איש (82) עד אַנה מאַנחם. משל סדיום סוח, ַּבַּמַדִי סוּנְחְ לְּמֵי בַּרְבָּחׁ (ב"ק לב.), ע"י סרשעים מחגנין סכשרין:

אלפיס אמה של מחוס שבת, ולא במפורש, שאין מחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: חחחיו. מכאן סמכו הכמים ד' אמות ליוצא מון להחום, ג' לגופו, וא' לפישוע ידים ורגלים: אל יצא איש ממקומו. אלו

מֹאָבֹּג מֹאַבֿנֹם: אָנִיכֶם בַּמִּגְבֶּר בְּרוֹגִיאָי אָנִיכֶם יְרְאָּנְ אֶשְׁיִרְ עַבְּקְטִׁם אַמְּרְ עַאָּכֹּלְטִּי בְּיִּהַנְוֹן נִי לְטִמָּא בַּאִנְכִּילִים ﴿خُرَامُمُّالًا خُبِيتِيثُ خُرِيْمًا خَمَامُنِهِ בּ צְּנְּרֵה יְהְלֶּה מְלֶא הַעַּמֶר מִמֶּנוּ הְפַּפִּיד יִי מְלֵי עּימֶרָא מִנִּיה, וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה זֶה הַדְּבָר צָשֶׁר וַצֵּמָר

לְמָאֲמֶבֶע לִבְרָעַיִּכֶּם: הַעְּמֶר מָן וְהַנָּה אָתוֹ לְפָּנֵי יְהוֹה ניאמר משָׁה אֵל־אַהַרֹן קַח נאַמַר משָּה

בַּאַשֶּׁר צַנְּח יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה בְּמָא

ڂڟۺڟڎٮ رَوْدَ بَاللَّهُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدُدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ اللَّهِ اللَّهِ الْمُعْدِدُ اللَّهِ الللَّهِ اللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ ال

ער בּאָם אָלַ קַּצָּר אָרֶע בְּנָעוֹ: אָבֶץ נוּשְׁבֶּה אָת־הַפֶּן אֶבְלוּ לַאַרַע יָמִרָּק יָה עַנְּא אַכִּלוּ לי אַרְבְּעָים שְׁנְּה עַד־בֹאָם אֶלִ־ אַרְבִּעִיו שְׁנִין עַד דִּעְּאֵלִיּ بختر بَهْدُ אֶבְלִוּ אָם בַנֹּמֶן بِجِيْر بَهْدِيد كِيْدِ بِن مَنِه

لإهدار

正だ: (回)

9⁸ LLACL

זַיְיְכִוּן מֵאַבְעָא בַּמָאָבָיִם: CIWIT

וֹן לְמַּמֹּבֹא לְבַבוּכוּן: מומובא מולא נאגונה נטוע בשבם לאַהַרוֹ סַב

4444 يوجرن المرشد

And the children of Israel did eat

As the LORD commanded Moses, so

LORD, to be kept throughout your

a jar, and put an omerful of manna

And Moses said unto Aaron: 'Take

brought you forth from the land of

fed you in the wilderness, when I they may see the bread wherewith I

throughout your generations; that

And Moses said: 'This is the thing

Let an omerful of it be kept which the LORD hath commanded:

therein, and lay it up before the

Testimony, to be kept.

senerations.

Egypt.

Aaron laid it up before the

35

the borders of the land of Canaan. eat the manna, until they came unto came to a land inhabited; they did the manna forty years, until they

Now an omer is the tenth part of an

מרגום של אונקלום: גד אלא לענין סעגול כזכע גד סיס, וסוא לצן: - כצפידות. בלק שמעגנין אומו בדבש, וקורין לו שַׁמְּקָרִימוּן בלשון משנה, וסוא (וב) והוא כזרע גד לבן. עשל ששמו קוליינד"רי (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לצן, והמן היה לצן, ואינו נמשל לזרע

סאַרן הוא:

בַאָנפַב וֹמוּמִבֹא בַע מוֹ מּמָּבֹא בּטַבְע

שמעו לא נאמר, אלא ראו, בוה נמפרנמו אבומיכה, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מוון ליראיו: אומרים נגיח מלאכחנו ונעסוק בסורה מהיכן נחפרום, הוליא להם לנלנס המן, אמר להם אַפֶּס רֶאוּ דְצַר ה' (ירמיהו דּ, לא), (28) למשמרת. לגניוס: לדורותיכם. בימי ירמיסו. כשסיס ירמיסו מוכיחס למס אין אמס עוסקיס במורס, וסס

(εε) צוצוח. ללומים של מרם כמרגומו: והנה אוחו לפני π'. לפני סמרון, ולם נממר מקרם וס עד שנצנס מסל מועד,

שַיַרְקְן (דבריס ג, כס), ומרגוס של נושבת יְמְבְּמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת סגבול, קודס סירדן (קידושין לס.). (מ"ס, שמומס שבעבר סירדן מיושבת ועובס, שנמתר שָׁעְּבְּרָס בָּמֹ רָשֶׁרָשֶׁס שָׁמַבֶּץ סַּעַבָּר בְּעַבֶּר (יסושע ה, יב), אלא מגיד שהעוגות שהוליאו ישראל ממלרים שעמו בהם שעם מן: -- אל ארץ נושבח. לאחר שעברו את (פּב) אַרבעים שנה. וסלא מסר ל'יוס, שסרי במ"ו באייר ירד לסס סמן ממלס, ובמ"ו בנימן פסק, שנאמר וַיִּשְׁבֹּוֹמ סַמֶּן מִמֶּמֶרָמ אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

9,49): ונסחפקו ממן שלקטו בו ביוס, עד שהקריבו העומר בששה עשר בנימן, שנאמר נ'אקלו מעבור הַפָּבֶרן מִמְּמֵרַת הַפֶּבַח (יהושע שעברו אם סירדן והוא ערבות מואב, נמלאו מכחישין זה את זה, אלא בערבות מואב כשמת משה בז' באדר פתק המן מלירד,

בילים ומומש בילה, והוא שיעור למלה ולמנמות: (95) עשירית האיפה. סאיפס שלש סאין, וססאס ו' קבין, וסקב ד' לוגין, וסלוג ששה ביליס, נמלא עשירית סאיפס מ"ג

देणेत्त पृथ्वः יְהְוֹתְ בִּוֹבְתִי בִּוֹבִירִם וָאָין מָיִם ממובבר פון למסמיהם מל־פָּי رَنْفُمِد خُرْـمُرُن خُدَّــنَشِكُمْ بِرُمَرِدِ ۚ

בַּעַבַ עַּבַלַ עַּבַלַ אָּעַ יַנְבַוֹּבַי לָהֶם מִשְּׁה מַה־הְּרִיבוּן עִמֶּלִי לְחִיוֹ מִשֶּׁה מָא נִצֵּן אַתּוּן עִמֶּי ַ שְׁנוּ לְנוּ מֹנִם וֹנְהְשֹׁעִי וֹנֹאָמֶר עַבוּ כַּלָּאָ מָנָא וֹנָהְשַׁוּ וֹאָמָר וּנְבֶּב בְעְטְם עִם־מֹשֶׁה וַנְאַמְרוּ וּנְצָא עַמָּא עָם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ

וֹאָטַ בַּׁנָּוֹ וֹאָטַ מִלַנוֹ, בַּהַּמָא: בה בולוו מפגלום לבמונו אָנוּוּ ^{*} הְעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאִמֶּר לְמָּה זֶּהֹ ניצְלָא מָשׁם בַעִּקׁים נַיָּבֶּן

نفظ کُرُدُر: בְּוֹר אֶשֶׁשֶׁר לְעָם תַזְּהָ עִּיֹד מְעַם אַצְבָרֵיד לְעַשָּׁא הָדֵין עּוֹד וְעֵיר ניּצְעָּל מְשֶּׁר אֶלְיִנְיוֹנִי לֵאָמֶר וְצֵּלִי מִשֶּׁר קָבְי הַיָּיִלְ מִיּמִר מָא

ڠִנַיהַנְאָר קָה בְּיִדְרָ וְהָלֶּבְהָי نْشِلْكُمْ بَرَهَا لِهُ كَبُوْدَ بَاكِنْتُ قِيرِ يُنِينُهُمُ لِيَانِظُمُ لِيَانِينِ كُنْكِ يُنِي يُن ر خفر بر بر الراب الراب المراب المرا ניאמר יְהְנְה אֶלְ־מִשָּׁה עֲבֹר נַאֲמַר יִיְ לְמִשָּׁה עַבַר קֵדָם

: 🖽 🖒 🛱 🔾 נינשש בן משָה לְשִׁנֵי נוֹגאו טמונו מום נהשב בומם י עַצּוּרְ בְּחַבְרֵ וְחָבָּיִלִ בַּצִּוּר שִּנְּרָא בְּחַוָּבֵר וְחַבְּיִלִי בְּשִּׁנִּי עלל. קמע לְפַּלָּוֹשׁ מָּם ו מֹכְ עַאָּלֹא פֿאָנם פֿבַמַּעַ שַּׁמַּוֹ מַכְּ

> לְמִמְשׁׁי מַּשׁא: וּמָבוּ בֹבֹבּידִים וֹכִית מַיָּא לממלניהון על מימרא דיי

מא מִנַסוּן אַתוּן בֶּדָם יָיִ:

בְּעִירָי בְּצְרוּהָא: לַלַמּלָא וֹטִי וֹנִע בֹּנִי וֹנִע אַפֿיקִתַּנָא עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ לְמָא יגַּבוּ. שַּמַּוֹ מַמַּא לַמַנָּא נָאַנַבַרַמַם

פון וְרַגְמִוּנִי:

נְעַבְא סַב בִּידָרְ וְמֵיזִילִ:

נופלון מניה עיא וישהי עקא

for the people to drink. Rephidim; and there was no water the LORD, and encamped in according to the commandment of the wilderness of Sin, by their stages, children of Israel journeyed from And all the congregation of the

wherefore do ye try the Lord?' unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said Moses, and said: 'Give us water that Wherefore the people strove with

and our cattle with thirst?' Egypt, to kill us and our children hast thou brought us up out of against Moses, and said: Wherefore water; and the people murmured And the people thirsted there for

stone me.' people? they are almost ready to saying: 'What shall I do unto this And Moses cried unto the LORD,

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Pass on before the people, and take And the LORD said unto Moses:

so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee

9

 $II\Lambda X$

- (+) עוד מעם. הם המחין, עוד מעט ובקלוני: (ב) מה חנסון. לומר סיוכל לממ מיס בארך ליס:
- (a) עבור לפני העם. וכמס מס יסקלוך, למס סולמת לעז על צני: וקח אחך מוקני ישראל. לעדות, שיכמו שעל ידך
- במלרים ועל סים, לכך נאמר אשר סרים בו אם סיאור, יראו עמה שאף לעובה סוא מוכן: סכים בו אם סיאור, אלא שסיו ישראל אומרים על סמטה, שאינו מוכן אלא לפורענום, בו לקס פרעה, ומזרים כמס מכום, המים יולהים מן הלור, ולה יהמרו מעינות היו שם מימי קדם: - ומשך אשר הכיח בו את היאור. מה הלמוד לומר השר
- (6) והכיה בצור. על הלור לה נהמר, הלה בלור, מכהן שהמעה היה של מין דבר הוק ושמו הַנַפִּירָינוֹן, והלור נבקע מפניו.

ä∵: (ॿ) ןעַל נַסֹקָם אָת־יָהוָה לֵאמֹר ע יִּמְרִיבְּוֹר עַּלְ־רֵיבו בְּנֵי יִשְׁרָאֵל יִמַצִּיהָא עַלְ דִּנְצִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

٥٠ נَילַא הֹמֹלֻלֵע נَיּלְטִם הֹם ַנֹחָבֹאֹל נֹאַטֹּא הֹמֹלֶע נֹאַנִינַ עַנֹבֹּא הֹם

הַנְּבְעָּׁה וּמַמָּה הָצֶּלְהָים בְּיָדִי: מֹטַב אָנָכֿי נֹאָבְ הַּגְבוֹאָהָ בְּנִנְ אַנְאָנִם נִבּא טַבְּעָם בַּהַּמָבְיַ رِنْهُوْد طَوْد هِرَ - إِمَانَهُوْ جِوَد - ـ

אַבְּרָן וְחִוּר עְּלִוּ רָאָשָׁ תַּנָּבְעָר: طَيُّت جُبَجَيَاه جَيْمَكُم بطَهُلَا וּנֹלָתְ יְבְינָתְּלֹּ כַּאָּמָב אֶמָב_בְנֵ

וֹלְבָר עִּמְבַלְכוּ: וּלּבָּר יִשְּׁרְאֵלְ וְכֹּאָמֶּר זְנִים זֹבִי וְהְיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדִי

אָמוּנָר עַר־בָּא הַשֶּׁמָש: אָקְדְ וּמְאָּרִ אָּלְדְ וַיְּתֵי יָדְיוֹ וֹאַנִרְן וְחָוּר מְמְרָוּ בְּיָבְיוֹ מִצְּרִוּ בּ וֹגֹמָהַנגוּ עַעַשָּׁנוּ ווֹהָמֶּב הַבְּינִעַ וידי משה קבדים ניקחו אָבֶן

> עאַנע מָּכֹנוֹעֹא בּנוֹ בּנוֹנֹא אַם למל דנסיאי בדם ין למימר עַּסָּר יקְרָא שְׁמֵיה דְּאַהָּרָא נַסִּיהָא

וֹמְבֹאָג בֹבַפּוֹנִים:

نَدُ خَيلَے: באטהכירו ביה נסין מן קרם מֿל ביש דַמָהָא וְחוּשָׁרָא בַּמַּמְלַל מִעַר אָנָא לַאָּים כַּלָּא יַּיּבְרָרוֹ וְפַוְלַ אָנִינִוֹ לַבְבָּא וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשָׁעַ בְּחַר

לְבִימְ בַּמְׁעַבָּא: ומְמָּע אַנִורן וְעוּר סְלִיקוּ מְמֵּע לְאֹנֹעֹא עַבְּעֹבָא בּהְמִבְע וֹהְבֹּע גְּעִוֹמֹה כַּמֹא גַּאָמָר כִגִּע

لِمُحْرِّدٌ: מַנָּע יִדְיָנִי מִעְנַּבָּרִין דְּבֵית מְטִוּבְּרִין דְבֵית יִשְׁרָאֵל וַכַּד וְהְוֵי כַּד מְרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי

מְּטָׁמֵא: יְדוֹהִי פְּרִיסָן בִּצְלוֹ עַד דִּעָאל מכא עד ימכא עד נהואָר נאַבון נטור סמידין בידוהי וֹאָוּגאִי שַׁטוִטוָטִי וּימִיב הֹּלַטִ נידי משה וַקרא וּנְסִיבוּ אַבְּנָא

> LORD among us, or not?' tried the LORD, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was

with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought

rod of God in my hand.' stand on the top of the hill with the fight with Amalek; tomorrow I will Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:

the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

the sun. To nwob gniog shi litnu ybsəts ətəw on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

כאים אם אבא, אמר לו אביו, אינך יודע סיכן אני, סשליכו מעליו ובא סכלב ונשכו: . אומו סבן כואס מפץ ואומכ, אבא מול מפץ זס ומן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייס, וכן שלישים, פגעו באדס אמד, אמכ לו אומו סבן שם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אחכם, ואחם לועקים לי וחדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כחפו וילא לדרך, היה (8) ויבא עמלק וגוי. ממך פרשה זו למקרה זה לומר, המיד הני ביניכם ומוומן לכל לרכיכם, והמם הומרים היש ה' בקרבנו

(10) ומשה אהרן וחור. מכמן למענית שלריכיס שלשה לעצור לפני המיצה, שצמענית היו שרוים: - חור. בנה של מריס ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו: הלחם. לא מן סענן וסלמס בו (מכילמא עמלק פ"א): מחר. בעם סמלממס, אנכי נלב: בחר לבו אבשים. גבוריס ויראי מנין, שנאמר אַדֹנִי משָׁס פְּלְמֵׁס (שס יא, כח), כלס מן סעולס, חייבין סס כלייס, סמורדיס בך כאילו מרדו בסקב"ה: יצא ַ צַּיּפֿמֶר פַּבַּלן אָל משֶׁס בִּי פַּלְיָנִי (במדבר יב, יא), וסלא אסרן גדול מאמיו סיס, ועושס את חברו כרבו. ומורא רבך כמורא שמיס (9) בחר לנו. לי ולך, סשוסו לו, מכאן אמרו, יסי כבוד מלמידך מביב עליך כשלך, וכבוד מברך כמורא רבך מנין, שנאמר

(II) באשר ירים משה ידו. וכי ידיו של משה נולחום היו המלחמה וכו', כדהים ל צר"ה (כע.): מיס, וכלב בעלה:

עַמִּי לְפִּי־חֲבֵב: (פּ)

מַּמְלֵכִל מִנְּחָת תַּשְּׁמֶנִם: יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אֶמְחֶה אֶת־זֵבֶּר מפמגר זאָט זּכְּרוֹן בַּפְפָּר וְשָׁים בְּאָוֹנֵי ניאטר יְהְנְה אֶל־מֹשֶׁה כְּחָב נַאַטַּר יִיִּ לְמֹשֶׁה כְּחִב דָּא זאה זהרוּז ההפר ושיח באזני דיכָרָנָא בְּסִפְּרָא וְשֵׁו קֵרֶם

יְהוְָה ו נְּמֶי:

CHL HL: (G) אחת) מְלְחָמֶת לַיהֹנֶת בַּצַּמָלֵלָ פפוקיס ארם צובה היה כתוב בֶּסְיָה בתיבה קמו ניאטר בי־יָד' עַל־בַּס יְה (בכתר

> עמיה לפּהְנָם דְּחָרֶב: ניַוֹלַחֵ וֹעוּמְהֹ אֵּעַ הַמְלֵל וֹאָעַ וֹטַבּּר יַעוּמְעַ יִּעַ הַמְלֵל וֹנִעַ

שְׁבַיַּא: ַרּיּבְרְנֵיה דַּעֲּמֶלֵק מִהְחוֹת וֹבוְמִׁתֹּ אֲבוֹ מִמְבִּׁאַ אָמִבוֹ וֹנִי

הֹקוְנִי, שְׁבֹם וֹן בַהֹּבַּב כִינִי

לְמֶּגְלֵינִינִוֹ מִבְּרֵגְ מִּלְמָאִ: לבלא שבם וו בבבוש המלקט כּנּבׁסֹּ, וֹלַבֹא בּהֹטֹנִג בְּנֹשׁנִע שבר ביולא בשלינטיה על וֹאַמֹּב בֹּמֻבוּמֹב אַמִּוֹבָא בַא מוֹ

> and his people with the edge of the And Joshua discomfited Amalek

under heaven.' the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the LORD said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. And Moses built an altar, and called

generation to generation.' have war with Amalek from throne of the LORD: the LORD will And he said: 'The hand upon the

The Hastara is Judges 4:4 - 5:31 on page 208. Sepharadim read Judges 5:1 - 5:31.

چِירהוֹצְיֵא יְהְוְהָה אָתריִשְׂרָאֵל אַפּיק יָן יָת יִשְׁרָאֵל מִפּצְרָיִם: ݣْݣْرْيَانْ ﴿ خُرَاشُكُ يَخْرُنُشُكُ كُنَّ مُقْلِدٌ يَدْ خُرَاشُكَ يَخْرُنُشُكُ عَرْفَيْكَ غَيْدًا אַת בְּלְאַשֶּׁר צְשָׂה חֲמוּהִי דְּמִשָּׁה יָח בְּלְ דַּעְּבַר رَيْهُمِّم نَصْرِب حِتِيًّا طِيًّا لِبِيًّا يَهُمَّم نَصْدِي دَجُع يُظِيًّا

Egypt. LORD had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

 $III\Lambda X$

באיזו שעה הם נולחים, והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות: באמונה, פרושות השמים בתפלה ואמנה ונכונה: – עד 🗀א השמש. שהיו עמלקים מחשבין את השעות באילטרו"לוגיאה, חחחיו. ולא ישב לו על כר וכסמ, אמר, ישראל שרויין בלער, אף אני אסיס עמסס בלער: ויהי ידיו אמונה. ויסי משס ידיו (12) וידי משה כבדים. צשניל שנחעלל במלוס ומנס אמר מחמיו, נמייקרו ידיו: ויקחו. אסרן וחור: אבן וישימו

למדיס, שעשו על פי הדבור של שכינה: (13) ויחדש יחושע. ממך כאשי גבוריו (מנמומא בשלח כ"מ) ולא השאיר אלא מלשים שבהם, ולא הרגם כולם, מכאן אנו

מחה אמחה. לכך לני מוסירך כן, כי מפך לני לממומו: - המכנים אם ישראל לארץ, שיצוה את ישראל לשלם לו את גמולו, כאן נרמז לו למשה שיהושע מכנים את ישראל לארץ: - בי (14) כחב ואח זכרון. שבא עמלק לסודווג לישראל קודס לכל סאומות (מכילמא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע.

את הנס שעשה המקום, ה' הוא נס שלנו: (15) ויקרא שמו. של מובה: ה' נסי. סקב"ס עשס לנו כאן נם גדול, לא שסמובה קרוי ס', אלא סמוכיר שמו של מובה, ווכר

פְּמְמֹוֹ, הרי הכמח שלם: גַּצַׁח (עמום הֿ, יה), נְשְּרִיס נְמַשְׁמְּ מְּצַד וְּכְרֶס בַּמֶּס (הסליס שס), מסו חומר חחריו, וַס' לְשׁוּלֶס יֵשָׁב, סרי סשס שלס, פֿוגון לַמִּשְׁפָּע וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכפח שלם, שנחמר קחוֹיג פַמּוּ מֵרֶבֹּוֹת לְנֶצַׁת (מהלים מ, ו), והו עמלק שכחוד צו וְעֶבְּרֶחוֹ שְׁמֶרֶה ומסו כם ולה נהמר כסה, והף השם נהלק לחליו, נשבע הקב"ה, שהין שמו שלם והין כסהו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, (16) ויאמר. משס: כי יד על כס יה. ידו של סקב"ס הורמס לישבע בכסחו, לסיום לו מלחמס וחיבס בעמלק עולמים,

(I) וישמע יחרו. מס שמיעס שמע ובל, קריעה יס פוף ומלחמה עמלק (זכהיס קמז.): יחרו. שבע שמות נקרלו לו,

ۺڂڹڷڔڹ ניפַֿח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁר אֵתַ־ יִדְּבָר יִתְרוֹ חֲמִיהֵי דְּמֹשֶׁר

יַת צַפּרַה אָתַּה משֶה בַּתַר

had sent her away, took Zipporah, Moses' wife, after he And Jethro, Moses' father-in-law,

ئَانُاتُ ا עובשם בַּי אַמָּר גַּר הָיִיִּהִי בָּאָבֶץ נאַט מָלֶג בֹלְנִים אַמֶּב מֻם בַּאָטַב נִיִּט טַבּגו בַּנִבַא בַּמִּיִם בַּב

באַבע נוכָרָאָר: ינבאום אבו אמר בזור בנותי

strange land; he said: 'I have been a stranger in a name of the one was Gershom; for and her two sons; of whom the

وَلَيْلًا: וְאָם בַאָּבוֹר אֶלִינֶגוֹר בָּי־אֶלְוֹנִי

בְאַבֹּא עַוֹע בַּסַהָּגַר וֹהָוּבִנִי וְשִׁוְם עַר אֶלִימֶוֹר אָרֵי אֶלְהַיה

the sword of Pharaoh.' was my help, and delivered me from Eliezer: 'for the God of my father and the name of the other was

لِ ڲؗڔڷڔ۩: ※急口し下にお ПĽП לי' וִאִשְׁתְּוֹ אֵל־מֹשֶׁה אֵל־הַמִּדְבָּר ניַבֹא יִתְרֹוֹ חֹתֵן מֹעֲת וּבְנָיוֹ

למונא באטול, הקוני, ולנא למֹוֹלֵג וֹינא מָנוֹ, שֹמֹוֹ וֹאַטֹא וֹטַרוֹ חַמוּהוֹ דְּמֹשֶׁר

and he said unto Moses: 'I thy mount of God; where he was encamped, at the

unto Moses into the wilderness

came with his sons and his wife

And Jethro, Moses' father-in-law,

جَرُرُ لِمُ فَيْكِ: ניאמר אַל־משָה אַנַי הֹמָנָהְ

אָנוֹ, בְוֹנִילֵב וֹאַשְׁלֵב וּנִיבוּוּ נאַמר לַמְמָּר אָנָא חַמיּר יִתְרוֹ

sons with her.' unto thee, and thy wife, and her two father-in-law Jethro am coming

לְבֹמֹעוּ לְמֻּלְוָם נֹּלְאוּ עַאָּעָבׁי: ردسِمَار ردسِم كِن ردسيجِر بعدس بميري إنسِم كِنه بسِعدكِه वध्येत देवृत्श्वत तंत्रुत एंडेव वश्चन देवहवान त्रवानः

came into the tent. other of their welfare; and they kissed him; and they asked each father-in-law, and bowed down and And Moses went out to meet his

לכשנסגייר וקייס סמלוס, סוסיפו לו אום אחם על שמו. חובב, שחבב אם ססורס, וחובב סוא יסרו שנאמר מָבְּנֵי חֹבֶּב הֹמַן משָׁס בעופֿל, ימכ, ימכו, מוצג, מצכ, קיני, פומיפֿל, (מכילמפֿ ימכו פ"פֿ). מכ, ע"ש שֶׁיֶּמֶכ פרשה פֿמת במוכה, ופֿמה ממוה. ימכו,

ځېڅڅځ:

כל אשר עשה. לסס בירידם סמן, ובבמר, ובעמלק: כי הוציא הי וגרי זו גדולס על כולס (מכילמת שם): משס מולס סגדולס בממיו, שנאמר וַיָּשָׁב אָל יָמֶר מֹמְנִוּ (מכילמא שס): למשה ולישראל. שָׁקוּל משס כנגד כל ישראל: אח קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלומך עמ): חורון משה. כאן סיס ימרו ממכבד במשס, אני מומן סמלך, ולשעבר סיס (שופטים ד, יא). ויש אומרים רעואל אביו של ימרו היה, ומהו אומר וַמָּבֹאֹנָה שֶׁל רְעוּאֵל אֲבִּיהֶן (שמוח ב, יח), שהחינוקוח

וטלכה לה: אמר לו למלרים, אמר לו על סראשונים אנו מלטערים ואמה בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בית אביך, נעלה שני בניה לקראמו ויפגשהו בהר האלהים, אמר לו מי הם הללו, אמר לו זו היא אשמי שנשאתי במדין ואלו בני, אמר לו והיכן אתה מוליכן, (2) אחר שלוחיה. כשמת לו סקפ"ס בתדין, לַךְ שֻב מִנְּרֶיִם, וַיִּמָּם מֹשֶׁם מֶּם מִׁשְׁמִּוֹ וְמֶם בְּנִיי וגוי (שמוח ד, ימכ), וינא מסרן

g'(l): (+) ויצלני מחרב פרעה. כשגילו דמן ואבירס על דבר המלרי, ובקש להרוג את משה, נעשה לוארו כעמוד של שיש (שמו"ר

ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה: (2) אל המדבר. אף אנו יודעים שבנודבר סיס, אלא בשבחו של יסרו דְּבֶּר סכחוב, שסיס יושב בכבודו של עולס, ונדבו לבו

משמך לה בגין שני בנים (מכילהה שם): (6) ויאמר אל משה. ע"י שלים: אני החגך יחרו וגרי. אם אין אמס יולא בגיני לא בגין אשק, ואס אין אמס יולא בגין

(ע) ווצא משה. כנוד גדול נמכבד ימכו במומס שעס, כיון שילם משס, ילם מסכן נדב ומביסום, ומי סום שכחס מת מלו יולמין

בּגָיבני וּיַצְּכֶם יְהַנְיה: אָר בְּלְ־הַהְּלְאָה אֲשֶׁר מְצְאָהַם עָקְהָא רְאַשְׁכַחַהְנוּן בְּאוֹרְהָא ילְמֹגִּינִים מֹלְ אִינִים יֹמִּבְאֵלְ מֹלְ מִנִּסִׁל יִמִּבְאָלְ זִּיִּ בֹּלְ يروور משֶׁה לְחָהְנוֹ אָת בְּלְ וְאִשְׁתַּעִי מִשֶּׁה לַחֲמוּהִי יָה בְּל

העילו מיַד מעָרָים: אַשֶּׁר עְּשָׁה יְהְנָה לְיִשְׂרָאֵלְ אַשֶּׁר בַּצְּבָר יִיְ לִישְׁרָאֵל דְשִׁינִיִּבִנּוּן וַיֵּחַדְּ יִחְרֹוֹ עַּלְ כְּלְ חַמּוֹבְּה וַחָדִּי יִתָרוֹ עַלְ כָּלְ טָבָהָא

משבת יד מצירום: פּרְעָה אַעָּיר הִצִּיל אָת־הַעָּם י הציל אָרְבֶם מִיָּד מִצְּרָוִם וּמִיַּד ניאטר יקרו בְּרָוּף יְהֹנְה אֲשֶׁר

ئֻרוּ עֲבֻיהֶם: מְבְּלְיהְ מָּנִיהְ אַנְיִי בְּרְ אַמֶּרִ אֵלְהִי בְּרְ מִנִּיה אַנִי בְּפְּחָנְמָא

עם_חֹתַן מֹשֶׁר לְפְּנֵי הָאֶלֹהִים: י יוְבְחָים לֵאלֹהִים נַיָּבֹא צַּהַרֹוֹ

מֹנֹבְא בַמֹּבֶבְאָנִי:

משבוע מבוע מגבא: וֹטַכְוָן מִיּבֹא בַמִּגַבָּאָי וּמִיּבָא וֹאָמֹר וֹעַרוֹ בִּרוֹב וֹז דִּמְּנִזִּרַ

וֹהְבֹאָץ בּוֹע בַּנִינוּנוֹ: בושׁיבו מִצְּרְאֵי לִמְּדָן יָת שַּמָה יַבְשְּׁמִי בֶּירְגָרְוֹל יְהְוָה פִּשְּׁן יָדִשְּׁנְאַ צָּבִי רָב יָיָ וְלִיה

೯೮೪೧ <u>ಇ</u>೯೦ ;;: למוכל לטמא גם טמוניו رَهُنُه هَتَدِا أَحِر فَدْ، نَهُدُهُدِ הֹלְנוֹ וֹנֹכְסַׁנַ עִּוֹבְאָוֹ בַבְּים וֹנִ رَبِيْ بَرَبُهُ بَارِيَا طَهِبَ فَكِلَا لِهِذِبَ بَهِدَا بَعَادَبَهُ بَعَانُهِ لِاقْتِهُا يُعَانُبُ

> how the LORD delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had Pharaoh and to the Egyptians for that the Lord had done unto And Moses told his father-in-law all

Egyptians. them out of the hand of the to Israel, in that He had delivered goodness which the LORD had done And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharaoh; who of the hand of the Egyptians, and LORD, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

they dealt proudly against them.' greater than all gods; yea, for that Now I know that the LORD is

Moses' father-in-law before God. the elders of Israel, to eat bread with for God; and Aaron came, and all took a burnt-offering and sacrifices And Jethro, Moses' father-in-law,

משָׁטַ (מכילמח שס): ולה ילה: - וישתחו וישק לו. היני יודע מי סשממוס למי, כשסוה הומר היש לרעסו, מי סקרוי היש, וס משס, שנהמר וְסָהִישׁ

שם): החלאה. למ"ד אל"ף מן סימוד של מיבס, וסמי"ו סוא מיקון וימוד סנופל ממנו לפרקים, וכן מרומס, מנופס, מקומס, (8) ויספר משה לחוחנו. למשוך את לנו לקרנו למורס (מכילמא שס): אח כל החלאה. שעל סיס ושל עמלק (מכילמא

. לינשי, גיורל עד עשרס דרי לל מבוי לרמלס בלפיס (סנסדרין לד.): על כל הטובה. מובמ סמן וסבלר וסמורס (מנילמל (פ) ויחד יחרו. וישמם ימכו, זמו פשומו. ומדכש אגדה, נעשה בשכו חדודין חדודין, מילר על אבוד מלכיה, היינו דאמרי acida:

רבוק (מכילמק שם): שס), ועל כולן אשר סלילו מיד מלריס, עד עכשיו לא סיה עבד יכול לברוח ממלריס, שהיחה הארך מסוגרח, ואלו ילאו ששים

רדוי ומרומ, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיא סעבודס: (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. מומס קשס: ומיד פרעה. מלך קשס: מתחח יד מצרים. כמכגומו לשון

לאבדס והם נאבדו במים: – אשר זדו. אשר הרצימית. ורבומינו דרשוהו (סומה יא.) לשון ויזד יעקב נויד (בראשים כה, כמ), אלילים שבעולם, שלא הניה עבודם אלילים שלא עבדה (מכילתא שם): 🗈 בי בדבר אשר זדו עליהם. כמרגומו, במים דָּמּוּ (TI) עחד ידעתי. מכירו סיימי לשעבר, ועכשיו ביומר (מכילמה שס): מכל האלהים. מלמד שסיס מכיר בכל עבודת

(21) עולה. כמשמעם, שסים כולס כליל: זבחים. שלמיס: ויבא אהרן הר. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרםםו בקדרה משר בשלו בה נמבשלו:

מו_עַלטר ער הַעַינְעָּרָ: אָת־הָעָה וַיַּעַלָּד הָעָם עַל־מֹשֶׁה يزبر ממְחָלָת يِرْשָٰב מֹשֶׁה לִשְׁפַּׁמ

מַר־עֶּבֶ: الأخرينة والشح المراب فالشركاء קַעָּם מַדְּוּעַ אַמָּה יוֹשֶׁבַ לְבַבֶּרָּ הַבְּבֶר הַנָּה צַּמֶּר צַמָּה עַשָּׁה ניַרְאַ הֹתֵן מֹשֶׁה אָת כָּל־אֲשֶׁר־

אַלְי הְעָּם לְדְרִשׁ אֶלְהִיםֹ: י ניאמר משה קחקנו בי־יָבָא

וְאָנַרַהַנִרְקָיוֹ: للالمكظن ין וֹמְשֹׁפֹּמִיטְיִ בָּוֹן אָנְהָ וּבָּוֹן בֹמְעִיּ לְנִינִי וֹבָאֵנִּלֹאִ בּּנִן יּנִּבְּנֹֹאִ יִבִּנִן בֶּירִיהָיָה לַהָּם דְּבָּר בָּא אַלַי כַּד הָנִי לְהוֹן דִּינָא אָתַן

تِبَحُد كُمُّد خَفُد مَمُّد: ת ניָאמֶר חֹתֵן מֹשֶׁר אֵלֶיו לא־שוֹב נַאַמַר חַמוּהִי דְּמֹשֶׁר לֵיה לָא

<u>הַדְּלְר לֹאַ־תּוּכָל עֲשָׂהוּ לְבַדֶּף:</u> הזָה צַּשֶּׁר עִמָּוְרְ בִּי־כָבֶּר מִמָּוּ לַבָּלְ שַּׁבְּלְ נַּם_אַּטֶּׁעַ נַּם_עַמָּם

> בְּעַמְאַ: אַלְוּוְהִי דְּמִמֶּה מִן צַּפְּרָא עַּר מְמֵּׁע לִמֹבׁן נִיט מַפֿא וֹלֵם מַפֿא וְנַנְינִ בּוּנְמָא בַּבְּתָרוֹנִי, וּימִיב

> הֹבּוֹשׁ מוֹ הֹפֹּבֹא הַרַ בַּמָּמֹא: לבעובב וכב ממא לומון מֹבוֹג לַמֹּפֹא מִבוֹן אַטַּ וֹטִיב פּטוֹלמֹא בַבוּן בַּאַטַּ בענא מַבָּיר לִעַּמָא נַאָמַר נְחָזְא חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָתְ כָּל

> تانا مالك الله לְנִינוּ. הַמָּא לְמִינִיבָּה אַיּלְפָּוֹ מִוּ וּאַמִר מִמֶּר לַנַוֹמוּהִי אָּבוּ אָתַן

לְנְמָנֹא בַּנִי וְנִים אִנְבְנִינִינִי: אָת־חָאֵי הָאֶליהַים חַבְּרִיה וּמָהוֹדִעְּנָא לְהוֹן יָת

טַבון פַּטִּוֹמָא צַאַטַ הַבָּיר:

E\$41,14: פּטׁלמֹא לְא טִכּוִלְ לְמִמֹּבֹבֵינִי בבון דְשְׁמָּךְ אָבִי יַפִּיר מִפָּרָ מִלְאָת מִלְאָי אַר אַהָּ אַר עַנְאָ

> from the morning unto the evening. and the people stood about Moses that Moses sat to judge the people; And it came to pass on the morrow,

unto even?' gaintom mort shee from morning thyself alone, and all the people to the people? why sittest thou What is this thing that thou doest all that he did to the people, he said: And when Moses' father-in-law saw

come unto me to inquire of God; father-in-law: 'Because the people And Moses said unto his

".swal ziH them know the statutes of God, and man and his neighbour, and I make unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

not good. him: 'The thing that thou doest is And Moses' father-in-law said unto

Δī

thyself alone. thee; thou art not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

מסובין בס, כאילו נסנס מזיו סשכינס (ברכוח סד.): וגרס לו את כל הכצוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם: לפני האלהים. מכאן שסנסנס מסעודס שמלמידי מכמיס

שנטמר בו וַיְּהִי עֶּבֶבּ וגוי (שבת י.): . אמם לאמימו אפילו שעה אחם, מעלה עליי הכחוד כאילו עוסק בחורה כל היוס, וכאילו נעשה שוחף להקד"ה במעשה בראשים, וסוכימו על כך, שנאמר מדוע אמס יושב לבדך וכלס נלביס: מן הבקר עד הערב. אפשר לומר כן, אלא כל דיין שדן דין ד, יא): רישב משה וגרי רישמוד השם. יושג כמלך וכולן עומדיס, וסוקשס סדבר לימרו שסיס מולול בכבודן של ישראל, ואס מאמר שם לא נאמר ימרו אלא מוצב ובנו של ימרו היה, הוא מוצב הוא ימרו, שהרי כמיב מִבְּנִי מֹבֶב מֹמֵן משֶׁה (שופעים משה נקעים אַנַקְנוּ אֶל הַמֶּקֹוּס וגו' אַל נָחׁ מַעֲוֹּב אֹקְנוּ (במדבר י, לח), וחס וה קודס ממן מורה, מששלמו והלך היכן מלינו שחור. מורס בא, שילוחו אל ארצו לא סיס אלא עד שנס שנייס, שסרי נאמר כאן וישלח משס את חוחנו, ומנינו במסע סדגליס שאמר לו זיכד ביום הכפוכים. ואין פרשה זו כמובה כפדר, שלא נאמר זיהי ממחרת עד שנה שנייה, אף לדברי האומר יחרו קודם מתן יום סכפורים לא ישב משם לשפוע את סעם, שהרי בי"ו בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמתר עלה בהשכמה ושהה שמונים יום . אפשר לומר אלא ממחרת יום הכפורים, שהרי קודם מתן חורה אי אפשר לומר והודעתי את חוקי וגוי, ומשנתנה חורה עד (13) ויהי ממחרת. מוללי יוס סכפורים סיס, כך שנינו נספרי, ומסו ממחרם, למחרם רדחו מן ססר. ועל כרחך לי

- (EI) בי יבא. כי בל, לשון סווס: לדרש אלהים. כמרגומו לְמִמְבַּע מוּלְפַּן, לשמול מלמוד מפי סגבורס:
- (15) בי יהיה להם דבר בא. מי שסים לו סדבר בא אלי:
- (עו) ויאמר החן משה. דרך כבוד קורמו סכמוב מומנו של מלך:

\$u_ū½ċù,ם \$<_₫\$<¸₫,ם: מול הַאָּלֹהִים וְהַבָּאתָ אַתָּה אָלְהָים עִּמָּוּ הָיֵה אַמָּה לִעָּׂם עמָה שְׁמַע בָּלְלִי אִיעָצָּי וְיהָי

المُمْلِ المُمْلِدُ: ﯩﺮﭘﯜﭘﺎﺕ ﻳﯜﺩﯨ ﭼﻪ ﭘﻐﻪﺗﯩﯟﯨﭙﯩﯟﯨ ַוְאָת־הַמּוֹרָת וְהוֹדַעְּמֶ לְהֶׁם אָת־ וְהִוְּהַרְמָּה אֶמְהָה אָת הַהָּקִּים

וֹמִבׁוּ הֹמֹבׁני: אַלפֿים שְּׁרֵי מִאָּוֹת שְּׁרֵי חֲמִשִּׁים מַּנֹאָג בֿצֹגּת וֹמִּטִטַּ הֹבֹיָם מִּבֹי. וַאַמַּר מָהָוֶה מִכְּל־דָעָשׁ אַנְשָּׁר -

ننظح ينمجيك ننهج بحقك: لَحُدِ لِللَّهُ لَا كَامُهُ لَا يُهْظُمِنِ لِنَامِ ي خُرِينَا خُرِ يَانُكُ لِي يَرْبِ الْحُرِي الْكَرِي الْكَرِيدِ الْحَرِيدِ الْحَرِيدِ الْحَرَافِ الْحُرِيدِ الْحَرَافِ الْحُرِيدِ الْحَرَافِ الْحَرَافِ ا וְשְׂבְּטֵּוּ אָתַ הַעְּםְ בְּכָלְ בֵּתְ וְהַיְּהַת

בְּמֻּלְוִם: בְּלְ הְשָׁאַ הַבְּין עַלְּהְ עַלְּקְים יְבָּלְ עָּמְאַ הְבֵין עַלְאַהְרִיה יְהָךְ و لخلك الأجباب الأحْجَاتُ خَمْد لاتم ررهَ الله الذان ورخ جِمْعُه الاله אָם אָטַ עַדְּבֶּרְ עַזְּיִנְ שַּׁהְשָּׁע אַם נִין פּּטִּנְטָא עַנְדֵין שַּהְבֵּיר

> ₹₫Ļ□ **::**: וֹלְ וּטִׁבְי, מִּנְים, אִטְּ זִּטְ פַּטִּיְמָנִּא לְמַּפָּא טַבַּת אִנְלָפָּן מִן צָבָם מֹּמֹבֹא בַּנִי בַּסַמְּבַב שִׁנִּ אַטַּ כהו שבוק מנו אמלכנה ויהי

> אובטא בוטכון בה ונת עובדא אוְנַיַנַא וּתְהוֹדַע לְהוֹן יַת וֹשֹוֹער וֹשִׁינוֹ זִים שׁנִמּוֹא וֹנִים

> וֹבַלְּנֵי הַמְּוֹבְיוֹיִא: בבני מאומא בבני שמהו יטֹמנּי מַלִיהוֹן רַבָּנִי אַלָפּי בּלַמִּים בַּסְנוֹ לְעַבַּלְאַ מִמוּוֹ בְּנִילָא בַּנִילָא בַּנִילָ צִּנְלָבוּנוֹ נאַשׁ שַּׁבוֹנו מַכַּבְ הַמָּא װּבָרון

> מלב ויסוברון עמר: פֹטִלֶם זְמֶּיִר יְדִינוּן אָנוּוּן וְיֵיקְלַבְוּן וובונון זְתַ מַּמֵּא בַּבְלַ מִבַּוֹ ווִנִיוּ

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

must do. must walk, and the work that they show them the way wherein they statutes and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

07

hundreds, rulers of fifties, and rulers be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

'. so so all go to their place in peace.' be able to endure, and all this people command thee so, then thou shalt If thou shalt do this thing, and God

רב יומר מכמך: לד, ד), שסים כמוש ע"י ממס וע"י קרם, וכמו מש וגלפס: - גם אחה. לרצום פסרן ומור וע' וקניס: - בי בבד בומך. כוצדו (18) נבל חבול. כמרגומו. ולשונו לשון כמישה פלייש"מרה, כמו וֶהֶשְׁלֶה נְבֵּל (ירמיה ה, יג), פְּנְבֹל שֶׁלֶה מִבֶּפָן וגו' (ישעיה

(91) איעצך ויהי אלהים עמך. בעלס, אמר לו לא סמלך בגבורס (מכילמא פ"ב): היה אחה לעם מול האלהים.

פירושו שהזכיר ופרט סכום מנין השרים, לא וחשוב, וכשחדקדק במנינם ולגבייהו אתי שפיר, מספר המועט חחלה ואח"כ למטה, ר"ל המספר מרובה קודם מספר המועט, ולא הל"ל אלא מחחלה שרי עשרוח בראשונה, ואח"כ בהדרגה כולם, ולפי (מס שפירש"י על כל סשרים כמס סיו. וסוא לכאורס ללא לורך, וסנס באמת מיקן בזס ומירץ קושיא בפסוק, דקמשיב מלמעלס לשש מאות אלף (מנסדרין ית.): שרי מצות. ששת אלפיס סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי עשרות. ששים אלף. דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מיניס בדינא, לאו דיינא סוא (בבא בתרא נמ:): שרי אלפים. סס סיו שש מאות שריס בעלי הבעחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן יהיו דבריהם ושמעין: שנאי בצע. ששוואין אח ממוום בדין, כההיא (12) ואחה חחוה. ברוח סקדש שעליך: אנשי חיל. עשיריס, שאין לריכין לסחניף ולסכיר פניס: אנשי אמח. אלו שלים ומלין בינוסס למקוס, ושואל משפטיס מאמו: הדברים. דברי כיבוסס:

מופָב (מלכים־בּ ג, כד), לשון הווה: (22) ושפטו. וידונין, לשון לווי: והקל מעליך. דבר זה להקל מעליך. והקל, כמון הַבְּבָּד מֶׁם לָבֹּו (שמום ה, ימ), וְהַבּוֹח מֶׁם **EGTCLG, Cf ("2 (Cff 171"q):**

the mountain, saying: 'Thus shalt ְ וּיִבְּׁלְא אַבְּׁיִנ יִּעוֹנְעַ מִּן עִוֹעַר בִיִּע יִּיְ מִּן מִּיִּבֹא בְמִּימִר בִּדִּין the LORD called unto him out of بطيقه لا الأجراب الأجرابية المنهد وجرم خوره الإدورة And Moses went up unto God, and לַלַבוֹע מוּבֹאי encamped before the mount. نَّمُلُّكُمْ ثَرْبُ لَٰئِلًا: למֹוֹלֵא יְמִבֹא שַמֹּן וֹמְרָאֵב in the wilderness; and there Israel صَرَّد رَّيْلَادُ فَطَلُقُد رَيْلًا شِوَا خُمَلُقُدُم لَيُصَرَّدُ wilderness of Sinai, they encamped rwri Rephidim, and were come to the ניּסְעַּנּ מֶרְפִּידִים נִיְבֹאֵנְ מִדְבָּר נִנְּשִׁלִּנִ äŗē'ŗ'□ إلالا And when they were departed from עַנְּע בַּאַנ מִבְבָּר סִינְי: לומא ביון אַנון למולנא day came they into the wilderness of نَشُلَعُمْ مَعْلَمًا مَعْلَنَا فَأَنِمَا نَشِلُهُمْ مَعْلَمُهُ لَمَعْلَنَا لَهُ out of the land of Egypt, the same בְּהָבֶשׁׁ הַשְּׁלִישִׁׁי לְצֵאָת בְּנֵי־ XIX children of Israel were gone forth בּוֹבְעֹאַ שַּׁלְיִעֹאָה לָמִפַּל בַּנִי In the third month after the own land. Z.L. 78F. depart; and he went his way into his रू ांक्ट्रा वंध्रेप श्रंप मंक्रां ग्रंद्री दें। וְשַׁכַּח מִשֶּׁה יָת חֲמוּהִי נַאָּוֹל And Moses let his father-in-law וְבְּלְ הַנְּבְּרָ הַפְּטְּוֹ וְמֶּפּוּטָוּ הָחִי וֹכֹל פּטִינִם וֹמִיר בַּיִנִין אַנוּן: small matter they judged themselves. تَهِجُد يَعْشِر بُحِنَهُ! هُمُ طَهُد هِمَهِ عَهْد شِرَا كَٰذِه طَهُد brought unto Moses, but every seasons: the hard causes they וְּמִּפַּׁמִּנְ אֵטַ עַבְּמֹב בַּבֹּבְ מַנֵּע אָטַ - וֹבִּגֹּנוּ זִטַ מַּמֵּא בַּבַבְ מַבַּוּ זִטַ And they judged the people at all هٰڐ؞ ڶڟۿ؞ؗڡ ڶۿڐ؞ ڴۿڶٮ: and rulers of tens. מאוטא בלנ. שמהו ובלנ. הְעָם שְּׁבֵּי אֲלְפִּים שְּׁבֵּי מֹאָוּת rulers of hundreds, rulers of fifties, מֹלְ מֹמֵּא בַבּוֹנִ אַלְפָּנִ בַבּוֹנִ ¿¿ וֹמִּלְאֶלְ וֹישׁוֹ אִשָּׁם בֹאאָהם מַּלְ... the people, rulers of thousands, - מבלے نشر لاج بھور تہدیا تہما 57 all Israel, and made them heads over נּיִבְּחַׁר מֹמֻׁח צַּנְשִׁי־חַיִּלְ מִכָּלְ וּבְחַר מֹשֶׁה גּוּבְרִין דְּחֵילָא And Moses chose able men out of
 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 < וֹאַבֹּר כֹּלְ דַּאָמָר: his father-in-law, and did all that he _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנָוֹ וַנִּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי 77 So Moses hearkened to the voice of DEL WOLL - ELWR 'RLL FL'Y' - XIX sugox

וְעַדּוֹג לִבְּדָנֹ וֹמִּבְאָל: לאמר כָּה תאַמַר לְבֵּית יַמַּלֶּב מִימָר לָבִית יַמַּלִב וּהָחַנִּי לְבָּנִי

Lτ

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and

(מכילמא פ"ב): וגם כל חעם חזה. אסרן נדב ואביסוא, ושבעיס וקניס סנלויס עמס עמך (מכילמא שס): (ES) וצוך אלהים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, אם ילוה אומך לעשות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא מוכל לעמוד

מעברי. ומרגומו דְּיִינִין פֿינין. מקרפֿום סעליונים סיו לשון לווי, לכך ממורגמין וִידִּינוּן, יַימוּן, יִדִּינוּן, ומקרפֿום סללו לשון (26) ושפטו. וְדְיִינוּן יָמ עַמֶּמֹ: יבראון. מֶיִימִין: ישפוטו הם. כמו ישפטו (במולס) וכן לֹח מַעַבּוּרִי (רוח ב, ח), כמו לח

(I) ביום הזה. בכלש מדש (שבם פו:). לא סיס לכיך לכמוב אלא ביוס ססוא, מסו ביוס סוס, שיסיו דברי מוכס מדשיס עליך (עבילמל פ"ב): (גייר בני משפחמו (מכילמל פ"ב):

במדש פ"א): רידון שם ישראל. כאיש אמד בלב אמד, אבל שאר כל המניות במרעומות ובממלוקת (מכילתא שס): נגד . אלא לסקיש נסיעסן מרפידיס לביאמן למדבר סיני, מס ביאמן למדבר סיני במשובס, אף נסיעמן מרפידיס במשובס (מכילמא (2) ויסעו מרפידים. למה הולרך לחוור ולפרש מהיכן נסעו, והלה כבר כתב שברפידים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, כלילו היום ניתנו:

(3) ומשה עלה. בייס סעני, וכל עליומיו בסעכמס סיו, עוממר וַיַּשְׁבֵּס משֶׁס צַבּׁמֶר (עמומ לד, ד): בה האמר. בלעון סוס ההר. למזרמו, וכל מקוס שממס מולמ נגד, פניס למזרמ (מכילממ שס):

כּוֹפֿו וֹחֲבְום וֹאַבֹא אַטַבָּם אַלָו: יָטוּמָאַ בוּטְגאַב בוּטָאַ

מׁנְלְּעִ מִפֶּׁלְ-עַהַמְּנִם כֹּי-לְי כֵּלְ- יִטְּעִוּן בַּגַהַוּ עַבָּיבִין מִבָּל וּאָמֿבשׁם אָעַבבּבוּנעׁג וֹבוְגִישִׁם לָגַ בְמָגמִבג וֹטַמָּבוּוֹ זֹטַ בֹּנֹמִג

كَلَّدُ مُرْدُدُ نَشِلُكُمْ فَيَ الْمُلْكُمُ فَي الْمُلْكُمُ فِي اللَّهُ فِي الْمُلْكُمُ فِي الْمُلْكُمُ فِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي الللِّلْمُ اللَّهُ فِي اللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ فِي الللَّهُ فِي اللَّهُ فِي الللَّهُ فِي اللَّهُ لِللللَّا لِلللَّهُ וֹלְנִי בַּעֲׁנְתְּ אֶבֶּבְי עַבַּבְּיִם אָּהֶּב

קאַבֶּר אֲמֶׁר צַּנְּהוּ יְהֹנְה: رَزُهُم خَفَرَبُه ٪ فَحِهِ لَكَ لَكُ لَكُ لَا مَقِع نُولَا كُلُمُ بِي أَن فَحِ וּנְבָּאָ מָמֻּע וּנְלֵבֶא לְנַלֵּוֹנָ עַבְּּמֹם וּאָטָא מָמָּע וּלַבָּא לְסָבִּי

النَّهُ حَالِمُكُ هُلِ لِهُ خُلِدٌ، لِنَمُ لِهُ هُذِ _ حَهُلِ نَا فَنَاتُمْ، مَقِٰهُ خِظَلُهُ لَذَ: בְּלְ אֻּמֶּר דִּבֶּר יְהֹוֶה נְצְמֶּה בֹלְ דְּמִלֵּילִ יְיְ נְצְּהַרִי נַאָּהִיב ניּמִנוּ כַּלְעַבְוֹמָם יַנִיבָּוּ וַנְּאָמָרָוּ

> ئندبا خونخنانه: למגלגי ונסולית וחכון כד הוויתון

מַּמְמַנִּא אָבוּ, צַּילִ, כָּלְ אַבְּעָּא: וֹמֹטַׁר אָם הַמְּמִוּמַ שֹּׁמִּמִתְ בֹּלְלָוּ וּכִּמוֹ אִם בַּבַּלָא טַבַבּלוּוּ

<u>ι</u>φμχς: פֹטׁלֹמֹּגֹא צַטְׁמַבָּגַר מֹם כַּנָג ίā□ كلابم بخذرا لْهَقُلُم عَكَدُد كِزُّدُ مَمْكُرُكُم حَكَثُدُم لِهِمِيلِ فَعِيدًا كَلَمَد مَذْخُذًا

فنلأمَّنَّم بنهذرا ليقطَّدرك زرَّ:

נאַטִיבוּ כַּלְ מַּמָא כַּוֹיִבָּא נֹאָמָרוּ

Myself. eagles' wings, and brought you unto Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

speak unto the children of Israel.' are the words which thou shalt of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

LORD commanded him. them all these words which the elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the LORD. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And together, and said: 'All that the And all the people answered

8

וכפדר סוס: לביח יעקב. אלו סנטים, מאמר לסס צלטון רכס: וחגיד לבני ישראל. עונטין ודקדוקין פירט לוכריס,

זורקים חלים ואבני בְּלִישְׁמְרֶאוֹת, והענן מקבלם: ואבא אחכם אלי. כחרגומו: יכנס סחן בי ולא בבני, אף אני עשימי כן, ויפע עללף סָבְּלְהַיס וגו' וַיְבֹּל בֵּין מַבַּנָס וגו' (שמות יד, ימכ), וסיו מלריס אבל סישר סום אינו ממירא אלא מן האדם שמא יורוק בו מך, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נוסנו על כנפיו אומר מועב כנשר הנושה גווליו על כנפיו, שכל שהר העופות נומנים הת בניהם בין רגליהם, לפי שמתירהין מעוף החר שפורת על גביהם, פ"ב). ואונקלום מרגס ואשא, וַשַּׁמְלִים יְמְכוֹן, כמו ואסיע אחכס, מיקן אם הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. שבאו ישראל לרעמסם, שהיו ישראל מפוזרין בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו ליסע וללאח, נקבלו כלם לרעמסם (מכילתא עשימי למולריס, על כמה עבירות היו הייבין לי קודה שנודווגו לכה, ולה נפרעתי מהם הלה על ידכה: אשא אחבם. זה יום (+) אחם ראיחם. לא מפורם היא בידכס, ולא בדברים אני משגר לכס, לא בעדים אני מעיד עליכס, אלא אחם ראיחם. דברים סקשין כגידין (שבת פו. מכילמה בחדש פ"ב):

גרנוים אומם, כך אמם מסיו לי קגולס משאר אומות, ולא מאמרו אמס לצדכס צלי ואין לי אחרים עמכס, ומס יש לי עוד שמסא שאכרות עמכס על שמירת התורה: - סגלה. אולר תביב, כמו וְּפְגָּלַה מְלָבִיס (קהלת ב, ת), כלי יקר ואבנים עובות שהמלכים (a) ועחה. אס עמס מקבלו עליכס, יערב לכס מכאן ואילך, שכל סממלומ קשומ (מכילמא פ"ב): ושמרחם אח בריחי.

לה פחות ולה יותר: (6) ואחם חהיו לי ממלכת כהנים. שריס, פְּמֶס דְפַׁפְּ מְׁמַר, וּבְּנֵי דָוִד פֹּבַנִיס בְּיוּ (שמומל־צ מ, ימ): אלה הדברים. מבמכם וככם כי כי כי בל בארן, והם בעיני ולפני לכלום:

(8) וישב משה אה דברי העם וגר. ביום המחרת שסול יום שלישי, שסרי בסשכמם עלם. וכי לכיך סים משס לסשיב, ללל

בא הכחוב ללמדך דרך ארן ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני, איני צריך להשיב:

: ١٤٠١ ניגר משֶׁר אָת־דִּבְרֵי הַעָּם אֶל־ ממּשׁ נִים בּשׁ יֹאַמֹנוּנ לְמִנְלְם מֹמּשׁ נֹאָב בּשׁ נִינִימִנוּן לְמִּלְם פֿהֹבֵיּנִ וֹאָמֹת עֹהֹם בֹּבַבֹּנֵי בּבוּלְ בִּוֹאָמָת תַּמָּא בַּמַלְּלְיָטִי אַנְלָּג פֿאַ אַלֶּגוּלַ בַּמֹּב בֹמֹב בֹמֹלן מִטַּנְלָג לַנַּ בַּמִּבֹא בַמֹּנֹלְא

וֹכֹבַּסׁוּ מִּמֶּלְנִים: בׁמְּּם נְׁלַבַּאָּטֵּם בַּיִּנְם נַמְּבַוֹר מַמָּא נִיזְמָהָנִנוּ נִמָּא בֵו נִמָּבַר ניּאמֶר יְהנְה אֶל־מֹשֶׁה בֶּף אֶל־

בְּלְ_הָעֶם עַּלְ_הָר סִינְי: בַּנִים הַשְּׁלִשָּׁי יֵבֶד יְהֹנֶה לְעִינֵי וְהְיִי נְכְנִים לַנִּיִם תַּשְּׁלְיִמְּי בָּיוּ

دىۋات: בּלַאַנוּ כַּלְ_נַנָּגָה בַּנִיר מָנָנ השְּמְרָוּ לְבֶּם עַּלְוֹת בְּּהָר וּנְנָעַ וְהִנְּבַּלְמַ אֶת־הְעָם סְבָּיב לֵאמֹר

<u> הַּלְּוּ בְּהַר</u>: אָישׁ לָאׁ יִחְיָה בִּמְשׁרְ הַיּבֶּל ⁸¹ אוֹ־יָרָה יִּיֶּהֶה אִם־בְּהַמָּה אִם־ לא הוגע בו יד בי סקול יסבל לא הקרב ביה יד צרי

à; 100 € 10 בְּלְּם וּלְבַבְּמְ אָנַרְבְּלְּם וּלְכַבָּסִיּ ರೆಜ್ಞಿಗ ಛ[-ಧರ್ಧ ೫೭-

וווו קמָט נט פּטוֹמו ממֹא ַנּלֹאמֶר יָהֹנְה אֶל־מֹשֶׁה הַבָּּה וַאֲמַר יָיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא

ויחורון לבושיהון: וּאַמַר יוָ לִמִשָּׁה אָיזִיל לְנָת

וֹוֹ לַמְוּנוֹ כֹּלְ מַּפֹּא מַלְ סוּוֹבא אַבי בְּיוֹמָא הָלִיתָאָה יִתְּנָלִי ויהון וְמִינִין לְיוֹמָא מְּלִימָאָר

אִנִילִּמֹּלְאִ וִנִילִמֹּוּלְיִּ לסופוע כל גולנד למונא מבלמסב במולא ולמלבר סְחוֹר לְמֵימֵר אָסְהְעַבוּ לְכוֹן ווְסַבְּיִם נְתַ עַּמָּאַ סְּחוֹר

אַנּגּוֹ מִנּבְׁמֻוֹ לְמִסַׁל בַּׁמִנְגָּא: לא יהקיים במינד שופרא ומטבו אם פֿמורא אם אֿנמא אַנוֹרְנָמֹא וֹנוֹרְגִּים אַן אָמָנוֹרַאַּנִי

خ⊏بڜ،۲۲۱: ה ה לא וֹנְעוֹן ביש ה ה ה היונון א ונְחַת מֹשֶׁה מִן שוּרֶאּ לְנָת

> unto the LORD. Moses told the words of the people also believe thee for ever.' And when I speak with thee, and may cloud, that the people may hear 'Lo, I come unto thee in a thick And the LORD said unto Moses:

> them wash their garments, them to-day and to-morrow, and let Go unto the people, and sanctify And the LORD said unto Moses:

people upon mount Sinai. ome down in the sight of all the for the third day the LORD will and be ready against the third day;

mount shall be surely put to death; of it; whosoever toucheth the into the mount, or touch the border heed to yourselves, that ye go not up people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

71

to the mount.' soundeth long, they shall come up it shall not live; when the ram's horn through; whether it be beast or man, shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

washed their garments. sanctified the people; and they mount unto the people, and And Moses went down from the

לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו: רביעי למדש: - אח דברי העם וגוי. משובה על דבר זה שמעתי מהם, שרלונם לשמוע ממך, הינו דומה השומע מפי שלים (9) בעב הענן. צמעלס סענן, וזסו ערפל: הגם בך. גס לגליליס סלליס לחריך: היגד משה הור. ביוס סמחרת שסול

(10) ויאמר הי אל משה. אם כן שמוקיקין לְדַבֵּר שמם, לך אל סעם: וקדשתם. ווימנמם, שיכינו עלמם סיום וממר:

שהר ושמים עשרה מלבה (מכילמה שם), כל הענין ההמור בפרשת והלה המשפטים, והין מוקדם ומהוחר במורה: – לעיני כד (11) והיו נכונים. מוצדליס מאשה (מכילמא פ"ג): ליום השלישי. שסוא ששה צמדש, וצממישי צנה משה את המוצמ ממת

וסלסס, ואמס מוסירס על כך: ונגע בקצהו. אפילו בקלסו: (21) והגבלה. קבע לסס מחומין למימן, שלא יקרבו מן סגבול וסלאס: - לאמר. סגבול אומר לסס סשמרו מעלות מכאן

ילמק סיס: שקרל, וכיון שנסמלק שם רשמין לעלומ: - היובל. הוא שופר של מיל, שכן צערציא קורין לָדְּכֶבָא יוֹבֶלָא. ושופר של מילו של למעה להרץ, כמו יְבֶה צַּיָּם (שמות מו, ד): במשך היובל. כשימשוך היוצל קול הרוך, הוא סימן פלוק שבינה והפפקת (13) ירה יירה. מכאן לנסקלין שסס גדמין לממס (סנסדרין מס.) מצימ ססקילס שסיס גצוס שמי קומום: יירה. יושלך

ناليّٰلا: לְהְּלְחֵּע זֹמְנִם אָלְ-שׁנְּחִנּ אָלְ- לְעַלְטָא וִמִּגוּ לְאִ שִׁפַּׂנִברוּוּ أربه شر غُر لَمْ الله أَرَدُ أَرَدُ لَا يَعْمَد خُمَوْء لَيْ أَمْرِنَا

EQÜÜL: מֹאָב וֹּנִיםְבֹּב בֹּלְ בַיֹּמֹם אַמֶּב פַּפָּנָב לְטִבָּא וֹזִה כִּלְ הַמִּא בּבר מַלְ חַנְיִר וֹלֵלְ מִפֹּר חִוֹלִ מַפּּגר עַּלְ מִנְיָא וֹלֵלְ מִנְפָּרָא י עַבֶּעָׁר וֹנִי, לַגָּע יִבְרַלְּיִם וֹמְּלֵן גַּבּּרָא וֹנִיוִ עַבְּוֹ יִבְּרַלֵּין וֹמְלֵּיְא يزبر خذت بينوخائة جبزت يبين جانهم وذرمهد جمبيد

בְתַּחְהֵית דְּהֶר: בוֹאָבְעִים מּוֹעַמְּטִׁדְיִׁעִ וֹיִּטְׁוֹאָבׁוּ מֵנְמִּבָּאַ בַּגִּוֹ מִּוֹ מָמָּבְנִיִּאַ וּיוֹצֵא מֹשֶׁה אָת־הָעֶם לקרָאת וָאַפּיק מֹשֶׁה יָח עַּמָּא לְקַּדְּמוּת

ロジー: خَمْهُا بَخَدَهُا نَبْقُكُ فَحِرَاثُكُ خَمْرِهُمُ يَعْدَهُمُ يَفَرِّرُهُ فَيُتَدِيدُ خَمَيْتُهُ 81 נַרָד עַּלְיֵּר יְהַנְּה בָּאֵשׁ וַיַּעַל עַשְׁנוֹ מִן בֵּדְם דְּאָהְנְּלִי עַלֹּוֹהִי יְנְ لْلَالِ صَرَرَ مُثِمًّا خَذِهِ ثِنْظَيِّر لِمُثِلًا لَمِيلًا لِمَالِمٌ لِمُصَرِّد فَيْرًا حَيْظِيك

וֹאֹלנוּ בֹלוָג: מְאָב מְמֶהְ יְדַבֶּר וְהָאֶלְהָים לַחָּדְאַ מִשֶּׁה מְמַבִּיל יִמִן בַּרָם رَبْتِر وَبْرُ مَعْفِد مَنْجُكُ لِمِيْرِة رَبِيْرِة مِرْ مَنْفِدٍ * خَيْرُ لِمِعْلَة

לאָר אִטִּרָא:

וֹאִטֹמֹעוּ בֹמִפּוָלֵ, חוּבָא:

בּאַטוּלא וֹוֹת כֹּל מוּוֹא לַטִוֹבָא:

וֹן מִשְׁמַנוֹ בִישִׁ בַּלַבְ:

not neat a woman.' ready against the third day; come And he said unto the people: 'Be

camp trembled. and all the people that were in the the voice of a horn exceeding loud; thick cloud upon the mount, and were thunders and lightnings and a when it was morning, that there And it came to pass on the third day,

part of the mount. God; and they stood at the nether people out of the camp to meet And Moses brought forth the

mount quaked greatly. smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, because the Lord Now mount Sinai was altogether on

spoke, and God answered him by a waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

(+1) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס לעסקיו, הלה מן ססר הל סעס:

- ימיס, שמא הפלוע האשה שכבה ורע לאחר עבילהה והחוור והעמא, אבל מששההה שלשה ימיס כבר הורע מקריה ואינו ראוי אל אשה. כל שלשת ימים הללו, כדי שיהיו הנשים מוצלות ליום השלישי ותהיינה מהורות לקצל מורה, שאם ישמש תוך ג' פו.), ולדברי האומר בששה בחדש נימנו עשרת הדברות, לא הומיף משה כלום, ולשלשת ימים, כמו ליום השלישי: אל ותושו (EI) היו ובונים לשלשת ימים. למוף שלשת ימים, סול יוס רביעי, שהומיף משה יוס לחד מדעמו, כדברי רבי יוסי (שבת
- צַשְ שָׁרְ בַּבּּׁלְתְּם וּדוּ, (ימוקאַרְ דִי כבּ) ' וַשְׁלוּם וַשְׁצָּשְ שָׁרְ בַּבּּׁלְתָּם וֹבִיבִ שָׁם בֹּלִוּ בַ הִ תִּגֹּר (שם כד): (10) בהיוח הבקר. מלמד שקקדים על ידם, מס שלין דרך בשר ודם לעשות כן שיסל סרב ממתין למלמיד, וכן מלינו קום להוריע, ומהור מלממא את הפולמת:
- מכילמא פ"ג), ולא נאמר לקיני בא: בחחחיה ההר. לפי פצומו ברגלי ססר. ומדרשו, שנמלש ססר ממקומו ונכפס עליסס (עב) לקראח האלהים. מגיד שהשכיים ילאה לקראהם כחמן היולא לקראה כלה, וזה שנאמר ה' מִמִּינִי בָּא (דברים לג, ב.
- לבריומיו, כדי לַשַבַּר אַמ סאוון מס שיכולס לשמוע. ביולא בו וְקולוֹ פְּקוֹל מַיָּס רַבִּיִּס (ימוקאל מג, ב), וכי מי נמן קול למיס וסלא לסס. כיולא בו פַּאַרְיֵּש יָשְׁאָג (סִושׁע יאֿ, י), וכי מי נמן כם בארי אלא סיא, והכסוב מושלו כאריה, אלא אנו מכנין ומדמין אומר לומר בוער באם עד לב השמים, ומה מלמוד לומר כבשן, לְשַׁבֵּר אֹם האוון מה שהיא יכולה לשמע, נומן לבריות מימן הניכר ולא מרגס פְנְנָא, וכל עשן שבמקרא נקודיס קמ"ן, מפני שהם שם דבר: הכבשן. של סיד, יכול ככבשן זה ולא יומר, מלמוד (18) עשן כלו. אין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן פח"ח, אלא לשון פעל, כמו אמר, שמר, שמע, לכך חרגומו פָגַן בָּנִיה כגיגית (שבתפת.):
- דבר סקול, כמו שַׁשֶׁר יַשְנֶס בְּמֵׁשׁ (מלכיס־ה יה, כד), על דבר סהש לסורידו: שגבורה אלא אנכי ולא יהיה לך, והקדוש ברוך הוא מסייעו למח בו כח להיוח קולו מגביר ונשמע: - יעננו בקול. יעננו על מממלס לֶשַׁבֶּר חוניסס מס שיכולין לשמוע: - משה ידבר. כשסיס משה מדבר ומשמיע סדברום לישרחל, שסרי לה שמעו מפי (19) הולך וחוק מאד. מנהג הדיוע כל ומן שהוא מאריך למקוע קולו מחליש וכוהה, אבל כאן הולך וחוק מאד, ולמה כך, סום, ואמס מכנס אומו לדמומו לבריומיו כדי לַשַבַּר אֿמ סאוון:

ניּאִמֶּר מִמֻּׁרְאָבְיִּרְיְבְיִרְ לְאִינּבָלְ נִאָּמָר מִמָּר צֵּדָם יִיְ לְאִיפּוּל ننٰحَكَمُه فَل نَفْلًا خَتُو نُعِيِّهِ: יה וְגָם הַכֹּהַנִים הַנְּנְשָׁים אֶל־יְהֹוֶה -לְבֹאְוִנוּ וֹלְפַּלְ מִמֵּנוּ בֶּב: بنير چעם چן بتراره هِذَ بمن جريم بجريم بعباد الهذا الهام بي ניִאִמֶּר יְהְנְתֹ אֶלְ־מֹשֶׁה בֶדְ נִאֲמָר יִיְ לְמִשֶּׁה חוֹת צַּסְהֵיד אָל רָאַשׁ הַהָר נַיָּעַל מֹשֶּׁה: רַאַט הָהָר נִיקְרָא יְהֹנְה לְמִטֶּה לְרֵישׁ מּיּרָא יִקְּדָא יָיָ לְמִשָּׁה ממי ניבֶד יְהֹנְה עַלְ־תַּר סִינַי אָל־ וְאָהְנְלִי יִיְ עַל שוּרָא דְּסִינִי

אָנַרַ בְּבָרָ נְלַבַּאָּנִינִי

₽=:

ולמול בהון ין: שבר וו ושפרשון דלמא lal člita lėlitil jadax

למחזי ויפול מנהון סגי:

לְבִׁישׁ שִּוּבְאׁ וּסְלֵיל מִשָּׁבִי:

שבום לנו מולא לפבומנו: אַמְּה הַעֵּדְהָה בְּנִיּ לֵאמֹר הַנְבֶּל אַרֵי אַהְ אַסְהִירְהָ בָּנָא לָמִיעַר בּ הְעָּׁם לַעַּלְה אָל־הַר סִינָיִ בְּי־ עַמְּא לְמִסַּק לְטוּרָא יְדְסִינִי

אַטַ נאַבַרן אַמָּך וְכִּבַּנִיא נַעַּמָּא וֹאַמֹּר בִיה יִי אָיזִיל חוֹת וֹתְסַּל

خَمَّرُن هُمِـنْبِيَّت ڤاـنڤنُـهُـ يَـٰهُم نڤمير فييا: لْلْحِلْتَارَه لَلْمُو هَذِ الْمُلُو هَمْ نُولِدِيا خُمُومَ خِطْلُه نَا לַּכְּיִלְיִם אַטִּר וְאַבְּוֹלְ הֹפְּוֹבְ

עּאַבְּעוּ בְאַמְּנִי: (סִ) בּאַבְּעוּ לְמָנמּני: XX [וֹנְבַבַּּנַר אֶצְבְנִים אָנַר פֿבְ וּמִבְּיִבְ וֹוֹ זֹנִר פֿבְ פּּנִיֹּמִוֹאִ יַּ בְּיֵבֶׁ מְמֵּׁנִי אֶּלְ_דְּעָׁמְׁם נּיִּאָמֶּר וּנְחַת מְמָּּה לְּנָת עַּמָּא נַאָּמָר

And God spoke all these words,

So Moses went down unto the

LORD, lest He break forth upon break through to come up unto the

let not the priests and the people

up, thou, and Aaron with thee; but

get thee down, and thou shalt come

And the LORD said unto him: 'Go,

us, saying: Set bounds about the

The people cannot come up to

And Moses said unto the LORD:

themselves, lest the LORD break

And let the priests also, that come

to gaze, and many of them perish.

And the LORD said unto Moses:

to the top of the mount; and Moses

mount; and the Lord called Moses

mount Sinai, to the top of the And the LORD came down upon

they break through unto the LORD Go down, charge the people, lest

near to the LORD, sanctify

mount Sinai; for thou didst charge

mount, and sanctify it.'

forth upon them.'

went up.

people, and told them.

XX

57

٤7

77

07

שמים עליונים ומחחונים, והליען על גבי ההר כמלע על המטה, וירד כמה הכבוד עליהם (מכילחה פ"ד): (סב) וירד ה׳ על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, מלמוד לומר פִּי מָן בַשְּׁמַיָּס דְּבַּרְפִּי שָמֶבֶס (שמות כ, יע), למד שֶׁבְּרָפִין

ויקרבו ללד ססר: ונפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, ואפילו סוא ימידי משוב לפני רב (מכילמא שס): יהרסו. כל (IS) העד בעם. המרה צהם שלה לעלות צהר: פן יהרסו וגר. שלה יהרקו את מלצה, על ידי שֶׁמַּחֲנְמָס הל ה'לרחות,

(22) וגם הכהנים. אף הצכורות שהעפודה בהם (ובתים קמו:): - הגנשים אל ה׳. להקריב קרבנות, אף הם אל יממכו על הריפה מפרדה אפיפה הבנין, אף הנפרדין ממלב אנשים הורפים אה המלב:

משיבומס לעלומ: יהקדשו. יהיו מוומניס להחילב על עמדן: פן יפרץ. לשון פרלה, יהרוג בהם ויעשה בהם פרלה:

(24) לך רד. ופעד בסס שנים, שמוכוין אם סאדס קודס מעשה, וחורין ומוכוין אוחו בשעת מעשה (מכיל מאשם): - ועלית (23) לא יובל העם. איני לריך לסעיד בסס, שסרי מומרין ועומדין סס סיוס שלשם ימיס, ולא יוכלו לעלום, שאין לסס רשום:

אל סי: פן יפרץ בם. אף על פי שסיא נקוד העף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך כל מיצה שנקודהה מלאפו"ס, כשהיא צאה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמס, מעה נגע יוחר מאהרן, ואהרן יוחר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרמו את מלבם לעלות אחה ואהרך עמך והכהנים. יכול אף סס עמך, מלמיד לומר ועלים אסס, אמור מעמס, אסס ממילס לעלמך, ואסרן ממילס

(32) ויאמר אליהם. סמרמס זו: במקף, משמנה הנקוד למטף קמ"ן:

The Ten Commandments are presented here in Ta'am Tahton. For the Ten Commandments in Ta'am Elyon, see page 201.

מְּבְדְּיִם: הוֹצֵאְהָיִרְ מֵאֲהֶץ מִצְּרָוֹם מִבָּיִה מֵאַרְעָא מְנְכָּי וְחְוָּה אֵבְיִהְ מִצְּרָיִם מִבָּיה מָצִּרְעָּא:

I am the Lord thy God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

Thou shalt have no other gods

دِ جُمُّاتِينِہ چُاتِ بُھُکُرِدہ بِعَيْدِہ جُمُّ بَهِٰذِہ بِهُٰ جِمَّةٍ بِهِٰ جِمَّةٍ اِ هِدَ وفر:

Thou shalt not make unto thee a graven image, not any manner of likeness, of any thing that is in heaven above, or that is in the water under the earth

before Me.

- (I) וידבר אלחים. אין אלסיס אלא דיין, וכן סוא אותר אָלִסִּיס לֹא מְקַנֵּל (שמות כב, כו) ותכגומו דַּיִּינָא, לפּי שיש פרשיות במורס שאט עשאן אדס מקבל שכר ואס לאו חינו מקבל עליסס פורעניות, יכול אף עשכת סדברות כן, מלמוד לומר וידבר אלסיס, דיין לספרע: אח בל הדברים האלה. מלמד שאמר סקדוש ברוך סוא עשכת סדברות בדבור אחבר, מס שאי אחבל הדברים האלה. מלמד שאמר סקדוש ברוך סוא עשכת סדברות בדבור אחבר, מס שלי אם בן להדס לומר כן, אס כן מס מלמוד לומר עוד אנכי ולא יסיס לך, שחור ופירש על כל דבור ודבור בפני עלמו. (קושיית אס כן כו', פירוש, לפי וס שמוכת מאת כל סדברים האלס, שגם שאר עשכת סדברות בולם אמר סקב"ס בדבור אחד, אס כן מס מלמוד לומר מס בא לסודיענו במס שפרע לשון ב' דברות אלו מסשאר, מדסוליאם בלשון וס שסמשמעות הנלות לומר, באותם סחורס, לא סחויר ללמד על סכלל ילא אלא על ספרע אלו שמי דברות ראשונות ביחיד ודו"ק): לאמר.
- (2) אשר הוצאחיך מארץ מצרים. כדמי סימ ססולסס, שמסיו משועבדים לי. דבר מחר, לפי שנגלס בים כגבור מלחמס ונגלס כמן כוקן מלח רחמיס, שנמחים מצרים ברמי סימ ססולסס, שמסיו משועבדים לי. דבר מחר, לפי שנגלס בים כגבור מלחמס ונגלס כמן כוקן מלח רחמיס, שנחמר וְמַמַּח רַגְּלֶיו ְפְשַּׁשֶׁס לְבְּנַח סַפַּפִּיר (שמום כד, י), זו סימס לפניו בשעת סשעבוד, וכעלס משנים משנגחלו, סימיל וחני משמים במרחים, חל מחמרו שמי רשויות סן (מכילמת פ"ס), חלכי סוח חשר סולחתין מעלרים ועל סים. דבר חחר, לפי שסיו שומעין קולות סרבס, שנחמר חם סקולות, קולות בחין מדי רוחות ומן סשמים ומן סחרן, חל מלחר עברים מחתר רשויות סרבס סן. ולמס חתר לשון יחיד חלסין, לימן פחמון פס למשס ללמד בניגורים במעשס סעגל, וזס סוח שחתר למח שביים לקס מיי יַמֶּרֶר שַּבְּיִים למר לוֹ מיני חומת ללח מביים עברים בהים לכס חתרים, חלח לי לבדי: מביח עברים. מבית פרעס שביים לו, מו חינו חלח מלח מביים לשיי עברים למרים למרר מינים מביים למרר מינים למרך היי, ולח עברים למביים למברים, מלותר לומר ויפדן מבים עברים מיי ולח עברים למברים.
- (2) לא יהיה לך. למס נממר, לפי שנמת למ מעשה לך, מין לי מלמ שלמ יעשה, העשוי כבר מנין שלמ יקיים, מלמיד לומר למ ימיה לך. למס נממר, לפי שנמת למ מעשה לך, מין לי מלמ שלמ יעשה, העשוי כבר מנין שלמ יקיים, מלמיד לומר למ ימיה לך (מכילמת פ"ו).
 אל יהיה לך (מכילמת פ"ו).
 אל יהים להים מחרים ולמי, שגנתי הות בלפי מעלה לקרומם מלהות מצלו. דבר מתר מלהים מתרים, שהם מתרים לעובדיים, לועקים מליהם ותמי, שגנתי הות כמילו הות מתיר מתילם הלהות מכירו מעולם:
 על פני. כל זמן שלני קיים, שלח ממתר למ נמות בדור (מכילמת שם):
- (+) פסל. על שם שנפקל: וכל חמונה. המונה כל דבר אשר צשמים:

וֹמַּל_ובׁמֹּום לַמֵּלֹאָׁוּ: 420 **くみ_**ひ為むごにい

%בְהָהָהוֹן: מַהַּלְמִין בַּנִיֹא לַמִּטְׁמִי בַּעַר וֹמֹלְ בַּר בְבִימָאִ, לְסִוֹאָ, כַּב מֹבוֹגוֹ מֹבְ בַב שַׁבְינַאָּי מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָּחָן עַל בָּנִין אָנוּ אָלֹא וֹנֹ אֶּלְטַוֹּ אָלְ לַנֹּאַ رم برمين جيرا زمم برفخيندرا

and fourth generation of them that upon the children unto the third visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God, them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

نْجُمِمُكُ، מَجُنِكُ، :(٥) י וֹמְמִּע מַסֹב לַאֵּלְפָׁנִם לְאָנִדֹל, וֹמִּדִּגָב מִּגִוּ לְאַלְפָּ, בַּנִּגוֹ

לא תְּשֶׂא אֶת שֶׁם יְהְוָה אֶלְהָוּך לָא תִימִי בִּשְׁמָּא דִּייָ אֶלְהָדּ

אַמָּב וֹמָא אָנוַ מָּמוֹן כַמָּוֹא:(פּ) כְּמֵּנֹא בַּנ כְאַ נֹנֹפַע נִעוֹיָע אָנו לְמִּנִּּא אָנו לָאִ נִוֹפּּנ נִי נִע

זְבָוֹר אֶת־וֹוֹם הַשַּׁבֶּת לְקַדְשׁוֹי:

بَقْهُن نُمْرَ يَنْهُجِد لَمُهُرِنُ هَفَه بِرَمْرا فَخَرَبَ لَنَهُجُنِد خُرِ

تغظنك بخشفيك أبتك غشد אַמָּדו וּבְנְדָּ خلثاكه ווום עמביעי

לְבְוֹשְׁמָּה וּלְנְמֶבה פּפוּבָה:

لاترشر خمُشريد خمُكلُه:

בוו דיר וח יומא דשקתא

וֹן אֶּלְטַבּ לַאִ עַהַּבוּג כַּע שַּׁבָּת לַיהֹוָה וְיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה שַּבְּהָא בֶּרָם

يخظرنك: مَحُدُك لَهَمُانُك بَحُمْرِثُك لَهُمُانُكُ

stranger that is within thy gates; maid-servant, nor thy cattle, nor thy nor thy man-servant, nor thy thou, nor thy son, nor thy daughter, shalt not do any manner of work, unto the Lord thy God, in it thou but the seventh day is a sabbath

Six days shalt thou labour, and do

Remember the sabbath day, to keep

that taketh His name in vain.

commandments.

love Me and keep My

LORD will not hold him guiltless LORD thy God in vain; for the

Thou shalt not take the name of the

thousandth generation of them that

and showing mercy unto the

all thy work;

it holy.

6

(5) אר קנא. מקנא לספרע, ואינו עובר על מדחו למחול על שון עבודם אליליס. כל לצון קנא איפרי"מנע בלע"ו (אייפערוד)

(6) נוצר חסד. שאדס עושה, לשלם שכר עד לאלפיס דור, נמלאת מדס מובה ימירה על מדת פורעניות אחת על חמש מאות, נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשמומוין מעשה אבומיהם בידיהם (פנהדרין כז:):

שוו לארבעה דורות, ווו לאלפים (מוקפתא קומה ד, א):

וסב, (סכאשון לשון מגן, כמכגומו) וס סנשבע למנס ולסבל על של עץ עץ, ועל אבן אבן (שבועות כמ.): (ד) לשוא. (סשני לשון שקר, כמרגומו) פְמֶס דְּמֵימַר מי זהו שבועת שוח, נשבע לשנות את סידוע, על עמוד של אבן שהוא של

ובְּכֹס (שמואל־בּג, מו), וכן פמרונו מנו לבּ לוכור ממיד אֹם יוס השבת, שאס נודמן לך מפץ יפס, מהא מומינו לשבת (בילה מו): ההא שנאמר שַׁמַּמ דְּבֶּר הֱנֹהִים שְׁמַּיִם זוּ שְׁמֶעְמִּי (מהלים פב, יב). זכור לשון פעול הוא, כמו הְבוֹל וְשָׁמֹו (ישעיה כב, יג), הְלוֹךְ וכן לַטְ מִלְבַּם בַּמַּמְמֵוּ וְּּדְלָיִם פַּעַשָּׁה לְּךְּ (דברים כב, ימינ), וכן עֶּרָיַם הַשָּׁה מְּחִיף (ויקרמ ימ, מו) יְבָּעָה יָבֹח עָלֶיִים (דברים כה, ה), (8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכן מְחַלְלֵיה מוֹח יוּמָח (שמוח לא, יד) וּבְיוֹח הַשַּׁבְּח שְׁנֵי כְבָשְׁיִט (במדבר כח, ע),

(10) אמס ובנך ובמך. אלו סקעניס, או אינו אלא גדוליס, אמרח, סרי כבר מוזסרין סס, אלא לא בא אלא לסוסיר גדוליס על (9) ועשיה כל מלאכחך. כשמנה שנה, יסה בעיניך כהילו כל מלהכהך עשויה, שלה מהרהר החר מלהכה (מכילמה פ"ו):

שבימם הקטנים, ווה ששנינו (שבת קכה.)קטן שבה לכבום, הין שומעים לו, מפני ששבימהו עליך:

ַנְיָּקְרָנְיִּי(ס) בּרַךְּ יְהְנָהְ אָת־יָוֹם הַשַּׁבָּת נוֹנִם בּוֹנִם בַּמַּבׁנּגֹּנ הַגַ_כֹּן שַׁשְּׁתַיַנִים מַשְּׁת

رتا ځك:(٥) בְּאַבְּמָר אֲשֶׁר־יָהוָה אֶלהֶיף

<u>ش</u>كّاد: (a) לא טינוֹב לאַ טֹמֹנֹע בֹבמֹנֹ מֹב טַנִּנוּב לֹא טַסְטֵינִג בַּטַבָּבֹנַנַ ני לְאִ טְרְצֶּׁר (ס) לְאִ טִּוֹאֶלָּר (ס)

تَلَمَٰذِ لَا كُمْ كُمُّلًا كُلِمُكَ :(ם) אָמִט במָב וֹמּבֹבוּו וֹאָמִטוַ וֹמִוּבוּן לא תַּהְמָד בֵּיִת בַעֶּהְ לָאַ־תַּהְמֹד

بهم ترخوبت بهم جنك بتفؤه וְבְּלְ הַעְּם אָת הַפּוּלְיה וְבָל עַמָּא חָזוּן יָה קַלִּיָא וְיָה

אָל'הָים פָּן־נָמִיּת: מּמוֹנוּ וֹנְחֵּמְאֹבוּ וֹאַכְ וֹנִבּבׁר מֹמֹנוּ וּנִלַבּגַ וֹלָא וֹטִמַכַּלְ מִמּנֹא מוֹ וּיְאִמְרוּ אֶלְ־מִאֶּה וַבְּבַר אַמְּה וַאֲמַרוּ לְמִאָּה מַלֵּיל אַהְ עִּמִּנְא וּלֹמֹלֵנו מָבַעַב:

> ىر بايك لا يُحَالِم الْكِلَامَ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا אָם עוֹן אַבְעוֹא נוֹן גַּעָּ אָרֵי שָׁהַא יוֹמִין עַּבָּר יִיַ יָת

> ፠ڂڽڐ ڹؾڔڂ ڂڐ: ביירכון יומף על אַרְשָא דַייָ ופר נת אַבוּך ונת אַמָּך בָּדִיל

> סְבַּרוּהָא דְשִׁקְרָא: לא טלמוג וֹפֿמ לא טוונ לא

> נאַמשׁגע נענָבגע נטמבגע נכִב סטמגר אַסט סללב וֹמּלבּיה לא עוומיד בית חברה לא

نگم: مُلَالنانا: נְאָטַ בְּנְבָּוֹ הַלְּאֵלְ הַלְּאַ בִּלְּהֵנִ הְנִינָא בְּנָבָּוֹ נְנִבָּיִא נְנָהָנִ למוְנוֹא וֹנִי עַלְ מִוְפַּבֹא וֹנִייַ

בורם וו גלמא למונו:

hallowed it. blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the LORD that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the LORD made

giveth thee. land which the Lord thy God that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour. not steal. Thou shalt not bear false not commit adultery. Thou shalt Thou shalt not murder. Thou shalt

that is thy neighbour's. nor his ox, nor his ass, nor any thing man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbour's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the and the voice of the horn, and the thunderings, and the lightnings, And all the people perceived the

die. let not God speak with us, lest we thou with us, and we will hear; but And they said unto Moses: 'Speak

בשבם: _ ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בשבי לחס משנס, וקדשו במן שלה סיס יורד בו: (11) וינה ביום השביעי. כניכול סכמיב נעלמו מנוחס, ללמד סימנו קל וחומר לאדס שמלאכחו נעמל וניגיעס שיסא נוח

ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ): (21) למען יאריכון ימיך. אם מכבד יאריכון ימיך, ואם לאו יקלרון, שדברי חורם נועריקון הם נדרשים, מכלל הן לאו

לא מגנוב דבר שמייב עליו מימח ביח דין (סנהדרין פו.): ממון ולהלן בגונב נפשום, אמרם, דבר הלמד מענינו, מה לא הרלה לא הנאף מדבר בדבר שחייבין עליהם מיחה ביה דין, אף . אַישָׁסְ מְּקַם אֶם זְרִיס (ימוקאל עו, לב): - לא חגנוב. בגונב נפשות סכמוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו אלא וס בגונב (13) א הגאף. פֿין ניפֿוף פֿלפֿ בפֿשַמ פֿיש, שנפֿמר מוֹם ייַמַמ כַּנֹפָף וְכַּנֹפֶפֶּמ (ויקרפֿ ב, ו), ופֿומר כְפָשָׁשְ כַּמְנָפֶפֶם פַּתַמ

(מסלים פח, יג. מכילחה שם): לאחרישם שנים עשר מיל, כאורך מחנישם, ומלאכי השרם באין ומסייעין אוחן להחזירם, שנאמר עַלְבֵי לְבָּאֹוֹח יִדֹּדוּן יִדִּדּוּן במקום אחר (שם): - אח הקורות. היולאין מפי הגבורה: - ויגעו. אין נוע אלל זיע (שם): - ויגעהרו מרחוק. היו נרמעין סיס בסס מרש, מלמוד לומר נעשס ונשמע (מכילמא פ"ע): רואים אח הקולות. רואין את סנשמע, שאי אפשר לראות (EI) וכל חעם רואים. מלמד שלא סיס בסס אחד קומא, ומנין שלא סיס בסס אלס, חלמוד לומר ויענו כל סעס, ומנין שלא

چא הְאֶלהָים וּבַעַבֹּוּר מָהַיֵּה אָהְנְּלִי לְכוֹן יָקָרָא דִּייִ וּבְּדִיל עי היראל לבשבור נפות אָתְבֶם אָבִי בְּדִיִל לְנַפְּאָה יָתְבוּוֹ

אָלַ_עְּהְּבֶּׁלְ אָהֶעַרַהְּמִם לְגַּרַ אָנִמִּטִּלִא צַּטִמָּן נְפָּרָא ַנַיַעָּלַר הַעָּם מֵרְהָלַ וּמֹשֶׁר וְקָם עַּמָּא מַרַחִיק וּמֹשֶׁר קָרַיב نايلاقاتات

لَّهُرَبُّت كُر مَالِ لَهُمِّرَات لَيَكُلُّنَارِ مَا هُمَّنُهُ مَكْرِينَ مَقْدِياً: מפמגר שְאַמִּר אָּכְ-בֹּדָּר וֹהְבֹאֹבְ אַמֹּם לְבֹּדָּר וֹהְבֹאֹבְ אַנוּו שׁזִּינוּו אָבּוּ נַיּאִמֶּר יְהְנָהׁ אֶלְ־מֹשֶׁה כָּה נַאָּמָר יִיְ לְמִשֶּׁה כַּדְנָן מֵימַר

다했스[[(0

°° לא תּוֹמְוּן אִשִּׁי אֵלָתִי כַּסָּוּן עַּמְבֶּם:

אָטַ אַאַנְבְּ וֹאָטַ בַּלַבְנִיבַ בַּלַנִי ײַ עַּלְיוֹ אָח־עֹל<u>וֹלִיךְ וְאָח־שָׁלְמֶּירִ</u> מוּבָּח אַבְקה מַצַּשָּׁה־לָי וִיַבַּחָקָ נאַלְהַנִי וְּלְב לָאִ תַּעַּשְׁיִּ לְכֶּם:

עַמְּלִיִם אָמֶהַר אַנְבַיר אָנַר שָּׁנַר שָׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר

אַבָּוְא אַבֶּיִר יִבַרַבְּמִירָ:

מּלְ-פְּנֵינֶם לְבַלְיֵנֵי בַּנִינֵי בַּנִינִי בַּנִינִי מַלְ אַפּּיכִוּן ַנּיֹאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הַעָּם אַל־נַאַמַר מֹשֶׁה לָעַמָּא לָא תַּדְהַלִּוּן

בדיל דלא החובון:

מֹוַבַּע אַנַמִּטֹא טַהַּבָּיג צַבַּנַמָּ עעבדון לכון: יהקסף ודהקלו הדהב לא לא עהבון פֿבמו בּטַבן

הַבּׁנִלְטִי, לְעַפָּׁן אָהָלַע בּוֹבְטִי, ימו שובנ בכל אַנור בַּאַהָביי ווט ולסט טולאָב מו הוֹנַ ינובי דבח עלוהי ית עלונה

> you, that ye sin not.' you, and that His fear may be before Fear not; for God is come to prove And Moses said unto the people:

darkness where God was. Moses drew near unto the thick And the people stood afar off; but

from heaven. seen that I have talked with you children of Israel: Ye yourselves have Thus thou shalt say unto the And the Lord said unto Moses:

make unto you. silver, or gods of gold, ye shall not Ye shall not make with Me—gods of

come unto thee and bless thee. My name to be mentioned I will oxen; in every place where I cause peace-offerings, thy sheep, and thine thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

יראחו. על ידי שכלימס אומו גַכאוי וּמְאָנָס, מדעו כי אין וולמו, ומיכאו מפניו: וגדולס, כמו סָרִימוּ גַם (ישעים פב, י), סָרִיס גַפַּי (שס מט, כצ), וַכַנַּס עַל סַגְּבְּעָס (שס ל, יו), שסוח וקוף: 👚 ובעבור ההיה (17) לבעבור נסוח אחבם. לגדל אחכם בעולס, שילא לכס שם באומות שהוא בכבודו נגלה עליכה: נסוח. לשון הרמה

(18) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילוח, חושך, עון, וערפל, שנאמר וְקָּקָר בּעֵר בְּמָשׁ עַד לֵב קּשָׁמֵיִס חֹשֶׁךְ עָגָן וְעַרְפֶּל

כנסיום ובבמי מדרשום כדרך שלני עושה בבים עולמים, לכך נאמר לא מעשו לכם: בא לסוסיר שלא יומיף על צי, שאס עשית די, סרי סן לפני כאלסי וסב: לא חעשר לכם. לא מאמר, סריני עושס כרוביס בבמי הכרובים, שאמה עושה לעמוד אחי, שלא יהיו של כסף, שאם שניתם לעשומם של כסף, הרי הן לפני כאלהות: האלחד זהב. (02) לא חעשון אחי. לא מעשון דמום שמשי המשמשים לפני במרום (מכילתא פ"י): אלחי בסף. בא להזסיר על המרך. דבר מחר, הרפין השמים ושמי השמים, והלימן על ההר, וכן הוא אומר <u>וי</u>מ שְמִים וַיֵּבְד (חהלים יח, ו. מכילחא פ"ט): ביניסס, מן סַשְּׁמַיִס סִשְׁמִישַ בְּמִיס, וֹמְשׁ הַנִּי לְיַשְׁכֶּךְ וְשַׁלְ סְמְבֶּן סֶרְבָּוֹלְ מָתְמֹשׁ הַבְּירִיס ד, לו), כבודו בשמיס, ומשו וגבורמו על לו פעמיס שלצו חלוק מלסאמין: - בי מן השמים דברתי. וכמוב אחר אומר, וַיֵּבֶד ס'עַל אַר מִינִי, בא אכמוב השלישיו הכריע (פו) כה האמר. גלשון סוס: - אחם ראיחם. יש ספרש גין מס שלדס רולס למס שלחרים משימין לו, שמס שלחרים משימין (דבריס ד, יא). ערפל הוא עב הענן, שאמר לו הנה אָנֹכִי בָּא הַבֶּירְ בְּעַב הָעָבֶן (שמות ימ, מ):

יב, כו), ואין שחיעה בראש המובח (מכילחא פי"א ובחים נח.): אח עולחיך ואח שלמיך. אשר מלאיך ומבקרך. אם לאיך עליו. מֿצֿלו, כמו וְשָּלְיו מַשֵּׁס מְנַשֶּׁס (במדבר בּ, כ), ו מֿינו מֿלמֿ עליי ממש, מלמוד לומר סַבְּשָׁר וְסַדְּס עַל מִוְבַּמ סִ' מֻלֹּסֶייְדּ (דבריס שקיק ממלף אם פלל מובם קנפושם הדמק בשעם הניימן (מכילםף שם): - העשה לי. שמקף מחלם עשייםו לשמי: - ודבחת (וב) מזבה אדמה. ממוצר באדמה, שלא יבננו על גבי עמודים או על גבי כיפין (נ"א בסיס) (מכילמא פי"א). דבר אחר,

تترقم لإكراب تمترخكات לאַ־מִּבְגָה אָהָהָן נְּזִיִּת בַּי חַרְבְּרָּ נאֹם מוֹפֿע אַבֹנִים שַׁמֹּמִשְׁעַ בְּיִ

التلاخية الم מֹוַבַּע אַבֹּוֹוֹ עַהַּבִּיוּ

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

מס וְלְאִי־תַעַּבֶּה

עָּלֶיו: (פּ) معردره جائكن يخشد كالاستوراب بالربال لا بالمع بالورد والرباد والمراب المراب الم

מֹלַ וֹלְא טִפַּט בְּדַרְנִּין עַלְ מֶּרְבָּחִי

be not uncovered thereon. unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

The Haftara is Isaiah 6:1 – 7:6 & 9:5 – 9:6 on page 213. Sepharadim read Isaiah 6:1 – 6:13.

۵۱ ۲۹۲۳۵۰ معومره لَجُذُلِ لَفِيهُ فَمِن لَجُمُّكُ لَا يُعَمِّلُ لَا يُعَلِّمُ لَا يُعَدِّلُ

LŪĠĿL

thou shalt set before them. Now these are the ordinances which

seventh he shall go out free for

years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

IXX

nothing.

□=: יפול לבר חוריו מגו: نَمُّزُك بَرِّهُخَمِْنَ يَمَّعُ كَلَاقَهُ، هَينَ هُدَا يَقْدِنَ بَخِهُخِيَةَ بَنْهُ בּׁ. שֹׁבֹּנִעְ מְּכֹּב מִבֹּנְג מֻהָּ מְּנֹנִם אָנֵג שֹּוֹבוּן מַבֹּבָּא בַּנ וֹמְנִאָּכְ

(22) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס שבתורס רשות, תוץ מג', ולס מובת לבניס תעשה לי, הרי לס וה באס שס, ווסו בית סבתירס, שס ניתן רשות לכסניס לסוכיר שס סמפורש בנשיאת כפיס לברך את סעס: שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרה שביינתי עליך, מכאן אתה למד, שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשביינה ואם בקרך. ירוש לאם עולמיך ואם שלמיך: - בכל המקום אשר אזכיר את שמו. אשר אם למן לך רשום לסוכיר שם סמפורש

איש לאשמו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחח כמה וכמה שלא חבואהו פורענות: . אבנים שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שממילות שלוס אמרה תורה לא תניף עליהם ברול, הממיל שלום בין מ"ד). ועוד, שהמובח ממיל שלום בין ישראל לאביסם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורם ומחבל, והרי דברים קל וחומר, ומה שהמובח נברא להאכיך ימיו של אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף המקלר על המאכיך (מדוח פ"ג עליה. סרי כי זס משמש בלשון פן, שסום דילמם, פן מניף מרבך עליס: ותחללה. סה למדם, שהם סנפה עלים ברול מללה אין אס סללו מלוין, אלא ודאין, וצלצון כאצר סס מצמציס: - גזיה. לצון גויים, צפופלן ומכממן צברול: - בי הרבך הנפת משמש צלשון כאשר. וכן וְאָס שַּקְרִיצִ מִנְשַׁמ בְּפּוּרִיס (ויקרא ב, יד), זו מנחם העומר שהיא חוצה (מכילםא פּי"א), ועל כרחך שְׁלֶמֹוֹת מִּבְּנֶס (דבריס כו, ו). וכן מְס בֶּמֶף מַלְנֶס (שמות כב, כד), תובה הוח, שנחמר וְסִעַבֵּע מַעַבִּיעָנּוּ (דבריס מו, ת), וחף וה משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשה לי מובת אבנים לא מבנה אחהן גוית, שהרי חובה עליך לבנות מובת אבנים, שנאמר שַבְּנִיס

בסס מנסג בזיון, מבירך שסוא בדמות יולרך, ומקפיד על בזיונו, על אחת כמס וכמס: בזיון, וסרי דברים קל ומומר, ומס מבנים סללו שמין בסס דעת לסקפיד על בזיוגן, ממרס מורס סומיל ויש בסס נורך לא מנסג ערוס ממש, שהרי כמיב ועשה להם מכנמי בד, מכל מקוס הרחבת הפסיעות קרוב לגלוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג אשר לא הגלה ערוחך. שעל ידי המעלות אסה לריך להרחיב פסיעותיך, ואף על פי שאינו גלוי (33) ולא חעלה במעלות. כשלמס בונס כבש למובת, לא מעשסו מעלות מעלות, אשקנו"ש בלע"ו (שמופען שמאפלען)

להמשיבה), שנאמר כי לא כלורנו לורם ואויבינו פלילים (דברים לב, לא), כשאויבינו פלילים זהו עדות לעלוי יראמם: ישראל, אל מביאסו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם האלילים להשביחם (מ"א ומוכן לאכול לפני האדם: - לפניהם. ולא לפני עובדי אלילים (גימין פה:), ואפילו ידעה בדין אחד שהם דנין אומו כדיני שדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עלמי להבינם מעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר חשים לפניהם, כשלחן הערוך חשים לפניהם. אמר לו סקצ"ס למשס, לא מעלס על דעמך לומר, אשנס לסס ספרק וססלכס צ' או ג' פעמיס, עד שמסא מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשה דינין לפרשה מובה, לומר לך שהשים סנהדרין אלל המקדש (מ"א המובה): אשר (I) ואלה המשפטים. כל מקוס שנהמת הלה, פפל הה הרהשונים, והלה, מופיף על הרהשונים (שמו"ר ל, צ), מה הרהשונים

AUL: בַּעַל אִשְּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁהְוֹ בּּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אָם בִּעֵיל אָם_בּׁנַפַּׁן וֹבֹאַ בַּנַפַּן נִגֹּאַ אָם_ אַם

بقبازير كإمائات زبريم يوم جروان לו בָנִים צַּוֹ בְּנְוֹת הָאִשֶּׁה וִילְבָּיהָ ×۵-×۲۰۲۲ نقلے با خشت زیک تا۔

〈※ ※紫※ 中草物で: אָנר אָרוֹי אָר אָשׁוֹאָטִין וָאָר בָּנְיִי וֹאִם_אַמָּר יִאָמַרְ עַמְּבֶּר אַעַבְּעִי, וֹאָם מִוּמָר

ַבֿמּבְאָה וֹהַבֹּבוּ (a) בּמוּיוֹנִי וֹבֹּגַּה אַבְּלָּוּ אָנִרַאָּוֹנְיַ النائر الأج_الةِ حُلِ اللهِ اللهُ اللهِ اللهُ اللهِ اللهُ اللهِ الله וְהְהָּיִה אֲבְנְּיִן אֶלְבְנְוֹאֵלְהְיִם וִיקְּרְבָּנִיה רִפּוֹנֵיה, לְקְּדָם

> KÜLL: אַטַעאַ אַטַעי וואַ וָטַפּוַלַ אַטַעוּיבּ

> יפוק בלחודוהי: ילַנָהָא טָהַי לְרַבּוֹנָה וְהִיאָ וטליד ליה בנין או בנן אַהָּהָא אָם בַבּוָנִיה יִמֵּין לֵיה אָטְּהָא

וֹנִט בַּנִג לָא אָפּוָל בַּר שוָבוּנוֹ: בונג בול בעל בעל בעל אַנְיַלַיג

ויהי ליה עבר פלח לעלם: בבוניה יח אורניה במרצעא אַן בַּלְוֹט מוּוּוִטָּא וֹוֹבֹּגַת בּוֹנוֹא וֹלֵבְנִיה לְנִׁת בַּמָּא

> then his wife shall go out with him. out by himself; if he be married, If he come in by himself, he shall go

himself. master's, and he shall go out by wife and her children shall be her she bear him sons or daughters; the If his master give him a wife, and

children; I will not go out free; love my master, my wife, and my But if the servant shall plainly say: I

for ever. with an awl; and he shall serve him master shall bore his ear through door, or unto the door-post; and his God, and shall bring him to the then his master shall bring him unto

דין: לחפשי. למירומ: ְּוְכִי יְמִיךְּ שְׁמִיךְּ עַמְּךְ וְנִמְכִי לְךְּ (וִיקְרִאַ כִּה, למ), הרי מוכר עלמו מפני דוחקו אמור, ומה אני מקיים כי חקנה, בנמכר בביח . אָס מֵּין לוֹ וְנִמְפַּר בְּגְנֵבֶּמֹו (שמום כב, א), או אינו אלא במוכר עלמו מפני דמקו, אבל מכרוהו בים דין לא ילא בשש, כשהוא אומר כי ימכר לך אחיך העברי (דברים טו, יב), לא אמרחי אלא באחיך: 🗈 כי חקנה. מיד בים דין שמכרוהו בגובחו, כמו שנאמר שניס יעבוד, ומס אני מקייס וְסִקְנַמַלְפָּס אֹקָס (ויקראֿ כס, מו), בלקוח מן סכנעניס, אבל בלקוח מישראל יצא בשש, מלמוד לומר (ב) כי חקנה עבד עברי. ענד שסוא ענרי, או אינו אלא ענדו של ענרי, ענד כנעני שלקחתו מישראל, ועליו הוא אומר שש

סכמוב, שסקונס עבד עברי מייב במזונות משמו ובניו (קידושין כב.): (קידושין כ.): אם בעל אשה הוא. ישראלית (תכילתא פ"ב): ויצאה אשחו עמו. וכי תי סכניקס שתלא, אלא תגיד לבושו, בכנף בגדו: 🗆 בגפו יצא. מגיד, שאם לא סיה נשוי מחחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים (3) אם בגפר יבא. שלא סיס נשוי אשה, כמרגומו אם צלמודוסי. ולשון צגפו, צכנפו, שלא בא אלא כמות שסוא, ימידי צמוך

חַסַ סביחס סימנין יונאס, שנאמר טָמִיךְ סָעַבְּרִי אֹו סָעַבְרִיָס (דבריס עו, יצ) מלמד שחף סעבריס יונאס בשש: מלמוד לומר סאשס וילדיס מסיס לאדוניס, סא אינו מדבר אלא בכנענימ, שסרי סעבריס אף סיא יולאס בשש, ואפילו לפני שש (+) אם אדניו יחן לו אשה. מכאן, שסרשות ביד רבו למסור לו שפחס כנענים לסוליד ממנס עבדיס. או אינו אלא בישראלית,

(5) את אשתי משפתס:

שנס קרויס עולס, ולה שיסה עובדו כל המשיס שנס, הלה עובדו עד היובל, בין קמוך בין מופלג: ועבדו לעולם. עד היובל, מו מינו מלמ לעולם כמשמעו, מלמוד לומר ן מִישׁ מָל מִשְׁפַּקְמִּו מָשֻׁבּוּ (ויקר מַ כּס, י), מגיד שממשים ועל שמי המוווות, ואמרמי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעלמו, ירלע בפניהם: בלואר למכשיע) מה נשמנו דלמ ומוווה מכל כלים שבבית, אמר הקב"ה, דלמ ומוווה שהיו עדים במלרים כשפשחמי על המשקוף בני ישראל עבדים, וסלך וקנס אדון לעלמו, מרלע. רבי שמעון סיס דורש מקרא זס כמין חומר, (ר"ל קשר לרור מבושם שמולין וכאי, און ואת ששמעה על הר קיני לא מגנוב, והלך וגנב, מרלע (מכילתא פ"ב), ואם מוכר עלמו, און ששמעה על הר קיני לי לי שַּיְמֶנִים (ויקרם יד, יד), מה להלן הימנים אף כאן הימנים. ומה ראה און להרלע מכל שאר אברים שבגוף, אמר ר' יוחנן בן . או אינו אלא של שמאל, מלמוד לומר און און לגוירה שוה, נאמר כאן ורלע אדוניו אם אונו, ונאמר במלורע פְּנוּך אֿוֶן בַמִּשַּבֶּר המוווה, הקים דלה למוווה, מה מוווה מעומד אף דלה מעומד (קידושין כב:): ורצע אדוניו אה אזנו במרצע. הימניה, שמוווס כשרס לרצוע עליס, מלמוד לומר וְגָמַמָּס בְּטָּוְנוּ וּצַדֶּגֶּמ (דבריס מו, יו), בדלם ולה במוווס, סה מס מלמוד לומר הו הל (6) אל האלהים. לבים דין, לריך שימלך במוכריי שמכרוסי לו (מכילמה פ"ב): אל הדלה או אל המזויה. יכול שהסה

- לְאַ עֹהֵא בֹּהָאָנ עַהְדָּבׁוֹנִם: رْ،، וְבֶּיִרִיִּמְבָּר אָיִשׁ אָתִדְבִּתְּוֹ לְאָמָוֹד
- בְבְגְרַרְבֶה: לְמֹּם נְּבְׁנֵינִ לְאָרֵנְמְמִּלְ לְמִבְּנִינִ אָּנֵוֹן כִּיִנִי בִיִּנִי בְּמִּי לְזִּבְוָנִי 8 (د، ۲٪)[م، جأنا بعية الهجيم الاعتالات جادعات جاب التعالم المارية المعالمة المارية ال אַם בַּהְעַׁ בַּהְנִגָּנְ אַבְנָגִנִי אַהְבַר אַם בּיִהְעַ בַּהָנִנִי בַּנְנָנִי
- הבְּנְוֹת יַצְשֶׁר לְה: וֹאִם_לַבְּנוֹן "נְמֹבְצַנֹּנִי בַּמְמֻבַּּמַ נֹאָם לַבְבַנִינִי נְלַנְּנְעַ בְּנִילְבַּעַ
- בַּסוּתָה וְעַנְתָּהַ לָאִ וֹנְרֶת: יי אָם אַנוֹנִע וֹפֿע לַוִ הָאָנִנִּע אִם אִנּוֹנִנִא וֹסַּב לָוּה וִּיּנִּע · יַּ
- װְצְאָר הְנָם אֵין בְּסֶר: (ס)

- עַבְרַיָּא: לְאַמְעוּ לְאַ טִפּוָל כְּמִפּּלְנוּנוּ וּאָבו וֹזְבּוֹן וּלְבוֹ וֹטְ בָּבְשִׁינִי
- בְּמִמְלַמֶּנִה בַּה:
- בְּנְת יִשְׁרְאֵל יַעְּבָר לַהַּ:
- בְּסִוּתַה וְעְּנְתִּיִה לָא יִמְנַע:
- נטפול מגן דִּלְאַ כְּסָּף: וִאָם הְלִם הְלָת לֹא יַנְּמֶּח לְא וַנְּמֶּח לְנִי וִאָם הְלִח אִבְּין לִא יַנְּבֵיד לֹה

- as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be
- deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt her unto a foreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who
- manner of daughters. he shall deal with her after the And if he espouse her unto his son,
- rights, shall he not diminish. food, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her
- nothing, without money. her, then shall she go out for And if he do not these three unto
- יולסס ברסשי מיברים, מף סומ מינו יולמ ברמשי מיברים: כעבדים כנענים, יכול סעברי יולה ברהשי היברים, מלמוד לומר סעברי הו סעבריה, מקיש עברי לעבריה, מה העבריה הינה יליאומיו, מס עברי יולא בשש וביובל, אף עבריס יולאס בשש וביובל, ומסו לא חלא כלאת סעבריס, לא חלא בראשי איבריס או אינו אלא לא מלא כלאת סעבדים בשש וביובל, מלמוד לומר כי ימכר לך אחיך סעברי או סעברים, מקיש עבריה לעברי לכל בשן ועין, אלא עובדת שש, או עד היובל, או עד שתביא סימנין, וכל הקודה קודה להירוחה, ונותן לה דמי עינה או דמי שינה אינו דין שלא ממכר (ערכין כע:): - לא חצא כצאח העבדים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל זו לא מלא ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכמוב וילאס חנס אין כסף, שאנו דורשים אומו לסימני נערום, שאינס מכורס (ד) וכי ימבר איש אח בחו לאמה. בקמים סכמוב מדבר (מכילמא פ"ג), יכול אפילו סביאם סימים, אמרת קל ומומר,
- שלם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לוה: מאללך: לעם נכרי לא ימשל למכרה. שאינו רשאי למכר לאחר, לא האדון ולא האב (קידושין יה:): בבגדו בה. שנה, נמולה שקניה עבודה כל שנה ושנה בששיה המנה, ועשהה הללך צ' שנים, הרי שלישיה המנה, מול שני שלישיות המנה והלה אללו כאילו היא שכורה אללו, כילד, הרי שקואה במוה ועשמה אללו צ'שנים, אומרים לו, יודע היית שעמידה ללאת למוף שש ימן לה מקום להפדום וללאם, שאף הוא מסייע בפדיונה, ומה הוא מקום שנומן לה, שמגרע מפדיונה במספר השנים שעשמה לאשם, וכמף קניימה הוא כמף קדושיה. וכאן רמו לך הכמוב שמלוה ביעוד, ורמו לך שאינה לכיכה קדושין אמרים: והפדה. (8) אם רעה בעיני אדניה. שלא נשאס מן בעיניו לכנסס (מכילמא פ"ג): אשר לא יעדה. שסיס לו ליעדס ולסכניסס לו
- (9) ואם לבנו ייעדנה. סאדון, מלמד שאף בנו קס מחמיו ליעדס אס ירלס אביו, ואינו לריך לקדושין אחריס, אלא אומר
- מו:): כסותה. למשמעו: ענתה. משמיש: (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה בסוחה ועונחה לא יגרע. מן סממס שייעדלו כנר: שארה. מזונות (כמונות לס, סרי אם מיועדם לי בכסף שקיבל אביך בדמיך: כמשפט הבנות. שאר כסומ ועונס:
- בגין למלוק: לרצוס יליאם צגרוס, ואס לא נאמרו שניהם, הייםי אומר וילאה חנם זו צגרוס, לרך נאמרו שניהם שלא לימן פחחון פה לצעל שאם קדמו סימנים לשש שנים חלא בקן (מכילחא פ"ג), או אינו אומר שחלא אלא בבגרוח (קידושין ד.), חלמוד לומר אין כסף, קודס מימנין, כבר למדנו שמלא, שנאמר סְשָבְרִי אוֹ סְשַבְּרִיָּס וַשְבְּרָיְ שֵׁשׁ שְׁנִיס (דבריס מו, יב), ומסו האמור כאן וילאה מנס, ממס שריבה לעבדים, ומס היא היליאה, ללמדך שמלא בסימוין, ומשהה עמו עוד עד שמביא סימוין, ואם הגיעו שש שנים מפדיונס ומלק, וזס לא יעדס לא לו, ולא לצנו, וסיא לא סיס בידס לפדומ את עלמס: 👚 ויצאה חבם. כיבס לס יליאס לזו יותר (11) ואם שלש אלה לא יעשה לה. אם אחת משלש אלה לא יעשה לה, ומה הן השלש, ייעדים לו, או לבנו, או יגרע

ישנאל עַבָּה אָישׁ נָמָת עָות יוּמָת:

אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִי: ניקטלניה **4%[**@

dieth, shall surely be put to death. He that smiteth a man, so that he

ばいるはない خُرْبُة السَّمْسُ، خُلِدِ مُجْلِهِ يُجْمُد يُسْمُون خِرْبَيهِ يَجْمَدُ خِلْهُ يُسَالِ וַאַּמֶּרְ לַאַ בְּּדְר וְהָאֵלְיָהם אִנָּר יוּדְלָא כְּמֵן לֵיה ימוּן קֵּדָם יִי

إنجراح كرفاء

may flee. will appoint thee a place whither he God cause it to come to hand; then I And if a man lie not in wait, but

٤ı

לְמִוּנוּ: (ס) בְּשְׁרְשָׁהְ מִעְּםְ מִוְּבְּּחִיי הִשְּׁמְהָה לְמִקְשְּׁלֵיה בִּנְכִילה מִוְ מִוֹּבְּחִיי וֹבֿיִנוֹר אָּיִה מַּלְנַהֹמֵינּ לְטַבְוֹיָנְ זֹאָנִי יַבְּהָת וֹּבָר מַלְ טַבְּנִינִי

שבלבניה למקעל:

Mine altar, that he may die. with guile; thou shalt take him from upon his neighbour, to slay him And if a man come presumptuously

, เชฺลูก *ช* "เตฺก: (o) İXÜL

אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִי: מָנְתְ יִדִימָתִי לַאָּבוּהִי よれなはいに

さいじょじ

אַטַבּאַ יַטַבָּאַ יַטַבָּאַ

hand, he shall surely be put to death. selleth him, or if he be found in his And he that stealeth a man, and

his mother, shall be surely put to

And he that smiteth his father, or

מְוֹת יומֶת: (ס) ⁹ וְנְּדֶׁכ אָּגְּהָ וּמְׁכַּׁבַׁוְ וֹנִמְאָא בְּנֹבִוּ וְּנֵבְּיִבְ נַּבְּהָא מִבָּנִּוּ וֹמְבָאִרְ

מדס אפילו נפליס במשמע, מלמוד לומר מכק איש, שאינו חייב עד שיכק בן קיימא, קראוי לקיות איש (מכילמא פ"ד): מכס איש, שומע אני אפילו קמן שסכס וסרג יסא חייב, מלמוד לומר ואיש כי יכס (שס), ולא קמן שסכס. ועוד, כי יכס כל נפש עד שיכם איש, סכס אם האשה ואת הקמן מנין, מלמוד לומר כי יכה כל נפש אדם, אפילו קמן ואפילו אשה. ועוד, אילו נאמר . איש וממ, אינו חייב אלא בסכאה של מימה (סנהדריץ פד:). ואם נאמר מכה איש ולא נאמר ואיש בי יכה, היימי אומר אינו חייב למס נאמר, לפי שנאמר וְאִישׁ פִי יַבֶּס פָל נֶפֶשׁ אֲדֶס מוֹח יוּמָח (ויקרא כד, יו), שומע אני סכאס צלא מיחה, חלמוד לומר מכס (12) מכה איש ומה. כמס כחובים נאמרו בפרשת רולחין, ומס שבידי לפרש למס באו כולס, אפרש: מכה איש ומה.

ווס שסרג במויד נסרג: ושמחי לך מקום. אף במדבר שינום שמס. ואי וס מקוס קולטו, וס ממנס לויס (מכוח יב:): שוגג עולה בסולס ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידיה עליו ומחייבים אוחו לגלוח, נמלא זה שהרג בשוגג גולה, סיו עדים בדבר שיעידו, וה לא נסרג ווה לא גלה, והקב"ה מומנן לפונדק אחד, וה שהרג במויד יושב מחת המולם, ווה שהרג . אמרס מורס מרשעים יצא רשַע, וסאלסיס אנק לידו, במס סכמוב מדבר, בשני בני אדם, אמד סרג שוגג ואחד קרג מזיד, ולא הַפַּקְּמֹנִי מֵרְשָׁעִיס וַנֵּמֹ רֶשַׁע (שמוחֹל־חֹ כד, יג), ומשל הקדמוני היח המורה, שהיח משל הקצ"ה שהוח קדמונו של עולס, והיכך לי (מלכיס־ב ס, ו), מודמן למנוא לי עלס: והאלהים אנה לידו. ולמס מנא ואת מלפניו, סוא שאמר דוד, פַּאַשֶׁר יאמר מָשַל והאלהים אנה לידו. זמן לידו, לשון לא מְאַנֶּה מַבֶּלְיךְ בְשָׁה (מהלים לא, י), לא יָאָנֶה לַפַּדִּיק בָּל אָגַן (מעלי יב, כאֹ), מִמְשַׁנֵּה הוא ימלל (דניאל ז, כה), אף כאן אשר לא לדה, לא לדד למלוא לו שום לד מימה, ואף זה יש להרהר עליו, מכל מקום לשון אורב הוא: יש לחברו באחח ממחלוקח של לד, נחברנו בחלק על לַד מִּנְשֵׁחוּ (ישעיה בוו, יב), לְדָּה מֹוֹרֶה (שמואל־ה כ, כ), וְמִלְּין לְלַד עִנְּמָׁה שלו לודס, וזסו פועל שלו לד. ואומר אני פסרונו כסרגומו ודלא כמן ליס. ומנחס חברו בחלק לד ליד, ואין אני מודס לו, ואס יא). ולא ימכן לומר לדס לשון סלד ליד, שלידמ חיום אין נופל ס"א בפועל שלה, ושס דבר בה ליד, וזה שם דבר בו לדייה ופועל (13) ואשר לא צדה. לה הרב לו ולה נמכוין. לדס לשון הרב, וכן הוה הומר וְשַׁמָּה נֻבֶּה הֶת נַפְשָׁי לְקַמְמָּה (שמוהל-ה כד,

מקמנו למומ (סנהדרין לה:, יומא פה.): וסרופא וסרודה בנו וחלמידו, שאף על פי שהם מזידין, אין מערימין: - מעם מזבחי. אם היה כהן ורולה לעצוד עצודה, וסאב סמכם אם בנו, וסרב סרודס אם מלמידו, וסשוגג, מלמוד לומר וכי יזיד ולא שוגג, לסרגו בערמס ולא שלים בים דיץ (+1) וכי יזיד. למס נאמר, לפי שנאמר מכס איש וגו', שומע אני אפילו רופא שסמים, ושלים בים דין שסמים במלקום ארבעיס,

- במימס. ואינו סייב אלא בסכאס שיש בס מבורס (סנסדריץ פד:): - אברו ואמו. או זס או זס: - מווח יומוח. במנק: (פו) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על החובל בחבירו שהוא בחשלומין ולא במיחה, הולרך לומר על החובל באביו שהוא

משה מניץ, מלמוד לומר וגונג נפש (שס), לכך הולרכו שניהס, מה שחמר וה גלה זה (מכילחה פ"ס): 👚 ונמצא בידו. שרחוהו או טומטוס או אידרוגינוס שגנבו מנין, חלמוד לומר וגונב איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונב איש, איל לי אלא גונב איש, גונב (16) וגגב איש ומכרו. למה נאמר, לפי שנאמר פי ישָנָא איש בּבֶּ נֶשֶׁשׁ מַטֶּׁפֶי (דברים כד, ו), אין לי אלא איש שגיב נפש, אשר

רימֶת: (ס) לי ומֹלַבִּץ אָבָוּוּ rxair

למית ונפל למשבר: אָם בַמְּנִינִ בַּאָבוֹ אַן בַאָּנִרְף וֹלְאַ בְּבִירְמֵינִאַ וֹלְאַ יִמִים וִיפּוּלְ

נטֿן וָרַפָּא יָרַפָּא: (ס) משְׁעַנְּחָוּ וְנְקֵּח חַפַּׁבֶּח ַרְאַ שְׁבְּחָוֹ בְּרִייִה וִיהֵי זָכָא טְחָנָא לְחוֹר

[한민: אַמְּטוּ בַּשְּׁבֶּט וּמֵט תַּחַר יְדְוּ נְקָם אֵי נָר אַנְמִיה בְּשִּׁלָטְן וּימוּר איי וְקְירַיַבֶּהְ אִישׁ אָתַ־עַבְדְּרֹוּ אַוֹ אָתַרַ נַאֲבֵר יִמְתֵּי גָּבָר יְתַ עַבְּדֵּיה

יָשַׁם בָי כַסְפַּוֹ הְוּא: (ס) יים אַנְ אִם יָוֹם אָוֹ יוֹמָיִם יַשְּׁמָּדׁ לָאִ בְּרַם אִם ִיוֹמָא אוֹ מְּבֵין יוֹמִין יִמִּין

> אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִּי מות ודילוט לאַבוהי ごびはいじ

7=:471: לבר גע עלבייה קאַלגא או لَحْدِيْكِا كَالْهُمُ لَا لَكَتْكِيهُمْ لَكُلِّدَ يَزْهُمُ لَا يُنْظُلُهُمْ الْكُلِّدَ يَنْهُمُ لَا يُنْظُلُهُ

نهذرت: בוטְלַנִיה וְמֵין וַאָּנַר אַסְיָא אם לאים וְהִהְהַלְּבְּ בַּהָוּץ עַּלִי אָם יִקוּם וִיהַלֵּיף בְּבָרָא עַל

ישׁבוני ג'בוש אַשַּׁבוֹא נשבון:

וטפות לא וטבן אָבו כּסָפּוּה

mother, shall surely be put to death. And he that curseth his father or his

fist, and he die not, but keep his the other with a stone, or with his And if men contend, and one smite

cause him to be thoroughly healed. for the loss of his time, and shall smote him be quit; only he shall pay upon his staff, then shall he that

if he rise again, and walk abroad

be punished. die under his hand, he shall surely his bondwoman, with a rod, and he And if a man smite his bondman, or

punished; for he is his money. day or two, he shall not be Notwithstanding if he continue a

לקללס, ומר סבר לא מקשינן (שס): - סיא. והפסיק הענין וכחב וגונב איש בין מכה אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונכאה לי היינו פלוגחא, דמר סבר מקשינן הכאה שדים שגופו ומכרו, וומלס פידו כפר קודס מכירס (פוסדרין פס:): – מוח יומח. במוק. כל מימס סלמורס במורס פמס, מוק

(שם כ, כו), ובמקלל מביו וממו נממר דְמָיו בֹּו (מ"כ פּי קדושים קידושין ל:): לסוליא אם הקטן: - מודז יומה. בסקילה. וכל מקוס שנאמר דמיו בו, בסקילה, ובנין אב לכולם, בָּאֶבֶן יִרְגָּמוּ אֹמָס דְּמֵישֶׁס בָּס . אביר, אשה שקללה אם אביה מנין, מלמוד לומר ומקלל אביו ואמו, סחס, בין איש ובין אשה, אם כן למה נאמר איש אשר יקלל (דו) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר אִישׁ אָישׁ אָשָׁי יִקְלַל אָם אָבִּיו (ויקרא כ, ט), אין לי אלא איש שקלל אם

נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. כמרגומו ויפל לבועלן, למולי שמבעלו ממלאכמו: (18) וכי יריבון אנשים. למס נאמר, לפי שנאמר עין מחם עין, לא למדנו אלא דמי איבריו, אבל שבה ורפוי לא למדנו, לכך

שומר קשופין, שסרי אף לפחר סחולי פינו רפוי למלפכח יד ורגל, וסוא כבר נחן לו מחמח נוקו דמי ידו ורגלו, שנפמר יד חחח נקס סמכס: - רק שבחו. בעול מלאכמו מחמם סמולי, אם קעע ידו או רגלו, כואין בעול מלאכמו מחמם סמולי, כאילו סוא שמובשים אומו עד שגראם אם ימרפא זה, וכן משמעו, כשקס זה והלך על משענמו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא יקוס זה, לא (19) על משענחו. על צוריי וכחו (מכילחה שם): ונקה המכה. וכי חעלה על דעתך שיסרג וה שלה סרג, הלה ללמדך כהן,

מַבְבּ נְמַמֶּט נְּלַם בְּבִיּט (ויקראַ בו, כה): אבר שסיא כדי למוח בסכאס זו, עבד סקל לא כל שכן: נקם ינקם. מיחח סייף (סנסדרין נב: מכילחא פ"ו), וכן סיא אומר גירסמ כא"ס) סכסו, וסלא דבריס קל ומומכ, מס ישכאל חמור אין חייב עליו אלא אס כן סכסו בדבר שיש בו כדי לסמים, ועל אפילו אין בו כדי להמים, מלמוד לומר בישראל, וְאָם בְּאָבֶן יֶד אֲשֶׁר יְמוּת בְּה (במדבר לה, יו) (או בכלי עך יד אשר ימוח בו. נדון בדין יוס או יומיס, שאס לא מת תחת ידו ושסס מעת לעת פעור: 🗆 בשבט. כשיש בו כדי לסמית סכתוב מדבר, או אינו מס כספו קנוי לו עולמים, אף עבד סקנוי לו עולמים, וסרי סיס בכלל מכס איש ומם, אלא בא סכמוב וסוציאו מן סכלל, לסיום (02) וכי יכה איש את עבדו או את אמתו. בעבד כנעני סכמוב מדבר, מו מינו מלמ בעברי, מלמוד לומר כי כקפו סול, יד רגל מחח רגל: ורפא ירפא. כחרגומו, ישלם שכר סרופא (בבא קמא פס:):

4445: וליוס, וס מעם לעם (מכילחל פ"ו): לא יוקם כי כספו הוא. סל לחר שסכסו, אף על פי ששסס מעם לעם קודס שמם, (IS) אך אם יום אי יומים יעמוד לא יוקם. אס על יוס אחד הוא פעור על יומיס לא כל שכן, אלא יוס שהוא כיומיס,

97	וְבְּיִרִיַבֶּה אִישׁ אָת־עֵין עַבְּדָּוֹ אִיֹּד אָת־עֵין אַמְהָוֹ וְשְׁחֲהָה לֵחְפְּשָׁי יְשִׁלְּחֲנִּי תַּחַת עֵינְוֹ:	נאַבי ימִחֵי גָּבָר יָח עִינְא הְעַבְּבִיה אֹ יָח עִינָא הְאַמְחֵיה יִמְבְּלְנָה לְבָר חוֹרִין יִפְּטְרְנֵיה חֲלֶף עִינִיה:	And if a man smite the eye of his bondman, or the eye of his bondwoman, and destroy it, he shall let him go free for his eye's sake.	97
Şτ	קּוּיָּה מַחַת כְּוֹיְּה פֵּצִע מַחַת פָּצַע חַבּוּרָה מַחַת חַבּירֶה: (ס)	פּּרְעָא מַשְׁלּוֹפִי חֲלֶךּ מַשְׁלּוֹפִי: פּּרְעָא מַשְׁלּוֹפִי חֲלֶרְ מַשְׁלּוֹפִי:	burning for burning, wound for wound, stripe.	\$7
† 7	מַּחַת יְּר בֻגֶּל מַחַת בֻגֶּל: זְיִן מַּחַת שְּׁוֹ שֵּׁו מַחַת שֵׁוֹ יָּר	֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֡֝֝	eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,	7 7
ध्य	נְאָם־אָסְוֹן יִהְנָה וְנָתַמָּה נָפָשׁ מַחַת נְפָשׁ:	וְאָם מִנְטָא נְםֵי נְתָּפֵּלוּ נָפָּמָא מְאָם מִנְטָא נְםִי נְתָפֵּלוּ נָפָּמָא	But if any harm follow, then thou shalt give life for life,	६७
रर	בְּפְּלְלֶנְים: יְהָנִית מְּלְיִוֹ בָּעַל הֲאִשְּׁה וְנְתָּוֹ הָהָה אָסְוֹן עְנִישׁ יִעְנָשׁ כְּאֲשָׁר הָרָה אָסְוֹן עְנִישׁ יִלְבָּיה וְלְאָ הַלְלְנִים:	בְּאִטְּטְׁא וְנְטֵּנִן מְמָנִמָּנְתְ בַּנְּנְלָּגְּא: בְּמָא בְּנְמָנִּנְ הַבְּנְטָנִ בַּמְּלְטִּ וְלָא נְיֵנִי מִנְטִּא אָטִוּלְאָטִ נִטִּיּנִּ אָטְׁטָא מְתַּבְּנָא וְנָפְּׁטָנִן וְלְבָּנִיא וֹאָבִנְ נִלְבָּנוֹ וְנִמְּטֵּנִן	And if men strive together, and hurt a woman with child, so that her fruit depart, and yet no harm follow, he shall be surely fined, according as the woman's husband shall lay upon him; and he shall pay as the judges determine.	रर

(22) וכר יגצו אנשים. זס עס זס, ונמכוון לסכומ את מביכר, וסכה את האשה (מכילתא פ"מ): ונגפו. אין נגיפה אלא לשון דמיפה והכאה, כמו קן קוף בְּמָבֶן רַגְּלֶךְ (מהלים לא, יב), וּבְּמֶרֶם יִמְנִּהְפּוּ רַגְּלֵיכֶם (ירמים יג, מו), וּלְמֶבֶן נֵגֶף (ישעיה ת, יד): ולא יהיה אסון באשה: ענוש יענש. לשלם דמי ולדוח לבעל שנין אחים כמה היתה כהירה להמכר בשוק, להעלות בדמים בשניל הריוה אסון באשר ישיה עליו וגרי. כאים בשנים יענש יענש. יגבו ממון ממנו, כמון שְנְשׁבְּמֶּן (דברים כב, ימ): באשר ישיה עליו וגרי. כשימבעו הבעל בבית דין להשים עליו עונש על רך: ונהן. המכה דמי ולדוח: בפללים. על פי הדיינים:

כשימבעני הבענ בבים דין נהשים עניו עונם ענ כך: - ונחן. המכה דמי ונדום: - בפרקים. ענ פי הדיינים: (23) - ואם אסון יהיה. באשה: - ונחח נפשי חחח נפשי רבומינו מולקין בדבר (שנהדרין עמ.), יש אומרים נפש ממש, ויש אמרים ממון אבל לא נפש ממש, שהממכוין להרוג אם זה זהרג אם זה פעור ממימה, ומשלם ליורשיו דמיו כמו שהיה נמכר

בסוק: (24) עין החה עין. סימא עין מביכו, נומן לו דמי עינו כמה שפחמו דמיו למכור בשוק, וכן כולם, ולא נמילת אבר ממש, כמו

שדרשו רבומינו בפרק המובל (בבל קמל פד.):

(32) בויה חחח בויה. מכום לש. ועד עכשיו דבר במבלה שיש בה פתח דמים, ועכשיו בשלין בה פתח דמים ללל לער, כגון כוולו בשפוד על לפרניו, לומדים כמה לדם כיולל בזה רולה לימול להיום מלשער כך: פצע. היל מכה המולילה דם, בגון כוולו בשפוד על לפרניו, לומדים כמה לדם כיולל בזה רולה לימול להיום מלשער כך: פצע. היל מכה המולילה דם, שבלע אם בשכו, נפר"דור בלע"ו (אפענע וולונדע) הכל לפי מה שהים, אם יש בו פתח דמים נוחן ולק, ולם נפל למשכב נוחן שבת ורפוי ובשתולער. ומקרל זה ימר הול, ובהחובל דרשיהו רבותה כבומים למינו מלער לפילו במקום נוחן, שלף על פי שנימן לו במה בכל מה שירלה, ללל לומרים יש לו למתכה במה דמינו מלער כל כך, וזה מתכה בברול ולערו: חבורה. היל מכה שהדם נלרו בה ולינו יולל, ללל שמחדים הצשר כנגדו, ולשון מבורה על"ו בלע"ו (פפלעקן) כמו וְנְמֵר שַבְּרְבְּיִם יִנְיִם יִמִּלְיף (שמות יב, ז), על שם שהדלם נוקש עליו: (שלמג) וכן שְּרָפּים הַדִּים מקיפן קידום, מבומות ברוח. וכן וְעַל הַמַשְׁלִיף (שמות יב, ז), על שם שהדלם נוקש עליו:

(62) אח עין עבדו. כנעני, אלל עברי אינו יולא בשן ועין, כמו שאמרנו אלל לא מלא כלאת סעבדים: החחת עינו. וכן בכ"ד כאשי אברים, אלצעות סידים וסרגלים, ושמי אונים, וסחומם, וכאש סגויס שסוא גיד סאמס. ולמס נאמר שן ועין, שאס נאמר עין ולא נאמר שן, סיימי אומר, מס עין שנברא עמו אף כל שנברא עמו, וסרי שן לא נברא עמו. ואס נאמר שן ולא נאמר עין, סיימי אומר, אפילו שן מינוק שיש לה חליפין, לכך נאמר עין (מכילחא פ"ע):

Wir: (a) يَظِيرُ كِلْلَهُمْ، يَمَذِلُكُ، فَلَالَ لِيَمَرُفَيَهِ يَظِيرُ خُرِدَ لَائِدًا

تشد ئكد: וֹלַאִּ וֹאַכֹּלְ אָנוַ בֹּתִּּרָוּ וּלַמַּל 82 אַשָּׁה נְמָת סָלִּוּל יִסְּבֵל הַשִּׁוֹר וְבֶּר יַנְּח שָׁוֹר אָת־אָּרשׁ אָנ אָת דַּ

עַשִּוּרְ יִפְּלֵלְ וְנִּם_בְּעָּלְיִוּ יִימֶּע: וְאָמֹּע עָצֹּ אַנְאָ אָנָאַ אַנְאָאָמַיִי oz שׁלְאָם וֹעוּמֹג בֹּבְעִּלְיִוּ וְלָאָ וַאָּם שׁוֹר נַגָּה הֿוּא מִהְמִל

וּפֿאָן פֿכָל אַאָב_יוּאָט מֿלָיני: יּ אִם_כִפָּר וּוּמָּת מִּלְיוּ וֹלִתַּן פֹּדְיוֹן

त्रुत :ष्क्षंत देरः אַוּ־בָן יְגָּח אִיַּבָת יְגָּח פַמִּשְׁפָּט אִיֹּ לְבָר יִשְּׁרָאֵל יִנַּח תּוֹרָא אִוּ

לְאַבְּנְּנִו נְתַּמֵּנְר נִפְּלֵלְ: (ס) حُمْكا بَعْدِيْمَا مُكْذِرَت نَقَارَ فِهَدُنُهُ خَمْفُهُ فَكُرْفَدًا فَكُمْدًا אַם עָבֶר יגָּח הַשְּׁוֹר צֵּוֹ אָבָהָה אָם לִעַבְרָא יגַּח הּוֹרָא אִוֹ

יפְּטְרְבֵּיה חֲלֶךְ שִׁבֵּיה: נֹאָם הָוֹ הַבְּבַיוּ אָנְהָוֹ אַמְטַוֹי נֹאָם הָוֹגָא בַּהַבַבוּנ אַנְ הָוֹגָא

זָבְא: יָת בַּסְבֵיה וּמָבִיה דְּתּוֹבָא יָהֵי וֹטֹבׁנִים שוָבֹא וֹלַא וֹטֹאָכֹוּל אַן וֹע אַטֹעֹא וּמוּט אַטֹבוֹמֹא וֹאָבוּ נֹנַע שַנָבֹא נֹע נּוּבֹבֹא

:יובקטיל: אַטאַ שוָבֿאַ וֹטַבוּגִים וֹאַל מָבוּיה ולא ומביה ווקטול גבר או ימְיְקְמַנְיִי וְאָטַסְתַר בְּמָרֵיה וֹאָם שוֶר נֹנָּח הוּא מָאָטַמָּלָי

يركاله: פורקן נפשיה ככל הישוון אָם מַמִּוּן וֹּהַנּוּן הַּבְוָטִי וֹנִשֵּׁין

יְהַעְּבֵיה כֵיה: לַבֿע וֹמָבֹאָל וּנַע כַּבוּנִא בַבוּוֹ

ימין לְובוּנִיה וְתוֹבָא יִתְּרָבּי

tooth's sake. he shall let him go free for his tooth, or his bondwoman's tooth, And if he smite out his bondman's

shall be quit. be eaten; but the owner of the ox surely stoned, and its flesh shall not woman, that they die, the ox shall be And if an ox gore a man or a

and its owner also shall be pur to a woman; the ox shall be stoned, kept it in, but it hath killed a man or given to its owner, and he hath not time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

.mid noqu bisl redemption of his life whatsoever is then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

judgment shall it be done unto him. gored a daughter, according to this Whether it have gored a son, or have

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

78

בעליו יומח, סולרך לומר בחס ובעל סשור נקי: נקי מוכסיו ואין לו בהם הואה של כלום, זהו מדרשו (פסחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, לפי שואמר במועד, וגם שאפילו שחמו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, בהנאה מנין, חלמוד לומר ובעל השור נקי, כאדם האומר לחברו יצא פלוני ממשמע שנאמר שקול ישקל השור, איני יודע שסוא נצלה, ונצלה אמורה צאכילה, אלא מה חלמוד לומר ולא יאכל את צשרו, (82) וכי יגח שור. אמד שור ואמד כל בסמס ומיס ועוף, אלא שדבר סכמוב בסווס (בבא קמא נד:): ולא יאכל אה בשרו.

לס, מו), על כליחחו אחם סוכגו, ואי אחם סוכגו על כליחח שוכו (סנסדכין מו:): מניין, מלמוד לומר וסמים: - וגם בעליו יומה. בידי שמיס, יכול בידי אדס, מלמוד לומר מוח יותַם סַמַּבֶּס רֹצָם סוּא (במדבר (בראשים מג, ג): - והמיח איש וגוי. לפי שנאמר כי יגח, אין לי אלא שהמימו בנגיחה, המימו בנשיכה, דמיפה, ובעימה, (es) מחמל שלשום. סרי שלש נגימום (מכילמה פ"י): והועד בבעליו. לשון המרהה בעדים, כמו הָעַד הַעַּד בְּעָד הַבָּעַ

כופר: ונחן פדירן נפשו. דמי ניוק, דברי רבי ישמעלל. רבי עקיבל לומר, דמי מזיק (בבל קמל כו.): (0.5) אם כופר יושה עליו. אם זה אינו מלוי, והרי הוא כמו אם כמף מלוה, לשון אשר, זה משפטו, שישימו עליו בים דין

מלמוד לומר או בן יגם וגו', לחייב על הקטנים כגדולים (מכילחא נויקין פי"א): (וצ) או בן יגה. צן שסים קטן: - או בה. שסים קטנס, לפי שנסתר וסתים היש הו ששס, יכול הינו חייב הלה על סגדולים,

שמינו שום מלא דינר. וסשקל משקלו ד' זסובים, שהם מלי מונקיא למשקל הישר של קלוני"א: (28) אם עבד או אמה. כנענייס (מכילמה שם): שלשים שקלים יחן. גוירם הכתוב הוה, בין שהוה שוה הלף ווו, בין

שְׁמְּה שִׁוֹר אָוֹ חֲמִוֹר: וֹבְבֵב אָנְהָ בְּב וֹלְאִ וֹבַפֹּנוּ וֹלְפַּלְ- וַבְּבוֹ יִּנְב וּנְלְאִ וֹבַפֹּינִיִּנִי נְּ ְרְרִיוִפְּתָּח אֵישׁ בַּוֹר אֵוֹ בְּיִר נַאֲרֵי וִפְתַּח גְּבָר גּוּב אוֹ אֲרֵי

﴿خُمُّ إِنَّا لَٰكِقُلَا تُكْثُلُ خُلِيا (م)

ಗ್ರಥ ಭಿರ್ಧ ಭಿರ್ಗ : הַחַי' וְחְצָּי אָת־כַּסְפֹּוֹ וְגָם אָת־ חּוֹרָא חַנְא וְיִפְּלְגוּו יָת כַּסְפֵּיה יני בעה נמת ומקרו אַת־השור דִּיִּיִבְרוּ וִימוּת וִיִּבְּנוּן יָת

תַשִּׁיר וְהַמֶּת יֶהְיָה־לְּוֹּ: (ס) בּמְלְוֹנ מִבְּם וֹמִבִּם מִוּב טֹטַנוּ 6 and 6 and 6 and 6 אַן נוֹדַע כַּי שָׁוֹר נַגָּּח הוּאַ

וּנפּוָל מַמָּן תּוֹרָא אוַ חַמָּרָא:

المارك الما וְמִיב לְמֶּבוְנִי וּמִימָא וְבִי מְרֵיה דְּגוּבָא יְשַׁלֵּים כַּסָפָּא

ואַב זְת דְמֵי מִיהָא וִפְּלְגוּוֹ: וֹב'. יַּגַּוֹב אָוִר אָישׁ אָנר אָנד וֹאָבי יִגּוּף חּוֹר הַגָּבָר יָת חּוֹרָא

ندرين שוְבֹא שַבְלַב שוְבֹא וּמִימָא וִבִּי נְטְבִיה מָבִיה שַׁלְמָא יִשַּׁלִים עוא מאטמל, ומבלמוָני, וֹלָא אָן אַטֹנֹבַת אָבַנ טַנָּב נֹנָּבו

> and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it, And if a man shall open a pit, or if a

٤٤

shall be his. owner of them, and the dead beast good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

and the dead also they shall divide. the live ox, and divide the price of it; so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

כשור, ולה נהמר שור והמור הלה שור ולה הדם המור ולה כלים (שם נג:): שנאמר למען ינוח שורך וחמורך, מה להלן כל בהמה וחיה כשור, שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמחך, אף כאן כל בהמה וחיה סכמוב (שס ג.): שור או חמור. סול סדין לכל בסמס ומיס, שבכל מקוס שנלמר שור וממור, לנו למדין לומו שור מוב מג שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא נא.): ולא יכסנו. הא אם כסהו פעור, ובחופר ברשות הרבים דבר (33) וכי יפחח איש בוד. שהיה מנוקה וגלהו: או כי יכרה. למה נאמר, אם על הפתימה הייצ על הכרייה לא כל

(מכילמה פי"ה בבה קמה י:): לא מודבן סכא מודבן סכא): - והמת יהיה לו. לניוק, שמין את סנבלס וניטלס בדמיס, ומשלס לו סמויק עליס משלומי נוקר מירך בגמ' בפרק קמא דבבא קמא רב סוגא בריס דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל מעלעלי כל מילי מיעב סוא, דאי בסף ישיב לבעליו. ישיב, לרצוח שום כסף ואפילו סוצין (שם ז.), (וסא דכחיצ מיעצ שדסו וכחב רש"י שהניוקין מן סעידים, (48) בעל הבוד. בעל המקלה, אף על פי שאין הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הרמוב בעליו להתחייב עליו בנוקיו:

dαd αι:): שור שוה מנה שנגם שור שוה המש מאום זוו, אינו נוטל אלא את השור, שלא נתחייב החם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא ללמד שאין החם משלם אלא מגופו, ואם נגח ומח אח"כ, אין הניוק נועל אלא הנצלה, ואם אינה מגעח לחלי נוקו יפסיד. או שמין לו אם הנבלה, ומה שפחחו דמיו בשביל המיחה נועל חלי הפחח והולך. ולמה אמר הכחוב בלשון הוה ולא אמר ישלם חליו, ממועד. על כרחך לא דבר סכחוב אלא בשוין, ולמדך שסחם משלם חלי נוק, ומן סשוין חלמוד לשאינן שוין, שסמשחלם חלי נוקו, שהניוק נועל הרבה יותר מדמי נוק שלם, שחלי דמי שור המויק שוה יותר מכל דמי שור הניוק, ואם אמרת כן הרי חם חמור כשהנצלה שוה לימכר לעוצד כוכצים הרצה יוחר מדמי שור המזיק, ואי אפשר שיאמר הכחוצ שיהא המזיק נשכר, או פעמים יומר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיסן כשהן חיים אמר הכמוב וחלו אם שניהם, אם אמרת כן, פעמים שהמויק משחכר הרבה, כוק שסויקס המימה, למדנו, שהמם משלם חלי נוק, שמן השוין אמה למד לשאינן שוין, כי דין המם לשלם חלי נוק לא פחום ולא בין שסובלס שום סרבם בין שסים שום מעמ, כשנומל זס חלי סחי וחלי סמח וזס חלי סחי וחלי סמח, נמלח כל חחד מפסיד חלי מכה: שַור איש. שור של מיש: ומכרו את השור וגוי. בשוים הכמוב מדבר, שור שום ממתים שהמים שור שום ממתים, (35) וכר יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שאין נגיפה אלא לשון

שלס: והמה יהיה לו. לניוק, ועליו ישליס סמויק עד שישמלס ניוק כל נוקו: (18) או גודע. או לא היה מה, אלא נודע כי עור נגח הוא, היום ומחמול עלעוה, הכי עלש נגיחוה: שלם ישלם שור. נוק

ಥ್ರಗ ಗಳ್ಳಗ: וְאָבֶׁםְ שַּׁעִּע עַמְּוָר וְאַבְּעַר צָּאָן ר ּ יִּטְבְּחִוֹ צִּוֹ מְכְרֵוֹ חֲמִשְּׁתַ בְּלָּר בֶּי יָגָנְב־אִישׁ שְׁוֹר אוֹ־שֶׁר אֲבֵי יָגָנוֹב גָּבַר חּוֹר אוֹ אַמַּר

וְהַבְּה נְמֵת צֵּין לוֹ דְּמִים: XO_ĒĀĻÜLU เติร์ห

لنظحَد خلاخكإ: جَا سَجَا بَسَجَا ١٣٠٪ حَالِهُ مَا يَعْلَمُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَا عَلَيْهِ عَ אָם זְרְחָָה תַשֶּׁמָשׁ עְּלֶיו דְּמָים

אָלוֹם וֹאַלִם: (ס) ַ מִשְּׁוֹר עַּד־חֲמָוֹר עַד־שָּׂה חַיִּיִם אָם־הִמְּצֵאׁ הִמְּצֵאׁ בְיָרִוֹ הַגְּנֵבְּה

ç₩₹□: (σ) אַנוֹר מִיטָּב שְׁבֵּרְהוּ וּמִיטָּב בּרְטָוֹ בִּחַקל אָחָרָן שְׁפַּר חַקְלִיה מליםי וְשֶׁלַּחְ אֶת־בְּשְׁירֹה וְבְעָה בְשְׁבֵּח וִישְׁלַח יָת בְּשִׁירַה וְיִיכָּוֹל בּׁנְ זַבְׁמֶּבְאָנְתְ מְּבֵּנִי אָנְבְנָנִם אָנִי וּנְכִּילְ יָּבְנִי עַבַּלְ

> נאַבלה הוא טַלָּב אַמָּבא: עוְנֵין וְאַכִּים שַׁלָּף מוֹנָא

ווֹעַמְחֵי וִימוּת לֵית לִיה דַם: עַנּנּכּ אָם בַּמְטְמַבְמָא נְאָטְכַּט נּנָּבָא

בַנְנוּבִשַּׁיה: וַהְּבָּוֹם אָם בָוּנִי בָוּצִי וֹוֹוֹבַבֹּוֹ אָם מֵינָא דְּטְהָדִיָּא נְפַּלָת

אַפּֿר אַפּון חַיִּין עַל חַד הְבַּין אוולטא משור עד חמר עד אָם אָהִטֹכֹּנוֹא נוְהָטַכֹּנו בֹּגבּיננו

ישָׁפַר כַּרְמֵיה יִשְּׁלֵים:

for an ox, and four sheep for a sheep. kill it, or sell it, he shall pay five oxen If a man steal an ox, or a sheep, and

shall be no bloodguiltiness for him. be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

IIXX

sold for his theft. he have nothing, then he shall be him—he shall make restitution; if shall be bloodguiltiness for If the sun be risen upon him, there

sheep, he shall pay double. alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

make restitution. best of his own vineyard, shall he the best of his own field, and of the and it feed in another man's field; of be eaten, and shall let his beast loose, If a man cause a field or vineyard to

שלין מדת משלומי ד' וס' נוסגת אלא בשור ושה בלבד (שם סו:): מלאכה, עור עבעלו ממלאכמו, אמעה, עה עלא בעלו ממלאכאו, ארבעה: - תחח השור תחח השה. שנאן הכאוב לומר, על כמפו, מעלס ממעס, עס ענושלו על כמפו, מעלס ארבעק, סואיל ונמבוס בו. אמר רבי מאיר, בא וראס כמס גדולס כקס על (פ) חמשה בקר וגרי. ממר כייומנן כן וכמי, מם סמקוס על כבודן של בריומ, שור שסילך ברגליי, ולמ נמבוס בו סגנב לנושמו

על מנת כן בת, שלם יעמוד בעל הממון כנגדו, יהרגנו (מנהדרין עב.): בא לסרגך סשכס לסרגו, וזס לסרגך בא, שסרי יודע סוא שאין אדס מעמיד עלמו ורואס שנועלין ממונו בפניו ושומק, לפיכך, (1) אם במחחרה. כשסיס מומר אם סבים: אין לו דמים. אין וו רלימס, סרי סוא כמת מעיקרו. כאן למדתך מורס, אם

כואים לו, אין הגוב הוה בא על עסקי נפשוח, ולא יהרוג אח בעל הממון: מנאוסו עדים קודם שבא בעל הבית, וכשבא בעל הבית נגדו המכו בו שלא יהרגהו, דמים לו, חייב עליו אם הרגו, שמאחר שיש ישלם. סגוב ממון שגוב, ואינו חייב מיחה. ואונקלום שחרגס אס עיוא דססדיא נפלח עלוסי, לקח לו שמס אחרם, לומר שאס בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, סנסדרין עב.): דמים לו. כחי סוא חשוב, ורליחס סיא אס יסרגנו בעל סביח: שלם פשוט לך שאינו בא להרוג אפילו יעמוד בעל הממון כנגדו, כגון אב החוחר לגנוב ממון הבן, בידוע שרחמי האב על הבן ואינו (2) אם זרחה השמש עליו. אין זה אלה כמין משל, הם ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך, כשמש הזה שהיה שלום בעולם, כך

ישלם. ולה ישלם לו מתים, הלה חיים הו דמי חיים: רוח חיים בין שאין בו רוח חיים, שהרי נאמר במקום אחר על שֶׁה עַל שַׂלְמֶה עַל כָּלְ אֲבַדָּה וגו' יָשׁבֶּם שְׁנַיִם לְרֵעֶהוּ: היים שנים (ε) אם המצא המצא בידו. נרשומו, שלה ענה ולה מכר: משור עד חמור. כל דנר נכלל משלומי כפל, נין שיש נו

הכתוב, שהנוקין שמין להם בעידית (שם ו:): . אם הכוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי נוקר, ישלם לו ממימב שדומיו, אם היה נוקו פלע, ימן לו שוה פלע מעידיה שיש לו. למדך נוקי מדרך כף כגל, ובער סום נוקי סשן סמוכלם ומבערם: בשדה אחר. בשדה של מיש מתכ: מישב שדהו ישלם. שמין בשדם וכרס של מבירו, ויזיק אומו באמת משתי אלו, או בשלות בעירה, או בביעור, ופירשו רבותינו (בבא קמא ב:), ושלת סוא (+) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו שְׁנַמְנוּ וּבְּעִיכנוּ (נמדנר כ, ד): כי יבער. יוליך נסמומיו

אָּנוַ וַלְּמָבְׁוּי: (ס) تَשْرِبَ سَجُم نِשَجُم بَوَجِهِر ַ נְנְאָבֶלְ נְּדְׁיִשׁ אָוְ הַפַּמָה אָוְ וְיִבְּיִלְ אָוְ וְיִבּוֹלְ נְּדִּישִׁין אָוְ קְמָא אָוְ בְּירְחַצֵּא אֵשׁ וּמְצְאָה לְצִיר לְצִיר אֲרֵי יִחַפָּק נוּר וַיַשְׁכַּח כּוּכִין

אַם ַנֹמָּגָא בַזּזָּר נְאַבָּם אָלִנִם: כַלְּים לְמִּמְר וֹנִנְּב מִבֵּית הָאָיִמ בְּיִינִתּן אִישׁ אֶלִירַעַהוּ בֶּסֶף אִוֹי

לאַ שְּׁלָט גֹבוּ בּמִלְאַכִּט בּמִבוּי: בַּמַלְ הַבַּנִית אָלְ הַבָּאָלְ הַנִים אָם -

ځ۵۱ ځانه (۵) יַרְשִׁישָׁן אֱלֹהִים יָשַּׁבֶּם שָׁנָיִם 二袋 く 亡・口 ŽΤ מַּלְבַּלְאַבֶּדְה אָמֶּר עַל־הַמֹּוֹר עַל־שָּׂה עַל־שַׂלְמַּה

数17 「数1:

דמסר ליה חבריה: אָם לָא אַנְמָּנִס נִדְיה בָּמָא מְבֵיה דְּבֵיהָא לְקְּדֶם דַּיִּינָיָא אִם לְאִ וּמֵּׁמֹאִ עַנּּּלְּב וֹנֹפֿעֹב אָם לְאִ וְהָשַּׁבִּט נּּלֹבֹא וֹנִשְׁבַב

אַבְרָא אָם וְהֵּעַּבְּּה עַּנְּבָּא

אַ מַּנִגוּ לַמִּמַּב נִוֹטַׁנַּּלְבוּנוֹ מִבּנִנִי

אָב, ימון וּבר לְחַבָּבויה בְּסַר

שׁפֿל שִּלְמֹא וֹשִּקִים בַּאַבְיָנִל

ישַּׁבִּים מַּכְ חַב טַּבוּוֹ:

וֹנו <u>הַלְילוֹא</u>:

ּ יְּמֻבְּיִם מַּבְ טַב טַּבוּוֹ לְטַבָּבוּיִם: בין תַּרְיֵניהוֹן דִיתַיְּבִּוּן דַּיָּינַיָּאַ עוא בול לקדם בייניא ייעול מק פֿק אַבוּגעא בוומר אַנו מַלְ שַׁמַּר מַלְ אָמָּר מַלְ כַּפוּ על כֶל פְּתְנָם דְּחוֹב עַל תּוֹר

> shall surely make restitution. consumed; he that kindled the fire standing corn, or the field are so that the shocks of corn, or the If fire break out, and catch in thorns,

thief be found, he shall pay double. stolen out of the man's house; if the money or stuff to keep, and it be If a man deliver unto his neighbour

neighbour's goods. sid ornu bash sid ruq ron unto God, to see whether he have master of the house shall come near If the thief be not found, then the

double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he saith: 'This is it,' the cause of both manner of lost thing, whereof one sheep, for raiment, or for any whether it be for ox, for ass, for For every matter of trespass,

or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, an ass, or an ox, or a sheep, or any If a man deliver unto his neighbour

(a) וגוב מביח האיש. לפי דנריו (שס קג:): אם ימצא הגוב. ישלס הגנג שניס לנעליס: אף על פי שהדליק במוך שלו, והיא ילאה מעלמה על ידי קולים שמלאה, חייב לשלם, לפי שלא שמר את גחלתו שלא מלא ותויק: לגדיש או לקמס סממוברם בקרקע: או השדה. שלימכס אם נירו, וזכיך לניר אומס פעס שניס: שלם ישלם המבעיר. (a) כי חצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים. קרדו"גש גלע"ו: ונאכל גדיש. שלימנס בקוליס, עד שסגיעס

אָמִטֹלִי בִינוֹ בַּנוֹזִי:

לְשְׁמְר וּמֶת אוֹ־נִשְׁבָּר אוֹ־נִשְׁבָּר לְמִשֵּׁר וּמָית אוֹ אִחְבַר אוֹ

בֶּי־יִמֵּן אָישׁ אֵל־בַעָּהוּ חַמֹּוֹר אֲבִי יִמֵּין נְּבָר לְחַבְּבֵיה חַמָּר

אוֹ־שָּׁוֹר אוֹ־שֶּׂת וְכָל־בְּחֵמֶּה אוֹ חוֹר אוֹ אַמַּר וְכָל בְּעִירָא

(ד) אם לא ימצא הגגב. ובא סטומר סוס טסוא בעל סבים: ונקרב. אל סדיינין, לדון עס וס, וליטבע לו טלא טלמ ידו

שם וירשיעושו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו את העדים שנמלאו זוממין, ישלמו הם שנים לשומר. ורבותינו ז"ל דרשו, פשומו, אשר יאמר סעד כי סוא זס שנשבעת עליו סרי סוא אללך, עד סדיינין יבא דבר שניסס וימקרו את סעדות, ואס כשריס למעס שלימום יד שָּׁבְּעַם ס'פְּהָיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם מִׁם לֹחׁ שְׁלַמ יְדוֹ, מה להלן שבועה אף כחן שבועה: אשר יאמר כי הוא זה. לפי אינו אלא לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר נגנבה, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר כאן שלימוח יד, ונאמר שנשבע ואחר כך באו עדים. שכך דרשו רבוחינו, ונקרב בעל הביח אל האלהים, קריבה זו שבועה היא, אחם אומר לשבועה או שנים לרעהו. למדך סכמוב, שהמוען בפקדון לומר נגנב הימני, ונמלא שהוא עלמו גנבו, משלם משלומי כפל, ואיממי, בומן (8) על כל דבר פשע. שימנא שקרן נשבועמו, שיעידו עדים שהוא עלמו גנבו, וירשיעוהו אלהים על פי העדים: ישלם दब्रद्राः

(פ) כי יהן איש אל רעהו המור או שור. פרשס רלשונס נלמרס בשומר מנס (בבל מליעל לד:) לפיכך פער בו למ סגנבס, כי סוא זה, ללמד שאין מחייבין אוחו שבועה אלא אם כן הודה במקלח, לומר כך וכך אני חייב לך, והמוחר נגנב ממני (שם קו:):

במטו נלטע במליו נלא ישלם: מריה מניה מומקא נלא אִם לָאִ מֻּלָט גֹֹנו בֹּטִּלְאַכִּע שְׁבֻעַת יְהוָֹה מִהְיָה בֵּין שְׁנִיהָם

" נְאָם_נַּלָּב נַעָּנִבׁ מִמְמֵּנִ נְמָבֹּלְם נָאָם אָטַנִּנְבָא נִטְעָּנִב מִמְמֵּנִיבּ

ַ הַמְּבַפְּר לָאִ וְשָּׁלֵם: (G) אם שָרָף ישְּרֵף יִבְאָהוּ עֵד אָם אִמְּבָרָא יִהְּבֶר יִיִהֵי סְהַדִּין

הַבֶּם וֹהַבָּם: וֹנֹחֲבַּׁב אַנִבמְעׁ בַּהְּלָנו אָנוֹבהמָנִ וֹנִטַּבּב אַנִ וֹמִנִּט מָבוֹנִי כִנִינַ וֹבוֹיוֹמְאַכְ אָנְתְּ מָמֹּם בֹמֹנוּ נֹאָבוּ וֹחָאַבְ וֹּבַר מוֹ עַבַּבונִי

וְבֶּיִרְיִפְּמָהְרְ אִיִשְׁ בְּתִּילְהְרְ אֲשֶׁר וַאֲבֶיִר יְשְׁבֵּילְ וְּבְרְ בְּתִילְהָא שְׁבַּוֹר הוֹא בָּא בִשְּׁכְרְוֹ: (ס)

אִם_בַּעְּלֵיו עִמִּוֹ לַאִ יְשִׁכֵּוֹם אִם אִם מְבִיה עִמֵּיה לָא יְשַׁלֵים אִם

אָם מָאֵלוּ וֹמְאָלוּ אַבְּינִים לְטַטָּשׁ אִם מִאָּבָּא לָא וֹאָבּוּ אָבוּיִנִאָּ بېترپوت جان جېږلات:

עַבְּתוּלְת: (ס)

نهجرت: בּמֶסָר לֵיה חַבְּרֵיה וִיקַבָּיל אָם לָא אַנְמָּנִם נִדְּנִע בַּמָא מוְמִׁטֹא בּיִין מְּהַיִּ בּיוֹ מַהְיִהוֹיוֹן

יְמָּבִים לְמֶּרוִנִי:

בּטְבִיר לְאֵ יְשִּׁלִים:

עמיה שַלְמָא יִשַּלִים:

אַנירָא הוא עַאל בְּאַנְרִיה:

לוּגמֹא וֹלוּגמוּני לִגִּי לִאָּשוּ: לא־אֹרֶשֶׂה וְשֶׁכָּב עַמֶּה מְהָר דְּלָא מְאָרְסָא וְיִשְׁכּוֹב עַמַּה

במונוב, בעולמא: בְּלִבְרַ לְמִשְׁנַבּ בִיבּ בַּסְפָּא יִתִּקוּל

> not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether the oath of the Lord shall be

make restitution unto the owner But if it be stolen from him, he shall

good that which was torn. it for witness; he shall not make If it be torn in pieces, let him bring

he shall surely make restitution. the owner thereof not being with it, neighbour, and it be hurt, or die, sid to adgus worrod asm s ti baA

hireling, he loseth his hire. shall not make it good; if it be a If the owner thereof be with it, he

be his wife. shall surely pay a dowry for her to not betrothed, and lie with her, he And if a man entice a virgin that is

according to the dowry of virgins. her unto him, he shall pay money If her father utterly refuse to give

או נשבה בחוקה על ידי לפטים, ואין רואה יעיד בדבר: בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגובה, כמו שכחוב אם גנוב יגוב מעמו ישלם, אבל על האונם, כמו מת מעלמו, או נשבר, כמו שכחוב וגונב מבים סאיש אם לא ימלא סגנב ונקרב בעל סבים, לשבועה, למדם שפוער עלמו בשבועה זו, ופרשה זו אמורה

מייב באונקיס: ולקח בעליו. סשבועס: ולא ישלם. לו סשומר כלוס: (10) שבעה הי ההיה. ישבע שכן סים כדבריו, וסים לם שלם בס יד לסשמתש בס לעלמו, שם שלם בס יד ולחר כך ולונסס,

ושבים שלין יכול להליל: ואב ארי ודוב ונחש אינו משלם, ומי לחשך לדון כן, שהרי כחיב ומח או נשבר או נשבה, מה מיחה שאין יכול להליל, אף שבר אַנמר ערפה לה ישלם, הלה קערפה, יש ערפה שהוה משלם ויש ערפה שהינו משלם, ערפה החול ושועל ונמיק משלם, ערפה (12) אם טרף יטרף. על ידי מיס רעס: יבאהו עד. יביא עדים אנערפס באונס ופעור: הטרפה לא ישלם. אינו

ustad 20): (EI) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באינסין: בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכחו (בבא

שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כילד משלס, רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודה אומר כשומר שכר: כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשממש, ואין לו משפט שואל להמחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם כשומר הנה או כשומר בשעת שבורס ומתס (שס לס:): - אם שכיר הוא. אס סשור אינו שאול אלא שכור, בא בשכרו ליד סשוכר סוס ולא בשאלם, ואין (14) אם בעליו עמו. בין שהוא באוחה מלאכה בין שהוא במולהכה אחרת, היה עמו בשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו

ימהרנה. יפקוק לה מוהר כמשפע היש להשמו, שכומב לה כמובה וישהנה: (15) וכר יפחה. מדבר על לבה עד ששומעת לו, וכן תרגומו וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפתוי בלשון עברי: מהר

Δī

Thou shalt not suffer a sorceress to

יוֹרְאָא לֹא עַנוּג:

וּבְנֵיכֶם יְתֹמֶים: (פּ) ילניכון זְהָמָוֹן: children fatherless. wives shall be widows, and your בּבוֹנוֹב וֹבוֹנוֹ לַהַנִכֹם אַלְמִׁנְוַנוּ בּבוּבֹלּא וֹנִינוֹן לָהַנכִּוּן אַבַּמֹלָן kill you with the sword; and your אַטַבּם ווטַפֿר רוּגִיוּ וֹאָפַמוּל וַטָּכוּוֹ My wrath shall wax hot, and I will אַלבּגל לבגלענע: וֹאַתֹּל אָלְוּ חֻּמְתֹּ אָהְתֹּת אַהְּטִת אַהְלֹינוּ: surely hear their cry— אָם מִלַבָּג נַלַבָּג פֿבָת בַבַּבָּא if they cry at all unto Me, I will אם_הַנָּע טַהַנָּע אַטַּן כַּנ אַם_הֹּהָל אָם הַנְּאָנו טַהַנּי נִעונו אָנוי If thou afflict them in any wise—for fatherless child. בלא אַבְמָלָא וֹנִינִם לָא שַׁתַּנָּוֹ: Ye shall not afflict any widow, or land of Egypt. ַבְּיִבְגַבְיִם: ינום בווטם לאָנוֹן מֹגַנוֹם: him; for ye were strangers in the אָבוּ בּיּוֹבוּן בַּוֹנִינוּן בָּאַבֹּהֹא wrong, neither shalt thou oppress 07 ^{°°} וֹצֶׁר לאַ תוֹנֶת וְלָאִ תִּלְחַבֶּּנָנִי בֶּיִר ילייורא לא שונון ולא שהושון And a stranger shalt thou not EÇHİLİÇ.: <u> ۲۰۲۱٬۲۲ کی ۲۰۲۱</u> utterly destroyed. ישׁלַמּיל אָלְבִין לְאָמֹא בּייִ save unto the Lord only, shall be و، ئچِر ڬٚۿڬٚڔ٥ ڀڀڔ٥ جڬؚۄؚۥ ٢٠٧٤ و، ٢٥ خُرُمُ لِمُرْكِ **ははは、×** He that sacrificeth unto the gods, ::au: (a) אִטְקְשָׁמִּלְאִ נִטְקְשָׁמִּנִי surely be put to death. 81 קל־שֹבֶב עִם־בָּהֵמָה לוְנוֹ כֹּלְ בְּוֹחֶכּוָד הַם בֹּהֹוֹבֶא Whosoever lieth with a beast shall

- (1) במהר הבחילות. שסים קלוצ ממשים כסף אלל המופס אם הצמולה ושוכב עמה באונם, שנאמר וְנְמַן הָמִּישׁ הַשְבֵּב עַמֶּהּ
- לְמַבִּי סִגְעַבֶּס ְמַמִּנִיס בְּמָף (דבריס כב, כע): (TI) מכשפה לא חחיה. אלא מומת בבית דין, ואחד וכריס ואחד נקבות, אלא שדבר סכתוב בסווס, שסנשים מלויות מכשפות (מנסדרין מו:):
- (18) (מ"ח כל שוכב עם בהמה מוח יומח. נמקילה, רובע כנרבעת, שכתוב בק דמיסם בס:)
- (91) לאלחים. לעבודם גילוליס. מילו סיס נקוד למלסיס (סלמ"ד בניכ"י), סיס כריך לפרש ולכמוב ממריס, עכשיו שמתר למלסיס, מין בריך לפרש מריס, שכל (מ"ד ובי"מ וס"ה סמשמשות ברמש סמיבס, מס נקודס בממף, כגון למלך, למדבר, לעיר, בריך לפרש למיוס מלך, למיוס מדבר, למיוס עיר, וכן למלכיס, ולרגליס, במיר"ק, לריך לפרש למיוס, ומס מינו מפרש, כל מלסיס במשמע, וכן למלסיס בל מלסיס במשמע, מפילו קודש, מבל כשסים נקודס פמח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פמ"מ וקמ"ן מנריס במשמע, וכן למלסיס כל מלסיס במשמע, מפילו קודש, מבל כשסים נקודס פחח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פמ"מ וקמ"ן מרבר, וכן למלסיס למומן שסווסרמס עליסס במקוס מחר. ביולם בו מיוק בל ומר מלך מדבר, וכן לעיכ מדע בליוס שני מרכ, וכן למלסיס למומן שסווסרמס עליסס במקוס מחר. ביולם בו מימס במקוס מרן מדלים פו, ח), לפי שלה פירש, סולך לינקד פמ"ם: ירורם. יומם. ולמס נמת ימרס, וסלה כבר נממרס בו מימס במקוס מחר כל עבודות במים, למים קמים וובת למלסיס ימרס, לומר לך, מס ובימם עבודה סיעשית בפויס לשמים, מף מני מרבה סמקעיר וסמומך שסט עבודות בפויס, וחייבין עליס לכל עבודת מליליס, בין שדרכה לעבדה בכך בין שמין דרכה לעבדה בכך, מבל שלר עבודות, לגון סמכדן וסמנבן וסמנשף וסמנש, מינו מלה בלו במוסים מלים בו
- (20) דגר לא חגרה. אינאם דברים, קונטרליאר"ר בלע"ו (העהנען) כמו וָהַאַבַּלְמִּי אָם מֹנִיַּךְ אָם בְּשָׁרִם (ישעיה מע, כו): דלא חלחצנו. בגוילם ממון: בי גרים חייחם. אם הנימו, אף הוא יכול להונותך, ולומר לך אף אתה מגרים באת, מוס שבך אל תאמר לתברך. כל לשון גר, אדם שלא נולד באותה מדינה, אלא בא ממדינה אתרת לגור שם:
- (וב) כל אלמנה ויחום לא חעורן. סיא סדין לכל אדס, אלא שדבר הכמוב בסווה, לפי שהם משושי כמ ודבר מנוי לענומס:
 (בב) אם ענה חעוה אחו. הרי וה מקרא קלר, גוס ולא פירש עושו, (והא דכתיב והיו ושיכה וגו', והו אם לעוק ילעק, אבל לא ילעק לא פירש, וק"ל) כמו לְבֵּן כְּל הֹבֵג קַיִן (בראשית ד, מו), גוס ולא פירש עושו, אף כאן אם ענה מענה אומו, לשון גווס, כלומר מופך לימול את שלך, למה, כי אם לעק ילעק אלי וגו':

לאַ השׁימִיוּן עַּבְיוּ נָשֶׁרִּ: הַעָּנִי עַמָּּןך לֹאַ תַּהְנֶה לוֹי כְּנֹשֶׁת דִּעִּמָּך לָא חָהִי לֵיה כְּרָשָׁנָא אִם כַּסְפְּא חֹנֵירְ אָחַ עַּמְיִי אָחַ בַּסְפָּא חַנְיֵירְ בְּעַמִּי לְעַנְיָּא

עלד קא השטמש השיבור לו: ¿ אָם_חָבָל תַּחְבָּל שַּׂלְמָּת בַעָּף

בּי־וּצְעַלַ אַכִּי וְמִּמִּעִּהְהָי בִּי־חַנִּיוֹ יש שַּׁמְלְחָוּ לְעֹרִוּ בַּמָּר יִשְׁבְּב וְחָיָה הִיא מּוּחָבִּיה לְעַשְׁבִּיהְ בְּמָא

ددره، ݣْݣْرِيْرْتْ كْيْمْ بْنْطَوْرْجْ لْرْشْيْمْ جْمَوْلْكْ يْدْدْنْمْ كْمْ يَطْدِحْ لْيْجْمُ جْمَوْلْك

خذبد خثنك نفاعين ⁸⁷ מִבְאָּטִׁנִּ וֹבַמְהַנֵּבְ בָּא טַאָּטַר בּכּוּבָרְ וַבְּמָהָרָ בָא טַאַּטַר

לְא הְשִׁוּוֹן עֲלוֹהִי הִיבוּלְיָא:

بهراجونا جرباء בּעַבַרָר ער מֵיעַל שָׁמִשָּׁאַ אָם מָמֻּכוּנָא טַסַּב כַּסוּטַא

אַבֿא: וֹאַלבּיג לַבוֹגְטִישׁ אָבוּ עַנִּגֹּא וּמְכוִד וֹנִנוּ אָבוּ וֹלַבֹּץ לֹבֹתוּ בֵּי הַוּא כְסוּתֹּה לְבַבְּה הָוּא צְּרֵי הִיא כְסוּתִּיה בִּלְחוֹרַה

דולבא גללב שפבות פבלה:

לא עלקים:

him interest. creditor; neither shall ye lay upon thou shalt not be to him as a people, even to the poor with thee, If thou lend money to any of My

77

goeth down; restore it unto him by that the sun garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass, garment for his skin; wherein shall for that is his only covering, it is his

a ruler of thy people. Lτ Thou shalt not revile God, nor curse

unto Me. first-born of thy sons shalt thou give outflow of thy presses. The fulness of thy harvest, and of the Thou shalt not delay to offer of the

שלא ינימוס בימ דין לירד לנכסי אביהם, לפי שאין יודעים אם ממו אם נשבו: מחרמ, שיסיו סנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא יסיו עדים למיחת בעליקן וחסיינה אסורות להנשא, והבנים יסיו יחומים, (25) והיו נשיכם אלטגות. ממשמע שנאמר וסרגמי אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות וצניכס ימומיס, אלא סרי זו קללס

מרגיש ואינו ניכר עד שהרבים עולה ומחקרו ממון הרבה: רבים, שסוא כנשיכם נמש, שנמש נושך מבורס קענס ברגלו ואינו מרגיש, ופחאוס סוא מבלבך ונופח עד קדקדו, כך רבים, אינו ממבענו במוקס, אס אמס יודע שאין לו, אל מסי דומס עליו כאילו סלוימו, אלא כאילו לא סלוימו, כלומר, לא מכלימסו: בשך. מנסוג בו מנסג בזיון בסלוסׁם שסוסׁ עמי. אח העני עמך, סוי מסמכל בעלמך כסילו סמס עני): א חהיה לו כנשה. לס שם כשף מלוה, אם עמי מלוהו קודם לעובד גילולים, ולאיוה מעמי, אם העני, ולאיוה עני, לאומו שעמך. (ד"א את העני, שלא ונכרי, עמי קודס. עני ועשיר, עני קודס. עניי עירך ועניי עיר אחרח, עניי עירך קודמין (בבא מליעא עא.). וזה משמעו, (24) אם כסף חלוה את עמי. רבי ישמעלל לומר, כל אס ואס שבתורס רשות, מוץ מגי, ווס אחד מסן: את עמי. עמי

G("a): לו עד בא השמש, וכבוא השמש מחוור ומעלנו עד שיבא בקר של מחר, ובכסום יום הכחוב מדבר שאין לריך לה בלילה (מכילחא דין ומשבון ומסמייבס לפני, ואני מסזירס לך, אף אסס מול וסשב מול וסשב): עד בא השמש חשיבנו לו. כל סיוס משיבנו (חבול מחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים, אמר הקב"ה, כמה אחה חייב לי, והרי נפעך עולה אללי כל אמע ואמע ונותנת (25) אם חבול חחבל. כל לשון מצלה מינו משכון צשעת הלומה, אלם שממשכנין את הלוה כשמגיע הזמן ומינו פורע.

(62) כי הוא בסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: במה ישכב. לרצות אם המוע:

(TS) אל הים לא הקלל. סרי זו מוסרס לברכם סשס, ומוסרס לקללם דיין (פנסדרין פו.):

בו ל, יום יופטר כך נוטנו לכסן: מעשה לשורך, מה בכור הדם להחר ל' יום פודהו, שנהמר ופְדוּנִיי מִבֶּן חֹדֶשׁ מְפְבֶּה (במדבר יח, מו), הף בכור בהמה דקה ממפל למרומס: - בבור בניך חחן לי. לפדומו נחמש פלעים מן סכסן, וסלא כבר לוס עליו במקום אמר, אלא כדי לפמוך לו כן דמע: לא חאחר. לא משנה פדר הפרשמן, לאמר אם המוקדה ולהקדים את המאומר, שלא יקדים מרומה לבכורים, ומעשר (82) בולאחך. מונס המועלה עליך כשמהמולה הנוחהך להחבשל, והם בכורים: ודבועך. ההרומה, והיני יודע מהו לשוך

בּוֹנֶם עַמֻּמֹנוֹנ טִשְׁנָיַבְי: שְׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה a□_Xal 42×17

לַכֶּלֶב שַּהְלְכִּוּן אָשִׁוּ: (ס) בַשְּׁבֻּח מְבַפְּּח לַאַ תאַבֶּלוּ וּרְשִׁר מִּלִישׁ מִן הֵינָא חַנָא לָא נֹאֹלְהָוּ עַבְּיה שִׁנִינוּן כִי יּבַהָּר וֹאַלָּהִוּ עַבִּיהָוּ שַּׁבִיוּן בֹּבֹתִּוּ

ַן אַל יִם־רָשְׁע לַהָיָה עָד חָמֶס:

בקים להמה: וֹלאִ-תַּעְּנְתַ עַּלְיַב לְנָמָת אַנְוֹבֶי לאַ טֹבְיֶנוֹ אַנְוֹבֶיִ בַבָּיִם לָבְמָּע

> تَالُـٰتُٰدِ: בותא שמואב שפותוני מֹבֹמֹא וומֹון וֹבון מֹם אֹמָוּנוּ בן הַמַבֵּיד לְתוֹרֶהְ לְעוֹרָ

> تنخينا خُحَجُهُ فَلَمِنا نُتَنك:

رْب وبرب سَوْد: שֹׁמִה גֹב מֹם שֹנִילִא לְמִנִינִ א בא בא בא הער שוא אַל־הַשָּׁט לא הַקּער שָׁאַ שִּׁלָּאַ הַיִּקְעָּע אַל־הָאַ

שַׁלִים דִינָא: בבמולב מכ בולא בער סניאי וֹלָא שַׁשְׁמַלָּה מִלְאַלָּפָא מֹא לא טַבוּ בַּעַר סַנּיאָי לְאַבָּאָמָא

> eighth day thou shalt give it Me. it shall be with its dam; on the oxen, and with thy sheep; seven days Likewise shalt thou do with thine

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

be an unrighteous witness. put not thy hand with the wicked to Thou shalt not utter a false report;

IIIXX

67

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

וביום סשמיני אמה רשאי לימנו לי: מה שמיני האמור להלן להכשיר משמיני ולהלן, אף שמיני האמור כאן להכשיר משמיני ולהלן (מכילתא פי"ט), וכן משמעו, ביום השמיני חחנו לי. יכול יסא מובס לבו ביוס, נאמר כאן שמיני ונאמר לסלן ומיוס שַשְּמִינִי וְסְלְאָס יֵכְצֶס (ויקרא כב, כו), (92) שבעה ימים יהיה עם אמו. וו לוסרס לכסן, שלס בל למסר לת קרבנו, לל ימסר קודס שמונס, לפי שסיל מחופר ומן:

בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שאין סקב"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר ולָכל בָּגִי יִשְׁרָאֵל לֹא יֶמֶבַץ כֶּלֶב לָשׁנֹוּ במיים: - לכלב חשליכון אחו. אף הוא כו' או אינו אלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל ומומר לערפה שמומרת (ואונקלום מרגם) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש על ידי ערפת ואב או ארי (או) מן מיה כשרה או מבהמה כשרה מְּלְשְׁשׁ (דברים כב, כו), וכן אַשֶׁר לֹחׁ יִמְיֶס עֲמֹרר מִקְּרֵם לְיָלְה (שׁס כג, יאֿ), סוא סדיין למקרה יוס, אלא שדבר סכמוצ בסווה. ובשר בשרה שרפה. אף צנים כן, אלא שדבר סכמוצ נסווס (מכילמא פ"כ), מקוס שדרך נסמות לימרף, וכן פִי צַּשָׁדֶס (30) ואנשי קודש חהיון לי. אס אמס קדושיס ופרושיס משקולי נגלות ומרפות, סרי אמס שלי, ואס לאו אינכס שלי:

(I) לא חשא שמע שוא. כמרגומו לא מקבל שמע דשקר, אוסרס למקבל לשון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד שיבא (שמות יל, ו), למר הקצ"ה תנו לו שכרו (מכילתה פ"כ):

המשפט מאמימו, אלא אמור את המשפט כאשר הוא, וקולר יהא חלוי בלואר הרבים: חעוה על ריב לנשוח וגר. ואס ישאלך הנדון על אומו המשפט, אל מעננו על הריב דבר הנומה אמך רבים להמום אם לא חהיה אחרי רבים לרעות. אס כאית כשעיס ממין משפמ, לא תאמר סואיל וכביס סס סנני נועס אתריסס: - ולא מענה לנעום לגד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי דן אוחו לאמימו. ואני אומר לישבו על אופניו כפשועו וכך פחרונו. מס דבעינך על דינה, ולשון סעברי לפי סמרגוס כך סוה נדרש: לא חענה על דיב לנטוח, הס ישהלך דבר למשפע, לה היה עמהם לעובה, מכאן אמרו דיני נפשוח מעין על פי אחד לוכוח ועל פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא יאימסי, בומן שהן שנים המכריעין במחייבין יוחר מן המוכין. וממשמע שנאמר לא חהיה אחרי רבים לרעוח, שומע אני אבל ולא חענה על רב. לנמות מדבריו, ולפי שסול מסר יו"ד דרשו בו כן. אחרי רבים להשת. ויש רבים שלמס נומס למריסס, דברי רבומינו כך פמכון סמקכא: לא חהיה אחרי רבים לרעה. למייב מימס בעביל דיין אחד עירבו ממייבין על סמוכין. שקין חולקין על מופלה שבבים דין, לפיכך מחחילין בדיני נפשוח מן סלד, לקעניס שבקן שוהלין חחלס שיהמכו הח דעחס. ולפי יומר על המוכין, העה הדיון על פיהם לחובה, ובדיני נפשות הכחוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא חענה על ריב, על רב, דרשו שלין מעין לחובה בהכרעת דיין אחד (מנהדרין ב.), וסוף המקרא דרשו, אחרי רבים להטום, שאם יש שנים מחייבין (ב) לא חהיה אחרי רבים לרעות. יש נמקרא זס מדרשי מכמי ישראל, אבל אין לשון סמקרא מיושב בקו על אופניו. מכאן בעל דין מבירו: אל חשח ידך עם רשע. סמוען את מבירו מביעת שקר, שסבעיתהו לסיות לו עד ממם:

٤ װְבֶׁלְ לְאָ שֵׁנִיבוּר בָּרִיבְוּי (a)

וֹמֹל מֹסְבֵּינָא לָא עַרַבוּים

man in his cause. neither shalt thou favour a poor

מְמָע הְשָׁב הְשִׁיבֶנּנּ לְוִ: (o) בְּי הִפְּנֵּע שָׁוֹר אִיבְּךְ אִוֹ חֲמֹרְוֹ

בְּשְׁלֵבְיִב בְּשְׁמֵּג אַשְׁלָא שַּׁעִיבוּנִב אָבׁוּ טִפּוֹת טוָבֿא בַּאָּוֹאַב אוָ

bring it back to him again. ass going astray, thou shalt surely If thou meet thine enemy's ox or his

עַּלְב תַעַּלָב עִמְּוֹ: (ס) שַּׁבַע מַשְּּאָן וְחָבַלְטֵּ מִהְּוֹבְ לַוְ בְּי־תִּרְאֶה חֲמָוֹר שׁנַאֲדִּ רֹבֵץ

מא בלללב מקוני יניפויע מלמאַלַל ליה משְבָּק השׁבוּק בביע סועה שועה הועה הועה אָב, טִטְוֹג טַמְּבֹא בַּסְנִאָּב

shalt surely release it with him. shalt forbear to pass by him; thou thee lying under its burden, thou If thou see the ass of him that hateth

مرم، לא תַמֶּר מִשְׁפָּט אָבִינָרַ בָּרִיבְוּ:

څ۶ じえくい

of thy poor in his cause. Thou shalt not wrest the judgment

אַל־תַּהָר בָּי לא־אַצָּיָרָיק רָשֶׁע: ל מובר מפר מרחק ונקי ונקי וציים

טַלַמוּכְ אָבוּ לָא אָזַכּוּ עַוּבֹּא: וֹבוֹכֹּי וֹבוֹפֿע בַבִּי מִן בַּינֹא לָא מפּטׁנֹמֹא בַּמִּלֹבָא בוֹנ בטוע

thou not; for I will not justify the and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter;

خَكْنِينَ يُرْمَكِكُ يَجُدُرُ مَيْنِينَ : יעוֹר לְאָ תִקָּח כָּי תַשָּׁחַד יָעַוֶּר 🤻 نظظظدم فننظيا فديغيا: מוטבא מהור הוו חבומון וֹמִוּעֹבַא לֵא עַלבוּגַ אָבוּי

righteous. perverteth the words of the blindeth them that have sight, and And thou shalt take no gift; for a gift

בְּאָבֶוֹ מִאַבְוֹם: אָנוַנְפָּמְ עַנְּרְ כִּירְנִרִם עֵּנִים

אָבו בּוּנון בַּוּנון בַּאַנֹאַ בוהשנן נו נפּמא בּניונא וגר לא תלחץ ואַסָּם יַדְעָּסָם יַלְגִּיּיֹרָא לָא תְעִיקוּן וְאַחּוּן

the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not

- (E) א חהדר. לא ממלוק לו כבוד לוכומו בדיץ ולומר, דל סוא אוכנו ואכבדנו:
- (בבה מליעה לב:), והדלה: עוב העוב עמו. לפרק המשה, מלמשקל ליה, מליעול משהיי ממנו: פעמים שאחה חודל ופעמים שאחה עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, וחדלם, או בהמח עובד כוכבים ומשאו של ישראל שַּגּוֹיִס סְפֵׁנֶּסְ מִמֶּנִּי וגוי (דבריס ז, יו), שמח מחמר כן, בחמיס, לח מִירֶחׁ מֵסֶם. ומדרשו כך דרשו רבוחינו, כי מרחס וחדלם, י), וכן וַיַּעַוְבּוּ יְרוּשֶׁלַיִס עַד סַמֹוּמֶס (נממיס ג., מ), מלמוס עפר לעווב ולסייע אם חווק סמומס. כיולא בו, פִי מֹאמֵר בִּלְבָּבָּךְ רַבִּיס ממוכו כובן מממ משמו: וחדלה מעזוב לו. בממיס: עזב חעזב עמו. עזיבס זו לשון עזכס, וכן עלור וְעָזוּב (מלכיס-מיד, (a) כי חראה חמור שונאך וגוי. סרי כי משמש צלשון דלממ, שסוא מדי לשונים של שמושי כי, וכס פתרונו, שמא תראס

(a) אבינך. לשון מובס, שסומ מדולדל וממב לכל מובס (שס קימ:):

- סרבס לסמימו במימס שנממייב בס: שנלעדק בבים דין: - בי לא אצדיק דשע. אין עליך להחזירו, כי אני לא אלדיקנו בדינו אם ילא מידך זכאי, יש לי שלוחים מבים דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו מובה שאין מחוירין אוחו לבים דין, מלמוד לומר ולדיק אל חסרג, ווס לדיק סוא, אל מסרוג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק בבים דין, מכל מקוס נקי סוא מדין מימס, שסרי יש לך לזכומו. ומנין ליולא (ד) ונקי וצדיק אל חהרג. מנין ליולם מבים דין חייב, וסמר סחד יש לי ללמד עליו זכום, שמחזירין סומר, חלמוד לומר ונקי
- ויסלף. כמרגומו ומקלקל: דברי צדיקים. דברים המלודקים, משפטי אמת, וכן מרגומו פמגמין מרילין, ישרים: יעור פקחים. ואפילו מכס במורס ונומל שומד, פוף שממרף דעמו עליו, וישמכם מלמודו, ויכסס מאור עיניו (מכילמא פ"כ): (8) ושחד לא חקח. אפילו לשפוט אמת, וכל שכן כדי להטוח את הדין, שהרי כדי להטוח את הדין נאמר כנר לא חעה משפט:
- קשה לו כשלוחלים חותו: (9) דגר לא חלחץ. בסרבס מקומות סוסירס תורס על סגר, מפני שמורו רע (בבה מליעה נמ:): אח נפש הגד. כמס

ּוֹמְׁמִ מְּלֹוֹם שַׁוֹבֹת אָבַעַאַבֹּאָבׁ וַמִּנִי מִּלווֹ שַׂנַבּת זֹב אַבֹּבֹּלַ

خدلظك خترثك: האקל חַיַּת הַשְּׁבֶּה בֵּן חַעֲשָׂה װ נְאֶבְלְנְיִ אֶבִּינְוֹּ הַמָּבִּי رتשجיقת השטמטנה بيضשفِه

אַמְעַבּ וְעַדֵּר: tru mile radie litam el م بحزنات تا شجاع، من شجر الأقرار שַׁשָּׁה יָמִים הַעַּשְׁה מַעַּשְׁיך שָׁקָּא יוֹמִין הַעַּבֶּיר עּוּבְּדָךְ

رِّهِ بَارْجِيدِ، رِهِ نِهُمُمْ مَدِ فِيكَ: שַׁמְּעָרוּ וְשֶׁם אֶבְעַוֹם אָבווּים וּבֹבָץ אָמֶגַראָמָנִביוּ

÷ מְלָמֵ בֹלְלְים שַּׁלִוּ לִי בַּמִּּנְת:

<u>בּבּלוּ בּבּלוּ בַיַּשׁם:</u> כַּגַבוֹ וֹאָאַנֹ מִמָּאַנִוֹם וֹבָאַ_ צוּיהָף לְמוֹעֵר חָדָשׁ הַאָּבִיב מַצְּוָע כַּאָהֶוֹר St CLC じゃへん אַת־חַג הַמַּצּוֹת הִשָּׁמִר שָׁבָעָת

וְמִבְנוְהָה וֹע הַּבְלִשַּׁנִי:

: خاتاء ت בּבוֹא כוּ שַהַבּיגר לַכַּוֹמִנַ עמף ושׁאָרְהוֹן הַיכוֹל חַיָּת נעבמאנה וניקלון מסביני はなならばに

בר צַּמְמָדְ וְגִיּורֶא: בינים מובף יהמבף וישקום יביומא שביעאַה הנוח בדיל

וְמִשׁמַת הַלְ פּוּמָכוּן: מֹמֹמוֹא לֹא שֹבֹברוּן לֹא باغتيادا 504 ト没位にに

בְשָׁהַאַ: שלט ומנון שיהוו שביםיו

تركافرا: ממגבום ולא ושטוון שבתו בּאָבוּבֹא אָבוּ בוּע וֹפֹלַטֹא בְּמָא בְּפַבּירְהָהְ לִוְמֵן יַרְהָא שְׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּטִּירָא ענא הפפיריא הפיר

> thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

thy vineyard, and with thy oliveyard. In like manner thou shalt deal with leave the beast of the field shall eat. thy people may eat; and what they rest and lie fallow, that the poor of but the seventh year thou shalt let it

and the stranger, may be refreshed. rest, and the son of thy handmaid, that thine ox and thine ass may have on the seventh day thou shalt rest; Six days thou shalt do thy work, but

mouth. neither let it be heard out of thy mention of the name of other gods, unto you take ye heed; and make no And in all things that I have said

unto Me in the year. Three times thou shalt keep a feast

Þι

٤ı

71

OI

appear before Me empty; out from Egypt; and none shall month Abib—for in it thou camest thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep; seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

(10) ואספח אח חבואחה. לשון סכנקס לנית, כמו וַמְּשַׁפְּמֹו שֶׁל מֹוּךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב):

- בשדה הלבן, כמו שאמר למעלה הימנו חזרע את ארלך: שה לביונים אוכלים בלא מעשר, מכאן אמרו אין מעשר בשביעיה (מכילהא פ"כ): בן חעשה לברגוך. וההלה המקרא מדבר ונטשמס, מלובל ומלקשקש: ויחרם האכל חיה השדה. לסקיש מסכל סביון למסכל מיס, מס מיס סוכלת בלס מעשר, סף (11) חשמטנה. מענודס: - ונששחה. מלכילס לחר ומן סביעור. דבר לחר משממס, מענודס גמורס, כגון חרישס ווריעס.
- ודגר. זק גל מושנ: שקרקע, או אינו אלא יחבשנו בחוך הבים, אמרם, אין זה נייח אלא לער: בן אמחך. בעבד הערל הכחוב מדבר (שם): קרוים שבת, לא מנסג בס שבת בראשית: - למען ינוח שורך וחמורך. מן לו ניית, לסתיר שיסא תולש ואוכל עשבים מן (בו) וביום השביעי חשבה. אף נשנה השניעים לא מעקר שנם נראשים ממקומה (שם), שלא מאמר, הואיל וכל השנה
- עובדי כוכביס, וישבע לך בעבודת אליליס שלו, נמנאת שאתה גורס שיוכיר על ידך: שבודת אליליס כנגד כל המנות כולם, והנוסר בה כשומר את כולן: לא ישמע. מן הנכרי: על פיך. שלא תעשה שותפות עם עמי ביום עבודת אלילים פלונית. דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם משמרו ושם אלסים אחרים לא תוכירו, ללמדך, ששקולה (יל"ש שנה, בשם המכילמא): לא הזכירו. שלא יאמר לי, שמור לי בלד עבודת אלילים פלונית (קנהדרין סג:), או מעמוד (13) ובכל אשר אמרחי אליכם חשמרו. לעשות כל מנות עשה באוסרה, שכל שמירה שבתורה אוסרה היא במקום לאו
- (דו) דגלים. פעמיס, וכן פִי הָבִּימָנִי זֶה שׁלֹם רָנֶלִיס (צמדבר כב, כת):
- (at) חדש האביב. שהמבוחה מתמלחת בו בחביה. חביב לשון חב, בכור ורחשון לבשל פירות: ולא יראו פני ריקם.

מַגַּמֶּנְ מִוְ הַמָּבֶר: אַ אָהֶר פּוֹרֶע בַּשְּׁבֶּר וְחַגְּ הַאָּסְרְ רְּחַוֹּע בַּחַקְלֵא וְחַנָּא בַּבְּנָשָׁא וֹעוֹר עַפּֿלגוּר בַּכּוּבוֹ. מַלְּמֶשׁוֹב וְעַנָּא בַעַבּלגא בַכּוּבו מַנְבָּלַבַּ

בַּאָנו עַמְּנְע בַּאָסְפַּעִּ אָעַרַ

ַ מְלֵמֵ פֹּהֹטִים בּמִּלִי <u>יַרְאָ</u>ה כָּלְ – יַ

اَكِيْلَا هُمْ فَتُنْ لِيُغْلِلُ الْبِيْلِا:

ĹĠŖĹĊĸĹĽĠŒĹŨĸĸĸĹĠŮĽ: 81 ל^{אַ} תּוְבָּח עַל־חָמֵץ דַם־וְבָחָי לְאַ תִּפּוֹס עַל חֲמִיעַ דַּם פִּסְחִי

تهمِين خصتر هَلَمُنَاكِ فَجُنه تيم خصت هَلَمُكَ فَنُن ذُحُنن

נָּגַר אָמֶּנִ: (פּ) בּּגע וְבִוֹנִע אֶבְעַנִגוּ לְאַ שְׁבַּאָּק מִפּגוּאָגוּנִאָּלְטָבּ לָאִ טִּנְכֹּלְנִּן

עַמְּקְים אָמֶר הַבְּנְתִי: ٠٠٠ ﴿ خِمْمُالُكَ كَتُنْكُ لَمِنْكَ لَا يَاكُنْكُ الْمِنْكِ فَكِيلُ عَلَى الْمِعْمُرِينَكِ عه، הَבْה אַנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאַרְ לְפַּנֶּירִ הָא אַנָא שָׁלַח מַלְאַכָא קֵדְמָרַ

בָּ מְטֵׁן בַּלַבְּרָי שמר בו בי לא ישא לפשעלם עַהְּמֹּטִר מִפּּׁלְנֵוּ וּאֲמֹמֹת בֹּלִלְוּ אַלְ- אָסְׁטַּמִר מוּ בֹלַבְמִוְטִי וֹפֹבּילְ

> מולבד מו הקלא: במפלע במטא במכומנ ינו

עַּרְבֵּי נְכְּטַתְ חַנָּא עַּר עַפְּרָא:

וֹלָא וֹבֹינוּוֹ בַּר מִמַּוֹבַבַּנוֹא

בכובב פבון מלמא נו:

שׁלִע וֹמִנֹגוֹ בֹּהַשֹּׁא וֹשֹּטִׁוּוִוֹ כֹּלִ

labours out of the field. the year, when thou gatherest in thy Teast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the

91

shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males

My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast

seethe a kid in its mother's milk. the LORD thy God. Thou shalt not To seuod sha orni gnird alade noda The choicest first-fruits of thy land

have prepared. I daidw sald sho oini sadi gaird to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,

transgression; for My name is in him; for he will not pardon your his voice; be not rebellious against Take heed of him, and hearken unto

באספך אח מעשיך. שכל ימום החמה החבואה מחייבשה בשדוח, ובחג אוקפים אוחה אל הביח מפני הגשמים: שמדש למנחות ולסבית בכורים למקדש, שנתמר וּבְיֹוֹם שַבְּפּוּרִים וגו' (במדבר כח, כו): והג האסיף. סות מבוכות: (16) וחג הקציר. סום מג שנועות: בכורי מעשיך. שסום ומן סבלם בכוכים, ששמי סלםם סבפין בעלרם, סיו ממירין כשמבאו לראות פני ברגלים, הביאו לי עולות (תגיגה ז.):

לְעוִבִּיכוּן אָבִי בִּאָמִי מִימָבִיה:

לַלַלְבָיה אָרִי לָא וֹמָבוּלַ

לאּטֹבא באַטֿכֿונוט:

בְּשָׁר בַּחַלְב:

זכורך. סוכרים שבך: (דו) שלש פעמים וגר. לפי שהענין מדבר בשביעים, הולרך לומר שלה יחעקרו שלש רגלים ממקומן (מכילחה פ"כ): כל

(ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינה אלא בעמוד השחר, שנאמר עד בקר, אבל כל הלילה יכול להעלוחו מן הרלפה למובח: חלב חגי וגוי. מוץ למוזמ: - עד בקר. יכול אף על המערכה יפסל צלייה, מלמוד לומר על מוקדה על המוצמ בל הבלילה (18) א חזבח על חמץ וגוי. לא משמע את הפסח בי"ד בניסן עד שמבער הממץ (מכילמא שם פסחים סג): ולא ילין

בְּדְיֵי שִּיִּס (שׁס כו, מ). ללמדך שכל מקוס שנאמר גדי סמס, אף עגל וכצש במשמע. ובג' מקומוס נכמב במורס, אחד לאיסור מקומום בחורה שכחוב גדי והולרך לפרש החריו שוים, כגון הֶלכִי הַשְׁצַׁם בְּדִי שִנִּיס (ברחשים לח, יו), הֶח בְּדִי הָשִׁוֹים (שם כ), שֶׁנִי ישׁעַבֶּס וגוי (דבריס מ, מ): לא חבשל גדי. אף עגל וכצש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, ממס שאמס מולא בכמס שדיבו, רואה חאנה שבכרה, כורך עליה גמי למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין במקרא אֶבֶן הִשָּׁה (19) ראשיח בכורי אדמחך. אף סשביעיה הייבה בבכורים, לכך נאמר אף כאן בכורי אדמחך. כילד, אדם נכום למוך

הכנוחי. אשר ומנמי למם לכס, וסו פשומו. ומדרשו, אל סמקום אשר סכינומי כבר, מקומי ניכר כנגדו, ווס אחד מן סמקראום ((סב) הגה אנכי שילה מלאך. כאן נמנשכי שעמידין למעוא ושבינה אותרת לסס פִילא אָעֶלֶס בְּקַלְבָּּךְ (שמות לג, ג): אשר מכילה, ומחד למימור הנמה, ומחד למימור בשול (חולין קמו:):

(בב) אל חמר בו. לשון סמראס, כמו שַׁשֶׁר יִמְבֶס אָמ פִּיךְ (יסושע א, ימ): בי לא ישא לפשעכם. אינו מלומד זכך, שסוא שלומרים שבים המקדש של מעלה, מכוון כנגד בים המקדש של מעה:

801

אָנרַאָּוֹבֶּוּב וֹגּבנינוּ אָנרַגַּבוֹבוּוּבּ: لَمْشِينَ خَمْ كَمْكَ كَلَقُدَ لَكُنَّكُ فَيْ خِمْنَفُرْ يُمْنِفُرُنْكُ בּׁ. אִם הְּמִּוֹהְ שֹֹהְתֹּתְ בֹּלִלְוָ צְּבֹׁוֹ

נעעיק קדקעיקין לף:

unto thine adversaries. thine enemies, and an adversary speak; then I will be an enemy unto unto his voice, and do all that I But if thou shalt indeed hearken

بُلَاحُلَالُكِيْرِ: ŗͲίαιαι LĽĊĪŔĊ تناند قع څک ټېښدر نيښېد خد تكك مَاخُهُ حَدِي خُطَوْبَكِ ثَكَ الْمُعْلِدِ

וּבּׁבֹוֹאָ, וּבַנֹּמַנֹאָ, שׁנָאָ, וִּבוּסָאָ, انتقلن أنمرذك كثب همبتها ننفها بختر نئك ひればひに

gods, nor serve them, nor do after Thou shalt not bow down to their the Jebusite; and I will cut them off. and the Canaanite, the Hivite, and

and the Hittite, and the Perizzite, and bring thee in unto the Amorite,

For Mine angel shall go before thee,

מַגַּבעינִים: حُ، بَالِمِ فَيْلَالُهُمَا لِمَقْدِ فَمَقَد בי מְעְבְּבְים וְלְאַ תַעְּשֶׂה בְּמְעֲשֵׁיהָם וְלָאַ תִּפְּלְחִנּין וְלָאַ תַעְּבֶּיר לאַ השְׁמַבְוֹנִי לַאַלְנִינִם וֹלָאָ לַאַ

ĽĠŧĹŒĹ <u> خمیرنبارا</u>

And ye shall serve the Lord your their pillars. overthrow them, and break in pieces their doings; but thou shalt utterly

رتيمنير يتيزي يرمرېچه: (م) بحدك אُن كِنْمُكَ نَهُن مُنْمُنَكَ نَاحُدَكَ ثَنْ مُنْمُنَكً ريعد بمن بمني هرئيد هرئيد وبموراه عبه بد هريدنا

נאַמִבּי מַבְמִין בִּימִין מִבּינָב:

None shall miscarry, nor be barren, sickness away from the midst of

and thy water; and I will take

God, and He will bless thy bread,

মূর্ব্র: ※丘_むら値し לְאֵ עַּעַהְיָּהְ מִׁהַכּּלָע וֹהְלִּעָרָע לָא עַנִינּ

8<u>0</u>4.0: יָטֶיךְ בְּצַּרְעָּרְ

Inlin Iliw I in thy land; the number of thy days

٤٠٠ ١٤٤ ١٤٤ ١٤٤ ١٤٤ שׁבֹא בֹנוֹם וֹנִטִשֹּׁג אָטַבַבֹּגָ

ני כֹּלְ בֹּהֹלִי. בַּלִבֹנַ בַּוֹמִנַ לאֹנֹטִא בַּעוּן לַנִּד וֹאָמֶסַׁנ אַתְּר נְאָתְּנִּתְ נִׁעְ כָּלְ תַּמָּא בְּאַטַ אָנֵי. ﴿طَرَّبُ ثَلَ يَدَمُنَ يُجْمَرِنَ كَلَمُكَ

backs unto thee. make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to I will send My terror before thee,

כי שמי משומף בו. ורבומינו המכו, זה ממטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטריה שדי: מן הכם שאין חומאין, ועוד, שהוא שליח, ואינו עושה אלא שלימומו: – כי שמי בקרבו. מחובר לראש המקרא, השמר מפניו

(22) וצרתי. כמרגומוולעיק:

(44) הרס חהרסם. למומס מלסומ: מצבותיהם. מבנים שסס מליבין לסשממוות לסס:

(62) לא חהיה משכלה. אם מעשה רנוני: משכלה. מפלח נפלים או קוברת את בניה, קרויה משכלה:

שלשה מוי"ן, שמים לימוד כמו בְּיוֹם מֵת ה' (יהושע י, יב), מַמַת מֻלֹהִים הִיחֹ (קהלת ג, יג), והשלישית לשמוש: עורף. שינומו בלא מי"ו, והאמרם משמשת כמו אמרמי, העאמי, עשימי. וכן ונמתי, התי"ו מודגשת, שהיא באה במקוס שתיה, לפי שהיה לכיך (פֿלירי) כגון וְהַמַּשָּׁה הֶשְׁ הַשְׁים הַעֶּה (פֹמדפר יד, מו), והחי"ו מודגשח לפי שחבה במקום בי חוי"ן, ההחח נשרשח לפי שהיון מיחה ו הקעל, מועה הוה, שהלו מגורה מיהה היהה, הין ה"ה שלה בפה"ה, ולה מ"ס שלה מודגשה, ולה נקודה מלהפו"ס. הלה וְהַמַפִּי מגורם הְקְבֵי לֵב (שופטים ה, מו). הֶה מִי רַפֿוֹהִי (שמוחל-ה יב, ג), מגורה רָפַּן שָוַב דַּלָּיִם (חֹיוּב ב, יש). והמתרגם והמוחי, ְּוְמַבּׁוֹמִי, מגורה וְמָבַּב בֵּיה אַל (שמואל-א ז, מו). דַּלֹימִי, מגורה דְּלְלוּ וְמָרְבוּ (ישעיה יע, ו). עַל בַּפַּיִם מַּלְמִיךְ (שם מע, מו), מקומום שנוטל פום הכפולה ומדגיש פֿם הפום ונוקדו במלפפו"ה, כגון והמוחי, מגורם וְהָעַם גִּלְבַּל עֶגְלָמֹו (ישעיה כח, כח). (TS) והמוחי. כמו וסמממי, ומרגומו ואשגש. וכן כל מיבה שפועל שלה בכפל אות אמרונה, כשמהפוך לדבר בלשון פעלמי, יש

unto the LORD, thou, and Aaron, וּאֵל מֹשֶׁה אָמַר צַּבֶּר אֶל וּלִמֹשָׁה אַמַר סַק לְקָדֶם יִיָּ And unto Moses He said: 'Come up **ਵ੍ਹੇਕ**: (ਫ਼) אָת־אֶּלִיהַיהֶם בְּיִייִהֶנָת לְךָּ ינת שְעַּנְתְּהוֹן צָּבֵי יָהוֹן לְדְּ gods—for they will be a snare unto against Me, for thou wilt serve their נְעַׁמָּנְאַנְּ אָטַׁעַּ כְּנְ כַּנְ עַמְּבֶּבְ נְעַנִּנְכֵּנוּ נִטַּעַ בֿיִנִּ עַבָּבְעַ land—lest they make thee sin פֿן לָא יַטְּבוּן בָּאַבְעָּרָ הַלְמָא ĖÄĹŔĖ They shall not dwell in thy ج ל^א'הִכְּרָת לֶהֶם וָלֵאלִהֵיהֶם לֵא הִגְּזַר לְהֹוֹן וּלְשְׁעֵּוְהִיוֹן בּּ לְאִ'הִילִים: them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with them out before thee. בְאָבֶא וְגִרְשְׁטֵּמִו מִפּּנִירְ: بنفئت خبنا ما گلمك: your hand; and thou shalt drive the inhabitants of the land into עַנְּבְּרָר בְּיו אָמַן בְּיֶרְכֶם אָת ישְבָּרִי unto athe River; for I will deliver וּמִמּוֹבַבֹּא מֹר פַּוֹנוּ אָנִי וֹם פֿלָ<u>הַ</u>שְׁיִם וּמִמּוֹבַבר הַּגַ_ Philistines, and from the wilderness בסוף ועד נמא הפלשמאי Red Sea even unto the sea of the لَهُنَّ هُنَا يُكَذِّكِ مُنْظِ مِنْ لِمُنْ لَمُنَا لِمُنْ لِمُنْظِيرُ لِمُنْظِيرُ لِمُنْظِيرًا لِمُنْظِيرًا And I will set thy border from the אַרְטָא: קּרְטָּף עַּר דְּחִסְגֵּי וְתַחְטָּין יָהֹ هَمْ لَا يَظُرُكُ لِمُ الْأَلَاكُ فِي اللَّهُ اللّ increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be מה מה של בשני בי שלינ בי של זמיר זמיר By little and little I will drive them ÄÜLIČEL بر ترب تر الم the field multiply against thee. אַבהא גּבוֹא וֹטֹסִנּוּ הַלְבַ עוֹנִע become desolate, and the beasts of هُل ضَارُبُ لَهُمُ لِمُ هُمُمُ لِمَا لَا خُلِا בְּמִשֹא בוֹבֹא בַלְמָא טִבוּג before thee in one year, lest the land לא אַנְרְשָׁנִּי מִפְּנֶיִרְ בְּשְׁנָרִ אָּחָתִ לא אַטבוכהן מן פֿבמע I will not drive them out from إهْم-تبارة، ذَرْطِيْرَة: Hittite, from before thee. نئط نائة، مَا كَلَمُك: Hivite, the Canaanite, and the וְגַרְשְׁה אָת־הַחָוָיָיַ אָת־הַכְּנַעָּנָיִי יטמבוב זמ שוֹאָ, זמ פֿוּאָלאָ, thee, which shall drive out the انهُرَانِ، هُناتِهَلَمُن رُفَرُنُك וֹאָהְלַע וֹע תֹּבֹתוֹעֹא בֹּבֹתֹנַ And I will send the hornet before

ישְׂרַאֵּל וְהִשְׁתַּחַוֹּנְתֵּם מִּרְחִלֵּי אָלִר עַּלְּרָשׁׁ אָמָּר עַּלְ לְּקְּדָם יִּי נְאֲבִיהֹּא וְשִׁבְּעָים מִּיְקְנֵרְ וְשִׁבְּעִין מִפְּבִּי יִשְׂרָאֵל וְהִסְּנְּדִיוּ יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחַוּיהָם מֵּרְחָל:

And unto Moses He said: Come up unto the LORD, thou, and Seventy of Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel; and worship ye afar off,

ΛΙΧΧ

מלפניך ויספכו לך ערפס: (28) הצרעה. מין שרך סעוף, וסימס מכס אומס בעיניסס, ומעילס בסס ארם וסס ממיס. וסגרעס לא עברס אם סירדך (מועס לו.): והחתי והכנעני. סס ארך מימון ועוג, לפירך מכל ז' אומום לא מנס כאן אלא אלו. ומוי, אף על פי שסוא מעבר

(es) שממה. ריקנים מבני פדס, לפי שחם מעע וחין בכס בדי למלחים חומה: ורבה עליך. ומרבה עליך:

(30) עד אשר חפרה. מרנס, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

(18) ושהי. לשון סשמס, וסמי"ו מודגשם מפני שבלס מחם שמיס, שלין שימס בלל מי"ו, וסלחם לשמוש: עד הנהר. פרמ: וגרשתמו. ומגרשס:

(38) בי חשבד וגרי. סרי אלו כי משמשין במקוס אשר, וכן בכמס מקומות, וזסו לשון אי, שסוא אחד מדילשונות שסכי משמש, וגס מלינו בסרבס מקומות אס משמש בלשון אשר, כמו וְאָס שַּקְרִיבּ מִנְּסַת בְּבּוּרִיס (וִיקְרָא בּ, יִד), שסיא חובס:

(I) ואל משה אמר. פרשס זו נלמרס קודס עשרם סדברום, ובד' בסיון נלמרס לו עלס:

לְאִ נֹדְּמִוּ וֹבִיקְּם לְאִ נֹתְלְוּ מִמָּוִ: ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁר לְבַדּוֹ אֶל־יְּהֹוֶה וָהָם :

וְעַמָּא לָא וְסְּקוּן עַמֵּיה: לפום וו ואנון לא ושפורנו משה בקחודוהי

so up with him. come near; neither shall the people unto the Lord; but they shall not and Moses alone shall come near

אַמֶּר דְבָּר יְהַנְת נְעַנָה נְעַנָּה יִי אָטַר וַיַּאַמְרוּ כָּל הַדְּבָרָים ترونوورات ينوا چر ترفت جانا ַּ כַּלְ_גַּבְוֹיִ יְּעוֹּטִ נִאָּט כַּלְ_ ניְבָא מִשְּׁר נִיְסִפֶּר לְעָם אָת

וֹאַמִרוּ כֹּלְ פֹּטִׁלְמִוֹּא בַּמַלָּיִלְ וֹיִ וּאַטִּיב כָּל עַּמָּא קַלָא חַר בֿל פֿטִוֹמוֹא צַּגוֹ וֹנִט בֿלְ צַּגוֹגֹּא ្រុងក្នុង ជម្លាក ន្ត្រមុំក្នុង។ ក្នុងក្នុង ស្រុ

Lord hath spoken will we do.' and said: 'All the words which the people answered with one voice, and all the ordinances; and all the People all the words of the LORD, And Moses came and told the

ÄÄÄÄ קַחַת הַהָּר וּשְׁמֵּים עַשְּׁים הַיַּחָר וּיַחָּ + יְהְנֶה וַיִּשְׁבֶּם בַּבַּקֶר וַיָּבֶן מִוְבָּחַ ניְבְתָּב מִמֶּב אָת בֶּל־דִּבְרֵי

١٠١٥١٨٢: למא לטבי מַשָּׁב מִבְּטָבּ לְּמִפּוְלָגְ מוּבֹא וֹעַבַעֹא מֹמְבֹּי, נאלבים בעפרא ובנא מרבהא וכְתַב מִמֶּב יָת כָּל פָּתְנָמִיּא דַּייִ

Israel. according to the twelve tribes of under the mount, and twelve pillars, morning, and builded an altar the LORD, and rose up early in the And Moses wrote all the words of

שְׁלְמֶים לַיהוָה פָּרִים: נוֹהֹלִי הַלְיַנ וֹיּוֹבֹּעֵוּ וֹבְעוֹנִם וֹאָסִּיִלוּ הַלְּנוֹ וֹנְכִּיסִיּ וֹבְסַע וּנְאָבַע אָעַנַלּוּנִ, בֹּינֹ, וֹאָבָאָב וּאָבַע זֹע בֹבוִנוּ, בֹוֹ, וֹאָבֹאָב

לובהו לבם גל שונון:

peace-offerings of oxen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

TÜİĞÜ: בּאַנְיִנִי נְעַהְּגִּי עַבְּּטְ זְנֵלֵל מַּלְ_ בַּמְוֹנְלֵּיִא וַפַּלְיִנִי גַּמָא זְנַל ניקַח משֶׁה חַצֵּי הַדְּם נַיֶשֶׁם וּנְסִיב משֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשִוּי

מַל מַדְבְּחָא:

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

:كَالُكُ ثَمَّةُ لِللَّهُمَّةِ لِأَشْقُمَ בְּלֵם נַיָּאָמִׁרְנִּ כָּלְ אַמְּרִי בְּבָר בַּבָּר בַּרָ בַבְּבָּרָ ַ נִיפַּׁעְ סַפָּּר תַּבְּיִית נִיקְּרָא בְּאָוְנֵי יִנְסִיב סִפְּּרָא דִּקְיָטְא יִקְּרָא

וו למביד ונקביל:

and obey. the Lord hath spoken will we do, the people; and they said: 'All that covenant, and read in the hearing of And he took the book of the

<u>הַדְּרֶים הָאֵּלֶה:</u> אַשֶּׁר פָּרָת יְהוֹה עִּמְּכֶּם עַלְ כָּלְ- וַאָּמִר הָאָ דִּםְ קִנְמָא דִּנְוֹרְ יִנִ י הְעָּבְה וֹיּאַמֶּר הְנַּה הְם־הַבְּרִית עַל מַרְבְּּהָא לְכַפָּרָא עַל עַמָּא ניקַח מֹשֶׁה אָת־הַדְּׁם נִיּוְרֶל עַלְ יִּנְסִיב מֹשֶׁה יָה דְּמָא יּוְרַל

ממכון מל כָל פּהְנָמִיָּא הָאִבֶּון:

words. you in agreement with all these which the Lord hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

(ג) ונגש משה לבדו. אל הערפל:

- שנלעוו בני נמ, ושבמ, וכבוד אב ואס, ופרס אדומס, ודיניץ, שנימנו לסס במרס (מכילמא במדש פ"ג): (3) ויבא משה ויספר לעם. נו ניוס: אח כל דברי ה. מנות, פרישק, וסגנלס: ואח כל המשפטים. ז'מנות
- (+) ויכחוב משה. מזלפלים ועד ממן מולס, וכמז מלום שנלמוו זמלס (שם): וישכם בבקר. זממשס זמיון:
- (5) את נערי. הזכורות:
- לסוום אומס על סעס. ומכאן למדו רבומינו, שוכנמו אבומינו לברים במילס ומבילס וסואם דמיס, שאין סואס בלא מבילס: (6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: 🗆 באננות. שמי אנומ, אמד למלי דס עולה, ואמד למלי דס עלמיס,
- (ד) ספר הבריח. מגרמשים ועד ממן מורס, ומנום שנלמוו צמרס:
- (8) ויזרוק. ענין סומס, ומרגומו וזרק על מדבחם לכפרם על עמם:

וְמִבְאָנִה מִוּלֵנָה וֹמִּבְאֶבִי و يرتوك منهم بعيرا بهد تهديده

יּכְעָּצֶם הַשְּׁמָיִם לָמְהַר: ترزئا جيريين بروفات וּוֹבְאֵי אָט אָּכְיֵבוֹּ וֹהָבֹאָכְ וֹטַבוֹט

נּאָכֹלְנְ נִּנְּחֲשׁנִּי: (a) שְׁלַח יָדִוּ וַנְּחֲזוּ אָת־הָאָלֹהִים لْعُمْ لِمُحْدَمْرِ خُدْلَ نَشِلَهُمْ مِهِ يَزْلَحُلُكَ خَدْ نَشِلَهُمْ مِهِ لَأَلِنَا

ځ۲،۲۵۵۰ ְּנְהַמּוֹרָהׁ וְהַמִּצְּנְׁה צִּשֶׁר בְּתַּבְמִי וְתַּפְּמֵירָמָא שָׁׁם וְאֶהְנְה לְןּהְ אֶת־לֻתַּוֹת הַאָּבֶן יָת לַנִּהַיָּ אַבְנָא וַאִּיָרַיָּהָא בְּבְוֹבְרַ נְבִינִר TI KYL XY. ※八-は没に

يرتوك فيهد هِكَ بَرَد بِهُكَ بَرَاهِ : و الرجام طهد التابهو بالهاريا

להג גלנים ווּה אַנְטִם: וְהַנְּה צַּהַרְן וְחוּר עִּמְּכֶם מִי־ בְּזָּע מַּר אֲשֶׁר־נְשִׁיב אֲלֵיכֶם וֹאָק עַוֹּעֹלִים אָמָרְ אָבּי לְנִי יּלְסָבֹיֹא אָמָר אִיִּוֹיכִי לָנֹא

> (WEXC: יסְלֵיק מִשֶּׁה וַאַּהַרוֹן נָדֶב

> אָבֶּן מְבָא יַכְמִחָזֵי וטטות כולם, ולביה למולד וֹשׁוּוּ וֹט וֹבֿר אֵבְבֹא בּוֹמִּבֹאַב

> כֹאַלִוּ אָכֹלָוּן וֹמְתַּוֹן: טבן באובבויון דאהקביו נוֹפֿאַ נֹשׁוּן זֹט נֹפֿבֹאָ בַּגֹּי נִשְׁיִ

> ₹¥₹ï@′\ïY: לַמִּוּבֹא וֹבִוּוּ עַמָּוֹ וֹאָטַוּן לַבַּ נְצְּמָר יְיְ לְמִשֶׁה סַק לִקְדְמֵי

> הקוני ולבא בין: יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּירָא דְּאִּהְנְּלִי וְקְם מֹשֶׁה וִיהוֹשָׁעַ מְשׁוּמְשָׁנֵיה

> ליה דינא יקקרב לקדמיהון: אַבורן וְחוּר שִּמְכוֹן מַן דְאָרת עלא עד דנתוב לנקכון והא

> > the elders of Israel; Nadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

the like of the very heaven for paved work of sapphire stone, and there was under His feet the like of a and they saw the God of Israel; and

eat and drink. hand; and they beheld God, and did children of Israel He laid not His And upon the nobles of the

them.' written, that thou mayest teach commandment, which I have tables of stone, and the law and the and be there; and I will give thee the Come up to Me into the mount And the LORD said unto Moses:

the mount of God. minister; and Moses went up into And Moses rose up, and Joshua his

them.' cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: 'Tarry

כמו ומַפַּגילֶכִי לַבְּסְמִיךְּ (ישעים מס, ט), וַיִּסֹגֶל מִן בְּרִים (במדבר יס, כה), שָשׁ חַמִּוֹם חַבְּילָה (ימוקחל מס, ח): סיו מסמכלין בו בלב גם, ממוך אכילס ושמייס, כך מדרש מנמומא (בסעלומך מ"ו). ואונקלום לא מרגס כן, אלילי, לשון גדוליס, (II) ואל אצילי. סס נדנו להיסול וסוקנים: לא שלח ידו. מכלל שסיו כלויים לסשמלת נסס יד: ויחוו את האלהים. וכעצם השמים לשהר. משנגאלו סיס אור וחדום לפניו: וכעצם. כחרגומו לשון מראס: לשהר. לשון ברור ולנול: שבמתנס: - במעשה לבנח הספיר. סיא סימס לפניו נשעת סשענוד, לוכור לרמן של ישראל שסיו משוענדים במעשה לננים: לנדב ואביסוא עד יוס מנוכת סמשכן, ולוקניס עד וַיְּסִי סְעָּס פְּמִמְאֹנְנֵיס וגו' וַמִּבְעַר בָּס אֵשׁ ס'וַמֹּאַכַל בִּקְגַס סַעַּמֵנֶה, בקליניס (10) ויראו אח אלהי ישראל. נסמכלו וסלילו ונחמייבו מיחס, אלא שלא כלס סקצ"ס לערבצ שמחת סמורס, וסממין

אשר בחבחי להורוחם. כל שש ממומושלש עשרה מנים בכלל עשרם הדברות הן. ורבינו קעדיה פירש במוסרות שימד, לכל (בו) ויאמר ה׳ אל משה. לאמר ממן מורס: - עלה אלי ההרה והיה שם. מ'יוס: - אח לחת האבן והתורה והמצוה

יוס, שכן מלינו כשירד משס, וישמע יסושע אם קול סעס ברעס, למדנו שלא סיס יסושע עמסס: מחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה, ומשם ויעל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נמה שה אהלו ונחעכב שם כל מי (51) ויקם משה ויהושע משרחו. לל ידעתי מס מיצו של יסושע כלן, ולומר לני שסיס סמלמיד מלוס לרב עד מקוס סגבלת דבור ודבור מלום המלויום בו:

לכל מיש ריבו: חור. בנה של מרים היה, ומביו כלב בן יפנה, שנממר וַיִּקַח לו בְלֵב מֶׁח מֶפְרֶח וַמֵּלֶד לוֹ מֶם חוּר (דברי הימים-ה (14) ואל הוקנים אמר. בלאמו מן הממנה: שבו לנו בזה. והמעכנו כאן עם שאר העם נממנה, להיום נכונים לשפוע

משֶׁה לְמוּרָא וַהְוָה משָׁה בְּמוּרָא of the cloud, and went up into the הַלְּנוֹ וֹמֹאַל מַמָּט בַּנוּ מַּנְנָא וּסְלֵיל And Moses entered into the midst خُلِهِم لِنَلْدِ خُمْرَدُ خَرْدُ نَصْلِهُمْ: خُلِهِم لِنَلْدِ خُمْرَدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ خَرْدُ the children of Israel. the top of the mount in the eyes of יי יעראַר פְּבָוֹר יְחֹנְה פְּאֵשׁ אַבֶּלֶת יְוֹחִיוּ the LORD was like devouring fire on וֹשׁבֹא בּוּנֹ כֹאִנְהָא And the appearance of the glory of : الْمُثِلِّا: לונו מֹללא: midst of the cloud. אֶל מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִהְוֹךְ יִקְּרָא לְמִשֶּׁה בִּיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה day He called unto Moses out of the יי ווְכְּמָּהוּ הָעְּגָן שֵׁשָׁת יְמִים וֹיִקְרָא דְּסִינִי וַהֲפָּהִי עַּנְנְאַ שִּׁהָא יֹנֹהִ'ן covered it six days; and the seventh upon mount Sinai, and the cloud 91 נּיִּהְבָּׁן בְּבוֹע יְנְינְעְ מַּכְ עַנֹּר סִינָּג יִּהְבָּא יְבִּיֹב מַּבְ מִינִּא And the glory of the LORD abode אָתַ_בַבְּר: אַלוֹא וֹט מוּבֹא: and the cloud covered the mount. מפטיר נינַעל מֹשֶׁה אֶל־הְהָרְ נִיְכָס הָעְּנָן יִּסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּיָּדְא נַהַפְּא S٦ And Moses went up into the mount,

zez sond no writhH Mafiir and Hafiara are on page 229. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat The Haftara is Jeremiah 34:8 - 34:22 & 33:25 - 33:26 on page 215. On Shabbat Shekalim, Maftir is

נִיָדְבֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: וּמַלֵּיל יְיָ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

that they take for Me an offering; of 'Speak unto the children of Israel, :gaiyse

يَقْدِ هُمْ خُدَّة نَهُلُهُمْ نَنْكُلِكِ الْنَكُلِكِ الْنَكُلِكِ الْنَكُلِكِ الْنَكُلِكِ الْنَكُلِكِ

בּבְיב אַבְבֹּמֹנִם יְנִם נֹאַבְבֹּמֹנִם

מבוב גם בנו והָבֹאב וופֹבהון

And the LORD spoke unto Moses,

mount forty days and forty nights.

mount; and Moses was in the

 ΛXX

לְּי מְּרוּמָה מֵאָה בְּלְ־אִישׁ אֲשֶׁר

דיקרעי לביה הסבון יָת צפְרָשׁוּתִי: שבת אפֹבֹתוּה מו פֹל וּבֹר

And this is the offering which ye willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him

מאַשַּׁם זְבַּב נַבֶּפֶּב וּנְשַׁמֵּני: בּעַבָא וְכַסְפָּא וּנְחַשָּא: י וואַע עַשְּׁרוּטָה אַשֶּׁר הַקְּחִוּ וְדָא צַפְּרָשׁוּהָא דְּתִּסְּבוּן מִנְּחֹוֹ

and brass; shall take of them: gold, and silver,

(18) בחוך העון. עון וה כמין עשן הול, ועשה לו הקצ"ה למשה שביל (נ"ל מופה) במוכו: יוס שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנק למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם): עומדים, אלא שחלק הכחוב כבוד למשה. ויש אומרים, ויכשהו הענץ למשה ו'ימים, לאחר עשרם הדברוח, והם היו בחחלם מי מורס. רש"י ישן): דיכסהו העגן. לסר: דיקרא אל משה ביום השביעי. לומר עשרת סדברות, ומשס וכל בני ישראל (16) ויכסהו העגן. רצומינו מולקים בדבר (יומא ד.:), יש מסס אומרים אלו ששה ימים שמראש מדש (עד עלרת יום ממן ב, יע), אפרת זו מריס, כדאיתא בקומה (יא:): מי בעל דברים. מי שיש לו דין:

כשמדקדק בסס: מרומת המשכן, נדבת כל אחד ואחד שהתנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הוצרכו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה שנעשו מסס סאדנים, כמו שמפורש באלה פקודי, ואחם חרומם המובח בקע לגלגלם, לקופום, לקנוח מהן קרבנוח לבור, ואחם מוב, פיישני"ם בלע"ו (געשעיק) - חקחו אח חרומחי. אמרו רבומינו, ג' מרומות אמורות כאן, אתם מרומת בקע לגלגלת (2) ויקחו לי חרומה. לי, לשמי: חרומה. ספרשם, יפרישו לי מממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבס, וסוא לשון רלון

 בַּכִלְ אַמֶּר אַנִין מַנְאַנ אִנִין אַנִין אַני בַּכִלְ צַאָּנֹא מַנִינַ, נְמַנְ זְּנִי בַּמִּנִי מְּכֹּנִינִי, בּנִּינִינְוּ: וְמִּבְּנִינִי, וֹמִּבְּרֵוּן צִוֹבִּתִּ מִלִּדָּהִ וֹאָהָרֵי, that I may dwell among them. And let them make Me a sanctuary, جُمُجُد نِحَانِهُا: לְמַּפֿׁתֹּא בֹּאִיפּוָרָא וּבָּרוּיִמְּנָא: the ephod, and for the breastplate. עַבְנִי־שֶׁהַם ĹŔĊĨĹ מֹבְאָנִם אַבוֹנו בוּבַבְא וֹאַבוֹנו אַהַּבְמוּטֹא onyx stones, and stones to be set, for בוסְמַיָּא: הַמִּשְׁהְה וְלְקְמָהֶה הַפַּמִּים: לְמְׁמָּע בְּנִיטָא וֹלְלַמְבִיני anointing oil, and for the sweet ליי שָּׁמֵּוֹ לַמַּאָּר בְּשְּׁמִים לְשָּׁמֵוֹ מִשְּׁחָא לְאַנְּחָרוּהָא בּוּסְמַנָּא oil for the light, spices for the שַׁבַּבְּים וֹלֵּבָּגֹ מָמָּנִם: סַׁמִינְלֹא נֹאֹמֵּג מִּמִּגוֹ: י וֹמְנֵע אֵנְלֶם מֹאֹבְמֹנִם וֹמְנִע וּמִמֶּכֵּו בַּבְבַנו מַסִּמֶּבֵו וּמַמֵּכֵּו and rams' skins dyed red, and لَيْمُ لَمُلِي الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ ا וְבוּאְ וְמַמְּזִי: and fine linen, and goats' hair; י יִשְׁכֵּלְטִ וֹאַבֹּלֹמֹן וֹשִנְלַהַּשׁ הָחֹנֹּג וַשַּׁבְלָא וֹאַבֹּלֵּוֹלְא יַּאָבַה וֹשְיָבַג and blue, and purple, and scarlet,

قَحُدُّنَا لَا فَمُ هُذِا لَكُنا فَحُدُّنَا خُرِ _ مَهُخُدُهُ لَيْنَا لِمُسَاخِرُ مُبْيِنَا،

נאַמָּע נִנוֹאַג עַמָּטִׁנ: ַנְהָגִּי אָּרְבִּיִ וְאַמֶּׁע נִתָּגִּי ְבָּחְבִּיִּ ישראל וְעְשְׁלְּיִי אַרְוֹן עֲצֵרִי שְׁמְיִרָם אֲמְּלֵים וְיַעְּבְּרוּן אֲרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁמִּין

בּלְגוּ וְבֵּן תַּעִּשְׁנִּי (ס)

יפַלגָא רימִיה: נאַמְּיָא ופַּלְנָא פּוּחָיִיה וְאַמְּהָא שַּׁבְשָׁגוֹ אַמָּגוֹ וּפַּבְלָּא אִנִבְכָּיִנִי

וכן הַּלְּבַרוּן:

thereof, even so shall ye make it. the pattern of all the furniture the pattern of the tabernacle, and According to all that I show thee,

sealskins, and acacia-wood;

thereof. and a cubit and a half the height cubit and a half the breadth thereof, shall be the length thereof, and a acacia-wood: two cubits and a half And they shall make an ark of

סכסף סבא שם בנדבה, עשאוה לכלי שרת: מלינו בכל מלאכח המשכן שהולרך שם כסף יוחר, שואמר וֶבֶשֶׁף פְּקּוּדֵי הְשֵׁדֶה וגו' בֶּקַע לַגְּלָגֹּה וגו' (שמוח לח, כוכו), ושאר (3) זהב וכסף ונחשת וגוי. כלס באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו, מוץ מן הכסף שבא בשוה, מחלים השקל לכל אחד. ולא

פשמן (יבמוח ד:): ועזים. נולה של עוים, לכך חרגם אונקלום ומִעַצִי, הבא מן העוים, ולא עוים עלמן, שחרגום של עוים (+) וחבלה. למר לצוע בדס מלוון (מנמוח מד.), ולצעו ירוק: וארגמן. למר לצוע ממין לצע ששמו מרגמן: ושש. סומ

יעקב אבינו לפס ברוח סקדש שעמידין ישראל לבנוח משכן במדבר, וסביא ארזים למלרים ונטעס, ולוס לבניו ליטלם עמסס לכך ממרגס מַמְגוֹנְמֹ, שֻׁשׁ וממפּחֹר בגוונין שלו (שס): ועצי שמים. ומחין היו להס במדבר, פירש רבי מנחומה (מרומה ע), (a) מאדמים. לבועום סיו אדום לאחר עבודן: החשים. מין חיס, ולא סיחס אלא לשעס (שבח כח:), וסרבס גווניס סיו לס, ताद्रेदः

וסולרכו לו בשמיס, כמו שמפורש בכי משל: ולקטורה הסמים. שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בולמס מלוס. (6) שמן למאור. שמן זימ זך לסעלות נר ממיד: בשמים לשמן המשחה. שנעשה למשות כלי המשכן והמשכן לקדשו, כשילאו ממלרים:

לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד מפורשים בואחה חלוה, והם מיני חכשימ: גומל, ונומנין סלבן שם למללום הגומל, קרויים לבני מלולים, ומקום המושב קרוי משבלום: - לאפוד ולחושן. לבני השהם (ד) אבני שהם. שמים הולרכו שם, ללורך האפוד האמור בואחה חלוה: מלאים. על שם שעושין להם בוהב מושב כמין ולשון קטרם, סעלאת קיטור וממרות עשן:

(8) ועשו לי מקדש. ועשו לשמי נית קדושה:

מחובר למקרא שלמעלה הימנו, לא היה לו לכחוב וכן מטשו, אלא כן מטשו, והיה מדבר על טשיית אהל מועד וכליו: לי כלי בים עולמים, כגון עולמנום ומנורום וכיורום ומרונום שעשה שלמה, כסבנים אלו מעשו אוסם. ואס לא סיה המקרא לי מקדש ככל אשר אני מראה אומך: וכן חעשו. לדורות (מנהדרין מז:, שבועות יד:), אם יאבד אחד מן הכלים או כשמעשו (9) ככל אשר אני מראה אוחך. כאן, אם מבנים המשכן (מנחום כע.). המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו, ועשו

111

זָהֶב סָבֶיב: بظائدا فَقَفَة لَمُشَابُ مُكِّنَا يَلَا ן צפוק אתו זהַב טְהור מבַות

QUIL: متاباكة וְתְּחָפֵּי יָתֵיה דְּתַב דְּכֵי מִגְּיוֹ

crown of gold round about. overlay it, and shalt make upon it a gold, within and without shalt thou And thou shalt overlay it with pure

מּבֹמְע מּלְ־צַּלְמִוּ תַּמִּנִית: מַבְּעָת עַל־צַּלְעוֹ הָאָהָת וּשְׁהַיּ יי וְנְתַּשְׁׁר מֵלְ אַבְבָּע פַּעָּמִינִי וּשְׁתַּיִּ וֹנֹגַּלִטֹ עַנְ אַבְבֹּתְ מִבֹּהָנִי זֹנְיִב

סטְרֵיה הָנְיָנְאַ: סמבוש עד ותרמין עוקן על خنظا מֹל אָבְבָּע الناتاء <u> ۲۰۱۰</u>

on the other side of it. on the one side of it, and two rings feet thereof; and two rings shall be gold for it, and put them in the four And thou shalt cast four rings of

אָטַם זָהֶב: ث لمُمْنِكَ حَلَا مُجَّرِ مِصْنِكَ لَمُمْنِكَ لَاقِيكُا الْمُونِيَ

נטטפֿג זטעגן בּטַבּא: וֹטֹהַבֹּיג אַנוּיםי בַּאָהו הָסִּוּוּ acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make staves of

ַ וֹנוֹכֹאנוֹ אָנוַ נַוֹבַּגַּינִםְ כַּּמַּבְּמָנו מֹלְ וֹנַמָּגִלְ זִנִי אָנִינוּגֹּא בֹּמִוֹפֿנֹא

אַרוֹנָא בָּהוֹן: צַּלְעָּת הָאָרֶן לְמָּאָת אָת־הָאָרֶן עַלְ סִטְּרֵי אָרוֹנָא לְמִשָּל יָת

wherewith to bear the ark. the rings on the sides of the ark, And thou shalt put the staves into

י בְּשַּׁבְּתִי עַאַבְן וֹעַוֹּ עַבַּצִּים לָאִ בַּמִּוֹפֿע אַבְוָנָא וֹעַוָ אַנִינוֹא ċü¤:

לא ישְרוֹן מבּיה:

ark; they shall not be taken from it. The staves shall be in the rings of the

್ದೆರ್ಧಿ ದರ್ಜ:

ياك المتهدة ⁹ וֹלִינִישׁ אֶּלְ_וֹיִאְגֹוְ אֵׁנִי וֹמִהְנִי וִנִישֵּׁוּן בַּאֶּבְוָלָא נִי סְׁנֵדַרִּיִּנִיאָ

testimony which I shall give thee. And thou shalt put into the ark the

אַמְּתָיִם וְחַבְּי אֲרְבְּה וְאַמֶּה תַּרְמֵין אַמְיָן וּפּלְנָּא אוּרָכּה

نْتَاجَمْد لَـٰنَٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ

هَمْد هُنَا هَرُلك:

וֹאַמְּטֹא וּפַּלְגָּא פּוּטִוֹש: שְׁבְוֹר וְתַעְּבֵיר כְּפּוּרְתָּא דִּדְתַב דְּבֵי cubit and a half the breadth thereof. shall be the length thereof, and a of pure gold: two cubits and a half And thou shalt make an ark-cover

Δī

71

(10) ועשר ארון. כמין ארונים שעושים בלא רגלים, עשוים כמין ארגו שקורין אישקרי"ן (שריין שראנק) יושב על שוליו:

(12) ויצקח. לצון סמכס כמכגומו: – פעמוחיו. כמכגומו ווֶנְמֵיפּ. וצוויום סעליומם ממוך לכפורם סיו נמוניס, שמיס מכלו משסו, וכשסכפורת שוכג על עוצי סכמליס, עולס סור למעלס מכל עוצי סכפורת כל שסוח, וסוח קימן לכתר תורס: כמין כמר מוקף לו שביב, למעלה משפמו, שעשה הארון החילון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עובי הכפורת ולמעלה הימנו מלמעלה, נמן של עץ במוך של והב, ושל והב במוך של עץ, וָמָפֶּה שפתו העליינה בוהב, נמלה מלופה מבית וממוץ: ודר זהב. (II) מבית ומחוץ חצפנו. עלעה ארונות עעה בללאל, צ'על והבוא' על ען (יומא עב:), וד' כמלים ועולים לכל אחד, ופתותים

מן סעבעות סאלו על צלעו סאחת: צלעו. לדו: סן סן ד' עצעום שבממלם המקרם, ופירש לך היכן היו, והוי מירה הים, ופמרונו כמו שמי עצעום, ויש לך לישבה כן, ושמי אדס סגושאין אם הארון מהלכין ביניהם, וכן מפורש במנחות (למ:) בפרק שתי הלחס: ושחי טבעות על צלעו האחת. ושמים מכאן לרמבו של ארון, והצדים נמונים בהם, וארכו של ארון מפסיק בין הצדים אממים וחלי בין בד לצד, שיהיו שני בני

(EI) בדי. מוטומ:

(15) לא יסורו ממנו לעולס (יומאענ.):

(עו) כפורה. כמיי על האכיון, שהיה פמוח מלמעלה, ומניחו עליו כמין דף: אמחים וחצי ארכה. כארכו של ארון, (10) ונחח אל האדן. כמו בלרון: - העדח. סמורס, שסיל לעדות ביני וביניכס שלוימי למכס מלות סכמובות בס:

aea (arca a.): ורחבה כרחבו של ארון, ומונחה על עובי הכחלים ארבעתם, ואף על פי שלא נחן שיעור לעוביה, פירשו רבוחינו שהיה עוביה

TÇÇLT: מַלַּמָּע שַּׁגְּמָּע אָטָם מִמָּגָּג לַבּוָע נגמני מלום כבבום

מַּלְ־שְׁנֵּנִ קַּצִּוּהָי: עַכּפּּבע שַּׁגְּמִּוּ אָטַעַעַלּבוֹלום ⁶¹ וּכְרוּב־אֶחֶר מִקְצָה מִזֶּה מִן־ וַעֲשֵׂר כְּרוּב צֶּחֲר מִקְּצָּה מִנֶּה

אָלְ הַכַּפְּרָת יִהְיִי פְּנֵי הַכְּרָרָה: לְלֵבֵּיִלְ כָּפּוּרְתָּא יְהוֹן אַפִּי הַכַּפְּהָת וּפְּנֵיהָם אֲישׁ אֶל־אְחָיוּ " לְמַּמְלְה סְבְבֶּים בְּבַנְפֵּיהֶם עַּלְ لْلَالًا لَاقْلُاحُرُمُ قِلْهُ، خُرُفَرُم

בַּתְבַי אַמֻּב אַטוֹן אַבֶּינב: מלממלע ואכ ביאבו ששו אם וֹלִטַטַּׁ אָטַעַבַּפַּּבָּנִע הַּגַעַבָּאַבְוֹ

בַּנָר יִשְׁרָאֵל: (פּ) אָר כְּלְאָמֶוֹר אֲצַנְוָה אוֹהָךָ אֶלְ הַכְּהָלִים אֲשֶׁר עַל־אֲרַוֹן הַעָּהָת בי אַשַּׁבְּ מִמָּלְ עַכַּפָּבָע מִבָּוֹן מִתָּן ונוּמַדְמֵי לְדְּ שֶׁם וְדְבַּרָמִי

ַ זָבְרָ וְתַּגְּבֵּיִר תְּבֵין כְּרוּבִין *דַּדַ*הַב

בְרוּבַיָּא עַל הָרֵין סְמְרוֹהִי: מכא מו כפובשא שהבעו נע מכא יכריבא עד מסטרא וֹהְבֹיג כֹרוּבָא חַד מִסְמֹרָא

סְבַוּהוְמָא דְּאָמֵין לְךְּ: מלמילא יבאַרוֹנָא הַמַּין יָת וֹטְטֵּגוֹ וֹטַ כַּפּוּבַטַא הַכְ אָבוּנָא

מבון שבון ברוביא במכן נאַמבור עמף מעקני בפורקא **なんなに**,

> ark-cover. make them, at the two ends of the of gold; of beaten work shalt thou And thou shalt make two cherubim

two ends thereof. shall ye make the cherubim of the end; of one piece with the ark-cover end, and one cherub at the other And make one cherub at the one

cherubim be. the ark-cover shall the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with their wings on high, screening the And the cherubim shall spread out

shall give thee. thou shalt put the testimony that I above upon the ark; and in the ark And thou shalt put the ark-cover

unto the children of Israel. will give thee in commandment the testimony, of all things which I cherubim which are upon the ark of the ark-cover, from between the two I will speak with thee from above And there I will meet with thee, and

כקשי הכפורת: בולמין למעלה, ולייר הכרובים בבלימם קלומיו: מקשה. במדי"ן בלע"ו כמו דָּהֹלְבָהְעָבֶּן (דניהל ה,ו): קצות הכפורת. כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, אלא העיל והב הרבה במחלת עשיית הכפורת, והכה בפעיש ובקורנם באמלע, וראשין (18) ברבים. דמום פרלוף מינוק לסס: מקשה חעשה. שלה מעשם בפני עלמס וממברס ברהשי סכפורה להחר עשיימס,

(19) ועשה ברוב אחד מקצה. שלא האמר שנים כרובים לכל קלס וקלס, לכך סולרך לפרש כרוב אחד מקצה מוס:

(OS) פורשי כנפים. שלא מעשה כנפיהם שוכנים, אלא פרושים וגצוהים למעלה אלל ראשיהם, שיהא י' עפחים צחלל שנין הכפורה. עלמס מעשס את סכרוביס, וסו פירוצו של מקשס מעשס אותס, שלא מעשס בפני עלמס ותחברס לכפרת:

يابقا مُم جِعِهَم مُر جِمُدِا (عمرتم مررد), تفمح دلايبها مُم جِوَفِهِم فِذَ جَمُدًا مِذِمِ بِإِنْ بِإ שבעודו אכון לבדו בלא כפורמ, ימן ממלס סעדומ למוכו, ואמר כך ימן את סכפורם עליו, וכן מלינו כשסקיס את סמשכן, נאמר (וב) ואל הארון חחן אח העדה. לא ידעמי למס נכפל, שסרי כבר נאמר ונמם אל סארון את העדות, ויש לומר, שבא ללמד סכנפיס לכפורמ, כדאימא בקוכה (ה:):

וכס מפמר, ואמ אשר אדבר עמך שם אמ כל אשר אלוס אומך, אל בני ישראל סוא: ונשמעלמשה באהל מועד: ואה כל אשר אצוה אוהך אל בני ישראל. הריוי"ווימירה ומפלה, וכמוהו הרבה במקרא, שַפַּפַּבֶּמ וגוי (במדבר ז, פע), משה היה נכום למשכן, וכיון שבא בחוך הפחח, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולא במובים מכחישים זה את זה, בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם, וּבְּבֹא מֹשֶה שֶׁל מֹבֶל מִוּעֵד וַיִּשְׁתַע שֶׁת הַקּוֹל מִדַּבֵּר שֵׁלֶיו מֵעַל הכפורה. ובמקום אמר הוא אומר, ויְדַבֶּר ה' פֻלְיו מַאַהֶל מוּעַד לַאמֹר (ויקרא א, א), זה המשכן מחוץ לפרכח, ומלאו שני (שב) ונועדהי. כשאקצע מועד לך לדבר עמך, אומו מקום אקצע למועד, שאבא שם לדבר אליך: ודברהי אהך מעל

אַרְכוֹ וְאַמָּה רְחָבּוֹ וְאַמָּה נִחָצִי

פּוּטְוּיה וְאַמְּמָא וּפַּלְגָּא רוּמִיה: שַּׁבְשֵׁוּ אַמִּוֹן אִנְרְבָּיִה וְאַמְּטְא لْمُشْرِبُ شُرِٰنًا لِمُجْرِ شِهْرَتِ هَٰفِيْنَ لِي لِيَمْرِي فِعِيْدٍ هِمِيْلًا لِمُجْرَدِ مِصْرِلً

סעור סחור: לְוִ זְרַ זְּנִוֹב סְבָּיב: ⁺² וֹגַפּּיהָ אֹהָי זְהָב שְּׁהָוֹר וְעָּשׁ

ڼ≒ړ⊏: المائلا جنونيات י ְנְשְׁמָנִי לְנִ מִסְנְּנִבְת מְפַּע סְבָּיִב

זיר דדהב לגדנפיה סחור פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וְתַעֲבֵיר וְתַעְבֵּיר לֵיה גְּדָנָפָא רוּמֵיה

עַפּאָע אַמוֹר לְאַרְבָּע רַנְּלָיו: וֹנִטִשֹׁ אָטַ עַמַּבּׁמָט הַּלְ אָבְבָּה וֹמֹמָּיִהְ לְּוֹ אַבְבָּת שַּבְּעָּי זְּנִיִב

הג אֹנְבֹה זוֹנִיטָא צַּלְאַנְבֹּה בבעב וטטון זע אולטא וֹטֹהְבֹּיִג בִיִּנִי אַּבֹבֹּת הֹוֹכֿוֹ

تَهُٰذِيًا: לְבַהְיִּם לְהַּיִּם לְמִּאִנ אָנַב אַנִּבֹא לַאָּנִנִנּיִּא לְמִמָּל וֹנִי ﴿ خُمُ هُلِ لَا هُذُ لِي اللَّهِ اللَّهِ عَلَيْكُ اللَّهِ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ عَلَّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَّهُ عَلَيْكُمِ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَّاكُ عَلَيْكُ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَّاكُ عَلَيْكُ عَلَّا عَلَاكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَّا عَلَاكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَّاكِ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَّا عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَي

פֿעולא:

ىر شكاتا: י נְצְפְּיְהָ אָתְרַ זְּהָרְ נְיִּשְׁאַרְבֶּם אָתַר שִּפְּיִן נִתְּחָפָּיִ יָּהְרָהַנִּאְ דְּאָצִי נְצְּשְׁרָ אָתְרַ זְּהָרְבָּרִים עֲצֵי שִׁפְּיִם וְתַּצְּבִיר יָתְ אָרִיחָיָּאְ דְּאָצִי

מַבור פַעַּשָׁר אַמָם: יְלְנְלֵייִ אָּמֶּר יָסָרְ בְּבֵוֹן זְהָב ⁶² נְּהְּמָּיִם פְּּלְּיִר וְכַפִּּלְיִר וּקְשׁׁנְּתְרְ וְתַּצְּבֵּיִר

ויהון נְשְלֵין בְּהוֹן יָת פְּתוּרֶא:

: ווענן: LLUC LC. نظفنتيد يفخيختيد لانفتهك

> half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits shall be the And thou shalt make a table of

gold round about. gold, and make thereto a crown of And thou shalt overlay it with pure

round about. golden crown to the border thereof about, and thou shalt make a border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

feet thereof. the four corners that are on the four rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

with them. gold, that the table may be borne acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make the staves of

pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes

67

Lτ

97

77

- (33) קומהו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פקחים קמ: ובחום' שם ד"ה אמתה):
- (44) זר זהב. מימן לכתר מלכות, שהשולתן שם עושר וגדולה, כמו שלומרים שלתן מלכים:
- שולמן שרים, ויש אומרים למעק קימה מקועה, מרגל לרגל בארבע רוחום השולמן, ודף השולמן שוכב על אומה מפגרת: (25) מסגרה. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, ונמלקו מכמי ישראל בדבר, יש אומריס למעלה הימה פביב לשולמן, כמו לבובוין שבשפת
- (SS) לעמת המסגרת תהיין המבעות. ברגליס מקועות כנגד כאשי סמסגרת: לבחים לבדים. אותן מצעות יסיו ועשיה זר זהב למסגרתו. סול זר סלמור למעלס, ופירש לך כלן שעל המסגרת סימה:
- عمره לمحدرم عمر معتره: ﴿ حَصَرَت، (كَدَرَّ عَمَّه: حَصَرَة، حَمَدَة، حَمَدَة فَمَرِيمُ فِيَجَرَهُ فِي فِي فِي فَ
- (82) ונשא בם. לשון ופעל, יסיה ושה בם הה השלחן:
- ורכפוחיו. הן בזיכין שנוסנין בהם לבונה, ושמים היו לשני קומלי לבונה שנומנין על שמי המערכום, שנאמר וְנָמַשָּׁ עַל הַמַּעָבֶרֶה ברול, בשל ברול סוא נאפה, וכשמוליאו מן המנור נומנו בשל והב עד למחר בשבח שממדרו על השולחן, ואומו דפום קרוי קערה: ולכאן, לצדי סבים מוס ומוס, נומן ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופיס כנגד שפח סשולחן. וסיס עשוי לו דפום וסב ודפום רוחומיה, שולים לו למעה, וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כוחלים, ולכך קרוי לחם הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן (92) ועשיה קערוחיו וכפוחיו. קערומיו זה הדפום, שהיה עשוי כדפום הלחה, והלחה היה עשוי כמין היבה פרולה משמי

ਪ੍ਰੋਫੇਰਿ ਪੈਂਕਾ (ਫ) °° וֹלִינִינַ ֹּ מֹלְ עַהַּמְּלְעֵוֹן כְּטִבּם פּֿלִים וִּטִבּיוֹ מַלְ פַּׁטִיּנִא לְעִים אַפּּיָּא

בובלי הידירא:

showbread before Me always. And thou shalt set upon the table

ದರ್ಭ : ೧೯೯೯: خفعثيث بغثثين مَرْفِينَا بَارِقَلَالِاتِ إِلَيْنِي الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ ا אַנּאַי הַעְּשָּׂה (בספרי ספרד ואשכנז נְגִיד הָהְעַבְּיַר מְנָרְהָא שָׁדַה וֹמֹמִּיִיםׁ מִּנְרֵט זִּנִיֹר מִבְיִּיר מִלְמֵּח וִתַּגְּבִיג מִּנְרָטִא צִּבְּנִיר צִּבִּי

נשושַּבּה מַבַּה יְהוּן:

האַלִר יִשְׁלַשֶּׁה לְנֵי י שׁלְשֶׁחוּ קְנֵי מְנֹרָה מִצְּדְּה מְלָמָא קְנָי מְנָרְמָא מִסְמָרַה וְמִּמְּהַׁר לַנְוֹם יְבְּאָנִם מִבִּבְּיוֹי וְמִּהָא לַּוֹו וָבָּלֵון מָסַמְרַבִּא

מְּנִלְנִי עַר יִּטְלְטָא פֿנִּי מְנְרָטָא

מַצְרָה הַשֶּּנְי:

one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

גְּבְעִּים מְשֶׁקְּבֶרִים בַּקְּנֵה הָאָחֶד כִּלִּידִין מְצְיָרִין בְּקִּנְיִא חַד [₹] הְאֶהְד בַּפְּהַּר נְפֶּׁרַח יִשְׁלְשְׁה חַד חַזּיר יְשׁיֹשְׁן יִהְלְהַא شِّرِشُكِ يُخْمَرُهُ كُنِّمُ فَيُرْتُهُ خَفِرْكِ لَيْمُ فَاللَّهُ فَعَلَيْكُ فَعَلَيْكُ فَكُرُنُهُ فَاللَّهُ ف

הַיּצְאָים מִן־הַמְּנֶרֶה:

של קנה האמלעי השביעי שממנו יולאים הששה קנים:

בּלפֿלגן מוּ מִלבּעה: בּפְּתְּׁר נְפָּרֵח בֵּן לְמִּמְּט רַפַּנְים הַוּיר וְשִׁישְׁן בַּן לְשִׁהָא פִּוּין

made like almond-blossoms in the knop and a hower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

branches of the candle-stick out of

branches of the candlestick out of going out of the sides thereof: three

the one side thereof, and three

And there shall be six branches

the other side thereof;

the candlestick. so for the six branches going out of other branch, a knop and a flower;

מכל וכמוי מם: שלר יוםך, שהיו עליו כמין סרך וכסוי, ורן במקוס אחר הוא אומר וַאָּם קְשׁוֹת הַנָּמֶךְ (במדבר ד, 1), ווה ווה, יוםך והיסך, לצוך שמרגם מְכִילְמֵישּ, סיס שונס כדברי סמומר מנקיום סן פניפין: אשר יסך בהן. אשר יכופס בסן, ועל קשומיו סוא אומר קשומיו אלו סניפין, שמקשין אומו ומסויקיס אומו שלא ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא ימעפש, אבל אונקלום ַ במו גַלְפֵׁימִי בְּבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיות איני יודע איך נופל על סניפין, ויש מחבמי ישראל אומריס (מנחות צו.), לחס ללחס סמוכין על אומן פלולין, כדי שלא יכבד משא הלחס העליוניס על החחחונים וישברו, ולשון מְכִילְמֵישּ, סובלוחיו, מן סשלמן סרבס כנגד גובס מערכת סלחס, ומפולליס ששס (סרא"ס גורס המשס) פלוליס זס למעלס מזס, וראשי סקניס שבין כל דבר מלול קרוי קפו"א: - ומנקיוחיו. מרגומו ומָכִילְמֵישּ, סן פניפיס, כמין ימדומ זסב עומדין בארך, וגבוסיס עד למעלס כל למס, שישב למס סאמד על גבי אומן סקניס, ומבדילין בין למס ללמס, כדי שמכנם סרומ ביניסס ולא ימעפשו, ובלשון ערבי ַלְּבְּנֶס זַבְּס (ויקראַ כד, ז): - וקשוחיו. סן כמין חלאי קניס חלולים סנסדקין לארכן, דוגממן עשה של זהב, ומסדר ג' על ראש

(30) לחם פנים. שיש לו פניס, כמו שפירשמי, ומנין סלמס וסדר מערכומיו, מפורשיס באמור אל סכסניס:

קנס סאמלעי ום למעלם מום, סמממון ארוך, ושל מעלה קלר הימנו, והעליון קלר הימנו, לפי שהים גובה ראשיהן שוה לגובהו (28) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכמון נמשכים ועולין עד כנגד גובסס של מנורס, שסוא קנס סאמלעי, ויולאין ממוך ופרחיה. ליוכין עשוין גס כמין פרסין: – ממנה יהיו. סכל מקשס יולק מסוך מסיכם סעשם, ולל יעשס לגדס וידביקס: שלפני השרים, וקורין להם פימל"ש, ומנין שלהם כמוב בפרשה כמה כפמורים בולטין ממנה וכמה מלק שבין כפמור לכפמור: ולא סיו בם אלא לנוי: – כפחדיה. כמין מפומים סיו, עגולין שביב, בולטין שביבוש הקנה האמלעי, כדרך שעושין למנורות מוכוכים, אכוכים וקלכים, וקורין להם מדירנ"ם, ואלו עשויין מוהב, ובולטין ויולאין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הכמוב, וקוף כלפי מעלה, ועליו גר האמצעי עשוי כמין בוך, לגוק השמן למוכו ולחם הפחילה: - גביעיה. הן כמין כוסום שעושין הרגל של מעה העשרי כמין חיבה, ושלשה רגלים יולאין הימנה ולמעה: - וקנה. הקנה האמלעי שלה העולה באמלע הירך, (מנמום כע.), אמר לו סקב"ס, סשלך אם סככר לאור וסיא נעשים מאליס, לכך לא נכחב מעשס (מנמומא שם): ירבה. סוא במדי"ן בלע"ו כמו דְּסְלְדָסׁנְקַשְׁן (דנימֿלס,ו): רויעשה המנורה. ממליס (מנמומת בסעלומך ג), לפי שסיס משס ממקשס בס מקשה. מרגומו גְגִיד, לשון סמשכס, שממשיך אם סאיבריס מן סעשה לכאן ולכאן בסקשה סקורנם, ולשון מקשס מכה קורנם, - סלורפיס שקורין שולדיר"ך, אלא כולס באס מסמיכס אסס, ומקיש בקורנס וסוסך בכלי סאומנוס, ומפריד סקניס אילך ואילך: (13) מקשה חיעשה המנורה. שלה יעשנה הוליות, ולה יעשה קניה ונרותיה היברים היברים, והחר כך ידביקם כדרך

מְשָּׁפְּרִים כַפְּמִנֵיהִ וּפְּרָחֵיהִ:

מֹבּגוֹנגוֹ עַאַנִעָּא וְהָנְהַנִּעֹא: بزكير بخبرانه عذفته حذبدرا

knops thereof, and the flowers made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups

<u> הַלְּנְרֶ</u>ה: حَيْمُمْ بَعْنِيهِ بَانِجُهُيهِ مَالًا إجْفِيْد مَيَامَ שُيْرٌ يَجْرُبُ مِنْفِيْدُ रः ृद्वतं तृग्र थृद्धं त्वृद्धं पं संदेद्द إحومت مُمِمَ لِهُذِر مَعَذِره مَفِوْد المَهِد

لخفقد خضضه خندا لحنفظدا ها במוש נסאב שטוש שבול אנין בְּמִנְהַ וְחַאִּיך הְחוֹת הְבִין קנין טבונ טבול לנין

candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under And a knop under two branches of

چَקُה מִקְשֶׁה אַחַת זְחֲב שָהִוֹר: - פּוּלַה מָיִדְא חֲדָא דִּדְחַב דְּבֵי: $_{\delta_{\epsilon}}$ جَوْمَا الرَامَ الْمِلْمِاتِ الْمِيْدِة الْمِيْدِة الْمِيْدِة الْمَالِمِيمِ الْمَالِمِة الْمَالِمِة الْمَالِمِة الْمَالِمِة الْمَالِمِينِينِ الْمَالِمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَالِمِينِ الْمَالِمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَالِمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمِينِ الْمَالِمِينِ الْمَلْمِينِ الْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمَلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمِلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِي الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلِيلِي الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِي الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِي الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْمُلْمِينِ الْم

the lamps thereof, to give light over thereof, seven; and they shall light And thou shalt make the lamps

it one beaten work of pure gold.

De of one piece with it; the whole of

Their knops and their branches shall

against it.

Ζ٤

ŧ٤

مَحْ لِمُثَلَّدُ فَأَنْكُ:

מֹלנִינון לְפֿבּוּלְ אַפּּנִאּ: אָטַ־בָּרִילְיִיהָ וְהַאִּיר וְתַּדְלֵיק יָת בּוֹצִינַהָא וִיהוֹן מְבֹּלְנִע וֹעַלְבִּיג וֹע בּוָגִּגוֹעָא מִבֹּלִא snuffdishes thereof, shall be of pure And the tongs thereof, and the

שָּׁבְוֹרֵ: זְהְבְי: בְּרָי: ימההנגיה

וקנס: כפתור ופרח. סיס לכל קנס וקנס: (33) משקדים. כמרגומו, מזייירים סיו, כדרך שעושין לכלי כמף ווסב שקורין נימל"ר: דשלשה גבעים. בולמין מכל קנס

ידוע מס גביעיס משוקדיס, מו משוקדיס כפמוריה ופרמיה: יליאם סקנים סיולאין מלדים: - משקדים כפחוריה ופרחיה. זס אחד מחמשם מקראום שאין לסס סכרע (יומא נב:), אין (44) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנורס סיו ארבעס גביעים, אחד בולע בס למעס מן סקנים, וסג' למעלס מן

בסעלומך, עד ירכס עד פרחם. ואס מדקדק במשנה זו סכמובה למעלה, המלאס כמנינס איש איש במקומו: בקנה האחד כפחור ופרח, וג' למנזרה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, ומיעוע פרחים שנים, ואחד האמור בפרשת שנים, האחד למעה אלל הירך, והאחד בג' מפחים העליונים עם ג' הגביעים, ומשעה פרחים היו לה, ו'לששח הקנים, שנאתר - הקניס, וג' בגופה של מנורה שהקניס יולאים מהס, ושנים עוד נאמרו במנורה, שנאמר משוקדים כפמוריה, ומיעוט כפמורים ינמלאו גביעיס כ"ב, י"ח לששה קנים ג' לכל אחד ואחד, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפחורים, ו' בששח יולאים ממנו ונמשכים ועולין כנגד גובהה של מנורה, ועפחיים חלק, נשחיירו שם ג' עפחים, שבהם ג' גביעים וכפחור ופרח, נמשכים ועולים כנגד גובהה של מנורה, עפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים יולחים ממנו, ועפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים שהקנים נמשכין ממזכן, שנאמר וכפסור מחח שני הקנים וגו', ומפחיים חלק, ומפח כפסור ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך במנורה עלמה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, למדנו שהיו בקנה שני כפחורים ושני פרחים לגד מן הג' כפחורים (במדבר מ, ד), ומפחיים חלק, ומפח שבו גביע מהחרבעה גביעים, וכפחור ופרח משני כפחורים ושני פרחים האמורים (מנמום כמ:), גובסס של מנורס י"ח טפחיס, סרגליס וספרח ג' טפחיס, סוח ספרח החמור בירך, שנחמר עד יַרֶּבֶס עַד פְּרָחָס (35) וכפחור חחח שני הקנים. ממוך הכפמור היו הקנים נמשכים משני לדיה אילך ואילך. כך שנינו במלאכת המשכך

פלנם פטענתי שפוט דוף פענוכם: הקנים היולאים מלדיה, מוסבים כלפי האמלעי, כדי שיהיו הנרוח כשחדליקם מאירים על עבר פניה, מוסב אורם אל לד פני (פ) אח גרוחיה. כמין בויכין שנומנין במוכן סשמן וספמילומ: והאיר על עבר פניה. עשס פי ששמ סנכומ שברלשי

לַמְּמִנִת מָבָ מִיְּמִוּר (יִבעיה לִיִיר): . אם סאפר שבנר בבקר בבקר, כשסוא מעיב את סנרות מאפר ספתילות שדלקו סלילס וכבו, ולשון מחחס פויישד"א בלע"ו כמו קרוייס מלקחים. וְצְבְּיְמְּסָה שחרגס הונקלום, לשון לבח, מוליי"ש בלע"ו – ומחחוחיה. הם כמין בזיכין קמנים, שחוחה בהן (88) ומלקחיה. סס סלבמים סעשויין ליקח בסס ספמילה ממוך השמן, לישבן ולמושכן בפי סנרות, ועל שם שלוקחים בהס

בֿק_הַבֿלִים הַאֶּבֶּה: ee פְּבֶּרְ זְהֶבַ טְּהָוֹר יַעֲשֶׂר אֹהָה אֵה פַפְּרָא דְּדַהְפָּא דְּכִּיָא יַעֲבֵּיר

אַתְּה מְרְאֶה בְּהֶר: (סֹ) o+ וּרְאָה נַעַּשְׁה בְּהַבְּנִיהָם אֵשֶׁר נַחָזִי נַעָּיִי בְּרְמִיּהָהוֹן דְּאַהִּ

מְצְּשָׁ בַשְּׁבְּשַׁ בַשְּׁבַ בַשְּׁבַ בַּעָּבַ נאַבוּלמן וֹנוּלַמּנו מִּוֹי כֹבַבוֹים וֹנוֹמְנוֹ מִּמִּ מִּמִּילוּ نكڭڭلا וֹאָט_בַטִּמִהְבָּוֹ $\overline{\Omega}$

אַנוֹנו לְכַּלְ_נוּוֹנִוּנִי בְּאַמְּׁה הַיְּרִיעָה הָאָהָת מִדְּה ַ וֹמֹתְּוֹנִםְ כֹּאַפֶּּע וֹנְעַבְ אַנְבַּמ אַבוו הַיְרִיעָה הָאַהַת שְׁמֹנֶה

קְבְּרֶת אִשֶּׁה אֶל־אֲחֹהָה: אַשֶּׁה אֶל־אֲהֹתְה וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חַדָּא עִם חַדָּא וֹחֲמֵּישׁ יָרִיעָּוֹ חַמֵּשׁ הַיְּרִיעֿה מִּהְיֶּיןְ חְּבְּרֹת

הקיצונה בַּמַּהְבֶּרֶת הַשֵּנִית: וֹכֹּו שֹׁהַמִּע בֹמָפֿע עוֹנוּגַמָע עּנְירִיעָּה הַאָּהָת מִקְּצָר בַּחַבְּרֶת וֹמֹמֻּיִם לֻלְצָּׁת הָבֶּלֶת עַלָּ

וְמַשׁ וְמַ כָּלְ מָנָיָא עַאָּבֶּוּן:

משבוג במירא:

: المالاتات בובין עובר אימן העביר וֹאַבׁוּנוֹא וֹאַבֿת וַבוְנַב, הובע לבוא אור ותכלא מַשֶּׁר וְיָה מַשְּׁכִּוֹא תַּמִּבִּיר עַשִּׁ

שַׁבְאַ לְכָּלְ וְנִוּמְּטָאִי אַטוֹל אַבוֹנוֹאָט אַבוֹנוֹ אַנוֹלאַ וֹטֹמִינו אַמִּוּן וּפּוּטִוֹא אַבְבַּת אינבלא ביריעקקא חַדָא עשנין

מְלְפָפָן הַרָא מִם הַרָא: تتقيم نديدًا نكأنًا مُخْفَطًا

בונוגלטא לסמבא כונו כופו בית לופי וכן העבריד בספקא ספים דיריעים הדרא מסטרא וַנוֹמְבָּוֹג מַנוּבָוֹן בַנַבַּלֹאָ מַּכְ

> made, with all these vessels. Of a talent of pure gold shall it be

thee in the mount. their pattern, which is being shown And see that thou make them after

make them. of the skilful workman shalt thou and scarlet, with cherubim the work twined linen, and blue, and purple, tabernacle with ten curtains: of fine Moreover thou shalt make the

 $I\Lambda XX$

ot

6٤

all the curtains shall have one breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain shall be

one to another. other five curtains shall be coupled together one to another; and the Five curtains shall be coupled

second set. of the curtain that is outmost in the likewise shalt thou make in the edge that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue

לאמרים, עכשיו שנקוד מעף קמן, פמרונו דאת מתחוי, שאמרים מראים לך (שהנקוד מפריד בין עושה לנעשה): מנורס של אשר אחה מראה. כמרגומו דְּפַּׁמְּ מִמְמַוֵי בְּמִירֶם, אינו סיס נקוד מראס בפמ"מ, סיס פמרונו אמס מראס (0+) וראה ועשה. כאס כאן צסר מצנים שלני מכאס אומך. מגיד שנמקשם משס צמעשם סמנוכס, עד שסכאם לו סקצ"ס כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליערא ששוקלין בה כמף למשקל קולוני"א, והם ק' והובים, כ"ה פלעים, והפלע ארבעה והובים: (95) ככר זחב טחור. שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחות ולא יותר, והככר של חול ששים מנה, ושל קדש היה

. ארי מלד זס ונשר מלד זס, כמו שאורגין חגורות של משי שקורין בלש"ו פיישיש"א מלויירין בסס באריגמן, ולא ברקימס שסוא מעשס ממט, אלא באריגס בשני כומלים, פרלוף אחד מכאן ופרלוף אחד מכאן, כפול ו', סרי ד' מינין כשסן שוורין ימד כ"ד כפלים למוע (בריימה דמלהכה סמשכן): – ברובים מעשה חשב. כרובים סיו שש משזר וחכלה וארגמן וחולעה שני. הכי אכצע מינין יחד בכל חוע וחוע, אחד על פעמיה, וג' על למכ, וכל חוע וחוע (1) ואח המשכן חעשה עשר יריעות. לסיום לו לגג, ולמחילום מחון לקרטיס, טסיריעום חלויום מחחוריהן לכסומן:

לשון נקבה, ובדבר שהוא לשון זכר אומר איש אל אחיו כמו שנאמר בכרובים, ופְּגִיבֶּס אִיש אֶל אָמִיו (שמוח כה, כ): (5) חחיין חוברות. מופרן בממט וו בלד וו, ממט לבד וממט לבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרא לדבר בדבר טסוא

לילונס, לשון קלס, כלומר לפוף המוצרם: קבולם ממשם סיריעום קרויס מוברם: וכן חצשה בשפח היריצה הקיצונה במחברת השנית. בלומס יריעס שסיל (+) לולאות. לנו"לש בלע"ו זכן מרגס מונקלום עַנוּבְין, לשון עניבּס: מקצה בחוברת. במומס יריעס שבמוף סמבור.

بتهزيم فرجدات فرجزي بعهاد בּלִּצְּע עַיִּרִילָּה צְּשֶׁר בַּשָּׁחָבֶּרָת ្ន ប៉ង់ប៉ាប ប៉ែងគ្នាបា ដំងឹងប ផតិធំបា لَامُشِرَاتُ كَالْجُهُمُ فَلَمْ شَرِي فَرْلَانِيْنَاتُ اللَّهِ اللَّهُ فَاللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

₿₽. אַחֹקְהֹ בַּקְּרֶסִׁים וְהָיֶה הַמִּשְׁבֶּן ้ เก<u>ร</u>ุเค้ ลูก กู: เหนา หู่พูก ลู่< نَّمْشِينَ لَيْمَشِيَ كَلَّيْرٍ يُثَرِّدُ لِنَمُّدُيدِ يَنْمُنِي وَيَلْخِيلُ لِيُلِودِ

ַ הַבְּבֶּה אָטֶה: עַמְּאָבׁוֹ מַאָּטִּיַבְמָּאַבַר וָרִילָּה עַלְ מַאָּבִּיגָ עַבָּא מַשְּׁבִי וָרִיעָּן ² וֹמֹמְּנִעׁ וֹנִימִּׁנִי מֹנְיִם לְאִּבֵילְ מֹלְ_ וֹנִיֹּהְבִיּג וֹנִימִּוֹ בַּמִּמִּנִי לְפַּבְּסֹאִ

לַתַּאָשׁׁ, מֹאָבִע וֹנוּגִּעי: בּוֹנִיעָּה הַאָּהָת מִדְּה צַּהַת [®] בְּאַמְּׁע וְרֶטַּךְ אַּבְּבָּת בָּאַמָּע י אַבורו הוְרִיעָה הָאַחָת שָּלשִׁים

فَرْر بَاغِيْدِ: אָנוַ עַנְּיִהְעָּר עַמְּאָנוּ אָלְ־מִוּלְ זִנוּ וְבִּוֹגְּנִיאָ מָנִינִינִא לְלֵּבִּילְ الْمُعَالِيَّةِ مِنْدُدَهُمَا ذُكِّدُ لَحُقَادُمُ لَيْنَ هُرِنَ نُدِيهُا ذِلِيبَ لِتَدْهِلِهِ إناجَاتُ \$ע لَامِّن لَذِادِ مِن ذِجُد النَّاحُولَ ثَن لَامِّهِ أَدَامًا خَلَالًا

> הובוא שבא לפביל שרא: בבית לופי הנונא מכונו בּוֹנוֹמֹא עַבֹּא וַעַמָּמָוֹ מִנוּבִּוּן

> הַרָא בְפוּרְפֿיָא וֹיהֵי מַשְׁכְּנָא וּטַלְפָּוּף יָת וָרִיעָּתָא חַדָא עִם

שַּׁהְבֵּיִר יְהְהַרוֹּ:

לְנִוֹבְא מֹמִבוּ וֹנִוּמֹן: ביריעה הדיא משְחָה הדיא אַמּוּן וּפּוּטוֹא אַנבּה אַמּוּן אובלא בובומלא טבא טלטון

shall be opposite one to another. that is in the second set; the loops thou make in the edge of the curtain one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the

tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of

9

thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of

curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven thirty cubits, and the breadth of The length of each curtain shall be

the tent. the sixth curtain in the forefront of themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by And thou shalt couple five curtains

ונחם את ספרוכת חחם הקרסים, ואם כדברי הברייחא הואח, נמלאת פרוכת מעוכה מן הקרסים ולמערב אמה: שבם (פרק הזורק לם:), אין היריעום מכקום אם עמודי המזרח, ומ' אמום מלויום אחורי המשכן, והכסוב בפרשה זו מסייעת, מי אמום המלויין על אמורי המשכן שבמערב, ושמי אמום המחמונות מגולות. זו מלאמי בבריימא דמסכם מדות, אבל במסכם שבמורח, שלה סיו קרשים במורח הלה ד' (ברש"י ישן המשה) עמודים, שהמשך פרוש וחלוי בווין שבהן כמין וילון, נשחיירו אמס למוברת, שלשים מסן לגג מלל סמשכן לארכו, ואמס כנגד עובי ראשי סקרשים שבמערב, ואמס לכסות עובי סעמודים קומת הקרשים שגבהן עשר, נמלאו שתי אמות התתמונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מתוברות, עשרים מלל רומז סמשכן, וממס מכמן וממס מכמן לעוצי רמשי סקרשים שעוצייס ממס, נשמיירו ע"ו ממס, מ' לצפון ומ' לדרוס מכשות קרשים למקלעום הרי עשר, ובמקומם אפרשם למקראום הללו. נומן היריעום ארכן לרחבו של משכן, עשר אמום אמלעיום לגג האמה, הרי שלשים מן המזרח למערב. רוחב המשכן מן הלפון לדרוס עשר אמוח, שנאמר ולירבחי המשכן ימה וגוי, ושני השנית. והמשכן ארכו שלשים מן המורח למערב, שנאמר עשרים קרשים לפאח נגבה חימנה, וכן ללפון, וכל קרש אמה וחלי זו כנגד זו, מרגומו של כנגד, לקבל. סיריעום ארכן כ"ח ורחבן ארבע, וכשחבר חמש יריעום יחד נמלא רחבן כי, וכן החוברת זו כן יסא במברמס, כשמפרוש מוברם אלל מוברם יסיו סלולאום של יריעס זו מכוונום כנגד לולאום של זו, וזסו לשון מקבילום, (פ) מקבילות הלולאות אשה אל אחותה. ממול ממעשס סלולמות במדס מפת, מכוונות סבדלפן זו מזו, וכמדמן ביליעס

- (ע) יריעות עזים. מנולס של עזיס: לאחל על המשכן. לפרוש אותן על סיריעות התתתנות: (6) קרסי זהב. פירמיל"ש בלע"וומכנימין רמשן ממד בלולמים שבמוברת וו, ורמשן מתד בלולמים שבמוברת וו, וממברן בסן:
- סממובם בנקב סמדן, שסמדנים גבסן ממס: לכסוח אחח מהשחי אמוח שנשארו מגולוח מן הקרשים, והאמה החחחונה של קרש שאין היריעה מכסה אוחו, היא האמה (8) שלשים באמה. שכשניםן ארכן לרוחז המשכן כמו שנתן אם הראשונים, נמלאו אלו עודפוח אמה מכאן ואמה מכאן,

יטַלפּיף יָת מַשְּׁבְּנָא וִיהַי תַד:

וַנַהְבָּיִר פּוּרְפִין דִּנְקָשׁ חַמִּשִּׁין

ספּטא גיריעקקא דבית לופי

בות לופי וחמשיו ענובין על

ספּיס דיריעי הודא בּסטָרא

ונומבוד חמשיו ענוביו על

שְׁפָּׁנִ עַיִּרִישְׂנִי עַעְבֶּבֶרִע עַשְּׁנִית: שִׁנְיִּנְא: בּעַלָּבָע נַעַמָּהָנָם לָלַאָּע הַּכִ שְׁפָּת הַיְרִיעָה הֶאֶהָת הַקּיצֹּנֶה لْمُشِينَ لِتَفِيِّتِ مَرِي

نَاحَلُقُ هُلِ لِهُكُادٍ نُكِزُلِ هُنَالِ: וַנְבַבאַטַ אָּטַ בַּפַּנְסִׁ בַּפַּנְלָאָט וַנַהָּג, זָט פּוּנָפּוֹא בַּהַוּנָבּוֹא لْمُمْرِثَ كَلَوْرِ تُلِمُنِ لَتَمْمُرَ

חַצַּי הַיְרִישָּׁה הִעֹּבֶׁפָּת הִסְרַה וְמֶבַת הִעֹּבַף בִּירִיעָּת הָאָהֶל

על אַדורֵי הַמִּשְׁבֶּן:

رْ بَهُوْت مِنْ بَدِ رِ بَهُوْت مِنِ بَا جَعْبُ ا

הְבָּוֹעִים: מְמִעִינִם:

הַקְּהַשְׁים מִלְמֶּעְלָה: (פּ)

וְעְשְׁיהָ מִכְּסָּהִ לַאֲּהֵל

ומזיה קבסקו: وأدر والمراجية المراجية ^{ει} בָּאָהֶרְ יְרִיעָּת הָאָהֶל יִהְיָה

מבא ימבא לְכַפַּוּיִנוּיה: נְהֵי סְרִיחַ עַּלְ סִמְּרֵי מַמְּכִּנְאָ לבוטור לאבר ורועת משקנא וֹאַמִּעֹא מִכֹּא וֹאַמִּעֹא מִכֹּא

מַלְמֶּילָא: Łāāč. ľΠľĠŹĽ QQKIÇX אַיקֹם מְאָבְמָים וּמִכְּמָה עֹרָת מַסוּמָבוּ, ίŪἄËιL 上に何次に ムは点では

הסרח על אַחוֹרֵי

בּאָת הָסוּן לַנְמִנוּ: دد، ﴿ لَمُشَرِثُ كُلُ لِنَاكِّلُ إِنْ لَا يُعْرِينُ لِنَا لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمُنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِينِ لِمُنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِيلِمِنْ لِمِنْ ِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ لِمِنْ ل

> which is outmost in the second set. loops upon the edge of the curtain outmost in the first set, and fifty the edge of the one curtain that is And thou shalt make fifty loops on

that it may be one. loops, and couple the tent together, brass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of

tabernacle. over shall hang over the back of the tent, the half curtain that remaineth remaineth of the curtains of the And as for the overhanging part that

71

cover it. on this side and on that side, to hang over the sides of the tabernacle of the curtains of the tent, shall which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

a covering of sealskins above. the tent of rams' skins dyed red and And thou shalt make a covering for

.qu gaibasts the tabernacle of acacia-wood, And thou shalt make the boards for

מלוי, וכפול על המסך שבמורח כנגד הפחח, דומה לכלה לנועה המכופה בלעיף על פניה: (9) וכפלה את היריעה הששית. סעודפת באלו סעליונות יותר מן סתחתונות: אל מול פני האהל. תלי רתבס סיס

המשכן. סוא לד מערבי, לפי שספחת במורת שקן פניו, ולפון ודרוס קרויין לדרין, לימין ולשמאל: רומב מליס, עודף על רומב סמממונומ: - הסרה על אחורי המשכן. לכקומ ב' אמום שסיו מגולות בקרשיס: - אחורי על המחמונות חלי היריעה למערב, שהחלי של יריעה אחת עשרה היחירה, היה נכפל אל מול פני האהל, נשארו שמי אמות שנאמר בק לאסל על המשכן, וכל אהל האמור בקן אינו אלא לשון גג, שמאהילום ומסככות על המחחונות, והן היו עודפות (21) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות המשלן. יריעות האהל כן העליונות של עוים, שקרוים אהל, כמו

על היפה: שמי אמומ: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארץ, שיהא אדם מם (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדכוס: בערך באורך יריעות האהל. שסן עודפות על מוכך יכיעות סמשכן

מחד היה חליו של עורות מילים ממדמים וחליו של עורות מחשים: עורום מחשים, ואומן מכסאום לא סיו מכסין אלא אם סגג, ארכן ל'ורמבן י', אלו דברי רבי נחמים. ולדברי רבי יסודס, מכסק (14) מכסה לאהל. לאימי גג של יריעית עויס, עשה עוד מכסה אחד של עוקים אילים מאדמים, ועוד למעלה ממנו מכסה

הקב"ה ללוות אותן לעשות משכן במדבר מעלי שמים, ראו שיהיו מוומנים בידכם, הוא שישד הבבלי בפיוע שלו, עַם מַעַע ומיוחדין לכך. יעקב אבינו נעע ארזיס במלריס, וכשמת, לוה לבניו להעלוחם עמהם כשילאו ממלרים, ואמר להם שעמיד (15) ועשיח אח הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשים, כמו שנאמר בכל דבר ודבר, מסו סקרשים, מאומן סעומדין

ناڭڭاك: עַשֶּׁר אַמָּוֹת צָּבֶרְ הַקְּבֶישׁ וְאַמָּהֹ עַשְּׁר אַמִּין אּיּרְכָּא דְּדַפְּא

שַּׁהְשָׁב לְכִּלְ לַבְּהָג עַמָּהְבֶּוֹי מְשָׁלְבֹת אִשָּׁה אֵל־אַחֹתָה בֵּן מִשׁילְבִין חַד לָבֵבִיל חַד בַּן

ترژژب: מַשְׁרֵים בְּבָשׁ לְפְּאָת נָנְבְּר שָּשְׁרֵין בַּפִּין לְרוּחַ שִּיבָר וֹמֹמָּוֹעַ אָּעַרַעַּלְּבְּמָּוֹם כַמִּמְבֹּלוֹ וַעַמְּבִיג יָע בַּפּוֹא לַמַמָּבִּוֹא

בְאָבוֹר לִשְׁהֵי יִדְקָיו: יִדְּלָיוּ וּאָׁנָיַ אָּבְנָיִם מַּחַת־הַמָּבֶישׁ מַחַת־הַפֶּרֶשׁ הָצֶּחָדׂ ه تَالِي مُشِدُرِهِ لِيَكُدُ مِي مُثِرِ لِمُكَانِهِ فِي السَّافِي فِي السَّافِي فِي السَّافِي فِي السَّافِي فِي نقدخمنط قبدرخوا بيوشا

גַּפְׁנוֹ מָשְׁבִים בַּבְרָשִׁ: ್ نِذِٰٓ الْأَرْمَ لَافَامُوۡۤ لَا فِقَالَالِ ذِفَعُلا لَٰذِهُمَا مَامُوۡتُهُ فَالٰذَٰهُ ذِلِينَا

خِبَرْت مَاتِلا تَهْدُم بَخْتُاب:

עַקָּרָיט אַמְּקָא ופּלְגוּה אַמְּקָא פּוּחָיָא

שַּׁלְבֵיר לְכִלְ דַּפּּׁוּ מָאָבֹּנְאִ: رَجِّرُكُ بَهُبُلًا مَيَا لِابْدَا كُنُولِا بَلَا

下下公名:

סְמְכִין הְחוֹת דַפָּא חַד לִתְרֵין תר לתבין צירותי ותבין שהבו שבונו ההבול בפון ואַבלהו

אַפּוּנְא מְשְׁרֵוּן דַפּוּן:

יהְבֵין סְמְכִין הְחות צַּפָּא חַד: אַדְנִים מַּחַת הַפֶּּרֶשׁ הָאָהְד יִשְׁנֵי שבון סְמִכוּן הַחות דַּפָּא חַר נאַבְבָּעִים אַבְנִיהָם בַּסָּף שְׁנֵי نقذخذنا فظةنيال يخفه

> breadth of each board. board, and a cubit and a half the Ten cubits shall be the length of a

91

the tabernacle. shalt thou make for all the boards of board, joined one to another; thus Two tenons shall there be in each

the south side southward: the tabernacle, twenty boards for And thou shalt make the boards for

another board for its two tenons; two tenons, and two sockets under two sockets under one board for its of silver under the twenty boards: And thou shalt make forty sockets

twenty boards. tabernacle, on the north side,

and for the second side of the

two sockets under another board. two sockets under one board, and And their forty sockets of silver:

מל קרש: אורך סקרשים וקוף למעלם בקירום המשכן, ולא מעשה סכמלים בקרשים שורבים, לסיום רוחב סקרשים לגובה סכמלים קרש מְּוֹרְבְּוִיס קורום במינו אֿרוּיס, שנודרוו לסיום מוכניס בידס מקודס לכן: - עצי שטים עומדים. אישענבי"ש בלע"ו שיסא

לכי קרשים שיהיו בלפון ובדרום מן המורח למערב, לי אמה: (16) עשר אמות אורך הקרש. למדנו, גנסו של משכן עשר למומ: ואמה וחצי האמה רוחב. למדנו, מרכו של משכן

ומרגוס של ידות לירין, לפי שדומות ללירי הדלת הנכנקים בחורי המפתן: וו, שיסיו מכיליסם שויס וו כמדם וו, כדי שלא יסיו שמי ידום וו משוכס ללד פניס ווו משוכס ללד מוץ בעובי סקרש שסוא אמס, וו מוו, ומשופין ראשיסס ליכום במוך מלל סאדן, כשליבה הוכוסת בוקב עמודי הסולם: אשה אל אחחה. מכוונות וו כנגד . מֹּבְּׁמִיס מִלְּמַשְּׁס, שימרון אם לדי סידום כדי שימחברו סקרשיס וס אלל וס: - בושרלבות. עשריים כמין שליצום *שולס, מו*צדלום הקרש את כל ראש האדן, שאם לא כן נמלא ריוח בין קרש לקרש כעובי שפת שני האדנים שיפסיקו ביניהם, וזהו שנאמר ןיִהיוּ רלופיס מי זה אלל זה, וידות הקרש הנכנסות בחלל האדנים חרולות משלשה לדיהן, רוחב החריץ כעובי שפת האדן, שיכסה סיעב ואו סרה מלונם הרמצ"ן וחמיהמו מסולקת) ואותן הידוח מכנים באדנים שהיו חלולים, והאדנים גבהן אמה, ויושבים כמב מלי אמס, וסיס מורך רביעים אמס מכל לד, וכל יד סיס רומב רביעים אמס, וכן כל שפת אדן סיס רומב רביעים אמס. ודוק כוחב אתה, נתנא חלי כוחב הקרש שבאתלע הוא חלי אתה. וכן פירש רש"י בהדיא בפי הזוכק (שבת דף ל"ה:) שהחכין באתלע מכפון, וסן סן סידום, וסמכין מני כומב סקכש בממנע, (כלונו לומכ, קכש נקכם מס שנשמר לממר שמרן מכפון ומכפון. ומו נשמר (עב) שחי ידוח לקרש האחד. סיס מורן אם סקרש מלמעס באמלעו בגובס אמס, ומנים רביע רמבו מכאן ורביע רמבו

(18) לפאח נגבה חימנה. מין פמס זו לשון מקלוע, מלמ כל סרוח קרוים פמס, כמרגומו לֶרוּחַ עֵיצַר דְּרוֹעֶמָ:

שְׁשְׁׁה קְרְשִׁים: س لخرتاخت، به في النهاد المحمود الخرادة المحالم المحال

הַעַעַבוּר שָׁהָא דַפּין: מַמִּכוֹא

make six boards. tabernacle westward thou shalt And for the hinder part of the

עמהבו בּוֹבְכְתָּים: וִהְנוֹ לַבְהָתִם עַהַּהְטֵב בְלִנְלַהְּלֵם יִנְבוֹן בַּפֹּוֹ עַהְּבוֹר בְּזָוֹנִם

מַמְבַּנֹא בַּסוְפַּרוֹן:

hinder part. the corners of the tabernacle in the And two boards shalt thou make for

خِمُدُبُو خِمُدُ تَفِكَ جَمُن نَالِهُ: בַאָּבוֹע וביו המים על־ראשו אל־ וְיְהְיָנִי הְאֲמִם מִלְמַשָּׁה וְיַהְדָּׁוֹ וִיהוֹן מַכְּוָנִין מִלְּבַעּ וְכַהְדָּא

יהון מַכִּוּנִין עַּל הַישִׁיהוֹן them both; they shall be for the two the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be And they shall be double beneath,

خُلَادُت فَلَالًا لَاقَالُمُ لَا يُعْلَلُهُ خُلِيلًا لِمُعْلَلُهِ خُلِيلًا لِمُعْلَلًا خُلِيلًا خُلِيلًا خُلِي אָבְיִּים מַחַת תַּקָּרֶשׁ הָאָהָר יִשְׁנֵי \$ בְּסֶב אָהֶה הֹמֶּב אָבְוֹנִם חִוּנֵּו בַּבְּסֵב אַהַהַ הַמָּב סְבָּבוּ שִׁנֵּי בַּבְּסֵב אַבְּיַם בַּיִּבְי زنرر مُربَرُك كَالْمُونِ لِمَكَارَبُونَ رَبِيا فَمُرْزُمُ يَوْرا زَفُمُدَينِا

סְמְּכִין הַחות דַּפָּא חַד: סְמְכִין הַחוֹת דַּפָּא חַד וּתָבִין

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one and their sockets of silver, sixteen Thus there shall be eight boards,

卓袋県下: חַמִּשְּׁח לְעַּרְשָׁר צֶּלְתַּרַתַּמִּשְׁבֵּן חַמִּשָּׁא לְדַפּּי סְעַר מַשְׁכָּנָא וֹמֹמְוֹטִׁ בַּבוֹטִם מֹגֵּוֹ מָסִוֹם וֹטַמֹּבוּג מַבָּבוּ בַּאָמוּ מָסִוּן

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

קום קרמם: העשה ששה קרשים. קלי מ' ממום רומנ: (22) ולירבחי. לשון מוף, כמרגומו וֶלְמֶנְפֵי. ולפי שהפחח במורח קרוי מורח פנים והמערב החורים, ווהו מוף, שהפנים

וסאמס מוס, באוח כנגד אמוח עובי קרשי סמשכן סלפון וסדרוס, כדי שיסא סמקלוע מבחוץ שוס: . אחד הן, אלא שאלו השמים אינן בחלל המשכן, אלא חלי אמה מוו וחלי אמה מוו נראום בחלל להשלים רחבו לעשר, והאמה מוה (33) ושני קרשים תעשה למקצעה. אחד למקלוע לפונית מערבית ואחד למערבית דרומית, כל שמנה קרשים בסדר

מלמעה וגוי, כך היא המשנה, והפירוש שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונומנן למוך עבעת אחם של והב, כדי שלא יהיו נפרדין זה מוה, שנאמר ויהיו תואמים לשון משולבום, עשויים כמין שליבה, ומכניםן למוך שני אדנים, שנאמר שָנֵי שֲבָנִים שָׁנִי שַׁבָּנִיס (שמוח לו, ל), וחורך את הקרש מווקין) כמין שני שליבות סולם המובדלות זו מזו, ומשופות להכנס בחלל האדן כשליבה הנכנסת בנקב עמודי הסולה, והוא מלמטה רביע מכאן ורביע מכאן, והחריץ חליו באמלע, ועשה לו שחי ידוח כמין שני חמוקין (ולי נכאה שהגרסא כמין שני בסדר מערבי. כך שנויס במשנס מעשס סדר סקרשים במלאכת סמשכן. סיס עושס את סאדנים חלולים, וחורך את סקרש (25) והיו שמנה קרשים. קן האמורות למעלה מעשה ששה קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמלאו שמנה קרשים סכמליס ממובריס: בן יהיה לשניהם. לשני סקרשים שבמקלוע, לקרש שבפוף לפון ולקרש סמערבי, וכן לשני סמקלועומ: קרש, רולה לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש קרש המקלוע שבסדר מערב נכנס למוכו, נמלאו שני מלום סדרומי וסלפוני אלמעס קאי, ורולס לומר שסדרומי וסלפוני וראש קרש כו' נכנם למוכו, ומס שכמב סיס עבעת בעובי לקרש שחיללו. חבל חומן טבעות לה ידעתי הס קבועות הן הס מטולטלות. ובקרש שבמקלוע היה טבעת בעובי הקרש (נרהה כי האחח. כל קרש וקרש סיס חרוץ מלמעלס ברחבו שני חרילין בשני לדיו כמו עובי מבעת, ומכניםו במבעת החם, נמלה מחהים וסדרומי, כדי שלא יפרידו סאדנים ביניסם: ויחדו יהיו חמים. כמו מאומיס: על ראשו. של קרש: אל חטבעת וכן סקרש שאללו, ונמלאו מואמים זה לוה, וקרש המקלוע שבפדר המערב, חרוך לרחבו בעביו כנגד חריך של לד קרש הלפוני מוו, זסו שפרשמי, שיסיו לירי סידות מרולים מלדיסן, שיסא רוחב סקרש בולט ללדיו חוך לידי סקרש, לכסות את שפת סאדן, (24) ויהיו תואמים מלמשה. כל הקרשים מואמים והלוה מלממה, שלא יפסיק עובי שפח שני האדנים ביניהם להרמיקן זו

מלד זה, עד שמגיעין זה לזה, נמלה שעליון ומחמון שנים שהן הרבע, הבל ההמלעי הרכו כנגד כל הכומל, ומברים מקלה הכומל ו המחמון עשוי משחי חחיכוח, וה מבריח עד חלי הכוחל ווה מבריח עד חלי הכוחל, וה וכנק בעבעת מלד וה ווה וכנק בעבעת (62) בריחם. כמכגומו שַּבְּרִין, ובלש"ו משפרי"ש - חמשה לקרשי צלע המשכן. מלו ס', ג' סן, מלמ שסברים סעליון

װְמִשְׁהִ בְּרִיהִם לְקַרְשֵׁי צֵּלִעּ הִמִּשְׁבָּן הַשִּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְּרִיהִם לְקַרְשֵׁי צֵּלִע הַמִּשְׁבָּן לִיַּרְבְתַּיִם יְמֶּה:

⁸⁵ נְתַבְּרֵיתַ תַּמִּילֵן בְּתָּוֹדְ תַּמְּבֶּתִי 10 מְלְרֵיתַ מַּלְרַתַּמְּצֶת צֶּלְרַתַּמְּצֶת:

װָאָת־תַקְרָשִׁים הְצַפָָּת זָהָׁב וָאָת־ • טַבְּנְּהֵיהָם הַצַּטָּה זָהָב בָּהָים לַבְּרִיהָם וְצִפִּיתָ אָת־הַבְּרִיחָם זָהֵב:

٠٤ נַהְקַמִּהָ אָת־הַמִּשְׁבָּן כְּלִישִׁפְּּטֵּוּ ינ יַהְקַמִּהָ אָת־הַמִּשְׁבָּן כְּלִישְׁפְּטֵּוּ

ααιαι וִעְּשָׁר שְׁלֵּה הְבָּלֶת וִאַּרְנְּמָוֹ כּ וְתִּילַעַת שָׁנָי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר מַעֲשָׂר השָׁב יַעֲשֶׂר אָתָה בְּרֶבִּים:

ינְיִםְהָּה אִּלְה עַל־אַרְבְּעָה עַמּוּדֵי ' יִשְׁפִים מְצְּפָּים זִהְב נִנִיהָם זָהָב עַל־אַרְבְּעָה אַרְנִי־בֶּסֶף:

> וְחַמְשָׁא מְּבְרִין לְרַפֵּי סְטֵר מְשְׁכָּנְא מִּנְנְגָא וְחַמְשָׁא מְּבְרִין מְשְׁכָּנְא מִּנְנְגָא וְחַמְשָׁא מְבְרִין

> מהבר מן סְנְפֵּי לְסְנְפֵּי: וְמְבְרָא מְצִינְאָנִי בְּנִי דַפּּנִא

בּטַפֿא: לְמַּלְנִיֹּא וֹטִטַפּֿג נִט מַּלְנִיֹּא מִוֹלֵטַׁטְנְן טַמְּבָּגְרַ בַּטַפֿאַ אַטְרָא וֹט בַפּוֹא טַטַפֿג בַּטַבָּא וֹטַ

בְּאִנַּטְוּנִיםְא בְּטִּנְבְא: נְטְקְים נְתְ מַשְּׁבְּנָא

ומעביר פרוקקא דמקלא שיר עיבר אישו יעביר ימה צרנוקר הביץ

בְּכְּׁלֵב: בְּיִבְּׁא מֹלְ אַּבְּבָּׁמָא סְמָבִּין מִּמִּון מִׁעוּפַּן בַּיִבָּא וֹנִינִוְ וְיִיִּמֵן וֹמַע מֹלְ אַבְּבָּׁמָא מִמִּיבִּי

> and five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the side of the tabernacle, for the hinder part westward;

and the middle bar in the midst of the boards, which shall pass through from end to end.

And thou shalt overlay the boards with gold, and make their tings of gold for holders for the bars, and thou shalt overlay the bars with gold.

And thou shalt rear up the tashion tabernacle according to the fashion thereof which hath been shown thee in the mount.

And thou shalt make a veil of blue,

18

And thou shalt make a veil of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen; with cherubim the work of the skilful workman shall it be made.

And thou shalt hang it upon four pillars of acacia overlaid with gold, their hooks being of gold, upon four sockets of silver.

ועד קלסו, שנאמר וסברים סמיכון וגו' מברים מן סקלס אל סקלס, שסעליוניס וסמסמניס סיו לסן מבעום בקרשים לסכנם למוכן, שמי מבעום לכל קרש, משולשים במוך עשר אמום של גובס סקרש, מלק אמד מן סמבעם סעליונס ולמעלס, ומלק אמד מן סמסמונס ולמעס, וכל מלק סוא רביע אורך סקרש, ושני מלקים בין מבעם למבעם, כדי שיסיו כל סמבעום מכוונות זו כנגד זו, אבל לברים סמיכון אין מבעות, אלא סקרשים נקובין בעובים, וסוא נכנס בסס דרך סנקבים שס מכוונין זס מול וס, וזסי שנאמר במוך סקרשים. סברימים סעליונים וסמסמונים שבלפון ושבדרום, אורך כל אמם ע"ו אמס, וסמיכון ארכו לי אמס, וזסי מן סקלס אל סקלס, מן סמורם ועד סמערב, וס' ברימים שבמערב אורך סעליונים וסמסמונים ו' אמות, וסמיכון ארכו י"ב, כנגד רומב מ' קרשים, כך סיא מפורשם במלאכת סמשכן (שבת למ:):

(25) בחים לבריחם. סמצעות שתעשה בהן יהיו בתים להכנית בהן הבריחים הבריחים זהב. לא שהיה הוהב תדובק על הבריחם. המצעות שתעשה בהן יהיו בתים להכנית בהן הבריחים: וצפיה את הבריחים זהב. לא שהיה הוהב תדובק על הבריחים, שהין עליהם שוה לפוי, הלה בקרש היה קוצע כמין צ'פיפיות של והצרמין ב'מדקי קום מלול, וקוצען הלל העצעות לכהן ולכהן, הרכן ממלה הת רותב הקרש מן העצעת לכהן וממנה לכהן, והצריח נכנת למורו, וממנו לעצעת, ומן העצעת לפה השני, נמלה הבריחים מלופים והצ כשהן מתובין בקרשים, והצריחים הללו מבתוך היו צולעות. העצעות והפיפיות לה היו נרהות בתוך המשכן, הלה כל הכותל מלק מצפנים:

(98) והקמת את המשכן. לאתר שיגמור, סקימסו: הראית בהר. קודס לכן, שאני עתיד ללמדך ולסראים קבר סקממו: (18) פרוכת. לשון מתילס סוא, וצלשון מכמיס פרגוד, דבר סמבדיל בין סמלך ובין סעס: הכלת וארגמן. כל מין ומין סיס כפול, בכל מוע ומוע ו' מועין: מעשה הושב. כבר פרשמי שוו סיא ארגס של שתי קירות, וסליורין שמשני עבריס אינן

דומין זם לום: - ברבים. ליורין של בריום יעשה בה. (22) ארבעה עמודי שמים. ד' עמודים מקועים במוך ד' אדנים, ואונקליות קבועין בהן, עקומין למעלה להושיב עליהן

וְמְמֵין יָת פָּרוּכְתַּא מָחוֹת

تَطِيُّم نِكَا كِيُّم بَكِّلُمُنَّا: ننخدرن يونون رؤه چرا ئالات

לכון בון קודשא יבין לדש בְּסְתַרוּתָא וְתַפָּרִיש פַּרוּכִתַא

and the most holy. unto you between the holy place testimony; and the veil shall divide thither within the veil the ark of the under the clasps, and shalt bring in And thou shalt hang up the veil

باهْدُن خَكِيْم بَاكِّلْهُ،تَ:

בְּסְבַּרוּתָא בְּלִבְתָ מִוּבְתָּוֹא:

most holy place. upon the ark of the testimony in the And thou shalt put the ark-cover

2611: صَرَفُرُكُ لِيَهُجُلُوا مَهَا مَحَاجُرُهُ SE GEĻCU

מֹל סמר משׁכָּנָא וֹכֹשׁ לַפֿרוּכִּטֹא וֹנִע מִלְּבַעֹּא לָפֿבּיִלְ מְחִוּץ וּהָשָׁוּי

north side. thou shalt put the table on the tabernacle toward the south; and against the table on the side of the the veil, and the candlestick over And thou shalt set the table without

וְשָׁשׁ בַּשׁתְּיִבְ בַּלְּמָבִי בַלֵּם: שׁכֹּלִט וֹאַבֹּוֹלוֹ וֹטוִלָמַט מָּלִּג שַּׁבְלָא וֹאַבּוּוֹלָא וּגָּבַה זְטִיָבִּג إلإسِّامِ لِأُولَا لِيُقَالِم لِيُقَالِم الْمُقَالِمِ الْمُقَالِمِ الْمُقَالِمِ الْمُقَالِمِ الْمُقَالِمِ الْم

ובוא שוור עובר צניר: וְתַעְבֵּיִר פְּרְסָא לְחָרַע מַשְׁבָּנָא

linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined the door of the Tent, of blue, and And thou shalt make a screen for

t្ដាំឃុះ (a) ئَلِيَدَ إِنْعِجَامِ كَثِمَ لَيَظِهُمُ هَلَيْرً עני מִּמְּיִם וֹצִפּוּהָ אָטִם זִּלְר וֹוֹנִים إلإسِّامَ حَقِوْكِ بِيَطِهُمُ لِاقَالِيَّا الْمُعْتَلِيِّةِ

تتزهٰم فَفَرَرا يَـزَيْهُم: וניהון פּהְקָא וָתַמֵּיף לְהוֹן ממון וְטִבְיבּי יְטִבוּן בַּבִּבֹּאַ וְנַתְּבֶּיר לְפָּרָסָא חַמִּאָא עַמוּדִי

sockets of brass for them. of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall be five pillars of acacia, and overlay And thou shalt make for the screen

אַמּוִע לַמָּעִׁי: چتاح ئےدھ نئزیں توائقت اُھڑھ ^{ងង} កុជ្ជឃ័ <u>ខ្</u>ត់ពីក និក្ខកុ កុក្កម្តាយ ខ្ពម្រែ וֹמֹמֹנִי אָטַ_עַפּוֹּבּעַ הַֹּגָּנִ מִּמִּנִם

۲۲۵٬۲۲: מֹבְבַּהַא יִהַלָּה אַמִּין אַמָּון אוּרַכָּא וֹנוֹמְבֹוֹע וֹנוֹ מֹוַבֹּנוֹא צַאָּמִוּ

shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of

IIAXX

98

של משכן, וסמומר מלוי לאמוריו לכסום את סקרשים: ורומז המוברת כ' אמה, וכשפרשם על גג המשכן מן הפתח למערב, כלתה בשני שלישי המשכן, והחוברת השנית כתתה שלישו בית קדשי הקדשים עשר על עשר, שנחמר וְנָתּמָּה שֶׁת הַפְּרֹבֶת מַתַת הַקְּרֶבֶת, המתפרים חת שתי תוברות של יריעות המשכן, ורחבה יי אמוח כגבהן של קרשים, פרוסה בשליש של משכן, שיהא הימנה ולפנים עשר אמוח, והימנה ולחוץ כי אמה, נמלא כלוגם שכאש הפכוכם ככוך בה, והאונקליום הן הווין, שהרי כמין ווין הן עשוים, והפכוכם ארכה י' אמום לכחבו של משכן,

dara: ולפנים. כילד, אורך המשכן מן הפחח לפרוכח עשרים אמה, המובח והשלחן והמנורה משוכים מן הפחח ללד מערב עשר שמי אמות ומחלה, ומובח הוהב נתון כנגד אויר שבין שלחן למנורה, משוך קמעא כלפי המורח, וכולה נתונים מן חלי המשכן (פצ) ושמח אח השלחן. שלמן בלפון, משוך מן סכומל סלפוני שמי למומ וממלס, ומנורס בדרוס, משוכס מן סכומל סדרומי

עובד ליור. מדם המסך כמדם הפרוכם י' המוח על י' המוח: בו מעשה מחע, כפרלוף של עבר זה כך פרלוף של עבר זה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנות, וחרגומו עוֹצַד לַיֶּיר, ולא (35) ועשיה מסך. וילון, סול ממך כנגד ספמת, כמו שַׁכְּמָּ צַעֲלוּ (מֿינ ה, י), לשון מגין: - מעשה רוקם. הלוכות עשויות

ុំកុយ្តក: ממני שבינון שבוליו ואפול אָשׁי זונים מניה נהון שבונה. لْمُشْرِبُ كَالْـرَبُدِ، هُمْ هَلَـقَم هَرَبُدِ، النَفَقَدِيد كَالِيبَ، هَمْ هَلَـقَمَ

וְתִּחְפֵּי יָתֵיה נְחָשָׁא:

לְכָלְ בַּלְוּו עַּעָּמָּׁעִ נְּעִהָּמָּנִי: ומוֹבׁלִתוּ ומוֹבֹלִינוֹנו ומּנוֹשִׁנוֹנו וֹמֹמִּים פֿירֹקיוֹ לְדַשִּׁנִוּ וִיַמִּיוֹ

מְנִוְעִי עַמְּבֵּיִר נִעַּמָּאִ: וּאַנוְבוֹטוּיה וּמַחָתִּיְמִיה לְכָּל להמיה ומגרופיהיה ומורקוהי וניעביר פּסָכְמִירְוָמִיה לְמָסָפֵּי

לַגנטָגנ: אַרְבַּעַ שַּׁבְּעָּתְ נְּחְשָּׁת עַלְ אַרְבָּע מְצְּרְרָעִאָ אַרְבַּע עָנְקָּוֹן דְּנְחָשָּׁא لْمُشْرِبُ حَارِ مُحْجُد مَمُّشَد ثَشِد لْنَمُّدَيد حَبِيه فَدُنُه مَبَحُد

מַל אַרְבָּעָא סִמָרְוָהָי: מַּגְעַבְּׁעַ מִּגַּעִמֹא בּוֹטִמָא וֹטַמְּבִּיִג מַגַ

مَل لَا يُذِر لَا فَا رَضُا لِكُنَّا وَا កផ្សន្នក ជុទ្ធប្តង្គក ក្រុវត្តក ក្នុងr rម្នrមុក្

מֹגַבְעָא מַר פַּלְנוּת מַבְבָּוָא: בּוֹבְלֵּב וֹטִמֵּגוֹ יָטַע טַּעוָע סוָבּיבָא

> with brass. with it; and thou shalt overlay it horns thereof shall be of one piece upon the four corners thereof; the And thou shalt make the horns of it

> thou shalt make of brass. its fire-pans; all the vessels thereof its basins, and its flesh-hooks, and away its ashes, and its shovels, and And thou shalt make its pots to take

> rings in the four corners thereof. net shalt thou make four brazen of network of brass; and upon the And thou shalt make for it a grating

altar. the net may reach halfway up the ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the

- קובב ולמעלה (זבחים נמ:): ונאמר בפנימי רבוע, מס לסלן גבסו פי שנים כארכו, אף כאן גבסו פי שנים כארכו, ומס אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת (I) ועשיח אח חמזבח וגרי. ושלש אמוח קומחו. דבריס ככמבן, דברי רבי יסידס, רבי יוסי מומר, נממר כמן רבוע
- (ישמיה מת, ד): (ב) ממנו חהיין קרנוחיו. שלא יעשס לבדס וימברס בו: וצפיח אוחו נחושה. לכפר על עוזמ מנת, שנאתר ומל בקלמך ומול אושי
- לשאמס על מובח הפנימי לקערה, ועל שם חמייחן קרויים מחחום, כמו לַמְּפּוֹח אָשׁ מִיְּקוּד (ישעיה ל, יד), לשון שאיבה אש שיסא ממסר שריפאן, ובלע"ו קרוניג"ש ובלשון אכמיס לנוריוא: - ומהחוחירו. ביא קבול יש לסס, ליטול בקן גאליס מן סמובא בסס דס סובמים: - ומזלגוחיו. כמין אונקליום כפופיס, ומכס בסס בבשר ונמחביס בו, ומחספכין בסן על גחלי סמערכס כמרגומו, מגרפום שנועל בסס סדשן, וסן כמין כמוי קדרס של ממכם דק, ולו בים יד, ובלע"ו וידי"ל ומודקוחיו. לקבל מַמְבֶּן (ישעי'פב, י), הפירו אַבניה, וכן וַיְשַוְקַהוּ וַיִפַּקְלָהוּ (שס ה, ב). אף כאן לדשנו להפיר דשנו, ובלע"ו אַדשלדר"יר ויעיו. שעיפיס. וכמוסו וְזֶם סְפַׁמֵּכוֹן עַבְּמֹו (ירמיס ג, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיִּמְקַלְסוּ בְּמַבְּגִיס (מלכיס־ח כה, יג), וחלופו שַקּלוּ ג), ומלופו, וּבְּבֶל מְּבּוּטְׁמִי מְּשְׁבֵּשׁ (שׁס לֹחֹ, ינּ). וכמוסו בְּמָעָפֶייָ פֹּרִיֶּס (ישעיס יו, ו), ומלופו מְמָשֶׁף פַּחֹרֶס (שֹס י, לג), מפשמ מלומ בלשון עברים מלס המח מחחלפת בפחרון, לשמש בנין וקחירה כמו וַפַּשְׁבֵשׁ שֶׁרֶשֶׁיִם (חֹסלים פּ, י), בֻּוֹיל מַשְׁרָישׁ (חֹינִ הּ, (E) סירוחיו. כמין יורום: לדשנו. לספיר דשנו למוכס, וסוח שמרגס חונקלום לָמָמָפֵי קַמְמֵיּס, לפפום הדשן למוכס, כי יש
- וכס פמכונו, ועשימ לו מכצר נמושמ מעשס רשמ: (+) מכבר. לשון כברה שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש עשוי לו למובח, עשוי חורין חורין כמין רשח, ומקרה זה מסורם, ממקומה, וכן בַיַמַפָּה פִינִ פַבְּנִיקוּ (משליו, כו): לכל כליו. כמו כל כליו:
- וכנגדו עשו למובח בים עולמים, דוגמח חוט השקרא באמלעו. וכבש שהיו עולין בו, אף על פי שלא פירשו בענין וה, כבר רחבו עד חלי המובח, נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל בין דמים העליונים לדמים החחחונים, מחמיו, וחירן סמחרן, חרי סוי, חד לנוי, וחד לכסנים דלא ישחרגו, זם שבדופן לנוי סים, ומחחמיו סלבישו סמכבר, וסגיע שמי אמום סללו קרויים כרכוב. ודקדקעו שם, וסכמיב מחם כרכוב סמובח מלמעס, למדנו שסכרכוב בדפנו סוא ולבוש סמכבר מקרנומיו, וכן שנינו בובחים (פב.), איזסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסיס רומב אמס ולפנים מסן אמס של סלוך רגלי סכסנים, אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת סובב ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למזבת הנחשת, אלא על ראשו לפנים שביבו, וסיס רחבו אמס בדפנו לנוי, וסוא למוף שלש (מ"א שש) אמות של גבסו, כדברי סאומר גבסו פי שניס כארכו, סא מס כלי ען, כל שעמיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין חרילין עגולין בקרשי דפני סמיבוח וספסלי סען, אף למובח עשה חריך (פ) ברכב חמזבח. מובב, כל דבר המקיף סביב בעגול קרוי כרכב, כמו ששנינו בהכל שוחמין (חולין כה.), אלו הן גולמי

אָטָׁם נֹאָפּׁג יַטְׁמָּטִי בּוֹאָמָי בּיֹטָּמָי יִּטְּמָּטִי º לְּמֶּבְׁיִם בְּבִּים בְּבִּי מְּגֵּר וְעַמְבִּרִ אָּבִרִים בְּמִרְבְּחָא

נְתְּהַוֹן נְתְשָׁא: אָבוני באָמו מִסּוּן וֹטַנִיפֿוּ

overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the

בְּשְׁאֵׁר אָעִוּ: تجَذِّت فِرْ شِورْ فِرُفِر تَفَاقِلَ انتَا هِدِينِهِ فِرْ مِدَا مِفِدًا

מֹבְבְּהַא בְּמִמָּלְ יָהֵיהּ: נְרוּבָא אֶת־פַּבֶּיוֹ בַּשַּבְּעָׁת וְהָוֹנִ וְיַנֵּמִילִ יָה אֶרִיחוֹהִי בְּשִּׁיָּקָת

bearing it. upon the two sides of the altar, in into the rings, and the staves shall be And the staves thereof shall be put

جْل يَقْضُه: (٥) בַּאֲשֶׁר הָרְאָה אִהְדָּ كاللا ٦٧٧

בַּבַר בַּמָא בַּאַבוּוּ יִמָּרְ בַּמִּירָא בַּוֹ אָעַוֹ חַלִּיל לוּחִין הַעַּבֵּיד יָהַיה

in the mount, so shall they make it. make it; as it hath been shown thee Hollow with planks shalt thou

: בַּוֹעֲצָׁיִׁ वृष्ट्रीत वृश्वत दृष्ट्वेत श्रेट्रीत दृढ्येत عدرس پرداشترن جرفات چرفیا چرفیا וֹמֹמֵּיהַ אָע שַׁבַּּר הַפַּמְפַבוֹ לִפַּאָה וָהַבָּר. יָה דָּרַה מַמְּבָּוֹא

אַמָּין אַיִּרְכָּא לְרִיּחָא חַבָּא: לבולא דבוץ שויר מאָה לְנוּטַ מֹּנַב בַּנוֹמָא סַבְּבוּ

hundred cubits long for one side. for the court of fine twined linen a southward there shall be hangings the tabernacle: for the south side And thou shalt make the court of

تَلَمُكَانُهُ وَيُعَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ מְּמְּבִים נְּעַמְּטִי זְנֵי בְּמִּנְבִיאָ בּמִבּיִלִ בַּנְיִבְּאָ בָּנִי בַּמִּנְבִיאָ וְתַּעוֹבַיוּ

וכבושיהון בַּסָף: נאַבניהם ועמודיהי עסרין וסמביהון

their fillets shall be of silver. brass; the hooks of the pillars and twenty, and their sockets twenty, of And the pillars thereof shall be

تُلَمَّقُدُنِ لِيُسْكِينُ لَا يَقَالُمُ اللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّهُ ريته عبادت باتهم بين بُنْمَهٰ بين فَقَاتِهِ إَجَدَاهِ أَمَا בַנְאָר אֻבֶּרְ וְעַמְּבָרִ עַשְּׁרִים וֹכָּו לַפַּאָּט גַּפּוּוֹ בַּאָבוֹי לַלַמֹּנִם וֹכוּ לַנִוּטַ גַפּוּנָא בַּאוּנַכַּא

משרין וסמביהון סבור מאַר אורפא ועמורוהי

pillars and their fillets of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

ווס שסיס מובדל מן סמובח מלא סחום, במסכם ובחיס (סב:) למדעיס מן סמקרא: . אמום קומסו. ולדברי האומר דברים ככסבן, ג' אמום קומסו, לא היה אורך הכבע אלא י' אמום, כך מלאסי במענה מ"ט מדום, בדרוס סמובת, מובדל מן סמובת מלא חוע סשערס, ורגליו מגיעין עד אמס סמוך לקלעי סחלר שבדרוס, כדברי סאומר יי כך שנינו במכילחא (בחדש פי"א). ומובח אדמה הוא מובח הנחשח, שהיו ממלאין חללו אדמה במקום חניימן, והכבש היה שמענו בפרשת מובת אדמה מעשה לי, ולא מעלה במעלות, לא מעשה לו מעלות בכבש שלו אלא כבש חלק, למדנו שהיה לו כבש.

- (Y) במבעות. בארבע מצעות שנעשו למכבר:
- (8) גבוב לוחוח. כמכגומו קַלִּיל לוּמִין, לומות עלי שמיס מכל לד והמלל באמלע, ולא יהא כולו עך אמד, שיהא עביו ה'אמות
- (9) קלעים. עשויין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה קליעה ולה מעשה הורג, והרגומו בְּרָדִין כהרגומו של מכבר על ה' אמות, כמין פדן:
- מַבּוּשִׁים (שופּמים ימ, י), מרגומו משוקים: אם על פני כולן, אם בראשם, ואם באמנעם, אך יודע אני שחשוק לשון חגורה, שכך מנינו בפילגש בגבעה, ועמו גַמֶּד מַמוֹרִים קומת מחילות החלר: - ווי העמודים. הם האונקליות: - והשוקיהם. מוקפות היו העמודים בחומי כתף שביב, ואיני יודע כאשו וקוף למעלה וכאשו אחד מקוע בעמוד, כאומן שעושין להציב דלמומ שקורין גונוי"ש, ורחב הקלע מלוי מלמטה, והיא וכוכך שפח הקלע סביביו במימרים כנגד כל עמוד ועמוד, ומולה הקוודם דרך מבעתו באונקליות שבעמוד העשוי כמין וי"ו, וסעמודים מקועין למוכן, סיס עושה כמין קונדסין שקורין פלא"ש, ארכן ו' מפחים ורחצן ג', ומצעת נחשת קצוע צו צאמלעו, (10) ועמודיו עשרים. המש המות בין עמוד לעמוד: ואדניהם. של העמודים נתשה, ההדנים יושבים על ההרך, סממוכגס שְּבְדְּמֹ לפּי שׁקן מנוקנין ככנכס: לפאה האחת. כל סכומ קכוי פּמֹס:

And for the breadth of the court on

ុំកុយូក: their sockets of brass. אור וסמביהון דנקשא: งี่สัน ลัก นี้ก็ไ cubits, of fine twined linen, and וְרוּמָא חֲמֵוש אַמִּוּן דְּבוּץ fifty every where, and the height five ក្នុងមួយ ក្នុងមួយ ក្នុង hundred cubits, and the breadth אַבּב בּיבוֹשׁאַ בּאַב בּאַפָּב וֹנְיַיַבוּ אַנְבָּא בַּיִבְיַנִּאַ מַאָּב אַמָּנוֹ The length of the court shall be a וּאַרְנֵיהֶם נְחְשֶׁת: sockets of brass. וְסְמְכֵיהוֹ דְּנְחְשָׁא: מְחַשְּׁקֵים בְּסֶף נְוֵיהָם בְּסֶף מְכוּבְּשִׁין בְּסַף נְוֹיהוֹן בְּסַף their hooks of silver, and their about shall be filleted with silver; מפטיר Δī סְבִיב בְּלְ עַּמִּוּדִי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר בָּלַ־עַמוּדָי All the pillars of the court round <u> ٪لڅځ</u>۲: and their sockets four. עַמְּרֵיהָם אַרְבְּעָה וְאַרְנִיהָם עַמּוּרֵיהוֹן אַרְבָּעָא וְסְמְבִיהוֹן weaver in colours: their pillars four, שְׁנֵי וְשִׁשְׁ מִּמְשָׁר מִמְשָּׁר בְעֵם זְהְנִרִי וְבִּנְץְ שִׁזִּיִר מִנְבָּׁר צַּיִּיר twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine אַפּֿע שַׂכְּבֶע וֹאַבְנֹמֶן וֹעוְכַזֹמַע אַמֵּוֹ בַּעַבֹלְא וֹאַבְנַוֹּלֹא יִגְּבַעַ be a screen of twenty cubits, of blue, نَامِمَد تَانَجَد مُقَلًا مُشِدِّرَ لَائِنَدَم يُدَنِّه فَدُفَه مُشِدًا And for the gate of the court shall لْغَلَّدَيْتُ مُحْيِمُكِ: וֹסְמְכֵּגְעַוְן שַׁלְּעָא: pillars three, and their sockets three. שָׁלשָּׁה סְרָדִין עַמּוּדֵיהוֹן hangings of fifteen cubits: their أرح ختاج ية بن ياتنم مُمُرّب برغم خند فئنه يتدبه مُمُت، And for the other side shall be וסמכיהון הלקא: pillars three, and their sockets three. אָלְמָּע לְמִבְּרָא מַמִּיבִירוּוֹן הָלְמָא the gate] shall be fifteen cubits: their Þτ تَلَقِم مُمْدُد عَقْد كَاخُمُنا يَلُقِيهِ مُمْدًا كَذُنَا The hangings for the one side [of מְיָרָהַר הַמִּשִּׁים צַּמְּר: מַדְנָהָא חַמְּשִׁין אַמִּין: east side eastward shall be fifty פּ וְרַחַב הֶחְצֵּר לְפָּצָּת קָרְטָּר וּפּוּחָיָא דְּדָרְתָא לְרוּחַ קּדּוּמָא And the breadth of the court on the نَعَلَدُنْكُ مَ مُمَلِّكِ: their sockets ten. ממוביהון משובא וְסְמְבִיהוֹן הַמִּשְׁיִם אַמְּה עַמָּבִיהָם עַשְּׂרָה fifty cubits: their pillars ten, and To egaigned ad llede abie reaw art וֹבְעַב בַּעְבַּגַ עַפַּאָע יָם פֿלָמִּים נפּנּהָיָּגָא

בנמים כ' ממה, וזהי שנממר ולשער הֶמָבֶר מֶמֶך עֶשְׁרִיס מַמֶּה, וילון לממך כנגד הפמח, כ' ממה מרך כרוחב הפמח: . שמומים כולם צקלעים, לפי ששם הפחח, אלא מ"ו אמה קלעים לכחף הפחח מכאן, וכן לכחף השניח, נשאר רחצ חלל הפחח ומערב קרוי אחר, כמו דחרגם אונקלום פַיָּס פְאַמַלון (דבריס יא, כד), ימא מערבא: 👚 חמשים אמה. אואן נ' אמה לא היו (13) לפאח קדמה מזרחה. פני המורח קרני קדס, לשון פנים, אחרר, לשון אחרים, לפיכך המורח קרני קדס שהוא פנים,

שהוא מן הג' שבמורח ה' אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, ומן השני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף השניח, וארבעה עמודים (14) ענודיהם שלשה. ממש למות בין עמוד לעמוד, בין עמוד שברלש סדכוס סעומד במקלוע דכומית מוכחים, עד עמוד

(דו) כל עמודי החצר סביב וגוי. לפי שלא פירש ווין ומשוקים ואדני נמשת אלא ללפון ולדרום, אבל למורת ולמערב לא למקך, סרי י' עמודיס למורח כנגד י' למערצ:

בְּלוּ בּממשׁים ספּנימיס, וכלס מֿרכו לפוף ל', נמלמו כ' ממס ריוח למחוריו בין סקלעיס שבמערב ליריעוח של מחורי סמשכן, מכופעת המשים על המשים, שהמשכן הרכו שלשים ורהצו עשר, העמיד מורה פתחו בשפת נ' החילונים של הורך החלר, נמלחו (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורם למערב מלס בלמס: ורחב חמשים בחמשים. חלר שבמורם סימס נאמר ווין ומשוקים ואדני נמשם, לכך בא ולמד כאן:

ប៉ែប៉ូប៉ូក: (០) ومرمره إجرابية برجابية بمايي مدراية اجرامية المرامة ال ٥٠ לְכִלְ בַּٰלָ, וַשִּׁמְּבְּׁן בַּׁכִלְ הַבְּעַנִי לְכִלְ בִּינִי

pins of the court, shall be of brass. and all the pins thereof, and all the tabernacle in all the service thereof, All the instruments of the

is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftara are on page 229. Hodesh on page 229. For Shabbat Zachor the mastir and Hastara are on page 236. On Rosh Hodesh that as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parks, and read the 4th aliya for Shabbat Roch 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read The Haftara is I Kings 5:26 - 6:13 on page 217. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page

حَقْهُبِد خُلِةَخُلِهُ بُد فَقُرب: כא וְיִקְּחָוּ אֵבֶּיוֹדְ שָׁמֵּן זָיָת זָּדְ כְּתָית مراه إلاِيُّان مِوْدِين الْمُلَادِينَ الْفُرِينَ مِوْدِينَ الْفُرِينَ مِوْدِينَ الْفُرِينَ مِوْدِينَ

נאֹבונוא אֹלַהֹוֹר וֹאִנִיםֹעוֹר בֹּדֹנ

نهُدُهُم حُدَلَتِيحٌ، هَلَيا تَلُح

إَهُمُ لَا يَازِلُكُ هُرُالًا هُلَا هُلَا الْأَلَالُ إِنَّا الْأَلَالُ لَا يُعَلِّلُوا اللَّهُ لَا الْأَلْفَال

לפְּנֵי יְהְנְיִה חַפְּת עּוֹלָם לְדַרִיֹּם

אַבְבַּן יִבְּנָיו מִמְּבַר מַגַבַּפַב

בְּצִּהֶל מוֹעֵד מְחוֹוּץ לַפְּרֹכֶת בְּעַשְׁכּוֹ

יי אָאָר הַלַבוֹמֹנִים וֹהָּוּלַ אָנְוָ

אַנְיִרְ נְאָתְיִבְּנְיִנִי אָתְּוֹ מִתְּיִרְ בְּנֵינִ אָתְּיִ מִתְּיִּרְ בְּנֵינִ

מֹאֵט בֹּלֵג וֹמִּבְאָב: (ס)

الماتلة

בוגיניא טָדירָא: בּטֹגְאָא לְאַנִׁטִרְא לְאַּבְלִפֿא ווּסְבוּן לְבְּ מִשְׁחַ זִּימָא בַּכִּיָא

ŢĊŢX

לום לכם לבניהון מו לני מנמא מר צפרא אָדָם יִי יַסְבַּר יַתֵּיה צָּהַרן וּבָנוּהִי كتمذ

לב נאַליהוא אָלְמִּזָר וֹאִיִּטְמָר نَشِلَهُم كُيْمُوٰمُهُ كُلُمُر هَٰتَالِا אַבוּוּך וְיָה בְּנוֹהִי עִּמִּיה מִגּוֹ בְנֵי וֹאַטֹּ פֿבּיב לְנָמָדְּ יָת אַבַּרְוֹ

> continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for children of Israel, that they bring And thou shalt command the

the children of Israel. their generations on the behalf of be a statute for ever throughout morning before the LORD; it shall order, to burn from evening to Aaron and his sons shall set it in veil which is before the testimony, art the tent of meeting, without the

And bring thou near unto thee

unto Me in the priest's office, even of Israel, that they may minister with him, from among the children Aaron thy brother, and his sons

and Ithamar, Aaron's sons. Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar

ΙΙΙΛΧΧ

ורחב המשכן עשר אמוח באמלע רוחב החלר, נמלאו לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעוח המשכן, וכן

סיו. כך נכסס בעיני שלכך חור ושנסן: ואדניהם נחושה. להביא אדני המסך, שלא מאמר לא נאמרו אדני נחושת אלא לעמודי הקלעים, אבל אדני המסך של מין אחר למערב, וממשים על ממשים מלר לפניו (עירובין כג:): וקומה חמש אמוח. גובה מחילות המלר, והוא רוחב הקלעים:

שסס מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, ומקרא זה מסייעני, אֿבֶל צַּל יִפְעַן צַּל יִפַע יְמֵדְמָיו לְגָצַת (ישעיה לג, כ): יודע אס מחובין בארך, או קשורין ומלויין וכובדן מכביד שפולי סיריעות שלא ינועו ברוח, ואומר אני, ששמן מוכיח עליסס נמושם עשויין ליריעום האהל ולקלעי החלר, קשורים במיחרים פביב פביב בשפוליהן, כדי שלא מהא הרוח מגביהחן, ואיני (19) לכל כלי המשכן. שהיו לריכין להקמחו ולהורדחו, כגון מקצוח לחקוע יחדוח ועמודים: יחדוח. כמין גגרי

מבימין נאמר ממיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא מַמַלִּימָה צַּבֹּקֶר וּמַמַלִּימָה בְּעָבֶב, אבל ממיד האמור בלחם הפנים, משבח לשבח בא.): - חבוד. כל לילה ולילה קרוי חמיד, כמו שאתה אומר עלה שמיד (במדבר כח, ו), ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת וכשר למומומ, שומתר כמים לממור, ולמ כמים למומומ: -- ל'העלות גר- חמיד. מדליק עד שמסמ שלסבם עולס ממליס (שבמ מומנן ברימיס, כדי שלא יסא בו שמריס, ואחר שהוליא מפה ראשונה, מכנימן לרימים ומומנן, והשמן השני פסול למנורה (02) זך. בלי שמריס, כמו ששנינו במנחום (פו.), מגרגרו בראש סוים וכוי: בחיח. סוימיס סיס כוחש במכחשת ואינו

בלילום, ומס יומר מין בכך כלום: (12) מערב עד בוקר. מן לה מדמה שמהה דולקה מערב ועד בוקר, ושיערו הכמים הלי לוג ללילי עבה ההרוכין, וכן לכל ala:

130

אַנוֹגַבַ לַכְבַוֹּע וּלִנִיפַּאָנִני: [™] וֹמֹמִׁינֹ בֹינִב. לִבְהַ

ĠĠĹŢĻ_Ġͺ: וֹמֹמֵוּ אָטַ בֹּלִבָּוֹ אַבַוֹנָן לַכֹּוּמִוּ ַ גֶּב אָהֶּב מִנְאִטָּגוּ בַנּיִם חַבְּמָּנִי וּאַמָּר מְדַבֶּר אֶל־כֶּל־חַכְּמֵי־

خَمَتَذِا مُثَلَّهُ يَخْجُدُنَ خَحَتَنِي מגופע ואַבויס ומהו בינבו_לַבה + ואָפוּד וּמְּלִיל וּכְּלָנָת תַּאָבֶּץ رهٰجُت بَجَرَبُ بِهِ هُمُ لِـ يَهُمُ بِهُمُ لِ

שוְלַמַּט עַמֵּלוֹ, וֹאָט_עַמֶּמָ: (פּ) בּשַׂכֹבשׁ וֹאָטַבְּשַׁאַבּוֹלִּמֹן וְהַם יַקְחָוּ אָת־תַּוְּהָב וָאָת־

ರಭ್ಞಾಗ ಗರ್ಭ: נאַבוּלְּגוּ שִּנְלְמִּט אָנֹי נְאָהְ מֹאָזִב עַבְּלָא נִאַבוּנִנֹא אָבַה וַבִּיְנִב וַעְּשׁׁ אָת־הָאֵפְּׁד זְהָבַב הְבָבָת וִיִּעְּבָּרוּן יָה אֵיפּוּדָא דַּהְבָּא

> بإلايشظتاء %⊓rF くくさし 45tm

كَلُور: ŔΪLĹ לַלַבְשׁוּתִיה לְשַׁמְּשָׁא שַׂבְּיִהָּא וֹנֹהְבָּבוּוּ נִע לְבִיהָהִי خِجْم لُـمَمُحْرَشِين مَشْتِبِا لِينَ נֹאַטַּ טַּמַבָּיל עָם כָּל חַכִּימֵי

نْݣِكْرْبْك، كْيْمْقْيْمْ كَالْمْد: ٢٨٣١ ムデジジ **%**⊓₽ ليختذيا أنظخكنا ځ⊏نېږ لخكناخدا מַבמָּגֹּן מֹגוֹפֿוֹ 上に分ける ベブノシンベン これにいい ムロニュニュ كرهخلال

יְהוֹרִי וְיָה בּוּצְא: שַּבְּלָא וֹנִע אַבְּלֵּוֹלָא וֹנִע אַבַּת נאַנּגּן וֹפַבּגּן זִים בַּעַבָּא נִיָּם

יבוץ שויר עובר אומן:

splendour and for beauty. for Aaron thy brother, for And thou shalt make holy garments

in the priest's office. him, that he may minister unto Me make Aaron's garments to sanctify with the spirit of wisdom, that they are wise-hearted, whom I have filled And thou shalt speak unto all that

priest's office. that he may minister unto Me in the for Aaron thy brother, and his sons, and they shall make holy garments chequer work, a mitre, and a girdle; an ephod, and a robe, and a tunic of they shall make: a breastplate, and And these are the garments which

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

the skilful workman. and fine twined linen, the work of gold, of blue, and purple, scarlet, And they shall make the ephod of

- ואחה הקרב אליך. לממר שמגמור מלמכם סמשכן:
- (3) לקדשו לכהגו לי. לקדשו לסכניםו בכסונס על ידי סבגדיס, שיסח כסן לי, ולשון כסונס שיכות סוח, שנעריח"ס בלע"ו
- מֿלו בְּשַׁבְּגֵע וַיִּלְבֵּשׁ מֹלו מֶׁת בַמְּעִיל וַיִּמֵּן עְלָיו מֶת בְמֵפֹל: בגדי קדש. מתרומה המקודשת לשמי יעשו חותם: כס.): ואבוט. היא חגורה על הכחונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמלינו בקדר לבישחן, ויִפֵּן עָלְיו אֶׁח הַבָּפֹּנֶח וַיִמַּגֹר קשמונ"ש - מצופה. כמין כיפה כוצע שקורין קופי"ה, שהרי במקום אחר קורה להם מגצעוה, ומהרגמיון פוּבָּעין (עיין יומה במכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד מָפַבֹּת מִשְׁבְּנֹוֹת זְהֶבּ, ובלע"ז קוראין אותו . אלה שהכמונה פמוך לבשרו, ומעיל קרוי הלוק העליון: חשבץ. עשויין משבלוה לנוי, והמשבלום הם כמין גומוה העשויוה ממר אחום אבשלוס, פי בן פְּלְבַּשְׁן בְּנִים סַמֶּלֶךְ סַבְּחִילֹם מְעִילִים (שמואל־ב יג, יח): ומעיל. הוא כמין חלוק, וכן הכחונם, לי לבי, שיש ראים שהוא מין לבוש, שחרגם יונחן ודוד חגור אפוד בד, פַרְדוּש דְּבּוּץ, וחרגם כמו כן מעילין, פַרְדוּשִין, במעשה על שם שאופדו ומקשמו בו, כמו שנאמר ויאפד לו בו (שם), וסמשב סוא חגור שלמעלה סימנו, וסכמפות קבועות בו. ועוד אומר כמפומ האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכמפומ שם לבד, והמשב שם לבד. לכך אני הומר שעל שם הפינר של ממה קרוי אפוד, שהמשב הוא החגור, והאפוד שם מכשינו לבדו. ואי אפשר לומר שעל שם שחי הכתפות שבו הוא קרוי אפוד, שהרי נאמר שחי שהרי נאמר וַיִּמֵּן שָלְיוּ אֶח סְאפֹד (ויקרא ח, ז) ואחר כך וַיַּמַגֹּר אัמו בְּמֵשֶׁב סְאַפֹּד (שס), וחרגס אונקלום בְּסֶמִין אַפּוֹדָא, למדנו מלממס, שנאמר וְקִוּד מְגוּר בֻּפּוֹד בְּד (שמואל־בו, יד), למדנו שסאפוד חגורס סיא. ואי אפשר לומר שאין בו אלא חגורס לבדס, מגור לו מאמוריו, רמבו כרומב גב איש, כמין מינר שקורין פורלי"נט שמוגרות קשֶׂרוֹת כשרוכבות על המומיס, כך מעשהו (+) חושן. מכשיע כנגד סלב: ואפוד. לא שמעמי (שסוא לבוש)ולא מלאמי בבריימא פירוש מבנימו, ולבי אומר לי שסוא
- (6) ועשו אח האפוד. אם באמי לפרש מעשה האפוד והמשן על סדר המקראות, הרי פירושן פרקים וישגה הקורה בלרופן, (a) והם יקחו. מומס מכמי לב שיעשו סבגדיס, יקבלו מן סממנדביס ממ סוסב ואם סמכלם, לעשום מסן את סבגדיס:
- לכך אני כומב מעשיסם כמום שסוא, למען ירוך סקורא בו, ואחר כך אפרש על שדר סמקראות. סאפוד עשוי כמין שינר של

אָבַ הָּוֹנָ לַגִּוְטָׁנִוּ וְטִבַּׁבִּי مِ שُيْرٍ، جِمُوْم بَاجِتُم إِبَيْت وَٰذَا مِدِיا مِمِونا مِرْفِوا بِمَنا كَنِهِ

על הבין סטרוהי ויהלפף:

it may be joined together. joined to the two ends thereof, that It shall have two shoulder-pieces

لَشِم فَمُلَّد: שׁכֹּבְעׁ וֹאַבְּלְּמֹן וֹעוּבָהַע הָּוֹנִי וְחַמֶּב אָפּבַעוּ

ובוץ שויר: שַׁכֹלֵא וֹאַנוֹוֹא וֹגֹּבֿה וַנִינִוּ זַהַב בְּעוֹבְּדֵיה מִנֵּיה יָהֵי דַּהְבָּא הבנו נימנו بتطابةرك

And thou shalt take two onyx fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and and of the same piece: of gold, of

And the skilfully woven band,

it on, shall be like the work thereof which is upon it, wherewith to gird

:  بجوبابي يؤكرأه تهرئم جير إمبركاء يوكرمنا توبوم جير نْݣْݣَالْتْ جْدِيمْ خْدْرِهْ نْدْرْمْانْدْ

MLX4: אַבוּגרשְׁתַם וֹטַסַב זִט עַבַעוּן אַבוּג בוּבַלָּא names of the children of Israel: stones, and grave on them the

מַּלְ הַאָּבֶּן הַאָּנִית כָּתוּלְהַטֶּם: שׁשְׁׁהַ מִשְּׁמִלָּם צַּלְ הַצָּבוֹ הַצֶּבוֹת

בּאָהֶטַאַרוּ מַּלְ אַבְּוֹא טַּוֹנִינִאַ שָּׁהָא מִשְּׁמָהַהָהוֹן עַּלְ אַבוּא

their birth. on the other stone, according to and the names of the six that remain six of their names on the one stone,

חושב. כבר פרשמי שקום מריגם שמי קירום שמין נורם שני עבריקס דומום זו לוו: וקלץ פמיליס לעשום (אם פמילי סוסב) במוך סמכלמ ובמוך סאלגמן וגוי, למדנו שמוט של וסב שוור עס כל מין ומין: 👚 מעשה ו המר כך שוור אם כולס כאמד, נמלא מומן כפול כ"מ, וכן מפורש במם' יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה ויכקעו אם פמי הזהב יחוט של והב עם שש חוטין של ארגמן, וכן בחולעם שני, וכן בשש, שכל המינין חוטן כפול ששה וחוט של והב עם כל אחד ואחד, מוע וחוע. היו מרדדין את הוהב כמין עסים דקין, וקוללין פחילים מהם, ועווין אוחן חוע של והב עם שש חועין של חכלם, סאפוד, ולא יסא נד ונגדל, סולך ומוזכ: - זהב הכלה וארגמן והולעה שני ושש משזר. ממשס מיניס סללו שוזרין בכל אל מול מבעות האפוד שוכבים זה על זה, ומרכסן בפתיל מכלת תחוב במבעות האפוד והחשן, שיהא תחתית החשן דבוק לחשב בשני קלום המשן במחמימו, וכנגדס שמי מבעום בשמי כמפום האפוד מלמעה, בראשו המסמון המחובר במשב, מבעום המשן סשרשרות סשמאלית תקועין במשבלות שבכתף שמאל, נמלא החשן חלוי במשבלות האפוד על לבו מלפניו, ועוד שתי מבעות מבערת שבתשן בשני קלות רחבו סעליון, חמת לימין וחמת לשמחל, ושני רחשי השרשרות מקועים במשבלות לימין, וכן שני רחשי בסס, אחם על כתף ימין ואחם על כתף שמאל, והמשבלות נחונית בראשיהם לפני כתפיו, ושחי עבוחות הוהב תחובות בשמי ממין האפוד, אכרכות כדי שיעור לוקפן אלל לואכו מכאן ומכאן, ונקפלות לפניו למעה מכתפיו מעע, ואבני השהם קבועות לימין ואחת לשמאל, מאחרי הכהן לשני קצות רחצו של מינר, וכשווקפן עומדות לו על שני כתפיו, והן כמין שתי רגועות עשויות וסמשב ממובר בראשו על פני רמבו מעשה אורג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולמגור בו, והכמפות ממוברות במשב, אחת נשיס רוכבות קוקיס, וחוגר אומו מאחוריו כנגד לבו למעס מאליליו, רחבו כמדת רוחב גבו של אדס ויותר, ומגיע עד עקביו,

אומס במחע למעה בחשב, ולא יארגס עמו, אלא אורגס לבד ואחר כך מחברס: זישה, לא למעלה מאליליהם ולא למעה ממחניהם, אלא כנגד אליליהם: 👚 וחבר. האפוד עם אותן שחי כחפות האפוד יחבר אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האלילים שקורין קודי"ם, שנאמר לא יַמְגְרוּ בַּנְּוַע (ימוקאל מד, ימ), אין מוגרין במקום וסולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני שהם קבועות בהן, אתת בכל אתת: אל שני קצוחיו. אל רתבו של אפוד, שלא היה רתבו לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן לעבעות החשן נאחוין מלפניו כנגד לבו שאין נופלת, כמו שמפורש בענין, והיו וקופות סיו מחובכום בחשב שמי חמיכום כמין שמי כלועום כחבום, אחם כנגד כל כתף וכתף, וזוקפן על שמי כחפומיו עד שנקפלות (7) שחר בחפוח וגוי. ספינר מלמפק, ומצג סאפוד סיא סמגורס, ולמודס לו מלמעלס דוגמת סינר סנצים, ומגצו צל כסן

יסים אכוג, ולא יאכגנו לבד וימברנו: במעשהו. כלכיגם ססינר מעשס מושב ומחמשם מינין, כך לכיגם סחשב מעשס מושב ומחמשם סמיניס: - ממנו יהיה. עמו (8) וחשב אפרחו. ומגור שעל ידו, סול מלפדו וממקנסי לכק ומקשמו: אשר עליו. למעלם בשפם ספינר סיל סמגורס:

(10) בחולדוחם. כפדר שנולדו, ראוצן שמעון לוי יסודה דן ונפחלי, על האחת, ועל השניה, גד אשר יששכר וצולן יוסף,

תְּמְבְּצְיִׁתְ זְהָרָתְ אָּבֶּן פִּתּיהַי - עִקְּם הְפַּתַּת אָת־שָׁתֵּי הָאָבְּיִּם מִקְשָׁהְיִּים הְפַתַּה אָתַם:

™ פִּחְפָּׁח חֲאֵפֵׁר אַבְנִי וּבְּרָוֹ עָלִ יִשְׂרָאֵל וִנְשְׁא אַחֲרֹן אָח־שְׁמוֹתְם לְפָנֵי יְהֹנֶׁה עַל־שְׁתֵּי כְתַפֵּיוּ לְוּכְּרְן: (0)

מי נֹמֹמֹנִי מִמְּבֹּצִי זַבִּיבּי

ױּשְׁמֵּי שַׁרְשִׁרֹת זָחֲב מִהֹנִר יִּי מִנְבָּלְת תַּעֲשֶׁר אָחָם עַעֲשָׂר עַבְת וְנָתַמָּר אָת־שַׁרְשִׁרָת הְעֲבֹתְת עַל־תַמִּשְׁבְּצְת: (ס)

> שַּהְּבֵּיג יְטְיַנְוּ: יְהְּבָאֵלְ מְהַפְּהֵלֹּה מְבְּפָּּבָּוֹ צִּבְיִבִּ שַּבְׁינֵין אַבְנִיֹא הַלְ הָמְטִיטִ בְּנָּ מִבְּבַּה בִּנְלְב צִּהִוֹלֵא שִׁנְלְוָב יִט הִבְּבַּר אִנִּפִּוֹ אָבָּוֹ מִבָּא בַּטִּב

וֹטֹהְבֹּגִר מִנַמָּגֹּן בַּבְנִיב:

הַלְ מִנְמִּגְּטִא: צְּבִּילְנְיִמִּיוֹ יִנִי מִכּּיָּא צָּבִילְטָא מִטְטַמְן מַהְּבִּיב יָנְיִבִּוּן הִנְבָּב וְמַנְמִּיִן מִכְּיִן

יְהַיִּרִי הֹשָׁן דִּינָא עוֹבָר אִימָּן דְהְבָּא תַּכְלְא וַאַרְגָּוָנָא הַעָּבָר בְּעִיבָר אֵיפּוֹרָא תַּעְּבָרנִיה הְעִּבְּר אֵיפּוֹרָא תַּעְבָּרנִיה הְתְּבְּרְר אִימֵּן בְּיִנְא הְתְּבְּרְר אִימֶּן

With the work of an engraver in stone, like the engravings of a signet, shalt thou engrave the two stones, according to the names of the children of Israel; thou shalt make them to be inclosed in settings of mold

And thou shalt put the two stones upon the shoulder-pieces of the ephod, to be stones of memorial for the children of Israel; and Aaron shall bear their names before the LORD upon his two shoulders for a memorial.

And thou shalt make settings of gold;

٤ı

and two chains of pure gold; of plaited thread shalt thou make them, of wreathen work; and thou shalt put the wreathen chains on the

And thou shalt make a breastplate of judgment, the work of the skilful workman; like the work of the ephod thou shalt make it: of gold, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, shalt thou make it

ובנימין מלל, שכן סיל כמוב במקוס מולדומו, כ"ס לומיום בכל לחם ולחם:

(II) מעשה חרש אבן. מעשס לומן של לבניס. מכש זה, דבוק סיל למיבס שללחכיי, ולפיכך סיל נקוד פתח במופו, וכן קרש עבן. מעשס לומן של לבניס. וכן קרש ברוק למיבס שללחכיי, ולפיכך סיל נקוד פתח במופו, וכן קרש עליס נְעֶס קֵו (ישעיס מד, יג), מכש של עליס. וכן קרש בּרְוֶל מַעֵּבְּך (שס יב), כל אלס דבוקיס ופתומיס: בחוחב. כמכגומו בְּעַב מְבְּלְף דְּעִּוְקֵם, מרולות סלומיות במוכן, כמו שמורלין מוממי עבעות שסט לחמוס לגרות, כמר ומפורש: על שמוח. כמו בשמות: מוסבות משבצות. מוקפות סלבניס במשבלות וסב, שעושה מושב קלדן בוסב

(21) לוכרון. שיסא רואה הקצ"ה את השבמים כתובים לפניו, ויוכור לדקתם:

(13) ועשיה משבציה. מיעוע משבלים שמיס,ולה פירשלך עמה בפרשה וו הלה מקלה לרכן, ובפרשה החשן גומר לך פירושן: (14) יייבייים יושר שלשלפיה מיבילים למופ גיול החשי מושה הנותר מידום מושה הלוח מושה הרוש מושה הלוות מנינון ולא

כמין גומא למדת האבן, ומשקעה במשבלות, נמלאת המשבלת מובבת את האבן סביב, ומחבר המשבלות בכחפות האפוד:

(+1) שרשרות זהב. שלשלמומ: מגבלות. למוף גבול החשן מעשה אותם: מעשה עבות. מעשה קליעם חומין, ולה מעשה נקבים וכפלים כלומן שעושין לבורות, הלה כהומן שעושין לערַיַּקְּקְחֹוֹח שקורין הינשירעריי."ש (רוכפהם) (בילה כב:): ונחתה את שרשרות. של עבומום העשירים מעשה עבות מעשה עבות על משבלות הללו. ולה זה היה מקום לווהם עשיייתן על שרשרות. של עבומום העשייית מעשה עבות על משבלות הללו. ולה זה היה מקום לווה משבה החשר כהן לשון לווי, והין ונתחה החשר בהן לשון צווי, הלה לשון עמיד, כי בפרשת החשן מזור ומלוחי על עשייתן ועל קביעיתן, ולה נכתב כהן הלה להדייעך מקלם לורך המשבלות על השבלות על המשבלות הללו יווקקו לך, לכשתעים שרשרות מגבלות על החשן, מתנס על המשבלות הללו:

(21) הושן משפש. שמכפר על קלקול סדין. דבר ממר משפע, שמברר דבריו וסבמממו ממם, דרישומ"ע בלע"ו שסמשפע
 (21) הושן משפש. שמכפר על קלקול סדין. דבר ממר משפע, שמברר דבריו וסבממח ממם, דרישומ"ע בלע"ו שסמשפע
 (21) הושן משפש. שמכפר על קלקול סדין. וגמר סדין, ועוכש סדין, מס עוכש מימס מס עוכש מכוח מס עוכש ממון, וזס משמש לשון בירור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: כמעשה אפוד. מעשס מושב ומממשם מינין:

דושְנָא: وح تبير جوند يربنها: ends of the breastplate. shalt put the two rings on the two זָהָב וְנְתַפְּׁ אָת־שְׁמֵי הַשַּּבְּעֹוֹת מולו גגער וטטון זע טנטון breastplate two rings of gold, and And thou shalt make upon the מְצְּמֶהַ צְּבְתְ זְהָב מְהָוֹנְר: wreathen work of pure gold. מְעַעַתְּיִלְיִ בְּיִבְיִ בְּבַבִּי בְּבַבִּי Dreastplate plaited chains of ت لَمْشَنْ مَحِـيَثِشُا شَلْشِكِ يَحُكُنُ اللَّهُ لَا يُشْرُبُونَ مَا يُعْلَىٰ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ اللَّا اللَّاللَّالِي اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّلْمُ اللَّهُ اللَّهُ اللل וֹטֹהְבִּיִּג הַלְ שִוּהָּוֹא שֹכֹּוּן And thou shalt make upon the לְטָבׁוּ הַּהָּב הָבְּמִוּן: הְּמְנִ שַּׁבְּיֵנוֹ לְהִּגֹּנ גֹּהִב הַּבְּם: shall be for the twelve tribes. במולא יבר מל שמיה יהוון one according to his name, they שְׁמִנְיַם פִּמּוּהֵי חוֹקָם צֵּישׁ עַל־ שְׁמִבְהָרוֹ בְּהָב מְפָּרַשׁ בִּנְלָף like the engravings of a signet, every ַ יִּשְׂבְאָבׁ אָשִׁים הַּשְּׁבַר הַּבְּ twelve, according to their names; וֹמְבֹאָל עֹבַעֹא הֹמִבוּ הַלַ the names of the children of Israel, إِلَا يُحَدِّدُ لَا يَعْدُرُنُ مَا مُؤْلِدٍ فَرَّدٍ لِهَجْدُيْ يَكِزِنَا مَاحٍ مُمْكِنَ خَدَرً or gnibrocce ad llade ecorting to בְּמָלוּאָמֶם: בִּדְתַב יְהוֹן בְּצִּשְׁלְמִוּהָהוֹ: inclosed in gold in their settings. וְיִשְׁפְּׁנִי מְשְׁבְּׁבֵּׁנִם זְעַנֵר יַהְיָרְלָא וּפּּוְמֵירִי מְרַמְּצְּן onyx, and a jasper; they shall be 07 נְהַמּנִּרְ הְרְרָיִמְּיִ מַּרְשָׁיִשְׁ נְּשְׁהַם וְסְרָרֶאְ רְבִינְמָאָר בְּרִים יַמָּאִ and the fourth row a beryl, and an מבלגא נמון מגלא: and an amethyst; and the third row a jacinth, an agate, נַסְבְּנִבְיָבִי: 8، וְהַשְּׁיִר הַשְּׁגֵי נְפָּךְ סַפְּיר וְיְהֵלְם: וְסְרְרָא הְּנְיִנְא אִוְעַרְנְּדִין שַׁבְּוֵיוּ sapphire, and an emerald; and the second row a carbuncle, a יּבְרְקוֹ סְרְרָא חַר: יבְרֶקת הַשִּיר הָאָחֶר: be the first row; oltx dlaku oddl ildl carnelian, topaz, and smaragd shall שורַים אָבֶן שֿוּר אָדָם פִּשְּדְרוֹ אַבְבָּלָא סַבְּבוּן דָּאָבָן מָבָא stones, four rows of stones: a row of וּמִבְאַנָּ כוְ מִבְּאָנ אָבוֹ אַבַבּמֹני וֹעַמֻּבְנִם בוֹע אַמֻּבְמִוּע אַבֹּוֹא And thou shalt set in it settings of and a span the breadth thereof. וְזַרְתָא פּוּתְיֵיה: a span shall be the length thereof, י בְבְוּעַ יְהְיֶה בְּפְּוּל זֶבֶה אָרְכִּוֹי 91 מָרוּבַּע יָהִי עִיף עַרוּבָיה אָרַבּיה Four-square it shall be and double:

(15) זרח ארכו וזרח רחבו. כפול, ומוטל לו לפניו כנגד לפו, שנאמר וְהָיוּ עַל לֶב אַהֲלוּ, מלוי בכתפות האפוד הבאות

מלמוריו על כמפיו, ונקפלות ויורדות לפניו מעט, וסמשן חלוי בהן בשרשרות ומבעות, כמו שמפורש בענין:

(דו) ומלאח בו. על שם שהחבנים ממלחים גומום המשבלום המחוקנום להן, קורה חומן בלשון מלוחים:

במלואוחס, כשיעור מלוי עביין של אבניס יסיה עומק המשבלוח, לא פחוח ולא יוחר: (02) משבצים זהב. יסיו העורים במלוחותם, מוקפים משבלות זהב בעומק שיעור שיחמלה בעובי ההבן, זהו לשון

(22) על החושן. בשביל החשן, לקבעם בעבעותיו, כמו שמפורש למעה בענין: שרשה. לשון שרשי הילן, המהחיוץ (IS) איש על שמו. כפדר מולדומס פדר האבנים, אודס לראובן, פפדה לצמעון, וכן כלם:

שיסיו בגבול החשן, וכל גבול לשון קלה, חשומי"ל בלע"ו - מעשה עבות. מעשה קליעה: כואס אם דבריו, אלא שרשרם בלשון עברים כשלשלם בלשון משנה: - גבדרה. הוא מגבלום האמור למעלה, שההקעם במבעות המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחם כן מרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש ימירה, כמו מ"ס שבשלשום, ומ"ס שבריקם, ואיני לאילן לסאח ולסחקע בארך, אף אלו יהיו מאחיוין לחשן, שבהם יהיה חלוי באפוד, והן שחי שרשרום האמורוח למעלה בענין

(33) על החושן. לנירך המושן, כדי לקצעם בו. וללי מכן לומר שמהל ממלמ עשיימן עליי, שלם כן מה הול שמוזר ולומר ונמת

47 WA נֹאָט אָשׁׁ. לַּגִּוִעְ אָשׁׁ. עַהְּבְעָט וֹנִט שַּׁנִיטּגוֹ צִּּבִּגִלְוֹ בַּעָּכִ שִּׁבִיגוֹ प्राप्ति :

אַבַלוּנַ פּֿנוּנ: لإثاثالا اثانا ء؟

: עלו ב (בספרי ספרד ואשכנו הָאָפִּוֹד) הְאֵיפּוֹדָא לְגָיוּ: שְׁפְּתְוּ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפִּר חוּשְׁנְאַ עַל סִפְּמִיה דִּלְעַבֶּרָא אַלְם מַּלַ־שְׁנֵּרְ קַצְּוֹת הַחְשֶׁן עַלַ יּהְשִׁנִי יְהְהוֹן עַל הְבֵין סְמְּרֵי וֹמֹמִּיִים מִּשְׁי מַבְּעָוֹים וַלְיִב וֹמַמִּטִּים וֹעַהַבִּיג עַבְּטִּין מִוֹפַוֹ בּבְּבַב

口袋母にて: לְעְמֵּהְ עַהְבָּרְתְּיִ מִמְּעַלְ לְחֵשֶׁב אַפּוֹהִי לְקְבֵבִיל בֵּיח לֹוֹפִי קַנְנְתַהָּר אֹהְם עַל־שְׁהֵי כְתִפֹּוֹת וְתִהֵין יְהְהוֹן עַל הְּדֵין כְּהְפִּי نقش يت بالأد

עַמַבּּמְע אָבְעַלּגוִע מַבְ עַבְּעוֹ מִוֹלֵעֹא בַּסְמָבוּ

אַפּוִנִא לַפֿבּיל אַפּוָנִי: מַּלְבַכְּטִבּוּע בַאָּפָּב מִנַמִּגִּטָא וָטִמֵּוּ מַלְ כִּטָבּוּ הַמְּאֶבְצְוֹע סִמְרוֹהִי מִמֵּין עַּלְ תַּרְמֵין

מגלו להמין איפודא: זַבְבַ וֹטַהְבֵּיִב טַבְטֵּוֹ הַוֹּלֵו בַּבַבַר

> rings at the ends of the breastplate. wreathen chains of gold on the two And thou shalt put the two

†7

the forepart thereof. the shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on wreathen chains thou shalt put on And the other two ends of the two

inward. toward the side of the ephod upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

ebpoq. the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two And thou shalt make two rings of

(ps) ונחחה את שחי עבוחות הזהב. *הן הן* שכשות גכלות הכתובות למעלה, ולה פירש מקום קצוען בתשן, עכשיו מפרש לכיך אתה לפתור כן: – על שני קצות החושן. לשתי פאות שכנגד הלואר ליתנית ולשתאלית הבאים תול כתפות האפוד: . אם שמי הטבעות, והלה כבר נתונים בו, היה לו לכתוב בתחלת התקרה, ועשית על קלות החשן שתי טבעות והב, ואף בשרשרות

שכלפי סמון, וסוא קכוי מול פניו של אפוד, כי אומו עבר שאינו נכאס אינו קכוי פניס: למחמימו, כמו שמפרש וסולך: – אל כוול פניו. של אפוד, שלא ימן המשבלות בעבר הכחפות שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון ובקן סוא מלוי, ועדייין שפת המשן המחמונה סולכת ובאה, ונוקשת על כרימו ואינה דבוקה לו יפה, לכך סולכך עוד צ' עבעות השמאלים: - ונהחה. המשבלום על כמפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כחפום האפוד מחויקין אם החשן שלא יפול במבערת החשן לימין ולשמחל חול הלי הלוחר, שני רחשי שרשרות הימנים מרקע במשבלות של ימין, וכן בשל שמחל שני רחשי שרשרות למעלה בין פרשה החשן ופרשה האפוד, ולא פירש אה לרכן ואה מקומן, עכשיו מפרש שיהקע בהן ראשי העבוחות החחובות (25) ואח שחי קצוח. של שמי סענומות, נ' כלשיסס של כל למת ולחת: חחן על שחי חמשבצוח. קן קן סכתונות לך שיסא מוחב אוחן בעבעות, וחדע לך שהן הן הראשונית, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הוכפלו:

שעבר הוא ללד האפוד, שמשב האפוד מוגרו לכהן, ונקפל הפינר לפני הכהן על ממניו, וקלם כרימו מכאן ומכאן עד כנגד קלומ וסאפוד נמון על ממניו, ועוד נמן סימן, שלא יקצעס צעבר החושן שכלפי החוץ, אלא צעבר שכלפי פניס, שנאמר בימה, ואומו לך שני סימנין, סאמד שימנס צשני קנות של תחמימו, שסוא כנגד סאפוד, שעליונו אינו כנגד סאפוד, שסרי סמוך לנואר סוא, (as) על שני קצות החושן. סן שמי פלומיו סמממונות לימין ולשמלל: - על שפתו אשר אל עבר האפוד ביתה. סרי

994511: ולשמאל, שלא יהא מחחית החשן הולך לפנים וחוזר לאחור ונוקש על כריפו, ונמלא מיושב על המעיל יפה: – ממודל פניו. בעבר שנאמר ממעל למשב האפוד, והן כנגד מוף המשן, ונומן פמיל מכלמ באומן המבעומ ובמבעות המשן, ורוכמן באומו פמיל לימין למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעט, שהמחברת לעומת החגורה, ואלו נחונים מעט בגובה וקיפת הכחפות, הוא גרונו ונקפלום ויורדום לפניו, והעצעום לוה לימן ברלשן השני שהוא מחובר לאפוד, והוא שנאמר לעומם מחברסו, שמוך (TS) על שחי כחפות האפוד מלמטה. שָסמשניות נתונות נרחשי כתפות סחפוד סעליונים, קנחים על כתפיו כנגד סמשל, וקלומיו שוכבין עליו:

نْزِي رَيْنِ بَانِهُا مُمْرِ بَيْظِيدٍ: שַׁכְּבֶש בְשַׁנִיש הַּבְ_שַׁהָּב שַׁאָפֿוָע 82 אֵל־שַבָּעָה הָאֵפּוֹד['] さらじょく إزرجود אָת הַנַנְאָּוֹ מִשָּבִּמְנֵינ

בְּבְאָנִ אָּקְ-תַּעְּבְתָה לְּוֹפְּנְוֹן לְפְּנֵין בְּמִנְּהְלְנִי לְמִידִּשְׁא לְדִיּכְנְיָּא ود بَهْدِ هُذِ خَلِهُا يَوَاهُؤُم مَنْ كُونَا يَهُدُهُ خَلِهُا لِدَالِهُ مَنْ ذَوَيَا וַנְשָׁא אַנַרֹן אָת־שָׁמֹוֹת בְּנֵי־ וִיִּפּוֹל אַהַרוֹ יָת שְׁמָהָת בְּנֵי

קְמְיד: (ס) نشلةم مرحفة خفت نبيب וְנְשָׁא אַנִוֹרֶן אָת־מִשְׁפַּׁט בָּנֵי־ كُلِّت هِلَّتُهِا خُولِا بُدِيْنَا يَعْتَدُا خِمْرَةً ذِهِدَا يَرْفِيرًا خُمْرَةً خُمْرَا خُمْرَةً ° בְאוּרִים וְאָת־הַהָּמִּמִים וְהָיוּ עַלִּ - וְיָה הּשִּּיָּא וִיהוֹן עַלֹּ לְבָּא וְנְתַמְּ אֶל־תַּשֶׁן תַמִּשְׁבְּּט אֶת־ וְתִּמֵּין בְּחִשֶׁן דִּינָא נָת אִירַיָּא

نكڭد: ^{אַניש}י וְעְשֶׁיְהָ אָת־מְעָעִיל הָאֵפּוֹד בְּלָיל וְחַעֲבֵיד יָה מִעִיל אֵיפּוֹדָא

בְּפָּׁרְ תַּחְּרֶאְ יְהְיָהִר כִּוֹ לְאִ יִמְּרֵעַ: בְּיִהְ דְּלָאִ יִהְבְּוֹת: يْبَرْيَا رَفِيْ وَكُبُكُ فِيْقِيْكِ كُلِّي يُرِيِّ فِهِ رُفَيْقِيهِ وَمِنْكَ وَمَنْكَ

> מְמִלְנֵג אֵיפּוּדָא: אַיפּוֹדָא וְלְא יִהְפָּרַק הוּשְׁנָא בּטַכׁילַטַא לַמִּטַוֹי, הַּלְ טַמָּזַן וֹנְטַבוּן נִים טוּמָּלָא מָמִּוֹלִטִינִי

וֹהְבֹאָק מַּק לַכָּוִע צוֹבַם וֹזֹ נוסוב אַבורן זה דיו בנו

וְהְנֶה ְ פְּירֹאִשִׁוֹ בְּתוֹכֵוֹ שָׁפֶּה וִיהֵי פּוּמִיה כְּפִיל לְנֵנִיה תּוּרָא גָּמָיר תַּכְלָא:

מולד מְהֵי כְפוֹם שֶׁרְיָן יְהֵי

the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

the LORD continually. holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

before the LORD continually. the children of Israel upon his heart Aaron shall bear the judgment of goeth in before the LORD; and be upon Aaron's heart, when he and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

ephod all of blue. And thou shalt make the robe of the

31

hole of a coat of mail that it be not about the hole of it, as it were the binding of woven work round in the midst thereof; it shall have a And it shall have a hole for the head

גונם בל לברם: ונומס לילך: להיות על חשב האפוד. לסיומ סמשן דבוק אל משב סאפוד: ולא יוח. לשון נימוק, ולשון ערבי סוא כדברי סממוכים זה לוה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שממוך **מ**מיכמן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעם מישור (82) וירכסו. לשון חצור, וכן מֵרֶכְמֵי מִישׁ (חסליס לח, כח), חצורי חצרי רשעיס. וכן וְסְרָכָמִיס לְבָּקְעָה (ישעיה מ, ד), הריס

שם פליחת המשפט: נשפטיס ונוכחיס על ידו אס לעשוח דבר או לא לעשוח. ולפי המדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעווחי הדין נקרא משפט, על שס אומו סכמג סוא קרוי משפט, שנאמר וְשָׁמַל לוּ בְּמִשְׁפַט סָאֹירִיס (במדבר כו, כא): אח משפט בני ישראל. דבר שסס דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סיס סמשן, שאי אפשר לכקן גדול לסיות מחושר בגדים, אבל אותו סשס לא סיס בחורו, ועל (98) האורים ואח החמים. סול כתג שם סמפורש שסיס נותנו צתוך כפלי סחשן, שעל ידו סול מליר דבריו ומתמס לת

(וצ) אח מעיל האפוד. שלפוד ניתן עליו להגורס: כליל חכלה. כולו הכלה, שלין מין להר מעורב בו:

عوديا: שלם יקרע, והקורעו עובר בלפו, שוה ממנין לפוין שבפורה, וכן לפ יצה הַמּשֶׁן, וכן לפ ישָבוּ מִמֶּנוּ (שמום כה, עו), הנפמר בבדי לשפס כפילמו, וסיס מעשס אורג ולא בממע: - כפי החרא. למדנו שסשריוניס שלסס פיסס כפול למוכן: - לא יקרע. כדי (22) והיה פי ראשו. פי סמעיל בגבסו, סול פמימת בית סלולר: בחוכו. כתרגומו בְּפִיל לְנַגֵּיש, כפול למוכו, לסיות לו

סָבֶיב: סְבְּיִב וּפַּעְּנִי, זְהָבְ בְּתִּיְבֶם עַּלְ שִׁפּוּלְוָהִי סְחוֹר סְחוֹר וְזַּנִּין נאַבְנְּמֶן נְתוּלְמִּי שָׁנְי עַּלְ-שִׁנְּלְיִּר תַּבְּלָא נִאָּבְנְּנִּגָא נִצְּבַע זְתוּרִי וֹמֹמֹּוֹעׁ מֹּלְ_מִוּלָוּו בׁמִוֹּי, שֹׁכֹּבְשׁ וֹעַמֹּבִיב מֹלְ מִפּוּלְוָעׁי בֹמִוֹנִי

ألفيا مَح مِنحٌ، لَفَمُرح فَحُرد: • قَمْمُ لِنَاتِ إلـقِيا قَمْمُ لِنَاتِ

• قَمْمُ لِنَاتِ إلـقِيا قَمْمُ لِنَاتِ

• قَمْمُ الْمُنْ الْمُلْمُ لِلْمُلْمِلْ الْمُنْعِلِيلِي الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ لِلْمُ لِلْمُ لِلْمُ لِلْمُلْمِلْمُ لِلْمُلْمِلْلِلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمِلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمِلْمُ لِلْمُلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ لِلْمُلْمُ

יְרוֹנֶת וּבְצֵאתוֹ וְלָאִ יָמִוּת: (ס)

لإذر فعين بائم جُهُم ذِربيُن: الإשְׂיִם צִיץ זְהֶב שְהַוֹר וּפְּתַּחְמֵּ

غَّار ـ لَـ فَكُنُّ عَالَىٰ الْمُنْكِ : فَأَلَّا لِـ الْمُنْكِ : וְנִינִי מַּלְ-הַמָּאַנְבָּטִי אֶלְ-מִוּלְ גַּטַּכִּילְטָא וִיבִוּ מַלְ מַצִּנִפָּטָא لَهُمُنَّ لِهُمْ لِهُ مَمْ طُونَهُمْ لِمُخْرَبًا لَمُمَّالًا لِمُعْلَمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

خُلُمْنِا خُلُاهِ خَفْتْر نُلِيِّكِ: קְּדְשֵׁיהֶם וְהְיָה עַל־מִצְּחוֹ מְמִיד تظيرهبر ختات نهُلُجِح خُرِّح مَنْائِلا אַ אַבְרן אָת־עַּוֹן הַקַּדְשִׁים אַשָּׁר

בּבְתַב בַּינֵיהון סְחור סְחור:

מִמִּילָא סִחוֹר סְחוֹר: בבבילא ובמולא מכן מפולי זַנְא דְרַהְבָּא וְרַמִּוֹנָא זַנְא

וְלָא יִמוּנו: كْرَائِلُهُمْ كَكَلُّهُ لَذُ يَتُمْفُكُنِكُ נוֹאִטַּמָת לַלְנִע בַּמָנִתּלְנִע תל אַהַרוֹ לִשְׁמָּשָׁא

حليم حرية: נטילגוף הגוני בקב מפרש נעהבור ביבא דרהב דכי

לַלְבַיל אָפּׁוּ מָאָנֹפּּשׁא וֹבוּי: بْلتْدك על הושא

מִינוֹהִי הָּדִירָא לְרַעָּנְאַ לְהַוֹּן מְשְׁנְת מִיּדְשִׁיהוֹן וִיהֵי עַלְ בֵּית لانظلها لختا نهدهم كحد וומול אַהַרו יָה עַּוְיָה קוֹיָה קוֹיָה אָ لْتَرْبُرُ مِحْ وَقِيْ هَيَابِا لِرَهُمْ بَاتِدُ مِحْ جَابِ فِينَا بِهِيَابًا

> between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

Еξ

spont. upon the skirts of the robe round golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof or norsA noqu od Ilsale it baA

THE LORD. engravings of a signet: HOLY TO gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

upon the forefront of the mitre it blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the And it shall be upon Aaron's

- בחוכם סביב. ביניסס סביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, דבוק וחלוי בשולי המעיל: (33) רמוני. עגוליס ומלוליס סיו, כמין רמוניס סעשרייס כצלת מרנגולת: ופעמוני זהב. זגין עס עַנְּבֶּלִין שבתוכס:
- (46) פעמון זהב ורמון וגוי. פעמון זהב ורמון מללו:
- מימה בידי שמים: (פצ) ולא ימוח. מכלל לאו אחם שומע קן, אם יהיו לו לא יחחייב מיחה, הא אם יכנס מחוסר אחד מן הבגדים הללו, חייב
- (35) ציץ. כמין עם של והד היה, רוחב ב' אלבעוח, מקיף על המלח מאוון לאוון (סוכה ה:):
- ונמקיימו כל המקראום, פסיל על הלידן, וליד על הפחיל, ופחיל על המלנפח מלמעלה: המלופח, והיה נוחן הליץ על ראשו כמין כובע על המלופח, והפחיל האמלעי מחויקו שאינו נופל, והעם חלוי כנגד מלחו, קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רוחב הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין רובע, ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על כאשי הפסילים מאחרי העורף שלשחן, ונמלאו בין אורך העס ופחילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופחיל האמלעי שבראשו בנקבים, ומלויין בו בשני ראשים ובאמלעו, ששה בג' מקומות הללו, פחיל מלמעלה אחד מבחוך ואחד מבפנים כנגדו, וקושר מפלין, למדנו שהמלופת למעלה בגובה הראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלח, והליץ מלממה, והפחילים היו ולמעס סוא אומר וסיס על מלח אסרן, וצשחיעת קדשים שנינו (זבחים יע.:), שערו סיס נראס בין ליך למלנפח ששם מניח (25) על פחיל חכלה. וצמקוס אמר הוא אומר, ויִפְּנוּ שָלִיוּ פְּמִילִ פְּבֵלֶמ (שמוח לע, לא), ועוד, כחיצ כאן והיה על המלופח,
- (88) ונשא אהרן. לשון פליהה, ואף על פי כן אינו זו ממשמעו, אהרן נושא אהרן. נמל מפולק העון מן הקדשים:

מַגַּמָּע בַבָּם:

וֹטַמְׁנוֹ טַמְּבִּיִג מִנְבָּג גַּנִּינְ:

ڹڬ۪ڬڂڴڎٮ؞ بظرفهربر فهُمُن كَبُت خُحُدُنه زُكِرهُمْ וֹלְבְבֵוֹנִ אַנִיבְוֹ טַהְּהָוֹי כַשְׁנֵע וֹלְבִוֹּנִ אַנִיבְוֹ טַהְּבֵיגַ בַּשִּוּנִוּ

ליקר ילתישבתא:

لَحَلَالًا كُرِهُ ומבאל אָנוֹם וֹלַבּאָנֹי אָנוֹם י ְ וֹאֶט בֹּנִינ אִשִּׁי וּמִׁמְּטִׁשְׁ אָלָם וֹנָט בּנִיִטִּ מִּמֵּנִי וּטִּבַבּי יִטְיִנִּין نْ نَاخِجُمُنَّ عِنْ صِ هُنِ هِنَالًا غَنِيْ لِي الْمَاخِجُمِ مُنْسِياً بْنِ هَنْدِاً غُسَلًا

נְיִבְינִן וּנְהַּמִּהֵנוּ בַּבַבְּינִי: יטַלביב יָת קירְבָּנְתוּ יהָקַבַּייש

ئلگنا نكائد: בּׁמַּׁר עָּבְּיִלְיִבְ מִעְּבְּיִבְיִים וְעַּבְ לְכַּסְאָב בְּעַבְ עָבְּיִבְאַ מִחַרְצִּין رَهُمُ لَا كِيْطِ مُحْذُق، خِد جُحَوَٰئِن رَهُدَية جُدِياً مُحْذَفًا يُحِيًّا

ומג יובלו יהון:

אַהַרֶּיו: (ס) בּפְרָה וֹלְאִינִישְׁאַנִי מְּנִוֹ וֹנְנִיתִי בּפִּירִשְׁאִ וֹלְאִ וֹפֹבּלְוּוֹ טִוּבָּאִ خَرْشُوْت هُمْ ـ بَاهَا قِبَرَ كُرْشُدُت جَمْعُدَجُدِيا خُمْدُ خُنَهُ خُرْسُوْشِهِ

ילְזֹוֹ מֹלְא וֹמִנְעוּן טְּוֹם הֹּלְם קִיִּנִי نقح څژر ندبنا قح هتبا نقح څښند

> the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitre of fine chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

and for beauty. thou make for them, for splendour for them girdles, and head-tires shalt make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

ainister unto Me in the priest's sanctify them, that they may them, and consecrate them, and sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his And thou shalt put them upon

the thighs they shall reach. nakedness; from the loins even unto breeches to cover the flesh of their And thou shalt make them linen

after him. for ever unto him and unto his seed iniquity, and die; it shall be a statute in the holy place; that they bear not come near unto the altar to minister the tent of meeting, or when they upon his sons, when they go in unto And they shall be upon Aaron, and

מלמו, שלה יפיה דעמו ממנו: שטה, ולקצרי האומר עודהו על מלחו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלחו תמיד, מלמד שממשמש בו בעודו על ממיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה, אלא ממיד לרצות להם, אפילו אינו על מלחו, שלא היה כהן גדול עובד באותה . נאמר, ולא עון המקריבים, הא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן: - והיה על מצחו חמיד. אי אפשר לומר שיהא על מלמו שרי כבר נאמר לא ירלש, ואס עון נומר סרי נאמר לא ימשב, ואין לומר שיכפר על עון סכסן שסקריב עמא, שסרי עון סקדשים אח עון הקדשים. לכלום על סדס ועל סמלב שקרבו במומאס, כמו ששנינו (מנמות כס.), אי זס עון סוא נושא, אס עון פגול

(95) ושבצת. עשה אומס משנלות משנלות, וכולס של שש:

- למטה בפרשה: (04) ולבני אהרן חששה כחנה. ארבעה צגדים הללו ולא יומר, כמונמ, ואבעיות היא מלנפת, ומכנקים הכמובים
- מסירה וויר"סטיר, והוא מלוי ידים: בשממנין אדם על פקודה דבר, נותן סשליע בידו בים יד של עור שקורין גוואנ"מו, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאותו - סמשמס: - ומלאה אה ידם. כל מלוי ידים לשון מנוך, כשסוח נכנס לדבר לסיוח מוחוק בו מחוחו יוס והלחה, ובלשון לע"ו, ומכנסיס, סכמוביס למעס בכולס: ואח בניו אחו. אומס סכמוביס בסס: ומשחח אוחם. אמ אסרן ואמ בניו בשמן (וף) והלבשת אותם את אהרן. מומס סממורין במסרן, משן, ומפוד, ומעיל, וכמונת משבץ, מלנפת, ומניני, וליץ,
- (24) ועשה להם. למסרן ולצניו: מכנסי בד. סרי מ' צגדיס לכסן גדול ומרצעס לכסן סדיום:
- (19) והיו על אהרן. כל סבגדים סמלם, על מסרן סרמייין לו: ועל בניו. סממרין בסס: בבואם אל אהל מועד.

نينيت: פּר אָחָד בָּן־בְּקָר וְאֵילֵם שְׁנֵים סַב חּוֹר חַד בַּר חּוֹבִי וְדִּיְבִין וְּדִּיְבִין וְּדִּיְבִין וְּדִּ حد خَمَيْم يخْمُو خُرَيْا خُرْ خُرَمَا جَمَعْهُ يَهْدِيا جُمَهْهُ كَلَمْهُ جدس، إنِّت بَهَدُّت هِنْهِا مَقِيْظُ رَأِيَّتِ إِيَّا هِمِيْظِمُ جَمَعِدِية جُمَااً

ئترا شَكِمْرا:

two rams without blemish, office: take one young bullock and s'resirer unto Me in the priest's do unto them to hallow them, to And this is the thing that thou shalt

XIXX

9

פַּבְּשָׁב אַנְיִם: مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ و خربرُن حَشِّمًا بلُكَنَّا مَجَنِنَ لِحَدِرًا خَمْشِنَا نْكِيْتُ مِجْنِدِ نِنَذِيدِ مُجْدِ بَرِّتِنَ فَمَنِدِ بَيْدَمُا فَمَنَدُا

make them. of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil; unleavened mingled with oil, and and unleavened bread, and cakes

וֹאָט מֻלֵּוֹ בַאָּגַלֶם: أنظرتك لأبثاء حَفْر لَجُنا بَهْد يَنْعُدر تَنْديا خُوَدِّهِ أَنْهَ

שוְבֹא וֹנִים טַבוּגוֹ צַּבְּבוֹנוֹ: אִיִּטִׁםְ הַּלְ-סַּלְ אֶּטְוֹּר וִיִּהְיּוֹ יָּהְיוֹן בָּלְ סַלְּא חַר meeting, and shalt wash them with To anot of the door of the tent of And Aaron and his sons thou shalt

with the bullock and the two rams.

And thou shalt put them into one

basket, and bring them in the basket,

אַטַם בַּמָּנִם: אָבְ פּּטַע אָנִיבְ מוְמֹּב וֹנְנַעַגִּעַ כְּטָּנַה מָהָבּן וַמִּלָּא וַטַּסְׁנַוּ ן אָת־אַבַּוֹין וְאָת־בָּנְיִוֹ מַקְּוֹיִב וְיָת צַּבַּרוֹן וְיָת בְּנִיתִי מְקָבִיב

him with the skilfully woven band ephod, and the breastplate, and gird the robe of the ephod, and the and put upon Aaron the tunic, and And thou shalt take the garments,

点袋停下: iku rijal ikalü çı tükc خاظرك י אָת־אַבַרֹן אָת־הַכְּמֹנָת וְאָת יָת אַבַרוֹ יָת בִּמּוּנָא וְיָת

שוּהָּלֹא וֹטַטְבוֹן כִיהַ בְּּיִהְלָּוֹן הְאָפֹּר וְאָת־הָאָפָּר מִעִיל אַיפּוֹרָא וְיָה אַיפּוֹרָא וְיָה إرَاعَامِي هُمَا مَجِدُلُاتُ إَمَا إِجَافِهُمُ أَمَوَدَ بِمَ أَحَاظُنِهُ إِمَا إِجَافِيهُ إِمَا إِجَافِيهُ And thou shalt set the mitre upon of the ephod.

י וֹהַמִּשׁׁ בַּמִּגְוֹפִׁע הַּגְ_בַאָּהָוָ וֹנִעַשׁ

וֹטשׁוּן וֹט בֹלִילָא בַּלוּבַהָּא הֹלַ וּשְׁמִּוֹּ מָאַנֹפַּטֹּא מַלְ בִּימָּיִשּ

upon the mitre. his head, and put the holy crown

יניבול מל בישיה יהדבי וֹטַסַּב וֹטַ מָהָּטַא צַּבַבוּטַא

anoint him. oil, and pour it upon his head, and

الْمَكَاثُةُ مَح ـ لَهُمُهُا الْمُمَلِّكُ هَانَا!: ŢĠŸŢſ

לְלֵלְטִשׁׁלֵ אֶּעַ־שֵּׁמֵן

Then shalt thou take the anointing

סוט גזירס מיד ולדורות לעכב בו: לסיכל וכן למשכן: ומחו. סא למדת, שהמשמש מחוקר בגדים, במיחה: חקח עולם לו. כל מקום שנאמר חקם עולם,

שמות פר: (I) לקח. כמו קח, ושחי גוכוח הן, אחם של קיחה ואחם של לקיחה, ולהן פחרון אחד: פר אחד. לכפר על מעשה העגל

בשמן. כשסן קמס, יולק בסן שמן ובוללן (שס עס.): משחים בשמן. אמר אפיימן מושמן כמין כ"ף יונים שסיא עשויס כנו"ן למעה בענין חלם לחם שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו.): (s) ולחם מצוח וחלח מצח ורקיקי מצוח. סרי אלו ג' מינין, רצוכס, ומלום, ורקיקין. למס מנום סיא סקרויס

बर्टर (बर्व):

(3) והקרבת אותם. אל מלר סמשכן ביים סקממו:

(פ) ואפדת. קשמ ומקן המגורה והמינר מביבומיו: (+) ורחצה. וו ענילם כל סגוף:

(6) גזר הקדש. זס סלין: על המצנפה. כמו שפירשמי למעלס, על ידי ספמיל סאמלעי ושני פמילין שבראשו סקשורין

שלשמן מאמורי העורף, הוא נומנו על המלנפת כמין כובע:

حقزي: الغن خثر مكثر نبخ قفه ان فربن فكتر نمخ قيمها

: النائلات

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

ימכאַנוֹ זֹע_אַבֿוֹנְן וֹנִע_בּּדּוֹנִי: ַ בְּהַנְּה לְחַ<u>ק</u>ּת עוֹלְם ַוְחָבַאָּטַּ לָמָם מִוֹּבּּמָט וְתַוֹּנִי نَفَدَلُفُ هِنِهَ هَجُرُهِ هَنَالًا نَجُرُنَا

וֹלוּוֹבְנֹא צִבְנוְנִיג: הכם יטלביב לינבלא דַאַנַרוֹ بثت خباا جبيبة خجرت יבניהי וסהקין להוץ קובעין سَمَيْتِي بَصِيلًا بَضِيْدِيًا هَيَجًا

consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with

יָביהָם עַּלַרָאָשׁ הַפָּר: מוְמֹּג וֹסְמַּב אַנְדַנְן וּבָּנָנו אָנַרַ נְנִילְנִבְיֹם אָנִי עַפְּּנִי אָנִיץ וְנִילְנִוּכִ נִי טַנְנָאַ כַלְנִים

וּבְנוֹהִי יָת יִדִיהוֹן עַל רֵישׁ מהפן זמנא ווסמור אַבר

hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

OI

פַּתַח אָבֶל מוִמֶּר: " וְאָׁעַסְמְּתְ אָּעַרְתַּפֶּר לְפְּנֵי יְרְוֹּדְ וְתָּכֵּנִסְ יָתְ מִּנְרָא בֶּדָם יִיְ בְּתָרַעּ

משְכַן זְמְנָא:

tent of meeting. before the LORD, at the door of the And thou shalt kill the bullock

正常是正: مَحِ عَلَٰذِنَ لَا فَأَقُلَ فَهُذُوٰمُكُ וְלֶקְחָהְּ מִצַּם תַפָּר וְנָתַהָּה וְהִסַב מִדְּשָׁא דְתּוֹרָא וְתִּפֵּין

ונה בל דְימָא הִשְׁפּוֹדְ לִיסוֹדָא מכן פובלט מובבטא באאבלהוב

remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the And thou shalt take of the blood of

هُدِيثًا لِبَاعُمَلُ فَا يَمْنُ لِجُنُكِ لَهُ لَمُ Ĺ\$u_⊡ĽĊ⊏ תַּיָּעָבֶעְ מַּלְ תַּכְּבֶּר וֹאֵעְ אָמֵּי, וֹנִי מַרְמֵּין בּוּלְיָן וֹנִי מַרְבָּא ₹ ĽĠĊĠĽ لْحُكَالُالِهُ

אֶּטַ פּֿלְ עַּטֶבְּלֶּבֶ וֹטִפַּר זִט פֿלְ עַּוֹבָּא צַּׁטִפָּּג זִט

and the fat that is upon them, and above the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

ואָט_קבו

אָאָר דַּעְּלִיהוֹן וְתַּסֵּיק לְעַּרְבְּּחָא: נאָט אָנֹע טַבּּבֹא בַּמֹל כַּבְּדָּא

מברא למשריהא השאתא

ווֹט בֹּמָּב שוָבֹא וֹט מַמָּכֹּיה

make them smoke upon the altar.

לַמַּעַנְה תַּמָּאַת הָוּאַ: וֹאָטַ פּוֹהָוּ הִשְּׁבָּוֹ בָּאָה מִטִוּא

sin-offering. with fire without the camp; it is a skin, and its dung, shalt thou burn But the flesh of the bullock, and its

(ד) ומשחח אוחו. אף משיחס זו כמין כ"ף יונים, נומן שמן על כלשו, ובין כישי שיניו, וממברן בללבעו:

סכסונס: (9) והיחה לחם. מלוי ידים ום לכסונת עולם: ומלאח. על ידי סדברים סאלם: יד אהרן ויד בניו. במילוי ופקודת

(11) פתח אהל מועד. נמלר סמשכן שלפני ספממ:

קבול עשוי לו קביב קביב לאחר שעלה אמה מן הארך (מדות פ"ג מ"א): (21) על קרנוח. למעלס, בקרנוס ממש (זבחיס נג.): ואח כל הדם. שירי סדס: אל יסוד הנוזבה. כמין בליעם בים

איבר"ש (ראטספלייש): על הכבד. אף מן סכבד יטול עמס (מ"כ ג, ד): (13) החלב המכסה את הקרב. סול סקרום שעל סכרם שקורין עיל"ל: ואת היתרת. סול עַרְפְּשָׁל דְּנַבְּדָּל שקורין

(14) השרף באש. לא מלינו העלה חילונה נשרפה אלא זו:

רְאָמֵ בִּאָנִ אַבְּרָן וּבְנְיֵנְ אָת־יְדֵיהָהָם עַּלִּ־ אַבְּרָן וּבְנִיהִי יָת יְדֵיהוֹן עַלּ בישׁ דְּבָרָא: ַנְאֶטַ בַּאָנִגְ בַאָּטַב טַפַּׁב וַסְמָּכְנִ נִנָט צַבְּבָּאַ טַב טַפַּב וַנִסְמֶבוּוֹ

their hands upon the head of the and Aaron and his sons shall lay Thou shalt also take the one ram;

בַּטְגִּ נִוֹבַלֵּעָׂ מַּגְ_עַמָּוֹבִּי סָבִּיבִי

רְּמִיה וְתִּוְרוֹק עַל מַרְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: למכנס גמ דּבְרָא וְמַפַּב יָמ

round about against the altar. thou shalt take its blood, and dash it And thou shalt slay the ram, and

מַלְבַנְתְּחָיוּ וְעַלְרַאָּמִוּ: וֹבְטַגְּעָּ כַּבְּבֶּוְ וּכְבַבְּגִּיוּ וֹנְטַעָּ וּטִׁנַבְּנִיבְ וּבָּבַהְנִינִ וֹטִשָּׁוּ

מל אָבְרוֹה וְעַל הַישִׁיה: שׁנְעַּטְׁעַ כְנָעַבְּעָׁגִוּ וֹנִע צַבְּבָּגִא שִּׁפַּבָּגִּי בְאָבַבוָעַגִּ

and with its head. legs, and put them with its pieces, pieces, and wash its inwards, and its And thou shalt cut the ram into its

ניהות אַשֶּׁה לַיהוָה הְוּא: הַמִּוְבֶּחָה עַלְה הָוּא לַיְהוֹוָה הֵיחַ עַלְקא הוּא קֵּדִם יִיְ לְאִהְקַבְּלְא ביהוֹה אַשֶּׁה לִיהוֹה הוּא: בְּרַעֵּנְא קוּרְבָּנָא קֵּדָם יִיְ הוּא: נילמני

אָט בּֿלְ טַאָּנִלְ וֹטַפֿוּט זִט פֿלְ צַּכָּנָא לְמַּגַּבַּטֹּא

fire unto the LORD. a sweet savour, an offering made by burnt-offering unto the Lorp; it is smoke upon the altar; it is a And thou shalt make the whole ram

81

S١

لْهِمْ لِنَجُنْرِ: אַבְּיָן וּבְּנְיֵנִי אָנִי־יְבִיהָם עַּלִי אַבְּיִרִי יָם יְבִיהוֹן עַלְ لْخُرْطَانُ هُلِهِ لَهُٰذِمِ لَيَهُنِّهُ لَوْمِلًا

וניפּב זנו גבבא שלולא וופמור

their hands upon the head of the yal llade snoe sid bna norah bna And thou shalt take the other ram;

אָּע_עַבָּטְ מַּגְ_עַמִּוֹפָּעַ סִבְּיִר: لمَح خِثا لَاذُهُ لَا يَامُرُنُ لِأَلَالًا لَأَلَاظًا لَا בּוֹמֹלְית וֹמַלְ־בְּבֵּבוֹ יָדְם בּוֹמֹלְית هَلَالًا لَمَحَ فَرَبِكَ كُمُنَا خُدُرًا °° מֹבַמוּ וֹלְמַמִּׁנִי מַּכְ טַּׁנוּיִּ אָמַוֹ ガローロダバイ

QUIL: בְּמָא מָל מַרְבְּהָא סְחור בּנְלְבְוּוֹ בְּיַמִּינָא וְתִּזְּבוִל יָת ידְרוֹן דְיַמִּינָא וָעַּל אָלְיוֹן يج المرابع المر المرابع المرابع בּאַבַרוֹ וַמַּלְ בוּם אַנּבַנֹאַ מֹבְמֵיה וְתְּמֵין עַל רום אוּדְנָא בכבא נטפב

blood against the altar round about. toe of their right foot, and dash the their right hand, and upon the great To dmunt sht noqu bas, and sid and upon the tip of the right ear of the tip of the right ear of Aaron, take of its blood, and put it upon Then shalt thou kill the ram, and

- שכנגדה באלכמון, וכל ממנה נכאים בשני לדי הקרן אילך ואילך, נמלא הדם נמון בד' רומום סביב, לכך קרוי סביב: סביב. כך מפורש בשמיעם קדשים (וזמים נג:), שאין סביב אלא ז' ממנים שהן ארבע, האחם בקרן ווים זו, והאחם בקרן אבל שאר ובחים אינן טעונין קרן ולא אלבע, שמחן דמס מחלי המובח ולמטה, ואינו עולה בכבש, אלא עומד בארך ווורק: (16) וורקה. בכלי, אוחו במורק ווורק כנגד סקרן, כדי שיראס לכאן ולכאן, ואין קרבן טעון ממנס באנבע אלא העאת בלבד,
- (עו) על נחחיו. עס נממיו, ומף על שמר הנממיס:
- (18) דיה ניהוה. נחת רות לפני, שלמרתי ונעשס רלוני: אשה. לשון אש, וסיא סקערת אינריס שעל סאש:
- agasa: (20) חנוך. סוא סַמְּמּוּם (מ"כ מילואיס כ"א), גדר סאמלעי שבמוך סאוון, שקורין מנדרו"ם: בהן ידם. סגודל, ובפרק

יבְּלָבְיוֹ יבְּלָנִוֹ יבִלְנִוֹ בְבַלָּנִוּ אֲשַׁוֹיִ וֹמֹלַ בֹּלִנִוֹ בֹלוֹו אִשַּׁוְ וֹלַנַחָ עוּאָ مَّح عَتَابِا لَمَح خُدُبُ لِللَّهِ خُدُلًا -- ក្មពុជ្ជីក មេ<u>ម្ហុ</u>ជ្ជ ក្មម្រុក្ ក្រុះក្នុ וֹלְכֹּטִׁעַׂ מוֹ ַעַבָּם אָּהָּב הַּלְ_ ַ

יבניהי ילבישי בניהי עמיה: עמיה ויתקדש הוא ולבושוהי לבוּמֶּג בֹנוְנִיג לבוּמוּבוּ וֹמֹל וממּאָשׁא בּבוּטֹא וֹטַבּוּ מֹכִ ניפב מו במא במל מדבחא

אַמָּר צַּלִיהָוֹ נַצִּים שָּׁנִל הַיִּמְיוֹ בָּי נאַטו שָׁמַנּי הַכְּלְיָה וָאָת־הַהַבֶּלֶב אָת הַפֶּבֶר וְאָת יְמֶרֶת הַכְּבֶר نظطنان תַבְּלֶב וְנִפַּב

אָבוּי דְּכַר קוּרְבָּנִיָּא הוּא: ים עלא וים שבר כבדא וים וֹאַלְוֹטֹא ווֹט טֹובלא בַטַבּוֹ ĿĊĹ% ŬĹĒ%

> garments with him. hallowed, and his sons and his sons' he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

אָרל מִלְאָים הָוּא:

consecration; the right thigh; for it is a ram of and the fat that is upon them, and of the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe fat, and the fat tail, and the fat that Also thou shalt take of the ram the

<u> एषशेत श्रुष्टेट दंदा, गाँठः</u> שָׁמֵן אַחָּה וְרְקַּיִק אָחָד מִפַּלְ דִּלְחֵים מִשְׁה חַדְא וָאֶסְפּוּג חַד וְכִבַּר לֶחֶם אַחַׁת וֶחַלֹּת לֶחֶם יִפִּקָּא דִּלְחֵים חֲדָא וּנְרִיצְּחָא

מַסַלְא בַּפֹּמִירַיָּא בַּקְרָם יְיָ:

حَوِّرٌ حِٰذِرٌۥ إِشَرَوْمٍ كُمِونَ مِنْدَوِنَ 'يَـٰ جِنْبَرْ نَبَرَ 'تَرَامِرَ 'بَهَ أَنِهُ لِانْع لْهَمْكُ تَاجِمْ هُمْ حَقْدٌ هَتَابِا لَهُمْ يَعْضَدُ حِيمُهُ هُمْ نَدُ، هَتَبَا لَهُمْ

them for a wave-offering before the hands of his sons; and shalt wave the hands of Aaron, and upon the And thou shalt put the whole upon

the basket of unleavened bread that of oiled bread, and one wafer, out of

and one loaf of bread, and one cake

is before the LORD.

۲۰۳۲: ניחוֹתׁ לְפְּנֵי יְחְנֶה אִשֶּׁה הָוּא לֵאִתְּקַבְּלֵא מַּלַ עַמְּלַע לִבְּיִעַ לִמָּגַבּטֹאַ لْإِكَالُونَ * אָשִׁם מִיּנִבֶם וֹנִיקַשָּׁנְנֵי וֹנִיפַּר וֹנִיבוּוֹ מִיּנִבוּוֹ וִנִיפִּיק

خظتر نيات:

before the LORD; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the their hands, and make them smoke And thou shalt take them from

made by fire unto the LORD.

לכך אני מלריכו החוה, להיוח לו לעובד העבודה למנה, ווה משה ששימש במלואים, והשאר אכלו אהרן ובניו, שהם בעלים, הוא. שלמים לשון שלמות, שהושלם בכל. מגיד הכמוב שהמלוחים שלמים, שמשימים שלום למובת, ולעובד העבודה, ולבעלים שור ועו אין עעוניס אליה: ואח שוק הימין. לא מלינו הקערה בשוק הימין עם האמורים, אלא זו בלבד: בי איל מלואים ַלְשַׁמַּם בֶּשְׁבֶּׁה יִָמִירֶפֶּה, מוקוס שהכליוח יועלוח, ובאמורי הפר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא בכבש וכבשה ואיל, אבל (SS) החלב. זס מלג סדקיס או סקיגס (מולין ממ:): והאליה. מן סכליזם ולמטס, כמו שמפורש גויקרא (ג, ט) שנאמר

סים למשם למנס, אלא חום בלבד: . מלינו מכרומת לחם הבא עס ובת נקערת, אלא זו בלבד, שמכרומת לחמי מרדה ואיל נויר נמונה לכהנים עם חוה ושוק, ומוה לא (ES) וכבר לחם. מן המלומ: וחלת לחם שמן. ממין הרצוכה: ורקיק. מן הרקיקין אמד, מעשר שבכל מין ומין. ולא כמפורם בענין:

פורעניות ורומות רעות. תרומה, מעלה ומוריד למי שהשמים והחרך שלו, ומעכבת עללים רעים (מנתות קב.): ובוס סיו אסרן ובניו בעלים ומשס כסן: - חנופה. מוליך ומביא למי שארבע רוחות סעולם שלו, ותנופס מעכבת ומבעלת (24) על כפי אהרן וגר והגפה. שניסס עמוקין במנופס, סבעלים וסכסן, סא כילד, כסן מניח ידו מחח יד סבעלים ומניף,

לה". לשמו של מקוס: (as) על העולה. על סמיל סרמשון שסעלית עולס: לריח ניחוה. לנתת כות למי שממר ונעשס כלונו: אשה. למש נתן:

771

خِكَ خَمْدُك: אתו קנופה לפני יהוה והיה ³² הַמְּלְאִים אֲשֶׁר לְאַהַרֹּן וְהַנַפְּתָּ نځځنان ظلام لنود

לِهَلَالًا نِمْكُمُّلًا كُلِّأَنَّا: עונב מאַגל המלאָים מאַשָּׁר حَ فِيْنِمَ بَيْنِدِيثِتِ هِنْهِدِ بَيْنِيْدِ يَهِيْهِدِ וֹלבּהֵשֶׁ אָטוּ שְׁזִיבַ עַשְׁתּפֹּע וֹאָטַ יִּטְלבּיִה יָט שָבְיָא בּאָבְטִוּטָא

קרומָקם ליהוֶה: خُتْدَنَهُدُمْ مَنْخُتَارَ هَذُمْرَثِهِ קרומָה הָוּא וּתְרוּמָה יִהְיָה מֵאָת sz מולַם מֹאָנן בֹּנוֹ וֹמִּבְאָר בַּוֹי ننثن خهتيا بخخئد خند_

יִלְמַבָּאַבָּם אָּעַבַּוֹבֶם: خْطُرُر، هَلَاثُر، خْمُهُلُات حُبُّه خْضُرِن، حُنْدِين، خْدَفَهُد خَدِيا

אָבַל מוֹעֵר לְשָׁבָת בַּקֹּבָשׁ: שַׁעַעַּעָּעָ מִבּּנְיִנְ אָאָבֶר יָבָאָ אָבְרַ שׁבְעָּת יָמִים יִלְבָּשָׁם הַכֹּהָן

אָנוַ בְּשָּׁרוֹ בְּמָלָם בַּרְשִּי:

מדלצהרן ימדלבניהי: יוֹאטֹפֿוֹמְ מֹוֹבַכוּ לוּוֹבַתוֹּא וֹנִי הַלַא בַאַפֹּבַהָוּנִיא בַאָּטַבַם

לין אַפְּרְשׁיהָרוֹן אַבְּים ובי מן בני ישראל מנכסת אַפֿרַמִּוּטָא בוא ואָפֿרַמִּוּטַא מֹלַם מֹן בֹּנוֹ וֹמִבְאָלָ אָנוֹי نبتد خهتبا نخفتين خفئه

بزگائۃ خبيا ئن طبئۃئبيا: ىخلائ، يَوْيُم هُمُّد خُهَيَدًا نِيْنَ يَجْدَبُهُ، صَابِهُم يَجْهَيَدًا بَيِنَا

亡しい 一点ない <u>Lawel</u> びはな ڔؗۺڟۺ؉ بتالالتلالاد מבנגבי מְבֹּהֹא וְנְטִוּן וֹלְבַּהָּתִּוּן בַּעַוֹּלָא

יטֹבֿמָג, וֹט בֹמָבוּע בֿאָטַר

portion. the LORD; and it shall be thy wave it for a wave-offering before Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

which is his sons'. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of waved, and which is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

heave-offering unto the LORD. peace-offerings, even their Israel of their sacrifices of heave-offering from the children of heave-offering; and it shall be a children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

consecrated in them. anointed in them, and to be shall be for his sons after him, to be And the holy garments of Aaron

place. meeting to minister in the holy who cometh into the tent of in his stead put them on, even he Seven days shall the son that is priest

оξ

Zτ

a holy place. consecration, and seethe its flesh in And thou shalt take the ram of

ממלה ומוריד: שלמיס, אבל לא להקטרה, אלא והיה לאהרן ולבניו לארול: חנופה. לשון הולכה והבאה, וינטלי"ר בלע"ו: הורם. לשון (קב) וקדשה אה חזה החנופה ואה שוק החרומה וגרי. קדשס לדורום, לסיום נוסגם מרוממס וסנפמס נמוס ושוק של

(82) לחק עולם מאח בני ישראל. שסשלמיס לצעליס, ואת סמוס ואת סשוק יתנו לכסן: - כי חרומה הוא. סמוס ושוק

17120: לְמֶשְׁמֶס (במדבר יח, ח), פֿל מְגְעוּ בְּמָשִׁימִי (תסליס קס, מו): ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס סוא מחלבש בכסונס (92) לבניו אחריו. למי שבה בגדולה המריו: למשחה. להמגדל בהם, שיש משיחה שהיה לשון שררה, כמו לף נְמַמִּים

הכהן החחיו מבניו. מכאן כאיה, כל לשון כקו, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון מביר נמשך לפניו: . אלא בו (יומא עג.): - החחיו מבניו. מלמד, שאס יש לו לכק גדול בן ממלא אם מקומו, ימנוסו כק גדול מההיו (ה"כ ו, עו): יבא אל אהל מועד. אומו כקן המוכן להכנם לפני ולפנים ביום הכפורים, וזהו כקן גדול, שאין עבודת יום הכפורים כשרה (05) שבעה ימים. כלופין: ילבשם הכהן. משר יקוס מזניי מחמיי לכסונס גדולס, כשימניסו לסיומ כסן גדול: אשר

(IE) במקום קדש. בחלר אסל מועד, שסשלמיס סללו קדשי קדשיס סיו:

פַתַח אָהֶל מוֹעֵר: בַאָּגַל וָאָת־תַלֶּחֶם אָּמֶּר בַּסָּלְא וְּנְהַ לַטְמָא דִּבְּסַלָּא لْهُجُمْ هَلَالًا بَحُثْرً هُلا خُشِّك لْتُرْجِعِيَّالًا بَحْسِنَا ثَلَا خُشِك

לאַ־יאַכַל בִּי־לָדֶשׁ הַם: خُمَرِّم مُن أَبُّ لَ خُطَيْم مِنْف لَأَنْ נְאָבְלְנְ אָטַם אָהֶוֹר כַּפָּר בַּנִים

בּי־קֹבֶשׁ הִוּא: אָר הַנּוֹתְר בָּאָשׁ לָאִ נִאָּכֵל ומן הַבְּמָה עַר הַבְּבָקר וְשְׁרַפְּתָּ יִמִן לַחָמָא עַר צַפְּרָא וְתִּבֵּיִר はせふし

וֹמִים שַׁמַּלֵא וֹבֶם: בְּבַבְ אַמֶּב גַּוּוְטִי אָטַבְר מָבְעָּב בַּבָּג בַּפַּנגוּט וַטָּב מָבְעָּ لَمُهُرِثُ كُمِّتَذِا يَكْخُدُر خُخُتِ لَنَمُّدُنِ خُمُتِدِالْخِحُرَيِّةِ، خُتَا

وْحَقْدُكَ مَكْرُد دَمَّمَكُنْ لَاكِمَ مَا مَا خَدُو فَدَوْدَ بِنَادَ مَرْبِيَدِ י בּ בּבּבּוֹלֶא נִינִבּ בּבּיבּלָא נִינִבּ בּבּיבּלָא נִינִבַבּ בּבּיבּלָא נִינַבַבּיּ וּפַּר חַשָּׁאַת תַּעַשָּׁה לַיּוֹם עַלְ־ וְתוֹרָא דְּחַשָּאָתָא תַעַּבֵּיד

ר ְנְקְרְשְׁמְּ אָתְוֹ וְהְנֶהְ הַמְּוְבֶּהְ עִּיְבְּהָא וּהְקִּרִישׁ יָהִיה וִיהִי שׁבְעָּת יְמִים חְבַפֶּר עַל־הַמִּוְבָּה שָבָעָא יוֹמִין הָבַפָּר

්ථ්ඨ්ක: (Q)

בּטוֹבת מַמִּבּוֹ וַמִּלָּא:

לוּדְשֶׁא אָנוּן: تَكْسِيلًا لْسَاعِيدَ، كُمْ تَاحِيمُ فَيُلِّا לפֿבלא זע פוּבלּלעוּן לפּבּמא להלקון זמעון באמפפר בעון

יְהְאָבִיל אֲבִי קוּדְשָׁאַ הוּאַ: נו באַמְשׁאַר בָּוּוֹבָא לָאַ עמֹלְאָגֶם וֹאָם וְהֵשׁאַר מִלּהָּר מוּוֹבְלּוֹיִא

יומין הקביב קורבנהון:

יהְרַבֵּי יְמֵיה לְקַדְּשׁימִיה:

בולבר למבלטא וטלבמ: לַבְהָ לֵּבְהָּנִם כֹּלְ עַנְיָהֹ בּמִּוֹבִּע מָבִבּעֹא לִבָהָ לִּנִּהָ לִּנִּהָּנִוֹ

> tent of meeting. is in the basket, at the door of the flesh of the ram, and the bread that And Aaron and his sons shall eat the

because they are holy. a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; but wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And it aught of the flesh of the

shalt thou consecrate them. I have commanded thee; seven days and to his sons, according to all that And thus shalt thou do unto Aaron,

anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt the altar when thou makest thou shalt do the purification upon other offerings of atonement; and bullock of sin-offering, beside the And every day shalt thou offer the

whatsoever toucheth the altar shall it; thus shall the altar be most holy; atonement for the altar, and sanctify Seven days thou shalt make

Ζ٤

78

be holy.

(22) פתח אהל מועד. כל סמלר קרוי כן:

ולמס סללו: - לקדש אחם. שעל ידי סמלומיס סללו וממלמו ידיסס וומקדשו לכסונס: - כי קדש הם. קדשי קדשי קדשים, ומכמן (33) ואכלו אחם. אסרן ובניו, לפי שסס בעליסס: אשר כפר בהם. לסס כל ורות ותיעוב: למלא אח ידם. באיל

למדנו אוסרס לור סאוכל קדשי קדשים, שנמן סמקרא מעם לדבר משום דקדש סם:

לסיום כסנים, ועבודמס פסולס: אחבה. כמו אומך: שבעה ימים המלא וגר. בענין סוס ובקרבנות סללו בכל יוס: (פצ) ועשית לאהרן ולבניו ככה. שנה הכתוצ וכפל לעכב, שאם מפר דבר אחד מכל האמור בענין, לא נחמלאו ידיהם

داددو: וחשאח. וקדפי, לשון מתנת דמים הנתונים באלבע קרוי חעוי: - ומשחח אוחו. בשמן המשחה, וכל המשיחות כמין כ"ף וס. ומדרש מורח כסנים (מילואים מ"ו) אומר, כפרח המוצח הולרך, שמא החנדב איש דבר גוול במלאכח המשכן והמוצח: דבר הבא בשבילה, כגון האילים והלמה, אבל הבא בשביל המובח, כגון פר שהוא לָמַפּוּי המובח, לא שמענו, לכך הולרך מקרא (196) על הכפורים. בשביל הכפורים, לכפר על המובח מכל זרוח וחיעוב, ולפי שנאמר שבעם ימים המלא ידם, אין לי אלא

שלא יכד, מפוך שנאמר כל הנוגע וגו' יקדש, שומע אני בין כאוי בין שאינו כאוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הרובע (פ) והיה המובח קדש. ומס סים קדושמו, כל סנוגע במובם יקדש, אפילו קרבן פסול שעלס עליו, קדשו סמובה לסכשירו

نَاثِارِك: خَتُشُرَه خُدِّد مِثْدُك مِثْدُه كِيْبِه هَمْدِيا خِدْ مِثْمُ فَدِيا كِيرَمُهِ

the first year day by day continually. offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

בַּבְּבֶר וֹאָעַ עַכַּבָּמָ עַמָּנִ, עַמָּמָע XU_LĒĒĀ 口袋口厂

ظرا لئةلظنם:

מְּמֶהְאֵי: וְנִים אַמֶּרְאִ טִּנְיָנִאָּ טַמְּבְּיִרִ בְּיֵל שׁהֹמֹשׁ נֹט אֹפֹנֹא טַב שַהַכּנג פֹּגַפּנֹא

shalt offer at dusk. morning; and the other lamb thou The one lamb thou shalt offer in the

بيرا حَجْدُهُ بِهُلِهِ: בבע ההיון ובפף רביעת ההיון لمَهُرِا مِكْنِ فَجِيدٍ فَهُمَا فَنِينِ لَمُهُدِيثِهِ مِنْظِعَهِ يَقِيدٍ فَمُهَنِ

בּבְּמוּת הִינָא חַמְּרָא לְאִמֶּרָא בְּנִישְׁא בַבְּעוּת הִינָא וְנִסְבָּא

drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the To garinetto-lasm shot of gaibtoosa at dusk, and shalt do thereto And the other lamb thou shalt offer hin of wine for a drink-offering.

beaten oil; and the fourth part of a

Vith the fourth part of a hin of

of an ephah of fine flour mingled

And with the one lamb a tenth part

ניהֿ<u>ה אַשֶּ</u>ֶר לַיהוָה: بجبوب مِي المُعْمَادِ خُلِد יי בַּין הְעַּרְבָּיִם בְּמִנְחָת הַבָּּקָר וֹאָעַ עַכּּרֹבָהְ עַהָּנָּג 可以以

<u> ئائ</u> الله לְאִנִיׁכֹלֵּאְ בַּנְהְוֹאָ עִינִבְּלָאִ ווֹט אֹמוֹבֹא טֹוֹוֹלֹא טַמְּבֹיגַר בַּגוֹ

you, to speak there unto thee. the LORD, where I will meet with door of the tent of meeting before throughout your generations at the It shall be a continual burnt-offering unto the LORD.

savour, an offering made by fire

₩□: ²⁺ אָהֶל־מוֹמֶּד לְפְּנֵי יְהְוְהַ צִּשְׂיֵר מּלַט שַּׁמִּיד לְדֹרְהֵילֶם פָּתַח עַּלַת הָּדִירָא לְדָרִיכוּן בִּתְרַמ

מומבו לכון שמו למללא מהכן ומלא שבם גל באומנן

shall be sanctified by My glory. children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the

٤t

οt

68

88

אַנְעָר לְכָם שְּׁמָּר לְדַבָּר אֶלֶיף

וֹמְבֹאֹל וֹאֹנִלבוֹה בּוֹלֵבוּי: ⁶⁴ וְנַמְּבְׁעַּׁרְ אֲמֶּבֶׁרְ לִבְּנָוֹ וֹאֲבָאֵלְ נַאָּזְמֵּגוֹ מֵגמָבוּ, טַמָּוֹ לְבָּנָּגִ

למקומו, וכיולה בהן: (מ"כ ו, ב. זבחים פג:), שנראה לו כבר ונפסל משבא לעזרה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשחע במחשבת חוץ לזמנו וחוץ וסנרבע, ומוקלס, ונעבד, וסעריפס, וכיולא בסן, מלמוד לומר ווס אשר מעשס, סממוך אחריו, מס עולס ראויס אף כל ראויס

וסוא מקלה ויולא דרך החוטס, ונופל על גג המובה, ומשם יורד לשימין במובה ביה עולמיס, ובמובה הנהשה יורד מן המובה כמו ששנינו במסכם סוכה (מה.), שני ספלים של כסף היו בראש המובח, ומנוקבים כמין שני חוממין דקים, נוחן היין לחוכו, למעט מנסום שאין לכיך כסים, שאף הטסון בכסיים כשר בהן (מנסום פו.): - רבע ההין. שלשה לוגין: - ונסך. לספלים, שנאמר כסים למארר, ומשמע למארר ולא למנחום, יכול לפסלו למנחום, סלמוד לומר כאן כסים, ולא נאמר כסים למאור אלא (0+) ועשרון סולה. עשירים האיפה, מ"ג בילים וחומש בילה: 🗈 בשמן כחיה. לא לחובה נאמר כחית, אלא להכשיר, לפי

מַלְטִ וּמִנְמַטְ (וּיִקְרִם בג, לוֹ): (I+) לריח ניחוח. על סמומס ולמר, שמומח וקכיס כולס כליל, וקדר סקרצחס, סליבריס צחחלס ולחר כך סמומס, שולמר sycl:

סנוכר במקרם: שנאמר וְדַּצַּרְמִּי אָמָּךְ מֵעַל הַפַּפֹּבֶת (שמות כה, כב). ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המוצח, אלא על אהל מועד מרבוחינו למדים מכאן, שמעל מובח הנחשם היה הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורם כמו (ב+) חמיד. מיוס אל יוס, ולא יפסיק יוס בנחייס: אשר אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שס אקבענו לבא. ויש

שמשרה שכינמי בו. ומדרש אגדה, אל מקרי בכבודי אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימם בני אהרן ביום הקממו, (34) ונועדתי שמה. אמועד עמס בדבור, כמלך סקובע מקוס מועד לדבר עס עבדיו שם: ונקדש. סמשכן: בכבודי.

٢٠ الْمُحَدُّنِ، خُنُركِ خُدِّر نَمُلِيُّكِم الْعَمْد، مُحَدَّن، خَبَر خَدَّر نَمُلُعُم هُوَيُم خُوَيْا خُر: עמּוֹבַּע וֹמִע אַעְרָן וֹמִע בּּדְנִי מָרִבְּעָא נִיִּט אַעַרָן וֹיִעְ בִּּנְעָנִי וֹלבּהְשֹׁי. אָב־אִבִּלְ מוְהֹּב וֹאִבר וֹאַלבּוְהָ זִּי מַהָּכּוֹ וֹמִיֹא וֹנִי

ונְדְעֹּה בֵּר אַנֶּר וְהֹנְתֹ אֶלְהֵיהָם וִיִּדְעוּה אֲבִר אָנָא יִנְ אֶלְהַהֹּוֹן וֹבְיֹנִינִי לְנִים לְאָּלְנִים:

יְהְוָה אֱלֹהֵיהֶם: (פּ) מֹאָבוֹם לַמֻּבֹלוֹ, בַּעוַכִּם אָנוֹ, ⁶ אֲשֶׂר הוֹצְאָתִי אֹתָם מֵאֶּרֶץ

כי מַּמֶּים תַּצַּמֶּה אָתָוּ: בגת. וֹמְשָׁנִי מִוֹבְּטִא לְאַלַמָּר עַמְבְיר מְּבַבְּטָא לְאַלַמָּרִא

אַמְּׁע אַבְׁכִּוּ וְאַמֶּׁע בַּחְבֵּי בְּבָּוּעַ אַמְּחָא אוּרָכֵּיה וְאַמְּחָא פּוּחָיִיה

كَلُـدَتُرْد: יַהְיָה וְאַמְּתַּיִם קֹמְתָּוֹ מִמֶּנוּ

קָבֶיב: كالرند لمُشِينَ كِنِينَ الْكُلِّ ְּ עְּנֵּׁוְ נְאֵטְ לֵּגְרָעָהְוֹ סְבְּרָב נְאָטַ אַנְּבֵּרִיהְ וְנְיִם כּוּתְּכְוְהִי סְחוֹרִ וְצְפְּוּלְ אָטְוּ זְעֵוֹכַ מְּעָוִר אָטַ וְמִהְפָּוּ יָמִיה דְּתַבַ דְּבֵּי יָת

₽ÜQU: לְבְּהָים לְבַּיִּים לְמָּאָנ אָנִיִּ שַּׁהְשָׁר עַל־שְׁנֵר צָּהְיֵר וְהָיָר מְמַנְוֹנֵהְ לְזֵבְוְ מְּלְ מִּמֵּנֵהְ צַּלְמְלְּנִוּ

נְצְפָּגְתָ אָנָם זְהֶב: י וֹמֹמֵנֹי אָנְינִיבּצִּינִם הֹאָהָ הַמְּהָם וֹנִימָּבָּע נִי אָנְינִיבָּא צִּאָנִי

אַלבּוּה לְהַּמִּהָא לֹבֹרָה:

نهكتد كحبا كهكت

ביניהון אַנְא יִן אֶלְהַהוֹן: בְּמִגְּנִים לְאַּמִּבְאָנִי מָּכִינִינִי

שְׁמִּגוֹ עַהְבֵּיִר יָהֵיהִי: הֿגוַנו לַמָּנִנו בּוּסְמָוּן בַּאָּהָוּ

רימיה מניה קרנוהי: מבולה ובי וטבטון אַמון

ליה זיר דְּדְתַב סְחוֹר סְחוֹר: סְׁעוֹר וְיָה קַרְנְיָהִי וְתַּעְּבֵּיִר

לְאָרִיחַנְאַ לְמִשָּׁלְ נְחֵיה בְּהֹוֹן: שבון סמרוהי ויהי לאַהָּרָא שביו זוימיה העביד על ישְׁשֹׁי ְ סִבְּׁמָּע זַּעְוֹד שֹׁמֹּמִע בַּוּו וָהַנִּשׁוּן מִּנִּבוֹן בַּיִּעָר שַּׁמַּבוּת

ממון וְיִנְיִם יְּנִינִוּ בַּיִּבְאַ:

minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

of Israel, and will be their God. And I will dwell among the children

the LORD their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, Lord their God, that brought And they shall know that I am the

shalt thou make it. burn incense upon; of acacia-wood And thou shalt make an altar to

XXX

piece with it. the horns thereof shall be of one cubits shall be the height thereof; foursquare shall it be; and two and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof,

a crown of gold round about. thereof; and thou shalt make unto it thereof round about, and the horns gold, the top thereof, and the sides And thou shalt overlay it with pure

for staves wherewith to bear it. them; and they shall be for places two sides of it shalt thou make upon the two ribs thereof, upon the make for it under the crown thereof, And two golden rings shalt thou

acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make the staves of

ווסו שאמר משס סוא שַׁשֶׁר דְּבֶּר ס' גַאמֹר בְּקָרֹבַי שֶׁקְבֵשׁ (ויקרא י,ג), וסיכן דְּבֶּר, ויקדש בכבודי:

(I) מקטר קטורת. לסעלות עליו קימור עשן ממיס: (אי) לשכני בחוכם. על מנת לשכון אני בתוכם:

(€) אח גגו. זס סיס לו גג, אבל מזבח סעולס לא סיס לו גג, אלא ממלאים חללו אדמס בכל חנייסם: זר זהב. סימן סוא

סאלס: לבחים לבדים. לכל ציח חסיס סעצעח לצד: (+) צלעוחיו. כאן סוא לשון זוייות כתכגומו, לפי שנאמר על שני לדיו, על שתי זויותיו שבשני לדיו: והדיה. מעשה העבעות לכמר כסונס:

نِيْرِين: هُمُدِ مَحِـكَمُدُن هُمُد هُلُمُد خُلَاد كُلُ ๑ מֹלְ־אֵרוֹן הַמְּהֻת לְפְּנֵרְ הַכַּפְּהֶת דִּעִּלְ אַרוֹנְא דְּסְהָרוֹהְא בֵּנִם וְנְתַּמְּה אַתוֹ לְפְּנֵי הַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר

בּאַנְמֵון מֵימִרי לָרְ תַּמָּוֹ: נימין ימיה קדם פרוקמא

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the that is by the ark of the testimony, And thou shalt put it before the veil

אָּטַ עַנְּנְעַ נַלַּמָּגִעָּנִי סמום פּבּער פַבער בְּהַימִּיבֶּוּ וֹנִילַמָּגר מַּלָנִוּ אַנִּדְרָן לַמָּנִינוּ

שׁמֶּיִר לְפְּנֵי יְהְנָה לְהִרְתִּיכֶם:

בון הערבום וקטיונה קטנה

تظفكة ت בְאַנְקְנְינִינִיה ווּלַמָּר צָּלוָהִי אַבַּרוֹ קַמַבָּת

ځئد، حبا: דוסמון טבובא פבם בון שמשוא וקטרוה קטרת יִבְאַבְלַלוּט אַנַבְן וָט כּוָאָנוֹאָ

drink-offering thereon. meal-offering; and ye shall pour no thereon, nor burnt-offering, nor Ye shall offer no strange incense

at dusk, he shall burn it, a perpetual

And when Aaron lighteth the lamps

morning, when he dresseth the

And Aaron shall burn thereon

incense of sweet spices; every

throughout your generations.

incense before the Lord

lamps, he shall burn it.

9

جُحُرُد: ן עלה ימנחה ובסף לא הפקר לאַ תַּפְּלֵיוּ עְּלְיֵיוּ קְשְׁבֶּוֹהְיִ נְבֶּאְ תַפְּקּוּוּ עְּלִאְ תַפְּלִיוּ עְּלִאָּ

بتحابكان ימֹנְטַמָא וֹנְסָבָּא לָא טַנַּסָּבוּן に「ロージン

it is most holy unto the LORD. for it throughout your generations; the year shall he make atonement ni əəno ənəmənots to gairəfto-nis year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

לְּבְנִינִיכֶּם לְבָּהַ לַּבָּהַ בַּבַּהַהָּנִם נוּאַ קמ בְּשֶׁנְהַ מִנְּהַם חַמַּאָת הַכְּפָּרִים פמוקיס أَرْهُد هَٰتُدا مَمْ عَلَائِمُن هَيْنَ أَنْدُود هَتَدا مَمْ عَلَاثِمَن تَتْه

ליהוֶה: (פּ)

בְּשְׁמִא מִנְם חַמַּאָנו כִּפּוּרַיָּא

The Hastara is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 219. On Shabbat Zachor, Mastir and Hastara are on page

درمعة ١إبكيت بتأب هِك تنهِد جَهرات العِجْدَ إل بِهِ تنهِد جُورهِد:

:Suives And the LORD spoke unto Moses,

п

- (ע) בהימיבו. לעון נקוי סבויכין על סמגורס מדען ספמילות ענערפו בלילס, וסיס ממיבן בכל בקר ובקר: הגרווח. לולי"ע (6) לפני הפרכת. שמא האמר משוך מכנגד האכון ללפון או לדרום, הלמוד לומר לפני הכפרה, מכוון כנגד האכון מבחון:
- (8) ובהעלות. כשידליקס לסעלום לסבתן: "קטירגה. בכל יוס, פרס מקעיר שהרים, ופרס מקעיר בין סערביס: בלע"ו, וכן כל נכום האמוכום במנוכה, מוץ ממקום שנאמר שם העלאה, שהוא לשון הדלקה:
- ומנחס. עולס של בסמס ועוף, ומנחס סיא של לחס: (9) לא חעלו עליו. על מוצמ זה: קטרת זרה. שום קעורם של נדצה, כולן זרום לו מוץ מוו: ועולה ומנחה. ולא עולה
- קדשים. המובח מקודם לדברים הללו בלבד, ולה לעבודה החרת: עַלַיו (ויקראַ מו, ימ): - השאת הכפרים. סס פר ושעיר של יוס סכפוריס, סמכפריס על מומאת מקדש וקדשיו: - קדש (10) וכפר אהרן. ממן דמיס: אחת בשנה. ביוס הכפוריס, הוא שנאמר באמרי מות וְיָלָא אֶל הַמִּוְצַּמ אֲשֶׁר לָהָנֵי ה' וְכָפֶּר

בְבַבָּם נָגָר בִפְּקָר אַנָים: ליהוָה בִּפְּקֹר אֹמָם וְלֹאֹ־יִהְיָה خِفْكَتــنتُصِ لْزُكْرِدِ ﴿ يُمْ خُفُدِ تَفْهُدِ

שׁמֹנֵג זֹטִבוּן וֹלָא נִבּי, בַּבוּוּן פורקן נפשיה קדם יי פר וֹמָבֹאָב בֹמִנֹוֹנִינִוּן וֹוֹשַׁנוּן עַּבַּר ڭ، ناھُ× غُن_لْ×ِم فَدّرانَهُلُغْنِ غَنَا نَاطَفُرْمِ بُن يَالِهُوَا فَدُرَ

מַחַצִּית תַשֶּׁבֶל מָרוּמָה לַיהוָה: הַאָּבֶט עַשְּׁרֵים גַּרְהֹ הַשְּׁקֵל קּיִרְשָׁא עָשְׁרִין מִעִּין סִלְעָּא עַפְּקְרִים מַעַבְּיִית הַשְּׁמֶלְ בְּשֶׁׁלֵלְ מִנְיָנִיִּא פּּלְנִיּת סִלְּמָא בְּסִלְּמִי זַבו יְהְנִי בְּלְ-הָשְׁבֵרִ שַּלְ- דֵּין יְהְנִין בְּלְ דְּשְׂבַר שַּלֹ

וֹמְמֹלֵע בַּבְ עַמְבָּעְ מַבְעַעַבַּפַעַבְּיִם מִבָּן כִּבְ גַּמְבַר מַבְ מִנְיָנִיּא מִבַּע

וֹמֹמָּנִת מְמַּעַׁבֹּנִע עַמָּּלֵבְ בְטַעְ זּוֹמָר מִפּּבְנִינִע סַבְּמָא בְמִשַּׁוֹ זִינַ מַשְׁשְׁנִיר לְאַ יַרְבָּׁר וְתַדַּלְ לָאִ דְּשָּׁתִיר לָאִ יַּסְנֵּיוּ וְדְמִסְבֵּיוֹ לָאִ

مَادِيْنَ يُعَالِبُ فَاللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

 שׁלֵג יִמְּבֹאֶלְ וֹנְטִשׁ אָטָוּ מֹלְ - יִמְּבֹאֵלְ וֹנִישׁוּ זִינִישׁ מֹלְ פּוּלְטַוֹ וֹלַלְעַשְׁשֶׁ אָעַבְכָּמָב עַכִּפַּבְנִם מָאָעַ וֹטַסַּב זָה כָּסַב כַּפּוּנַזָּא מוֹ בַּנָּ אָנִי שׁׁרוּנִנִּנִי יְרַנְּיִנִי לְכַפּּר מַּלְ - אָפָּרָטְוּנִיאַ צַּרָם וֹן לְכַפּּרָאִ מַלְ

﴿ خُولَا لِمَا لِي الْفِي الْحُولِ الْمُولِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ اللَّهُ الْمُؤْلِدِ اللَّهُ الْمُؤْلِدِ اللَّهُ اللَّ

פּלִינִע סַלְּמֹא אַפּּבְׁמִנִּעֹא צַבְּבַ

אַפֿבֿאַנטאַ צֿבֿם װֹ: וטן מֹמְנוֹן מִּנוֹן וּלְמִּילְאִ יִטוּן

נפשהכון:

بَשْدِيْرِ ۚ לِبْجِدَارِ ۚ לَجِيْرٍ ۚ بَازِّتَ לِبَادِدِيْهِ جِبَם : ; לְכַפָּרָאׁ עֵּל לכפר על־נפּשׁהירה. (ء) מַבְנֵע אָּטִילְ מוּמֵּדְ וְהְיָהְ לְבְּנָּרִ מִּשְׁכּּן וִמְנָא וִיהֵי לְבְּנֵּי יִשְּׁרָאִלְ

> them, when thou numberest them. that there be no plague among LORD, when thou numberest them; man a ransom for his soul unto the number, then shall they give every children of Israel, according to their When thou takest the sum of the

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for shekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the Passeth among them that are This they shall give, every one that

offering of the LORD. years old and upward, shall give the that are numbered, from twenty Every one that passeth among them

for your souls. of the LORD, to make atonement shekel, when they give the offering poor shall not give less, than the half The rich shall not give more, and the

atonement for your souls.' Israel before the LORD, to make be a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may and shalt appoint it for the service money from the children of Israel, And thou shalt take the atonement

שמלינו בימי דוד: מחלית השקל, וחמנה את השקלים וחדע מניים: - ולא יהיה בהם נגף. שהמנין שולט זו עין הרע, וַסַדֶּבֶּר בֹח עליסס, כמו (בו) בי חשא. לשון קבלה כמרגומו, כשמחפוץ לקבל מכוס מניים לדעת כמה הם, אל תמום לגלגולת, אלא ימנו כל אחד

שמומ, וסעלוסו לשש מעס כמף, ומחלית סשקל סוס שאמרמי לך, יחנו חרומס לסי: לַ שְׁגוֹרַם בָּמָף וְכִבַּר לָמֶס: עשרים גרה השקל. שהשקל השלס ד' ווויס, והיווי מתחלמו חמש מעות, חלה בחו והשקל. אמרוס: עשרים גרה השקל. עכשיו פירש לך כמס סומ: גרה. לשון מעס, וכן בשמואל (א ב, לו) יָבוֹא לְסִשְׁמַּמַוֹּת לוֹ מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל סשקל שקלבמי לך לשקול בי שקלי סקדש, כגון שקלים סאמורין בפרשת ערכין ושדם מעבירין אם הנמנין זה אחר זה, וכן פֿל אַשֶּׁר יַעַעַבּר אַמַמ הַשְּׁבֶּע (ויקרא בו, לב), וכן שַּעַבְּרָכָ הַבְּאוֹ עַל יַבִּי מוֹנֶה (ירמיה לג, יג): (13) זה יחנו. סכלס לו כמין מעצע של לש ומשקלס מחלים סשקל, ולמה לו כוס יחנו: העובר על הפקודים. דרך סמונין

(14) מבן עשרים שנה ומעלה. למדך כאן, שאין פחוח מבן עשרים יולא לנבא, ונמנה בכלל אנשים:

כמו שנחמר כְּל מֵרִיס מְּרוּמַם כָּשָׁף וּנְמֹשֶׁת (שמוח לה, כד), ולח היחה יד כלם שוה בה, חלה חיש היש מנדבו לבו: שניים ועשירים, ועל אוחס חרומס ואתר לכפר על נפשוחיכם, שסקרבנוח לכפרס סס באים. וסשלישים סיא חרומם סמשכן, שַבְּנִי בַּשְׁנִים (במדבר ה, ה), וימנו כל המד מהליה השקל, והן לקנות מהן קרבנות לבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם (שם שם, כו). וסשנים אף סיא על ידי מניון, שמנאן משהוקם המשכון, הוא המניון האמור במחלת חומש הפקודים, בְּשֶׁמֶד לַמֹדֶשׁ למחׁם הככר, שנחׁמר וֶכֶּשֶׁף פְּקוּדֵי הְעַבְּיִה מְטַׁם כִּכֶּר (שמוח לח, כה), ומהם נעשו החדנים שנחמר וַיְהִי מָטַׁח כִּכֶּר הַבֶּשָׁף וגוי כאן מרומת ס' ג' פעמיס, אמת מרומת אדניס, שמואן כשהתחילו בנדבת המשכן, ונתנו כל אחד ואחד מחלית השקל, ועלה (EI) לכפר על נפשוחיכם. שלא מנגפו על ידי מנין. דבר אחר לכפר על נפשומיכס, לפי שרמז לסס כאן ג' מרומוח, שנכחב

ישר (יוְדְבֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: ימַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

₫(□: מועד יבון המוְבָּח וְנָתַהָ שֶׁמָּה ⁸¹ לְרָחְצָּֽת וְנְתַתְּ אֹתֹו בֵּין־אָהֶל וּבְּסִיםִיה וֹמְמֶּיהַ בִּיִּוֹר נְחָשֶׁת וְכַנִּוֹ נְחָשֶׁת

<u>יְבִיהֶם וֹאָּעַרַנִּלְגִיהֶם:</u> ⁶¹ וֹבְשְׁגֵּה אַשְׁבְן וּבְגָרָו מִמֶּנָה אָשַ וּיִקְּדְּשׁוּוְאַהַרְוּיְבְנִיהִי מְהֵּיה יָה

تظنظتر خميت جتظفيد بجهد oz מִנִם נְלָאִ נֹמִׁעוּ אַנִּ בֹּנִהְשָּׁם אָּלְ_ בְּבִאֶּם אֶלְ-אָבִל מוֹמֶד יְרְחַצִּי בְּמִיעַלְחוֹן לְמִשְׁכּּוֹ

וֹלְזַבְׁתֹּוְ לְאַבְעָם: (פּ)

יבון מַוְבְּטְא וְטִמֵּין מַמָּוֹ מַוֹּא: וטשון ישוע בון מַהָּכּן וַמִּלֹא لْلَمُّلَّالًا

۲: ۲: ۵۲ לְהַּפַּׁלֵא לִאַפֿלא לוּבְבָּלֹא خظكتختيا كمكخفه וֹבֹּבְתְּוּן מִנֹא וֹלָא וֹמִינוּוּן

<u>יביהוץ וְיָה בַּגְּלֵיהוֹץ:</u>

چىك نخدبىن، خئت،ىبا: ימְּתוּ וְהִיּלְיִר לְחָבֶם חַלַ־עּוֹלֶם לִוּ יִמּוּתוּן וּהְבִיי לְהוֹן קִיִם עָלִם

> :gaiyss And the LORD spoke unto Moses,

Δī

therein. the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

their hands and their feet thereat; Askw llade sone sid bas norsh bah

smoke unto the LORD; to cause an offering made by fire to come near to the altar to minister, that they die not; or when they meeting, they shall wash with water, To inst ohi os into the tent of

throughout their generations.' even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

לפלוח להם ונלמוו על המשכן, והשני באחד באייר: על עבודה אהל מועד. הן אדנים שנעשו בו: - הממחילין ממשרי, נמלאו שני המנינים בשנה אחם, המנין הראשון היה בחשרי לאחר יום הכחורים, שנחרלה המקום לישראל סשנס (ב:), ונבנס סמשכן בראשונס וסוקס בשנייס, שנמחדשם שנס באחד בנימן, אבל שנום סאנשיס מנויין למנין שנוח עולס - האנשים בשנה אחח נמנו, אבל למנין יציאח מלרים היו שחי שנים, לפי שליציאח מלרים מונין מניסן, כמו ששנינו במסכח ראש בשמי שנים סיו, ואי אפשר שלא סיו בשעת מנין הראשון בני י"מ שנה שלא נמנו, ובשניים נעשו בני כ'. משובה לדבר, אלל שנות ו במומש הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהִי בְּל הַפְּּקַדִים שֵׁשׁ מֵמֹוֹת מֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת מַלְפִיס וַמֵּמִשׁ מַמוֹת וַמַמִּשׁים (במדבר ה, מו), והלה ואס מאמר, וכי אפשר שבשניסס סיו ישראל שויס, ו' מאות אלף וג' אלפיס וס' מאות ונ', שסרי בכמף פקודי סעדס נאמר כן, כו), סא למדמ, ששמיס סיו, אחם בחחלם נדבתן אחר יוס סכפוריס בשנס ראשונס, ואחם בשנס שנייס באייר משסוקס סמשכן. בְּמֶּׁמֶּר לַמֹּדֶשׁ מָּקִיס וגו' (שמוח מ, צ), ומסמנין סוס נעשו סחרניס משקליס שלו, שנחמת וַיָּסִי מָעַׁם כִּפַר סַבֶּמֶף לָגָמֶח וגו' (שס לח, ספקידים, שהרי נאמר בו בְּאָמֶד לַמֹדֶשׁ סַשֵׁנִי (במדבר א, א), והמשכן הוקם באחד לחדש הראשון, שנאמר בְּיוֹס הַמֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בבקשס ממך, מנס אם גאני ודע כמס נומרו בסס, לסודיע שסיא חביבס עליו. ואי אפשר לומר שסמנין סוס סוא סאמר במומש בסס מגפס, כמו שנאמר וַיִּגְּף ס' אָמ סְשָט (שמוח לב, לס), משל ללאן סחביבס על בעליס שנפל בס דבר, ומשפסק, אמר לו לרועס (16) ונחח אוחו על עבודח אחל מועד. למדמ, שנלמוו למנוסס במחלם נדבם המשכן חמר מעשה העגל, מפני שנכנס

- (91) אח ידיהם ואח רגליהם. בבם המת סיס מקדש ידיו ורגליו, וכך שנינו בובמיס (ימ:), כילד קדוש ידיס ורגלים, מנית כט), כלומר מזבח לפני אהל מועד, ואין כיור לפני אהל מועד, הא כילד, מעוך קמעא כלפי הדרוס, כך שנויה בזבחים (נמ.): כנגד אויר שבין המוזמ והמשכן ואינו מפסיק כלל בנמיים, משום שנאמר וְאָם מִוְצַּח קִעַּלֶה שֶׁם פֶּמַח מִשָׁבַן אֹהֶל מוִעֵד (שמוח מ, מוסב על הכיור: - ובין המזבח. מובח העולה, שכתוב בו שהוח לפני פתח משכן אהל מועד, והיה הכיור מָשׁוּךְ קמעח, ועומד (18) ביוד. כמין דיר גדולס, ולס דדיס המריקיס בפיהס מיס: וכנו. כמרגומו בְּמִימֵים, מושב ממוקן לכיור: לדחצה.
- ולא ימוחו. סא אס לא יראלי ימומו, שבתורה ואמרו כללות, ומכלל לאו אמה שומע הן: אל חמובח. התילון, שאין כאן (02) בבואם אל אהל מועד. להקעיר שחרית ובין הערבים קערת, מו להוות מדס פר כהן המשיח ושעירי עבודת מלילים: ידו סימנים על גבי רגלו סימנים, וידו סשמאלים על גבי רגלו סשמאלים, ומקדשן:
- (IS) ולא ימוחו. לחייב מיחס על המשמש במובח וחינו רחוך ידיס ורגליס, שממיחה הרחשונה לה שמענו הלה על הנכנק ביאם אהל מועד אלא בחלר:

نَّمُمُا يَنْ تَنا: الم لَالَّةُ لَا الْمُونِ فَهُالِهِ فَهُلِمُ لَا هُلُونًا لَا فَلَا لَهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ ال נלנע_בֿמֹם שַׁמֹמֹנִם נִמֹאַשָׁנִם: בּמֹם מִנֹאַנוֹנו נוֹמִמֹּנִם נִמֹאַנוֹנוֹם מָר־דְּרוֹר חֲמֵשׁ מִאָּוֹת וְקִּנְּמָן־ וְאַהָּה קַה־לְּדְּ בְּשְׁמָים רֹאָשׁ וְאַהָּ סַב לָּדְּ בּוּסְמִין בִישְׂא

מְמְחַת לַבְשׁ יִהְנֶת: لِكَا مُلْكَانَاتِ مَلَمُهُا لِكُانَ هُمُا וֹמְשָׁי אַבוּ שָׁמָן מִשָּׁטִ בּוֹתָּאָ בּוֹתְּאָלוֹ

نهْد_تهٰځئار אָבון הַמְּבֻוּה:

מְוְבָּח הַקְּטְרֶת: וֹאָטַ עַּמְּנְנְעַ וֹאָטַ בַּבְּיִנִּעַ וֹאָטַ

בֹלְינ וֹאָטַ עַבֹּיָּר וֹאָטַ בַּנֹּוִ: ⁸² เลน นีเล็น นักุ่น เลน ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น - ลิ่น -

בַּלְ_הַנְּגָהַ בַּבְּהַם נִלְבָּהָ:

וּמַבֶּיל וְיָ עִם מִשָּׁה לְמֵימַר:

מֹשׁבֹל מֹאִטֹן וֹשֹמֹמָהוֹ: מאַעוֹ וְעַמְמָּגוֹ וּלֵנִי בוּסְמָא أظثما خمو هذريتي منظح מִירָא דְּבְיָנְא מַּהְקַלְ הַמִּישׁ מָאָר

מָלָג בַיּנְאָ: בְּסִלְתָּו לַנְּדְשָׁא נְמָשָּׁם זִימָא ולגוהשא משלב שמות מאב

: يالًا، בוסְמָנוּ מְשָׁח רְבוּת קוּדְשְׂא לוּבְשָׁא בּוּסֶם מִבוּסַם מוּבָב וְתַּאָביוּ וְמֵיה מִשָּׁי דוּתוּ

אָרוֹנְא דְּסְהַדוּהָא: יי וּמְאָּטִׁלֵּ בִּוּ אָּטַ אָּטִלְ מוָמֹּג וֹאָט װּ<u>טַרְבֵּי בַּיה יָ</u>ה מִשְּׁכַּן וִמְנָּא וְיָה

בּלַמְבָׁע בּוּסְׁמָּגֹּא: מונביא ונט מוניא ונט מבביא וֹאָטַ כַּּלְ כַּלְּגִוּ וֹנִטַ פּֿטוּבֿא וֹנִטַ כַּלְ מָנִוִינִּי וֹנִטַ

וֹנִט מֹבְבַּטֹא בַּהֹּלְטָא וֹנִט כֹּלְ

מְנְגְיֵגְ וֹנִע בֹּנְגְרֵא וֹנִע בֹּסִיסִיה:

زناكليم: ומקדיש ימהון ויהון לדש

> Moses, saying: Могеочет the Lord spoke unto

calamus two hundred and fifty, hundred and fifty, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief

oil a hin. shekel of the sanctuary, and of olive and of cassia five hundred, after the

And thou shalt anoint therewith the anointing oil. perfumer; it shall be a holy compounded after the art of the 57 anointing oil, a perfume And thou shalt make it a holy

and the table and all the vessels testimony, tent of meeting, and the ark of the

incense, vessels thereof, and the altar of thereof, and the candlestick and the

and the base thereof. all the vessels thereof, and the laver and the altar of burnt-offering with

toucheth them shall be holy. they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

בשס: חמשים ומאחים. קך משקל כולו: שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימות (ס.): וקנה בושם. קנס של בשס, לפי שיש קניס שאינן של בשס, סולרך לומר כלו ממש מאום, כמו שיעור מר דרור, אם כן למה נאמר בו מלאין, גורם הכחוב היא להביאו לחלאין, להרבום בו ב' הכרעום, . אלה כען, לכך סולרך לומר קנמן בשס, מן סמוב: - מחציחו חמשים ומאחים. מהלים סבהתו הסה המשים ומהמים, נמלה (ES) בשמים ראש. משוביס: וקנמן בשם. לפי שקלמון קליפת ען קול, יש שקול מוב ויש בו ריח מוב ומעס, ויש שלינו **ζ**Δ,**ζ**ζ:

סשמן, עד שקלע סרים וקפהו לשמן שעל סעקרין: סעקרין, אמר לו ר' יסודס, וסלא למוך את סעקרין אינו מיפק, אלא שראוס במיס שלא יבלעו את סשמן, ואחר כך סליף עליסס (24) וקדה. שם שורש עשב, ובלשון מכמים קליעם: הין. י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר' מאיר אומר, בו שלקו את

מרקחם: רקח מרקחת. רקח סעשוי על ידי לומנוח וחערובות: מעשה רוקח. שם סלומן בדבר: נא, עו), וכמו לוקע סְאָרֶץ (שם מב, ס), שהמעם לממה, וכל דבר המעורב בחבירו, עד שוה קופח מוה או רים או מעם, קרוי (25) רוקח מרקחת. כוקמשס דצר סול, וסמעס מוכימשסול למעלה, וסרי סול כמו רקע, רגע, ולינו כמו לגע סַיָּס (ישעיס

(62) ומשחח בו. כל סמשימום כמין כ"ף יונים, מון משל מלכים שקן כמין נוכ:

וְמַבַּאִּטַּׁ אָטַם לְכַּבַוֹן לָוּ: °° נְאָׁעַ-אַּנִוֹנְן נְאָעַ בֹּלֵוֹנְ עַׁמְאָוֹעִ נְיָטַ אַנִּבְן נִיָּטַ בַּּנְנִינִ, טַּנַבָּּנִ

נבי ביו בדמי לדביכון: "שֶּטֶן מִשְׁחַת־לָבֶשׁ יִהְנֶה זֶה לֶי לְמֵימֵר מִשָּׁח רְבוּת קּוּדִשְׂא

קַבְשׁ הוּאַ קַבָּשׁ יִהְיָה לָבֶם: بخري برخ بالياب المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة المراجة מַלְ בַּשָּׁר אָרָם לָא וֹיסָבּ מַלְ בַּשִּׁרָא בַּאָּנְשָּא לָא יִתַּסַבּ

خٰہہت،۵۵:

طبله سبع طبله ليد لإحباء

ದಭರ್ಷ: (೦)

הַּלְ_זְּגְׁ נִוֹכְבְעַ מִּנְּיִשִּׁ הַּכְ טִיכְוָנָּוּ נִיְמִּטִּיִּגִּיּ אָישׁ אָשֶׁר יְרְקַח בְּמֹחוּ וַאֲשֶׁר וּבִר דִּיבַפִּים דִּכְּנְתִיה וּדִימִין

בבולא מעלכן במעלכן ובו:

נמלבוניא ביסמון ילבוניא

: با الله סַמּּים יּלְבֹנָה זַכָּה בָּר בְּבָר ַנ^{*}אמֵר יִהזָּה אָל־מֹשֶׁה קַח־לְךָּ

וּאָמָר יוַ לִמְשָּׁה סַב לַרְּ

priest's office. they may minister unto Me in the his sons, and sanctify them, that And thou shalt anoint Aaron and

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me children of Israel, saying: This shall And thou shalt speak unto the

ıε

30

holy unto you. thereof; it is holy, and it shall be like it, according to the composition be poured, neither shall ye make any Upon the flesh of man shall it not

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

ו), לשון ארמית בהן כלשון עברית: משיממן אלא לגדולה, כי כן ימד המלך שוה מנוך גדולמן, ושאר משימות, כמו רקיקין משומין וֶבַאָשָׁים שָׁמָנִים יָמֶשָׁמוּ (עמום ו, מלמוד לומר כבשים, מה כבשים ראויים אף כל ראויים. כל משיחת משכן וכהנים ומלכים מחורגם לשון רבוי, לפי שאין נורך ושנויס סיא משנס שלימס אלל מובח, מחוך שנאמר פל סַנֹבֵע בַּמִּוְבַּח יִקְדָּשׁ (שמוח כע, לו), שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, למוכו קדוש קדושם סגוף, לספסל ביוצא, ולינס, ומצול יוס, ואינו נפדס לצאח לחולין, אצל דבר שאינו ראוי לסס אין מקדשין. (92) וקדשה אוחם. משימה וומקדשמה להיות קדש קדשיה, ומה היה קדושמה, כל הנוגע וגו', כל הראוי לכלי שרת, משוכנת

(13) לדרחיכם. מכאן למדו רבומינו לומר שכולו קיים לעמיד לבא (סוריות יא:): זה. צגימעריא מריער לוגין סוו:

. אם פחח או רבה שממנין לפי מדם הין שמן, מושר, ואף העשוי במחכונחו של זה, אין השך ממנו חייב, אלא הרוקחו (כרימוח עלמו: - ובמחכנחו לא חעשו כמוחו. זמכוס מממניו, לא מעשו אמר כמוסו זמשקל מממנין הללו, לפי מדת הין שמן, אזל (22) לא ייסך. צעני יודי"ן, לעון לה יפעל, כמו לְמַעַן יימַב לְךְּ (דבריס ו, יה): על בשר אדם לא ייסך. מן סעמן סוס

ס.): ובמחבנחו. לשון משנון, כמו ממכנמ סלנניס, וכן נממכונמס, של קעורמ:

(33) ואשר יחן ממנו. מלומו של משס: על זר. שלינו לורך כסונס ומלכומ:

למד בלמד יסים, זם כמו זם: משקלו של זה, וכן שנינו, הלכי והלפורן והחלבים והלפונה משקל שבעים שבעים מנה. ולשון בד, נראה בעיני שהוא לשון יחיד, אם הלפורן ללבנה שמהא נאה: - בד בבד יהיה. אלו הארבעה הנוכרים כאן יהיו שוין משקל במשקל, כמשקלו של זה רך שסשבולם ונכד אחד שהנכד דומה לשבולה, הקושמ, והקילופה, והקנמון, הרי י"א. בורים כרשינה אינו נקמר, אלא בו שפין שלו, סרי עשר, ולצונס, סרי י"ש. ואלו סן, סלרי, וסלפורן, סמלצנס, וסלצונס, מור, וקליעס, שצולם נרד, וכרכוס, סרי מ', (כרימות ו:) י"א שממנין נאמרו לו למשה בסיני, מעוט שמים שנים, נעף ושחלת וחלבנה ג', הרי ה', שמים, לרבות עוד כמו באגודם מעניומינו ומפלמנו אם פושעי ישראל שיסיו נמנין עמנו: סמים. אמריס: ולבונה זכה. מכאן למדו רבומינו יחלבנה. בשם שרימו רע, וקורין לו גלב"נא (גאלבאן) ומנאס סכמוב בין סממני סקעורם, ללמדנו שלא יקל בעינינו לזרף עמנו (מסעריאק): ושחלת. שורש בשס, חלק ומנסיר כלפורן, ובלשון סמשנס קרוי לפורן, וזסו שחרגם אויקלום וְמוּפְּבָּם: (48) בשף. הוא לרי, ועל שאינו אלא שרף הנומף מעלי הקמף קרוי נמף, וצלע"ו גומ"א (גוממיא), והלרי קורין לו מרי"אקה

خِيْتُ مِنْدِيْتَ جِلَّا خِينَالِتِ: בְּמִּעִיפְׁנִישְׁיִבְּ לְאִ עַמְּמְּהִי לְכְּיִם בּּוְמִינִיה לְאִ עַמְּבְּרִין לְכִוּן בְּבְשָׁים תִּהְיָה לָבֶם: هِيْ هِنِيْ جُلِّةٍ فِيهِا جَلِيْكُ الْمِنِةُ لَهُنِيْنَا مِنْمِارٍ خُلَّةً مَهِا وهُ بِ بَهْدِت رَجِيرٍ، بَعِبَ لَمْ جِهِٰ بَرَ كَانَفُك إَيُّمْ لَكُونًا لِمُتَّالًا لِأَنْ لَهُ لَا يُعْلَمُ لِمَا لِمَا لِمُعْلَمُ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لَ الرجمة المرابعة المرا ः । द्यंप्रं द्रवंस् येवृद्ध देवेध वर्षेत्रं ः

לוּבְׁאֵא שִׁבוּג לְבַ בְּבָׁבִם וֹנִי: עַּלְמֶּטְ יַלַמְנִים בּיַּסְמָוּן גַּעַהַבָּיִגַ

طية طبيعا بهد جحنا:

بدد خطيليه:

מוּנע בוֹבם סִנוֹבוּנִיאַ בּמֹהַכּוֹ

בוסם מובד בוסמנו ממדב

וְתַעְּבֵית יְתַה קַמַבֶּת בּוּסְמִין

לְּעֵּ נְוֹכְּבְרָת מֵמְּמֶּנֵנ: (ס) בַּעּ וְיִּשְׁמֵּגִּג מַמְּמֵנִנּ: נְאַבְרָהַ בְּּצִּרְתָּ בְּעִּבְּיִבְ בִּבְּנְתַּעּ בְּאָבְתָאִ בּּנְתַּעִּיבִי בְּבְּנְתַּעִּ בְּאָבְתָאִ

כַבְ וַנְיַבְבֶּר יְּהְנְיִה אֶבְ מָאֶה בַאמְר: יִמִּבָּיל יִי עִם מִאָּה לְמִימָר:

בר אוני בר חור לשקטא ֿ באָר קְּרָאָטִי בְּהְאָם בְּצַּלְאָלְ בָּן בְּוֹוִ, דְּרָבִּיִּהִי בְּשִּׁיִם בְּצַּלְאָרָ

ָנְאֲמַגַּלְא אָקוֹ רַוּחַ בְּחְְכְּמְֶה וּבִקְבּוּנְה אּירֶי בֶּן־חִיּר לְמַמָּה יְהִיבֶּה:

بخخر لتحنيه: וּבְּדֻשְׁתּ יִיְ בְּחְָכְּמֶה וּבְסוּכְלְחָנוּ וּבְשַׁצַּע אָּלְנִיִם וֹאַמִּלְימִית אַמִּיה רוּחַ מוֹ בֶּדָם

יבַבֶּמֶר יבַנְּהְשֶׁת: לַטְמֶל מִטְמֶלְט לַגְּמָּנְט כַּנְּטְׁר לָאַלְפֹּא

בְּלֵאַבֶּׁנוּ:

نــــــ (الْــــ الْــــ الْــــ الْــــ الـــــ الـــــ الـــــ الـــــ الـــــ الــــــ الـــــ الــــــ ا

בְּרַהְבָּא וּבְכַּסְפָּא וּבְנְחָשְׁא: אַנּמּנֹנוֹ לַמִּמְבַּר

וּבֹשְׁרַהָּשִׁע הֹא כְהַהֹּמִיִע בַּבֹבֶ וּבִּינִּרוּע אָהֹא לְמִהֹבֹּר בַּבַלְ לְתַּלְאָנֵ וּבֹאוּמִנוּנִי אָבָּוֹ מִבָּא לְאַמְּלְמָא

> and holy. perfumer, seasoned with salt, pure perfume after the art of the And thou shalt make of it incense, a

be unto you most holy. where I will meet with thee; it shall testimony in the tent of meeting, small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very

for the LORD. yourselves; it shall be unto thee holy thereof ye shall not make for make, according to the composition And the incense which thou shalt

off from his people.' that, to smell thereof, he shall be cut Whosoever shall make like unto

the son of Uri, the son of Hur, of See, I have called by name Bezalel

And the Lord spoke unto Moses,

the tribe of Judah;

IXXX

32

and in all manner of workmanship, understanding, and in knowledge, of God, in wisdom, and in and I have filled him with the spirit

gold, and in silver, and in brass, to devise skilful works, to work in

all manner of workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

יסיס, וקדם יסים: לערבן עם המיס, וכל דבר שאדם רולה לערב יפה יפה, מהפכו באלבע או בבוך: ממולח שהור קדש. ממולח יהיה, ומהור וַמֹבְּלֵיוַךְ (ימוקאל כו, כו), על שם שמספכין אֹת המיס במשומות כשמנהיגים את הספינה, כאדם המספך בכף בילים מכופות (35) במלח. כמרגומו מעורב, שיערב שמיקמן יפה יפה זה עם זה, ואומר אני שדומה לו וַיִּרְאוּ הַשַּבְּמִים (יונה א, ה), עַבְּשִּיךְ

מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקוס: (18) ונחחה ממנה וגרי. סיא קמרת שבכל יוס ויוס שעל מונת ספנימי שסוא באסל מועד: אשר אועד לך שמה. כל

(פ) במחכנחה. במנין מממנים: קדש חהיה לך לה׳. שלה מעשנה הלה לשמי:

(85) להדיח בה. אנל עושה אמה במתכנתה משלך כדי למכרה ללבור:

(ב) קראתי בשם. לעשות מלחכתי, חת בללחל:

סקדם: (3) בחבמה. מס שלדס שומע דבריס מלחריס ולמד: ובחבונה. מבין דבר מלבו מחוך דבריס שלמד: ובדעה. רוח

(+) לחשוב מחשבות. מריגמ מעשק משנ:

שַׂבְּלֵע וֹמֹמֵנ אָנו כֹּלְ-אַּמֶּר בְּן יִבְבֶר בָּקְ_שַׁכִּם_בֶּר וֹנִיטִּי, ¾☐¸
 ¾☐¸
 ¾☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼☐¸
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼
 ¼< אָהוֹ אָה נאָנָא וֹאָלֵג עִנִּע נִעִּעֹג

كُمْيُكِ لَكُمْ لِيَحْظِينُ لِي كُمُلِكُ مُنْ لِي خُمُلُكُ لِي خُمُلُكُ لِي خُمُلُكُ لِي خُمُلُكُ لِي خُمُ لِي أَنْ الْحُمْ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالِي اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا الل ַ אֲתוּ צִּהֶל מוֹעַׁד וְאָת־הֵאָרִן יָתְ מִשְׁכַּן וִמְנָא וְיָת אֲרוֹנָא

حَكْرَبَ لِهُنَ مَالِجُنَا يَظُمُٰدُنَ: הַמְּנְרֶה הַמְּּהְרֶה וְאָת־כָּלֹ־ מַנְרָהֵא דְּכִיהָא וָיָה כָּל מְנָהָא וֹאָט עַהַּבְּלְעוֹן וֹאָט־בַּלְנוּ וֹאָטַ וֹנִט פֿטוּרָא וֹנִט מִנְעַנוּ וֹנִטַ

כּבְיוֹ וֹאָטַ עַכּוּוָר וֹאָטַ כּּוּוָי: וֹמִי מִוֹבֹּט בֹמְלֵי וֹמִי בֹּל וֹנִי מִוֹבֹטֹא בַּמֹלְטֹא וֹנִי כֹּלְ

خئد ځوتا: · הַפֹּגִשׁ לְאַהַרָּן הַכֹּהַן וָאָר בּגְּרֵי קּיִּדְשָׁא לְאַהַרְּן בְּהָנָא וִיָּר لَكُن خَزْتَر بَهُنَّا لِكُن خَزْتَر لَيْن خُرِيهِم مِعْدَمُهُ لَيْن خُرِيهِم

בּוּיהָף יַעֲשְׁיוּ (פּ) עَوَڤِرُه كَرِّكِيْهِ حُجْرٍ لِكَهُدٍ كُمِيْنِ فَرَمْ لِمَانِيهُ خُجِرٍ וֹאָט אָזֹמוֹ עַפֹּאָמוֹיִע וֹמִים בְּלַמְנִים וֹנִים אָמַהָא בּוֹבִינִיא וֹנִים

בּ וַיְאַמֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאִמְר:

נוגלבון נט כל בפפודקד: עַכּימִי לְבָּא יָתַבִּית עַכְּמָתָא לְמִּבְׁמֹא בְּוֹן וּבְּכִב כִּב נו אַבְילִיאָר בַּר

בּהֹבוני וֹנִע כֹב מִנִּי מַהַּכֹּוֹא:

ונית מַדְבְּחָא דַקטַנָת בּוּסְמַנָּא:

מְנְוְעַיִּ וְיָשׁ בִּיוָבָא וְיָשׁ בַּסִיסִיה:

לְבוּמֵּג בֹנוְטִג לַמִּפֹּמָא:

١٠٠٤ ـ نَفْكَ لَيْكُ لِمِنْكُ لِمَانَا لَا يَقْطُلُوا الْمُعْلَمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ

נּאַמֹר וֹן לִמְמָּר לְמִימַר:

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, in the hearts of all that are Ahisamach, of the tribe of Dan; and with him Oholiab, the son of And I, behold, I have appointed

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

and the altar of incense; pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the

all its vessels, and the laver and its and the altar of burnt-offering with

minister in the priest's office; and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, and the plaited garments, and the

commanded thee shall they do.' place; according to all that I have incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the

:Saring: And the LORD spoke unto Moses,

71

6

8

9

- ען קרוי נגר: למלאח. לסושיבס במשבלות שלס במלוחס, לעשות סמשבלת למדת מושב סחבן ועוביס: (a) ובחרשת. לשון אומנים, כמו מָרֶשׁ מֶבֶס (ישעיס מ, כ). ואונקלום פירש, ושנה בפירושן, שאומן אבניס קרוי אומן, וחרש
- (6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שמר מכמי לג שגכס, וכל משר נממי צו מכמס, ועשו ממ כל משר לוימיך:
- (ק) ואת הארון לעדות. ללוכך לומומ סעדומ:
- (8) השהורה. על שם זהנ מהור:
- לְבּוּשֵׁי שֵׁפּוּשֶׁם, וסֿין לו דמיון במקרס, וסֿני סֿומר שסוסֿ לשון סֿרמי, כמרגוס של קלעים ומרגוס של מכבר, שסיו סֿרוגיס בממע, בסונס מדבר, לא מלינו באחד מסס ארגמן או חולעם שני בלא שש: 👚 בגדי השרד. יש מפרשים לשון עבודס ושירום, כחרגומו רברי, שנאמר ומן הַמְּבֶלְמוּ וְהַשְּׁלְנְּמֶן וְמִוּלַעַת הַשְּׁנִי עָשׁוּ בְּגְרֵי שְׁלֶרְ לְשֶׁרֵת בַּקּרֶד (שמוח לט, ה), ולא הווכר שש עמהם, ואם צבג די מסטוס, וְנְקְּנִי שָּבְּי ְּבְּבָּלְח (במדבר ד, יב), וְנְקְנִי שָּבָלִי (בֹחָבַבי ד, יבי, וְנְקְנִי שָבָלִי פַּבָרְ מַרְצַעַ שָבָלַי (במדבר ד, יבי, וְנְקְנִי שָבָלִי פַבָר מַרְצַבי הוַלַשָׁ שָבָי (שׁס חֹ), ויכרחֿין בגדי סקדש לאסרן סכסן ואת בגדי בניו לכסן, אלא אלו בגדי סשרד סס, בגדי סמכלת וסארגמן ומולעת שני סאמוריס בפרשת (10) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פשומו של מקרא, שאי אפשר לומר שבצגדי כסונס מדבר, לפי שנאמר אללס ואת
- (11) ואח קטורח הסמים לקדש. ללורך סקטרת ססיכל שסוא קדש: משויים נקבים נקבים, ללי"דין בלע"ו (שלינגווערק):

לְּדְרְהֵיבֶּם לְדַּעַּת בֶּי אֲנֵי יְדְּוָה בְּיִן מִימָּרִי יִבִּינִיכוֹן לְּדָבִיכוֹן בִּי אָנִע הָנִא בַּנְנִי וּבֵרְנִיכֶם דִּילִי הִשְּׁרִוּן צָּבֵי אָת הִיא ני לאמר אַף אָח־שַׁבְּהַהָּ הַשְּׁמִי הַשְּׁמִרוּ לְמֵימִר בְּרָם יָה יוֹמֵי שַּבּיָּא וֹאַטֵּׁע בַּבָּר אָּכְ_פֹנוֹ, וֹמְרַאָּכְ וֹאַטֹּ מִכְּיכְ מִם פֹנוּ, וֹמְרַאָּכְ

למבה אבו אלא ג' מעצהכון:

I am the LORD who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep Speak thou also unto the children

نَاياتُ: أنخلتك عنقم عكري مقائح בּי בְּלְ־הָעַּשָּׁה בָּהִ מָלָאַלָּה הַנְאַ לְבֶּנֶם מְחַלְלֶּנִיתְ מֵּנִת יוּמֶּת הִיא לְכוֹן הְיַחַלְנַּה אָהְקְּטְּלָא וּשְׁמִּבְׁעִ אָּעַרַעַּשְּׁבָּע כָּי לְבָּשְׁ וִּחִשְּׁבוּוּ יָתְ עַּבְּעָא אָבוּי קוּדְשָׁא

קגו עַמֶּיה: מְבִּירְהָא וְיִשְׁמִיצִּי אַנְשָׁא הַרוּא יונקטיל אַרַי כַל דַיַעַבָּיד בַּה

off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be pur for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

: ئالا: בְּיִוֹם תַשַּׁבֶּת מִוֹת چَا ہِنْ لِيْنِ لِيَا اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ الله كالألا ז יכוֹנִם עַמִּבוֹגֹג מַבּע מַבּענוֹ <u>ಸಹಿ</u>ದ

אַטַלַמַּלָא וָטַלַמִּילָ: לוּבְשָּׁאַ עַבְם ווֹ כַּלְ בַוֹמְבָּוֹב ולוולא מודולאני מודא מודעא ַנְמִים ַ נַעְּשֶׁר מָלָאַכָּר שִׁהָא יוֹמִין הָחָעַבֵּיר עַבְיִרְהָא

Wherefore the children of Israel to death. sabbath day, he shall surely be put whosoever doeth any work in the solemn rest, holy to the LORD;

the seventh day is a sabbath of

Six days shall work be done; but on

בְרֵית עוֹלָם: לְצְּעִיתְׁיִם אֶנִי הַאָּנִים לְנִתְנִים לְמִמֶּבִי זִּי אָבִּינִא לְנִבִיהוּוֹ וְאָמְבְוּנִ בִּדְּנְוּ וְאָבְאָבְ אָטַ עַאָּפֹּט ווֹסִבוּן בַּדְּוּ וֹאָבָאָבְ זִטַ אַבַּטֹאַ

לום גלם:

generations, for a perpetual the sabbath throughout their shall keep the sabbath, to observe

iitāa: (0) הַאָּבֹא וּבּיוִם הַאָּבוּגִּי ממוב ביום אמר השמיים ו עז עוא לְמָלְם כּּגַהָּהָּמִׁע פֿינִי וּבִין פֿנָי וֹמֻבְאָר אָוַע

וליומא שְׁבִימֹאִם שְׁבָּוּ וֹנְם: מֹבֹע ווֹ וֹע מִמֹמֹא ווֹע אֹבֹמֹא אָת הִיא לְעָלִם אֲרֵי שִׁמָא יוֹמִין בון מומבו ובון בנו ואָבאַג

ceased from work and rested.? earth, and on the seventh day He days the LORD made heaven and children of Israel for ever; for in six It is a sign between Me and the

בסנמילי לכס אם יוס מנוחמי למנוחס: לדעה. סאומום בס, כי אני ס' מקדשכס: כל אכין ורקין מעומין, למעט שבת ממלאכת המשכן: - בי אוח היא ביני וביניכם. אות גדולה היא בינינו שבתרמי בכס, מפני אומס מלאכס: אך אח שבחוחי חשמורו. אף על פי שמסיו רדופין ווריוין בוריוום סמלאכס, שבם אל מדמס מפניס. (13) ואחה דבר אל בני ישראל. וממס, מף על פי שספקדמיך לנוומס על מלמכת המשכן, מל יקל בעיניך לדמות מת סשבת

(+1) מות יומת. אס יש עדיס וסמראס: ונכרחה. בלא סמראס: מחלליה. סנוסג בס מול בקדושמס:

לה׳. שמירם קדושמס לשמי ובמנומי: אס בַּיּוּס סְרָחֹשׁוּן שַׁבְּמֹוּן וּבַּיּוֹס סַשְׁמִינִי שַׁבְּמוֹן (שֹס, למ), חמריס בכל מלחכת עבודס, ומותריס במלחכת חוכל נפש:) קדש אוכל נפש, וכן יום הכפורים שנאמר צו שַבַּמ שַבְּמוֹן הוּאַ לְכֶם (ויקרא כג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום עוב לא נאמר צו כי (15) שבח שבחון. מנוסס מרגוע ולא מנוסס עראי: (שבח שבחון. לכך כפלו הכסוב, לומר שאסור בכל מלאכה, אפילו

יישף וְלֹח ִיינָש (ישמיה מ, כה), וכל פעלו במהמר הכהיב מנוחה לעלמו, לַשַּבֵּר החוזן מה שהיה יכולה לשמוע: (שון וינבש. כמרגומו וְנַמֹּ, וכל לשון נופש סוח לשון נפש, שמשיב נפשו ונשימתו בהרגיעו מעורת המלחבה, ומי שכתוב בו לח

לַנְוֹע אָבוֹ בֹעבות בֹאָגֹבֹּג אית אָתוֹ בְּתַר סִינַּי שְׁנֵי לְתַׁת הַעַּהָת עִּמֵּיה בְּשׁירָא דְּסִינִי הָבֵין נימן אָל־מֹשָׁה בְּבַלְתוֹ לְדַבָּר

ויהב למשה פר שיצי למקלא

stone, written with the finger of tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

ڲٛڔڬڔڡ؞

נינא העם פי־בשש משה

יַרְעָּיָא מָא הַוָּה לֵיה: באַסַבלא מאַבהא במהבום לא לבות אבו בון קמני מילבא לום הבוד לנא בהלן דיהקן מַמָּא מַל אַהָרוֹ נַאֲמָרוּ לֵיה למושט מו סובא ואטבווה וַחַזָּא עַּמָּא אַרֵי אוֹחַר מֹשֶׁה

know not what is become of him.' up out of the land of Egypt, we this Moses, the man that brought us god who shall go before us; for as for and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

\$4_\$<u>I</u>LL:

پتاتریت جان كَثَرُرِ مِنْ كُلُمُ مَعُرُنُ صَالِحُ لَا يُعَلِّي اللَّهُ مِنْ لَكُمُرِدُ لِي اللَّهُ مِنْ اللّ קְפְּנֵינוּ כִּי־זֶרַוּ מֹשֶׁרַ הָאִּישׁ אֲשֶׁר בְּשָּׁעַ בְּנֵנִי אֶבְעָנִים אָּאָבׁר בֵּלְכִּנִּ מַּלְאַנְוֹנְוֹ וּאָמֶרָוּ אָלָוּן לַנּםוּ حزيهم مالاتبها يبهشك بغه

خُلْكِ: בְּנִיכֶם וּבְנִינִיכָּם וְעַבְּיאִ אָלֶוּי להוכון בנוכון ובנקכון ואותו לומו עוּטְב אָמָר בֹּאִוֹנוֹ לְמִוּכָם ドアドログ تربحث يخرثت مختبا قلطر تغض خببا محتبا فدره

עַוֹעִר אָמֶוֹנ בֹאִנֹנִעִים נוֹבֿנאִ עַנְעַבּאַ עַבָּאָנַנְעַנוּן וֹאָנִיגִּיּ וּנִטְפּּבְענִ כַּלְ עַמְּם אָטַ־נִוֹמֵן וּפָּבוּעוּ כַלְ מַמָּא זָטַ צַּבְוֹמָן

> them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

ears, and brought them unto Aaron. golden rings which were in their And all the people broke off the

סמשפטיס: לדבר אחו. מלמד שסיס משס שומע מפי סגבורס, ומוורין ושונין את ססלכס שניסס ימד: לחח. למת כמיב, האמורים בספר ישעיה (ג, חרד), אף חלמיד חכם לריך להיוח בקי בכ"ד ספרים: - לדבר אחו. החקים והמשפמים שבואלה לו מורה בממנה ככלה לחמן, שלה היה יכול ללמוד כולה בומן מועט כוה. דבר המר, מה כלה מחקשמת בכ"ד קשומין, הן בליווי אמר לישראל, קחו מאחבם דייקא, ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): - ככלחו. ככלמו, כחיב חחר, שנמחרה ויקסל, אשר על כן בלווי סקצ"ס כמיב מאם כל איש, דסיינו גם ערב רב, כמו שדרשו רבומינו ז"ל, איש איש, מלמד וכו', ומשס שעגל, ומשה לא הגיד לישראל לווי המשכן עד למחרם יום הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקצ"ה, וכן הוא צהדיא צווהר מובא, דילמא הכל כפדר, ולווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים, ערם עשומם העגל, וקודם רדמו מההר עשו בממרו נשמברו סלומום, וביוס סכפורים נמרלס סקב"ס לישראל, ולממרת סממילו בנדבת סמשכן וסוקס באחד בניפן. (ל"ע (18) ויהן אל משה וגר. אין מוקדס ומאוחר בחורה, מעשה סעגל קודס ללווי מלאכם המשכן ימיס רבים היה, שהרי בי"ו

מארץ מצרים. וסיס מוכס לנו דרך אשר נעלס גס, עמס לריכין אנו לאלסות אשר ילכו לפנינו: איוו לסס: – כי זה משה האיש. כמין דמום משס סראס לסס סשמן, שנושאים אומו באויר רקיע סשמיס: – אשר העלנו לאחר חלוח, שהרי לא ירד משה עד יום המחרח, שנאמר וַיַּשְׁבִּימוּ מִמְּמֵבֶה וַיַּעֲלוּ עֹלוֹח: אשר ירבו לפורוו. אלהוח הרבה שכבר באו שש שנות ולא בא וכרי, כדאיתא במשכם שבת (פע.), ואי אפשר לומר שלא שעו אלא ביום המעונן, בין קודס חלות בין וערכב את העולס, והראה דמות חשך ואפלה וערכוביא, לומר ודאי מת משה לכך בא ערכוביא לעולס, אמר להם מת משה . ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו עמו, שהרי בזי בסיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר בממוז, בי"ו בא השמן אמר להם, לפוף ארבעים יום אני בא בפוך ו' שעות, כסבורים הם שאותו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, (I) כי בשש משה. כתרגומו לשון הימור, וכן ז שַׁשַׁ הְכְּבוֹ (שופּמיס ה, כח), וַיְּמִילוּ עַד זּוֹשׁ (שֹם ג, כה), כי כשענה משה למר שכיו שמיהן שוום:

(2) באזני נשיכם. אמר אסרן גלנו, סנטיס וסילדים חסים בחכטימיסן, שמא יחעכב סדבר, ובמוך כך יבא מטס, וסס לא

(5) ויחפרקו. לשון פריקם משל, כשנעלוס מלוניסס נמלח סס מפורקיס מנומיסס, דישקריי"ר צלע"ו (עימלחועעע): הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורם פרק לימיד, כמו ברכו מגורם ברך:

Ω

רב שקבלת מעלמך וגיירתס, ולא נמלכת בי, ואמרת עוב שידבקו גריס בשכינה, סס שחתו וסשחיתו:

- בשבילם (ברכוח לב.), באוחם שעה נחנדה משה מפי ביח דין של מעלה: שחח עמך. שחח סעם לא נאמר, אלא עמך, ערב (ד) וידבר. לשון קושי סום, כמו וַיְדַבֵּר מְּמֶס מְשׁוֹח (ברמשים מב, ז): לך דד. כד מגדולסך, למ נסמי לך גדולס מלמ
- ושפיכום דמיס, כמו שנחמר נַקוּמוּ נַחְ סַנְּעֶרִיס וִישַׁמַקוּ לָפְּנִינוּ (שמוחל־ב ב, יד), חף כחֹן נהרג חור:
- (3) וישכינוו. סשמן זרוס כדי שיממלו: רצחק. יש במשמע סוס גלוי עריות, כמו שנלמר לַלַמֶּק בִּי (ברחשית למ, יו), חג לה. בלבו סיס לשמים, במוח סיס שיבה משם ויעבדו הח סמקום:
- מבים לכרכ חס מבים פבן ונמלסם מלסכמן עשריס בבם סמם, ממרך שלני בונס סומו ומסעלל במלסכמי, בין כך ובין כך משס בס: לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד ראס ואמר מועב שיחלה בי הסרחון ולא בהס, ועוד ראס ואמר, אם הס בונים אם המובח, וה ומדכשו בויקכל כבס (י, ג), דבכיס סכבס כלס לסכן, כלס מוכ צן למומו שסיס מוכימס וסכגוסו, ווסו ויצן (לשון בינס)מובמ
- לדמומס לגמרי: ריבן מזבח. לדמומס: ריאמר חג לה' מחר. ולא סיוס, שמא יצא משה קודס שיעצדוסו, זמו פשומו. (5) וירא אהרן. שסיס בו רוח חייס, שנאמר בְּמַבְּנִיח שׁוֹר אֹבֵל עַשֶׁב (חסליס קו, כ), וראס שסגליח מעשס שמן, ולא סיס לו פס
- סס שנקסלו על אסרן וסס שעשאוסו, ואמר כך סמעו את ישראל אמריו:

שלחר, קכ"ה קנטרין והב היו בו, כגימטרים של מסכה: אלה אלהיך. ולם נאמר אלה אלהינו, מכאן שערב רב שעלו ממזרים בו משם עלם שור עלם שור לסעלום ארונו של יוסף מחוך נילום, וסשליכו לחוך שַפּוּר, ויצא סעגל: מסכה. לשון מחכם. דבר בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, שילא ממוך דמומי בנין שנחמעך בו במלרים (שנהדרין קא:), והיה בידו שם ומם, שכחב ומוייפין על ידו חוחמוח: - עגל' מסכה. כיון שהשליכו לָחֹיר צַבּוּר, בחו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממלרים ועשחוחו אונקלום וַצַר יָמֵישּ בְּוִיפָּאֹ, לשון זייף סוא, כלי אומנות שחורלין בו בוסב אומיות ושקדים שקורין בלע"ו ניי"ל (גראבשמיכל), ומורטין זו לורוח זוהז, כעט סופר החורט אוחיוח זלוחוח ופנקסין, כמו וקְּמֹבּ עָלֶיוּ בְּמָבֶט פֻּנִישׁ (ישעיה ה, א), וזהו שחרגם (ישעים ג, כצ), וַיְּצַׁר פְּבְּרַיִם בֶּשֶׁף בְּשֶׁנֵי מֲרִימֶים (מלכיס־ב ה, כג). והצ' וילר לשון צורה, צחרע כלי הומנות הצורפין שחורלין (+) ויצר אותו בחרט. יש למרגמו נשני פניס, סמחד וילר לשון קשירס, נחרט לשון מודר, כמו וְסִמְּשְׁמָוֹת וְסָמַרִישִיס

אה נומי. כמו מנומי, כמו כְּגַמְמִי מֶׁת בְּעִיר (שמות ע, כע), מן סעיר:

מאוות מאוום: בָּי שָׁתַת עַמְּוּ אֲשָׁר הָעֵלֵיהָ צָּבִי חַבֵּיל עַמָּוּ דְּאַפִּיקְהָּא

מֹאֹבֹהֹא בַמֹּהֹבֹנִם: ַ נִיְדַבֶּר יְחְנֶח אֶלְ מֹשֶׁת לֶךְ בֵּד וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה אִיזֵיל חוֹת

land of Egypt, have dealt corruptly; that thou broughtest up out of the Go, get thee down; for thy people, And the LORD spoke unto Moses:

וְאֵּטְוּ וֹנְצֵׁמוּ לְגַּעִבׁי (פּ) ניניתו הֹלְמִים ניֹתֶׁב בֹתִּם לֵאֶבְׁלְ נִאָּפִׁיִלִּוּ הַלְּנִוּ נִבְּיִם נִבְּפָׁוּ נַיּשְׁכִּימוּ מְמְּחֲלָה נַיַּעָּלָוּ עַלָּה

וֹלַמוּ לִעַהָּכֹּא: נֹאַסְׁעַר עַּמָּא לְמֵיכַל וּלְמָאָשִׁי נאלגומו לוומא גלטבוני

up to make merry. down to eat and to drink, and rose peace-offerings; and the people sat burnt-offerings, and brought morrow, and offered And they rose up early on the

ŮÜL: וּיִקְרֶא אַבְּרֹן וּיאַמָּר חָג לַיהֹוֶה

עַנָּאַ בַּרְם יִיָּ מְתַר: To-morrow shall be a feast to the proclamation, and said:

⁵ נינגא אַבְּבֶּן ניֶבֶּן מִוֹבֵּט לְפָּׁנְגִוּ נִבְּנִא אַבַּרָן יִּבְּנָא מָרְבְּּקָא

<u> בּאַסְׁלוּשׁ מַאַרְעָאַ דְּמָבְּרָוֹם:</u>

an altar before it; and Aaron made And when Aaron saw this, he built Egypt.'

ب المراب هَٰمُ لا جُرْبُركِ نَصْلَجُم كَمُّل لَهُمَادِ جَمْرًا يَنْمُنَا نَصْلُعُمْ يَجْرُ ַ זַּיַּהְשָּׁרוּ מַנֶּלְ מַפַּבְּרַ זַיַּאָמִרוּ בִּזִיפָּא וַעַּבְּרַיה עַינֶל עַהְּבָּא ניקַח מִיּיָדִם ניָצַר אֹתוֹ בַּהֶּבֶם וּנְסֵיב מִיּדְהוֹן וַצֶּר

Drought thee up out of the land of This is thy god, O Israel, which made it a molten calf; and they said: fashioned it with a graving tool, and And he received it at their hand, and

באבון מאָבון מִצְּבוֹים: هَجْدُ عُجْدُ مُلْدِ نَصْلَهُمْ عُمْدُ تَهُمُدُ مُجْدًا يَنْجُنُكُ نَصْلُهُمْ أذهن الألاد كإر أذا فالا الدجإد أذها فالإ المنافع بغزاد وربا أتحبه وبا ו א אווישם אַשָּׁה לַשְּׁם מֹלֵיל מַפַּלִינ בַּפּּעוֹשַׁהוּ אַבִּרוּ לְנִוּן מִינַלְ קַרוּ מַהַר מִן הַבֶּרֶהְ אֲשֶׁר סְמוֹ בִפְּרִיעַ

جُدُلُ لِـاللهِ: אָתַ בְּעָשׁ בַּנְּבִי נְבִנָּב עַבַ בְּעָשׁב וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רָאִיהִי

£777: جَيْتِ نِهُجَيْتِ نِهُمُّيْنِ عِنْتِكَ خَرْنَا וְעַמְּהֹ הַנְּיְחָה לְּי וְיֶחַר־צַּפִּי

מَצُرُنَا فَكِنَا لِأَلَالِ لِكُنْكِ لِنَاتُكُانِ: בְּעַמֶּף אֲשֶׁר הוֹצֵאִהְ מַאָּבֶוּץ " נ^יֹאמֶר לְמֶּה יְהֹנָה יֶחֶהֶה צַּפְּףֹ ניְחַל משֶׁה אָת־פְּנִי יְהְנָה אֶלֹהָיִי

إبرديات وذ بردود جودية: הַאָּבֹלְתְר שָׁוּב מִחַרַוֹּן אַפֶּּרְ שבייים וּלְכַּלְּטָם מִמֹּלְ פֹּנִי בַּ בְּרַעָּר הְוֹצִיאָם לַהַרְג אָטַם לַמָּה יאִמִרוּ מִצְרַיִם לַאַמָּר

١١٤٪ خَيْلَمُوْتِ لَرْتُكُرُهُ خُمِكُتِ: וְכְּלְ הַאָּבֶא הַנְּאָם אָמֶוֹב אָמָוֹבִיי אָּעַ_זַרְעָּבֶם כְּכוּכְבֶּר הַשָּּמְנִם خثم خك تفتقد لخجثم لالغب ق بزنشِلَهِم مُحَاثِبِكَ هُمُد بَمُقَمَٰنَ ムにおけて 人名氏に口口

באַפַעוּר מַאַרְעָא דָמִצְרָיִם

עבון וְהָא עַם קשׁי קַדָל הוּא: נאַמר וְיָ לְמִמֶּר וָּלִי בֶּלִי בַּלְתַּ עַּמָּא

וֹאַהְבוֹג וֹטַב לַהַם סַּנִּו: ווטפל בילו בעון ואָהַגּינון וכהן אַנוו בּתושב מו פֿבה.

[전신**교** : בְּמִגְּבוֹם בַּבוֹיל רַב וּבְיַי וֹאַמֹּב לַמֹּא וֹוֹ וֹטַעַלַ בוּנוֹנַ וְצַּלִי מֹשֶׁה בֶּרֶם יָיָ אֶלְהֵיה

देवद्याः בֹמִטֹא בֹמֹכִּגלִטֹא לִמֹמֹבֹּר שוב משלוף רוגוף נאַמיב מו ילְהָּיִגִּייהָרוֹן מִמַּלְ אָפָּי אַרְעָּא לקטלא וָהָהוֹן בָּינֵי טוּרַיָּא XGLUTT はれたぶい

ליה לעלם: הַדָא דַאַמָּרִית אָמֵין לְבָנֵיכוֹן בַּכוְכַבוּ מֻמַּגֹּא וֹכַב אַבַּמֹא بذنهٰ لهذ هخئك كويرفنه **くぶさしけ**ロ

> brought thee up out of the land of This is thy god, O Israel, which and have sacrificed unto it, and said: molten calf, and have worshipped it, тьет; тьеу ьаче таде тет а of the way which I commanded they have turned aside quickly out

it is a stiffnecked people. have seen this people, and, behold, And the LORD said unto Moses: 'I

'.noitsn them; and I will make of thee a great them, and that I may consume My wrath may wax hot against Now therefore let Me alone, that

hand? great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'LORD, why doth And Moses besought the LORD his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

71

shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

(9) קשה עורף. מחוירין קשי ערפס לנגד מוכיחיסס וממחניס לשמוע:

- בו, שאם יתפלל עליקס לא יכלס (שמו"ר מב, י): (10) הגיחה לי. עדיין לא שמענו שהמפלל משה עליהם והוא אומר הניתה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר חלוי
- (II) למה ה׳ יחרה אפך. כלוס ממקנה הלה מכס במכס, גבור בגבור:
- (12) והנחם. סמעשת ממשבה למרת להיעינ להס: על הרעה. אשר משבת להס:
- (13) זכור לאברהם. אם עברו על עשרם הדברות, אברסם אביסם נתנסה בעשר נסינות ועדיין לא קבל שכרו, תנסו לו

דַבֶּר לַעֲשִׂיה לְעַמְיִּה (פּ)

וּוֹפֶן וַיַּבֶּר מֹשֶׁרֹ מִן־הְהָר וּשְׁבֵּי וְאִחְפָּוִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן טוּרָא

לממבר לעמיה:

خلا**ڭ**د□: משְׁנֵי עֶבְרֵיהָם מַזָּה יִמִיָּה תַם כה לַהָת הְעַהֵת בְּיָדִוּ לַהְתַ בְּתָבִים וּהָבִין לוּחִי סְהַדוּהָא בִּיבִיה

מפא ומפא אוון פֿטובון: קים, בטיבון מטבון מבביבון

<u> הרות על־הקלות:</u> إستورؤك بردوح بيكتاط أدم أجوبة جوجة تدر ماده بوؤتا וְהַכְּחָת מַעֲשֶׂה אֶלֹהָים הַמָּה וְלִּיחַיָּא עּוּבְרָא דַּייָ אָנּוּן

מַל לוּחַיָּא:

वर्षेत्वेष ह्याप्ट्रियः בְּבַעָּה וַיּאַמֶּר אֶלְ־מִמֶּה קוֹל בַּר מִיבְּבִין וֹאָמַר לְמִמֶּה קַל

לבלא למהבינא: וּיִשְׁמַעַע יְהוֹשָׁעַע אָת־קָּוֹל הַעָּם וּשְׁמַע יְהוֹשָעַע יָה קַל עַּמָּא

מַנְעַ אָנְכֹּג מִּמָמֹ: נאָרן קול עַנְיּה הַלִּישָׁה קול בּקּרְבָּא וֹאַף לָא קל חַלְּשִׁין

شَرَة: במשלבון לכ במטוכון אָלא

הקחת וישבר אקם מַחַת הָהֶר: אַף משָה וַיַּשְׁלַךְ מִיָּדֶר אָתַ־ or וַיַּרְאַ אָתַרְתְעָּלֶלְ וּלְּוֹדְלָתְ וַיְּתַרַ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קְרַבֹ אֶל־הַמַּהְנָה וַהָּנִה כַּד קָרִיב לְמַשְׁרִיהָא

ניאמר אַין קול עַנּלְ עַנְיּהְיָה נְאַמִּר לְאַ מָלְ גָּּבָּרִין דְּנְצְּחִין

קינון נוסבר יהוון בשפולי רוגנא דמשה ורמא מידוהי נת ושוא וני מולא וטוווו וטפונ

> His people. which He said He would do unto And the LORD repented of the evil

> the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two And Moses turned, and went down

writing of God, graven upon the God, and the writing was the And the tables were the work of

'.qmsə əht ni unto Moses: 'There is a noise of war the people as they shouted, he said And when Joshua heard the noise of

them that sing do I hear.' being overcome, but the noise of is it the voice of them that cry for them that shout for mastery, neither And he said: It is not the voice of

broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he And it came to pass, as soon as he

שֲׁשֶׁר נִשְׁבַּּעְּמִי לְמַבְּרָסֶׁם מְבִיּךְ (שם כו, ג), ולישקב נחמר חֲנִי חֵל שַׁדֵּי פְּרֵס וּרְבֵּס (שם לה, יח), נשבע לו בחל שדי: בך, שאחה קיים ושבועתך קיימת לעולם, שנאמר פי גשפַשְמִי נְאָס ס' (בראשית כב, מו), וליצחק נאמר, וַבְקִימֹוֹמִי אָת סַשְׁבָּשָׁ (ברכומ לב.): אשר נשבעה להם בך. לה נשבעת לסס ברבר שסוה כלה, לה בשמיס ולה בהרן, לה בהריס ולה בגבעות, הלה מס אחס אומר לי ואעשס אותך לגוי גדול, ואס כפא של שלש כגליס אינו עומד לפניך צשעת כעפך, קל וחמר לכפא של רגל אחד . אם להריגה, וכור לינחק שפשע נוחרו לעקידה, אם לגלות, וכור ליעקב שגלה לחרן (שמו"ר מד, ה), ואם חינן נגולין בוכוחן, וילאו עשר בעשר: לאברהם ליצחק ולישראל. אס לשרפס סס, וכור לאברס שמפר עלמו לסשרף עליך באור כשדיס,

(EI) משני עבריהם. היו האומיות נקראות, ומעשה נמים היה (שבת קד.):

(פיינשניידען): פלונים, כך כל שעשועיו של סקפ"ס במורס: - הרוה. לשון מרם ומרע ממד סומ, שניסס לשון מיקוק, מנעליי"ר בלע"ו (16) מעשה אלהים המה. כמשמעו, סוא בכבודו עשאן. דבר אחר, כאדם האומר לחברו כל עמקיו של פלוני במלאכה

(TI) ברעה. נהריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:

קול ענות. קול מרופין וגדופין, סמענין את נפש שומען כשנאמרין לו: (18) אין קול ענוח גבורה. אין קול הוה נכאה קול עניים גבורים הלועקים נלחון, ולא קול חלשים שלועקים וי, או ניסה:

ישראל מומריס ואמננס לסס: חחת ההר. לרגלי ססר: (91) וישלך מידו וגוי. אמר, מס פסח שסוא אחד מן סמנוח, אמרס חורס כל צן נכר לא יאכל צו, סחורס כולס כאן, וכל

אָנוַ בַּדָנָ וֹאָבָאַן: בשל ניוֶב מַלְפַּנָ בַּמָּנִם נַיָּאָלַ ੍ਹ ::ạḶL ṫṢa ::àLl āL אַaִּL_ וּיַפְּׁע אָתַרַעַמָּנֶל אָאָרַ

עַּלְיוֹ חֲשְׁאָה גִּדִלְה: מַשְּׁהְ לְּנִּ הְעָּהְ הַנְּיִהְ בְּיִרְהַבָּאָהְ לְנִּ עַּמָא הָדֵין צָּבֵי צִיִּהִיהָא ניָאמֶר מֹשֶׁהֹ אֱל־צַּהַרְוֹ מֶה־

אַשְׁעְ זְּנֵגְהָשׁ אָנִי עַבְּקָׁם כַּגְּ בְּנֵגְהְ אַנִּינְגִּאָטִּ זְנִגְּהָ אָנִינְגִּאָטִ זְנִגְּהָ אָנִי تَ رَيْعِشُدِ هَتَدٍا هَمِ ـُزنَدِ هَاءِ هُبِرُرُ يَعْمَدُ هَتَدِا مُع يَنْمَاءِ دِينَاءُ

מִצְּבְוֹם לְאֵ יָדַעְּנִי מָּבַדְּנָנִה לְוִּ: ביאות אַמָּר בוֹמֹלָנוּ בּמֹצִּבוֹא ق هِپُور يَجُ جِرَد جُهِيرِيد جِدَيْرًا فَهُلِي ניאַמְרוּ לִי עַשְׁרַלְנִוּ אֶלְהִים

لنظثم لنياب: וּשׁׁנוּבְלֻ, וֹאַהְּלְכֹּבוּוּ בֹאָה וּגֹּאֹא פֹּבוּטוּ וּנִיבוּ בֹּ, וּבֹמִינוּעוּ יַּ נְאָמֶר לְְמָם לְמֶּׁי זִּהְב הַהְפְּּרֶלוּ

בְּקַמֶּנֶם: הוא בִּי־פְּרָעָה אַהַרֹּן לִשִׁמְצָּה ניַרְא מֹשֶׁהֹ אָת־הִעָּׁם כָּי פְּרֻעַ

אַלְוּו פַֿלְ_בָּדָוֹ בָוֹוּ: לי וַנְאָמָר מָי לִיהוָה אֵלְיִ וַנִּאְסְפָּוּ ניאמר מִי לִיהוָה אֵלְיִ וַנִּאְסְפָּוּ ניעלר משה בשער המחנה

> בני ישְׂרָאֵל: ובבא הכ אפו מוא נאַמָּטו וע לוולא וֹמֶּוֹב מֹב בּעוֹנִי בּלִיל הְשׁנְ יוֹטִיב וָח מִנְלָא בַּהַברוּ וֹאוִבוּיד

מַלְנְעִי, עוָבָא בַבָּא: וּאָמַר מֹשֶׁה לְאַבַּרוֹ מָא צַּבַּר

زين: במאַבום לא ובמלא מא בונה עוברא באַסַבוֹא מאַבהא ביקלן בורמנא אַרי דין משה וֹאַמָּרוּ לִּי מַּבִּיד לַנָּא בַּטַלָּן

בנובא ונפל מגלא הדין: נֹאַמֹנִית לְחִוּן לְמוֹ בַּהְבָּא

خئت، سبل: אַהַרֹן לְאַסְבוּהָהוֹן שׁוֹם בִּישׁ בֿמול הוא אַבו בַּמוּלִנוּן נְחַוֹא מְמֵּב נִנ הַמָּא אָרֵי

څڼږ: לְנִינוּ וֹאִינְפַׁנוּמָוּ לְנִינוּנִ פֿרָ בַּנוּ וֹאַמֹּר מוֹ בִּנִיבְנֹא בּנִי נִיטָוּן וֹשְׁם מְמִּנִ בֹּטֹנַת מַמָּנִינִא

> children of Israel drink of it. upon the water, and made the ground it to powder, and strewed it made, and burnt it with fire, and And he took the calf which they had

them? hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: 'What

17

the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest And Aaron said: 'Let not the anger

Egypt, we know not what is become drought us up out of the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

derision among their enemies— Aaron had let them loose for a people were broken loose—for And when Moses saw that the

themselves together unto him. And all the sons of Levi gathered LORD's side, let him come unto me.' camp, and said: 'Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

שבדקום המים ולבו במניהם: הירחח שהן מרובין, עדים בלא המראה, במגפה, שנאמר זִינִף ה' אָם בְּעָה, לא עדים ולא החראה, בהדרוקן (יומא מו:), וישק אח בני ישראל. נמכוין לנדקס כמומות, שלש מימות נדונו שס, אס יש עדיס והתראה, נסייף, כמשפע אנשי עיר (20) דיוד. לשון נפוץ, וכן יוורס על נוסו גפרית (מיוב ית, מו), וכן פִי מִנֶּס מֶוֹבֶס בֶּבְשֶׁת (משלי מֿ, יו), שוורין בס דגן וקמניות:

(IS) מה עשה לך העם. כמס יקוריס קבלת שיקרוך עד שלה תביה עליסס העה וס:

(שב) כי ברע הוא. בדרך רע הם הולנין ממיד, ובנקיונות לפני המקום:

१९८५: (24) ואמר לחם. דבר המד, למי וסב לבד, וסס מסרו וסמפרקו וימנו לי: ואשלכהו באש. ולה ידעתי שילה סעגל סוס,

סדבר סום לגנות בפי כל סקמים עליסם: (אב) פרוע. מגולס, נמגלס שמנו וקלונו, כמו ופְּרַע מָׁמ רֹחֹשׁ סְחָשֶׁס (צמדצר ס, ימ): לשמצה בקמיהם. לסיות לסס

(32) מי לה׳ אלי. יבא אלי: בני לוי. מכאן שכל סשבע כשר (יומא שס):

الالان בוא מואלו ובמר אָרש אָר באָר שאָי אַר בּ ﴿ كِهُمُ لِم خُمُ لِيَاثُكِ لِيَالِهُ لِا يُعْرِمُ عُنَا لِي الْأَلِيُّ لِي الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ מַלְ-וָבְרָי נְשִׁיבִי מִשְּׁמַר ح ݣْݣِرْكْ، نْهْلْݣْݣْر شْنْمْ، ھْنىم ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد ئىلىد וַיְּאַמֶּר לָהַם כָּה־אָמָר יִהוָהֹ וַאֲמָר

כּהָלְהֵט אַלִפֿו אָיש: וּיִפְּל מִן־הַעָּם בַּיַּוֹם הַהוּא דַּמֹשֶׁה וּנָפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא ניְעְשָׁה בְּנֵי־בְוֹי פִדְבָר מֹשֶׁת וַעָּבַרוּ

וֹלִעַּׂע הַּבְּיכֶּם עַּיּוְם בַּבַבְּיבִי: לַיהוֹה בֶּי אֵישׁ בִּבְּנִי יִּבְאָחָיִי אֲבֶּיִי ניַאמֶר מֹשֶׁה מִלְאָנּ יֶדְבֶּם הַנּוֹם

ַּגְּדַלְהַ וְשַּׁמָּה אֲצֶּבֶּר אֶכֹּיוָה הַלָּם אַמָּם הַמָּאָנָם הַמָּאָר וּנְהִי מְמְּחֲבָׁת וּנְאָמֶר מִמֶּרִ אֶּבְ_ י

بتخد يبيره جهم هجتر بهد: אַנָּא חָמָא הָעָם הַזָּה הַמָּאַר נַיָּשְׁב מְשֶׁר אֶל־יָּהְוָה נַיֹּאַמָּר

: ثَاثِاثًا عُ هِذَا طُلْلَدُ فِي صُوفِٰلِكَ يُجَمَّدُ لَهُم كُم طُلْدَدُ خُمَّا مُوفَٰلِكً וְעַמָּה אָם־הָשָּׁא חַטָּאַהָ הַאָּם־

קטאַלי אָמָהָנוּ מִסִפְּרִי: ני ניאטר יְהוָה אֵל־מֹשֶׁה מֵי אֲשֶׁר נַאַמַר יִי לְמֹשֶׁה מַן דְּחָב קֵדְטִי

> אַבוּהַי וּגָבַר יָת חַבָּרִיה וָאָנָש דֹמָמָבׁוּעֹאַ וּלִמוּבוּ יִּדָּב WIL

עווא פֿטַלָטַא אַלָפָּגן װּדָּבָא: בני בוי בפהנמא

:اڅاټ ילְאֵיםְאָׁה עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵין וומא בול פורבנא בדם יי וֹאַמֹר משָה קריבוּ יָדִיכוֹן

נֵג מֹאָם אַכּפֿר עַל חוֹבֵיכוֹן: עוָבָא וַבָּא וּכְעוֹן אָסַל לְקְּדֶם משָה קעמָא אַפוּן הַבְּפוּן וֹנִינֹע בּׁינִמֹא גַּבַּעַרוֹנִי, וֹאָמָר

<u>י</u>בוֹב: בְבָא וַעֲבַרוּ לְחוֹן דַּחָלָן נְּהָבְעוּ חָב עַּמָּא חָבֵין חוֹבָא בְּבְעוּ חָב עַמָּא חָבֵין חוֹבָא

ילמן אם אַבלט לַטוָבּיטוָן

אָמִבונוע מִסַפַּבו:

ʻ.noddgiən companion, and every man his man his brother, and every man his throughout the camp, and slay every and go to and fro from gate to gate every man his sword upon his thigh, the LORD, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

thousand men. of the people that day about three to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

blessing this day.' may also destow upon you a and against his brother; that He every man hath been against his son yourselves to-day to the LORD, for And Moses said: 'Consecrate

atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the LORD, I won bns ; nis 1851 g s bonnis ovsh that Moses said unto the people: Ye And it came to pass on the morrow,

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

hast written.' Thee, out of Thy book which Thou sin—; and if not, blot me, I pray Yet now, if Thou wilt forgive their

him will I blot out of My book. Whosoever hath sinned against Me, And the LORD said unto Moses:

(פפסס פי"ב): אחיו. מאמו, וסיפן

(es) מלאו ידכם. אמס הסורגים אומס, נדצר זה מממנכו להיות כהנים למקוס: 🛚 בי איש. מכס ימלא ידו צצנו וצאמיו:

(92) אכפרה בעד המאחכם. אשים כופר וקנות ומתיתה לנגד תמאתכה, להצדיל ביניכם ובין התמא:

(13) אלחי זהב. אמס סוא שגרמת לסס, שסשפעת לסס וסב וכל מפלס, מס יעשו שלא יתעאו (יומא פו: ברכות לב.). משל

10): למלך, שסיס מחביל ומשקס חת בנו ומקשמו, ותולס לו כים בלוחרו ומעמידו בפתח בית וונות, מס יעשס סבן שלה יחעה (ברכות

המורה כולה, שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים: (28) ועחה אם השא המאחם. סרי מוג, ליני לומר לך מתני: ואם אין מהני. ווס מקכל קלר, וכן סרצס: - מספרך. מכל

ixòal はんざん וְשְּמְּח בֵלְהוּ נְחָה אָת־הְעָּׁם אָל יִּקְשׁוֹ אִינִיל בַּבּר יָה שַּמָּא

upon them. day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

יפְּקרָהָי עַבְּהָרָם הַמָּאַנָם: څڬ٤٠ ÷÷ אַמֶּב בַּבְּבְיני, לְבְּ בִינִּנִי מֹלְאָבָׁ. לְאָנִיבְא בַּמִּלְּיִלִים לְבִּ בִּאָּ

אַבְרְן: (ס) מַשְׁׁהְ אָטַרַעַבְּבֶּלְ אַשְּׁרַ מַשְּׁרָ בְּאָבְיהַ בְּאַנְלָא בַּהַבַּרַ ניּגָּלּ יְהְנָה אָת־הָעָם עַל אֲשֶׁר יִּמְהָא

کا۔

Aaron made. because they made the calf, which And the Lord smote the people,

المُنْ الله كُنْمُكُمْ لَاخْتَمَاحِ كَهُمِد خُنَالُمُكَ لِخُنْمُود خُمْنَمَد خِحُنُكَ هُنُوْنَكِ: הְאָבֶין אֲשֶׁר נְשִׁבְּעְהִי לְאַבְרָהָם דְּאַנִימִית לְאַבְרָהָם לְיִצְּחָל בוו מאובל מאובלים אב מאובלא אַעָר מַנָּה צַּהָּר צַהָּר וַהְעָּׁר וַהְעָּר מִבְּא צַּהְּיִ וַעַּעָּא אַהָּר וַהְעָּר אַנָּף וַ יַּצְּיָּר אַ <u>וּיְדַבֶּר יְהוְּה אֶל־מֹשֶׁה</u>

בהצרום לאַרְעָּא ומַבֶּיל יוַ מָם מִשָּׁה אָיוַיל סַק

saying: Unto thy seed will I give it— Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto out of the land of Egypt, unto the people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the LORD spoke unto Moses:

IIIXXX

32

لْلَهٰلِهُ، لَكِنْدُ لُكِنْدُوْر: אַנַרַ עַבְּנְגַּנְגִּי עַאָּמָנְגִּי لَمُحَلَقَد خُفَتُنَكَ مَخُلِاكًا لَيْلَمُقِد

וְטִשְׁאָ, וַפְּבוֹאָ, טִוֹאָ, וַ,כַוּסָאָ,: נְבְּיִבְיִם בְּיָּהְלָּאִי אֶּמְיָבְאָּ こなほんに

—ətisudə[the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee;

ētt: وَ عَنِي مَا اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللَّه בְּ כֹּי, לְאִ אֶּמְלְעִי בַּעַרְבָּוּ בִּי לְאִ אַסְבָּיִע הִבְיִנְיִוּ מִבּיִנְרַ אָבְאָבוֹ זְלֵי שַׁלְּד וּבִּלְהָ כְאִּבה הֹּבִּבֹא שַׁלְד וּבַבָּה אָבוּ

אַהָּגגוֹע בֿאַנְבֿעֹאַ:

thee in the way.' stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the

unto a land flowing with milk and

וּיִּמְׁמָּׁת עַמְּּׁם אָטַעַנַגַּבָּע עַבְּיָה יִמְמָת מַמָּא זָט פּעַיָּנְמָא בִימָּא

څلیا څځین

שמון זיניה עלוהי: עַנְּיִי וְנִינִאַבְּלְנִי נְלְאָבְמִינוּ אָנְמִּ בִירוּ נְאָטַאָּבּלְנִי נְלְאָ מָּנִי נִּבָּר

man did put on him his ornaments. evil tidings, they mourned; and no And when the people heard these

מעט מן סעון הזה עם שאר העונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קלת מפרעון עון העגל: ולא אני: - וביום פקדי וגדי. ממס שמעמי אליך מלכלומס ימד, וממיד ממיד כשאפקוד עליסס עונומיסס, ופקדמי עליסס (+ε) אל אשר דברתי לך. יש כאן לך אלל דבור במקוס אליך, וכן לדבר לו על אדוניסו (מלכיס־א ב, יע): הנה מלאבי.

(פנ) ויגוף ה' את העם. מימס נידי שמיס, לעדיס גלה סמרהס:

- בשעת רלון לך עלס: אחה והעם. כאן לא אתר ועתך: (ו) אך עאה מוה. ארן ישראל גבוס מכל סארצומ, לכך נאמר עלה. דבר אחר, כלפי שאמר לו בשעת הכעם לך רד, אמר לו
- (2) וגרשחי אח הכנעני וגר. ששה אומות הן, והגרגשי עמד ופנה מפניהם מאליו:
- בי עם קשה עורף אחה. וכששכינמי בקרבכס ואמס ממריס בי, מרבס אני עליכס ועס: אבלך. לשון כליון: (5) אל ארץ זבת חלב ודבש. לני לומר לך לסעלוסס: בי לא אעלה בקרבך. לכן לני לומר לך ועלספי לפניך מללך:
- đđ.): (+) הדבר הרע. שלין השכינה שורה ומהלכת עמה: איש עדיו. כתרים שניתנו להם בתורב כשלמרו נעשה ונשמת (שבת

- אַמֶּמֶע_לַב: מְּבְוֹשׁ מִמְלֵיה וֹמִבְּמֹר מָנִי ללובל וכליתיף ועמה הובר ظهد هذاه كتاب كتقرّب هف تانع تحوذه هدان، ניאמר יהוה אַל־משָה
- מַנַר חוֹרֶב: ⁹ เมีย์เล็่วุ่ง ธันได้เล็่ว ลิยาลัโก้อาโลลัก ธัน เล้าลั่ว เบา ยัยป
- غَيَرَ drَٰثِ عِنْ اللَّهِ اللَّهُ عِنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّه וְבְיִבְ בָּבְ בְּלְבַבַּׁתְ וְבַוְבִי וֹגֵאָ אָבְ בּנִים אִנְלְפַּׂנֹא וְבִוֹנִ כָּבְ בַּטִבֹּת בַוּמְּבַוֹּלָב וְצַבְּבֹּ אַבַּבְ מִנְמֹּב מִהָּבוֹע וֹלִבוּ כִיִּב מִהָּכַּוֹ ¬ לַנו מִחַנּץ לַמַּחַנָּה תַרְחַל מִן קְמַשְׁרִיְהָא ימשֶׁר יַּקַּר אָת־הָאָהֶל וָנֶמָּר־
- ער־בּאָוֹ הָאָהֶלָה: פַּנַת אַבַּלְוּ וְהִבִּיטוּ אַבַּרָי מֹשֶׁה י ללומו בל_הְעָם וָנְצִּבְוּ אָנִה. • גַּבְּים בְּיִבְּיּ בְּיִבְיּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְיִים בְּיִבְיוּ וְהַיְּה בְצֵאָת מִמֶּרְ אֵלְ-הַאֲבֵל וְהָנֵי כַּר נְפֵּיק מֹשֶּׁה לְמַשְּׁבָּנָא
- نيچر גם קאָנ: מַמַּנְר בְּמַלְן וְמְמָר פָּנַיַר הָאָבַר

שפון זונף מוף ולבי בובתי מא מבולב ואַמוּגולב ולמן אַלּג וֹהְבֹאֹכ, אַשוּוּ מֹם לַהָּוּ לַבַב נאַמר זן לִמֹשֶׁה אֵימָר לְבָנֵי

לַמַּמְבֹּן בִּית אִילְפָּנֹא בַמִבַּרָא אַנְלַפּׁן מִן בַּבְים נֵּלָ לָפָּנִל ひけれる ומשה נסיב はふされ کای

זינְהוֹן מִשוּרֶא דְּחוֹרֶב:

ימסתבלין ※口に にっ は珍に לומון כַּל מַמָּא וּמִטַמַּטַבוּוּ

ڂؚڟۿۮٮڟ؉؞

בהקער משכנא ימהמלל עם לְבוֹנִע הַמִּוּבָא בַּהַּנָּלָא וֹלַאָּנִם ְּוְהְיָה בְּבָא מֹשֶׁהֹ הְאַהֶּלְה יֵבְר וְהָנֵי בַּר עָלֵיל מֹשֶׁה לְמַשְּבָּנָא

> know what to do unto thee.' ornaments from thee, that I may therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one are a stiffnecked people; if I go up 'Say unto the children of Israel: Ye And the LORD said unto Moses:

mount Horeb onward. themselves of their ornaments from And the children of Israel stripped

9

- tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And it afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent
- the Tent. after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses
- spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses
- שבלבי לששות לך: ועחה. פולענום זו מלקו מיד, שמולידו עדיכס מעליכס: - ואדעה מה אעשה לך. בפקודם שלר סעון, אני יודע מס שהוא שיעור זעמי, שנאמר הַבִּי בְמְעַעַ כֶּנַע עַד יַעַבְר זְעַס (ישעיה כו, כ), ואבלה אחבה, לפיכך מוצ לכס שאשלה מלאך: (E) רגע אחד אעלה בקרבך וכליחיך. אם אעלה בקרבך ואמס ממריס בי בקשיות ערפכס, אועוס עליכס רגע אחד,
- (6) את עדים מהר חורב. לת קְעֶּדִי שַׁסִיס נִידַּס מסר מורנ:
- לסס סרי סוא באסלו של משס: אל אהל גוועד. כמו יולא. דבר אחר והיה כל מבקש ה', אפילו מלאכי השרח כשהיו שואלים מקום שכינה, חבריהם אומרים וסים קורם לו אסל מועד, סוא בים ועד למבקשי מורס: כל מבקש הי. מכאן למבקש פני וקן, כמקבל פני שכינם: יצא למלמיד: הרחק. מלפיס ממה, כענין שנממר מַןּ ְבְמוֹתְ יִהְיָם בֵּינֵיבֶם וּבֵּינֵו כְּמַלְפַיִם מַּמֶּה בַּמִּדְּה (יהושע ג, ד): וקרא לו. (ד) ומשה. מפומו עון וסלפס: יקה את האהל. לשון סווס סום, לוקם פסלו ונועסו ממון לממנס, פמר, מנודס לרצ מנודס
- שנמכפס מסס: והביטו אחרי משה. לשנמ, אשלי ילוד אשס שכך מונעת שסשכיים מכנם אמריו לפתח אסלו: (8) והיה. לשון סווס: 🗆 כצאה משה מן המחנה. ללכת אל סאסל: יקומו כל העם. עומדיס מפניו, ואין יושבין עד
- (9) ודבר עם משה. כמו ומַדְּבֵּר עם משה. מרגומו ומָקְמַנֵּל עם משה, שהוח כבוד השכינה, כמו וַיִּשְׁמַע חֶשׁ הַקּוֹל מִדְּבַּר

שׁבְּיִי (במדבר ז, פט), ואינו קורא מְדבר אליו, כשקוא קורא מִדבר פתרונו הקול מדבר בינו לבין עלמו, וההדיוט שומע מאליו, וכשהוא קורא מְדבר, משמע שהמלך מדבר עם ההדיוט:

- (10) והשתחוו. לשכיים:
- שישוב אל סממנה, אמר לו אני בכעם ואמה בכעם, אם כן מי יקרבס: (בו) ראה אחה אומר אלי. כאה, מן עיניך ולבך על דבריך, אתה אנותר אלי וגו' ואתה לא הודעתני וגו', ואשר אמרת לי הגה אַנֹרְ עֹלְחַ מַלְּאַךְ (שמות כג, כ), אין זו הודעה, שאין אני מפן בה: ראחה אמרת ידעתיך ⊏שם. הכרתיך משאר בני
- אדם בשם משיבות, שהרי אתרת לי הגה אַלָּלִיךְ בְּשַב הָשְׁנֵן וּגוּ' וּגִם בְּדַ יַּמְׁמִינִי לְשׁׁנְּלָם (שם ימי, ש):

 (E1) ישחח. אם אמת שמנאתי מן בשיניך, הידישני נא אם דרכיך, מה שבר אתה למוץ למוצאי מן בשיניך: יאדשך 'למשן אמצא חן בשיניך. ואדש בי מהת מגמוליך, מה היא מניאת מן שמנאתי בשיניך, ופתרון למשן אמנא מן, למשן אכיר כמה שכר מניאת החרבי שנה הגוי הזה. שלא מאמר ואשה אימן בשיניך, ופת אה כי שמך הגוי הזה. שלא מאמר ואשה אימן לגוי גדול, ואת אלה מעוד, כאה כי עמך הס מקדם, ולם משלום השכר שלי בעם הוה מודישני. ורבותינו דרשוה במשכת ברות (1.), ואני ליישב המקראים על אופניהם ועל מדרם באתי:

נְהַשְּׁטַּהַוּ אָישׁ פָּתַּה אָהֶלְיּ: مَقِد هِرَب بَهُبَر زِهِم جِد بَهُمَ إَلَيْهُمَا جُحُــ بَيْمُمَ هُمَــ مَوْسِ يَامُزُلُ

מְּמָוֹבְ בַּאָבֵל: (פּ) ובואה בובון ההב לא ומוש במטי וְשֶׁבְ אָבְבַעַּמְּעַדְיָּנִי יִמְאָבִין מִם עַבְּבִייִה וְמָאִיב לְמָאָבִיקֹאַ ٠٠ فَرُبُو وَكُمْ اللَّهُ لَا يَكُولُو الْمُعْرِدِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ لْلَـــــُوْلَـــ نُكِلِّكُ هُمْ كِيشَكِ فَقَرْتَ هُمْ ۖ فَمُمَّرِّهِ نُدُّ مُنَا مَشَكَ مَشَرَهِم مُتَ

בְּעֵינְהָ: וֹבֹמֹטַוֹבַ בַמָּם וֹנִם_מָּגָאטַ בַוֹן אַשֶּׁר הִשְּׁלַח עִמָּי וְאַמָּה אָטַּרְהָּ ַבַּיָּע נְאַפַּע לָאָ עִוָּדַהְּשָּׁנִּי אָת _{שליש}, אַהְּה אַנֵּוֹר אֵכִּי הַעַּל אָת־הָעָּם וַיּאַמֶר מֹשֶׁה צֶּל־יְהוָה דְצָּה

בְּי עַמְּךְ הַגָּּוִי הַגָּּה: كِثِمَا هُمُعُهِ تِنَا خُمْرُنَكِ بِلَهُكِ ^ε הודעני נא אָת־דְּרֶבֶּה וָאַדֶעַלִּיּ إَسْمُم אִם נָא מְצָּאָנִי הַוֹ בְּשֶׁינִיף

דַלְבְּים אַלְ-שַּׁהַּלְתִּ מִנֶּבִי: ٥٠ ڗۥٛڮڎٮ ۼڬؙؚۮڔۼڡۦۼٚۮٳۦڟڗ۫ڂؚڗۼٙڎڔ

立落立点に:(国) لْمَفَٰكِ مَخِدٍ لِنَمُٰتِ كَيْهُدُ مَدِ فَرْرَ בַבְבְהָהָ עַבְּיִבְיהַ لنظذيري ש עון בְּעִינִיף אָנֵי וְעַּמָּף הַלּוֹא ובַמָּרו וְנְרַע אַפֿוֹא כָּי־מְצָּאָתִי

> בְּעַרַע מַשְּׁכְּנֵיה: וֹשׁוֹמִון כַּבְ הַמַּא וֹסִינִבון יַּבַּב בּהְּנִיֹא לַאִּים בִּהְיַרָּע מַהְּבָּנֹא וְחַוֹן כָּלְ עַמָּא וָת עַמּוּדָא

> מולולא לא מדו טון טַּאַכֿוֹא: ימהממניה והושע בר נון ממכק פמא בומפוק יולנא

> نَعَلَ عَمُحَنَافَع لَـ تَتَمَرًا كَلَـٰقُر:: ממו נֹאַטַ אַמָּבַטַ בַּבּיטַבַ בַּמָיָם וֹאַטֹּ לֹא אוָבֹמֹטֹוֹי וֹט בַּטֹמָלַם אַמָר לִי אַפִּיק יָת עַּמָא הָדֵין נאַמר משה קדם יי חוי דאַה

> שבו משב משב שבון: בּאַמִּכּט בטמון פֿבמב ולבו מולנ נאנה נטמנ לנוע שובלנו להן נט אונט וכהן אם כהן אהכטוע בשמון

> נאַמַר שָׁכִינִתִּי מִהָּדְּ נאָנִיהַ לָּדְּ:

אַהַבּטִית בַטַמִין בַבְּבָּי עַסְקנָנָא מָכָא: מְּכֹּנִינִשׁ בְּעִבְּלְכֹּא בִּנִנָּא לָא ڴڶڗٮڹ $\dot{\mathbf{x}}$

אַפֿג אַבֿגא: ילְעַּמָּף מְשִׁינַי מִכָּל עַמָּאַ דְעַלַ אמּנֹא וֹיטַאַבְּבוֹן כַנָּא פַּנוּאָן כִי iadu üdx tadu acidu

> worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and Pillar of cloud stand at the door of And when all the people saw the

OI

man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Mun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the Lord spoke unto Moses

found grace in My sight. thee by name, and thou hast also with me. Yet Thou hast said: I know me know whom Thou wilt send this people; and Thou hast not let See, Thou sayest unto me: Bring up And Moses said unto the LORD:

this nation is Thy people.' grace in Thy sight; and consider that Thee, to the end that I may find now Thy ways, that I may know found grace in Thy sight, show me Now therefore, I pray Thee, if I have

with thee, and I will give thee rest.' And He said: 'My presence shall go

not up hence. presence go not with me, carry us And he said unto Him: 'If Thy

the face of the earth? from all the people that are upon distinguished, I and Thy people, Thou goest with us, so that we are I and Thy people? is it not in that that I have found grace in Thy sight, For wherein now shall it be known

(14) ויאמר פני ילכו. כמרגומו, לא משלח עוד מלמך, מני בעלמי מלך, כמו ופָנֶיךְ הֹלְבִיס בַּקְרֶב (שמומל־ב יו, יא):

(פו) ויאמר אליו. בוו אני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו מוס:

a' L): . אומום עובדי אליליס: ונפלינו אני ועמך. ונסיס מובדלים בדבר סוס מכל סעס, כמון הְפְּלָס ס'בֵּין מָקְנֵס יִשְׁבֶבׁלוּגוי (שמום (16) ובמה יודע אפוא. יודע מלילם סקן, סלל בלכמך עמנו, ועוד דבר למר לני צולל ממך, צלל מצרה צכינמך עוד על

בַמֶּם: בּוֹבְמִּגֹאַטִּ עוֹן בַּמִּנִּנִּ נִאָּבְמַבְּ ددس تَوَجُد تَهِدُ هِفِي وَجُدُلُ هُمِينَ مِينًا لِمُعَالِمُ هُمُ ניאַמָּר יְהְנְׁתְ אֶּלְ־מִשְּׁה גַּם אָתְ־ נִאָּמַר יִיָּ לְמִשְּׁה אָר יָה פּּהָנָמָא

אי ניאמר הראָני גא אָת־פְבַרֶּדֶר:

וֹבְיַבְיֹם: אָנַבַאָּמֶבְ אָבַבִּים: לְפָּנְיִרְ וְחַנָּתִי אָת־אָאָר אָחֹן ⁶¹ עַל־פְּנֶיף וְקְבָאָתִי בְשָׁם יְהֹוָה וַ בְּאַמֶּׁר אַֹּלָּוֹ אַהַּבֹּיר כַּלַ מוּבֹי

حْد كِهِ_نَكِهْدُر كَعُنُهُ وَاللَّهُ وَاللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّه °° נְּאָמֶׁר לָאָ טִוּכֹל לָבְאָׁטַ אָטַ פַּׂדְּיִׁ

لْنَمْخُكُ مَحِ_لَمُنكِ: יַ וּיַאִמֶּר יְהוָֹה הַנָּה מָקִּים אָתַּי

: الْمُكْتُّمُ لِمُثَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُ בְּנְקְרָתְ תַּאַנְר וְשְׁכְּתָי כְפָּׁי עָלֶיוְךְ בְּמִיְנְרָת שִּנְרָא וֹאַנִּין בְּמִיִּמְרָי יי וֹנְיִנְעְ בַּמְּבָּנְר בְּבִּנְיְ, וְמֻּמְּטֵּיִף וֹנִינִי בְּמִּגְבַּר יְקָרִי נְאָמִּיִּינְּדְּ

> וֹבַלִּיקָרְ בְּשִׁים: אָבׁוּ אַמְּכּטִׁטֹּא בּטִׁמִּוּ לֵּבִׁמִּ

נּאַמַר אַטְוּנִי כְּעָּן נִע נְשַׁבְּיַבִּי

מן דַאָּרַחַים: נּאַטוּן לַמֹּן בַּאַטוּן נִאָּבַטִּים מַּל xál láði, tháx i, ðiðl וֹאַמֹּר אַנֹא אַמֹבֿר כַּלְ מוּבֹו מַּלְ

נְנִעַב<u>ּ</u>נִים: הַכׁנִּלְעִׁי אַבוּי לָא נִחְזִינָנִי אָּנָהָא וֹאַמֹּב לָא טֹכוָל לָמִטִוֹי, וֹט אַפּֿי

נְינִינְמַנַּע מַלְ מִּנָּבְאִי נאַמר יִי הַא אָתר מְתוּפּן בֶּרְמִי

הְלְנִי מִר דְּאָמְבָּר:

My sight, and I know thee by name.' spoken, for thou hast found grace in will do this thing also that thou hast I's seeM ornu biss and Jeth And

Δī

Thy glory.' And he said: 'Show me, I pray Thee,

mercy.' show mercy on whom I will show whom I will be gracious, and will before thee; and I will be gracious to proclaim the name of the LORD goodness pass before thee, and will And He said: 'I will make all My

and live. My face, for man shall not see Me And He said: 'Thou canst not see

stand upon the rock. is a place by Me, and thou shalt And the LORD said: 'Behold, there

passed by. thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover glory passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My

- שְׁלְשַׁ נופּלְ וגלוי עיניס, כגון וְמַלַי דְּבָּר יְגָנְבָּ (מֿיוב ד, ב), שומעין על ידי שליח: (קו) גם אח הדבר הזה. עלה מערס עכינמי עוד על עוצדי הליליס העעס, וחין דבריו על צלעס סרעע על ידי ערייה עכינס,
- (18) ויאמר הראני גא אח כבודך. כמס משס שסיס עם כלון ודבריו מקובליס, וסופיף לשמול לסכמוםו מכמים כבודו:
- סבמימו שלינן מוזכום כיקס (שם): שם שאחפרן לרחם. עד כאן לא הצמיחו אלא עמיס אעיה ועמיס לא אעיה, אצל צשעת מעשה אמר לו הגה אָנֹכִי בֹּרֵת דְּרִים, שיוכירו לפני רמוס ומנון, יסיו נענין, כי רממי לא בֶלִיס: וחנותי את אשר אחון. אומן פעמיס שארלס למון: ורחמתי. וכום אבום. וכסדר וה שאמה כואה אומי מעומף וקורא י"ג מדום (ראש השנה יו:), הוי מלמד את ישראל לעשום כן, ועל ידי כל מדם עובי לפניך על סלור, ואמס לפון במערס: וקראחי בשם ה' לפניך. ללמדך קדר בקשם החמיס, אף אס מכלס . מפלס, שכשנגרכת לבקש רחמים על ישראל, הוכרת לי וכות אבות, כסבור אתה שאם חמה וכות אבות אין עוד מקוה, אני אעביר (19) ויאמר אני אעביר וגוי. סגיעס שעס שחראס בכנודי מס שארשס אותך לראות, לפי שאני רולס ולריך ללמדך סדר
- (OS) ויאמר לא חובל הור. אף כשאעפיר כל עופי על פניך, איני נומן לך רשום לראום אם פני:
- מולס ואין עולמו מקומו: שמראס, זו פשומו. ומדרשו, על מקוס שהשכינה שם מדבר, ואומר המקום אתי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של (12) הגה מקום אחי. בסר אשר אני מדבר עמך המיד, יש מקוס מוכן לי לגרכך שאממינך שם שלא מווק, ומשם הראה מה
- בכף ממש: שנמנס רשום לממבלים למבל (מ"כ פ' ויקרא), ומרגומו וְאָבֵין בְּמֵימְרִי, כנוי הוא לדרך כבוד של מעלה, שאינו לריך למוכך עליו נַמַל (מעליל, יו), פֻֿנִי קַרְפִּי וְשֶׁמִימִי מֶיִס (ישעיס לו, כס), גורס אמת לסס: נקרת הצור. כריית סנור: - ושכותי כפי. מכאן (בב) בעבור כבודי. כשאעצור לפניך: - בנקרת הצור. כמו הַעִּינִי הָשִׁנְשִׁיס הָהַה הָנַהַל (צמדבר מו, יד), יַּקְרוּהַ עֹרֶבֵי

थ्रा⊏⊓) (ספק פרשה סחומה בכתר ארם !תַּחָזֹוֹן: לָאִ וֹבְאִנּ: (פּ) נִע رَتُورِن, אֶטַ כַּפָּׁ, וֹנֵאֵנִי אֶטַ וֹאָהֹבֵּ, זִט צִּבָנִי וֹלֵנִ, וֹטִטִוֹּ,

shall not be seen.' thou shalt see My back; but My face And I will take away My hand, and

בוֹנאַמְנִם אַמֶּנ מִּבַּנִנִים: בּבְּבְיִם אֵּמֶּב בֹינִי מַלְ-בַלְּנִים עַלְ לִיִםיָּאַ פַּבְּמָאָי בְּתַבּּרִמָּאִי مَكِ لَاذِ لِيلًا مِنْ לְנֵ שְׁנֵי לְנִיתְ אַבְנִים בְּרָאִמְנִים לְנִים אַבְנִיִּא בְּקַרְמָאֵי וְאָבְתִּיִּ וַיְּאִמֶּר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה פְּסְלַ

אָבר על לוחיָא יָה פַּהְנָטִיָּא דַּהָווֹ رَهُمَد بَرْ خُرِشِد فَوْحِ خُكَ فَدِياً

break. the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the LORD said unto Moses:

רָאַמּ הַהָר:

וֹטטֹמּטֹב פֿבֹמִי שַמָּן מַּלְ בִיִּהָ זמון לַגַּפַּרָא וֹטַסַּל let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither thee, neither let any man be seen And no man shall come up with :Junom

there to Me on the top of the

ornu gnirrom ədə ni qu əmoə

mount Sinai, and present thyself

And be ready by the morning, and

that mount.

 $\Lambda IXXX$

٤٦

<u> Г</u>_Г_Г_Г_К נְעַבְּלֵבְ אָּלְ-יִרְאָנ אֶלְ-מִוּלְ עַבְּרָ הַנְבָּג לֵא יִרְמִוּ לְשֶׁבֵּילְ מִּיּרָא אַלַ_יִנָּא פֿכֿלַ_עַעַוֹי נַּם_עַגַּאָן לָא יַשַּטַוּ, פֿכַלָ מוּנָא אַן מֹּנָא

لْهُبِمِ لِهِ يَمْكُبُ مَفِكَ لَرْتِ هُبِمَ يَعْتُمُ كُمْ نَقَطَ مَقَكَ لَهَكَ عُرْمَ

his hand two tables of stone. had commanded him, and took in up unto mount Sinai, as the LокD up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone

ڮٚڎؗڐ۩؞ יְהְוָה אֹתְוֹ נִיקַח בְּיָדוֹ שְׁנֵי כְחָת נינעל אָל־הַר סִינִי כַּאַשֶּׁר צַנְּה בַּצִּפְרָא וּסְלֵיק לְשׁוּרָא דְּסִינִי בְּרַאִמְנִים נַיַּמְבֶם נִמְּנִי בַבְּצֵר בַּבַּרְ בַּקַרְמָגֵּי الفروح

בידיה הבין ליהי אַבְנַיַּא: בְּמָא בְּפַמִּיד יִיְ יְמִיה וּנְסִיב لقظتره אָבֹנִים ופַסַל הָרֵין לוּהֵי **☆**□[:%

ממוע שַמּוֹ ולַבָּא בֹמִּמֹא בַּוֹנִי:

говъ. and proclaimed the name of the cloud, and stood with him there, And the LORD descended in the

מַם וּיקְרָא בְשָם יְהַנֶּה: י וֹנֹנוֹ בּמֹלָן וּנִינוֹאָב מֹמֹן וֹאִטֹּלָּן וֹוֹ בֹמֹלָוֹא וֹאִטֹּמֹעַר

אחורי. סרמסו קשר של מפילין: (33) והסרוחי אח כפי. וַשַּׁעְדֵי יַמ דְּבְּרַמ יֶמֶרִי, כשמממלק סנסגמ כנידי מכנגד פּניך, ללכמ משס ולסלן: וראיח אח

- משס, ארוסמו של הקב"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך: שמם קרעם אומס, אמס קנם לס נייר אמר ואני אכמוב לס בכחב ידי, כן סמלך זס סקב"ם, סשפחום אלו ערב רב, וסשושבין זס שלא סיס סקלקול אלא מן סשפחות, ומרלס לס, אמר לו שושבינס, כמוב לס כמובס אחרת שנקרעס סראשונס, אמר לו סמלך, ילא עליס שם רע, עמד שושבינה וקרע כמובמה, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה אשתך, בדק המלך ומלא . אמה שברם הראשונים, אמה פסל לך אמרוח, משל למלך שהלך למדינם הים והניח ארוסמו עם השפחום, ממוך קלקול השפחות (1) פסל לך. סראסו מחלב קופירינון מחוך אסלו, ואמר לו ספקולח יסים שלך, ומשס נחעשר משס סרבה: פסל לך.
- (s) terf. anal:
- (a) ויקרא בשם ה׳. ממרגמין וּקְרָמֹ בִּשְׁמַל דִם׳: (3) ואיש לא יעלה עמך. סכאשונות על ידי שסיו בתשואות וקולות וקסלות, שלעס בקן עין רעס, אין לך יפס מן סלניעות:

אָבֶרְ אַפַּיִם וְרַבַהָטֶר נָאָמֶת: יְהְנָה ו יְהְנָה אָל רַהָּוּם וְהַנָּוּן וּנְעָבׁר יְהְנָה וּ עַל־פְּנְיוֹ נִיּקְרָאֹ

הְבָהְוֹם וֹתַּק_וַבְּהָּוֹם: לנום נמגבלו לנום מגב יְנְמֶּה פַּקָרוּ עֲּנְוֹ אָבְוֹת עַלְ־ חָיְבִין לְאִ מְזַבֵּי עַסְעַר חוֹבֵי ענן נפשע וחשאָה ונקה לא לרסירין לאירימיה ולרלא ל בייקי) שַׁמֶבׁע לְאֵּלְפְּים נִמָּא לְהַּוֹּגוֹ וֹלְמִבִיִּג וּלְטִוּבִּגוֹ פַּלְטִ נְאֵּר (בספרי הימן נֹצֶר בנו״ן נְמֶיר מִיבוּ לְאַלְפֵּי דָרִין שְׁבֵּיק

ג וַיְשָׁהַר מֹשֶּׁה וַיִּפְּּר צַּרְצְּרְ וְאִיחִי מִשֶּׁה וּכְרַע עַל צַּרְעָּא.

نزلاخ كالد: בוא וֹסַבְטַשׁ בַתּוְלָנוּ וּלַטַמָּאָשָׁנוּ ھٰں_ظھٰں_ھِثاء o בַּמִּינְיִבְ אַבְּנִי בַבְּבַּ אָבְנִי בַבְּבַּ וּגָאַמֶּב אָם_נֹאַ מַבָּאַנוּ. ΪĮ

עשֶׁר עמֶּך: יְהוָה בֶּי־נוֹהָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי אַמָּב אַטְּע לַלַבְנָ אָעַ־מָגַמֹּעַ יּבְכְל־הַגּוֹיָם וְרְאָה בְל־הַעָּמַם אָאָה לאַ ַנֹבוֹבאוּ בַבַּלַ בַּעָאַבּוֹ _{ממי} גָגֶּר בְּלְ־עַמְּוִּּ⁺ אָעֶעֶהַ וִפְּלְאָׁת ניאמר הנה אַנכִי בֹרֵת בָּרִיתֹ

> למעבר טָבָון וּקשׁוֹם: נְהַנְּגְא מָרְהֵיק רְנָּזִּ וּמָסְגֵּי יקרא יי יי אָלְהָא רַחְטְנָּגִּ נאַמְבָּר וְיִ שְׁכִינְתִיה עַל אַפּוְהִי

> מֹבוֹנוֹ מֹלְ בַּנוֹ שַׁלְיִנֹאֵי וֹמֹלְ אַבְּקְרָן עַל בְּנִין וְעַלְ בְּנֵי בְנִין

לְעוִבֿוֹא וֹלְעוֹמֹאַנֹא וֹעַעֹעֹלוֹנוֹא: בׁבְםְּלֵב בִּלְ בַּבְּלֶב בַּתְּן וֹאַמֹּב אָם כֹּהַן אַהָּכֹּטִינִע

בֿטַיל הוא הַאָּנָא עָבִיד עַּמָּך: בּנגענו זמ מובּבא בּנג אַבנ הממלא ווטוו כב המא באט אַטַבּוֹנְאַנְ בַּבֹלְ אַבְּמֹא נְבַבֹלְ כל עמה אַעַביר פָּרִישָׁן דְּלָא וֹאַמָּר הַא אָנֹא מָּר לַנִּם לַבַּם

> abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the Lord, merciful and him, and proclaimed: 'The Lояр, And the LORD passed by before

the fourth generation.' children, unto the third and unto children, and upon the children's the iniquity of the fathers upon the by no means clear the guilty; visiting transgression and sin; and that will generation, forgiving iniquity and keeping mercy unto the thousandth

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

8

and take us for Thine inheritance.' nis ruo bas qriupini ruo nobrseq us; for it is a stiffnecked people; and Lord, I pray Thee, go in the midst of grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

with thee, that it is tremendous. the Lord that I am about to do which thou art shall see the work of nation; and all the people among wrought in all the earth, nor in any do marvels, such as have not been covenant; before all thy people I will And He said: 'Behold, I make a

לשלם שכר מוב למושי רלונו: אפים. מסריך ספו, וסינו ממסר ליפרע, שמס יעשס משובס: וורב חסד. לגריכיס מסד, שסין לסס זכיומ כל כך: ואמח. שרך מלא לומר, בּגלי בְּגָים שַׁוַבְּפָּגִי (מהליס כב, ב), ומֿין לומר למדם הדין למה עובמני, כך מלאםי במכילםא (שירה פ"ג): ארך (a) יה יה. מדם רממים סים, למם קודם שימעל, ולמם למכר שימעל וישוב (רלש סשנס יו:): אל. לף זו מדם רממים, וכן

לממש מאוח, שבמדה טובה הוא אומר נולר חקד לאלפים: בידיסס, שכבר פירש במקרא אחר לשונאי: - ועל רבעים. דור רביעי, נמלאם מדס טובס מרובס על מדח פורענות אחת דרשו (יומא פו.), מנקס הוא לשבים ולא ינקס לשאינן שבים: - פוקד עון אבוח על בנים. כשאוחזים מעשה אנומיהם עושה להכעים: - ונקה לא ינקה. לפי פשומו משמע, שהינו מווחר על העון לגמרי, אלה נפרע ממנו מעט מעט. ורצוחינו (ד) נוצר חסד. שהאדם עושה לפניו: - לאלפים. לשני הלפים דורות. עונות, הלו הזדונות. פשעים, הלו המרדים שהדם

(8) וימהר משה. כשכלס משס שכינס עוברם ושמע קול סקרילס, מיד וישמחו:

בקשת ונפלינו לני ועמך, שלל תשרם שכינתך על הלומות עובדי ללילים: שלכלך בדרך, אם השלמ לעונינו וגוי. יש כי במקום אם: - ונחלחנו. וממננו לך לנמלה (מ"א שממן לנו נמלה) מיומדמ, זו היא (9) ילך גא ה׳ בקרבנו. כמו שהצמחמנו, מאחר שאחה נושא עון, ואם עם קשה עורף הוא וימרו בך, ואמרם על ואם פן

491

ن\$ جرد ليختمَر ليني ليغدن הַנְיִם בְּנְנְיִ גְרֵהְ מִפְּנִיף אָתְר דֵין הְאָנָא מְחָבִיף מוֹ אֲנְמִי مُرْد خُلِّ هُن هُمُد هُرَدُ، طُمُنْكَ مَد خُكَ بُن يَعْدُهُ مُوَظِّلًا يَرْمُهُ

וּפַּׁבוֹאָג וֹבוּסָאָן:

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

לא מֹלְגִים פּּוֹן וֹבִינִים לַמִּוֹלֵהְ צִּלְמֹא וֹבִוּ לְטַלֵּלְאִ בּּוֹנִנֵּי 计举定外 深深口 تَهُمُد ذِلِهِ هَا يَحْدُرِهِ خَدِيرٍ مُضْمَد ذِكَ يَخْمُمُ يَثَادُ كَأَتُ

هَيْن جُزْت، حَمَلُمْ عُلَمْ هُمْنُ مُجْرِدٍ مُجَكِ

they be for a snare in the midst of the land whither thou goest, lest a covenant with the inhabitants of Take heed to thyself, lest thou make

نخديدا: מגבטם שַׁמּבּנוּן וֹאָטַ־אָמֶנוּוּ בּׁג אָטַבְמִוֹּבְּעַטְׁם שִׁשְּׁאָנוֹ וֹאָטַב אָבוּג זִט אָגִינְבוּגַוּן שַּׁטַּבְּגוּן

أثن كَمَّنُكِ لِللَّهُ فَيَخْذِيا لِنُكِ

די בּּג לְאִ עַמְּשַׁעַוֹנִי לְאָּלְ אַעַוֹר בֹּג אָבִג לְאִ עַסִּיּנָג לְמִּמִּנִע מִמְתַּנֹּאִ

יְהְנְתְ קְּנָא שְׁמְנִי אֵלְ קַנָּא הְוּאֵ: אֵרִי יִיִּ קַנָּא שְׁמֵיה אֵל קּנָּא הוא:

CITTIL: לְאַלְנִייִיִם וֹפְׁנֵא לְוְּ וֹאַכֹּלְטֹּ לְמָהְוֹטִׁינִוֹ וֹפֹרוֹו לְנִ וֹנִיכוּלְ لْنُدُور هَلَالًا هُكِلَابِكِط لَأَخُلِو زُرْهُمِرا خُوَدِ هُمُرْنُورُا زِيدَخُلُورًا ھٰل ضخرب خدرب خربہے بنگر نجر کر تدرقہ بنزند کرن جرئید ہدھہ

جُرَفِر مَتَدر مُكِيديدُا لِبَائِر مُن _

ולשטט מפוטנו לבלגי וונני

נע כּנִיךְ בָּתַר מְצָּנִתְירוּ: ללטבון לסר מענקהון וימען וטפב מבוטבון לבוד ווממון

בּטַבְּן בַּמִּשַּׁבֹא לַאִ עַהַּבִּיגַ

ПĘХ

name is Jealous, is a jealous God; other god; for the LORD, whose For thou shalt bow down to no

ye shall cut down their Asherim.

and dash in pieces their pillars, and

But ye shall break down their altars,

sacrifice; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they go lest thou make a covenant with the

thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make unto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

ح الخُرِيْدِ مَوَدُك لِي لَمُشَيِّد خُك:

למוּצֶר חַבֶּשׁ הַאָּבָיב בָּי בְּחַבָּשׁ יִנְיִם תֹאַכָל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוּיהָדִּ אָת־חַג הַמַּצּיִת הִשְּׁמִר שָׁבְעַּת

בּאַבוֹב נֹגֹאַטַ מִמָּגַבוֹנם:

בּגָּיף צַּחַבִי צֶלֹהִיהֶן:

لَـ كُلُّادُرُكُمْ ثُوَّكُنُمُ مُنْمُدُّانِكِ: ĿŸĊſĊŊ מְבְעָא יוֹמִין מֵיכוֹל פַּמִירָא

> gods. Thou shalt make thee no molten

81

thou camest out from Egypt. month Abib, for in the month Abib thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

שכיומי עליקס: (10) בורח בריח. על ואמ: אעשה ופלאוח. לצון ונפליי, שמסיו מוצדליס צוו מכל האומות עוצדי אלילים, שלא משרה

(11) אה האמורי וגוי. ו' מומות יש כמן, כי הגרגשי עמד ופנה מפניהם:

(13) אשריו. סול לילן שעובדים לומו:

(▶1) קנא שמו. מקנם לספרע ופינו מוומר. וזסו כל לשון קנפס, פומו בנלמונו ופורע מעוזביו:

לבניך (עבודה זרה ת.): (15) ואבלה מובחו. כספור אחם שלין עונש באכילמו, ואני מעלם עליך כמודם בעבודמו, שממוך כך אחם באולוקח מבנומיו

(18) חדש האביב. מדש קבְּפוּר, שהמבוחה מתבכרת בבישולה:

مَبْخِد قِهِد تِبْند نِهُد: قَ خَمْ قَمْد ثَامُ مَرْد لَحَّمْ مَكَالِهِ خَمْ هَمَا لَمْ لَهُ لَذِهْ لِذِهْ لَحْمِ

[건글: حُرْبِ نَوْيُنَ لَكِيْ يَلَيْهِ فَرَرُ oz לְאֵ טִפְּבֶּר וַעֲּרְפְּתִּי בְּלִ דְּכָוֹר בְּאַמְּרָא וָאָם לְאִ טִפְּרוּק ıgar pair aqşın çün **;%**0-

יבַקציר השְּבָר: שַּׁשְּׁת יָמִים תַעַּבֹר וּבַיִּוֹם שִׁקָא יוֹמִין הַפְּלַח וּבְיוֹמָא

קצַיר הַשָּׁים וְחַלְ הֵאַסְׁיף הְקוּפָּת בִּפּוּרֵי הַצָּּד הִשִּׁין וְחַגָּאּ השנה: הְכִּנְשָׁא בְּמִפְּקַה דְשָׁהָא: וווֹ שְּׁבְעֹּעִ שַּׁהְשֵׁׁיִב לְּנְ בִּכּנִב׳, וְחַנְּא דְּשְּׁבִּנִּגְא שַּׁהְּבִּיר לְנַּ

ڰٛڔؾ؞ڹۿ۪ڶڰڔ؞ וְכַּוּרֶךְ אָת פְּנֵי הֵאָרֶן ו יְהֹוָה דְכִּוּרֶךְ בֵּדָם רָבּוֹן עַלְמָא יִי مَكْرِم فَمُثَارَت فَهَٰذُكَ تَلَهُتِ فَكِي فَكِن نَفْدًا فَمَنَٰهُ نَفَلَيْنًا فَحِ

> שוְר וֹאִמוּר: למירף הקדיש דכריו בכור

ترځزرا: שפרוק וְלָא יִתַּהְוּוֹן בָּרָעִי ווטלפוט כל בולדא דבנד בטמבא טפרוט

יִבְהְצֶּדְא הָנוּהַ: בְּחַבְיה שָּבִיעַּאָר لنازال

אָלְנִא בּוֹמִּנָאַל:

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

shall appear before Me empty. sons thou shalt redeem. And none its neck. All the first-born of thy not redeem it, then thou shalt break redeem with a lamb; and if thou wilt And the firstling of an ass thou shalt

plowing time and in harvest thou seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

the God of Israel. males appear before the Lord GoD, Three times in the year shall all thy

87

61

(פו) כל פטר רחם לי. צאדם: וכל מקוך הזכר וור. וכל מקוך אשר חזכר צפטר שור ושם, אשר יפטור זכר את רחמה.

עברי שסוא המשה פלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במפכה קדושין (יו.): מלוס עליכם לסביא עולם ראיים פנים. ולפי מדרש ברייםא, מקרא ימר סוא, ומופנס לגורס שוס, ללמד על סענקחו של עבד יסום, ופינו מופג על הצכור, שפין צמלות בכור רפיים פניס, פלפ פוהרה פחרת הים, וכשמעלו לרגל לרפות, לפ ירפו פני ריקס, פדיינו קנוב, שנחמר ופְדוּיַיִ מָבֶּן מֹדֶשׁ מִפְבֶּה (במדבר ימ, מו): ולא יראו פני ריקם. לפי פשומו של מקרח, דבר בפני עלמו לצעליס: וערפחו. עורפו נקופיץ, סוא ספמיד ממון כקן, לפיכך יופסד ממונו: כל בכור בניך חפדה. המשס פלעיס (02) ופטר חמור. ולא שאר בסמס עמאס: - חפרה בשה. נומן שם לכסן, וסוא מולין בייד כסן, ופער ממור מומר בעבודס בשר. לשון פתיחס, וכן פּוֹמֶר מַיִּס בַחְשָׁיִם מֶדֹוּן (משלי יו, יד). תי"ו של מוכר לשון נקבס סיח, מוסב על סיולדם:

שסרי כבר נאמר שְׁדְּךְּ לֹא מִוְבֶש וגוי (ויקרא כס, ד). ויש אומריס שאינו מדבר אלה בשבה, וחריש וקליר שהוזכר בו לומר לך, מס וביוס סשביעי משבומ, ועבודת ו'סימיס שסתרמי לך, יש שנס שסתריש וסקליר אפור, ואין לריך לומר תריש וקליר של שביעית, הככנם לשביעית וקליר של שביעית היולה למולהי שביעית, ללמדך שמוסיפין מחול על הקדש, וכך משמעו, ששת ימים מעבוד (12) בחריש ובקציר חשבות. למה נוכר מריש וקליר, יש מרצומינו מומריס (רמש השנה ע.), על מריש של ערצ שניעימ

וו לשון סכנסס לבים, כמו וַשְׁמַפְמֹּו שֶׁל מֹוּךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב): חקופה השנה. שסיח בחורת סשנס, במחלת סשנס סבחס: למקדש, כי מנסם סעומר סבלס בפסח, מן סשעוריס סילו: – ודוג האסיף. בומן שלמס לוסף מבולמך מן סשדס לבים. למיפס (22) בכורי קציר חטים. שלחס מגיל נושמי סלחס מן החמים. 🗈 בכורם שסיל מנחס רלשונה הבלה מן החדש של חמים מריש רשום אף קליר רשום, ילא קליר סעומר שסוא מלוס, ודומס את סשבת:

לאוין שבסס, ועל מוין עשה שבסס: (ES) כל זכורך. כל סוכריס שבך. סרבה מלום במורה ואמרו ווכפלו, ויש מהם שלש פעמים וארבע, לחייב ולענוש על מנין חקופת. לשון מסינה והקפה:

691

שְׁלְמֵּ פֹּתְּטִוּם בַּאָּנִים: ݣْرْعْنْدْ غِمَا فِينْ بْمَيْلِ غِيْرَابُهِ تبرضه بخض بجم تعديد بحيوز بوا \$_\%_\\\\

TĘQT: לא השְׁעַת עַלְ חָמֶל בַּם וַבְּעַר לָא הִבּוֹס עַלְ חֲמִיעַ בַּם פַּסְחִי

לָרָי בַּחַלֶב אָמָי: (פּ) בּּיה יְהְוָה אֶּכְמִיוּ לְאִיתְׁבַּשָּׁלְ מַקְּיִהְאָהִייִ אֶּכְמָרְ כָּאִיתִּכְלָוּן באָהָוּט בּכּוּבוּ, אַבְּמְטַבְּ טַבָּוּא בּוּהִ בּכּוּבוּ אַבַּמֹּב טַוֹטַוּ לָבִּוּט

غفك خدُرب نهبرنهُد عجر: עַל־פָּיו הַדְּבְרָים הְאֵלֶה בְּרָהִי פְּהָנְטִי פְּהָנְטִיִּא הָאִלֵּיוֹ נְּזָרִית עִּמֶּוֹ ַ לְבַּׁ אָעַרַבַּבְּבָרֵים הָאֻלֶּר בֻּי פּּהְנָמָיָא הָאָבֶּוּ אָּבִי עַלְ מִימָר

אַמְבֶר הַיִּבְלָרִים: מַּלְ הַכְּהוֹת אָת דִּבְרֵי, הַבְּרִית אַבְּלְ וּמִוֹם לַאָּ הֻּעָּהׁי וּוֹכְהַּבּ אי יום וְאַרְבְּעָים לַיְלָה לֶמָם לָאִ זַיְהִי שָׁם מִם יְהַנָּה אַרְבָּמִים

غانا: זבה כֹּו שַבוֹן הַּנָר פַּּנְיו בַּבַבַּרָוַ בְּרִדְּתִּי מִוֹ־הָהָר יִמֹשָּׁה לֹאַ־ פּג וּשְׁבֶּר לֻחָּת הֵעֵּהֻת בְּיַד־מֹשֶׁה דַּסִינֵי וּתְּבֵין לֹּיהֵי דְסְהַדוּתְא וַיְהִי בְּנֶדֶת מֹשֶׁתֹ מֵתַר סִינַי

> וּאַפְּמִי נְת הַחוּמָך וָלָא יְחַמֵּיד אָב, אַטַבוּ הַמִּמָוֹ מִן בַּבַמַּ

נְכְסָת חַנְּא דְפַסְחָא: לְבָּשֵּׁר זְבָׁע עַנִי וֹלָא וֹבִינִיוּן לְגַּפָּבֹא שַּׁבִּבּי

בְשָׁר בַּחַלְב:

לום ומם ומֶבֹאָנ: ניָאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלְמִשֶּׁה בְּתְּבֵר נַאֲמַר יִי לְמִשֶּׁה בְּתִּב לְדְּיִת

ממבא פּטִינִמון: מֹל לוּהַוֹּא נְת פּּהָנְמֵי קְנְיָּמָ לא אַבל ומוֹא לא חִטוּ וּלִעַד اشماا لغلخماا حرزاا حاشه ובוב שמו בבס ון אַבַּבּמון

זיו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּעַלְלְוּהֵיה מורָא וּמִמֶּר לָא יָדַעּ אָּבִי סִׁנִי בּידָא דְמשֶה בְּמִיחָהִיה מִן וַהַנְה כַּד נִחָת מֹשֶּה מִפּוּרֶא

> times in the year. **Бегоге the Lord thy God three** when thou goest up to appear neither shall any man covet thy land, thee, and enlarge thy borders; For I will cast out nations before

morning. of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the LORD thy God. Thou shalt not Thou shalt bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

Israel.' made a covenant with thee and with the tenor of these words I have Write thou these words, for after And the LORD said unto Moses:

words. words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the LORD

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

אח גבלך. ואמס רמוק מבים סבמירס, ואינך יכול לראום לפני ממיד, לכך אני קובע לך שלשס רגליס סללו: (24) אוריש. כתרגומו שַׁמְבַוּ, וכון אַמַלַ לָשׁ (דבריס בּ, למֹ), וכון יַּירֶשׁ שַׁמַ קַשָּׁמִרָי (במדבר כה, לבו), לשון גירושין: והרחבתי

למד לכל הקטר חלבים ואברים: ולא ילין. כמכגומו, אין לינה מועלם בראש המובח, ואין לינה אלא בעמוד השחר: - זבח חג הפסה. אמוכיי, ומכאן אחף (as) לא חשחש וגרי. לה משמע הת הפסח ועדייון מתן קיים, הוהרה לשומע, הו לוורק, הו להחד מבני חבורה (פסחים סג.):

(עב) את הדברים האלה. ולא אתם רשלי לכתוב תורס שבעל פס: שגדי סחס כל יונקיס במשמע: בחלב אמו. פרט לעוף, שאין לו חלב אס, שאין איסורו מן החורה אלא מדברי סופריס: לאימור בישול (מולין קמו:): - גדר: כל ולד רך במשמע, ואף עגל וכבש, ממה שהולרך לפרש בכמה מקומות גדי עוים, למדת הוא דבש ממריס: - לא חבשל גדי. אוהרה לבשר ומלב, ושלשה פעמים כמוב במורה, אחד לאכילה, ואחד להנאה, ואחד (35) ראשיח בכורי אדמחך. משנעת המינין האמורים נשנת אלון, שָׁרֶן מִשֶּׁה וּשְׁעַּׁיָּה וְגָשָּן וּגוי (דנרים ת, ת), וּדְצָשׁי,

oΔī

וּוֹובֹאוּ מֹנֹאָם אַלְווּי אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה קָרֵן עַּוֹר פְּנֵיוּ יִחְ מֹשֶׁה וְהָא סְגִּי יִּוּ יִקְרָא באפירי בריבי יידים אָרָן עַוֹר פְּנָיוּ האפירי בריבי تزله هَلَابًا لَحُمْ فَتَدْ نَشِلُهُمْ تَلَيْهُ هَلَابًا لَحُمْ فَتَدْ نَشِلُهُمْ

ניבבר משה אַלהֶם: אַנְיִן וְכְּלְ יַנְּנְשְׁאָיִם בְּמִנְהָוֹ אַנִּיִן וְכָלְ רַבְּרָבִּיָּא בְּכִּיִשְׁמָּא رَبْطُتُم يُحْرَبُونِ مِنْهُد رَبْهُد، هَجُرْد بَطْدُم خُدِياً مَهْد نَفِد خَزُنَيْد

אַנוֹ בַּנוֹר סִינְי: ניצה את קל אַשֶּׁר דְבֶּר יְהְנָה יִשְׁרָאֵל יפַּקּידִנּוּן יָת כְּל

مَر خَثر مَفُتُك: «פּמיר וַנְבָל מֹשֶּׁה מִדַּבֶּר אִמְּם וַיָּתֵּן וִשִּׁיצֵי מֹשֶּׁה מִלְּטַלְא עִּמְּהוֹן

וּשְּׁבְאָבְ אָנוּ אַמֶּב וֹאַנוֹנוי: מאטו ווֹאָא וֹבַבּר אָקַבּנוֹ אָפּו מַר מִפּּטִיה וֹנְפָּיל יִמְתַּבְּילִ ָרְּצְּ אֲמִוּ יָסָיר אֶת־הַשַּּסְנֶה עַר־ לְעַלְלְא עַמֵּיה עַעְּדִּי יָח בַּיִּתְ יִּ يختي משֶּׁר לְפַּגַּי, וְדִוֹּיִתְ לְזַבַּבַּר וְכַּד מָלֵילִ מִשֶּׁר לְלֵּדָם יִי

בּאָנְ לְבַבֶּר אָטַנְי: (ס) משה אָת־הַמַּסְנֶה עַל־פְּנָיוּ עַד־ פמנלים בַּי קְּנַוֹן עַּנְיִר פְּנֵּרְ מִאָּנִי וְּהַאָּנִר מולים בְּיִלְיִי בְּיִּרְ בְּלְיִי בְּיִּרְ מִאָּנְרָ בְּיִּבְּיִי

וּמַבֶּיל מֹשֶׁה עִּמֶּהוֹן:

ڄڄڙ: ון עמיה בטורא

וועד גל אַפּוָעוּ בּוּע אַפּּוּ:

גם בוני ושְּׁבְאֵל וָת דְּמִּהְפַּבַר:

KÜLL: אַפּוָנִי עַר דִּעָּלֵיל לְעַּלֶּלָא וּמְטִיב מִמֶּנו נִנו בִּינו אַפּּי עַלְ אַבוּ סִגִּי זִיוּ יְקְבָּרָא דְּאַפּּי משָה لْلَهُ، لَـُثَارِ نَمْلِهُمْ هُلَا فَتَا لَمُهَا الْنَالَ فَتَا نَمْلُهُمْ نُن هُفَ مَهْلًا

> come nigh him. forth beams; and they were afraid to behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

and Moses spoke to them. congregation returned unto him; Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

Sinai. had spoken with him in mount in commandment all that the LORD Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

78

ıε

his face. speaking with them, he put a veil on And when Moses had done

that which he was commanded. spoke unto the children of Israel came out; and he came out; and him, he took the veil off, until he LORD that He might speak with But when Moses went in before the

face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

ומסיכן וכס משס לקרני ססוד, רצומינו אמרו מן סמערס, שנמן סקצ"ס ידו על פניו, שנאמר וַשַֿפֹּמִי כַפִּי (שמומ לג, כצ): (29) ויהי בהדח משה. כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים: 📉 בי קרן. לעון קרנים, שהאיר מבהיק ובולע כמין קרן.

משם סיו מרמיעים ומודעועים: ס' פְּמֵׁשׁ מֹכֶגֶּמ בְּרמֹשׁ מְסְר לְעֵיגֵי בְּגֵי יִשְׁרָמֵל (שמות כד, יו), ולח ירחים ולח מודעועים, ומשעשו חת העגל, חף מקרני הודו של (18) וייראו נוגשה אליו. בא וראה כמה גדולה כהה של עבירה, שעד שלה פשמו ידיהם בעבירה מהו אומר, ומַרְהֵּה בְּצֹּוֹד

(1E) הנשאים בעדה. כמו נשימי סעדס: וידבר משה אליהם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סום כל סענין סוס:

נכנסו כל העס, שנה להס משה פרקס, נמלא ביד כל העס א', ביד הוקנים ב', ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן ארבעה וכרי, נסמלקו הם, ישב אלעור לימין משה ואיחמר לשמאל אהרן, נכנסו וקנים, שנה להם משה פרקם, נסמלקו וקנים ישבו ללדדין, לומד מפי הגבורה, נכנס אהרן, שנה לו משה פרקו, נסחלק אהרן וישב לו לשמאל משה, נכנסו בניו, שנה להם משה פרקה, (22) ואחרי כן נגשו. אחר שלמד לוקניס, חוור ומלמד ספרשס או ססלכס לישראל. חנו רבנץ, כילד קדר סמשנס, משס סיס

יוונו הכל מהם, היה נותן המתוה כנגדן, ונועלו בשעה שהיה מדבר עם ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאתו, ובלאתו קא מסום לאפה, לשון הבעה, היה מסחכל בה, אף כאן מסוה, בגד הניתן כנגד הפרלוף ובית העינים, ולכבוד קרני ההוד שלא (33) ויחן על פניו מסוח. כמרגומו בֵּימ חַפֵּי, לשון הרמי הוה בגמרה קוַי לָבָּה (כמוצות קב:), ועוד בכתוצות (ס.), היה כדלימל בעירובין (נד:):

(48) ודבר אל בני ישראל. וכמו קרני סטוד בפניו, וכשסוא מסמלק מסס: ילא בלא מסוה:

(35) וחשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר אחו. וכשנה לדנר המו וועלו מעל פניו:

Parah, Maftir and Haftara are on page 239. The Haftara is I Kings 18:1 - 18:39 on page 220. Sepharadim read I Kings 18:20 - 18:39. On Shabbat

לְנְּעָּׁתְ אָטֶׁם: **ห็**ดิ∟ร่เั⊔ ررطم نَشِلَهُم تَنْهَدُكُ لَيْكُمُ لَا يُحَدِّدُ نَشِلُهُمْ يَهُمُدُ خِيبًا هَجْرًا ניקהַל משָׁה אָת־בָּל־עַּגָרָת בְּגַרִ וּכְנַשׁ משָה יָת בָל בְּנִשְּׁהָא

בָוֹ מְלְאַבֶּה יוּמֶת: هَوْن هَوْنَيا حَرْدَيْنَ وَحِ نَمِهُنِ ² ובנים השביעי יהנה לבם קנש וקיומא שביעאה יהי לכון

קַהְלִינִכְים בֹּנִים עַהַּבְּּעי: (פּ) ٤ **١٤٠١ الْأَلَّةُ لَا ا**لْهُ 84

צַנְת יְתֹּוֶת לֵאמֶר: نَشِلَهُم رَهُمُدِ ثَلَا لَلَٰذُجُد كُمُسُد نَشِلَهُم كُمُنَفِد قَدَا فَنَائِمُهُ ניאמר משה אל־כָּל־עַּדָת בָּנִי

יְהְנְהְ זְהָב נְבֶּסֶף יִּנְחְשֶׁת: לְנַוֹר לְבָּוְ וֹבֹוּאֶנִׁ אָנו שַּׁנוּמָנוּ קְּחוּ מֵאִהְבֶם הְּרוּמָה לֵיהנֶה כַּל

نَّهُم نَمْدُت: º เบ้ตี้วุ๋บ ได้ให้นี้ไ ใบเว้ลับ ดีนี้. ใบอ่วัด ได้ให้เห็ด เลือด ไบเน้น

שַׁבַּבְּים נַלְּגָּי הַמָּבִים: ל וֹמְנֵע אָנְלֶם מֹאֹבֹמֹנם וֹמָנַע נמַהָּבּ, גַּגַבָּנ, מַסַהָּבּ, וּמַהָּבּ,

הַמִּשְׁהְה וְלְקִשְׁבֶת הַסַּמְּים: » لِشَمْا حَفَيْهِ بِلِـ بِلِمُمْرِبِ خِشْمُا

جُهُوٰبِہ اِحَابِهُا: ⁶ וֹאָבׁנוֹ∟מֵטַם וֹאַבֹנוֹ. لاذُكُّلات لِهَدُدُ

יהוָה פּהְנְמִיָּא הְפַקּיר יִיְ לְמָעֶבר

زنظمرح: לכן בוהדור בוצ הדובטא לינוֹאָא הַּבֹּא הַבַּנֹא טוֹבם נֹי שַּׁשְׁט יִמִים הַ הַּמְשָׁר מְלְאַכְּר שִׁהָא יוֹמִין הַהְעַבְּיר עַבִּירָהָא

מושבוכון בוומא במבשאי לכל לא טובווו אומטא לכן

בפלוד ון למומר: ַנְאָלֶב מְמָב לְכָל כָּנָמִּשֹא גַּבָּנָי

וְכַסְפָּא וּנְחָשָא: יָה אַפְּרְשׁוּהָא קֵרָם יִיָּ דַּהְבָּא וֹג' כַּבְ בַּוֹעַבְׁהָּג בַכָּגַע הַנְעָּ סבו מוכון אַפּּרְשִוּטֹא צַרָם

יבוץ ומַעְּזֵי:

סַׁמַנוֹא נֹאַמֵּג מִּמָּגוֹ:

八八谷口 **レ**ロにごめ نخظمت٤ ומֹמִּשׁׁא לְאַנִּעַרוּתָא וּבוּסְמָנָא

בוסמיא:

ıċ⊔ιἀίχ: אַהְלְמוּטֹא לְהַפּֿלֹא בֹּאִכּוָבָא

> commanded, that ye should do are the words which the LORD hath Israel, and said unto them: 'These To nearblide of the children of And Moses assembled all the

 ΛXXX

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any a holy day, a sabbath of solemn rest the seventh day there shall be to you Six days shall work be done, but on

your habitations upon the sabbath Ye shall kindle no fire throughout

which the LORD commanded, Israel, saying: 'This is the thing To natiblida of the children of And Moses spoke unto all the

and brass; LORD's offering: gold, and silver, willing heart, let him bring it, the unto the LORD, whosoever is of a Take ye from among you an offering

and fine linen, and goats' hair; 9 and blue, and purple, and scarlet,

sealskins, and acacia-wood; and rams' skins dyed red, and

the anointing oil, and for the sweet and oil for the light, and spices for

breastplate. set, for the ephod, and for the and onyx stones, and stones to be

(I) ויקהל משה. למחרם יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל, שאינו אומף אנשים בידים, אלא הן נאספים על

(2) ששת ימים. סקדים לסס אוסרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דותה את השבת: פּג בבוכו' ומכרומו וֹקַבֹנֹק:

(٤) לא חבערו אש. יש מרנומינו מומריס, סנערס ללמו ילמם, ויש מומריס למלק ילמם (סנסדרין לס:, ינמום ו:):

(+) זה הדבר אשר צוה ה׳. לי לממר לכס:

(a) גדיב לבו. על שם שלפו נדפו קרוי נדיב לב. כפר פירשמי נדפת המשכן ומלהכתו במקום לווהמם:

Źτ	אָת קלְעֵּי הָחָצֶר אָת־עַּטָּך יִּעִּ הְאָת־אַדְנֵיִהְ וְאֵה מָטָך שָׁעַּר הָחָבְיּה אָת־עַּטָּך יִּ	בְּרְהָא: וְיָה סְׁמְבַהָא וְיָה פְּרָסָא צִּתְּרֵה היה סְבְּבֵּר בְּרְהָא יָה תַּמִּנְרַנְיִרִּ	the hangings of the court, the pillars thereof, and their sockets, and the screen for the gate of the court;	Ľτ
91	אָתו מוְבָּח הִעֹּלְה וָאָת־מִכְבָּר הַנְּחֹשֶׁתֹ אֲשֶׁר־לֹוֹ אָת־בַּבָּיִי הַנְּחִשֶׁתֹ אֲשֶׁר־לִוֹ אָת־הַבִּיִּר וְאָת־ בַּנְיֹ:	בְּסִׁיסִיה: וְיְחַ בְּּלְ מְנְוְיִהִי יְּחַ בִּּיְּרָא וְיְחַ בְּיְחַמָּא בִּילְיִה יְּחַ אֲבִּיחַוְיִה יְתְּתְּבְּחָאִ בַּמְּלְחָא וְיִחַ סְבָּבָא	the altar of burnr-offering, with its grating of brass, its staves, and all its vessels, the laver and its base;	91
Şτ	וְאָת־מִוְבָּח תַקִּמֹרֶת וְאָת־בַּּדְּׁיוּ הַפַּמִּים וְאָת־מָסָךְ הַבָּּתַח קבַמִּים הַמִּשְׁבְּרִי	מַמְּבֹּוֹא: נְיֵׁטְ פְּנִיסָׁא נִּעַרְמָּא לְטָּרָמ בְּרְבִּוּטָא נִיְטְ לַמְרֵטְ בּוּסְמָּנִא נִיְטְ אָרְיִחְוָהִי נִיְתְ מִמְּחָא נִיְטְ מָּרְבְּּחָא בְּקְמָרָטִ בּוּסְמָנָא	and the altat of incense, and its staves, and the suointing oil, and the sweet incense, and the screen for the door, at the door of the tabernacle;	Şī
† ī	וְאָת־מְנֹתָת תַמְּאָוֹר וְאָת־בֵּלֵיתְ וְאָת־נֵרֹתֵיתְ וְאֵת שֵׁמֶן תַמְּאִוֹר:	בּאַנְהָרוּהָא: מְנָהָא וָיָה בּוּצִינַהָא וְיָה מִשְׁהָא וְיָה מְנְרָהָא	the candlestick also for the light, and its vessels, and its lamps, and the oil for the light;	† ī
٤١	چْر_جَزْر نَهُن كِثَاه بَغْنِ. نَهُن غُنِـيَهُذِنْا نَهُن جَيْر نَهُن	יָת פְּתּירָא וְיָת אֲרִיחוֹתִי וְיָת בְּל מְנּוֹתִי וְיָת לְחֵים אַפּיָא:	the table, and its staves, and all its vessels, and the showbread;	٤ī
71	אָת־הַאָּרָן וְאָת־בַּדָּיוּ אָת־ הַכַּפְּׂהֶת וְאָת פְּרָכֶת הַמְּסֶךְ:	יָת אַרוֹנָא וְיָת אַרִיחֹוֹהִי יָת כְּפּוּרְתָא וְיָת פְּרוּכְתָּא הְפְּרְסְא:	the ark, and the staves thereof, the ark-cover, and the veil of the screen;	71
ישרחל	אָת־הַמִּשְׁבְּן אֵת־אָהֵלִוּ וָאָת־ מִכְּסָהוּ אֶת־קָרְסִיוּ וָאָת־קָרִשְׁיוּ אֲתַבְּרִיחָוּ אָת־עַמָּדֶיוּ וְאָת־ אֲבְנֵיוּ:	יָת מַשְּׁבָּנָא יָת פְּרָסִיה וְיָת הוּפְאֵיה פּוּרְפּוֹהִי הַפּוֹהִי עְבְרְוֹהִי עַמּוּדְוֹהִי וְסְמָכוֹהִי	the tabernacle, its tent, and its covering, its clasps, and its boards, its ballars, and its sockets;	π
OI	אָת בְּלְ־אַשֶּׁר צְּוָה יְהַנְה: וְכְלִלְ־חֲכַם־לֻב בְּבֶה יְבַּאִי וְיַנְה:	וֹנְמְּבְּׁרֵוּן נְתְ כְּלְ דְּפַּמֵּיִר יְיָ: וְכְלְ חַבִּימֵי לְבָּא דִּבְּכִוּן יִיתִּוּן	And let every wise-hearted man among you come, and make all that the Lord hath commanded:	OI

(11) אח המשכן. יריעות התהתהונות הנרחות בתוכו קרוים משכן: אה אהלו. היה אהל יריעות עוים העשוי לגג: ואה

מכסהו. מכסס עורות הינים והתחשים: (21) ואת פרוכת המסך. פרוכת המחילה. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסרך, וכן שַׁכְּמָּ צַעֵּדֹו (חֹיוּב חֹ,

ר), בְּנְיִי שְׁרָ מֶת דַּרְבֶּרְ (הושע בּ, תּ):

(13) לחם הפנים. כלר פירשמי, על שם שקיי לו פנים לכלון ולכלו, שקים עשוי כמין מינה פרולה:

(14) ואח כליה. מלקמיס ומחמום: - גרוחיה. לוליני"ש בלע"ו, בזיכיס שסשמן וספמילוס ומנין דסן: - ואח שמן המאור. אף סוא לריך חכמי לב, שסוא משונס משאר שמניס, כמו שמפורש במנחום (פו.), מגרגרו בראש סזים, וסוא כמים וזך:

(15) מסך הפחח. וילון שלפני המורח, שלה היו שם קרשים ולה יריעות:

(עו) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כלן לצון וכר ולצון נקבס, וכן דבריס סרבס: ואח מסך שער החצר. וילון פרוע ללד סמורם עעריס אמס אמלעיום, על רוחב סמלר עסיס חמעיס רחב, ועמומין סימנו ללד לפון ע"ו אמס, וכן לדרוס,

בושמר וַמַמֵּבְ מִּבְיָבִים שַׁמִּם לֵלְמִים לַכָּמָּף (שמום כוי יר):

בְּטַבְּאָר וְאָמַרְמֵיִהְרָבִיהָם: אַטַוּטֹבְע עַמְּאָבוֹ וֹאָטַוּטַבְע זֹטַסִבּי תַּאָבוֹיִע סַבּי בּוֹשַׁ

نڠڡڂڋڎ؞ڂڎ؞ڔڂڎڐ١: هُم جَدُّدٌ، مَوْدُم خُهَدُلًا مَحِبًا ڠٮڂڒڐ؞ٮٙۿؚڷٮڂۿڗٮڂڴ۪ؿڡ

ದರ್ನದಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಿಗ: יי ווֹלְאָנּ כֹּלְ מַּנֹעׁ בֹּלוֹ וֹמְּנִאָּלְ נוֹפַעוּ כֹּלְ כַּנֹאָטֹא צַבֹּנוֹ,

הַּבְּבַוּנְוּ וּלְבַנְבֵי, עַלְבָּהָה: לְמְלֶאכֶת אָבֶל מוִמֶּדְ וּלְבְּלִ אתו הביאו אָת־תָרוּטָת יָהוָה ַ פּני לַבַּוֹ וְכֵל אֲשֶׁר נַדְבָר רוּחוֹ וְכַל דְּאַשְׁלֵימַת רוּחִיה עִּמִּיה נַיְבֵאנ פַֿגַאָּיִשׁ ĸĠĽŢŸŸĬ

וְנְהַב כַּיהוְּה: וֹכֹּלְ אֶנְתְּ אֹמֶּבְ עַדְּנִגְּ שׁׁתִּפָּׁע בְּבְּעָבְ וֹכִּלְ עָבָּרְ בַּאָבִנִם لْمَحْمَن لْحِيضًا خُدٍ_خُذًا يَٰثِح لِمَحَالِ لَمَنْكُلُ بَمْنِيكِ خُدٍ مَا לנוב כב ניבואו נוֹנו וֹנְיִם בֹאטֹבֹה. לְפָּנְעַ אִנטֹנְאִוּ הָהוֹנְגוֹ تَنْظِهِد بَا يُعْتَمُ مَ مَر بِيَّةُ مِنْ الْمَالِمِ فَر المَّالِمِ الْمَالِمِ الْمَالِمِ الْمَالِمِ الْمَالِم

الظائر لطلك שׁכֹּבֹע וֹאַבֹּלִמוֹ וֹעוָבַמִּע הָּזֹּג ※流し_だけれる

בְּלְ מֵנְים הָרָוּמִת בֶּסֶׁךְ וּנְחֹשָׁת בָלְ דַּצְּבִים צָּרָמוּת בְּסַר וּנְחַשִּ מְאָבְעָים וְעַרָת הָחָשָׁהָ הַ הַבְּרָאוּ:

לְכְלַ עְמֶלֵאכִינו עַהְעָדָע עַדְּיִאוּי אַמֶּע וֹמִגָּא אִטְוַ הֹּגָּוֹ מִסָּוֹם ^{+±} הִבְּיאי אָת הְרוּמָת יְהֹנְה וְכֹל

ונת אַמוניהון:

לאַבורן פַּבוּנָא וֹנִינ לְבוּהָהּי לַלוּגְאָא וֹנו לְדוּהָג לוּגָאָא בות לְבוּמָה מִּמוּמָא לְמָּמָּמָא

בְנוְעִי לְמֻּמָּמָא:

נְשְּׁבְאֵבְ מִן בַּבְם מָמֵּב:

וּאָטוּ כָּל וּבָר דְּאָטָרָעִי לְבָּיה

פּוּלְטַבְּיִהְ וֹלְלְבוּהָ, עוּדִּשְׁא: בְהֹבֹיגִע מַהְבּן וֹמִלֹא יִלְכֹב אַנענאַ וֹע אַפּּוֹבְחוּעֹאַ בֿוֹבִם וֹוֹ

the holy garments. for all the service thereof, and for the work of the tent of meeting, and brought the LORD's offering, for whom his spirit made willing, and heart stirred him up, and every one

And they came, every one whose

children of Israel departed from the

And all the congregation of the

minister in the priest's office.

and the garments of his sons, to

ministering in the holy place, the

pins of the court, and their cords;

the pins of the tabernacle, and the

the plaited garments, for

holy garments for Aaron the priest,

presence of Moses.

07

61

81

an offering of gold unto the LORD. gold; even every man that brought signet-rings, and girdles, all jewels of nose-rings, and ear-rings, and willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and found blue, and purple, and scarlet, And every man, with whom was

Every one that did set apart an

†7

for any work of the service, brought with whom was found acacia-wood the LORD's offering; and every man, offering of silver and brass brought

(18) יחדות. למקוע ולקשור בסס מופי סיריעות בארן, שלא ינועו ברות: מיחדיהם. מבליס לקשור:

※こじことに:

ממממ.

(91) בגדי השרד. לכמום האכון והשלמן והמנורה והמוצמות בשעת מילוק מקעות:

. אם העזים): - חח. הוא הכשיט של והב עגול, נסון על הזכוע, והוא הלמיד: - וכומז. כלי זהב הוא, נסון כנגד אומו מקום בְּבְבְנְסָׁ, כמו שממכגם לעיל מיניס, רק ממרגס ומייסן, ורלס לומר שסביסו חח ונוס בעודן על סנשיס, כמו שכחב רש"י על עוו (שב) על הגשים. עם הנשים, וסמוכין אליהם. (מה שהחרגום הניח על כפשומו, משום דלא מחרגם ויצאו האנשים וַאַמוֹ

לַכַּג מַבְידַת פּילַטִּנָא אָיתִיאָנּ:

נכַב בּאַמִּטַבע המִיש אָהָי שָׁמִין

אָנעֹגאַ וֹט אַפֿבֹמוּטֹאַ בֿבֹם וֹנֹ

ŀŪÀČL

יבוא ומֹהֹוּ, ומֹהֹכּי, בַּבֹכֹּוּ,

שַּׁבְּאָ וֹאָבִינוֹגָא יִּגְבָּת וַבְיָבִי,

וכל גבר דאשהפבח עמיה

אָבונו בּבּבֹּא צובם וֹג:

₽∠1

(23) וכל איש אשר נמצא אחו. מכלם לו להגמן לו מולעם שני לו עורום ליליס לו ממשיס, כולס סבילו: למשה, ורבומינו פירשו שם כומו, כמן מקום ומה:

ុំងូក_ក្ម៉ាង: נאָט בְּאָלְיּלְּאָ אָט שִּנְלָמַט בַּמָּלִי. זְטְ שַּבְּלָא נִיָּטְ אָרְנִּנָּלָא זָט אָבַעּ לי מְוִוּ וַיְּבָרָאוּ מַמְנְוֹה אֱת־הַקְּבֶלֶת בִּידַהָא ְעִיּלְא וּמִיתַן כִּד עַּוִיל וְכְלְאָמֶּׁע חַכְּמָע בֶּלְד בְּנִינֵוֹע וְכָלְ אִשְּׁטִא חַבִּימָע לְבָּא

זְהוֹרִי וְיָה בּוּצְא:

the scarlet, and the fine linen. had spun, the blue, and the purple, hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were

אַטְגָר בְּחַכְּמֻר שָוֹי אָת־הַעִּיִים: الأخرية الأمرا الأملا المناه المثلا المناسبة ال

מַעַוְיָא: בּוֹבְלֵא הֹוֹלָן וֹע וכל למּוֹא בֹאטֹבמו לַבַּבוּוּן

goats' hair. stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

نَحْلِيمًا: نَّمُا هَٰذِتُ، لَاقَاذُهُمُ لَا كُمُّطَالِهِ خَيْلًا جُنْلًا هَٰذِتُ هَمُّذُونِنَهِ עב וְתַנְּשְׁאָם תַּבְּיִאוּ אָהָ אַבְּנֵי הַשְּׁהַם וְרַבְּרָבְּיָּא אַיִּתִיאוּ יָת אַבְנֵי

לַמַּפּֿוֹבָא נֹבִעוּמָּנֹא:

the ephod, and for the breastplate; stones, and the stones to be set, for And the rulers brought the onyx

ŢĢĠ'□: إهِم مَجْهُم إهُم مِهْمًا خُمْهُنه

וֹלְלַמְבְע בּוּסְמִּוֹא: لْخِكْصُلْك خِيْدُنْدِينَة لْخِمْصَك لْحَيْنَة freewill-offering unto the LORD; The children of Israel brought a for the sweet incense.

light, and for the anointing oil, and

and the spice, and the oil, for the

לַיהְהָה: (פּ) קמָע בַבּּיאוּ בְּנִי־יִשְּׁרָאָל נְדְבָּה אַשֶּׁר צְּיָּהְי יְהֹנָה לְעַשִּׁוֹת בְּיַרְ־ עֲבִירְהָא דְפַּקּיד יִיִּ לְטָעֵבִר משָה הַבֵּיא בְנֵי־יִשְׁרַאֵל נְדְבַה בְּיִדְא דְּמֹשֶׁה אֵיהִיאוּ בְנֵי وم אַטַס לְהָבִיאַ לְבָלְרַהַמָּלְאַלְּה לִבְּּהוֹן עִמְּהוֹן לְאֵיהָאָה לְבָלִ حُدِ يَدْ مِ يُجُدِ يَكُمُ لِي الْحَدِي وَدِي يُحَدِ يَعْظُمُ لِيُعْلَلُمْنَا

וֹמְבֹאֵלְ נְבַבְּטֹא בֹּבִם וֹנִי:

to be made. commanded by the hand of Moses the work, which the LORD had In ade them willing to bring for all every man and woman, whose heart

<u> څا_×نړ،</u> څل_ښږر لْهُ، كُلُّم نُبِأِب فَهُمَ فَمَرْهُمْ ثَيْرِ لَانِ لِأَنْفِي ذَا فَهِرِهِ فَمَرْهُمْ (2(4) ^{אַק, ה}ּיִּאָמֶּוֹר מִמֶּּדׁעָ אָּלְ בַּבְּוֹנֵ יִמְּבְׁאָלְ נַאָּמָּר מִמָּּר לִבְּנִי יִמְּרָאֵלְ

לְמַמָּה פַּר אִוּרִי בַר חוּר לְשִׁבְּטָא דִּיהוּדָה:

son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the of Israel: 'See, the LORD hath called And Moses said unto the children

בְּחְבְעָה בִּהְבִינְה וְיָםְבֵא אָטִוּ רַוּחַ

ולכֿל מְבִידָא: יְבְּדֻעַׁמְּעַ יְיִ בְּחַבְּמָא בְּסִיבְלְטָנִוּ וּבְמַדַּעַ אָבְעַנִים וֹאַהָּבְנִם הֹמִּנִע בוּטַ מֹן בֹּבֹם

and in all manner of workmanship. understanding, and in knowledge, spirit of God, in wisdom, in And He hath filled him with the

וֹלַחִשְׂב מִחַשְׁבֹע לַצְּשֶׂת בַּזְּהָר וּלְאַלְפֹּא نڂڂڔ_ڟڋ؉ڴٮ:

יבַכֶּסֶר יבַנְּחְשֶׁת:

בְּרַהְבָּא וּבְכַּסְפָּא וּבְנְהָשָׁא: XCICL

in gold, and in silver, and in brass, And to devise skilful works, to work

78

ıε

87

(62) שוו אח העזים. סיל סימס לומנות ימירס, שמעל גבי סעזיס סיו מווין לומס (שבת לע.):

מחלה, ולפי שנחעללו מחחלה, נחקרה אות משמס, והנשאם כחיב: וְסַמְּלְחֹבֶה הְיְמְה דַיְּס (שמום לו, ו), חמרו נשיחיס מה עלינו לעשוח, הביחו אם חבני השהם וגוי, לכך החנדבו בחנוכת המובח . אלא כך אמכו נשיאים, ימנדבו לבור מה שממנדבים, ומה שמחפרין אנו משלימין אוחו, כיון שהשלימו לבור אם הכל, שנאמר (קב) והנשאם הביאו. אמר ר' נמן, מס ראו נשיאים לסמנדב במנוכם סמובם בממלס, ובמלאכם סמשכן לא סמנדבו בממלס,

(30) חור. בנס של מרים סים:

וּבַעַוֹרָמָע מֹא כַמֹּמְעַן בַּבֹב, וּבַתּוֹנוּע אָמֹא לְמָמֹבַר בַּבַל äάĮ

הְבִידַת אִימִּנְוֹן: לְמַלְאָנוּ וּבְאוּמִוּנוּנוּ אָבִוּ מִּבְא לְאַהְּלְמָא

all manner of skilful workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

מְלֵאכִים מִּוֹדְאֶּבִים:

ĊĠĔĻ

לְמָּבְמָא דְּדְן: لْمُكَذِيهُ وَالْمُكَادِهُ فَا خُمَهَدِ لَهُكَذِيهُ وَ עוא ולְאַלְפֿא וֹעַד בֿלָבֿוּע עוא

the son of Ahisamach, of the tribe he may teach, both he, and Oholiab, And He hath put in his heart that

خْر_مْخْ×ِجْد لْنِهْڭ، مَنْهَجْد: בַּעוַלַמַע עַמָּנֹ, וּבַמָּמָ וֹאָנִי מָמָּ, ינּ פֿלן מְלֵאַכִּע שַׁנָּהָה וּ וְשִׁהֵּדְ לְמִהֵּבִּר פָּלְ הַּבִּידִע װּרְ וֹאִיּמָּוֹ מְלֵא אָלָם חְְכְּמִת־לֵב לַמְשִׁוּת אַשְׁלִים עִּפְּהוּוּ חַבִּימוּת לִבָּא

מַלִירָא ימַלָפֿי לעכלא ילאָרוּנוֹא

that devise skilful works. do any workmanship, and of those and of the weaver, even of them that purple, in scarlet, and in fine linen, weaver in colours, in blue, and in of the skilful workman, and of the workmanship, of the craftsman, and of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom

ـ הَקْדָשׁ לְכָל אֲשֶׁר־צִּנָה יְהֹנֶה: לְהַמֵּע אֶשׁ_כַּלְ_מֶלְאִכִּע הַדְּעַע קְבְמָּה וּתְּבוּנְהֹ בְּהֵמָּה לְדַעַת יי איש קבם־לֵב אֲשֶׁר ְנָתָּן יָהְנָה

פּוּלְטוֹן לוּדְשָׁאַ לְכָּלְ דְפַּפֵּיִר לְמִבַּת לְמִמְּבַר יִנִי כַּלְ מַבְּינִבני שַׂבְּעָׁלִא נְסִנְּכְלְטִׁנִנִּטְא בַּעְנָן אָבַר חַכִּים לְבָּא דִּיתַב יִי

the LORD hath commanded.' the sanctuary, according to all that work all the work for the service of and understanding to know how to whom the Lord hath put wisdom and every wise-hearted man, in And Bezalel and Oholiab shall work,

 $I\Lambda XXX$

٤٤

לְהְבֹּיִבְיִם לְמִהְבַּב יְנַבִּי: כַּבְ בַּאִנִיבוֹתְ בְבָּיִנִי בְמִלִּוֹבִ לבא ביהב ין קקיים בלביה וּלְאַּעַלְיִאָּד וּלְכַּלְ וֹּבָּר עַכִּים

the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the LORD had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

אָלַ־הַמְּלְאַכֶּה לַעֲּעָה אָתְה: פֿב אַמָּב למָאַן בַבָּן בַלַבַבַּע جُد يُخَالُ بِمِيْنَ بِاجْمُنَ فِحُدِّهِ אַנוֹלִיאָב וֹאָלַ כַּלְרַאָּיִה חַכַּם_ ڗڹڂڗ؉ ڟڛٞڗۼڔۦڿٷڂۿڂ؞ڗۼڂ

ĖĀĞL: מושל בוש מוד נדקהא בצפר לוּבְשְׁא לְמִהְבָּר וֹטַה וֹאַנּוּן ムダイ・エロ هنخلال כֿל אַפֿבֹּחוּטַא בּאַיִטָּיאָן פֿוֹי וּנְסִיבוּ מִן קֵדְם משֶה יָת

.gainrom unto him freewill-offerings every to make it. And they brought yet service of the sanctuary, wherewith had brought for the work of the offering, which the children of Israel And they received of Moses all the

مْنِدِ بْلَكُدِ حَفَقُدِ خَفَقَد: לְעָשְׁתְּאַלְיִה וְנְיִם בִּלָּיִאִּי אָלָיִוּ ַ יִשְּׁבְאָבְ לַמְּבְאָבֶת עֲבַבָּת הַפְּבָת נּ עַטְּרוּטְּה אֲשֶׁר הַבִּיאוּ בְּנֵי ניקחו מלפְּנֵי מֹשֶׁה אָת כְּלְ

ظفْرَ×ِحُنُ لِجُهُد_تَفُك مِهُـٰت:

בַּלְ עָלֵאכִי וַפְּגִיה אָישׁ־אָישׁ

נַיְבַאִּנְ כַּלְרַעַנַעַבְּלָנִם הַעָּמָנִם אָת

מהלידותה האנון עלדון: כֿל מַבְידַת קוּדְשָׁא וָבָר וָבָר וֹאַטוּ כָּל חַכִּימִיָּא דְּעְּבָּרִין יָת

they wrought. every man from his work which all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

בשבמיס, לקיים מה שנאמר ולא נפר שע לפני דל (איוד לד, יש): (48) ואהליאב. משבט דן, מן הירודין שבשבטים, מבני השפחוח, והשוחו המקום לבללאל למלאכח המשכן, והוא מגדולי

※7‐ひぶせ [:XCLL

יְהֹוָה לַעֲשָׂת אֹמָה: הַעַּבְרָה לַמְּלְאַלְּה אֲשֶׁר־צְוָּה לַעֲבָּיִרְהָא הַפּפּיר יָן לְמָעֶבַר ַ מֹוֹבַבָּׁוֹם עַׂמֹם לְעַבְיֹא מִצַּוֹ הַמַּא לָאִיִּטָאָע מִסַּע פּוּלְטַוֹּא

נוּכַּבָא הַמָּם מִבַּבוּא: עיר מְלַאבֶּה לְחָרוּמָת הַאָּדֶשׁ رَبِّوْ طَفِّت رَبِهِ خُرَد، مِنْ خِفِي رِبَّ أَوْمَانَ مَقْبِ مُعْبِدِد، حِدَنَا

וְהוֹהֵר: (ס) <u> ۲</u>۵۵۵ **正食人名代**日 ֶּ וְתַּמְּלְאִלְּה הַיְּמָה דַיָּםְ לְכְּלְ

נאַנימן ונונלמט אָנִי בּנַבוּם نكڭڭ וֹבׁוֹמִׁנוֹ מֹמֹח בֹּמֹחוֹב ردره، بَافَرَعِجُنِ عُنا_بَفِهُ أَا ۩ٛ۩ؙ בַּבְעַבַׁבַעַבַּ

¿ וֹמֹמְבוֹם לֹאַפֶּׁע וֹנְטַבְ אַבְּלַּג אבוב בונוגלים באוני אונלא גונולא בונוליא בול אלהוו מְעַשְׁ אַמְם ישָׁב עַשְׁב אַמְם אַמָם:

אַנוֹע לְבָּלְ עַוֹּנִוּ וֹהָע: בְּאַמָּר הַיְרִיעָה הָאָהָת מִדְּר

אַנוֹע אָג_אָנוֹע: אָּבְאָטִׁע וֹטַמָּהִ וֹנַוּמָעְ טַבָּּר מִם טַבָּא וַטַמָּוּה וֹנַוּמָוֹ לָפָּוּךּ תְּיִם אָט הַמְּשֶׁ הַיִּרִיעִם אָטִר וְלְפָּיִף יָה הַמִּישׁ יָרִישָּׁן הָדָּא

تَشَرُّرن: עקיצונה בַּמַּקְבָּרֶת הַּמְּבִו בַמִּפַנו " שְׂפַּׁת תַּיְרִיעְה הֵאֶהְת מִקְצֵּה 4484 كڅڏلا

באמר נאַמרוּ לִמֹשָׁה לְמִימָר מִסְּנִּן

מְלָאֵיתְאָר: לְאַפְּרְשִׁיה לוּדְשְׁאַ יִפְּסָל עַמְּאַ לא וֹהֹבוֹנוֹ הוָנו הֹבוֹנוֹטִא בְּמָמֶבׁוֹיִמְא לְמִימָר וֹּבָר וֹאִטַא

אָטַׂע הַּבֹּידְהָא לְמָהֵבִר יָתַה וִיתַרַת: וֹהְבֹּגְעַׁא בַוֹנִע מִפַּע לְכַּבְ

מֹבוֹעִמֹא וֹט מַמָּבוֹא מֹמָע וֹמֹבְרוּ כַלְ וַבִּימֵּוּ לְבַּא בַּמַבְרֵוּ

בּבויבון מובד אומו עבר

אַמוּגו בּיריעַנוּטָא הַבָּא הַיַּטְּאַ

עַרָא לְכָל יָרִיעָּהָא: וֹטֹמִנוֹ אַמִּוּן וּפּוּטִוֹא אַבַבּת

ונוגלטא בֹסמֹנא בוט קופּו

בית לופי בן עבר בספתא

ספּטא ביריעהקא הדא מסטרא

וֹמֹבֹּג מֹנוּבֹגוֹ בַעַבֹבֹא מֹב

יוֹדְא מִם הַדְּא:

he coupled one to another. another; and the other five curtains And he coupled five curtains one to

curtains had one measure.

made he them.

much.

make.'

of each curtain four cubits; all the

the work of the skilful workman purple, and scarlet, with cherubim

fine twined linen, and blue, and the tabernacle with ten curtains: of

them that wrought the work made

And every wise-hearted man among

for all the work to make it, and too

For the stuff they had was sufficient

restrained from bringing.

sanctuary.' So the people were

more work for the offering of the

neither man nor woman make any

throughout the camp, saying: 'Let

and they caused it to be proclaimed And Moses gave commandment,

which the LORD commanded to enough for the service of the work,

and twenty cubits, and the breadth The length of each curtain was eight Οī

And he made loops of blue upon

was outmost in the second set. made in the edge of the curtain that outmost in the first set; likewise he the edge of the one curtain that was

(6) ויכלא. לשון מניעק: (ב) מדי העבודה. יומר מכדי לוכך סענודס:

(ד) והמלאכה היחה דים לכל המלאכה ומללכת ססבלם סימם דים של עושי סמשכן, לכל סמללכם של משכן לעשות

 $\angle \angle \mathbf{I}$

מומס, ולסומר: והווחר. כמו וְסַכְּבֵּד מֶׁם לְבֹּו (שמום מ, ימ), וְסַבּׁוּח מֶׁם מוֹמְבּ (מלכיס־בּ ג, כד):

07

ממישי	ڜۿ؞ؘڡ ڋڟڋ؞ڡ: ڗڒڡٚۺۼڡۦڽڟڎۺ؞ڡ ڴڟٷچٳڔۼؚۼؚڔ	מִּמִּנוֹ בַּנִּמִּ לְמִמְּבֵּׁנִא בַּאָמִּנ וֹמְבַּב וִע בַּפּנִא לְמִמְּבַּנִא בַּאָמִנ	And he made the boards for the tabernacle of acacia-wood, standing up.	70
61	ניַעַשׁ מִכְסָרֹ לְאָהֵל עֹרָת אֵילָם מְאְיַּמִים וּמִכְסָר עַרָת הְּחָשָׁים מִלְמֵּעְלְר: (ס)	ױַמְשָׁבֵּי סְּקְּנִיִּאְ מִלְּמֵילָא: בְּמַשְׁבֵּי סְּקְנִינְאִ מִלְּמֵילָא: בְּמַשְׁבֵּי סְּקְנִיְנְאִ מִלְמִילָא:	And he made a covering for the tent of rams' skins dyed red, and a covering of sealskins above.	61
81	ַנּיָעַשׁ קַרְּסֵי נְּחִשָּׁת חֲמִשָּׁיִם קְחַבָּר אָת־הָאָהֶל לְהְיָת אָחֲר:	ינעבר פורפין הנחש חַמִּשִׁין לְלְפְּפָא יָת מַשְּׁבְּנָא לְמָהָנֵי הַ	And he made fifty clasps of brass to couple the tent together, that it might be one.	81
Ζτ	וּלִּעַשׁ לֻלְלָאָת חֲמִשִּׁים עַּל שָׂפָּת תַּיְרִישְּׁה תַקִּיצֹּנָה בַּמַּחְבֵָּהָת וַחֲמִשָּׁיִם לֻלְאָׁה עָשָׁהׁ עַל־שָׂפָּת תַיְרִישְׂה הַחֹבֶּהֶת תַשִּׁנְית:	בּירִיעַמְא דְּבֵית לוֹפֵּי הִּנְיָנְא: וְחַמְשִׁין עֲנִבּין עֲבָר עַל סְפְּחָא בּירִיעַמְא בְּסִמְרָא בֵּית לוֹפֵּי נְעֲבָר עֲנִפִּי	And he made fifty loops on the edge of the curtain that was outmost in the first set, and fifty loops made he upon the edge of the curtain which was outmost in the second set.	Źτ
91	ְוְאָת־שֵׁשׁ הַיְּרִילִּת לְבֶּר: יַנְחַבֶּר אָת־חֲמֵשׁ הַיְּרִילִּת לְבָּר	וֹנִים הֵּנִים וֹבִימֵּן לְּחִיִּב: וֹלְפִּּוֹשׁ זִּים חֲמֵּיִּהִּ וֹבִימֵּן לְחִיִּב	And he coupled five curtains by themselves.	91
Şī	אָבֶרְ הַיְרִיעָה הָאַחָּת שָׁלִשִׁיםׂ הַצִּּמְּה וְאַרְבָּע אַמֹּוֹת רָחָב הַיְרִיעָה הָאָחָת מִבְּה אַחַׁת אַבֶּר אַחָׁת	לְטְבֹא מֹמֶבׁוּ וֹבׁוּמֹּן: בּוּבוּמִטֹא טַבֹא מִמִּטִטֹא טַבָא אַמִּוּן וֹאַבְבֹּת אַמָּוּן פּוּטִוֹא אַנְּרְבָּא בִּוֹבוֹמִּטֹא טַבָא טַלְטָוּן	The length of each curtain was thirty cubits, and four cubits the breadth of each curtain; the eleven curtains had one measure.	Şτ
₽ī	ַנִּעַשׁ יְרִיעָּת מִּלִּים לְאָהֵל עַלֹּ הַמִּשְׁבְּן עַשְׁמֵּי־עָשְׁרֵה יְרִיעָּת עְשָׁה אֹהֶם:	הְבַּר יְהְהְלֵּוּ: מַלְ מַּמְּבְּנִא חֲדָא מִּמְּדֵּי יְבִימָּו נְבְּבַר יְרִימָּן בְּמָּנְיֵה לְבָּרָסָא	And he made curtains of goats' hair for a tent over the tabernacle; eleven curtains he made them.	ŧι
ξī	ונֿעשׁ חֲמִשֶּׁים קּרְסֵי זָתָב נֵיְחַבֶּׁר אָת־תַיְרִיעָּת אַתָּת אָל־ אַתַּת בַּקְּרָסִים נֵיְתִי תַּמִּשְׁבֶּן אֶתֶד: (פ)	וְעְבֵּר חַמְשִׁין פּוּרָפִּין דִּדְחַב הְבָּא בְּפּוּרְפִּיָא וַהָּגִּ עִּם הַדְא בְפּוּרְפִּיָּא וַהָּוֹה עַשְׁכְּנָא הַר:	And he made fifty clasps of gold, and coupled the curtains one to another with the clasps; so the tabernacle was one.	٤ī
टा	װְמִשִּׁים לֻלְאֹת עִשִּׁרוֹ בַּיְרִיעָּת הָאָהָתֹ וַחֲמִשִּׁיִם לֻלְאֹת עִשְׁרִ בְּקְצָּת תַיְרִישְׁת אֲשֶׁר בַּשַּׁהְבָּרֶת תַשְּׁנִית עַקְבִּילֹת תַלְּלְאُת אַחָת אֶל־אֶחֲת:	לְפֵּבֵּילְ שֵׁבְא:	Fifty loops made he in the one curtain, and fifty loops made he in the edge of the curtain that was in the second set; the loops were opposite one to another.	71

ספר שמות – פרשת ויקהל חמישי – Exodus Exodus

96	ְּרָרִירִּ שְׁמִּנְה קְרָשִׁים וְאַרְנִיהֵם בְּסֶף שִׁשְּׁה עְּשֶׁר אֲדְנִים שִׁנֵי אֲדְנִים שְׁנֵי אֲדְנִים תַּחָת תַּהֶּרֶשׁ הְאָחֲר:	בּפָא עַר: סְמְכִין הְּבֵין סְמְכִין הְחֹוֹת הְבְסָף שִׁתַּת עַשְׁר סְמְכִין הְחִית נְתְּי הְמְלֵים	And there were eight boards, and their sockets of silver, sixteen sockets: under every board two sockets.	о€
67	ְּוָהְוָּי תֹוֹאֲמִםׁ מִלְמָּטָּה וְיַחִדְּׁיִּ יִהְיִּי תַמִּיםׁ אָל־רֹאִשׁׁוֹ אָל־ תַשַּׁבְּעַת הָאָחָת בֵּּן עָשָָׂר לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצִּעְׁת:	לַטַרְמֵּין זְוְיָן: מַבְּוְיִין בְּעִּיְקֵיא מַבְּוְיִן בְּבִּישִׁיהוֹן בְּעִּוְקָהָא נְחָרְמֵּין זְיְלְיִי	that they might be double beneath, and in like manner they should be complete unto the top thereof unto the first ring. Thus he did to both of them in the two corners.	67
82	ەلەرد جېتىنى ئېشى جېچېدىد سىرىسى ئېيىنى ئېچىدىد	יהְבין דַפִּין עַבָּד לְזָוְיָת מַשְּׁבְּנָא בְּסוֹפְּחוֹן:	And two boards made he for the corners of the tabernacle in the hinder part;	82
Lτ	ېۋى خېلىد ئىلىدى ئىلىدى ئىلىدى ئىلىدى ئىلىدى مەلەت خىلىدىدىدىنىڭ ئىلىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدىدى	ְּמְטְא צַּפְּין: וְלְסְׁנְפֵּי מַשְּׁבְּנְא מַעְּרְבָא עֲבָר	And for the hinder part of the tabernacle westward he made six boards.	Zτ
97	וּאַרְבְּעִּים אַרְנִיהָם בָּסָּף שְׁנֵי אֲדְנִים מַחַת תַּמֶּרֶשׁ הָאָחָד יִשְׁנֵי אֲדְנִים תַּחַת תַמֶּרֶשׁ הָאָחֶד:	וּאָרְבְּשִׁין סְמְכִיהוֹן דִּכְּסִף מְבֵין סְמְכִין מְחוֹת דַּפָּא חַד הְבֵין סְמְכִין מְחוֹת דַּפָּא חַד:	and their forty sockets of silver: two sockets under another board, and two	97
\$7	אַפֿון אַטָּה טָמִטְבֶּן הַשָּׁנִית לִפְאָת ילְאָלַע הַמִּטְבֶּן הַשָּׁנִית לִפְאָת	אַפּוּנְא מְּבַר מְמְּבִּוֹץ בַּפְּוֹן: וְלְסַׁמָּר מִמְּבִּנְא טִּנְנָנִא לְרִיִּם	And for the second side of the tabernacle, on the north side, he made twenty boards,	Şτ
+ 72	וּאַרְבָּעִיםׁ אַרְנֵי־בֶּׁסֶף עִּשְּׁה מַחַת עָשְׁרֵים תַקּרָשִׁים שְׁנֵּי אָרְנִים מַחַת תַקֶּרָשׁ הָאָחָר הַקֶּרָשׁ הָאָחָר לִשְׁתֵּי יָדֹתֶיוּ:	נאַרְבְּעִין סְמְכִין דִּכְּסָף עַבָּר סְמְכִין הְּחִוֹת דַּפָּא חַד לִהְבֵין הְמִרִּי יִּהְבֵין סְמְכִין הְמִרְיִ יִּהְבֵין סְמְכִין הַמְּהְיִה בְּפָּא הַמְּהְיִם בְּכִּין	And he made forty sockets of silver under the twenty boards: two sockets under one board for its two tenons, and two sockets under another board for its two tenons.	† 7
ध्य	ىزىون چەر-ترېرتى داخىيە يىد يونېرىد: قىنېزىد:	וְעְבֵר יָת דַפּוָא לְמַשְׁכָּנָא טַשְּׁיִרוֹ צַפִּין לְרוּתַ עֵיבַר בְּרוֹמָא:	And he made the boards for the tabernacle; twenty boards for the southward.	£7
77	שְׁתֵּי יִדֹת לַמֶּׁרָשׁ חֲאֶחָׁר מְשִּׁלְבֹת צַחָת אֶל־אָחָת בֵּו מְשְׁׁה לְלָל קַרְשֵׁי חַמִּשְׁבֵּוֹ:	מְבֵּין צִירִין לְדַפָּאִ תַּד מְשִׁיּלְבִין תַּד לְקָבֵיל תַּד בֵּו מְבִיל לְכֹל דַפֵּי מַשְׁבָּנְאִ	Each board had two tenons, joined one to another. Thus did he make for all the boards of the tabernacle.	रर
17	עַשָּׁר אַמָּת אָבֶדְ תַּקֻּבָשׁ וְאַמָּת וַחֲצָּי הֵאַמָּׁה רָחַב תַהֶּרָשׁ הָאָחֲר:	בְּרַפְּא חַר: נְאַמְּחָא וּפַּלְגוּח אַמְּחָא פּוּחָנְא מַשְׁר אַמִּין אוּרָכָּא דְּרַפָּא	Ten cubits was the length of a board, and a cubit and a half the breadth of each board.	71

the tabernacle,

And he made bars of acacia-wood: five for the boards of the one side of

לְּבַרְשֶׁרְ צֵּלְתְ חַמְּשֶׁבֵּן חַאָּחֲת: לְרַפּּי סְטֵר מַשְּׁבְּנָא חַד: " נַנְעַשׁ בְּרִיחֵי עֲצֵי שׁמָיִם חֲמִשְּׁר נַעְּבִּר עְּבָרִי דְּאָעִי שׁמִּין חַמִּשְׁאַ

⊂ 1	נִהַגָּתְ בַּׁמַבְּיִנְאַמֶּׁע נִחֵצִּּגְ לְמָּטִׁנִּי הִּמָּיִם אַמִּנְיִנִם נִחָצִּי אֲבְׁכִּיִּ וֹאַמֵּׁע נִינְּתָּהְ בַּבּּלְאָלְ אָטַ בִּאַבְׁוֹן הַצֵּּנִ	וֹאַמְּטָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: אוּרְבֵּיה וְאַמְּחָא וּפַלְגָּא פּוּחָיִיה עַּטְיִין אַמִּין יִפָּלְגָּא וַעֲבְּיִר בְּצַלְאֵל יָח אֲרוֹנָא דְּאָעֵי	And Bezalel made the ark of acacia-wood: two cubits and a half was the length of it, and a cubit and a half the breadth of it, and a cubit and and a half the height of it.	IIAXXX
8£	וּאָת־עַמּוּדְיוּ חַמִּשְׁהֹ וָאָת־נְוֵיהָם וְצִּפְּה רְאִשִּׁיתָם וַחֲשָׁקִיהָם זְּהָב וְאַדְנִיתֵם חַמִּשְׁה נְהְשֶׁת: (פ)	וְיָח עַמּוּדְוֹהִי חַמִּשָׁא וְיָח וַנִיהוֹן וְחַפִּי בֵישִׁיהוֹן וְכִבּוּשֵׁיהוֹן הַהְבָּא וְסְמָכֵיהוֹן חַמִּשְׁא הְנְחָשָׁא:	and the five pillars of it with their hooks; and he overlaid their capitals and their fillers with gold; and their five sockets were of brass.	88
لا	מַעַּשֶּׁה רֹקֵם: נַאַרְגָּטָן וְתֹּלִעַם: נַאָּרְגָטָן וְתִּלְעַם:	ובוא מונר מובר צייר: הַתַּכְלְא וֹאַרְגְּוֹנְא וּאָבַע זְהַוֹרִי נְעְבָּרְ פְּרְסָא לְחָרַע מַמְּבָּנָא	And he made a screen for the door of the Tent, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, the work of the weaver in colours;	Δ ξ
9٤	ניעש לה אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁפִּים ניצַפָּם זַּהְב נִניהָם זָהָב נִיצָּק לְהָם אַרְבָּעָה אַרְנִי־בֶּסֶף:	ועבר לה אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שָׁמִּין וַחֲבָּנוּן דַּהְבָּא וָנִיהוֹן דַּהְבָּא וְאַהֵּיךְ לְחֹוֹן אַרְבְּעָא סְמְכִין הְכְּסָף:	And he made thereunto four pillars of acacia, and overlaid them with gold, their hooks being of gold; and he cast for them four sockets of silver.	9٤
\$£	رَائِوَّ هِمَا nَهِدُّوْمَ مِجِوْمَ إِيْمِارٍ إِمَانِائِوَمَ שِٰذِا إِشِفَ جِهِبِرِيَّ : جِهِدِيَّا:	נעַבַר יָת פָּרוּכְתָּא דְּתַּכְלֵּא שְּיִיר עּיבְר אִימָּן עַבַר יָתַה צּירַת כְּרוּבִין:	And he made the veil of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen; with the cherubim the work of the skilful workman made he it.	SE
+ £	וֶאָת־תַּקְרָשָׁים צִפָָּת זָהָׁב וְאָת־שַבָּעֹתָם עִשָּׂת זָהָב בָּתֵּים לַבְּרִיתָם וַיְצֵּף אָת־תַבְּרִיחָם זָהֵב:	בּטַבּא: לְמָבְרַנִּאְ נְטַבָּא זָט מָבְרַנִּא מִוֹלֵטְׁטֵוּן מְבָר בַּטַבָּא אַטָרָא וֹט בַּבּּנָא טַבָּא בַּטַבָּא וֹנִט	And he overlaid the boards with gold, and made their rings of gold for holders for the bars, and overlaid the bars with gold.	↓ €
88	ريْعِשٰ אָת־תַבְּרֵיתַ תַּמִּיכִּן לִבְרֵתֹ בְּתַּוֹךְ תַּקְּרָשִׁים מִן־תַּקָצֶת אֶל־ תַקְּצֶת:	לְסָׁנְפֵּר: לְאַעְּבְּרָא בְּגוֹ דַפּּנָא מָן סָנְפֵּר נְעְּבָר יָח עְבְּרָא מָצִיעָאָה	And he made the middle bar to pass through in the midst of the boards from the one end to the other.	££
₹	رْمَرْسُ جدرأَت לِمَرِسٌ צֵלִّ تَفِّضُجُّا تَשْدِرَ رَيَّرِضُّ جِدَرَات جِمَرِسُ بَفِّضِدُا كُنْرِجُهِرِي يِهِنَ	תּמְּבְבְּא: לְבַפָּּג תַּמְּבִּרָא לְסִוּפְּׁעוּוּ תַּמְּבִּרָא טִּדְנָלָא וַחַמְּמָא מִּבְרֵגוּ וְחַמְּמָא מִּבְרֵגוּ לְבַפָּּג סִמָּר	and five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the tabernacle for the hinder part westward.	7 £

נינעש לו זר זָהָב סְבָּיב: י נוצפהו זהר טקור מבנת ומחוץ

QUILL: וְעָּבָר בֵיה זִיר דְּדְרַב סָחוֹר וְשְׁבַּׁנִי, בַּעַד בַּב, מִנְּיו, וִמְבַּבָא

crown of gold to it round about. within and without, and made a And he overlaid it with pure gold

מַל־צַּלְמִוּ הַשָּׁוּוּה: על־צַלְעוֹ הְאָחָת וּשְׁתִּי שַבְּעוֹת על סְשְּרִיה חַד וְתַרְתֵּין עִיּקְּ ַ הֹלְ אַבְׁכַּה פַּהַמְעַבוֹיו וּמִשֹׁי מַבַּמָע הַלְ אַבַּה זִוֹנִינִינִינִינַבַיוּ הִוֹלֵן ניצַק לוֹ אַרְבָּעַ שַּבְּעָת זְהָב וְאַהָּר לֵיה אַרְבַּע עִוֹקָר

על סטריה הגינא:

rings on the other side of it. rings on the one side of it, and two in the four feet thereof: even two And he cast for it four rings of gold,

and overlaid them with gold. And he made staves of acacia-wood,

בּלְעָּׁת הַאָּרָן לְמִּאָת אָת־הָאָרָן: ַ וְּיָבֶא אֶת־הַבַּרִּים בַּשַּבְּעָת עַלֹ

מַלְ סִמְבֵּי אֲבוּנְאַ לְמִמַּלְ יָנִי וֹאַהֶּגַ וֹט אָבוּובוֹא בֹּהוֹלַטֹא

on the sides of the ark, to bear the And he put the staves into the rings

ל וַבְצִי אָרְבְּה וְאַמֶּה וְהַצִּי תַרְתִּין אַמִּין יפּלְגָּא אַּרְבּה וּוֹמֹמְ כּפְּבְּע זְבְּבַר מְבַיִּנְע אַמְּנִנִים וַהְּבַּר כִּפּוּרִמָּא בְּרָבַר דְּבֵּי

ן אַמְּקְאַ פּוּקְיַה:

half the breadth thereof. length thereof, and a cubit and a gold: two cubits and a half was the And he made an ark-cover of pure

אַטָּם מִמָּנִג עַצִּנִע עַכּפָּבעי ל נינעש שְׁנֵנְ כְרָבֶים זְהְבֵּר מִקְשְׁרִ נִעְּבָר חְּבֵּר הַבְּיוֹ בְּרִבִּין בְּרָבִין

כַפּוּרְהָא: לניר עבר יקהון מקבין סטבי

the two ends of the ark-cover: of beaten work made he them, at And he made two cherubim of gold:

ناهُرُد (د، طعربان)[ط، طُعنيُدر]: הַכּפָּרֶת עַּשְׁר אָת־הַכְּרֶבֶים " וּכְרוּב־אָחָר מִקְּצָה מִזָּה מִוֹּ ひむれに ÇİİL

כפובשא מבר יח פרוביא וכבולא עד מפשרא מכא מן בולא עד מסטרא מכא

cherubim at the two ends thereof. piece with the ark-cover made he the cherub at the other end; of one one cherub at the one end, and one

עַכְרֶבֶים: (פּ) אַקיר אָל־הַכַפֿהַת הָיוּ פְּנֵי תַד לְקַבֵּיל כָפּוּרְחָא הַוֹּרֹ אַפִּי עַכַּפַּרָט וּפְּנֵיהָם אָנִישְׁ אָלְ- כָּפּוּרְחָא וְאָפִּיהוֹן תַּדְ לְפֶבֶּילִ ينبرن برجيجات هرف جيؤنه يهنا جداديه جداما يرهامان

בְרוֹבַיָּא:

cherubim. the ark-cover were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with wings on high, screening the And the cherubim spread out their

נאַמָּע נִנוֹגִי למִנִיני אַמְּתָוִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רְחְבֹּוֹ נוֹמַהְ אָּטִי עַהְּאַלְעוֹן הַגָּוֹי הַמִּיִם וֹהַבָּר יִטְ פַּטִינִא בֹּאָהִ הָּמִּוֹן

פּיקְיֵיה וְאַמְּקָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: שֹבשׁוֹ אַמִּוֹ אִנְבְכִּיִּבְ וֹאַמִּטֹאַ

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the And he made the table of

OI

8

זֶר זְהֶב סְבֶּיב: " וּנְצְּרְ אָטִוּ זְהָבַר שָהָוּר וַנִּעַשׁ לָוּ וַהְפָּא יָהִיה דְּהַב דְּבֵּי וַעְּבִּר

ליה זיר דְּדְתַב סְחוֹר סְחוֹר:

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

לְבָמִים מְשֶׁקְבָיִים בְּקְנָה אָחֶר כלידין מְצְיָהוֹ בְּקְנָיָא חַד made like almond-blossoms in the ور بېمبار جوباد بقرت بهجي knop and a hower; and three cups וְמִוְמֵּן וּטִׁלְטֹא almond-blossoms in one branch, a שְׁלַשְּׁר וְּבִעִּים מִשְׁקְּדִים בַּקְּנָר فكفع حذيدا فقندا فكنته three cups made like the other side thereof; מֹגַּבְישׁ עַמֵּלֵי: מְסָמְרַה הִנְיָנְא: branches of the candlestick out of بهٰدٍهُد كُلِر ロジロア the one side thereof, and three ⁸¹ שָׁלשָׁהו קְּנֵר מְּנִרֶה branches of the candlestick out of ַ מְצְּיַבְעַ טַּלְטַא לְנֵּוּ מְנְרָהָא מִסְמְרַעַ out of the sides thereof: three וֹמִמֹּט עַלוִם וּגַּאָנם מִגֹּצִינוֹ וֹמִטַּא עַנוּן נָפַעון מִסַּמֹנַנִיאַ And there were six branches going ದಥ್ಕಗ ಗ್ರೇ: flowers, were of one piece with it. וְשִׁוּשִׁיּבְּיִא מִנְּדִּ בְּוֹנִי إَكَاذِكَ لِأَحْدَثُرُ لَا وَخُطِيْنَ لِخُلْكُ اللَّهِ لِيَالِكُ لِللَّهِ لِيَالِكُ لِللَّهِ لِيَالًا لِل shaft; its cups, its knops, and its שָׁרַה וּקְנָה כַּלִּידָהָא חַוּוּרַהָא the candlestick, even its base, and its (מּלּימִי) מִקְשְּׁה עְּשָׂה אָתְּהְמִּנְרֶה יְרֶבֶה דְּבֵּי נְגִיר עַבְּרָ pure gold: of beaten work made he ניַעש אָת־הַמְּנֶרֶה זְהָב שָהָור נַעְּבַר And he made the candlestick of **ਪ੍ਰਾ**ਜਾਂ⊤: (ॿ) .blog הקשות אַשֶּׁר יָפַּף בְּהַוֹּן זָהָב לעון דְרְתַב דְּבֵי: wherewith to pour out, of pure مدرختيد ازب ظفائع لانبازهك כֿפַּטַׁגוָ וֹאָטַ מִּנֹפֿיָטָגוּ _كالْجُا thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls נְעַ מִּנְסָוְעַיִּ נְנִע בָּוַכּוְעַיִּ נְנָע وا الظِمْلُال אָנו_טַאָרוּנוּיוּ בואָן_ 91 upon the table, the dishes thereof, וֹמֹבֹר וֹנו מִנוֹא דִּעַלְ פַּנוּרָא וּנְּמֹמִ אֶּעַרַעַכּבְנִםוּ אָּמָּבַר מַבְ And he made the vessels which were 正學学品: with gold, to bear the table. נוֹגָּלְבְּ אָטִּׁם זְּעִוֹרַ לְמִּאָע אָטַר נִעִפָּא זִיִּטִּעוֹ בַּעַבָּא לְמִּמָּלְ זִיִּ acacia-wood, and overlaid them Sī וּנֹמֹתְ אָבְיבַבּבִּינִםְ מֵּאֵּר. מְּמְנִם וֹמֹּבַב יָט אָבונוּבִּאָבֹאָמֹוּ מָמָנוֹ And he made the staves of 正學之前: בּשׁים לַבּּגִּים לָמִאִי אָנוַ אַנוֹרָא לָאָרִינוּגָא לָמִפּּלְ יִנוּ the holders for the staves to bear the Þι كِرُمُولِ لَوْضُؤْثِكِ ثِنْ، لَوَقَحُمُن كُرُكُّدُنِ يُلْأَنْظُم لِيَنْفُكِ مَاكُلُمُهُ Close by the border were the rings, אָמֶּר לְאַנְבָּׁה נַיִּלְיִנִי זְוֹיִנְא צִּלְאַבְעַרָּת בַּנְּלְוָנִי: that were on the four feet thereof. אָטַרַהַטַּבְּעָה עַלְּאַרְבָּעַ הַפַּאָט וִיהַב יָה עַּוְקָּהָע עַלְ אַרְבָּעַ and put the rings in the four corners נוקט כן אַבלה הַבּׁהָט וֹנִיב נוֹטֹן וֹאָטוּב כִּיב אַבבּה הוֹטֿוֹ בַבַנַב And he cast for it four rings of gold, thereof round about. דְרְתַב לְגְּדְנְפֵּיה סְחוֹר סְחוֹר: נינש זרין קק למסגר קי סביב: made a golden crown to the border פושקא סחור סחור וַעַּבַר זִיר hand-breadth round about, and 71 עַנְגַמַּמִּ לְוִ מִסְנֶּנֶרְת שִׂפַּח סְבָּיִר וְעָּבְר לֵיה גָּדְנָפָא רוּמֵיה And he made unto it a border of a

מֹבּוֹבוֹן עַוּנַבִּא נְתִוּמִּנַבֹּא:

يزكيرت بحفياته وأجيدا

حَفَٰفِد نَظَدَت كَا كَٰمِيْهُم تَعْذِيا تَؤْدِه تَهِيمًا حَا كَمْفَع كَثِيا

مُشَعَّلِهِ وَفَعِيْهُ وَلَيْ يَعْمُونُ وَلَيْ يَا يَعْمُونُ اللَّهِ فَلَيْهُ وَلَيْهُ وَلَيْهُ وَا

היצָאָים מָן־הַמְּנֶרְה:

ダレゼガレ

۴ĘĠſĹĽ

thereof;

the candlestick.

07

the knops thereof, and the flowers

cups made like almond-blossoms,

And in the candlestick were four

other branch, a knop and a flower. So for the six branches going out of

إحوَمَّا فَيَامَ هُذُرُ يَهَٰذُهُ مَهُوْدًا يُتِهَا مِعَانِم مِدِرًا جِنِرًا بَعِوْدً

67	ម៉េថ្នូថ់ ងូព-ថ្លូជ្យ ក្មផុម្ភាក់ ដុំកូម រុង្ហក-ក្នុម្យុក ក្ខុត្តកេ មុក្កកែ ថ្មផ្ទុម្លាក ក្នែក្មៈ (០)	בְּבֵי נְתְ מִמְּטֵא בַּרְבוּתָא קּיִדְשָׁא וְיָת קַמֶּרֶת בּּיּסְמֵיָא וַעְּבַר יָת מִשְּׁחָא בַּרְבוּתָא	And he made the holy anointing oil, and the pure incense of sweet spices, after the art of the perfumer.	67
82	ניעש אָח־הַבּדִּים עַצֵּי שׁמָים ניעש אָח־הַבּדִּים עַצֵּי שׁמָים	נְחֲפָא יָמָהוֹן צַּהְבָּא: נְעֲבָּר יְתְּ אֲבְוֹהִיִּא הְאָעֵי שִׁמִּין	And he made the staves of acacia-wood, and overlaid them with gold.	82
L 7	ױשָׁמִּי שַבְּעָּת זָהָׁב עֵשָּׁה־לָוּו מִתַּחַת לְזֵרִוּ עֲל שָׁתֵּי צַּלְעֹהָיו עַל שָׁנֵי צִּהְיִי לְבְתַּיִם לְבַדִּים לְשָׁאֵת אֹהָוֹ בְּהֶם:	נמנה בְּחוֹן: לְאַהְרָא לַאֲרִיחַיָּא לְמִשָּׁל זְנְיְמֵיה שַּלְ הְבֵּין סִשְׁרֹוֹה לְהַ מִלְּהַע לְזִיבֵיה שַלְ הַּרְחַיִּ הְתְּהְיִם בְּיִלְ	And he made for it two golden rings under the crown thereof, upon the two sides two ribs thereof, upon the two sides of it, for holders for staves wherewith to bear it.	Ľτ
97	וִיצִּף אֹתִׁי זְחֲב שָהֹוֹר אָת־ גַּנְּיׁ וְאָת־קִּירֹתָּיִי סְבָיב וְאָת־ קְרְנְתָיִי וַיַּעַשׁ לֶוֹ זֵר זְחָב סְבָיב:	נחַפָּא יָמֵיה דְּחַב דְּכֵי יָת אַגְּרֵיה וְיָת כּנּחָלְוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר וְיֶת קְרְנוֹהִי וַעֲּבָר לֵיה זִיר דְּדְּחַב סְחוֹר סְחוֹר:	And he overlaid it with pure gold, the top thereof, and the sides thereof round about, and the horns of it; and he made unto it a crown of gold round about.	97
Sz	درون אָת־מִוְבָּח תַקִּטָׁרֶת עַצֵּיִ שָׁמִים אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּׁה רְחָבִּוֹ רְבִּיעַ וְאַמְּתַוֹם קִמְתוֹ מִמֶּנּוּ הְוִיּ קרְנֹתֵיוּ:	ועַבְר יָת עַרְבְּחָא דִּקְטֹרֶת הַרְפֵיה וְאַמְּתְא פּיּתְיִיה מְרָבַע בּיּסְעַיָּא דְּאָעֵי שִׁפִין אַמְּקָא בּיּסְעַיָּא דְּאָעֵי שִׁפִּין בּיִּסְעַיִּא דְּאָעֵי	And he made the altar of incense of acacia-wood: a cubit was the length thereof, and a cubit the breadth thereof, four-square; and two cubits was the height thereof; the horns thereof were of one piece with it.	Şτ
† 7	جَجِّد بَيِّد מַהַוֹּר עַּשָּׁה אַתָּה וָאֵת בְּלְ־בַּלֶיהָ: (פ)	נְתַה וְיָת בְּל מְנַהָא דְּכָּיָא עַבְר בְּבְּרָא דְּדַהְבְּא דְּכָיָא עַבְר	Of a talent of pure gold made he it, and all the vessels thereof.	+ 7
६र	ربون אָת־גֵרֹהָיִה שִׁבְּטָּת װַקְלְּקְתֵּיהְ וּמַהְתִּהָּיהִ זְהָב מְהְוֹר:	*****	And he made the lamps thereof, seven, and the rongs thereof, and the snuffdishes thereof, of pure gold.	٤٦
	פַפִּּמֹרִיהֵם וּקִנֹהָם מִמֵּנָּה הָיֵּוּ כְּלֶּה מִקְשָׁה אַחַת זָהָב שָהְוֹר:	ת איבירוון וקנירוון מנה הוו פולה גגידא חבא דרחב דכי:	Their knops and their branches were of one piece with it; the whole of it was one beaten work of pure gold.	रर
77	וְבַבְּיִּהִי הַתַּהִי שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנְּהִ וְבַבְּּחֹּר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנְּה רְשְׁשֶׁת הַקַּנִים הַיּצְאָים מִמֶּנְּה:	בְּמִשֹׁא פֿוּגן בּוֹפֹפֹגן מִנִּע: נְחַנִּינִ שְׁבֵין פְּנֵּין נְחַנִּינִ שְׁבֵין פְּנֵּין נְחַנִּינִ שְׁבֵין	one piece with it, and a knop under two branches of one piece with it, and a knop under two branches of one piece with it, for the six branches going out of it.	17

אוּרְבֵיה נְהְטֵּיִטִישׁ אַמִּין פּוּהְיִיה

אַמָּוְת רְחָבּוֹ רְבִוּעַ וְשְׁלְשׁ אַמִּוֹת מְרָבַּע וּתְלָת אַמִּין רוּמֵיה:

עביעי ניגַשט אָת־מִוְבָּח הַעֹלְה צַצֵּי נִעֲבַר יָת מַדְבְּחָא דַעַלִּהָא (רביעי) שָׁמָיִם חָמֵשׁ אַמֹּוֹת אָרְבֹּוֹ וְחֲמֵשׁ דָּאָעִי שִׁפִּין הַמֵּישׁ אַפִּין אורביה וחמיש אַמִּין פּוּתְיֵיה

height thereof.

IIΙΛΧΧΧ

four-square, and three cubits the

cubits was the length thereof, and

burnt-offering of acacia-wood: five And he made the altar of

and a knop under two branches of

five cubits the breadth thereof,

طفلنا:

ុំកុយ្តក: ממפו בינו קרנקיו ניצף אקו עימיה מפיה בנאה קרניהי ננקש קרוליו על ארבע פוליו נעבר קרוהיי על

נקַפָּא יָהֵיה נָקשָׁא:

it; and he overlaid it with brass. horns thereof were of one piece with upon the four corners of it; the And he made the horns thereof

ַהַמַּהְתָּת בְּלְ־בֵּלֶיוּ עִּשָּׁה נְהִשָּׁה: נְהַשְׁאַיּ במוֹבְלָּט אָט במוֹלִלְיָט וֹאָט. ² אָת־הַסִּירָה וְאָת־הַיְּעִים וְאָת־

וֹנִט מִטְטִּנִיטָא כֹּלְ מִנִינִי, מַּבַּר וֹנִע מִוֹבְלוֹא נִע גֹּנוְבוֹנִא פֿסֹכִים בוֹטֹא וֹנִים מֹנִיבוְפֹּנִטֹא الْبُونِ الْمُمَا خُدِ خُدِرًا لَاقَائِقِنَا الْمُحَادِ بْنَ خَدِ مُدْدُ مَلَاقِتُهُ بْنَ

made he of brass. fire-pans; all the vessels thereof the basins, the flesh-hooks, and the altar, the pots, and the shovels, and And he made all the vessels of the

מקקשה ער־הציוי: ييون למוְבֶּחַ מִכְּבֶּר מִנְּשָׂח וַנְּבַר

סוביביה מקרע עד פּלְגֵּיה: כּוֹבְבָּי מוּכָר מִצְּרְהָא דִּנְחָשָׁא הַּחוֹת **ムな下兵口を**

round it beneath, reaching halfway of network of brass, under the ledge And he made for the altar a grating

ends of the grating of brass, to be

And he cast four rings for the four

₹<u>₹</u>.□: הַקְּצְּוֹח לְמִכְבֶּר הַנְּחִשְׁת בְּחִים נְנְיִמְא לִסְרָרָא דִּנְחִשְׁא צַּחְרָא וּוֹהֶל אֹבְׁלֹּה חַבְּהֹנִי בֹאבְבַּה וֹאִטוּנוּ אַבַּה הֹוֹלוּ בֹאַבַבָּה

לְאֲבִיתוֹּא:

And he made the staves of holders for the staves.

וּנְצֶּלְ אָטֶׁם דָּהְשֶּׁה: הַנְּאָלָם דְּהְשָּׁה: בְּאָבָרִ הַ אָּבֶּרִ הַ בְּאָבִי הַשְּׁרִי בַּבְּרִ לְּטִ הַנְּאָלָם אָטַרַהַבָּאָרִם הַאָּבִּר הָשְּׁהָם הַנְּבָּר לְּטִּאָרִים בּאָבִּי הַשְּׁהָרָ נוְצָרְ אָטָם נְחָשֶׁת:

And he put the staves into the rings with brass.

acacia-wood, and overlaid them

נְבְוּב לְחָת עְּשֶׂה אָתְוֹ: (ס) צַלְעָּת הַמִּוְבֶּה לְמִאֵת אָתוּ בְּהָה בַּלְסִמְרִי מַדְבְּחָא לְמִפַּל יָהִיה ל נִיְּבֶּא אָטַרְתַּבְּיִיִּיִם בַּשְּׁבְּעִי עָלְ וְאַמִּיִלְ יִתְ אָרִיחַיָּא בְּעִיְקְּהָא

בְּחוֹן חֲלִיל לוּחִין עֲבַר יָהַיה:

to bear it; he made it hollow with on the sides of the altar, wherewith

עַבְאַנּ פָּתַח אָהָל מוֹעֵד: (ס) ַלְּאָמַ בַּמַבַאָע בַּגַּבַאָע אָמָב ניִעשׁ אָת הַכְּיִוֹר נְחְשֶׁת וְאָת כַּנִּוֹ וַעְּבָר יָת כִּיּוֹרָא דִּנְחְשָׁא וְיָת

נגבטו:

זַטְבָּא: בּאַטְיָן לְצַּלְאָר בִּטְרַע מַמָּכּן בְּסִיסֵיה דְּנְחָשָׁא בְּמִחָוְיָנִת נִשִּׁיָּא

meeting. did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

- (ד) נבוב לוחות. נצוצ סוא מלול, וכן וְשְבְּיוֹ חֻׁרְצַּע מֻבְצַּעוֹת נְצוּצ (ירמיס נצ, כא): נבוב לוחות. סלומות של עלי שמיס
- של מראוח, מירוא"ש בלע"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיס (ג, כג), וְסַבְּלְיֹנִיס, מתרגמינן וּמֶהְוְנָהָה: אשר צבאו. להביא שלא סיס נמשם של כיור מנמשת סמנופס, כך דרש רבי מנמומא (פקודי עו), וכן מרגס אונקלום בְּמֶקוָיַם נָשַׁיָאֹ, וסוא מרגוס ומדע לך שהן מראום ממש, שהרי נאמר ונחשם החנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הזוכרו שה, למדת, במראות הלובאות, ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשחו, להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונתחרה, לבעליסס לידי מאוס, ונוקקות לסס, וממעברות ויולדות שס, שנאמר פַּמַת סַפַּפּוַת עוֹרַרְפִּיף (שיר סשיריס ת, ס), ווס שנאמר ונועלום המראום, וכל אחם רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלחו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומחוך כך מביאום הנשים לבאום רבוח במלרים, כשהיו בעליהם יגעים בעבודה פרך, היו הולכום ומוליכוה להם מאכל ומשחה ומאכילום אומם, - המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו (8) במראוח הצובאוח. בנום ישראל סיו בירן מראום, שרואום בהן כשהן מסקשמום, ואף אוחן לא עכבו מלהביא לנדבם לכל רומ, והמלל באמלע:

정합니: ق لْخُوْجُنَ كَالَـٰמُكِ مَالُكُتُكِ لَتَمْهُمُ لَا يَخُرِدِنَ عَدِيثُمُ مَلَـٰئِتُمُ لَا يُغْهُمُ لَ And for the east side eastward fifty נְהַמִּיבִיהָם בְּסֶבּי וֹכֹבוּמִגעוֹן כַּסַבּ: נֹאַבׁנִינֵם מַּמִּבֹינ תָנָ בַמַּמַבום pillars and their fillers of silver. וֹסׁמֶכֹּגעוֹן מֹמֵּבֹא לִוֹג מַמִּנְבַנֹּא their sockets ten; the hooks of the 4 다양하다 なるにア・ロロ of fifty cubits, their pillars ten, and וֹלְפֹּאַנוַ יָּם לֹלְמִּים 口は強い口 ילְבוּים מֹמֹבַבֹּא סִבָּבוּ טַמִּמָּוֹ And for the west side were hangings تَلَمُكَانُهُ وَيُعَالِمُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ הְעַמוּהָים of the pillars and their fillers of ממבול בנחשא נני עמידיא sockets twenty, of brass; the hooks ääL.0 וֹאַבוֹנִנִיםׂם cubits, their pillars twenty, and their מָאָה בְאַמָּה ילְבוּנוֹ גַפּוּנָא מאַע אַמּוּוֹ ולפאָר צפון And for the north side a hundred تَلَمُكَانُ لَا خُولًا: silver. וכבושיהון בסף: of the pillars and their fillets were of מַשְּׁבִים נְּבְאָשֶׁב דְּנֵגִי בִּעַמִּנְגַים ממובול בוֹשַׁמִא ווו ממובוֹא sockets twenty, of brass; the hooks המהבים וֹאַבוֹנִים פּמּיבּיהוֹן עַשְׁרִין וְסְמְּבִיהוֹן ないだいじロ Their pillars were twenty, and their מַאָּר בָּאַמֶּר: linen, a hundred cubits. שְׁוִיר מְאָה צַּמִּין: تنظر كذه، ثالة ليهم ظهائه of the court were of fine twined בומא סברי דרקא דביץ south side southward the hangings נוֹמֹמִ אָּטַ טַּטַבְּיֹבְ לַפַּאָנוּן דְּנִיבְ נִמְּבָב נִטְ בְּנִנִים מִּנְבַנִ And he made the court; for the

إلاَّ لِينَاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَادُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال אָל־הַבְּהֵף עַמּוּדִיהָם שְׁלִּשְׁה לְעָּבָּרָא עַמִּוּדִיהוֹן הְלִהָא ಗ್ರದ್ಭೂ ಇಭ್ರಗ אַפּוֹע סַבְבוּג עַמָּגָה הַּהָּבָא אַפּגוּ

ַ <្ថុំភ្នំតែ ប៉ូប៉ុន្តិប ប៉ូប៉ូតូ ប៉ូប៉ូតូ <្ថំប្រ ប៉ូប៉ូតូ <្ថំប្រ ប៉ូប៉ូតូ וְלַבְּתֵּלִי הַשְּׁנִית מָזָּה וּמִזָּה וּלְעָּבְרָא חָּנְיָנָא מָכָּא וּמָכָּא

י ְּבְיּץׁ שְׁזִּר: בּיִלְ שְׁזִּר: בְּלִרְ שָׁשָׁ בְּלְ סְרָבִי גְּרְהָא סְחוֹּר סְחוֹּר בְּחִיּר בְּחִיּר: لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: וֹסֹמֶכֹּיִבוּוֹ הַלְמַא: وْضُرِت هِوْلَا وَقِيْدِينِ فَالْحَرْضِة وَمُرْتُهِ هِفِرا وَقَادِينَا وَجُرَبَة

ثلظٰد: ÇÜÜĞZ.□ حاق لْنَجُلَرُه كُمْ فَلِي ثِيرِهُ لِي ثَرِيرَ

تِٰشٰنٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ۔:

לני עמודיא וְכִבּוּשִׁיהון בְּסַוּ וַסְמִבּוֹא לִמַּמוּדִיָּא בִּנְחַמָּא

> three, and their sockets three. gate] were fifteen cubits; their pillars The hangings for the one side [of the

ÞΙ

٤١

the court were hangings of fifteen hand and that hand by the gate of And so for the other side; on this

sockets three. cubits; their pillars three, and their

about were of fine twined linen. All the hangings of the court round

filleted with silver. and all the pillars of the court were overlaying of their capitals of silver; their fillets of silver; and the of brass; the hooks of the pillars and And the sockets for the pillars were

خُمُولَا كَخُمْ، ثِلَمُّاتِ: گټף וְקוֹמָה בְרָחַב חָמֵשׁ צַּמּוֹת هُدُد لَهُم فَمُئِلًا لَمُمُلِدًا هَفُكِ مِنْ لِي מפמג עַבְּּם שַּׁכַּבְּט וֹאַבְּיֹּנָלוֹ וֹטוָכַהַע הֹּגִּב בַּטַבְּלָא וֹאַבַּיּנוֹלָא יַּגַבַה וּמֶסֶבּ שָׁמַר הָחָצֵר מַעָּשָׂר וּפָּרָסָא דַּתָּרַע דָּרָהָא עּוֹבָד

אַמָּגוּ לַבַּבוֹרָ סִבְּבוּ בַּבַנַאַ: אובלא ובומא לפונוא במות غدرت بحنظ هُند نُهُهُديا هَفيا

of the court. cubits, answerable to the hangings the height in the breadth was five twenty cubits was the length, and scarlet, and fine twined linen; and colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in And the screen for the gate of the

: عَاقِٰ يَ ĹŔĠĿ אַרְבְּעָה נְהַשֶּׁת נְוֵיהָם בָּסֶר لْمَظْتَـيْتَ هَلَـٰخَمِّت لَهَلَـٰتَيْتَ لَمُطَنِّينِا هَلَـٰخَمُهُ لَوۡظُوۡرَينِا

אַבְבְּעָא דְּנְחָשָׁא נְוִיחוֹן כִּסָרַ

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying

their sockets four of brass; their

And their pillars were four, and

פסולים וְבְּלְ־הַיְהֵהְהָ לְמִּשְׁבֵּן וְלְהַהָּצֵּר וְבָלְ סִבּיָּא לְתַּשְּׁבָּנָא יּלְדְרְהָא

סְחוֹר סְחוֹר דְּנְחָשָׁא:

.442 spad no si rintlaH odt han est on page 244. On Shabbat Parah, read Mafitr and Hafiara on page 239. On Shabbat HaHodesh, Mafitr is Exodus Sbekalim, Mafiir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Hafiara is the special Hafiara on page 234. The Haftara is I Kings 7:40 - 7:50 on page 224. Sepharadim read I Kings 7:13 - 7:26. On Shabbat

لابترا برحيا: מַבְבַע בַלְנִיָּם בַּנָב אָנַטְמָב בּוֹן. כח קעַהְתּאֲשֶׁר פָּקִר עַל־פָּי מֹשֶׁת דְּסְחַרוּהָא

כֿוֹיַלֹא: מימרא דמשה פולחן ליואי אַבָּוּן טִנְינִינִ מַחָּבֹּנֹא תַחָּבֹּנֹא

all that the LORD commanded of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

Levites, by the hand of Ithamar, the Moses, through the service of the

to the commandment of

the testimony, as they were rendered

tabernacle, even the tabernacle of

These are the accounts of the

son of Aaron the priest.

17

: אַמֶּבַבּלָּבַי יְבוֹנִב אָנַבַמּמֶבּי לְמַשֶּׁר יְהוּדְה עַשְּׁה אָת כָּלְ־ לִשִּׁבְּטָא דִּיהוּדָה עַבַּד יָה כָּלֹ

<u>בן טור וקצלאל פר אורי בר חור</u>

Moses.

(13) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי החלר:

ללויס במדבר, לשחם ולסוריד ולסקים, חיש חיש למשחו סמופקד עליו, כמו שחמור בפרשח ושה (במדבר ד): ביד איחמר. לסס סקצ"ס על מעשס סעגל, שסרי סשרס שכיימו ביייסס: עבודה הלוים. פקידי סמשכן וכליי, סוא עבודס סממורס משכן. שני פעמיס, רמו למקדש שנחמשכן גשני חורצנין על עונוחיקן של ישראל: - משכן העדות. עדוח לישראל שויחר (IS) אלה פקודי. בפרשס זו נמנו כל משקלי נדבם סמשכן לכמף ולוסב ולנמשם, ונמנו כל כליו לכל עבודמו: המשכן

מגלן שמשה רבינו ע"ה לוה לבצלחל הפך העניון, ויש לומר, כיון דכהיב בפרשה ויקהל ויקרה משה חל בצלחל וחל ההליחב וגוי, אבל לענין להחנדב להכין מה שיהיו לריכין, מה לי מה שמחנדב חחלה, ועיין בחוספוח פרק הרואה (ברכוח נה.). ואם חאמר לפועל איך יפעול כקדר, וממלא בפרשת כי משא ראס קראמי בשם בללאל וגוי, סווכר ממחלם אם אסל מועד, ואחר כך סכלים, יריעום, ואמר כך ציווי סקרשים, וציווי משם רצינו ע"ס ריש ויקסל, ממלס סמשכן ואסלו ואמר כך סכלים, אא מיירי לענין ציווי ואחר כך משכן, (לא לענין לווי להחנדב קאמר, דהא אדרבה להיפך לוה הקב"ה בפרשת חרומה, מחחלה הכלים שלחן מנורה ש' את משה, אפילו דברים שלא אָמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תַחלה כלים (22) ובצלאל בן אורי וגוי עשה אל כל אשר צוה ה' את משה. אתל לוס אומו משס אין כמיז כאן, אלא כל אשר צוה ה' את משה. סוא סיס פקיד עליסס למסור לכל בית אב עבודס שעליו:

בּטֹכְּכְעִ וּבְאַבְוֹּנְמָן וּבְעוּבְהָמִע בַּטַבְלָא וּבָאַבְוּנִנֹא וּבִּגָּבַת למפהדן הָרָשׁ וְהֹשֶׁב וְרֹקַם לְשִׁבְּשְׁאִ דְּדָן נִּגְּר וְאִיּמְן וִצִּיִר אַנוֹלְיאָב בּּוֹ־אַנוּיסְמָוֹדּ וְשִׁמִּיה אָנוֹלִיאָב בַּר אַנוּסְמָּדּ

خَمُّكُم لَاظِيُم: יְאַבָּת מֹאַנִי יִאָּלְמָּים אָפֿלָ הקוופה משע וששרים כבר ליי בְּכְל מְלֶאכֶת הַפֶּּהָשׁ וַיְהָרוּ וְהָבַר בְּלְ תַּנְּהֶבְ הֵעְּשִׁיוּ לַמְּלְאִּבְּׁה בְּל

الْمَحْمُرُ لِمَ هُكُمْ خُمُكُمْ لِنَظِيُمِ: וֹכֵּסָׁב פַּׁלוּבֵי, הַמָּבְה מָאָנוּ כַּכַּוֹר

أشخمنا تقتيم فكمنا خفكمن כּבּיון וֹאָלֶן וּמִבֹּת מֹאַע ולַסַל מְנְיָנֵינְ כַּנְמָּטַא מָאַעַ

מאַר יהלהון סלעין בַּסָלְעָי

מהבון ושהה ככבון והבה

לוּבְשָּׁא וַבְּוֹבְ דְּבַב אָבְמוּנִיא

ĿĽĖX

זְהורִי וּבְבוּצָא:

ĖÇ

上浴口は口に

ī∐ċä.□: ເລ່ຊ໌ລິບ ສີ່ຊ້ອຸເວ ເມັຕິລ ຕິສໍເບ שְׁנְהְ נְמִׁעְּלְה לְשֵׁשׁ־מֵאִוּת אָלֶוֹךּ שִׁנִיןְ וּלְעֵיִלְא לְשֵׁית מְאָה ٣٠ בְּהְׁפֹׁלִ עַפְּׁבְהָה לְכָּלְ עַמְּדֶּׁע סִלְּהֹא בֹּסלְהִּג עוּדִּהָּא לְכִלְ كُكِم كَيْخَيْكِ مَلَاهُ لِي يَهُكُم فَكُمْ جُرِيْخِيْنِهِ فَجُرِيْنِ

עַכּבּר כַבָּר לָאָבוֹ: עַפּּהְכָּת מְאָת אָבְנָיִם לִמְאָת עי אָת אַדְנֵי הַלְּדֶשׁ וְאָת אָדְנֵי رَزُنِ، מُאַׁעַ כَכَّد بَاכُّوُلُه كُمُّوَّلًا رَثُنَاهُم مُهُم حَجْد، حَمُطُه

וטֹלְטֹא אֹלְפֹּוּן וֹשִׁמִיהָה מֹאַע ממבים במכר על מוננניא מפר עסריו

كِثِمُكِ وَخُدِياً وَخُدُم كُوٰثِرُهِ: סמכו פֿרוּכִּמָא מָאָר סְמָכִוּן לַאַּשַׂלָא זִּע סִמְכֵּג לַנִּגְהָא נִזָּע

> in purple, and in scarlet, and fine and a weaver in colours, in blue, and craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, a And with him was Oholiab, the son

٤٦

sanctuary. thirty shekels, after the shekel of the talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of the seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

thousand and five hundred and fifty hundred thousand and three years old and upward, for six that are numbered, from twenty every one that passed over to them after the shekel of the sanctuary, for a beka a head, that is, half a shekel,

talents, a talent for a socket. a hundred sockets for the hundred sanctuary, and the sockets of the veil: were for casting the sockets of the And the hundred talents of silver

כי וודאי כך נוה לי הקב"ה, וכן עשה, המשכן מחלה ואחר כך עשה כלים: בללחל מנהג העולם לעשות תחלה בית וחתר כך משים כלים בתוכו, חמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה, חמר משה, בלל חל היית, וקלר מס שדיבר עמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר לוס ס' את משה, סוינן דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סיטב). אמר לו

שקלים, לפיכך מנה בְּפְרוֹמֶכוֹע כל השקלים שפחומין במנינם מג' הלפים, שהין מגיעין לככר: (24) ככר. ששים מנה, ומנה של קדש כפול היה, הרי הככר ק"כ מנה, והמנה כ"ה פלעים, הרי ככר של קדש שלשת הלפים

מולין אלף ושבע מאוח וחמשה ושבעים שקלים: שקלים, כילד, שש מאות אלף הלאין הרי הן ג' מאות, אלף שלימים, הרי מאת ככר, והשלשת אלפים וממש מאות וממשים הלאין. בספר במדבר, ואף עמה בנדבת המשכן כך היו, ומנין חלאי השקלים של שש מאות אלף, עולה מאת ככר כל אחד של שלשם אלפים (62) בקע. סוא שם משקל של מחליח השקל: לשש מאוח אלך וגוי. כך היו ישראל, וכך עלה מנינם אחר שהוקם המשכך

ארבעס, סרי מאס, וכל שאר סאדנים נחשת כתיב בסס: (מב) לצקח. כמרגומו לַפַּפְבָּל: אח אדני הקדש. על קרשי המשכן, שהם מ"ח קרשים, ולהן ל"ו אדניה, ואדני פרכח

। प्राप्ति श्वापः 口はなには

نيف ترهريرا زحده زئيرا: וְשְׁמֵּוֹהַ עֲבַר וְוִין לְעַּמִּוּדִיָּא ונט אָלָש וּהָבֹת מֹאִט וֹהָבֹתֹוֹ

their capitals, and made fillets for hooks for the pillars, and overlaid seventy and five shekels he made And of the thousand seven hundred

لْعَذْقْنَا لْعَلْقَمْ مُعْيِنَا مُكَاحِ: וּוְחָשֶׁת הַמְּוּפָּה שֶׁבְעָּים כַּבָּר

فخيرا: יטֹבוּן אַלְפֹּוּן וֹאַנִבֹּה מֹאַנִי ונטה אובווטא הבהון ככבון

and four hundred shekels. seventy talents and two thousand And the brass of the offering was

خُر_خُرْ، لَامْاٰظُلَ: מְבְבָּר הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר־לֶוֹ וְאֶת יי מוֹעֶּר וֹאֵל מִוְבָּח הַנְּחֹשֶׁת וֹאֶת־ ניעש בָּה אָת־אַרְנִי פָּתַה אַהֶל

סְבְּבָא בַּנְחָשָׁא בִּיכִיה וְיָת כָּל וְמִוֹא וֹנִי מַבְּבֹּנִיא בַּנִּנִימָא וֹנִי וְעָבַר בַּה יַת סָמָבֵי תָּרַע מַשָּׁבַּן

the altar, grating for it, and all the vessels of and the brazen altar, and the brazen to the door of the tent of meeting, And therewith he made the sockets

הַהַצֵּר סָבֶּיב: יהדָת תַמִּאָבוֹ וֹאָת־בָּלְיוֹהָת אַבוּג הַאַּגר בַּבְרַ בַּבְרַ וֹאָט_אַבׁוֹּגְ בְּטִבׁיִב וֹאָט_

בְּרְ סְבֵּי מַשְּׁבְּנָא וְיָת בְּלְ סְבֵּי בְּלְ סְבֵּי מַשְׁבְּנָא וְיָת בְּלְ סִבֵּי וני סמכי שבת בבשא ונת ונת סמבי דַרְתַא סְחוֹר סְחוֹר

court round about. tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the about, and the sockets of the gate of and the sockets of the court round

ಜ್ಞಗ⁻ಚಜ್ಞಗ: (ಡ) אַשֶּׁר לְאַהַלְן כָּאַשֶּׁר צְנָה יְהְנָה לְבִּישִׁי קּיִּדְשְׁאַ דְּלְאַהַרוֹ בְּמָא בּעַבְּתְ וֹנְהַתְּמֵּנְ אָטַבַּלִבְיוֹ, נַעַבְּתְ עַמְמַמָּמָא בַּעוּבְמָא נַהַבוּוּ וֹטַ XIXXX עַמָּלָּי מְמָּי בֹלְבִי מְבֶּרָ לְמָבֶרָ לְמָבֶרָ וֹעִיבִי גַּבִּינִהְ מִמִּימָא וּמִוֹ עַשַּׁכֹּלְע וֹעֵאַבׁוֹלָמוֹ וְעוִבַּהַע וּמוֹ שַּׁבֹלָא וֹאַבְּוֹוֹא וּאַבַה

הְפַּקֵיד יָיָ יָת מֹשֶׁה:

Aaron, as the LORD commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

XIXXX

(44,14)

ואַרְגָּטָוֹן ומולמת שני ווֹאָמָ אָעַרְהָאָפָּר זָהָב הְבָּבֶלָת וַצְּבַרָּ

تهٰز بخرية تهم معقه تاقيد:

ובוץ שויר: נְמֵּחְ שַּׁכְּלֵא נֹאַרְנִּוֹלָא נּאָבָע זְהַנְרָי נו אנפולא בֿעַלא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and And he made the ephod of gold,

זְיִנְבַשְׁמָנִ אָטַבַפַּעָוֹ, עַזְּטִבְ וְלַאָּא تَامَّأُكُ :

.. ולון כוגא מולב אוטו: بجرتا ۾ ڇنڌڻا بجرتا مترقم שַּׁבְאַ וּבְינוְ אַבְּנוֹלָא וּבְינוְ הַבַּת فندخم كيوند جرنه توجهم וֹלַבּּגהוּ שוּמִגוֹ לַמָּהְבַּע בֹּינִוּ יָת שַּׁמֵי דְּדַהְבָּא

workman. fine linen, the work of the skilful purple, and in the scarlet, and in the work it in the blue, and in the plates, and cut it into threads, to And they did beat the gold into thin

- (82) וצפה ראשיהם. על עמודיס מסן, שבכולן כמיב ולפס כלשיסס ומשוקיסס כסף:
- שש, חלה הם בגדים שמכפים בהם כלי הקדש בשעת פלוק מפעות, שלה היה בהם שש: (1) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר שלין צגדי שרד סללו צגדי כסונס, שבצגדי כסונס סיס
- של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין חומן כפול ששה, והוהב חוט שביעי עם כל החד והחד: לאורך המם, לעשות אותן פתילים מעורבים עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן והב, חוע אחד של והב עם ששה חועין (איידעסנען), מפין דקים. כאן הוא מלמדך היאך היי מווין אם הוהב עם החומין, מרדדים מפין דקין, וקוללין מהן פחילים (3) וירקעו. כמו לְרֹקַע סְמְבֶן (מסליס קלו, ו), כמרגומו וְרַדִּיִרוּ עַמִּין, סיו מרדדין מן סוסב, מֿשמי"דרמ בלע"ו

(כ, להנוטו)[ל, להוטנו] שבני שבול סמבוני מלפש: י בְּׁטִפִּׁע מְשִׁנַבְלֵוּ חֹבְרֻתׁ מַלְ-שְׁנֵנִ בּּחָפִּין צַּבִּדוּ בֵּיה מִלְפִּפָּן עַלְ

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

And the skilfully woven band, that

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) קַשְׁיַר בַּאָשֶׁר צַּוָּה יְהוָה אָת־ ועולַמּט אָלוּג וֹאָהָּ ַ הוּאַ בְּטִּעֲשֵּׁהוּ זָהָב הְבַּכֶלָת וְחַמֶּב אַפְבּילוּ אַשֶּׁר עָלָיו מִמָּנּוּ

אוור כְּמָא דְפַּקוּר וְיָ יָת משֶה: וֹאַבְגְּוֹלָא וּבְּבַת וַבְיוַנִי וּבִוּאַ הוא בעובדוהי דהבא הכלא נובמנן הפוניה בעלוהי מניה And they wrought the onyx stones, Moses. linen, as the LORD commanded purple, and scarlet, and fine twined work thereof: of gold, of blue, and

was of the same piece and like the was upon it, wherewith to gird it on,

עוִלָּם מַּלַ שָּׁמִוּט בַּנָי וַשְּׁבְאֵל: ַ מִשְּׁבְּצָּׁת זְּהָבְ מִפְּׁמִּוֹתְ פִּמּנְהֵוֹ, מְרַמִּצֵּוֹ בְּרָהַב גְּלְיפָּוֹ בְּהָב לְּנְּמְׁמִי אָטַ אַּבְׁלָגְ עַמְּעַם מְסְבְּעַ נְמְּבַעִּי נִעְּאַבְנָגִ בִּיְּרְלָא מְמָפַמֹּ

מֹפֹּנְתְ הַגְ הְּמֹנִינִי בֹּנָ, וֹהְּנִאָּגְ:

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, inclosed in settings of gold, graven

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) CÄÄL וּפֿרוּן לְבָּנֵוּ וֹמָּרָאָצֹ נוֹמָם אָטָם גַּג כּטַפָּע בַאָפָּג

אַבֿנֿי דּיּכְּבַנָא לְבָּנִי יִשְּׁבָּאַ וֹמִּוֹי וֹטִׁביוֹן מֹלְ כִּטִּפִּׁי אֵיפּוֹרָא

blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of work of the skilful workman, like And he made the breastplate, the

of Israel, as the LORD commanded

stones of memorial for the children shoulder-pieces of the ephod, to be

And he put them on the

تْشَاّل: ווולמנ تيوس چم توټوا طووت اله

וֹאַבְגְּוֹלָא יַבְּבָע זְּבִוּךִי יְבוּץ בְּעוֹבֶר אֵיפּוֹרָא דַּהְבָּא תַּכְּלָא וֹהֹבֹע וֹט טוּמִלֹא מוָבֹע אוּמֹּן breastplate double; a span was the It was four-square; they made the fine twined linen.

څۈنے: בּעַהָׁ זֹבִיע אַבְּבָּי וֹזִבִּע בַּעַבָּ בְבְנִעַ הְנְהָ בְּפִּוּלִ עְשָׁוּ אֶת־

פוניונו מוש: שוּמֹלֹא זֹוֹשֹׁא אוּוֹבֹישׁ וֹזִוֹשׁא מובה בוני מיף עברי נת

And they set in it four rows of breadth thereof, being double. length thereof, and a span the

ರ್ಲ್ ಸ್ಥರ ತರ್ಭಗೆ ಚ್ಛುವ್ಯ ಗರ್ಥ וּנֹמָלְאוּ ַבְוּ אַבְבֹּמֹנִ מַּנִבוּ אַבֹּל

فَمْعًا نُلِكًا يَحُلُكًا مُلِيِّة سَد: באלן מלא פורא פומאני וֹאַהְלִימוּ בוּשׁ אַבְבָּהֹא סֹבְבוּוֹ

and smaragd was the first row. stones: a row of carnelian, topaz,

ה וְהַמִּנְר הַמֵּגִי נְפֶּרְ סַפִּיר וְיְהַלְם:

بَوْجُلَادِيتِ: וֹסֹבְרָא שׁלְנִגֹּא אִוֹמִבְּלִינֵן הַּבְּיִנִ

sapphire, and an emerald. And the second row, a carbuncle, a

וֹאַוֹלְמֶׁנו: בו וְהַמּוּר ليهٰذيهٰ، ڏهٰت هٰکي ٺڻيه ٺذيڻغب

מבלגא נמון מגלא: كأذذر

agate, and an amethyst. And the third row, a Jacinth, an ٤ī

71

п

6

9

Moses.

בְּמִבְאַטֶּם: וֹגֹמֶשֹׁע מוּסַבָּע מַמֶּבֹּגַע זַבְר וּבוּבֹלֵא וּפּּוֹשִׁגנוּ נובסור ברביני פרשיש שנם

מֹבמֹגֹּוֹ בֹּבִיב בֹּאַהֹּלִמוּטִבוּוֹ: וֹסֹבְרָא בְבִיעְּאָר בְּרוּם יַמְּא

settings. inclosed in fittings of gold in their onyx, and a jasper; they were And the fourth row, a beryl, an

خِمُرُنَ مُمُلِد مُثَلِق عُمُد مُ פתוחי הקם ציש על־שָמוּ ترند باورت عبار مرابات المرابات וְבֹאַבֹּיִם מֹכְ_מִּמָט בֹּנִי_וֹמָבֹאָכְ וֹאַבֹּנִיּאֵ

זּבַבְת מַצְּשֶׁר צַבְת זָהֶב מְהְוֹר: مَد_تِنْهُا

تَّهَدُّمُن مَر_مُثَّرُ كُيْنِ تَنْبِمُلْ: מּבּׁגָּּט זֹבִיר זֹיִטַּת אָט_מָּטִּי, לוֹהְמֵּוּ מִּשׁׁי, מִמִּבּׁבָּע זַּנְיִב וּמִשׁי.

مُق، تَمَخُمُن مَح كَمُنِن تَلِمُا: לי זֹיִשְׁתִּ מִשְׁיִ בַּגְּבַלְיַנ בַּגְּבָר מֹכְ בַּ

غَدُّال: מַל_כִּעְפָּׁע 口袋ほど المن المناه المناسمة נֹאָט הָשֹׁוּ לַבּוִעְ הָשֹׁוּ בַּהֹבְעָט וֹנִט שַבַּשׁוּ נִּגַּלְן בַּהַּלְ שַבוּוֹ

אַמָּר אָלַבְמֹבֶר הַאָּפָּׁר בְּיִּהְרָי مِحْ بَهِيْ جِهِنْ مِينِهِا مِحْ بَهِدُانَ مِينَهُا مِحْ بَهِدُانَ ער וְיַנְשְׁי שְׁחֵי שַבְּעָת זָהְב וַיְּשִׁימוּ

מְמַּמַע לְנוֹאֶב עִאָּפָּׁע: ממוע פֿלָנו לַמְּמִע מִשַּׁבַּעַי ್ ਪ੍ਰ" ਪ੍ਰਾਹਾਂ ਟ੍ਰਾਫੇਜ ਜੁਲਵੇਸ ਖ਼ਵ੍ਹੇਧੰਗ੍ਰਾਜ לנּהְמִי מְשׁנֹּ מִבּׁהָּע זֹבִר וֹנִשֹּׁנִם

ದಲ್ಲಗ: (ಡ) האפר כאַשֶּר צוָה יהוָה אָת־ וֹלְאִינִינַע עַעָהָוֹ מִמָּלְ ئاڭڭلا مَح_تِشِ אָנַרַהַחַשֶּׁן מִשָּׁבַּעַהָּיִי

> בְּמִוֹלֵא יָּבַר מַּלְ מִּמִיה לְטָבוּי המביטבין פסב מפרש פולף וֹהְבֹאָב אִנֹּגוֹ עַּבַעֹא הֹהָבוּ הַב

> מְחַהְמִן עוֹבְר גְּרִילֹוּ דְרְהַב חושנא הכין

> שֹבשׁנוֹ הֹוֹלִטֹא הֹב שַּׁבׁנוֹ סִהָּבוּ נסבטון אוטן גבער ויהבו ית וגיבו שבשון מבמלן צדהב

> הֹלְ עַּבְׁעָּגוֹ הֹוֹלִעָא הֹלְ סִהְבוּ ויהבו הרבין גדילו דדהב

هرهبئه ځگاتدم ههبند: אָלְ-לִוּלְ מִנְמֵּגְּטַא וִנִיבְוּנִוּן הַּלְ כִּטַבּוּ סמרוהי יהבו על תרמין

لينهنية كذرد: עוּמְּלֹא מֹל סְפְּמִיה דְּלְמִבְּרָא שבין סטבי והֹבוי שֹנְמֵין מִוְקָן בּדְתַב

מהלוו לִנִימִוֹ אִפּוּדָא: לַלַבונן בונו נופֿו מבבה מבפביב הג טבול כטפו והברו שלשון אולן צדהב

מהלנו אופורא כמא הפקור אַפּוָבֹא וֹלָא יִשְׁפַּּבַל שוּהָּוֹא בטכילמא למטוי הכ טמון וֹאַבורי נְת הוּשְׁנְא מִעְּיִלְתְּ

061

twelve tribes. one according to his name, for the like the engravings of a signet, every twelve, according to their names, the names of the children of Israel, And the stones were according to

wreathen work of pure gold. breastplate plaited chains, of And they made upon the

breastplate. rings on the two ends of the and two gold rings; and put the two And they made two settings of gold,

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

81

Δī

91

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge and put them upon the two ends of And they made two rings of gold,

.bodqs the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

commanded Moses. from the ephod; as the LORD the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

of woven work, all of blue;

And he made the robe of the ephod

77

מָבוּג עָּמִיר תַּבְּלָא:

אַנְיַבְּי נַיָּעָשׁ אָתַ־מְעָיִר הָאֵפְּד מַעְּשָׁה נַעֲבַר יָת מְעִיל אֵיפּוֹדְא עוֹבָד

צְנְה יְהְנָה אֶת־מֹעֶה: (ס) בְּמָא דְפַקֵּיד יִיָ יָת מֹשֶׁה: Moses. above; as the Lord commanded מּלְ_עַמְּּלְמִׁמְּלְעִ כַּאְּמָּׁר לְמִעּּן מַלְ מָּגִּוֹפִּעֹא מִלְמָנִּלְאַ blue, to fasten it upon the mitre ניטלני אַלְינִ פַּטָּיִלְ טַּכְּבֶשׁ לְעָשׁ נִיִּעִרנִי אַלְנִינִי עוּמָא בַּטְבִיּלְעָאַ And they tied unto it a thread of פְּתִּיחֵי חוֹהָם לִבְשָׁ לַיהוְה: signet: HOLY TO THE LORD. הקלוהי בְּתְּב מְפְּרַשׁ לַבָּשׁ לַיִּייָ: it a writing, like the engravings of a שְּׁבְוּר וַיִּכְּחְבָּוּ עְּלְיוּ מִכְתַּב דְּקִּיִּדְשָׁא בְּדְתַב דְּבֵּי וֹבְתַבׁ crown of pure gold, and wrote upon 30 וֹהְבֹּעוּ וֹטַ גֹּיגֹּא כֹּלִילָא النهرة عديد الثار يوكيم الأح And they made the plate of the holy ជម្លាក: (a) רקם כַּאֲשֶׁר צַנָּה יְהְנָה אָתַ־ the LORD commanded Moses. צַּיִּיר פְּמָא דְפַפֵּיר יִיָּ יָת מֹשֶׁה: the work of the weaver in colours; as וֹאַבׁלֹמוֹ וֹטוִלַמִּט חָּלִּג מֹהַהָּבִּי וֹאַבְעָּוֹלָא יַבְּבַת זְבִינָרִ עּוָבָר and blue, and purple, and scarlet, ונים במולא דבוץ שויר ומכלא נאָט_בַאַלְיָּס מָּמָ מַּמָּלוֹ וּטִׁכַּבְטַ and the girdle of fine twined linen, شم بنماند: the linen breeches of fine twined עמּוֹבֹּלִע מֻמְ וֹאָעַעַלֵּכֹּוֹכֹּ, עַבַּעַ לובתיא דרוצא ויח מכנסי goodly head-tires of fine linen, and ואָה הַמִּצְנָפָּה שֵּׁשׁ וָאָה־פַּאָרֵי ווְת מַבְּנַפַּטִא בַבוּבָא וְיָת מַבְּדַ and the mitre of fine linen, and the tor his sons, אָבֿיג לַאַּבֿרָן יַלְבֿלוּגיּ מולר מִנוּי לְאַנִוּרְן וְלְבָּנִוּנִי: linen of woven work for Aaron, and Zτ אָר וַיִּבְיּצְיִם שָׁמְ מִהְמָּהְ עִוֹבְרִי יִתְ כִּפִּינִוּן דְּבִיּצִיאַ אָר בַּבְּיִלְיִם שָׁמְ מִהְמָהְוֹ בְּבִיּגִיאָ And they made the tunies of fine ದ<u>ೆಭ</u>್ಞ⊓: (a) לְשְׁבֵּת כַאֲשֶׁר צִּנְּת יְתְוָה אָתַר לְשִׁמְּשְׁא כִּמָא דְפַפֵּיד יָיָ יָתּ משה: (ס) in; as the LORD commanded Moses. the robe round about, to minister 97 44-4144 סְבָּיִר שִׁפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר 97 a pomegranate, upon the skirts of וומן פּגַּלו ַ נְרַפֶּּן זַנְּא וְרַפּוֹנָא זַנְּא וְרַפּוֹנָא מַל a bell and a pomegranate, a bell and הַרְמָנִים: pomegranates: מּלַ מִּילֵי עַמְּמִיל, סַּלְיִר בַּטִינִּי robe round about, between the שׁפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר pomegranates upon the skirts of the כי אָת־הַפְּעַמֹּנִים בְּתַּוֹךְ הַרְמֹנִים נָת זָבּיָא בְּגִּי רִמֹוֹנַיָּא עַלֹ and put the bells between the ניצַשְׁי פַּצְּמְנֵי זְתָר סְהָוֹר נִיְּהְנִי נִצְּבְרוּ זִיּיִן דְּדְתַב דְּבֵּי וִיתַבוּ And they made bells of pure gold, تْلَمُٰنُك: הְבָּלֶת וְאַרְגָּמֶן וְתֹוּלֵעַת שָׁנֵי רְמּוֹנֵי תַּכְלָא וִאַרְגִּנְגִא וּצְּבַע משור: linen. purple, and scarlet, and twined the robe pomegranates of blue, and לי ְנְיַנְשְׁיִּנְ מַּלְ שִׁנְלֵי רַפִּּנְיְנְ נִעְּבְרֵי עַּלִ שִׁפּּוָלֵי מָעִילָּי נְעָּבְרִי עַלִּי שָׁפִּילִי מָעִילָא And they made upon the skirts of : بالجائم: of it, that it should not be rent. קפומיה סחור סחור מְּפָּׁנִי לְפָּנִוּ סְבָּוֹב לָאִ נִפְּבוֹהַ: slod shr tuods bruor gribrid s driw לפום מובין שירא מפו ⁶² ופְּי הַמְּעִל בְּתּוֹכִוֹ כְפָּי תַּחְּרָא thereof, as the hole of a coat of mail, ٤٦ יפומיה דַמְעִילָא בְפִיל לְנַוּיה and the hole of the robe in the midst (ממי) אַבֻג בְּלֵיל הְבֶּלֶת:

(82) ואח בארי המגבעות. מפארת המגבעות, המגבעות המפוארות:

88	ְוֹאֵתׁ מִוְבָּח תַזִּלִּב וְאֵתֹ שֵׁמֶּן תַּמְשְׁחָׁה וְאֵת קְעָׁרֶת תַּפַּמֵּים וְאֵת מָסֶךְ בָּתַח הָאִהֶל:	מַמְּבּׁנִא: בּוּסְמִּיִא וֹנִט בּּבַסָּא צִּטְבָט מִמְטַא צַּבְבוּטַא וֹנִט פַמְבָט נִיט מַבְבָּטַא נִיט	and the golden altar, and the anointing oil, and the sweet incense, and the screen for the door of the Tent;	88
٤٤	אָת־הַמְּנֹרָה הַשְּׁהֹרָה אָת־ נֵרֹהָיהְ נֵרָת הַמְּעַרְבֶּה וָאָת־ בְּל־בֵּלֶיהְ וָאֵת שֵׁמֶן הַמְּאִּוֹר:	וֹנִט מְמֵּטֵׁא בַּאַנְטַבוּטָא: פּוָאַנִּוֹ, סְבְרָא וֹנִט כָּלְ מָנָטַא נְט מִּנְבַּטָא בַּכִּנִטָא נִט פּוָאַנַּטַא	the pure candlestick, the lamps to be set in order, and all the vessels thereof, and the oil for the light;	Z٤
9٤	ڮ۠ٮ٦؈ٙڽٙڟ۪ڔ۬ٮٵ ڮٮۦڽٙۿۣڔٝڶڶڔۼٮۦڎؚڂۦڎڋۣۥڔڹۼٮ	לְְנִים אַפּּיָא: זְנִי פְּׁנִינִא זְנִי כָּלְ מְנִיְנִיִּי וְיָנִי	the table, all the vessels thereof, and the showbread;	98
\$€	מַבַּאָבְוָן הַמָּבֵה וָאָט <u>בּּדְ</u> יִּיוּ וְאָט מַבַּאָבְוֹן הַמְּבֵה וֹאָט בּּדְיִּיוּ וְאָט	אָריחוֹהי וְיָה בְּפִּירְהָא: אָריחוֹהי וְיָה בְּפִירָהָא:	the ark of the testimony, and the staves thereof, and the ark-cover;	\$8
+€	וְאָת־מִכְטֵּה עּוֹרָת הֵאֵילִם הַמְאְדְּמִים וְאָת־מִכְסָה עַּרָת הַמְּחְשִׁים וְאֵת פְּרָכֶת הַמְּסְף:	ַטְסְגִּוּנְא וְיָת פְּרוּכְּחָא דִּפְּרָטָא טְסְגִּוּנְא וְיָת פּרוּכְחָא דִּפְּרָטָא בְּסְגִּוּנְא וְיָת פְּרוּכְחָא	and the covering of rams' skins dyed red, and the covering of sealskins, and the veil of the screen;	1 5
८ ६५५५ ८ ७	رَبْحِرَيْ: אָת־הַמִּשְׁכִּן אָל־מֹשֶׁה קרְסָיו קְרָשֶׁיו בְּרִיחָו וְעַמָּדָיו נְאָדְנָיו:	וְאֵיחִיאוּ יָח מַשְׁבְּנָא לְנָח מֹשֶׁה יַח מַשְׁבְּנָא וְיָח בְּל מָנוֹהִי פּוּרְפּוֹהִי הַפּּוֹהִי עְּבְרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי וְסְמְכוֹהִי:	And they brought the tabernacle unto Moses, the Tent, and all its furniture, its clasps, its boards, its bars, and its sockets;	55
78	ַנַהַּבֶל בְּלְ־עֲבֹדַת מִשָּׁבַן צַּהֵל מוֹעֵּד וַיִּעֲשׁוֹ בְּנֵי יִשְׁרָצֵל בְּכֵל צַשֶּׁר צַנְּה יְהְנָה צָּתּ־מֹשֶׁה בֵּן עְשְׁוּ: (פ)		Thus was finished all the work of the tabernacle of the tent of meeting; and the children of Israel did according to all that the LORD commanded Moses, so did they.	78

(18) לחח על המצופח מלמעלה. ועל ידי ספמילים סיס מושיבן על סמלנפם כמין כמר, ואי אפשר לומר סליץ על סמלנפם, שסרי בשמיעם קדשים שנינו (ובמים יע.:), שערו סיס נכאס בין לין למלנפם ששם מנים מפילין, וסליך סיס נמון על סמלם, סרי ממלנפם למעלס וסליץ למעס, ומסו על סמלנפם מלמעלס. ועוד סקשימי בס, כאן סוא אומר וימנו עליו פמיל מכלם, ובענין ממלנפם למעלס וסלין למון ובמס יקשרנו במלמה, וסיו קבועין בו מומי מכלם לשני כאשי ובלמלעימו, שבק קושרו ומולסי שסליך אינו אלא מאוון לאוון ובמס יקשרנו במלמה, וסיו קבועין בו מומי מכלם לשני כאשי ובלמלעימו, שבק קושרו ומולסי במלנפם כשסיא בראשו, ושני מומין סיו בכל קלס וקלס, אחם ממעל ואחם מחחם ללד מלחי, וכן באמלעי, שבך סיא נוח לקשור, במלנפם בשסיא בראשו, ושני מומין סיו בכל קלס וקלס, אחם ממעל ואחם מחחם ללד מלחי, וכן באמלעי, שבך סיא נוח לקשור, ומין דרך קשירס בפחום משני מומין, לכך נאמר על פחיל מכלם, ועליו פחיל מלח לוח בחשו להו במלו, ומרבין קו אסרי מליו במשן ואפרי ויקי במל מחשן היו ב' מבעום סחשן, ובנ' כחפום סאפוד סיו ב' מבעום המפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירס ד' מומין סיו, ומכל מקום פחום מענים אי אפשר:

האפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירה ד' מומין היי, ומכל מקום פחום משנים אי אפ (22) ויעשו בני ישראל. אם המלאכה ככל אשר צוה ה' וגון:

(33) ויביאו אח חמשכן וגרי. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא משה משה שום מלאכה במשכן, הניה לו הקצ"ה הקמחו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמם כובד הקרשים שאין כח באדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקצ"ה, איך אפשר הקמחו על ידי אדם, אמר לו עסוק אחה ביידך, נראה כמקימו והוא נוקף וקס מאליו, וזהו שנאמר (שמום מ, יו) היקם הַמְּשְׁבְּּבְּן, הוקס מאליו. מדרש רבי הנחומא (פקודי י"א):

CICL: מְשְׁבַּן וְמִנְא: ַ לַעָּהָשׁ מְּלֵּים אָת־מִשְׁכֵּן אָהֶל לְיֵרְחָא הָּקִּים יָת מַשְּׁכָּנָא the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of בּוּים־הַהָּלְהַשׁ הָרִאשׁוּוּ בְּאָהָוֹ לַּגִּם נַבְּטֹא בַּבְּטֹאַנַ בַּטַב On the first day of the first month ממישי ניְדַבֶּר יְהֹוֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאִמְר: וּמַבֶּיל וְיָ מִם מִמֶּר לְמֵימַר: $X\Gamma$ And the LORD spoke unto Moses, בן עברו וברוך יהרון משה: they done it. And Moses blessed Lовр had commanded, even so had ַ וְהָנֵה עַשְׁיּ אַלָּה כַּאֲשֶׁר צָּוָָה וְנִיא הַבֹּרוּ יָנוֹה כְּמָא דְפַבֵּיר יָיִ behold, they had done it; as the נְעַוֹא מְמֵּע נִע כֹּלְ הַּבֹּגִעִּמִי וּיַּרְאַ מֹשֶׁה אָת־בָּל־הַמְּלָאַכָּה And Moses saw all the work, and, בְּבֶּבֶר: פּוּלְטִׂנְא: of Israel did all the work. כו המה בנו ישְׁבַאָּל אָט בּלן הברו בנו ישְּבָאָל זָט בּלן commanded Moses, so the children ַ פְּבָּלְ אֲשֶׁרְ־צְּנְְּהְ יְהְנְׁהְ אָתְּ־מֹשֶׁהְ פְּכֹל הְפַּקּיד יִיְ יָת מֹשֶׁה פַן According to all that the LORD בְּנִיהִי לְשָּׁמֶּׁשִׁ: the priest's office. لهُنے خَدُدٌ، حُدُدٌ خُدَدًا: לַאַּבַוֹרָן כַּבוֹלָא וֹנִים לַבוּהָה garments of his sons, to minister in אָת־בִּנְדֵי תַּלְּדָשׁ לְאַתַּרָוֹ תַכִּנְיוֹ for Aaron the priest, and the בְּקוּדְשְׁא יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשְׂא ιt in the holy place; the holy garments ڠٮڂڒڐ؞ٮٙۿؚڎٮڂؗۿڐٮڂڴ۪ڎۿ נְת לְבוּשֵׁי שִׁמוּשָּׁא לִשַּׁמִּשָּׁא the plaited garments for ministering לאָבׁל מוִמֶּר: tabernacle of the tent of meeting; נֹאָּט כֹּלְ כַּבְיָׁ הַבְּעַע עַמָּהָבָּוֹ בְּלְ מְנֵי פּּיּלְחַן מַמְּבִּוֹא לְמַמְּבּן the instruments of the service of the בולגר אָנרבּייקריו וימדקייק thereof, and the pins thereof, and all בְּרְתָא יָתְ אָמְתְּיָהִי וְסְכַּהָא וְיָת the gate of the court, the cords ٠٠ لهُمَ يَكُمُ لَهُمَ يَقُولُوا لَا يُقَمَ لِمُقَالِمُ الْمُقَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ ال וני סְמְבַנִיא נִיָּט פַּבְסָא לְטַבַת and its sockets, and the screen for אַת סַלְמָּי הָחָצֵּר אָת־עַּמָּהָיהָ זְּנִי סְבְּבֵי, בַּבְּנִיא זְנִי מִּמִּיבַבִּא the hangings of the court, its pillars, حَالًا: וֹנִים כִּלְ מְנִוְנִי, נִים כִּיּוְנִא נִיִם the laver and its base; אַמֶּבּבְנְ אָנִיבַבְּיִּנְ צִּנְטִמְאָ צִּנִקְנִע נִינ אָנִינוּוָנִינִ brass, its staves, and all its vessels, the brazen altar, and its grating of אַמו מוְבָּח הַנְּחְשֶׁת וֹאָם מִכְבַּר יִה מַרְבָּחָא דִּנְחַשָּׁא וָנָה סְרָדָא

נַסְכְעָׁ מַּלְ_בִאָּבְוֹ אָעַ_בַּפּּוֹבְכָּע:

التَمَّرَبُكُ عُلِيرَّبُكُ: אָם־עֶּרְבָּוֹ וְהַבָּאִלְ אָם־הַפְּנִרְה סְרְבִיה וְתַעֵּיל יָה מְנְרָהָא ئت אַל אָט יַהַאָּלִטָּוּ וֹהֹנַכִּטֹּ

> יְת פְּרוּכְתָּא: דְּסְהַדוּהָא וְהַשֵּיל עַל אֲדוֹנְא

וְתַּדְלֵיק יָת בּוֹצִינַהָא: נעמיל ית פְּתוּרָא וִתַּסְבֵּר יָת

> screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

thereof. candlestick, and light the lamps upon it; and thou shalt bring in the and set in order the bread that is And thou shalt bring in the table,

וסוא אחד מי"א מומורים שבמפלה למשה: (E+) ויברך אוחם משה. המר להם יהי רלון שהשרה שכייה למעשה ידיכם, ויהי נעם ה' הֶלֹהֵינוּ עָלִינוּ וגו' (ההלים ל, יו),

(3) וסכות על הארון. לשון סגנס, שסרי ממילס סימס:

meeting, and shalt wash them with אָבְ פּּעַע אָטַבְ מוּמָד וֹבְעַבְּמָ כְּיִהָעָ מִשְּׁבּוֹ וִמְיָּא וָתַסְּמֵי, sons unto the door of the tent of וְהַקְּרֶבְתְּ אֶמְרַצְּהֲרֹן וְאֶמִרְבָּנְיִׁתְ יִהְקְּרֵיב יָתְ צַּהַרֹן וְיָתְ בְּנִיהִי kind thou shalt bring Aaron and his וְטְבוּגְהָ וְיִנְבּגְּי וְיִם בְּטְיְכֵיהּ וְאָטַרְבַּנְּוֹ וּתְרַבֵּי וְתַ בִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיְכֵיהּ ולבמל אטו: its base, and sanctify it. יִנְשְׁהְהָּ אֶת־הַבִּיָּר And thou shalt anoint the laver and لْنَازُكِ تَطَاقُكُ كُلُّهُمْ كُلُّهُمْ لَا يُطَالِقُ لَا يُطَالُوا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال نىت، مَلْخُنْع كِيْمَ كِيْلُمْ لِيُمْلِيْ shall be most holy. خُدِ حَدِّرٌ لَا لَكِيَمُنَ الْمُسْتِمِينَ فِي مُرْبِيرِ سُكِيِّم بْنِ مُلْخُنِيهِ and sanctify the altar; and the altar burnt-offering, and all its vessels, بظَهُمُنْ \$ عَــ طَاخُتِ يَعْظِي الْكُلِي النَّالَةِ، ثَا مَلَا فَتُمَا النَّالِ الْكُلِّي النَّالَةِ النَّالِ And thou shalt anoint the altar of چېر نېزى ظېھ: לְנוֹנִי וֹיְנֵי לִיּדְשְׁא: it shall be holy. אַהְּבַבְּיִּ וֹלֵבְהָשְׁםׁ אָטִיּ וֹאָטַבַּלְבְ<u>בְּבֵּנִ</u>בְּ וַנְּלֵבְבָּהְ נִינִים וֹנִטַ בָּבְ it, and all the furniture thereof; and all that is therein, and shalt hallow וטֹבבּי נֹט מֹמָבְּלֹא נֹנִט כֹּל oil, and anoint the tabernacle, and אָב־טֶׁטֶמֶן הַמְּשְׁנְע וְהַפַּב יָה מִשְּׁהָא דִּרְבוּהָא نظظنافر And thou shalt take the anointing : אַטַׁבַב screen of the gate of the court. אָת־מָסָך שָׁעַר הָחָצֶר: נת פְּרְסָא דַּתְּרַע إباتانا round about, and hang up the ۱۵ לַמַּמְשָׁ אָטַבְטַבַּלְּגַר סְבְּיִר וֹלְנַיַּםְּ וּשְׁמֵּנִי נְתְ בְּרְתְאֵ סְחוֹר סְחוֹר And thou shalt set up the court ₽.□: and shalt put water therein. יבון המובה ונהף שם ומוא יבון מובחא וניטון שמו the tent of meeting and the altar, בוֹן אָבֹל וֹטִיטוּן זִט כּיּוָבֹא בוּוֹ מַהָּכּוּ ايتالـلاخيد And thou shalt set the laver between meeting. זַטְבָּא: **פֶּתַח מִשְׁכֵּן אְהֶל־מוֹעֵד:** the tabernacle of the tent of do roob editoring before the door of וניטון זט מובלטא בהלטא And thou shalt set the altar of إَنَّ ثِمْ هُمَ حُولًا يَقُومًا كُونُوجًا: ﴿ يُمَالُونُهُ خُونُهُ خُونُهُ خِلِهُ: door to the tabernacle. בְּסְבַּרוּהָא וּהְשָּׁוּ יִהְ פָּרָסָא لأمتكن testimony, and put the screen of the לְלַמְנִינִ בּוּסְמָנִא עַבָּם אָבוָנָא for incense before the ark of the And thou shalt set the golden altar וְטִטֵּגוֹ וֹטְ מָוֹבַּטִא בַּוַטְבַּא ספר שמות - פרשת פקורי חמישי - Exodus XL

אַנוֹם בֿמָנֹם:

עַלְבָּה יִּמְהַטְהַ אָטָיְ וֹלַבְּהְטַׁ אָטִיְ לַיּבְּהָא יִינְבַבּי יִנִינִי יִיִּלַבְּיִה " נְהַלְבָּאֶשׁ אֶּטְ אָנְהֶן אֶנְ בֹּלְהֵ, וְנַלְבָּיִאָּ זָּטְ אָנִהֶן זָנַ לְבִיּאָּ

נְתַיה וִישַׁמֵישׁ קָדָלְי:

أختا ح،:

אַנֿם כֿנוֹנִינ: ^{⁺₁} וֹמִּעַ_בֹּדוֹנִ تكذر ح וְנַילַבַּאֲשָׁ וֹנִע בּׁנְיַנִי, טַלַבוּר וְעַלַבּוּאַ

9

priest's office. he may minister unto Me in the anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

put tunics upon them. þι And thou shalt bring his sons, and

(+) וערכת את ערכו. שמי מערכות של למס הפניס:

מולם לגונטם: خنيد خثته ففنفته خكثفه ²¹ אָת־אֲבִיהֶם וְכִהֲנִי לֵי וּמְשַּׁהְם כַּאַשָּׁר

לְכְּחִוּנַתַ מְּלַם לָדֶבוּיהוֹן: ַ עָשָׁהַעַּ וּתִּרַבֵּי וָתִּהוֹן כִּמָא דְּרַבִּיתָא

'.enoitarions priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing they may minister unto Me in the thou didst anoint their father, that And thou shalt anoint them, as

אָנוֹן בַּן עַשְּׁה: (ס) יי ווּעַשׁ מֹשֶׁה בְּכֵל אֲשֶׁר צְּוְהְיְהְוָה וַעֲבַר מִשֶּה כְּכֵל הְפַפֵּיד יִיְ

יְהֵיה בּן צְּבַר:

did he. that the LORD commanded him, so Thus did Moses; according to all

تريمچا: השנית בְּאָהֶר לַהְדֶשׁ הוּקָם הְנֵיהָא בְּחַר לְיַרְהָא אִמְּקם

בַּקַבְּשׁ הַרְאשָּׁוֹן בַשְּׁנָה נַהַנָּה בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשִׁמָּא

thereof, and reared up its pillars. boards thereof, and put in the bars and laid its sockets, and set up the And Moses reared up the tabernacle,

tabernacle was reared up.

first day of the month, that the month in the second year, on the

And it came to pass in the first

עמוין יו: וּנוֹטוֹ אָטַבּבוווֹוו וּנֹיצֹם אָטַב ⁸¹ אָת־אַדְנִיוּ וַיִּשֶׂם אָנוַ_לַבְּהָּוּנ וַנְבַּׁם מַמֵּע אָת־תַמִּשְׁכַן וַנִּמֵן וַאָבוּם מֹשֶּׁר יָת מַשְׁכַּנָא וִיתַב

וויבר וש מברובו נאטום וש יָת סְמְכוֹהִי וִשִּׁוִּי יָת דַפּוֹהִי

tabernacle, and put the covering of And he spread the tent over the

ಜ್ಞಗ⁻ಬೆಜ್ಞಗ: (ರ) מַלְמָאַלְיִר כַּאָּמָהָר צַּוָּה וּלְמִּׁם אָתַבַּמֹבַמַב בַּאָבַר הַלָּוּו וַהַּוֹּן ַנּיִפְּרָשׁ אָת־הַאָּהֶל עַּל־הַמִּשְׁבֶּן

יְנְיְהְ מִשְּׁהְ: יְנְיְתְ מִשְּׁהְ: יָת הוּפְאָה דְּעַשְׂכָּנָא ופֹבַס וֹנו פֹבַסֹא מֹלְ תֹמִכֹּוֹא

commanded Moses. the tent above upon it; as the LORD

בְאָרָן מִלְמֶּגְלֵב: בְּאָרֶן נִישְׁן אָטַרַעַכַּפְּּנִית מַלְ- אָרוֹנָא וִיקָב זְיִת כָּפּוּרְתָּא מַלְ °° הָאָרֹן יַנְשָׂם אָת־הַבַּדִּים עַל־ אָת־הָעֵּדָת אָל־

אַרוֹנָא מִלְעֵּילָא: בּאָבוָלֹא וֹמָוּג נִינ אָבוּנעוֹא מֹב וּנֹסִיב וִיחַב יָח סְהַדוּתָא

upon the ark. the ark, and put the ark-cover above into the ark, and set the staves on And he took and put the testimony

ុក<u>វ</u>ុក នូក⁻ជម្លុក: (ס) מל אַרוֹן הְעַנְיה כַאַשֶּׁר צְנְּה עַלְ אַרוֹנָא רַסְהַרוּהָא כְּמָא יַנְיַמֶּׁם אָת פַּרְכֶּת תַּמְּסְבְּ נַנְּסֵבְ יִת פַּרוּכְהָא דִפְּרָסָא וְאַמֵּיל رَنْكُم عُن لِهُدِلِ عُدٍ لِنَفِهُ فَلِ لَعَمْرِ نُن غُدِيثُهُ ذُمْهُ فَتُعَالِمُونَا

דפקיד יִי יָת מֹשֶׁה:

commanded Moses. testimony; as the LORD screen, and screened the ark of the tabernacle, and set up the veil of the And he brought the ark into the

17

07

61

81

Δī

91

<u> ۲څ</u>لڅن עַל גֶרֶךְ הַמִּשְׁבֶּן צְפְּנְה מִהָוּץ עֵל שָׁנָא דְּמַשְׁבָּנָא צִפּוּנָא ربير هِمـ بَاسِّرُابٍ لِهِيْمِ مَنْفِد الْمِد بِمَ هِمَانِه جِمَاضُوا اِمْنِهُ

מְבַּבְא לְפָּבוּכְשָׁא:

tabernacle northward, without the meeting, upon the side of the To anot out the table in the tent of

- (19) ויפרש את האהל. קי יריעות העזיס:
- (02) את העדות. קלומות:
- 940: (22) על ירך המשכן צפונה. נחלי הלפוני של רוחד הבים (יומא לג:): ירך. כתרגומו לְדֶּא, כירך הום שהוא בלדו של

1\$	אָת־יְבִיהָם וְאָת־רַגְלֵיהֶם: וְרְחַצִּי מִמֶּנִּ מִשֶּׁר וְאָתַרָוֹ וּבְנְגִי	ומְקַדְשִׁין מִנֵּיה משָׁה וָאַהָרוֹ וּבְנִיהִי יָת יְדִיהוֹן וְיָתּ הַגְּלֵיהוֹן:	that Moses and Aaron and his sons might wash their hands and their feet thereat;	īξ
ο\$	ַנִּלְשָׁׁםֹ אָת־תַכִּיֹּר בֵּין־אָהֶל מוֹעֵּר יבֵּין תַמִּיְבֵּתַ וַיִּתֵּן שְׁמָּת מֵים לְרְחְצֶּה:	לְפֿצּוּה: וְבֵּוְ מַּבְּבְּהָא וְיִהַד הַמָּוֹ מַיָּא וְהַוִּי זְּטִ בִּיוְבָא בֵּון מַהָּבּוֹ וֹמִנָּא	And he set the laver between the tent of meeting and the altar, and put water therein, wherewith to wash;	οξ
67	ְאָתׁ מִזְבָּח הִעּלְה שָׁם פָּתַח מִשְׁבַּן אִהֶל־מִיצֵּד יַיַעַל עָלִיו אָת־הַעֹּלְהֹ וְאָת־הַמִּנְחָה כַּאֲשָׁר צְנְּח יְהְנָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	מְמֶּנוּ: מִנְּנְוֹטְא בֹּמָא גַּבּּפִּנְג וֹנִ נְע נְאַפָּנִל הַלְּנִיג נִע הַלְּנִא נִיִּע בִּעְרַע מַשְׁבָּנָא תַּמֶּבָּן וִמְנָא נְיָּנִע מַדְבָּנָא הַנִּי	And the altar of burnt-offering he set at the door of the tabernacle of the tent of meeting, and offered upon it the burnt-offering and the meal-offering; as the LORD commanded Moses.	67
שניעי	נַנֶשֶּׁם אֶת־מָסָךּ תַפֶּתַח לַמִּשְׁבֵּן:	לְמַמִּבְּיָא: וְמִּוּ, וֹטִ פִּבְסָא בַּעַרְמָּא	And he put the screen of the door to the tabernacle.	82
Lτ	ַניַקְמָר עָלְיוּ קַטַּבֶּת סַמָּים כַּאֲשֶׁר צְּנָּה יְהְנָה אָת־ מֹשֶּׁה: (ס)	וַאַקשַר עַלוֹהִי קַטֹּהָת בּוּסְמִין בְּמָא דְּפַּקֵּיר יְיָ יְת מֹשֶׁה:	and he burnt thereon incense of sweet spices; as the Lord commanded Moses.	Ĺτ
97	ניַשָּׁם אָת־מִּוְבָּח תַּנְּהָב בְּאָהֵל מוֹעֵּד לְפְּנֵי תַפְּּרְכָּת:	خْمَمُحَا نَمْتُمُ كَلُو هُدِيْخُهُ: نُمَّلُ، نُن مَّلُخُنُمُ لِيُنْخُمُ	And he put the golden altar in the tent of meeting before the veil;	97
\$7	ניַעַל הַנַּרָת לְפָּנֵי יְהְנָה כַּאַשָּׁר צְנָה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה: (ס)	וְאַרְלֵיק בּוֹצִינַנְאָ קֵּרָם וָן כְּמָא וְאַרְלֵיק בּוֹצִינַנְאַ קֵּרָם וָן כְּמָא	And he lighted the lamps before the LoRD; as the LORD commanded Moses.	Şτ
+7	ريْשֶׁם אָת־הַמְּנֹרֶתׁ בְּצִּׁהֶלׁ מוֹעֵּׁד נְכַח תַשְׁלְחָן עָל יֶנֶדְ תַּמִּשְׁבֶּן נֵגְבְּת:	בְּמַמֶּבְּנֹא בַּבוְמָא: לְפִׁבִּילִ פְּטִינִא מַּלְ מִּבִּא וְמִּוִּּ זְטִ מִּנְרָטִא בִּמִמְּכַּוּ וִמִּנָא	And he put the candlestick in the tent of meeting, over against the table, on the side of the tabernacle southward.	tz
દર	ַנּיַעַרְדְּ עָּלֵיוּ עַבֶּדְּ לֶחָם לִפְּוַי יְתְּוְּהְ כַּאֲשֶׁרִ צְּוָה יְתְּוָה אֶתְ־ מֹשֶׁה: (ס)	ְּמְבֵּר עֲלוֹהִי סְרְרִין הַּלְחֵים בֵּרְם יִיְ בְּמָא דְפַקּיד יִיְ יָת משֶׁה:	And he set a row of bread in order upon it before the LORD; as the LORD commanded Moses.	ध्र
			000000	

(22) ויקשר עליו קשורה. שמרימ וערבימ, כמו שנאמר בַּבַּמֶר בַּבַּמֶר בְּבַמֶר בָּמִיעִיבֹו אָמ קַבֶּלִ הוֹוּ (שמום ל, ז):

(29) ויעל עליו וגוי. אף ביום השמיני למלואים שהוא יום הקמת המשכן, שמש משה והקריב קרבנות לבור, תוך מאותן שנלעוה אחד העולת ביום, שנאמר קרב אַל בַּמְּוְצַּׁם וגוי (ויקרא ע, ז): אחד העולה. עולם התמיד: ואחד המנחה. מנתת

נמכיס אל ממיד, כמו שנאמר וְעַשְׁרֵלְ מַלְּמַ בְּלֵוּלְ בַּשְׁמֵן וְגוּיִ (שְׁמִוּת כּמַלְ מֵּ):

בפר 5 שבי אין בנו שמה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלוליס סושוו כולס לכסונס, ומלגומו וִיקַדְּשׁוּן מִנֵּיס, בּו בּיוֹס קַדַּשׁ (18) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלוליס סושוו כולס לכסונס, ומלגומו וִיקַדְּשׁוּן מִנֵּיס, בּו בּיוֹס קַדַּשׁ משק עמקס:

نهٰدُאْح څڅح مَهٔځتيبا: throughout all their journeys.— ڐٮٮۦڹۿ۪ڶڰ۪ٚڔڂڂڔۦۄٙۉؗؗؗۄ؞ؿڡ؞ the sight of all the house of Israel, לבנלוא בוש למונו לכ פוש معردره لَيْجَم فَلَاثِدَ كَرُبُكِ لَا يُرَمِّينَ كُذِرً ـ there was fire therein by night, in בׁנמֹמֹא וֹבוווּ אִנְמִּבֹא בֿוֹנ upon the tabernacle by day, and ני כי עַנַן יְהוָה עַל־הַמִּשִׁכָּן יוֹמָם אָבו הֿוֹן וֹלַבֹא בּוֹ הֹכְ מָהָּכֹּוֹא For the cloud of the LORD was ער־יוֹם הַעָּלוֹה: that it was taken up. נְמְלִין עַּד יוֹם אָסְתַּלְּקוּתֵיה: then they journeyed not till the day י נאם לא יעלה העלו ולא יסער ואם לא מסתלם ציוא ולא But if the cloud was not taken up, בְּכִל מַמְּלְנֵיהוֹן: throughout all their journeys. نَشِلَةٌم قَحَم مَشِفَتُه تَصْمِرا فَدَر نَشِلَةِم children of Israel went onward, up from over the tabernacle, the بختمْكِين تُتمَثِّرُ تَتمَرَّ يَتَعَيُّمُ فِأَ بَجَعُونَ فَكِينَ مُثَنِّعً يَتَمَكِّرَانِ لَيُتَّالًا يَتَمَكِّرَانِ And whenever the cloud was taken וּכְבָּוֹד יְהֹוְה מְלֵא אֶת־הַמִּשְׁבֶּן: עַּנְנְא וִיקְרָא דִּייִ אֹהְמִלִּי יָה tabernacle. glory of the Lord filled the אַביק מוְמָּב בּּרִישְׁכַן מֹלְיוּ בְּמָהְבּן וְמִּנָא אָבִי שִּׁבְא הֹלְוִנִי the cloud abode thereon, and the into the tent of meeting, because וְלְאֵיֵנְבָּלְ תִּמְּע לְדִוּאִ אָלְ- וֹלְאִ יָבִילִ תִּמִּע לְמִוּמִּלְ And Moses was not able to enter نَّ خَلِيد نُكِيْد مُكِّ عُلِيكَ فَمُوْلًا: نَظْدُم يَدِرُ عَنْمُكِرْ بُن مَمْخُتُم: filled the tabernacle. meeting, and the glory of the LORD מפמיר ניכַס הְשְּׁנָן אָר־צְּהָל מוֹעֵּדְ נִהְפָּא עַּנְנָא יָה מַשְׁכּן וִמְנָא Then the cloud covered the tent of הַמְּלְאַכֶּה: (פּ) משֶה יָת עֲבִידְהָא: נוְכָל משֶּׁה _لـالا פֿבוסא בטבה בוטא והוגי the court. So Moses finished the and set up the screen of the gate of ַ וְלַמִּוְבָּׁחַ וֹיִשֶּׁן אָטַ־מְסַוֹּ שָּׁמַר לְמַשְּׁבָּנָא וּלְמָּוַבְּחָא וִיַּבַ יָּט about the tabernacle and the altar, נَزُكُم אָנַ בַּטְהַבֶּ סְבִּיבַ לַמְּהְבָּן נִאָּבִים יָתְ דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר And he reared up the court round %⊓⁻ជម្<u>ហ</u>ក: (a) בֹּוֹנִע the LORD commanded Moses. unto the altar, they should wash; as אָקַבְעַמִּוֹבֶּעַ וּבְמִלְנַבְּעוֹן meeting, and when they came near %<u>_</u>\X\!\ ログロ מושָׁר בִמִיעַלְהוֹן

.442 and no si walth Adt and the Age 44. On Shabbat Parah, read Maftir and Haftara on page 239. On Shabbat Hatfodesh, Maftir is Exodus Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. The Hafrara is I Kings 7:51 - 8:21 on page 226. Sepharadim read I Kings 7:40 - 7:50. On Shabbar

Ζ٤

₽6

ξЕ

78

When they went into the tent of

חזק חזק ונתחזק

השלישי והכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, אמר מעמה, כל זמן שהיה עליו הענן, לא היה יכול לבוא, נסמלק הענן, נכנס (פצ) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד. וכמוז אקד אומר, וזבק משה אל ההל מועד (נמדבר ז, פע), בה הכמוז (25) ובקרבחם. כמו ונקרנס, כשיקרנו:

נלבקו כולן מסמום: שף סום קרוי מסע, וכן יַיֵּלֶךְ לְתַּשְׁמִיו (ברחֹשִים יג, ג), וכן בֻּלֶּה תַשְׁעִי (במדבר לג, ה), לפי שממקוס החנייה חורו ונסעו, לכך (88) לעיני כל ביח ישראל בכל מסעיהם. זכל מפע שהיי נופעיה, היה הענן שוכן זמקוס אשר יהנו שם. מקוס הנייהם ומדבר עמו (פֿמימה למ"כ מ):

And the LORD called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:

Speak unto the children of Israel, and say unto the When any man of you bringeth an offering unto the Lord, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.

If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall offer it a male without blemish; he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.

And he shall lay his hand upon the head of the to burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.

And he shall kill the bullock before the LORD; and Aaron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.

And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.

And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay wood in order upon the fire.

And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fite which is upon the altar;

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

And if his offering be of the flock, whether of the sheep, or of the goars, for a burnt-offering, he shall offer it a male without blemish.

And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altar.

شوره ريجية پرخ طهيد ربيج ب بدني هچاد هې برخ مني جامه

ַרַבֵּר אָל־בְּנֵי יִשִׂרָאֵל וְאָמַרָהָ אֵלֵהָם אָדָׁם בְּי־יַקְרָיב מִבֶּם קָרָבָּן לִיהֹזָה מִן־הַבְּהַלָּה מִן־הַבָּאָן הַקְּרִיבוּ אָת־קְרְבָּנְכֶם:

לְבְצֵּנִי לְפֶׁנֵּי יְהַנְּה אָחֵלְ מִוּמֵּד יַבֶּר מִּמִּים יַקְרִיבָּנִּי אֶלְ־פְּׁתַח אָחֶל מוּמֵד יַקְרֵיב אִלְּוּ יַקְרִיבָּנִי אֶלִי

לְכַּפֶּׁר מְּלֶינ:

וְשְׁחָט אָת־בֵּן הַבְּקָר לִפְּנֵי יִחֹנְה וְּחָקַרִּיבוּ אָת־הַבֶּם עַל־הַמִּוְבֵּתׁ סָבִּיב אֲשֶׁר־פֶּתַה אָהֶל מוּעֵר:

إ بَ وَهُ إِن اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالِمُ اللَّا اللَّالِمُ اللَّا اللَّا الللَّا اللَّاللَّالِمُ اللَّاللَّا الللَّا الللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

וֹמֹבֹלוּ מֹאֵנֶם מַּלְ_טִאֶּמֵּ: בּ וְנִּטִׁיְנֵּ בַּדְנָ אַנִּבֹּוֹ עַכְּנֵוֹ אָמִ מַּלְ_טַמָּוֹבָּטַ

« וְעָרְכֹּוּ בְּגֵּי אַהֲרֹן הַבְּהֲנִים אֵת הַנְּחָלִים אָת־הָרֹאִשׁ וְאָת־הַפְּבֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּוְבֶּח:

، إجَرَجُة نَجِدِيْنَ نَدِيَا عِفِيْتَ بَمَهِفَٰدَ مَفَيَةً هِمَـ مَفَرَّ نَهَافِيَة فَغِرَّة هِٰفِي يَنْ مَا يَنْ مَا يَنْ مَا يَنْ زَنْ مَا اللهِ (0)

ימנאל נאִם מִּוֹ הַאָּגוֹ אַנְבְּלְיִ זְּבֶּר מִּמִּים זְּאַנִּי מִּנְרִים לְּמִּלְיִׁע זְּבֶּר מִּמִּים זְּאַנִּי

" וְשָׁחַׁט אֹתֹּר עַל ֶיָבֶרְ הַמּוְבָּחַ צְפָּנָה לִפָּנֵי יְהְנָׁה וְזָרְלֹּר בְּנֵי אַהַרֹּן הַכּהַנֵּיִם אָת־דְּעָּרׁ עַל־הַמִּיְבֶּחַ סְבְּיב:

מַלְ הַאָּמִ אָּמֵּר מַלְ הַמִּוֹלֵיה הְנְקָר הַפְּהַלְ אִלְּם מַלְ הֵמָגִּים אָמֶּר הְנְתָּה אָמִי לְנְהָלְיוּ וְאָת רִאָּשִׁוּ וְאָת פָּרְרָוֹ

פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי

But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.

ְּתַמֶּרֶב וְתַּבְּרָעָיִם יִרְתַּץְ בִּמָּיִם וְתִּקְרִיב תַפֹּתֵּן אָת־תַכֹּל ְוְהִקְמָיִר תַּמִּיְבָּחָה עֹלֶה הֹוּא אִשֶּׁה בֵיתַ נִיחָת לֵיתְּה: (פ)

בּגְרֶל זְרוֹעְבֶּה יְהְעָּה יִיהְעָּה יִיהְעָּה בְּאָבֶן برقتاب تاي כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: שפַע גַּבְיהָם אָיִלְיִהָר אָנְלֵנְ מְוָאָר נְאָנִוֹנִתְ נְיֹמֹּר 投下に口 נְמֵצנוּ אָהַוּ יִשְׁבֵּי פַּלְמֶּנוּ: אָן נְבְהַבְּלִי אַכִּוּפָּי : ئاڭلەڭ מְּטְעִי עַמָּים יִרְגִּוְיוֹ בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ تتذخف خمنك هجر نتي לַמְּנִם ְּנְמֵּנֵלְ שִׁבְּלָמֵמִן אָבוֹּלִ: ظڭ%: בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נובא ההלת עשה מֶּגְבְּמְבְּת בָּאָבְת יְהִנְּת غَانِاً.□: בְרוּהַהְ כִּפָּמוּ יָהַ אַלְלְנְ כֹּמִנְפָּׁבִיע בֹּמִנִם אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְאָמָן גֹבוּי ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אַנובָל שְׁלָץ שִׁמְלִאָּמוּ אווֹד אַבְרָר צַשִּׁיג [1440 בְּבְּאָנְ הְדִּלְתְ בְּלֶבְ יָם: ڲؙڎؚٙٚڶ هَقِيكِ ثَمُّكُما مِنْ ال לאָבוּ בְמוֹרנוֹד خَارُيْ لِــُــ השפח הביף יאקבמו פקש: نظُلُنا ַרְנָה הָרְעַץ אַנוֶבּ: יִבְרָב גְּאִינְהַ מַהְבַרַס :ا<u>ت</u>لا וְמֶׁנְלַבַּ יְרִנְרָ נָאֶבְרָי בַּכְּתַ מְּלַמֵּוֹנְ מִבְּלֵּנִ בְּנִם בְּלֵּנֵב: שׁבמְע וֹכַסְׁנְמִוּ וֹבְרוּ בִמְּגוּבְע בַּמִוּ شَٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ מֹבְכְּת פּבְעָּה וְחֵילֵוּ יָבְיָּם ĿĊĊĹĹ אָבְי נְאַבְלְמֶלְבִינִי יְהְוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהוָֹה <u>ځېښځ</u>۲ זְר אֶלְיִ וֹאַלִּיְרִוּ ڲٛڔڵ؞ וְרְכְּבָוֹ רְבֶּוֹם: מֹנֹג וֹגֹמֹבׁנִן יְּצִי וֹגִנִי. בִיּג אַמֶּירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גַּאָה ZXČL άtΩ بْشِرك طَهْد نهِٰلٰۃِے عُں_بَھٰزُٰں ťŢΪι 口が口 ے ٰہ ہے اُنے ا Į X CL

שירת הים

WITH THE RUNGER TREEFIRE

משרת הדברות במעם עליון

بَرْمَمُرْدَ، بَرْمُ، بَرْمُ بَهُمْ هُلِ مِلْ مَا مُعْ هُلِ مُلِي اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلَى اللّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى ال كَأَهُ هِكِد مَٰذِلَ هُجُن مَذِ خُدُنَا مَذٍ مُذَهِّنَا لَمَرْ أَنْ فَيْنَا لَهُمُ لِنَا هُذِنَا لَهُ لَا يَعْلُ فَالْ نَجُمُّد خَوْرَتَا مُقَلَى خُجُدُا ذِي يَنْمُفَكَرُكَ خُرُصِ لَذِي فَمُحُدَى خَرَ جُرَدٍ، نَعَزُك جُرِينِكِ جُر אַבוּנִים עּל־פְּנִי לַאַ מִּעַשְׁהַ לְּךָּ פָּסְלוּנְכְלַ הְמִּנְנִי אֲשֶׁנִ בַּשְּׁעַנִים עַּלִּבְ מִאָּבֶע מַתַּמַת אַנכֿי יְהְוֹהָ אָכְבְוֹיִה אָאָהָר הוֹצַאַמִיוּף מַאָּבֶיִ מְצְבָיִים מְבָּרִים: לַאַ יִהְוֹה לְּךְּ אֶּבְהָים

خْمَمَا نَهُدَدَنا نَصْلُهُ مَمْ ثُعَدُمُكُ عَمْدَ لَنَاكُ عَمْدَ لَا يَعْدَكُنا وَتَا كُلُّا : (٥) كَع فَلَمُّكَ : حَرْبَه تَهْجُرُمْ، مَمْ حَلا قِتِكَ يُعِيْنِهُ مُعْدِينًا مُعْدِينًا مُعْدِينًا مُعْدِينًا يُعْدِينًا يُعْدِي خَمْمُرُنَا خَر مَّمُ سَانُمُ مَ مُمْنِ نُعِيْنِ عُن لِمُعْتَامُ مُنْ لَا يُعْلَىٰ غُن لِنَا لَا عُن خُر لِجُمُ حَرِيزُت لِجُرِيْرِكِ كَمِ يَتَمَرَّيْ خُرِيْرُمِجُت مَنْت بَحَانًا بِحَيْكَ مَحْدًا لِمَرْمُنَا بِحَثَيْنَا بَرَاكِ لِمَيْن זַבור אָת־יום הַשַּבְּת לְקַדְּשׁי שַּשְׁבִי וְמָיִים תַּשְּבוּ יִישְׁבִּים תַּשְּׁבוּ יְיִשְׁבִּים הַשְּׁבִיני

אָר שְׁמִוֹ לַמֵּוֹאִ: (פּ)

אַמָּט במּב וֹמּבֹבוּן וֹאַמִטוּ וְמִינוּן וֹשִׁמְנוּן וֹכִלְ אָמָּב לִבמֹב: (בּ)

(ס) לַאִּ שִׁלְּב: (ס) לַאִּ־עַהְׁלֵּע בְּרֵבְּלֵּע הָרֵבְּלֵע הָלֵּע בַּלְאִ שַּׁעִבָּר בָּרָע בַבְּלֵע

אָת־מֵי הַיָּהַ بختر نهْدُ يُخْدِ بَاذُرِهِ حَيْفَهُد فَرَيْكِ ፲:"□: נימב יהנה עלהם לא סִנְס פּּבְׁמֶנִי בְּנִבְבָּי נְבְפָּבְמָנִי בַּנְם : 1 2 יְהְוָהו יִמְלְהְ לְעֹּלֶם וְעֶּר: خمخفك فمخف نبرت משבת אבלו כולנו خَاتُانُ: فخهم أنهٰمْم ختر تتَكُنكِ جُدًا וְאַבְר עַמְּף יְהוֹהָה מְרַיַנְעָבֶר עַם־וָּר

הפטרת שמות

.52:92 - 22:92 & 51:82 - 3:72 daind si hanftara

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be face of the world shall be filled with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Or is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the iniquity of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the stones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness; There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown, And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they shall worship the LORD the land of Egypt; And they shall worship the LORD in the holy mountain at Jetusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, And to the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

ימֹלְאָּנ פֿנּגַעַבּלְ טַׁנּנּבֶּע: (פּ) ינֹלְאָנ פֿנּגַעבּלְ טַּנּנּבָע: (פּ) ינֹלְאָנ פֿנּגַעַ וַמְּבָּאָרָ נַּמְּבָּלָ טַּנִּבָּע:

ַ הַפְּמִפָּת מַפֵּחוּ הִפְּחוּ אִם־פְּחֵרֶג הַרָּגֵיוּ הֹרֶג:

לָבָּן בִּזֹאִת יִכְפָּר עֵּוֹן־יַעֵּלִּב וָזֶה בְּלִ-פְּרֵי הָסָר חַטָּאתִי בְּשִׁימֵוּ בְּלִ-אַבְנֵי מִזְבָּח הְאַבְנֵי־גִּרֹ מְנָפְּצִּיִּה לֹא־יֶקֵמוּ אֲשֶׁרֶים

ַ פַּנ עַּיר בְּצוּרְתׁ בְּדִּׁר נְזֶּה מִשֶׁלֵּח וָנָעֵּזָר פַּמִּרְבָּר שֲׁם יִרְעֵּה עַנֵּל וְשֶׁם יִרְבָּץ וְכִּלֵּה הְשְׁבְּיִה מְּם יִרְעָּה בְּיִּר מְנֵּה מִיּה בְּיִ

בּיבָשׁ קִצִּירָהֹ הִשְּׁבַּרְנָה נִשִּׁים בָּאִית " מְאִירַוֹּת אוֹתָה בַּי לָא עַם־בִּינוֹת הֹוּא עַל־בַּן לֹא־יְרַחֲמֵנוּ עֹשֶׁהוּ וְיִצְּרָוֹ לָא יְחֻנֵּנוּ: (פ)

וְהְנִה בַּנִים הַהֹּוּא יַהְבָּט יְהֹנָה מִשִּׁבְּלֵה הַנְּהֶר עַּד־נַחַל מִצְּרֵיִם וְאַמָּם הָּלְּקְטָּוּ לְאַתַּר אֶהֶר בְּנֵי יִשְׂרְאֵל: (פ)

וְהְיָהו בַּיַּוֹם הַהֹוּא יִהְקַעַּ בְּשׁוֹפֶּר גָּדִילִ וּבְּאוּ הָאִבְדִיםׁ בְּצֵהֶץ אַשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּצֵהֶץ מִצְרֵיִם וְהִשְׁתַּחֲנָוּ לֵיהֹנְה בְּתַר הַקְּדֶשׁ בִּירוּשְׁלֶם: (פ)

בְּלְנְמֵּג יֵּנְן: אַבְּג עַפְאַרְתָּן אַמֶּר מַּלְ-רָאָמִ זֵּיִאַ-שְׁמָנָיִם בְּלְנְמֵּג יֵּנְן:

I:IIIVXX

- Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of mighty waters overflowing, That casteth down to the earth with violence.
- The crown of pride of the drunkards of Ephraim Shall be trodden under foot;
- And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the far valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.
- In that day shall the Lord of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;
- And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back
- But these also reel through wine, And stagger through strong drink; The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They are geget because of strong drink; They reel in vision, they rotter in judgment.
- For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.
- Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from the
- For it is precept by precept, precept by precept, Line by line, line by line; Here a little, there a little.
- For with stammering lips and with a strange tongue Shall it be spoken to this people;
- To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary, And this is the refreshing'; Yet they would not hear.
- And so the word of the Lord is unto them Precept by precept, prine, line, by line; That they may go, and fall backward, and te little; That they may go, and fall backward, and taken.

- הַנָּה הְזָּק וִאַמִּץ לִאִּדִּנִּי בְּזָרֶם בְּרֶר שָׁעַּר קַטֶּב בְּזֶרֶם תַּוֹם כַּבִּירֵים שִׁטְבָּים הִנִּיחַ לְאָרֶץ בְּיֶר:
- אָפַבְוֹנִם: בּ בְּנִילְנִים שַּנְתַּלְנִים הַּמָּנִים הַּמָּנִים:
- װְלִיְלְּח צִיצָּת נִבֶל צְבָּי הִפְּאַרְהֹּוֹ אֲשֶׁר עַל־ דְאִשׁ גַּיִא שְׁמָנָים בְּבִכּוּרָהֹ בְּטָבֶם מִיץ אֲשֶׁר יִרְאֶה הַרֹאָה אִוֹלָה בְּעּוֹדֶה בְּכַפִּוֹ יִבְלְעֵּנְה: (ס)

- ْ بَرْتَ هُجْنَ فِجَارَا فَرْدَ فِلْ لَيْمَا فِيْدًا فِلْمَا لِيَهُجُد فِرْدِ كَهَجُد بَجُخُمْهِ فِلْ لَيَهَا فِعَدِ فِلْ لِيَهُجُد فِرْدِ خِدِهُد فِكِادَ فِكِدِ فِلْ لِيَةِ الْمُعْدِ
- װְ מְּלִים: (פּ) װּ בָּי בְּלְ־שָׁלְחָנְוּת מְלְאִּי קַּיִּא צִּאָָּה בָּלִי
- אָּמוּלֵי מִחְלְּב מַשִּׁילֵוּ מִשְּׁבֵּוֹם: אָמרִמִי יוֹנֵה דַעְּה וָאָתרָמִי יָבָּין שִׁמוּעָה
- ְּמֶׁם וֹמֵּגְרְ מֶּם: " בַּגְ בִּגְ בָּגְרָ בָּגְ לַבְּגִּרְ לַנִ לְצִׁוּ לַבִּוֹ וְמָּגָרִ
- בְּי בְּלְשֵׁגֵי שִׂפְּה וּבְלְשִׁוֹן אַחֻבֶּת יְדַבֶּר אָל־ הְעָם הַזְּה:
- ְנְלְבֶּׁהְנִי לְמָׁם גַּבָּרִינְעַלָּה צָּנִי לְמָה זְעֵּיִר מָּם לְמָּמָן נִלְכִּי וְבְּשֶׁלְי אָּחִוּרִ וְנִשְׁבְּרִי וְנִיּקְשָׁי וְתְּבְּרִי: (פּ)

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall nor now be ashamed, Neither shall his face now wax not now

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לבו פְּהַאַמָר יְהוָה אָל־בָּיִת יַעַּלִּב אַשֶּׁר פְּהָה אָת־אַבְרָהָם לְאַ־עַּמָּה יֵבוֹשׁ יַעַלִּב יְלְאַ עַּמָּה פְּנֵיו יֶהֵוֶרוּ:

にほらしに いなしな

The Haftara is Ezekiel 28:25 - 29:21. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftara on page 229.

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in the sight of the nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely; when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them; and they shall know that I am the Lord their God.'

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the LORD came unto me, saying:

'Son of man, set thy face against Phataoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt;

speak, and say: Thus saith the Lord God: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers, and all the

פּר־אָמִר אָשֶׁר נָתָהִי לְעַבְּיָר לְנִעְּקְׁבּ: יִּמְרְאָׁתִי בֶּם לְמִינֵי תַּנְּיָם וְוֶשְׁבִּי לָם אַבְּיִווועXX יִשְׁרְאָל מִן־הֵעַמִּים אָשֶׁר נָפָּצִי לָם אַרְמָלְם אָשֶׁר נָתָהִי לְעַבִּי

يَرْدَ بَائِد هُكِينِ كِٰكُمَا يَكُذُ خَنَامَ لِيُلَادُ فِي خَرَدُ لَاهُمُوْدَ مُثِمَا مَوْجُرَدَائِهِ لِيُلَادُ هُوْمَا يُرْدُ بَائِد هُكِينَاهِ: (عَ)

ייXIXX בּשְׁנְתֹ הִנְּשִׁרִית בְּעֵּשִׂרִי בִּשְׁנִת עִּשָּׂר לַתְּבֶשׁ הְנְתְ דְבַר־יָהְנָה צֵּלֵי לֵאִלְּר:

מִּגְּרָיִם וְהִנְּבָּא מְּלְיוּ וְעַלְ־מִצְּרָיִם כָּּלְּהִּ: מִצְּרָיִם וְהִנְּבָּא עְּלְיוּ וְעַלְ־מִצְרַיִם כָּּלְּהִּ:

;אָבְּיוּ בְּקַשְׂקְשֵׁנֵיוּ מִיְבְּק: וְתַּצְלְנִינִיוּ מִתְּיִּ בְּאַבְיוּ נְאָתְ בְּלְבִּינִי וְתִּבְּקְתֵּיִ דְנִת יִאָּבִיוּ בְּקַשְׁלְמֵנֵיוּ וְנְתַּנִי (כי חחיים)[קי חַחִים] בְּלְחָיִּרִּ

- And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy rivers; Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.
- And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the LORD, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.
- When they take hold of thee with the hand, thou dost break, And rend all their shoulders; And makest all their loins to be at a stand.
- Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.
- And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the Lord; because he hath said: The river is mine, and I have made it.
- Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.
- No foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty veats.
- And I will make the land of Egypt desolate; and her cities midst of the countries that are desolate, and her cities forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and I will scatter the Egyptians among the
- For thus saith the Lord GOD: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered;
- and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin; and they shall be there a lowly kingdom.
- It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.

- וּנְשַּׁשְּׁתֵּיף הַמִּרְבָּׁרָה אוֹהָף ֹנְאֵתׁ כְּלִ־דְּגֵת יְאִבֶּיף עַלִּ־פְּנֵי הַשְּׁבֶר הִפָּׁרָ לִאׁ הַאָּמֵף יְלֵא הִפְּבֵּץ לְחַיֵּת הָצָּבֶץ יּלְעִּיף הַשְּׁמָיִם נְתַתֵּיף לְאְּכְלְה:
- בְּינִינִים מְאָמֵּוֹנִי פֿוֹנִי לְבָּינִי וֹאָבִאָּלְ: ' נוֹגַמִּוְ פַּׁלְ_יָאֲבָּוֹ מִאַבְנִם כַּּי אָנָוֹ נִׁתְנִי זָמַן
- שַּׁמְּדֶּב וְנַהְמָּגְהֵׁי לְנֵים כֹּלְ_מִּטְלֵּיִם: (0) יִלְּמַּמְׁשָׁ לְנִים כֹּלְ_כִּעָדֵּ יִבְּנִאָּמְּלֵּם מָּלֶּוּ בַּעַפְׁאָם בַּנִּ (3, בכפר)[1], בַכָּנּן שִּיְוּאִ
- ئيدَ لِمَادِينَ مِقِكَ هَيْتِ بَجْتَمَانِ مِنْدُ مِجْلِ خِدِهُ مُعَمِّرٍ هِيَّالًا يَعَيْثُ مِنْدُهُ مُكِنَكً
- הְּהְּנִינֵי: נְיִגְׁהִׁ בִּיִאְדָּוֹ נְעִוְנִי זְהֹּן אִמָּר נְאָר כְּוְ נִאֵּדָּ נְטִיְנְטִׁי אָבֵאְ_מִאָּדִיִם כְהָּמִּמָּתִי נְטִּבִּי
- לבו הגנים להרבית הנהר שְּמָלָה אָבֶץ מִצְרִים לְחָרְבוִת תַּבֶר שְׁמָלָה מְמָּגְיִים לְחָרְבוִת הַנְהַב שְׁמָלָה
- טֹהְּבֶׁר בְּּהְ נֵלְאִ טַהְּב אַנְבָּהִּנִם הָּנֶּר: לְאִ טֹהַבְּׁר בְּּהִ נֵנִּלְ אִּנְם וֹנֵנִּלְ בִּׁנִמָּׁנִי לָאִ
- וְנָסַתַּי אָח־אֶׁבֶץ ׁ מִצְרַׁיִם שִׁמָמָה בְּחַוֹּףוּ אֲרָצָוֹת נְשַׁמֹּוֹת וְעָבֶיׁה שִׁרְבָּעָים שָׁנָה מְחֵרְבוֹתׁ תִּהְיֵוֹן שִׁמְמָּה שַּרְבָּעָים שָׁנָה נְחֲבִּצְתִּי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִָים בְּאֲרְצִיֹת: (ס)
- בֵּי כָּה אָטָר אֲדֹנֵי יֶהוֹה מִลֿץ אַרְבָּעָים שְׁנָהֹ אַקבֵּץ אָת־מִצְרַׁיִם מִן־הַעַּמָּים אֲשֶׁר־נָפָׁצִּי שְׁמְה:
- וְשַׁבְּמִּי אָת־שְׁבָּוּת מִצְּרִַּיִם וַהַשִּׁבֹתֵּי אֹתָם אֲרֵץ פִּתְּרוֹס עַל־אָרֵץ מְכוּרָתָם וְהֵיוּ שֶׁם מַמְלְבֶּה שְׁפְּלְה:
- מִן־תַּמַמִּלְכִוִעְ שֵׁרְיֵנִה שִּׁפְּלֵּח וְלְאִ־תִּחָנִשָּׂא מִּיִר עַּל־תַגּּיִנִם וְהָמְעַּמְהִים לְבָלְהָּי רְדָוֹת בַּגּוֹנְם:

91

- And it shall be no more the confidence of the house of tracel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord GoD.'
- And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:
- 'Son of man, Mebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;
- Therefore thus saith the Lord GOD: Behold, I will give the land of Egypt unto Nebuchadrezzar king of Babylon; and he shall carry off her abundance, and take her spoil, and take her prey; and it shall be the wages for his army.
- I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord God.
- In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord.

TEUTR EX

- וְלֵא 'יִהְיָה־עוֹד' לְבֵּית יִשְּׂרָצֵל לְמִבְּשָׁת מִּזְּבֵּיר עְּוֹן בִּפְנוֹתָם צִּחֲרִיהָם וְיָרֲעֹּי בִּי צֵּגָי צְּדְנְי יֶהְוֹה: (פ)
- לַנְיָבֶׁהְ בַּלְּהִי נְאָבַרְ נְאָבַרְ נְאַבָּרְ
 נְנְיִרְ בַּמְתְּרֵי נְאָבַרְ נְאָבַרְ בְּאָבָרְ
- چן־אָבָׁם נְבוּכַדְהָאצֵּר מֶלֶּדִּ בְּבֶּלְ הָמֶּבִּיִר אַת־הַילֹּוֹ עֲבֹדָה גְדוֹלָה אָל־צֵׁר כְּל־רָאִשׁ מָקְבְׁח וְכְל־כָּתֵף מְרוּמָה וְשִׂלֶּר לֹא־הָנָה לְוֹ וּלְהֵילוֹ מִצֵּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־עְבָּד עְלֵיהָ: (ס)
- رَدُا جَبَ عَمَارَ غِيَارٍ، يَبَأَبَ بَهِرَ ذَيَا مَعْدِرِنَ الْشِّهُ بِيَطَهُ الْهِرُّرُ شِرْخُبَ اجْيَا جَفِّهِ اِبَائِيَهُ هِيَطَهُ اِسُرِّهُ ضِرْخُبُ اجْيَا جَفِّهِ اِبَائِيَهُ شِحِدَ خِيَارُا:
- מְצְּבְוֹים אַמֶּר מְנֵהַר בְּה נְתָהִי לֹוֹ אָר צֵּבִין
 מְצְבְּוֹי אַמֶּר מְנַהִי בְּה נְתַהִי לוֹ אָר צֵבִין
- בּיַנִּים תַהֹוּא אַצְמֶיתַ מֶּרֶן לְבָּית יִשִּׁרָאֵׁל וּלְךָּ אָתֵּן פִּתְחִוּן־פֶּה בְּתוֹכָם וְיָדִעִּוּ בֵּי־אָנִי יְתְּה: (פ)

.82:04 – £1:04 dnimərəl si sratlaH ədI

The word that the LORD spoke to Jeremiah the prophet, how that Nebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

- Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Noph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'
- Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.
- הוענא הַבְּרָי אֲשֶׁר דְבָּר יְחִוֹּח אֵל־יִרְמְּיָה הַנְּבָיא לְבֹוֹא נְבְוּכַדְרֶאצִּרִ מֵלֶּךְ בְּבֶּל קְהַכְּוֹת אֶת־אֶבֶץ מִצְרֵים:
- ְּנְיְבֶּוֹ בְּׁנְגְּבְּנְיִם נְנִיְאָמָׁנְגִּוּ בְּמִּגְּבְוָם נְנִיאָמָנִגִּוּ בְּמִגְּבְוָם נְנִיאָמָנִגִּוּ יַ נְנִיאָמָנִגִּוּ בְּנְלֵּגִּ וּבְתַּנְפַּנְּנִיסִ אָּמֶּרְוּ הָתְּיִּבְּנִ יַ נְנִיאָמָנִיאָּ בְּמִּגְּבְנִים וְנִיאָמָנִיגִּוּ בְּמִגְּבְּוֹבִי
- יי מגיע נסְתַוּ אַבִּירֵיוִף לֵא עַּמָר בֵּי יְחֹזֶר ה מַדְיִפְיּ:

- He made many to stumble; Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the LORD of hosts, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity; For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand; For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation.
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they march with an army, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the LORD, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The LORD of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings; even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Mebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants; and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the LORD.
- But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

- הךְבָּה בּוֹשֵׁל נַם־נָפַֿל אֵישׁ אָל־בִינַהוּ נִיְאִמְרוּ קַוּמָהו וְנְשָׁבָה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אָבֶיץ מוֹלַדְהַנוּ מִפְּנֵי חֲהֶב חַיּוֹנֶה:
- ב בְּרָאִר שַמּוֹעֵר: בּ קרָאִּר שַמּוֹעֵר:
- בְּטִבְּוִר בְּטִרְיִם וּכְכַּרְטֵּלְ בַּיָּם יָבְוֹא: זי טִי־אָנִי נִאָם־חַמָּלֶרְ יִחְנָּר אָבָאָנִת שָׁמָוְ בִּי
- ַּנְלְ לְּשְׁמֵּׁר מַהְיֶּׁה וְנִצְּמָר מֵצֵּין יוֹשֶׁב: (ס)
- בא: מּגְלָע וִפִּע פּוָּה מִגְּנִיִם מִּנֵּץ מִצְּפִוּן בָּא
- אַידֶם בָּא צַּלְיהֵם צָּת פְּקְדֵּת בָּא צָּמָדוּ בָּי וִיִם הַפְּה הִפְּנָי נְסִי יִחְדָּיִי לָא צָּמָדוּ בָּי וִיִם בּי נְסִי הַבְּּלְבָּי בְּעָרְבָּי בְּצָּלְבְּי בַּרְבָּל בְּירִנִם־
- ילפֿבְהַ פּנְּחֲשׁ יֵבְאַ בְּׁה בְּחִשְׁבֵּי עַּצְים: ילפֿבְהַשִּׁיה בַּנְּחֲשׁ יֵבְאַ בְּיִבְּחַנִּלְ יִבְּכִּנִּ
- בּרְ מֵאַבְבְּׁע וְאֵּם יְּהְנְּׁטִ מִסְפֶּׁר: בּרְ מֵאַבְבְּע וְאֵם יְהִנְּׁטִ מִסְפָּּר:
- הֹבֶּישֶׂה פַּת־מִצְּבְיִם נִהְּנֶה בְּיֵר עַם־צְּפְּוֹן:
- אָמִר יְהִוָֹה צְּבְאִנִה אֵלִהֵי יִשִּׂרָאֵל הִנָּי פּוּקֵר אָל־אָמַוֹן מִנָּא וִעַּל־פָּרְעֹה וִעַּל־ מִצְרַיִם וְעַל־אֵלְהָיִה וְעַל־פְרָעִה וְעַל־ פְּרְעָה וְעַלְ
- יְהִיִּהִי בְּיֵדִ מְבְּקִשֵּׁי וּבְּיִּהִם וּבְּיֵה נְבִּוּכִרְהָאצָּר מֶלֶּוְ־בְּבֶל וּבְיֵר־עֲבָרָיוּ יְהִיְה: (פ)
- וְאַטְּׁר אַלְ מִּדְרָרִי זְרְשְּׁרְ כְּּי הִנְנִי מִוּשְׁמֵּרִ נְשָׁלֵם הַשְּׁרְאָלְ כְּּי הִנְנִי מִוּשְׁמֵּרִ תְּהָחִוּל וְאֵתִר הְשְּׁבְּיִר מִּבְּרָיִם נְאֵלִם

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

אַמְּה אַל־הִּירָאׁ עַבְּגִּי יִעֲקֹל נָאָם־יָהוָֹה בֵּי אָתְּוִּ אָנִי כִּי אָעֵשָּׁה כָלָה בְּבָל־ הַגּוֹנָםו אֵשֶׁר הִדַּהְתַּיִּ שְׁמָּה נְאָהָדִּ לֹאִד אָעֵשָׂה כָלְה וִיּסַרְתִּידִּ לִמִּשְׁפְּׁט וְנַקָּה לִא אַנַקְךְ: (ב)

הפטרת בשלח

The Haftara is Judges 4:4 - 5:31.

Now Debotah, a prophetess, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphrali, and said unto him: 'Hath not the Lord, the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphrali and of the children of Zebulun?

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Barak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will then I will go; but if thou wilt not go with me, I will not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; notwithstanding the journey that thou takest shall not be for thy honour; for the LORD will give Sisera over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

And Batak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Debotah went up with him.

- ייִע וּיְבוֹרֶתׁ אִּשֶּׁת וָבִיאָֹת אֵשֶׁת לַפִּידִוֹת הָיא שׁפְּשָּׁת אָת־יִשְׂרָאֵל בְּשָּׁת תַהִיא:
- וְהְיִא יוֹשֶּׁבֶת תַּחַת-שִׁמֶּר דְּבוֹרָת בֵּין הַבְּמָה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּתַר אָפְּרָיִם וַיַּעֲלִוּ אַלְיִהְ בְּיִוּ יִשְׂבְאֵל לַמִּשְׁבֶּּם:
- נפְּמַלְ, נִמְבָּנֵ, וְבַׁלְנְוּ: 'נְלְמַטִׁמָּ מִּמִּׁרְ אֵלְהִי תַּלְאֵּ אִּנְּטִי טִּבְנָר 'נְלְמַטִׁמָּ מִמִּׁרְ אֵלְהִי תְּלָאִ אִּנְּטִי טִּבְנָר 'נִשְׁאָלְהִי וִמְאָמֶר אֵלְהִי עִּלְפִּים אָיִּטִּ מִבְּנָר 'נִשְׁאָלִי וִמְאָמִר אֵלְהִי בִּלְבִּיִ
- װְנְתַּמִּינִי בְּיֶבְוּ אֶבְ זְּנְהַלְ לֵּיִחָּוֹץ אֶת־חָיִמְוֹגָוֹ שְּׁר־צְּבָא יָבְין וְאֶת־רִכְּבָּוֹ וְאֶת־חָמוֹגָוֹ מְּעְשְׁכְּיִי אֵבְׁיִךְ אֶלְ־נַּתַלְ לֵישִׁוֹץ אֶת־חֶיִםְיִּ
- וֹאִם_לָא טֹלְכָּוּ מֹמִּוּ לָא אִלְּוּ: ³ נֹּאָמִּר אִלֶּינִׁ פַּׁרְטִאִם_טַלְכָּׁוּ מֹמִּוּ וֹטַלְכָׁטִּוּ
- " נَـٰזַמָּט פֿרָט אָט_וֹבנּצְוֹ וֹאָטַ־נִפַּמָּט, אָלְפָּ הַיַּמָּל פְּרַגְלְיִנ מַּמָּבִּט אַלְפָּּ, אָנִמִּ נַטַּמָּל מִּפִּוּ 10 בִּיִבְּיִם:

הפטרת בשלח

- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisers that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabot.
- And Sisera gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Harosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: 'Up; for this is the day in which the Lord hath delivered Sisera into thy hand; is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfred Sisers, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left.
- Howbeit Sisers fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisers, and said unto him: "Turn in, my lord, turn in to me; fear not." And he turned in unto her into the tent, and she covered him with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink; for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.
- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'

- וְחֵבֶר חַקּוּנִי נִפְּרֵד מִלָּוּן מִבְּנֵי חֹבֶּב חֹתַן מֹשֶׁה נֵיֵם צְּחֲלוֹ עַד־אֵילִוֹן (כִּי בצענים)[קי בְּצַעְנֵנָים] צַּשֶׁר צָּת־הֶּדֶשׁ:
- ײַ נּנּגּרי לְסִיסְרָא בִּי עַּלְה בְּרָת בָּן־אָבִינִעַם בּי נַנַּגַרי לְסִיסְרָא בִּי עַּלְה בְּרָת בָּן־אָבִינִעַם
- מְטַבְּאָטִ בַּנְנְטְ אָטִ_בָּלְבְבָּנְ אָמָה אָאַנִ בְּכֶב בַּבְנְלְ וְאָטַ_בָּלְ_הָמֶם אָמֶה אָאַנ ניַנְשָׁל מִיסְבָּא אָטַבּלְרַהָבָּנְ הָשָׁמָת מֵאִנִעָּ
- וַ הַאִּמֶּר דְּבֹרָה צָל־בָּרָׁק קִּוּם בֵּי זָה חַיּוֹם אַשָּׁר נְתַּוֹ יְהִנְּה צָּת־סִיסִרָאׁ בְּיָדֶׁר חַלִּא יְהְנָה יָצֵא לְפָּנִיְךְ יַיְּהֶד בְּרָל מֵתַר מְבֹוֹר יַנְשְּׁנְה אֲלְפֶּים אָישׁ אַחֲרֶיוּ:
- ַנְיָּהַם יְהִנְּה אָת־סִיסִּלָא וָאָת־כְּלִ־הָנָהָ יִּיְהַד סִיסְהָא מִעַּל הַמֶּרְבָּלָה וַיְּנָס בְּרַגְּלְיִנּ:
- יִבְרָׁק רְדֵּרְף אַחַרֵי חָנֶלֶבֶל וָאַחַרֵי חַמִּחַנָּה עֵּר חַרִּשָׁת הַגּוֹיָם וַיִּפְּל כְּל־מַחַנָּה סִיסְרָא לְפִי־חָׁרֶב לְאׁ נִשְׁאַר עַּר־אֶחֶר:
- וְסִיסְרָאׁ נְסִ בְּרַגְלְּיוֹ אָל־צִּׁחָל יָשָׁל אֵשֶׁת חֲבֶר הַפֵּינִי בֵּי שְׁלוֹם בֵּין יָבֵין מֶלֶרְ־חָצִּוֹר וְבֵּין בֵּית חֲבֶר הַפֵּינִי:
- ַנִּהָצָא יָעֵל לְקְרָאָת סִיסְרָא וַנְּאָמֶר אֵלָיוּ סּוּרָה אֲדֹנִי סּוּרָה אֵלִי אַל־הִּירָא וַיָּסָר אַלְיִילְ הַאְּהֵלְה וַהְּכַּמָּהוּ בַּשְּׁמִיבֶּה:
- נִהְכְּפְּׁבוּ: גַּמְאָטִׁי נִהִפְּתַּׁח אָט נָאִיד הָחָלֶּב נַתַּשְׁקָר נִיְּאָמֶר אֵלֶינְי הַשְּׁלִּיִּי נָאִי הְעָּהַ
- וַאָּמָר אֵלֶיהִ עַּמִּר פָּתַח הַאָּהֶל וְהָיָה אָם־ אָישׁ יָבֹא וּשְׁאֵלֶךּ וְאָמָר הַוֵשׁ־פָּה אָישׁ אָישׁ יָבֹא וּשְׁאֵלֶךּ וְאָמָר הַוְשְׁ

הפטרת בשלח

- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground; for he was in a deep sleep; so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Deborah and Barak the son of Abinoam on that day, saying:
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Hear, O ye kings; give ear, O ye princes; I, unto the Lord will I sing; I will sing praise to the Lord, the God of Israel.
- LORD, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the LORD, Even yon Sinai at the presence of the LORD, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked
- The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that thou didst arise, Deborah, That thou didst arise a mother in Israel.

- וִתְּמָּח יָעֵל אֵשֶׁת־חָבֶר אָת־יָּמָד הָאֲמֶל וַמְשָׁם אָת־חַמַּמָבֶת בְּיָדְה וַמְּבָוֹא אֵלִיוֹ בַּלְּאִט וַתְּהָקַע אָת־חַיָּמֵד בְּרָמָּהוֹ וַתִּצְנָח בְּאָהֶץ וְהְוֹא־וָרְדְּם וַיָּעָף וַיָּמְה
- بَيْنَ جَرَمْ نَيَهُ هِمَ صَوْمِهُ نَمَعِهُ بِعِرُ مَهْنَّهُ هِهُدَّ عَيْدَ مِجِمَّةً نَهْدَهُ مِنْ هِهُدَّ غَيْدَ مِيَّدَ مِيَّةً لِهُدَّ فِي مِنْ جِهُدُ فَيْدَ فِي اِيَبْقِهُ جَدِّهُ هِيُّ نِهِ اِيْدِةً مِنْ جِهُدُ
- ְּבֶּרְוּ מֵבְנְיֵבְ בַּּנְגֵּוּוּ (פּ) הְבָּרְוּ מֵבְנְּבַ בַּּנְגַּוּ עִּבְ הַבְּּנְרָנוּ אֵּעִ הַנְיִבְּנִי בְּבָּרִי וְּמִּבְ הַבְּנִינִי אֵעַ בַּיִּ
- ַהַהָּאַ לֵאִמְר:
- ַ בְּבְרָנִי פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִהְנַהֵּב עָם בְּרְכִּיּ יְהְנְהַיּ
- ، שׁמְעַּרּ מְלְלִּים תַאָּזִיְנִרּ רְּזְּנִיִם אָנֹכִּי לִירִּוָּר אָנֹכַי אָשִׁירָה אָזַמֵּר לִירִּנָּה אֵלֹהֵי יִשְׂרְאֵל:
- ְ יִחֹנְה בְּצֵאִקְךְ מִשִּׁעִיר בְּצַּעְדְּרִּ מִשְׁדֵה אֱדְוֹם אֲנֵץ רְעִּשְׁה גַּם־שָׁמָיִם נָמָפִּי גַּם־ עְבָים נָמְפּי מָיִם:
- הְּכַלְכַלְּנְינֵי: אָבְעַוְינִי וְּנִלְכֵּי דִּטִּיבְוָע וֹלְכֵּי אָבְעוֹנִי הימָי מִּמִּינִי בּוֹבִילְכִּי דִּטִּיבְוָע וֹלְכֵי אָבְעוֹנִייִ
- בְּיִלְנִי הֻּפַׂמִּטִּי אֶם בִּיִּהְרָאֵלְ: בּיִלְנִי הַבֹּיִנִּן בִּיִּהְרָאֵלְ חַבֵּץְיִ מָּרַ הַּפַּמָטִיִּי

הפטרת בשלח

- They chose new gods; Then was war in the gates; Was there a shield or spear seen Among forty thousand in Israel?
- Му heart is toward the governors of Israel, That offered themselves willingly among the people. Bless ус the Lord.
- Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths, And ye that walk by the way, tell of it;
- Louder than the voice of archers, by the watering-troughs! There shall they rehearse the righteous acts of the Lord, Even the righteous acts of this rulers in Israel. Then the people of the Lord went down to the gates.
- Awake, awake, Deborah; Awake, awake, utter a song, Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son of Abinoam.
- Then made He a remnant to have dominion over the nobles and the people; The Lord made me have dominion over the mighty.
- Out of Ephraim came they whose root is in Amalek; After thee, Benjamin, among thy peoples; Out of Machir came down governors, And out of Zebulun they that handle the marshals staff.
- And the princes of Issachar were with Deborah; As was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed forth at his feet. Among the divisions of Reuben There were great resolves of heart.
- Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the pipings for the flocks? At the divisions of Reuben There were great searchings of heart.
- Gilead abode beyond the Jordan; And Dan, why doth he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of the sea, And abideth by its bays.
- Zebulun is a people that jeoparded their lives unto the death, And Naphtali, upon the high places of the field.
- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.

- בּוֹמְבְאָבְ: מִּיֹּן אִם_וֹבְאַבְ וֹבְמַּם אֵּגַבְּמִּנִם אֵבְּר בּוֹמִבְאָבְ:
- לבי לחיקקי ישְׂרְאֵל הַמְּהְנַּיִם בְּעָהַ בְּרְכִי יְחִיְהַבֵּי
- , רקבי אַמֹּנוֹת צְּחֹרִוֹת ישְׁבָי עַל־מָגֵין וְחֹקְבֵּי עַל־גֻּרֶךְ שִׂיחוּ:
- מְקַּוֹל מְחַצְּצִׁים בֵּין מַשִּׁצִּבִּים שָט יָתִּנּּוֹ צִּדְקַוֹת יְחִנְׁה צִדְקָת פִּרְזוֹנִוֹ בִּיִשְׁרָצֵל צֵּזִ יְרְדְוּ לַשְּׁעְּרִים עַם־יְחְנְה:
- אַבׁגוָמִם: הַּאָנִב לַנִּם פַּבַּל נְּאָבָנִ אָבֹנִנִּ פַּּנַ מּנבֿג מּנבג גַּבַנִבָּע מִּנִבג אַנִּבג בַּבַּנִב.
- נ אָז יְרֵד שְׂרִיד לְאַדִּירֶים עָם יְתִנֶּה יְרַד־לֵי בַּגְּבּוֹרֶים:
- י מנּי אָפַרִים אַרָּשָׁ בּצַּמָבֶא אַחַבֵּיִרִּ בְּנִימָין בּצַּמָאָיִרְ מִנֵּי מָבִיר יֵרְדִּילְ מָחַלְּלְים נְמִּנְּבִילְן מִשְּׁכִים בְּצֵּמָבֶא סִפֶּר:
- ְּנְּהְלְּיִם טִלְּמֵי. לֶב: בְּּלְטִ בִּגִּמָטִ אָּכַּנְטִ בִּנִּלְיִּוּ בִּפִּלְנִּוִּטִ לֵּאִיבֶּוֹ וְאָנִי בִּוֹאָּמִלִי אָכַּנְטִ בִּנִּלְיִוּ בִּפִּלְנִּוָּטִ לַּאִיבֶּוֹ
- לְמִּט יִמְּלִטִּ בִּאִידָּן צִּׁרוִלְּיִם טִלִּבִי. אָבִיים לְפַּׁלְצִּוִּט בִאִּידָן צִּרוִלְיִם טִלִבִּי. מְב:
- بْخُرْمُد خَمَّد نُمَحِ خُلْبَك نَفِيه لَمُّد خُفْد نُبُد مُدْبَيْن هُشِد نُمَحِ خُلْبَك نَفِيه لَمُّد خُفْد نُبُد
- ېدزېر سېتاد يوښ ځېډې اټومېږ، مر مدانير شپتد:
- בָּאִי מִלְכִיםׁ נִלְחָׁמִי אָז נִלְחֲמִיׁ מֵלְבֵּי כְנַעַן בְּתַעְנָךְ עַלְתֵּי אָז נִלְחֲמִיׁ מַלְבֵּי לְמְחִוּ:

- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- 'Curse ye Meroz', said the angel of the Lord. 'Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord. To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer, And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay; At her feet he sunk, he fell; Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisera, through the lattice: 'Why is his chariot so long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:
- 'Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man, To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?'
- So perish all Thine enemies, O LORD; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

- ™ מן־שָׁמֵים וַלְחָמִי הַפִּיכְבִים מִמְּסִלִּיהָם גַלְחַמִי עִּם־סִיסְרָא:
- سَ بَهَالِ دِرَ يَظْهُرُ فِل ثِمَادُ ظِهَرُهُ لَا يَعَادُ ظِهُرُوا لِمِنْ لِمَادُ ظِهُرُوا لِمِنْ لِمَادُ طِيهُرُا لِمَادُ الْمَادُ الْمُؤْدُ اللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّهُ مُ لَلَّا اللَّهُ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّاللَّا لَا اللَّالِمُ لَلَّا اللَّالِّ
- אַבּירֶיו: אַז הַלְמִוּ מִּפְּבִּרְסָוּס מֶצַהַבַּרִוּת צַּהַרָּוָת
- אַררי מֵרֹיז אָמַר' מַלְצַּרִּ יְחִוֹּה אָרי אָרִיר יִשְׁבֵיִהְ כֵּי לְאִ־בָּאִיּ לְעָזְרָת יְחִוֹּה לְעָזְרָת יְחִוָּה בַּגְּבּוֹרְים:
- מְּנְמָּגִם בֹּאֻבְרַ עַּנְמְּגִם זְמֶּבְ אֵמֶּט בַוֹבֶר בַפֿוּנְימְּנְמָּגִם בַּאְבַרְ עַנְּמְּגִם זְמֶבְ אֵמֶט בַוֹבֶר בַפֿוּנְי
- ײַ מַנִּים שְׁאַל חָלֶב נְתָּנְה בְּסָפָל אַדִּירָים הקְרִיבְה חָמְאֵּה:
- יָדִה לִיָּתָד מִשְּלֵחְנָה וִימִינָה לְהַלְמָּת עַמֵּלִים וְהַלְמָת סִיסְרָא מָחֲקָת רֹאִשִׁוּ ימָחַצָּת וְהַלְפֶת רַקְּתִּי:
- ְנְבֵּלְ מֵּבְוּג יִבְּלֵת יִבְּלֶת מִּלֶּב בָּגוּ בּגלְיִנְ בְּנֵת יִבְּלֶת בִּּאָמֶּב בַּנָת מֵּם בּגל בּגַלִים בָּנַת יִבְּלָת מִבִּיב בָּגלִ
- בּעַר הַמַלֹּוֹן נִשְׁקְפָּה וַתְּיַבֶּב אָם סִיסְרָא בְּעַר הָאָשְׁנָב מַהִּיּעַ בֹּשָׁשׁ רִכְבּוֹ לְבֹוֹא מַהַיּעַ אֶהֶרֹי פַּצַמֵי מַרְכְּבוֹתֵיי:
- ود חקמות שְׁרוֹמֵיהָ הַעַּגֵינָּה אַף־הִֿיא מִּשָּׁיב אַמְּהֵיהְ לְהּ:
- הָּלְּלְ: גְּבְׁמִּיִם וְלֵּמְׁיִ צֶּבָּת וְלֵמְׁיִנִם לְּגִּוֹּאִנֵּי בְּנִאָּה יְּבִּר הִּלְלְ גִּבְׁמִּים לְסָׁוֹסִׁנְאִ הִּלָּלְ בַּנְאֵי וֹמִּגִּאָי וֹטַלְלֵי הִּלָּלְ וַנִּטִם וַטִּמִׁיִם
- בֵּן יאִבְרָוּ כְלְאוּיֶבֶּיוּךִּ יְחִנְּח וְאָהַלָּיוּ כְּצָאת תַשֶּׁמֶשׁ בִּּגְבָרְתָּוּ וַתִּשְׁלָם תָאֶרֶץ אַרְבָּעָים שְׁנְְח: (פ)

הפטרה יתרו

.6:9 – 2:9 & 6:7 – 1:0 dainel si anathaH scIT

- In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.
- Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.
- And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.
- And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.
- Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips; For mine eyes have seen the King, The Lord of hosts.
- Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;
- and he touched my mouth with it, and said: Lo, this hath touched thy lips, And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.
- And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'
- And He said: 'Go, and rell this people: Hear ye indeed, but toeled, but and see ye indeed, but perceive not.
- Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes; lest they, seeing with their ears, and understanding with their their heart, return, and be healed.
- Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,

- בְּשִׁנִּת מִּעַ תַּמֵּלְנֵּ מִּיּיְּתִּי נִאָּרְאָּת אָת־ אַרְנָי ישָׁב עַל־כָּסָא רָָם וִנִּשָּׂא וְשִּילִיוּ מְלְאָים אָת־תַּהֵלֶּיוּ
- َ שְׁרָפִּׁיִם עִמְּדָרִם ו מִמַּעַלִ לְנִ שֵּׁשָׁ בִּנְפִּיִם שֵׁשׁ בְּנָפִּיִם לְאָנִדִר בִּשְׁתַּיִםוּ וְכַפָּרִר פִּנְיִּר יִבְשְׁתַּיִם יְכַפָּר רַנְּלֶיִר יִבְשְׁתַּיִם יְעִּיִּפְּרִּי
- ַ וְקָּרָא זָה אָל־זָה וְאָלַּר קָדַיִשׁ ו קָדָישׁ קַדִּישׁ יְהְנָה צְּבְאָוֹת מָלְאׁ כְּל[ַ]הָאֶָהֶץ פְּבוֹדְיוֹ:
- ְיִםְּלְא הַּמְּוִי תַסִּבְּּים מִקּוֹל תַקּוֹרָא וְתַבָּיִת הְנְלָתְּיְ אַמָּוִית תַסִבְּים מִקּוֹלְ תַקּוֹרָא וְתַבָּיִת
- ָנִאִמֶּר אָוּי־לֵּי בִּי־נִדְּמִּיתִּי בַּי אָיִשׁ שְּמֵא שְׁפְּתַּיִם אָנְבִי וּבְתּוּךְ עַם־שָמֵא שְׁפְתַּיִם אָנֹבֶי יוֹשֵׁב בִּי אָת־תַמֵּלֶךְ יְתְנָת צְבְאָוֹת רְאָוּ עֵיְנִי:
- م يېرام هَرَد هُبَه مِن مِن سَهْرَ فِي مَدِيْهِ بَا دَخِهِٰهِ مِن مِنْ اِللَّهُ مِنْ اِللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِن مِثِرَا مِنْ اِللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّ
- ڹڟٙ؞ ڗڴ۪ڬۦڴ۪ڒ؞ ڶۼڟٮ ؽڹڗ؞ۿڴۭؾڶۯ؞ ڶۿۿڟ۪ۄ ۿٮٮڴڹڔڴٙڹڋڔۼڟ۪ٮۿٮڴٮڎ؞ۿۿڴؚٮ
- נֹאַלְ שַּׁלְּתִּי יִנְאָנִ נֹאִי נִאָּנִ נִאָּנִ מִּבְשְׁבֶּתִּי: זְּאָמִב לְנַ נֹאָמִנִטְׁ לָהָם עַזִּיַ מִּמִׁהֹי מִּמָוָהַ?
- بۈخخى نخدا نهْد ئىدى خىزى بخغائى نهْغە ئىقىم ھا_نكى خىزى بخغائى نهْغە ئىقىر كەرئىق ئىۋى ئىخائى ئىخى
- נְאִמֶּר עַּד־מָתַי אֲדֹנִי וַיֹּאִמֶר עַּד אֲשֶׁר אָם־ שְׁאִּי עַרִים מֵאֵין יוֹשֶׁב יּבְתִּים מֵאֵין אָדָׁם יְהְאַדְטֶה תִּשְׁאֶה שְׁמְמֶה:

- And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.
- And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up; as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof.
- And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jorham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to wat against it; but could not prevail against it.
- And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.
- Then said the LORD unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field;
- and say unto him: Keep calm, and be quiet; fear not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
- Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remaliah, saying:
- Let us go up against Judah, and vex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel;
- For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is upon his shoulder; and his name is called Pele-joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom;
- That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through justice and through righteousness From henceforth even for ever. The zeal of the Lord of hosts doth perform this.

- װְרֵע קְּדֶשׁ מַצְּבְּמֵּה וְשֶׁבְּה וְהָיִתָּה לְבִּעֵּר פְּאֵלְה וְכְאַלְוּן אֲשֶׁר בִּשִּׁלֶּכָת מַצָּבָת בְּם זְרֵע קְּדֶשׁ מַצְּבְוּן
- ייווע יהולה עלה העיר מלף העיר מלף אַרָּט בּּן־עָּוּלָם הַּפָּח בָּן־ רְעַלְיָהוּ מֵלֶה רְעָירָ מֵלֶה יִשְׁרָם בְּמָלְחָמָה עָלֶיהְ וְלְאׁ יָכִל לְהִלְּחָם עָלֶיהָ:
- וֹמָּב מִפּׁנִי_רִנִי: (ס) אָפּׁבְוֹיִם וֹיֵּנְמּ לְבָּבִוּ וּלְבָּב מַפְּוּ פִּנְוּמּ מִּגִּי וֹיִּנְּג לְבֵּינִי גִּוֹגִ לֵאָמֶר נָּחָה אָּנִים מַלִ
- ۈركى بەلئى كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىدىڭ ئىلىدىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىل كىلىنىڭ كىلىنىڭ ئىلىنىڭ كىلىنىڭ ىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنى
- בְּעַלְנְיֵהוּ לֵאִמְוּר: בּיִינְעַץ מְּלָרִר:
- ر נְעָלֶר בִּיהּידָה וּנְקִיצֶּׂנָה וָנַבְקּעָנָּה צֵּלִינִיּ נְעָלֶרְ בְּתִּילֶה וּנְקִיצֶּׁנָה וָנַבְקּעָנָה צֵלִינִיּ וְנְמְלֶרְ בְּתִילֶה צָּת בֶּן־מֶבְאַל: (פ)
- בּי־ֵּגֵלִּד יָלַד־לְנִי בָּן נִחַן־לֶנִי וַהְּהָי הַמִּשְׁרֶה עַל־שִׁבְּתִּוֹ וַיִּקְרָא שָׁמֹוֹ בֶּּלֶא יוֹעֵץ אַל גּּבּוֹר אֲבִי־עַּד שַּׁר־שֶׁלְוֹם:
- (כי לם רבה)[קי לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָה יִלְשֶׁלַּוֹם אֵין־מֵץ עַל־כִּפָא דָוִדׁ וְעַל־ מַמְלַבְּתִּוֹ לְהָבָין אִהָה וְלְסַעֵּדָה בְּמִשְׁבֶּם יִּבְצְּהָת מַעַמָּה וְאָה (בּ)

 $\xi:XI$

TEUTR SWEU'D

The Haftara is Jevemiah 34:8 – 34:25 & 33:25. On Shabbat Shekalim, Maftiv is Exodus 30:11 – 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the oth and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh that is not Shabat Shekalim, read not Shabat Shekalim, read the Maftara are on page 239. On Ever Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the man the Maftara on page 232.

The word that came unto Jeremiah from the LORD, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more; they hearkened, and let them go;

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids;

therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

Thus saith the LORD, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee?; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

הַדְּבֶּר אֲשֶׁר הָיָה אֱל־יִרְמָיֶהוּ מֵאֵתּ יְהֹוָָה אָחֲבֵׁי בְּרֹת゚ הַמֶּלֶךְ צִּדְקִיְּחוּ בְּרִית אֶת־ בְּל־הִעְּם אֲשֵׁר בִּירוּשְׁלֵם לִקְרָאׁ לְחֶם יְּרְוֹר:

וּיִשְׁמְעוּ כְּלְ־תַשְּׂרִים וְכָלִ־תַשָּׁם אֲשֶׁר־בָּאוּ בִבְּרִית לְשִׁלֵּח אֵישׁ אָת־עַבְדּוֹ וְאֶישׁ אָת־ שִׁפְּחָתוֹ חְפְשִׁים לְבִלְתִּי עַבְּדְ־בָּם עָּוֹד וַיִּשְׁמְעָוּ וַיְשְׁלְּחוּ:

ئمَدُد، لَيْمَدُد، يَا فَهُمُ مَا كَرَدُنُ لَا مُتَالِمُ لَاللَّهُ مِنْ لَمُعَالِمُ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلِّكًا لِمُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ مُلِّكًا لِمُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّكًا لِمُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّلًا اللَّهُ مُلِّكًا لِمُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّكُمُ مُلِّكًا لِمُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلْكِمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّلًا اللَّهُ مُلْكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّكُمُ مِنْ اللَّهُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِنْ مُلْكُمُ مِنْ مُلِّكُمُ مِنْ مُلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مُلِّكُمُ مُلِّكُمُ مِلْكُمُ مُلِكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مِلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مُلْكُمُ مِلْكُمُ مُلِكُمُ مِلْكُمُ مُلْكُمُ مُلِكُمُ مُلِكُمُ مِلْكُمُ مُلِلِّ مُلْكُمُ مُلِكُمُ مُلِكُمُ مُلِكُمُ مُلِكُمُ

ַ לְשַׁלַּח אֵישׁ אָת־עַבְדּּוֹ וְאָישׁ אָת־שִׁפְּחָתָוֹ

בַּם בִּיהוּדִי צָּהַיהוּ צִּיש:

וִיִּשׁוֹבוּ אַחַבִּי־בֵּן וַיִּשָׁבוּ אָת־חֵעֲבָדִים וְאָת־חַשְּׁפְחֹוֹת אֲשֶׁר שִלְּחָוּ חָפִּשָׁים (כי ויכבישום)[קי וַיִּכְבָּשׁוּם] לַעֲבָדִים וְלִשְׁפְּחָוֹת: (פ)

ניהי דְבַר־יָהוָה אֱל־יִרְמִיְהוּ מֵאֵת יְהוָה כֵאמִר:

פה־אָמָר יְהוָה אֵלֹהֵי יִשִּׁרָאֵל אָנֹלִי פְּרָחָי בְרִיתׁ אָת־אֲבַוֹתִילֶם בְּיוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מַאָּהֶץ מִצְּרַיִם מִבֵּית עֲבָדָים לֵאמָר:

מִמֵּץ שָׁבִּע שִׁנִּים הָשִׁלְּחִוּ אִישׁ אָת־אָּוֹנִי הִעְּבְרִי אֲשֶׁר־יִמְבָּר לְדִּׁ יַעַּשְׁ שְׁנִים וְשִׁלְּחָתִּוֹ חְפְּשִׁי מֵעִּמְּדִּ וְלְא־שְׁמְעִ אֲבְוֹהֵיכֶם אֵלֵי וְלְא הִשִּי אֶת־אָּוָנֶם:

לְפֹּנְּג פֿבְּגנע אַמֶּב נְלֵבֵּא חֵּמֵּג מַּלְנִג: לְלֵבְא דְרָוִר אַנִּמִ לְנִמֵּצִי וַשִּׁכְּרָתִּי נִשְּׁמִּב אִּשְּׁם עַנְּיָם נִשֹּׁמֹּת אָּטִר עַנִּמָּת בִּמִּנִּ

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour; behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant, which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the priests, and all the people of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

And Zedekiah king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of the king them that seek their life, and into the hand of the king of Babylon's army, that are gone up from you.

Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city; and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire; and I will make the cities of Judah a desolation, without inhabitant.

Thus saith the LORD: If My covenant be not with day and night, if I have not appointed the ordinances of heaven and earth;

then will I also cast away the seed of Jacob, and of David My servant, so that I will not take of his seed to be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; for I will cause their captivity to return, and will have compassion on them.

לְכְּם לְגֹּבֹי ׁנְם וֹלְמִּפֹּטִׁנְינִי (ס) טְפְּׁמִּנִם לְנְפֹּמִּׁם וֹטִּבְּבָּמִּנִּ אָטְם לְטִנִּנִם מּבִּבְנִ וֹאָנִחִ אָּטִ_מִּפִּטִינִי אָמָּרַ_מִּלְטִנִּם וֹטַמִּבִּנְוֹטִׁטַלְלָנִ אָט_מִּפְטִינִי (סִ

לבן פְּה־אָמָר יִהֹּוֹה אַמָם לאִ־שִׁמִּטִם אֵלֵי לִקְרָא דְרֹּוֹר אָישׁ לְאָחָיו וָאֵישׁ יְהִנְּה אָל־הַהֶּנֵי מִרֵא לְבָם דְּרִוֹר נְאָם־ יְהִנְׁה אֶל־הַהֶנֶי מִרָּא לְבָם דְּרִוֹר נְאָם־ יְהִנְׁה אֶל־הַהֶנֶי (כי לֹזִימִה)[קי לְיַנְלֵּר מַמְלְכְּוֹת הְאֶבֶץ:

וּנֹמּבְׁנֵוּ בַּּנֵוְ בַּטִּבֵּוּנִי בְּנֵטִּיּ לְפִּׁנִּי טִׁמָּנְלְ אָמָהַ בַּנִטִּיּ לְמִּנְּוֹם אַמָּנִ לְאִיבַלִּנִמִּנְ אָטִיבִּבְנֵי, טַבָּנִינִ אָמָּנִם וֹנִטַנַּוּ אָטִיבַּנִאָנָ

שַּבְיּ יְהִיּלְה וְשְׂבֵי יְרִישְׁלֵם הַפְּרִסִים וְהַפְּהַלִּים וְלִלְ עַּם הַאְּבֶיץ הַעַּבְרִים בֵּין בְּהְבֵּי הַעַּגְלִּ:

עַּמְּמִּוֹם וּלְבְּנֵוֹמֵע עַאֵּבְּוֹ: זְּפַּמְּׁם וֹעַוֹעֵע וִבְּלְטַׁם לְמָּאִּבְּׁלְ לְמָּוַ וֹנִטַעַּׁוֹ אִנִסַם בְּוֹב אָנִבּוּטָם וּבִּוֹב מִבְּלִמָּוּ

הְנְּיִׁ מְצֵּנְּה נְאָם־יְחִנְּה וַחֲשָׁבֹתִּים אָל־ הְעָּיִר הַזּאָת וְנִלְחֲמָוּ עָלֶיהָ וּלְכְּדִיּהְ וְשְׁרְבָּהְ בָּאֵשׁ וְאָת־עָבֵי יְהוּדֶה אָתֵּוְ שְׁמְמָה מֵאֵין יֹשֶׁב: (פ)

נְלְיֵבְיֹר חֻמָּוֹת שְׁמָיִם נָאָרֶץ לֹא־שֶׂמְתִּי: נְלְיֵבְׂר חֻמָּוֹת שְׁמָיִם נָאָרֶץ לֹא־שְׂמְתִּי:

נִם־זֶרַע וַנְקֹלִר אָלְיִר עַבְּרִיׁ אָמְאָס מִקְּחָת הַנְּהְלֵּר בְּי־(כִּי אִשׁוֹב)[קִּי אָשִׁיב] אָתֹ-שְׁבִּוּחָם וְשְׁקִים אֶלִ-זֶרַע אַבְרָחָם וְשְׁחָק שְׁבוּחָם וְרְחַמְּקִים: (פּ)

הפטרת תרומה

The Haftara is I Kings 5:26 - 6:13. On Shabbat Shekalim, Mafir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. For Shabbat Lachor the mafiir and Haftara are on page 229.

- And the LORD gave Solomon wisdom, as He promised him; and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.
- And king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.
- And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses: a month they were in Lebanon, and two months at home; and Adoniram was over the levy.
- And Solomon had threescore and ten thousand that bore burdens, and fourscore thousand that were hewers in the mountains;
- besides Solomon's chief officers that were over the work, three thousand and three hundred, who bore rule over the people that wrought in the work.
- And the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.
- And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.
- And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second month, that he began to build the house of the Lord.
- And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breight thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.

- ייקר נְתָן חָבְמָר לִשְּלִמָּר בַּאֲשָׁר דִּבֶּר (לִשְּלִמָּר בַּאֲשָׁר דִּבֶּר ' עָר נִיְהַר שְׁלִם בֵּין חִירָם וּבֵּין שְׁלִמָּר נִיְּבְרְתָּוּ בְּרָית שְׁנֵיהֶם:
- تَقِم هُمْ يَشَدَ الْأَدَّاتِ هُمُ ثَلِّتِ الْأَنْ فَعُدِّدَ نَهُدُ الْنَادُ ** تَقِمَ هُمْ يَشَاتُ هُمُ يُثَاتِ فَيُم وَقُمْ الْفَالِيَّةِ فَيْ الْفَالِيَّةِ فَيْ الْفَالِيَّةِ فَيْ الْفَ
- יישְלְחֵם לְבְנִינָה צַּשָּׁבֶת אֲלָפָּים בַּוֹדָשׁ חַלִּיפֹּוֹת חַדָשׁ יִהְנִי בַּלְבְנִוֹן שְׁנָיִם חֲדָשָׁים בְּבֵיתָוֹ נַאֲדֹנִירֶם עַּל־חַמָּס: (ס)
- ود زېږد לשְלֹנָה שִׁבְעָּים אָלֶף נשֵׁא סַבָּלִ ישְׁמֹנָים אָלֶף חֹצָב בְּחֶר:
- زْݣْلْيْن كْزْمُول يَتْكُنْ هَكْرُنْك فْبْكِيْن هُكْرُنْك • تَرْكُرُنْ كَزْمُولُكُ يَتْمُولُ هُكُرُنِك فْبْكِيْنِ هُكُرُنْك
- ַ ְלְבְׁלִוְע עַבְּיְרֵי: (פּ) װְנִינְּבְלְיִם וַלְּבָּינִי תַמְּגָּים וְתָאֲבָּוֹים בְבְּלִינִי עַבְּיִי
- יִיִּחִי בִשְׁמוֹנָים שָׁנָּח וָאַרְבָּע מֵאָיֹח שָׁנָח ייִּזּע לְצֵאָת בְּנֵי־ִשִּׁרְצֵּל מֵאֶהֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָּח הָרְבִישִׁית בְּחָדֶשׁ זִּי חָוּא הַחָּדֶשׁ הַשָּׁנִי לְמִלְּךְ שִׁלֹמָה עַל־יִשְׂרָצֵל וַיָּבֶן הַבָּיִת לִיהוָה:
- ْ إِمَفَرْهِ هِنْ چَذِه مِهِرَا ضِرَّة ضِرَّقَه رَّدَازُه ضَّفِّات هِفِي هِذِهِ بِهِضِّرِيْه رِبَعِة نَضِرُّقِيْت هِفِي مَنْضِرَا:

- And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house; and ten cubits was the breadth thereof before the house.
- And for the house he made windows broad within, and narrow without.
- And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary; and he made side-chambers round about;
- the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad; for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—
- For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry; and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—
- The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.
- So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.
- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high; and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the LORD came to Solomon, saying:
- As for this house which thou are building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.

- ְּהָאִּילִם עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִה עַשְּׁרִים אַמְּהֹ אְּרְבֹּוֹ עַלְ־פְּנֵי רַחַב הַבְּיִת עַשֶּׁר בְּאַמָּה רְחְבָּוֹ עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִה:
- נַנַּמַשְׁ לַבְּּנִים חַלְנִנֵּי שְּׁלְבָּנִם אַסּוּמֶים:
- ְּלְגְּבְׁיִר וַיָּעֵשׁ צְּלְמִּנִּט סְבָּיב: סְבְּיב אֶת־קִירָוִת תַבַּיִּת סְבָּיב לְתַיבֶּל נְיָבֶן עַּלְּ־בִּיר תַבָּיִת סְבָּיב לְתַיבֶּל
- (כ' היציע)[ק' הִיִּצִּיעַ] הַחַּחְהֹּנְה חָמֵשׁ בְּאַמָּה רְחְבָּה וְחַמִּיכֹּנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רְחִבְּה וְהַשְׁלִישִׁית שֲבַע בָּאַמָּה רְחְבָּה כִּׁי מְגְרַעוֹת נְמַן לַבֵּיִת סְבִיב חוּצְה לְבִלְתֵּי אֲחָוֹ בְּקִירוֹת־הַבְּיִת:
- ھِמַח תַצֵּלֶעֵ תַתַּיכֹּנְּה אָל־בֶּמָף תַבָּיִתּ תַיְמְנִית וּבְלוּלִּים יִעְלוּ עַלּרֹתַתַּיכֹּנְה וּמִן־ תַתִּיכֹנָה אָל־תַשְּׁלְשֶׁים:
- ذِجْن هُم بَجْن نِرِحَيْن نِرْحَيْن نِرْمَفِا هُم بَوْنِن

 ذِجْن نَشِدَن نِرْحَيْن نِرْحَيْن نِرْمَفِا هُم بَن بَوْنِ نَشِد نِرْمَقِا هُم بَنْدَ بَنْ مُؤْل هُم بَنْدَ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْأَمْنِ فَيْ الْمُؤْلِقِينَ فَيْ الْمُؤْلِقِينَ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينَ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْمِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْمِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْمِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْمِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فَيْمِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَيْ الْمُؤْلِقِينِ فِي مِن الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَالْمُؤْلِقِينِ فَالْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَالْمُؤْلِقِينِ فَالْمُؤْلِقِينِ فِي الْمُؤْلِقِينِ فَالْمُؤْلِقِي الْمُؤْلِي فِي الْمُؤْلِقِي فِي الْمُؤْلِقِينِ فِي مِنْ الْمُؤْلِقِي فِي ا
- בּעַּצִי אֲרָזִים: (פּ) הַבְּׁיִת חָמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמָתֻוֹ וַיֶּאֲחָוֹ אֶת־הַבָּיִת הַבְּיִת חָמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמֶתוֹ וַיֶּאֲחָוֹ אֶת־הַבָּיִת
- ײַ ַּוֹיְהִילְ דְּבַר־יְּהֹנְה אֶל־שְׁלֹמָה לֵאִמְר:
- ײַבּיִת הַגָּה אַשֶּׁר אַמָּה בֹּנָה אִם־מֵּלֶךְ בְּלִ-מִּצְּיִתַּי לְלֶלֶבֶת בְּהָה וַהֲקִמֹתִּי אָת־ יְבְרִי אָמְּךְ אֲשֶׁר יִבְּרָהִי אֶלִ-דְּוָר אָבְירְּ: יִשְׁרִיהִּי הְּתִּיהִ בְּנִי יִשְׁרָאבִ נִלְאִ אַעִּירָ אָתַ-
- מּמָּג וֹמְבְאָכְ: (פּ) װּ וֹמָּבֹוֹטָג בַּעַיְגַּב בַּוֹג וֹמָבִאָּכְ וֹלָאִ אָמֹנְדַ אָּטַ_

הפטרת תצוה

The Hastara is Ezekiel 43:10 - 43:27. On Shabbat Zachov, Mastiv and Hastara are on page 236.

Thou, son of man, show the house to the house of Larael, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure accurately.

And if they be schamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the torms thereof, and all the ordinances thereof, and write it in their sight; that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.

This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.

And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit and a handbreadth: the bortom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser settle to the greater settle shall be four cubits, and the breadth a cubit.

And the hearth shall be four cubits; and from the hearth and upward there shall be four horns.

And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.

And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.

אַמָּה בֶּן־אָבִׁם הַגָּּר אָת־בֵּית־יִשִּׁרָאֵל אָת־ הַבַּיִת יְיִבְּלְמִּי מֵעֵּיֹנְיֹתִיהָם יִּמְרְדָי אָת־ מְּבְיָת:

" וּהְכוּנְהָוֹ וְאָתַ־בְּלִ אֲשָׁרֵ־שָׁשָׁי צוּרָת תַבָּיִת וְאֵת בְּלִ-חֻמִּתִי וְכְלִ-צִּוּרִתָּו וְכָלִ-צִּוּרִתָּו הוֹדָע אוֹהְם וּכְהָב לְשֵׁנֵיתָו וְכָלִ-מִּוּרִתָּו בְּלִ-צוּרְתָּוֹ וְאָתַ-בְּלִ-חֲמָּתֵי וְבְּלִ-צִּוּרִתָּו בְּלִ-צוּרְתָּוֹ וְאָתַ-בְּלִ

, זאָת מוֹרָת הַבְּיָת עַל־רָאִשׁ הְהָרׁר בְּלִ גְּבְלֵּוֹ סְבָּיב ו סְבִיב לָּהֶשׁ קְדָשִׁים הַנֵּה־ זְאָת מּוֹרָת הַבְּיָת:

ְּמֵּקְה מִדְּוֹת הַמִּוְבֵּחִ בְּצִּמֹּוֹת צַמָּה צַמָּה ' נִטְפַּת וְהַיק הָצִּמְּה וְצִּמָּה־רֹחַב וּגְבּילָה צֵל־שְׂפְתָה סְבִיבֹ זֶרֵת הָצֶּחָׁד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֶּח:

ומהיק הַאָּהֶץ עַר הָעֵּוָהָ הַתַּחָּנִּהִ שְׁתַּיִם אַמֹּוֹת וְרִיחַב אַמָּת אָחָת וּמֵהְעֵּוָרָה הַקְּטַבְּׁה עַר־הְעָּוָרֶה הַגְּּרוֹלָה אַרְבָּע אַמּוֹת וְרְחַב הָאַמֶּה:

ימִטְאָּבְיאָבְ וּלְמָּהֹלְטִ טַּפְּׁבְּנִי אַבְּבָּהּ יי וֹטַטַבְאָבְ אַבְבָּה אַמָּיִט (כִּ, ומִטִאָבִאָּבִן)[טָ,

אּבְבָּעֵּה רְבְּמֶּנֵי: אֶבֶּרְ בִּאָנֵים מֵּאֶבֵר רְחַב בְבֵּיתַ אֵּכְ (כִּ, וִהַאִרִאִּכִ)[d, וְהַאָּבִיאָכִ] אָנַיִּם מָּאָבִרִי

ְּהְיִבְיּה אַרְבָּע עָשְׁרֵה אָרֶף בְּאַרְבָּע טְבְיב אוֹהָה חֲצֵי הָאַפְּה וְחַחֵיק־לֶּה אַפְּה סְבְיב אוֹהָה חֲצֵי הָאַפְּה וְחַחֵיק־לֶּה אַפְּה הְבְיב ימִצְלְהַה הֵּנְים

- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord GoD, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four torns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall purify the altar, as they did purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.
- Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
- Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.
- And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord God.

- ַניֵּאמֶר אֵלֵי בֶּן־אָדָם כָּה אָמֵר אֵדִּנִי הֵחְוֹה אֲלֶה הַפַּוֹת הַפִּוְבָּה בִּיִּוֹם הַנְּשִׁיתִּוֹ לְהַעֲלְוֹת עְלְיוֹ עוֹלְה וַלְּוְרָק עָלְיוֹ דֶּם:
- ور (נְתַּתְּה אֶלְ־תַפֹּהָנִים הַלְּוֹיִם אֲשָׁרִ תֵם מִנָּהַע צִּרְיֹּק הַפְּרְבָּיִם אֵלֵי נְאָם אֲדֹנֵי יֶהוֹה לְשֶׁרְתֵּנִי פַּר בֶּן־בְּקָר לְחַמְּאת:
- ֻ בְּלְבְּלְשְׁהֵ מְּנְעָהְ וְלְפַּבְּהֵּ הְאָלְאַבְּעַלְ פּנִּוּת הַעָּוֹלְהָ וָאֶלְ_הַנִּלְּ הי וְלְבַּחְהָ מִבְּתְּ וְלְהַהָּה הַלְ-אַבְבָּע בַּרְנִהִילְ
- וְלְלַמַחְהָּ אָת הַפְּר הַחַמְּאָת יִּשְׂרָפּוֹ בְּמִפְּקֵר הַבְּיִת מְחָוּץ לַמְּקְדֶּשׁ:
- בּ וּבַיּוֹם תַשֶּׁנִּי תַקְרֶרֵב שְׁעִּיר־עִזָּיִם תְּמָים לְחַטְאָת וְחִטְאִוֹ אֶת־הַמִּזְבֶּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְאָוּ בפר:
- שְׁמְּנִם נְאָנִלְ מִוֹרַמֵּאִ טַּמְרִיבִ פָּּר בָּוֹרְבָּמֵּר בּ בְּכַלְוָיִוֹּךְ מִוֹמָאִ טַּמְרִיבִ פָּּר בָּוֹרְבָּמֵר
- ؞ ן הקר בְמָם לְפָּנֵי יְהְוָה וְהִשְׁלִּיכוּ הַפֹּהַנִּים עַלִיהַם מֶלַה וְהָעֶלִּי אִיתָם עֹלֶה לַיהְוָה:
- ְּיֵהְ מִּלְהַנְיּ יְּמָנִם עַּהְּהָּעִר מָּלְרַבְּאָן שַׁמִימָנם יפַּר בָּּוֹ בָּבֶּבְר וְאָוֹלְ מִוֹ תַּאָאוֹ הַמִּינִם מִּבְקָּרִי יִּמְנִם עַּנְּאָנִי מָּמִנִר חַמָּאָע לַיִּוֹם
- ⁶ שׁבְעַּת יָמִים יָכַפְּרוּ אָת־הַמִּזְבֶּה וְמִהָּרִוּ אֹתְוּ יִמְלְאָי יָדֶוּ:
- ֵּוִיכַּלִּוּ אָת־תַּיָּמִיִם (ס) וְתִיָּה בַּנִּוֹם * תַשְׁמִינִּי נִהְלְאָה יַצַּשָּׁוּ תַבֹּתָנִים עַל־ תַמִּוְבֵּתַ אָת־עּוֹלְוֹתֵיכֶם וְאֶת־שַׁלְמֵיכֶם וְרְצָאתִי אֶהְבֶּם נְאֶם אֲדֹנְי יֶהוְה: (ס)

TEUTR C' RWX

The Haftara is I Kings 18:1 - 18:39. On Shabbat Parah, Maftir and Haftara are on page 239.

And it came to pass after many days, that the word of the LORD came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

And Elijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.

And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the Lord greatly;

for it was so, when Jezebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and water.—

And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks; peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'

So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'

And he answered him: 'It is I; go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'

And he said: 'Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?

As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.

And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.

ייוויעא גיִיִל יִמֵּים רַבְּּים יִּדְבַר־יִּחֹנָה הָיָדִ אָל־ אֵלִּיְהוּ בַּשְּׁנָה תַשְּׁלִישִׁית לֵאמָר גֵּלְּ הַרְצֵּה אֶלֹ־אַהְאָב וְאֶהְנָה מַשֶּׁר עַלְאַנָּר גָּוֹה

ַ נַיְקְרָא אַהְאָב אָל־עַבְּרְיָהוּ אֲשֶׁר עַלְּ הַבְּרָה וְשְׁבְּרִי הְנָה הָנֶה יָהָא אָת־יְהֹוָה מְאָר:

ַ , עָלְהִי מָאָה נְבִיאִים וַיִּחְבִּיאֵם חֲמִשָּׁים עַבַרְיְהִי מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשָּׁים אִישׁ בַּמְּעְּרְה וְכִלְבְּלָם לֶחָם נְמֶים:

נִיאָמֶר אַהְאָב אָל־עָּבִדְיִּהוּ כֵּןךְ בָּאָהֶץ אָל־ בְּל־מַעְיְנֵי הַמַּיִם וָאֵל בְּל־הַנְּחָלִים אִילַיו מֵתַבְּהַמֶּה:

³ בְּיִבְנֵּ בְּבֵים אָנִי הַאָּבֶּץ לְעַּבְּיִּ וְּמָבַּרְיָּהָה אַהְאָּב הַלְּדְּ בְּגָהָר אָחָר לְבַּבְּיִ וְמִבּרְיָָהָה הַלְּךְ בְּגֵהְר בְּמָה אָנִי הָאָבֶּץ לְבַּרְיִּ

 ניָהַי שְׂבַּדְיָהוּ בַּנֶּהַדְּ וְתַּנֵּה צֵלְיָהוּ
 לקְרָאֹתֻוֹ וַיַּבְּרַהוּ וַיִּפְּל עַל־פְּנְיוּ וַיֹּאִמֶּר הַצַּהָה זֶה צַּדֹנִי צֵלְיֵּהוּ:

: ניִאִּמֶר לְוּ אֻנִי לֶּוְ אֵמָר לַאִּדְנָיוִּ הִנָּה אַלְיָּהוּ:

קּבְּרְרְּ בְּיֵר אַהְאָב לַהַמִּיהָנִי: מְבְּרְרְ בְּיֵר אַהְאָב לַהָמִיהָנִי:

וְעַּמְּה אַמְּה אֹמֶר גֵוְדְּ אֵמָר לִאִדֹנֵיךְ הַנָּה אֵלְיֵהנּ:

- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant feat the Lord from my youth.
- Was it not told my lotd what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.'
- And Elijah said: 'As the Lord of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Israel?'
- And be answered: 'I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the LORD, and thou hast followed the Baalim.
- Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophets of Baal four hundred and fifty, and the prophets of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.
- And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.
- And Elijah came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions? if the Lord be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.
- Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

- מְנְּמְבֶׁי אֲבָּוֹ אֵבְּנְ תֵאֲמָּוֹב וְרָנִים יְרִנְּים יִתְּאָר יְאֵבְאָנִי לְאַנִּאָּר הְלְאִ 'מְּבְּאָנֵּ וְתִּבְּיִנִי וְתְּאָנִי לְתַנִּיִר לְאַנִאָּר וְתְּאִ 'מְּבָּאַנִּ וֹתְבְנִינִי הְלָאִנִי לְתַנִּיר לְאַנִּאָר וְתְּאָרִי:
- ײַלאֹ־הֻגַּר לַאִרִי צֵח אַשָּׁר־עָשִׁיהִי בְּחַרָּג אִיזְּבֶל אָה נְבִיאֵי יְהֹזְה נִאַהְבָּא מִנְּבִיאֵי יְהְנְׁה תֵּאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְעָרְׁה נְאַכַּלְבְּלֻם לֵחֶם נְמֶיִם:
- ין עַמָּר צַמָּר אַמָּר אַמָּר צֵּף אֵמָר צַאִרנָּיף הִנָּר אֶלְיָּהְיִּ וַהַרְגֵּיִי: (ס)
- ַ ניאָמֶר אֵלְיָּהוּ חַי יְהְוָָה צְּבְאָוֹת אֵטֶּר עְטָּרְמִי לְפְּנְיִו בָּי הַיִּוֹם אֵרְאָה אֵלֶיוּ: .
- עַרְיִּאָלִי בִּרְאָוֹת אַחְאָב אָת־אֵלִיָּהִוּ וַיִּאִמֶּר אַחְאָב' אֵלְיוּ הַאַּמָּה זָה עַבֶּר יִשְׂרָאֵל:
- נטֿבְּשׁ אַנְוֹנֵי, נַבּהֹבְּיִם: אַנִּיטִי יִּדְּיִט אַבְּיִּשׁ בַּהֹזִּבְבָם אָטַ מָּגִּוָנִי יִנִינָנִי נְאָמָר כְאָ מַבְנִייִ אָטַ וִמְּנִאָּכִ בָּי אָם ַ
- י אָל־תַר שִׁלַח קִבָּץ אֵלֵי אָת־בְּל־יִשְׂרָאֵל אֵל־תַר תַפַּרְמָל וְאָת־נְבִיאֵי תַאֲשׁרָה אַרְבָּע מֵאִית יִחְמִשִּׁים יִנְבִיאֵי תָאֲשׁרָה אַרְבָּע מֵאִית אַכְלֵי שָׁלְתַן אִיזְבֶל:
- אָטַ_טַּנְּבֹּגאִנִם אָבְ_טַב עַפַּבְּנֶתְי ™ נּגְּהָבְעַ אַטַאָר פַּבְּרָ_פִּנָּנִ נִּהְבָּאָרְ נִּנְּלֵבָּּא
- ַנִּנַּשׁ אֵלִיְּהוּ אָל־כְּל־חָעָׂם וַיּאֹמֶרֹ עַד־ מְתַּי אַמָּם פֹּסְחִיםׁ עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּיםֹ אָם־ יְהְנָה הָאֵלֹהִיםׁ לְבָּוּ אַחֲרָיוּ וְאָם־הַבָּעַל לְבַוּ אַחֲרָיוּ וְלֹאֹ־עְנְוּ הָעֶּם אֹתִּוֹ דְּבֶּר:
- נְיֵשְׁתְּׁהְ אֵּלְיֶּהְנְּ אֶּלְ דְּלְּהָׁהְ אֵּנְהִ נִּוֹלְהָאֵנְה לְּיִבְוְּׁהְ לְּבָּגְׁיִ נְּלְבִיאָּוֹ תַּבְּׁמִּלְ אַּרְבָּמַ מֵּאָנִה נּאָמֶר אֵלְיָּהְנִּ אֶלְ בַּלְּהָ אֵנְיִ נִּוֹלָבִיּהִ נִּבְּיִ

٤٦

- Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.
- And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the Lord; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'
- And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'
- And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, not any that answered. And they danced in halting wise about the altar which was made
- And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud; for he is a god; either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'
- And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.
- And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any to answer, nor any that regarded.
- And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.
- And Elijah took twelve stones, according to the number of the LORD came, saying: 'Israel shall be thy name.'
- And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.

- וְיִהְנִי־לְנִי שְׁנֵיִם פְּרִים וְיִבְחֲרֵי לְחָם תַפָּׁר הָאָהְׁד וִינִּהְהָׁהוּ וְיָשִׁימוּ עֵּל־הָעֵצִּים וְאֵשׁ לְאִ יְשִׁימוּ וַאֲנִי אֶנֵשֶׂהו אָת־הַפֶּּר הָאָהָר וְנְחַהִּי עַל־הָעֵצִים וְאָשׁ לְאִ אָשְׂים:
- עַגַּבְּר: נְינִא טַאָּבְנַנִים נַזְּהָן פָּבְ_טַמָּם נַּאָמָנֵנִ סָּנָּב נְעַנְטַ נְטַנְטַ טַאָּבְעַנִּם אָּמָּב_נַהָּנָט כָּאָמ נְלַנָא טָאָב
- ניאטר אַליְּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לִכֶּם הַפְּּר הָאָחָר נִעֵּשְׁיּ רִאשׁנְּה בִּי אַהָּם הָרַבִּים וְקַרְאוּ בְּשֵׁח אֵלֹהׁיכֶּם וְאֵשׁ לְאִ תְשִׁימוּ:
- \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \)

 \(\text{iff} \
- رِدْجَارِאֵי جَجَانَا دِبَائِهِ رِدِبَهُولِ خِيْضُولُٰם جَيَرَجُنَمَ بَجُرَاثِيْنَ مِنَّاضُولِ بِيَٰם يَجْدَبُونَ
- ַנְמְּנְתָׁ נְאֵּגְן בְּאֶבְיִ נְאֵגן מָאֶב: הַמְּנְתַׁ נְאֵגן בַּאֶבְיִם וֹיִּחְנִבִּאְי מָד לַמְלָוִת
- מְטַבְוּנִים אֵלְגְנִוּ נְלְבַׁלְ שַׁמָּׁם נְּאָמָּר אֵלְגְּנִוּ לְלַלְ שְׁמִּׁם נְאַמָּר אֵלְגִּנוּ נְעִנְּט נְּאָמָר אֵלְגִּנוּ לְלַלִּ שְׁמִּׁם נְּאָנִּ אֵלָּוּ נִּוּּנְּאָנִּ נְאָמָר אֵלְנִיּטִיּ
- וּיַפַּח אֵלִיָּה יִשְׂרָאֵל אֵשֶׁר אֲבָּנִים פִמִסִפָּר שִׁבְּשֵּׁי בְּנֵי־יַצִּּאָב אֲשֶׁר הַנְּח דְּבָר־יָהנְה אֵלִיו לֵאמֶר יִשְׂרָאֵל יְהְנֶה שְּׁמֶּף:
- שׁמְּלְיִי פְּבִּיתְ סָאנוֹנִם זְּנַתְ סָבִּיב לְמִּוְבֵּיִי: וּיִּבְׁנִי אָנִי יִאְבְנִים מִוְבָּיִ בְּמָּם יִּדְנִיִּ וּוֹמָתְ

оξ

- And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.
- And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time'; and they did it the second time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.
- And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.
- And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came near, and said: 'O Lord, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.
- Hear me, O Lord, hear me, that this people may know that Thou, Lord, art God, for Thou didst turn their heart backward.'
- Then the fire of the LORD fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.
- And when all the people saw it, they fell on their faces, and they said: 'The Lord, He is God; the Lord, the is

- ַּ וֵיִּעִּׁרְ אָתַרַהַעָּאָרִם וַיִּנְתַּאַר עָּמָבִים בּּיִר וַיִּיְשֶׁם בּי וְיַנְעָּבְיִר בְּיָשְׁהַיּ
- וּנְאַמֶּר מִּלְאֵנ זִּהְׁלְּמֵנ: מַּלְ ַעִּמְלְע וֹמַלְ ַעִמְּגִּים וּנִּאָמֶר אָנִנְ וֹנְאָנָנ נְּאָמֶר מִלְאָנ אַרְבָּמָּת כַּבִּים מָנִם וֹנִּאָלֵנִ
- ײַ הַלְּבָנּ הַמְּנִם סְבֵּיב לַמִּוְבָּיִה וֹלָם אָנַר ** הַלְבָנּ הַמְּנִם סְבָּיב לַמִּוְבָּיִה וֹלָם אָנַרַ
- וִיְתָיו בִּעֵּלִוֹת תַמִּנְחָׁת וַיִּנֵּשׁ אֵלִיָּתִוּ תַנָּבִיאֵׂ וִיאִׁמַר יְתֹּוֹת אֵלֹתֵי אַבְרָחָם יִצְּחָר וְיִשְׁרָאֵל וַאֲנֵי עַבְּגֵּדְ (כִּי וֹבִדְברִיך)[קִּי הְבְּיְבְּרְךְּן עְשִׁיתִי אֵת בְּלִ־תַּדְּבָרִים הְאֵכֶּה:
- אַחֹרַנִּית: יהוָה הָאֶלְהָים וִאַּמָּה הַסִּבָּה אָת־לְבָּם אַחְרַנִּית:
- רַמָּלִים אַשֶּׁרְ־בַּהְעָּלֶה לִחֲבָר אָתִרחָעַבָּר וָאָתִר הַעֵּצִּים וְאָתִרחָאֲבָנִים וְאָתַרחָעָפָּר וָאָתִר הַמָּיִם אֲשֶׁרְ־בַּהְעָּלֶה לִחֶבָה:
- وو נيْدٍאْ چِל־הָטָׁם וַיִּפְּלִּוּ עַל־פְּנֵיהָם וַיֵּאִמְרוּ יְהֹנְתֹ הַוּא הָאֱלֹהִים יְהֹנֶה הָוּא הָאֱלֹהִים:

הפטרת ויקהל

The Haftara is I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 239. On Shabbat Hatlodesh, Maftir is Exodus 121. - 20 on page 45, and the Haftara is on page 244.

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the LORD:

ניַעַשׁ חִירֹוֹם אָת־חַבִּיּרִוֹת וְאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּוְרָקִוֹת נִיְבַל חִירָם לִעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמִּלְאבְׁה אֲשֶׁר עַשָּׂה לַמֵּלֶּךְ שְׁלֹּלָּה בֵּית יְתְּוְה:

- the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;
- and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars;
- and the ten bases, and the ten lavers on the bases;
- and the one sea, and the twelve oxen under the sea;
- and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.
- In the plain of the Jordan did the king cast them, in

the clay ground between Succoth and Zarethan.

- And Solomon left all the vessels unweighted, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.
- And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord: the golden altar, and the table whereupon the showbread was, of gold;
- and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;
- and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the fire-pans, of pure gold; and the hinges, both for the doors of the inner house, that is, of the place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

- עַמָּדֵים שְׁנַּיִם וְגָּלָּת תַכֹּתָרָת אֲשֶׁר־עַל־ רָאִשׁ הַעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשְּׁבָרָוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּׁוֹת אָת־שְׁתֵּי גָּלָוֹת תַכֹּתְרֹת אֲשֶׁר עַל־ רָאִשׁ הְעַמּוּדִים:
- וְאָת־הָרִמֹנִים אַרְבָּע מָאָוֹת לִשְׁבָּרֵ הַשְּׂבְכִוֹת שְׁנֵי־מּוּרֵים רַמֹּנִים לַשְּׁבָבָּת הָאָהָת לְכַסֹּוֹת אָת־שְׁמִי גָּלָוֹת הַפֹּהָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים: אָשֶׁר יַלְבַּנְיִת עֻשֶּׁר וְאָת־הַפִּיּרָת עֲשְׂרָת
- עַל־תַמְּכֹנְוֹת: נְאָת־תַיָּם תָאָתָד נְאָת־תַבְּּאָר שְׁנֵים־עְשֶׂר
- ןאָת־הַפִּירִוֹת וָאָת־הַיִּעִּים וָאָת־הַמִּזְרָלִוֹת * וְאֵתֹ בְּל־הַבֵּלֵים (כִּי האהל)[קִי הָאֵלֶה] אַשֶּׁר שְשָׁה הִירֶם לַמֵּלֶף שָׁלֹלָה בֵּית יְהִזָּה נְהָשֶׁת מְמֹרֶם:

QUA T:0:

- בְּאָבְמְנִע בֵּגוֹ סְׁפִּנְע יָבָּגוֹ בְּבְעָבֶּוּ בְּבְפָּר הַיַּרְבֵּוֹ יְצְקָם הַמָּבֶּר:
- ַנַעַשׁ שִׁלמֹה אֵת בְּלֹ־תַבֵּלִים אַשֶׁר בֵּיתּ יְתְּהָ אֲת מִוְבָּת תַוְּהָב וָאָת־תַשְׁלְחָוֹ אַשֶּׁר עַלְיוּ לֶחֶם תַפְּנִים זָהֶב:
- ئے بھٰد_پَھٰڑکِں:ے זֶבֶּׁר סְגָּיִר וְתַּפֶָּּרַת וְתַּנֵּרָת לְפָּנֵי תַּדְּבֶּיר זְתָּב סְגָּיר וְתַפָּּרַת וְתַנֵּרָת הְאָנִרְיַהְשְּׁנְלֵית חְמֵּשׁ מִיּמְלִאִיל
- ְּחַסִּפִּׁוֹת וְחַמִּיִמְרָוֹת וְחַמִּיִּרְקָוֹת וְחַכַּפִּוֹת וְחַמַּחְמִּוֹת זְתָב סְגִּוֹר וְחַפִּלְוֹת לְדַלְתִּוֹת הַבָּיִת תַפְּנִימִי לְקַּדֶּשׁ הַפֵּרְשִׁים לְדַלְתֵּי הַבְּיִת לַהֵיכֶל זְהֶב: (פ)

הפטרת פקודי

The Haftara is I Kings 7:51 – 8:21. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 239. On Shabbat Hatlodesh, Maftir is Exodus 12:1 – 20 on page 45, and the Haftara is on page 244.

 $_{1:\Pi\Pi}V$

12:IIV

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the Lord

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.

And they brought up the ark of the LORD, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.

And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.

And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.

For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof above.

ַנִּהִשְׁלִם כְּלְ־תַמְּלְאִּלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה תַמֵּלֶּךְ שְׁלִּמָה בֵּיִת יְהְנָה וַיָּבֵׁא שְׁלִמֹה אָת־קַּדְשֵׁיוּ דְּנֵד אָבִיוּ אָת־תַבֶּסֶף וְאָת־תַנְּהָל וְאָת־ תַבֵּלִּים נְתַּן בְּאִצְרְוֹת בֵּית יְהְנָה: (פ)

אַז יַקְהַל שָׁלֹלָה אָת־זִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אָת־ בְּל־רָאִשֵּׁי הַמַּמּוֹת נְשִׁיאֵּי הָאָבׁוֹת לִבְנֵי יִשְׁרָאֵל אָל־הַמֶּלְף שִׁלֹּמָה יְרִּישִׁלְהַ רְּהָד הָיִא צִּיְּוֹן:

رِ يَرْمِٰۤلِكُۥ هُكَ ـ لَهُرَآ، שָלִמֹּהִ چָּל־אִַּישׁ ישְׁבִיצֵּל چِرֵרַה הַאֵּתְּנִים چָּתָג הָּיּא הַתְּדֶשׁ הַשְּּבִינֵי:

ַ נַּבְאַנִּ כָּלְ זְּקְנֵּרִ יִשְּׁרָאֵלְ נַיִּשְׁאָנִ חַפֹּחַנִּים אָת־הָאָרְוֹן:

וִּמִּלֵּה אָת־אָּרָוֹן יְחִלְּוֹיִם: וְאָת־כְּלִ־כְּלֵי תַּקְּדֶה אֲשֶׁר בָּאֻמָל וַיַּמְלָּ אִלְם תַכְּהַנְים וְתַלְוּיֶם:

וְחַמֵּלֵהְ שִׁלְמֹח וְכָלִ־עֵּדֵת יִשִּׁרְאֵלִ הַנּוֹשְּׁרֵים עָלֶיו אִתִּוֹ לִפְּנֵוִ הָאָרֻוֹן מְזַבְּחִים צַאׁן וּבְלֶּר אֲשֶׁר לְאַ־יִּםְפְּרֶוּ וְלָא יִמְּוָּ מֵרְב:

ַנִּבָאִּי חַפַהַנִּיִם אָת־אַרֹוֹן בְּרִיתּ־יָּהִזָּה אָל־מְּמִימִּי אָל־דְּבָיר חַבַּיִת אָל־לַּדֶשׁ חַקֵּדְשָׁיִם אֶל־מַחַת כַּנְפֵּי חַכְּרוּבָים:

בָּי הַבְּרוּבִיםׁ פֹּרְשָׂים בָּנָפִּים אָל־מְקִוֹם הָאָרִוֹן וַיְּסְׁכּוּ הַבְּרֶבֶנִם עַל־הָאָרָוֹן וְעַל־ בַּדֶּיִּרְ מִלְמְעְלְה:

- And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary; but they could not be seen without; and there they are unto this day.
- There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the Lord made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
- And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the LORD,
- so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filled the house of the Lord.
- Then spoke Solomon: The LORD hath said that He would dwell in the thick darkness.
- I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.
- And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel;
- And he said: 'Blessed be the Lord, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
- Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
- Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel.
- But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
- nevertheless thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.

- ַנִּאֲרֶׁכֹּוֹ הַפַּדִּיםׁ נֵיֵרְאוֹ רָאשׁׁי הַפַּדִּים מִן־ הַפְּגַשׁׁ עַל־פְּנֵי הַדְּבְּיר וְלָא יֵרְאָי הַחָּוּצְה נֵהְיוּ שְׁם עַד הַיִּוֹם הַזְּה:
- ر אֵין בְּאַרֹוֹן רַק שְׁנֵי לֻחָוֹת הָאַבְּנִים אֲשֶׁר הָנַת יְהֹנְתֹּ הַנָּת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַתְם בַּאֲהֶם בַאֲנֶרִן מִצְרֵיִם:
- מְבְאֵא אָט_בָּנִט וְטִנְּנִי: " וּנְיֵנִ בִּאָאַט טַכְּטַוֹנִם מִן טַפַּנָרָהָ וְטַהָּדָן
- וְלֹאִ־יָבְלֵּוּ הַכִּהְגָים לַעֲּמָר לִשְׁרֵח מִפְּנֵוּ הַעְּגָן פִּי־מָלֵא כְבוֹר־יְחֹנֻה אָת־בֵּית יְחֹנֶה: (פ)
- מולמום: מולמום: בנוט ובל ל"ב מלון למבטנ

- מן־הَיֹּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאִתִּי אָת־עַמֵּי אָת־ שְּבְמֵי ִשְׂרָאֵל לְבְּנִוֹת בַּּיִת לְהָוֹוִת שְׁמָי שָׁם מְבְמֵי ִשְׂרָאֵל לְבְנִוֹת בַּיִת לְהָוֹוִת שְׁמִי שָׁם
- نْدَبُن هُجِيْنَ، نَهُلَهُجِ: ﴿ لَنْهُا، هُمَا خُرُدُ يُغَلِّنَ هُذِن خُهُمَا
- הָיָאמֶר יְהֹנָת אֶלְ־דָּנִת אָבְׁי יַתּן אָאָה הִיָּת מִם־לְבָּבָּף לְבְנִוּת בָּיִת לִּשְׁמֵּי הֵטִיבֹתָ בָּי הַיְּאמֶר הְיָּת
- י בּיצָא מְחַלְגָּיף הָוּא־יִבְנָה הַבָּוָה לִשְׁמְי: בּי צָה לָא הִבְנָה הַבָּנָה בָּי אָם־בִּנְףֹ

- And the LORD hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD promised, and have built the house for the name of the LORD, the God of Israel.
- And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.
- וּנְקָם יְחֹנְׁה אָת־דְּבָרִוֹ אֲשֶׁר דִּבָּר נִאָלְם מַחַתְ דְּנָר אָבִׁי נְאִשָּׁבו עַל־כָּפָא יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר דְבֶּר יְחִנְׁה נְאֶבְנֵה חַבָּׁיִת לְשֵׁם יְחְנָה אֶלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
- וָאִשָּׁם שֶׁם מָקוֹם לְאָרֹוֹן אֲשֶׁר־שֶׁם בְּרֵית יְחְוָּה אֲשֶׁר כְּרַתֹּ עִם־אֲבֹהֵינוּ בְּחוֹצִיאָוֹ אֹהֶם מֵאֶרֵץ מִצְרֵיִם: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

.81 – 9:82 svədmuN si dsəbo \dot{H} dso $ar{A}$ thddhd $ar{A}$ vo $ar{A}$ si $ar{A}$

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the LORD: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish;

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fre unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for the ram, and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burne-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the LORD; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«יוועא» וּקיוֹם הַשַּבְּׁת שָׁנִי־קְבָשָׁים בְּנִי־שָׁנָה קְמִימֵם וּשָׁנֵי שָּשִׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחֲה בְּלּילֶה בַשֶּׁמֶן וְנִסְבְּוֹּ:

ַ עַלָּת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתִּוֹ עַל־עַלָּת הַחָּמָיר (פּ)

֓ פְּלִים בְּנֵי־בְּקָר שִׁנַּים וַקְּרִיבוּ עַּלָּה כְּבְשָׂים בְּנִישְׁנְּה שְׁבָּעָר שְׁנַּיִם וַקְּרִיבוּ עַלָּה כְּבְשָׂים

نْتِارِتُ لِيَّالِ الْكُرْدِ فَرْدِيْدِ فَيْدَادِرِّتِ جَشِّمُا كَظِّدَ بَهُبَيَّد نَشِيْرِ فِشَادِنُهَ فَكُنَّ فَدِيْمُوا كَظِّد بَهُبَيْد نَشِيْر فِيْدَا يَهُبَيْد:

، إِنَّ فِالْاَ فِيْ الْأَلِي الْمُوْلِةِ الْمُوْلِةِ الْمُولِةِ الْمُولِةِ الْمُولِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِة الأَنْ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْ الأَنْ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤْلِقِةِ الْمُؤ

וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי תַהִין ִיִּהְנָה לַפָּׁר וּשְׁלִישָׁת תַהַין לְאַּיִל וּרְבִיעָת תַהָין לַבֶּשֶׁ יְיִן וַאָת עֹלָת הֹבֶשׁ בְּחְרְשׁׁוּ לְחָרְשֵׁי תַשְּׁנְת:

עַל־עַלַת הַמְּנֵיר צָחָה לְחַמָּאת לַיהֹוָה יִשְׁעִיר עּוִּים אָחָד לְחַמָּאת לַיהוָה

הפטרת שבת ראש הודש

The Haftaruh for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1-24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the LORD; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

> בועאט בוקלי אי־זֶה בַּיִּתֹ אֲשֶׁר הִּבְנִרּלִי וְאֵי־זֶה מְקְוֹם מְנִּיחְתִי:

װְבְּרִי וְּחָרֵׁ הְּלֶּרְיֵנִר אֲבְּׁיִם אֶלְ־עָּנִי הְאָם־יְּהְוְּהְ וְאֶלְ־זֶּה אַבְּיִם אֶלְ־עָּנִי הְנְבְּרִיבְיְהַוֹּ וְאֶלְ־זֶּה אַבְּיִם אֶלְ־עָּנִי

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not heat, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproar from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹחָט חַשִּׁוֹר מִבֶּח־אִּישׁ זּוֹבֶח חַשָּׁר עַּבֶּרְ בְּׁלֶב מַעַּלֵּה מִנְחָה ֹדַם־חַזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנָה מְבֶּרֶךְ אָנֵן נַם־הַמְּה בֶּחֲרִי בְּדַרְבִיהָם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵּצְה:

נִם-אַנָּי אָבְתַר בְּתַעֵּלְלֵיהָם וּמְגִּוּרִטִׁם גְלָא שְׁמֵעִי וַיַּעֵשְׁי חָרַעִּ בְּעֵּינָּי וּבָאַמֶּר לֹא-חְפַּצְים יַעָּן קְרָאִהִי וְצֵיּן עּוֹנְה וּבָאַמֶּר

שׁמְעִּי, דְּבָר־יְהִוָֹה הַחֲבֵדִים אָל־דְּבְרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מְנַבִּילֶם לְמָעַן שְׁמִּי יִבְבַּר יְהִוְֹה וְנְרְאֵה בְשִׁמְחַהְבֶם וְתֵם יֵבְשׁוּ:

، קול שָאוֹן מִמִּיר קוֹל מִחֵיכָל קוֹל יְחֹזֶׁח מְשַׁלֵּם גְּמִיל לְאִיֶבֶיו:

ئىمْڭرىمەت ئىلاد: خىقىت مەتلىرى ئىلاد:

ְ מִי־שְׁמָע בִּיֹאָת מֵי רָאָת בָּאֵלִה הַיִּיִּחַל אֶבֶץ בְּיִוֹם אָהְד אִם־יִנְלֵד גִּיִּ פָּעַם אָחָת בִּי־חֲלְה גַּם־יָלְדֶה צִיּיִוֹן אָת־פָּנֵיהָ:

מַבְאָלֵּוֹ עַמִּוּלָנְר וֹלְאָ אִנְלֵּיִר יִאָמָר אֵלְנֵיוֹבְי
 עַבְּאָלִוֹ אַמְּבָּיִר וֹלְאָ אִנְלֵיִר יִאָמָר יֵּדְנְיִרְ

שִׁישׁי אִחִּדְּיִרִישְׁלֵם וְגִילִּי בָּה פְּלִ־אִחַבָּיִה שִּׁישׁי אִחְּהֹ מְשְׁישׁ פְּלִ־חַמְּחְאַבְּלִים עָלֶיהָ:

לְמָעַן מְינְקוּ וּשְׁבַעְּמָם מִשָּׁר תַּנְחָמֵיה לְמַעַן מְּלָצוּ וְחַהְעַנְּנָמָם מִיּוּי כְּבוֹרֶה: (ס)

פִּי־כָּחוּ אָמָר יִהֹנָה הִנְנִי נִמֶּה־אֵכֶּיהִ פְּנָהָר שְׁלְוֹם וְכִנְחַל שׁוֹמֵף פְבָוֹד גּוֹה וְינִקְמֵּח עַל־צַּד הְנְמְשׁאּי וְעַל־בְּרְכַּיִם הְשְׁעֵּנִים בְּנָהָר

יבׁ, لـוְהֶּׁלְםׁ שׁנְׁםׁמִּי: בּאָגָהָ אֹהָׁר אִפֹּוְ שַׁנְםׁתִּי: בּּוֹ אָנָבֹ, אַנָּטַמָּבָם

Þι

- And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass; and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.
- For, behold, the Lord will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.
- For by fire will the LORD contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the LORD shall be many.
- They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.
- For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and shall see My glory.
- And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory, and they shall declate My glory among the nations.
- And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.
- And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.
- For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.
- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.

- וּרָאִימָם וְשָׁשׁ לִבְּבֶם וַעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדֵּשָׂא תִפְּרַחְנָה וְנוֹרְעָה יַד־יְהוָה אָת־עַבְּדְיוּ וְזְעָם אֶת־אֹיְבֶיו: (ס)
- ַ פָּרִ הַנֵּה יְהֹנְתִּ בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּוּפָּה מַרְפְּבֹתָּיִוּ לְהַשִּׁיִב בְּחֵמָה אַפּּוֹ וְגַעֵּרָתִּי בְּלַהַבֵּר־אֵשׁ:
- ַנּאָם ְנִעְנֵּי (כּ, אחד)[ק' אַחַת] בַּמְּנֶדְ אָכְלֵי בְּשָּׂר הַחַזְּיִר וְתַשֶּׁקֵץ וְהָעַּכְבָּר יִחְדֵּוּ יָסְבּּוּ הַמְּהְקַבְּיִה
- ְּמִלְכִי מִעֲשִׁיהָם וִתַּלְשִׁנִוּת וּבָאוּ וְרָאִוּ אָת־בְּלִרתִּוּיָם וְתַלְשׁנִוֹת וּבָאוּ וְרָאִוּ אָת־בְּבוֹדֵי:
- ְּמִלְהַנִּיִּהִ אָנִה וְשִׁלִּחָהִי מָהָם וּפְּלִימִים אֵלְהַנּוֹיָם תַּרְשִׁישׁ פָּוּלְ וְלָוּד מִשְׁכֵּי קֵשָׁת הְבַלְ וְיֵוֹן הָאִיֵּים הָרְחֹלִים אֲשָׁר לְאִ־שְׁמִּעִּי אָת־פְבוֹדִיי בַּנּוֹיְם:
- וְהַבֵּיאּ אָת־כְּלֹ־אָתִיכֵם מִכְּלִּתִּיִנִםוּ מִנְתָתוּ לַיחוֹּת בַּסּוּסִׁים יֶבְּנֶבְ וּבִצַּבִּים וּבַפְּרָדִׁים וּבַכְּרְכָּרוֹת עַל תַר קְּדְשָׁי יִרִּשְׁלָם אָמַר יְחְוָּת כַּאֲשָׁר יָבִּיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אָת־תַמִּנְתָה בִּכְלִי שָּהְוֹר בֵּית יְתְּוְת:
- ְּהַנְּהַ מְּמֵּח אָפֵּח לִכּהַנִים לִלְנִיִּם אָמָר יְהַנְּה:
- בָּר כִאַּשָּׁר הַשְּׁמָנִם הַהַבִּאָהִים וְהַאָּבִיץ הַחַדְשְּׁה אַשֶּׁר אֵנָי עִשָּׁה עַמְּדִים לְפָּנִי הַחַדְשְׁה אַשְּׁר אַנִּי עַשְּׁה עַמְּדִים לְפָּנִי
- אַמָּר יְהְוָה בְּלְ־בְּשָּׁר לְהִשְּׁתַּוֹוֹת לְבָּנֵי בְשִּבַּתִּוּ יְבַוֹּא כְלְ־בְּשָּׁר לְהִשְּׁתַּוֹוֹת לְבָּנֵי אָמָר יְהְוְּה:

And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorring unto all flesh.

וְיִצְאָּוּ וְרָאֵוּ בְּפִּוְרֵי הָאֲנְשִׁים תַפִּשְׁעָים בָּי בָּי תוֹלִעְהְּם לָא תָמִוּת וְאִשָּׁם לָא תִּכְבָּׁת וְהָוִּי דֵרָאָוֹן לְבְל־בָּשֶׁר: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הבטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Mahar Hodesh is I Samuel 20:18 - 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.

And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark.

And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unro the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the LORD liveth.

But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the LORD hath sent thee

And as rouching the matter which I and thou have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever.

So David hid himself in the field; and when the new moon was come, the king sat him down to the meal to

And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Ahner sat by Saul's side; but David's place was empty.

Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; aurely he is not clean.'

אָצֶל הַאָּבֶן הַאָּזֶל: אַשֶּׁרְיִנְסְתָּרִיםְ שָּׁם בְּוָים תַמַּצַשָּׁת וְוָשְׁבְהָ אָצֶל הַאָּבֶן הַאָּזֶל:

د يۆڙ، שְלְשֶׁת הַחָצִּים צִבְּה אֹוֹרֶה לְשַׁלְּח־לֶי לְמַּטְרֶה:

ڔהנֵה์ אָשְׁלָח אָת־הַנַּעַר לֻוְּ מְצָא אָת־הַחִצִּים אִם־אָמֹר אַמַּר לַנַּעַר הִנָּה הַחִצִּיםו מִמְּךְ נָהַנָּה קָחָנּװנָבָאָה כִּי־שְׁלִוֹם לְךְּ נְאֵין דְּבֶּר חַי־יְהְנְה:

ַנְתָלְאָּה לֵּךְ אָמָר לְמָּלֶם הַנָּה הַהָּצִּים מִמָּךְ מּי מְּלְבָּר הָּלְמָר בְּיִּ שְּׁלְּחַךְ יְהִיָּה:

ּכּ וְתַבְּלְר אֲמֶׁר דִּבָּרְנוּ אֲנֵי וְאָמָּה הִנָּה יְהֹנְהִי בּינִי יְבִינְףְ עַּד־עוֹלֶם: (ס)

ײַ נּיִּסְמֵר דְּוֹר בַּשְּׂבֻר נִיְהֵר הַחֹבֵשׁ נִיּשֶׁר הַמֶּלְּךְ (כִּי עֵלִ)[קִי אָלִ-]הַכֶּּלְחָם לֶאֶבְוּלִּי

رَيْهِد ثَرَهُٰ\$إَ وَלَ מَنَهِكُ! جِوَوَם! جِوَوَם! هِלً מَنَهِدُ ثَرَجُ:٦ رَزْمِם ٰبِرَنَهُ! رَيْهِد هِجِيْ٦ מِצِد שِهِ:﴿ رَبْهِجَهُ مِرَاف جِيْهِ:

וְלֹאִ־דְבֶּר שְׁאָנִל מָאָנִטְּה בַּנִּוֹם הַהָּנִא כָּי אַמַר מִקְרֵה הֹנּא בִּלְתַּי שָהָוֹר הָנּא כִּי־לְא שְׁהְוֹר: (ס)

- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?'
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in flerce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.
- And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow beyond him.

- נִיְהִי מִמְּמֵבֻרָת הַהֹהָשׁ הַשִּׁנִּי נִיִּפְּקָר מִקִּוֹם דְּגָר (פ) נַיָּאמֶר שָׁאִּרִלׁ אֵל־יְהוֹנְתָּן בְּנֹי מַדְּיִּעַ לֹאׁ־בָא בֶן־יִשָּׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלְּחֶם:
- دربور بمانچرا אָת־שָׁאָיל נִשְׁאָל נִשְׁצָל דָּנֶד (מִשְּׁרֶ יִּהְיִּלְ דְּנֶד לְחָם:
- ַנּ⁸אמָר שַּלְחֵנִי נְא בָּי זָּבַּחֹ מִשְּפְּחָׁה יּב לְנִוּ בְּעִּיר וְהָוּא צִּנְּה־לִי אָהִי וְעַהָּה אָם־מְצָאִתִי חֵוֹ בְּעֵינֶּיף אִמֶּלְטָה נָּא וְאֶרְאֵה אָת־אָהָי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אָל־שָׁלְחַן הַמֶּלֶף: (ס)
- ײַחַר־אַף שָׁאִילִ בִּיחַוֹנְמָׁן יַיֵּאִמֶּר לֹוֹ בֶּן־נַשְּוֹת חַמַּרְדִּיּת חֲלַוֹא יָדַשְׁתִּי בָּי־בֹחֵר אַמֶּר:
- בֵּר בְלְרַהַיָּמִים אֲשֶׁר בָּן־יִשִּׁי תַּר עַלְּתְאֲדָמְׁה לָא תִכָּוֹן אַמָּה וּמֵלְכוּתֶוְּ וְעַמְּה שְׁלָח וָקַח אֹתוֹ אֵלִי בָּי בֶּן־מֶנֶת הְנְא: (ס)
- ַניַעּן יְהַוֹּנְהָוֹ אָת־שָׁאִיל אָבָיו נַיַּאִמֶּר אֵלֶיו לְמָּה יּנְּמָת מֶה עְּשֶׂה:
- וִיְּמֶל שָׁאַּוּל אֵח־הַחֲנֵית עָּלְיו לְחַבֹּתִוֹ וַיֵּדַעִּ יְהַוֹּנְהַוֹּ בִּי־בֶּלְה הֵיא מִעָּם אָבִיוּ לְחַמָּית אָת־דְּוְד: (ס)
- ָנְמְצָּבְ אֶּלְ_דְּנְְּדְ בָּי הִכְּלְמִּוְ אָבְּיוּ: (ס) וְלְאִ-אָבֶּלְ בְּיוֹם־הַחָּזֶבִשׁ הַשָּׁנִּי לֶמָם בָּי בְּיִּבְׁם יְחְנְּנְתָּן מֵעָם הַשָּׁלְחֵן בְּחֵבִי
- בְּנֵב וֹלַמַּב פֿמָן מִּמֵּנְ: נִגְנֵב בַּקֵפַב נִיגָּגֵא גִּבְוָלָנֵן הַמָּבֵב לַמְנָמָּב
- ינאטר קנערו הָץ מִצָּא נָא אָת־תַחִצִּים אַשֶּׁר אָנֹכִי מוֹהֶת תַנַּעַר דְּץ וְחִוּא־יָרֶת תַחָצִי לְתַעְּבְרְוֹ:

- And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?'
- And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.
- But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the mattet.
- And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.'
- And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.
- And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and Between my seed and thy seed, for ever.'

- ַנִּבָאׁ תַנַּעַרׁ עַר־מְקָוֹם תַהֵּצִי אֲשֶׁר יָרֶה יְהוֹנְתָּן נִיּקְרָׁא יְהוֹנְתָּן אַתָּרֵי תַנַּעַרֹ נִיֹּאִמֶּר הַלִוֹא תַחֵצִי מִמֶּךְ וְהֵלְאָה:
- ادر (جَارِم بَہَادُرِمَ لِا مِیْتِ بَوْلِات ہِدِاتِہ ہِدِارِد، אِלَ مِهِشِہ رَبِرَجُم دِلِات بِہَادِرِمَ اِ هِمَ (ح החצי)[م، بِہَافِیہ اِنْدِیْا هِکُ مِیْتِدِن:
- ַּנְ יְרָנְתָּר לֵא יְרָבְּרֵי (O)
- ** נּנְאַמֶּר לְנִ לְנֵׁי בִּלְּבִּי אַבְּבַּלְנִ אָּלְ_חַנָּמָּר אַמֶּר_לְנִ מּיי נּנְעָּלְ יִשְׁנִּלְלָּ אָתַ-בַּלְנִ אָלְ_חַנָּמָּר אָמֶּר_לְנִ
- ַרְצָּפָּיוּ צָּרְצָה וַיִּפָּל אָרְבַּנִּי צַּרְצָה וַיִּשְׁתַּהִי שָׁלָּשׁ פִּעָּמִים נְיִּשְׁקָוּוּ צַיִּשׁ אָרִרַנִּטְהוּ נַיִּבְכּוּ צַּיִשׁ אָרַרַנְמְהוּ עַּרְ־דְּוֶּךְ הַגְּדְּילֹ:
- ַניַאַמָּר יְהוֹנְתָּן לְדָוָר בֵּוָךּ לִשְׁלִוֹם אֲשָׁרֹ יִהְנְּשִׁבְּׁעְנִּי שְׁנֵינִי אֲנַּחָנִי בְּשָׁם יְהוָהֹ לֵאִמֹּר יְהוְה יִהְיָהו בִּינַי וּבִּינָר וּבִּינָר וּבֵין זַרְעָּי וּבֵּין זַרְעַּךְּ עַּר־עוֹלֶם: (פּ)

הפטרת פרשת שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 - 16. The Haftarah is II Kings 12:1 - 17.

Jehoash was seven years old when he began to reign.

- In the seventh year of Jehu began Jehoash to reign; and he reigned forty years in Jerusalem; and his mother's name was Zibiah of Beet-sheba.
- And Jehoash did that which was right in the eyes of the Lord all his days wherein Jehoiada the priest instructed him.
- Howbeit the high places were not taken away; the people still sacrificed and offered in the high places.
- בְּשְׁנָת־שֶׁבַע לְיֵהוּאִ מָלַןְדּ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעָים שְׁנְה מָלֹּןְדְּ בִּירוּשְׁלְחַ וְשֵׁח אִמֹּוֹ צִבְיָה

בן־שֶׁבַע שָׁנִים יָהוֹאָשׁ בְּמֶלְכִוּ: (פּ)

מִבּאָר שֶּׁבַע:

- וַיַּעַשׁ יְהוֹאֲשׁ הַיִּשְׁר בְּעִינֵי יְהוָה בְּל־יִמְיִי אֲשֶׁר הוֹרְהוּ יְהוֹיָדֶע הַפֹּהֵן:
- ְּ הַלַ הַבְּּמִוֹת לֹאַ־סָרוּ עָּוֹד הָעָָם מְזַבְּחָים הְמְקַמְּהֶרִים בַּבְּמְוֹת:

And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the LORD, in current money, the money of the persons for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the LORD,

let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.'

But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.

Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'

And the priests consented that they should take no longer money from the people, neither repair the breaches of the house.

And Jehoiada the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the money that was brought into the house of the LORD.

And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the LORD.

And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the LORD; and they paid it out to the carpenters and the builders, that wrought upon the house of the LORD,

and to the masons and the hewers of stone, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches of the Lord, and for all that was laid out for the house to repair it.

رشخور بدنؤس چל-הבהָנִים כל څوף הקֵּדָשִׁים אַשָּר־ייבָא בִיתּ-יִהנָהֹ چָּפָף עּוֹבֶׁר אִִּישׁ בָּפָף נַפְּשִׁית עָּרְבָּי בְּלַ־בָּפָף אַשֶּׁר יְעַבְהׁ עַל לֶב־אִּישׁ לְחָבָיא בֵּית יְהֹנְהּ:

ְּקְחָוּ לְהָםׁ תַּבְּהַנִּים אָישׁ מֵאָת מַבְּרִוֹ וְהָם יַחַזְּקוּ אָת־בָּדֶק תַבַּׁוּת לְלָל אֲשֶׁר־וִמְּצֵא שֶׁם בֶּדֶל: (פ)

ַ וַיְהִי בִשְׁנָת עַשְׁרֵים וְשָׁלָשׁ שָׁנָת לַמֶּלֵך יְהוֹאֲשׁ לֹא חִוּקִּוּ חַבֹּחֲנִים אֶת־בָּגֶל הַבְּוֹת:

וַיִּקְרָאׁ חַמָּׁלֶרְ יְחוֹאִשׁ לִיחוֹיָדֶע חַפֹּחֵלְ וְלַפְּׁחַנִּים וַיַּאִמֶר אֲלַהֶׁם מַדָּיִּעַ אֵינְבֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶל חַבְּיִת וְעַמְּה אַל־תִּקְחִוּ־בֶּטֶרְ מֵאֵת מַבְּרִיכֶם בְּי־לְבֶּדֶל הַבּיִת תְּתְּנְהוּ:

וּיִּקֵּח יְחִיִּדֶע חַפֹּחֵן אֲרֵוֹן אָחָׁד וִיּקִּב חָר בְּדַלְתִּוֹ וַיְתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל חַמִּוְבָּח (כי בימין)[קי מִיְּמִיוּ] בְּבוֹא־אִישׁ בֵּיִח יְחִנְׁח וְנְחְנִּי־שְׁמָּח חַכְּחֲנִים שׁמְרֵי חַפְּף אָת־כְּלֹ־חַכֶּסֶף חַמּוּבָא בִית־יְחֹנְח:

ויְהִי פִרְאוֹהְם כִּי־רָב תַפֶּסֶף בָּאָרִוֹן וַיַּעַל סֹפֵּר תַמֶּלֶהְ וְתַכֹּתֵן תַּגְּדִוֹל וַיָּצְּרוּ וַיִּמְנֹּוּ אָת־תַכֶּסֶף תַנִּמְצֵא בֵית־יְתְוֶה:

נְלְבָּׁרְ אַּמֶּבְ יְנְטִוּלֵ אֵּטַ בָּּנִבּ לְטִוּל נְאַבְנֵּוֹ מִטְאֶּב לְטַוּל אָטַ בָּּנֵבל בִּיטַ יְטִוּנִ נְלְבָּׁרְ אַמְּמִב לְטַוּל אָטַ בָּנֵבל בִּיטַ יְטִוּנִי

But there were not made for the house of the LORD cups of silver, snuffers, basins, trumpers, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD;

for they gave that to them that did the work, and repaired therewith the house of the LORD.

Moreover they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give to them that did the work; for they dealt faithfully.

The forfeit money, and the sin money, was not brought into the house of the LORD; it was the priests.

אַדְּ לֹא יַעְשָׁה בֵּיה יָהֹנָה סִפְּיֹה כֶּסֶׁךְ
 מְזַמֶּרְוֹת מִזְּרָסִוֹת חֲצַצְּרֹוֹת בְּל־כְּלֵי זְחָבְ
 יִכְלִי־בָסֶּךְ מִן־הַבֶּסֶךְ הַמּיּבָא בֵית־יְהֹנְה:
 בְּי־לְשֹׁשֵׁי הַמְּלְאַבֶּה יִהְּנָהְיּ וְחִיְּקִּי־בְיֹ

ر اِرِنَّا بِںَשְׁבֵּוּ אָת־הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנִּי אָת־הַכֶּׂסֶרְ עַל־יִדְׁם לָהֵת לִשָּׁיִּ הַמְּלָאבֶה בְּי בָאֵמְנְה הֵם עַשְׁים:

אָנַרבָּית יְהַוֶּה:

יְהְנְיִׁהְ לַכְּהַבְּנִים יְהְיְיִי: (פּ)

GLWR ICIT

The Maftir for Shabbat Zakhor is Deuteronomy 25:17 - 19.

Remember what Amalek did unto thee by the way as

We came forth out of Egypt; Remember when the way as

how he met thee by the way, and smore the hindmost of thee, all that were enfeebled in thy rear, when thou wast faint and weary, and he feared not God.

Therefore it shall be, when the LORD thy God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

װְגָעַ וְלָא יָרֵא אֶלְהָים: בְּלְ-הַנְּהָשֶׁלָים אַהַרְּיִרְּ וְאַמָּה עָּרֵךּ בְּלִ-הַנְּהָשְׁלָים אַהַרְיִרּ וְאַמָּה עָרֵךּ

و، بَرَدُّه چَرَدِدَ دِهُرَةٌ هِيْكَ يَرَدَاءً أَةً مِجِّحَ هُرِدُّةً مُوخِدَ چَهُرَةٌ هِيْكِ بِمَنِّهَ عُرْدُنَةٍ نَشَا جُأَةٍ يَرَجُمُ جَنَهُمُه مِضِيَّةً هِمَـيَهِد يِضِجَّم مِمِيَهِ بَهِٰفِيْنِهَ جُهُ مِضِّجِه: (a)

REURRI EFUR ICIF

The Haftarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 - 34.

7:ΛX

Thus saith the LORD of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

چֿה אַמַר יְהוָה צְבָאֹוּה פְּקַרְהִּי צָּה אַשֶּׁר עַשֶּׁה עַמְלֵּק לִישִּׁרָאֵל אֲשֶׁר־שָּׁם לוֹ בַּהְּבֶף בַּעֲלֹהָוֹ מִמִּצְרֵיִם:

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'.

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smore the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the theesh, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Saying:

It repenteth Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments.' And it grieved Samuel; and he cried unto the Lord all night.

And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'

עַמָּה לֵךְ וָהִבִּילָה אָת־עָּמָלֵל וָתְחַרַמָּמָם אָת־בְּל־אַשֶּר־לוֹ וְלָא תַחְמָל עָלְיִּ וְהַמַמְּה מֵאַישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶׁק מִשְּׁוֹר וְעַד־שֶׁה מִנְּמֶל וְעַד־חַמָּוֹר: (ס) וישׁמּע שׁאִּוּל אַת־העָם וּפּקדם בּמֵלאִים

אָת־אָישׁ יְהוּבֶרה מְאַתָּיִם אֶלֶךְּ רַגְּלִי וַעֲּשָׁרֶה אָלְפָּים יְישְׁמִיִּם אֶלֶךְ רַגְּלִי וַעְּשָׁרֶה אָלְפָּים

י נֹּבֹאַ אָאַנִּעְ מַּגַהַנֵּיִ הַּמְּבִינִ נַיִּנֶּב בַּנָּנַנִינִ:

וַיַּאִמֶּר שָׁצָּיּל אֵל־הַקֵּינִי לְכִּרֹ שָׁרִיּ דְדִּיִּ טְּ מִתְּוֹדְ שְׁמְלֵלִי פָּן־אָסִפְּדִּ עִמֹּוֹ וְאַמְּה בְּעַלוֹה הַמָּדִ עִם־כְּלִ־בָּנֵי יִשְׂרָאֵל עַּמְלִה עַמְלְק:

ַ װֵךְ שְׁאָוּל אָת־עַּטְבֵלָק מֵחָוִילָּה בּוֹאַךְ שׁוּר אַשֶּׁר עַל־פְּנֵי מִצְרֵים:

اِهُمَ چُر عُمَا عُيْرَ مُكِكَ لِمُمَا لِيَّا 8 يَنْمُؤْمَ هُمَا عُيْرَ مُكِكَ لِمُمَالِكِةِ عَنْهُمُ اللَّهُ

ַ זַּהַמִּלְ מִּאִיל וִהְשָׁם עַּל־אָגָּג וִעַל־מִימָב וְעַלְ־הַמְּלִר וְתַמִּשְׁנִים וְעָלִי תַחֲרִימִָם וְעַלְ־בְּלִ-חַמּוֹב וְלְאִ אָבִּוּ תַחֲרִימִָם הַחָּרִימוּ: (פּ)

ַנְיָהְיִּ בְּבְרֵיְנְעִי אָלְ הָּמִנּאָלְ לֵאִלְוּר:

בִישְׁמִּי בִּי־הִמְּלַבְּחִּי אָת־שְׁאִּיל לְמֶׁלֵּךִּ בִּי־שְׁבַ מֵאַחַרַׁי וְאָת־דְּבָרֵי לַאִ הַקִּים וַיִּחַר לְשְׁמִּיּאֵל וַיִּיְעַלְי אֶל־יְחְוָה בְּל־תַּלֶּיְלָה:

וַיִּשְׁבֵּם שִׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שִׁאָּוּל תַבַּרְמֵלְה וְהְנָּה עַצִּיב לֹוֹ יְד וַיִּפֹב וְיַצְבָּר וַיֵּהֶד הּנְלְנֵּל.

- And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the LORD.'
 commandment of the LORD.'
- And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'
- And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites; for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the test we have utterly destroyed.'
- Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the Lord path said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'
- And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel? And the Lord anointed thee king over Israel;
- and the Lord sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.
- Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the Lord, but didst fly upon the spoil, and didst that which was evil in the sight of the Lord?
- And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have gone the way which the Lord sent me, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.
- But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.
- And Samuel said: 'Hath the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in hearkening to the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, And to heatken than the fat of rams.
- For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the Lord, He hath also rejected thee from being king.

- ַנְיָבָאִ שְׁמִּיאֵל אֶל־שְׁאָיּל וַיָּאִמֶּר לֵוֹ שְׁאִיּל בְּרְיּךְ אַמְּדֹ לִיחֹנְדׁ חֲקִימִׁתִּי אֶת־דְּבָר יְחֹנְת:
- ַ נַצְּאָמֶר שְׁמִּיּאֶל יִמֶּר אָנֶר, שִׁמֶעֵּ: מּ זְקְוֹלְ תַּבְּקְר אֲמֶׁר אָנֶר, שִׁמֶעֵּ:
- וּ ּאִמֶּר שְׁאִּוּל מֵעֲמָלִקֵּי חֲבִיאִּוּם אֲשֶׁר חְמָל חָשָם עַל־מֵישָׁב חַצֵּאוֹ וְחַבְּאָר לְמָעַוּ זְבְחַ לִּיחְנְׁה אֵל הֻיִּף וְאָת־חַיּוֹתָר הָחֲרְמָנוּ: (פ)
- ַ נִּאִמֶּר ְשְׁמִנּאֵלְ אֵלְ שִׁלָּי נִבְּרֵי (ס) לְּלְּ אֵעֵ אֲשֶׁר צִּבֶּר יְחָנָׁר אֵלִי חַלְיֵלְר (כּ, נִאִמְרוֹ)[לִ, נִיּאִמֶּר] לְנִ צַּבֶּר: (ס)
- ْبِيْنِد خَمْرُكَ مَحِــَنَمُكُمْ خَمْكَ مِنْكِمُ لِمُنْكِ خَمْرَثِكَ ثِهُم هَخُمْر نَمْكَمُ خُمْكَ رَنْظُمُكَكَ تَـنْبُكُ خُمْكُ مُكَالِمُ مَنْكُمُ مِنْكُمُ مِنْكُمُ مُنْكُونًا مِنْكُمُ مِنْكُونًا مِنْكُونًا مِنْكُونًا م تَـنِيْكُ خُمْكُ مِنْكُمُ مِنْكُونًا
- د נישָלְחַהְ יְתֹּה בְּתָרֵה ניֹאִמֶר לֵךְ 'וֹהְאָמֵר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִי יְנִילְחַמְהַּ בְּיִ מָּר בִּלְיָהָם אִתֶם:
- ير إِرْقِات رِاءٌ שَٰמַעִּמִ הِקּוֹל יְחִוֹּגִּה וַתַּעַמֵּ \$1- يَوْשָבְל וַתַּעַשׁ הָרֵע בְּעֵינֵי יְחֹנְה: (ס)
- ַנּאִמֶר שָאִּגל אֵל־שִׁמוּאֵל אֲשֶׁר שָׁמַעִּהִי יְהְנְּה נְאָבִיא אָת־אָנֵּג מָלֶךּ עַּמֶלֶה יְאָת־עַמְלֻק הָהָרָא
- رِيْمُا بَهِمَ يُرَفِعَ ذِيهُا بَجِهَا جِهُا بَهِوْرَةً بَيَيْرُهُ ذُأَهِٰهَ كُنْدَئِّهَ هِكُنَّابًا فِيْجَادُ (6) بِيَهُمَ بُسِيْنَ عَمَمِيْ خُنَانِةً حِيْنَانِهِ
- رِيُعْمِد שְׁמִוּאֵּל הַהֵּפָץ לֵיהֹנָה בְּעַלֵּוֹה וּזְבְחִׁים בִּשְׁמִעַ בְּקַוֹּל יְהְנָָה הַנָּה שְׁמִעַ מִנָּבַה מֹוּב לְהַקְשִׁיב מֵחֲלֶב אֵילִים:
- چ، חַשַאת־קַּסֶׁם מֶרִי וְאָנֵן יּתְרָפִּים תַפִּצָּר יַעַן מָצַּסְתָּ אֶת־דְּבָר יְהַנְּה וַיִּמְאָסָרָ מִמֶּלֶרְ: (ס)

- And Saul said unto Samuel: 'I have sinned; for I have transgressed the commandment of the Lord, and thy words; because I feared the people, and hearkened to their voice.
- Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the Lord.'
- And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the Lord, and the Lord hath rejected thee from being king over Israel.'
- And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.
- And Samuel said unto him: 'The Lord hath given it kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.
- And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.'
- Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the LORD thy God.'
- So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the Lord.
- Then said Samuel: 'Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites.' And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'
- And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.
- Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his house to Gibeath-shaul.

- ر ןעַהָּר שָׂא גָא אָת־חַשָּאָתִי וְשָׁוּב עִפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּפִּיר יִּבְּירוּ

- رِ بُغيد אֵלִיוֹ שְׁמוּאֵל קַרָּע יְהֹנְה אֶת־מַמְלְכַּוּת יִשְׂרָאֵל מִעָּלֶיִף הַיֵּוֹם ינְקַנְּה לְרַעַּךְ הַשִּׁיֹב מִמֶּרְ: (ס)
- לְאִ אִּבְּׁם עַוּא לְעַוּנְּשֵׁם: וֹנִםְ זָגָּּם וֹמִּבִאָרְ לָאִ וֹמִּפֹר וֹלָאִ וּנִּשִׂם בַּּוּ
- ניאטר קטָאָתִי עַהָּה כַּבְּדֵנִי נָא נֵגָר זקְנִי־עַמֶּי וְנָגָר יִשְׂרָאֵל וְשָׁיִּב עִמָּי יְהְשְׁמַחֲנֵיתִי לַיהְנָה אֵלְהֵיךּ:
- נֵיֶשְׁב שְׁמִנִאֵּל אַחֲרֵי שְׁאָּנִל נִיִשְׁתַּחוּ שְׁאָנִל לַירְנְח: (ס)
- אָבּוֹ סַׁר מַרַ־הַמֶּנֶה: (ס) הַמְּלֵלְ נֵיֵלְנֵּ אֵלְ, וּ אָנִי מִהְּדַנְּה וַנִּאָמֶר אַנְי נַנְּאָמֶר הִמִּנְאָלְ הַנְּיִהְ אָלִ, אָרַ־אָנִי מָלְנִּ
- אָעַ-אִּגָּגַ לְפְּבָּגַ, נְעַנְּטְ בַּנִּלְנְּלְ: (ס) פּּגַ שַּׁהְשָּׁכֵּלְ מִנְּאִנִם אָפָּגַ נַנְאַפָּנַ אָמִנּאָּל נְגָאִמֶּר אָמִנּאָל כַּאָאָר אַבָּלִי נָאִפָּנ
- אָקַבּּנטִׁנִ צִּבְׁמַּט מָּאִנּק: ניֵלְנִי מִּמנִאָּלְ טִבְׁמָטִי וְמָּאָנִּלְ מִּלְנִי

GLML GLL

The Mastir for Shabbat Parah is Numbers 19:1 - 22.

And the LORD spoke unto Moses and unto Aaron, saying:

This is the statute of the law which the Lord hath commanded, saying: Speak unto the childten of Israel, that they bring thee a red heifer, fauldess, wherein is no blemish, and upon which never came yoke.

And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she shall be brought forth without the camp, and she shall be slain before his face.

And Eleazar the priest shall take of her blood with his finger, and sprinkle of her blood toward the front of the tent of meeting seven times.

And the heifer shall be burnt in his sight; her skin, and her blood, with her dung, shall be burnt.

And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the heifer.

Then the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he may come into the camp, and the priest shall be unclean until the even

And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until the even.

And a man that is clean shall gather up the ashes of the heifer, and lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the congregation of the children of Israel for a water of sprinkling; it is a purification from sin.

And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

He that toucheth the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days,

the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.

ىكىنى يېتىر بېزى چەركىپى بېڭ-خېيارا يېمىرە:

זאת הַמַּת הַמּוֹרָה צִּשֶׁר־צִּנָָה יְהֹנָה לֵאמָר יַבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחָוּ אֵלֶּיוֹּ פְּרָה אַרֻמְּׁה הְמִימָּה אֲשֶׁר אֵין־בָּה מוּם אֲשֶׁר לא־מְלָה מְלֵיהְ מְלֵיהְ מְלִי:

ָ וּנְתַמָּם אֹמָה אָל־אָלְעָזָר תַפֹּתֵּוְ וְהוֹצֶיא אֹמָה אָל־מָחַוּץ לַמַּחַנֶּה וְשָׁתַט אֹמָה לְפָּנֵיו:

פּׁמַמִּים: אֶּלְ-נָכַּט פַֹּנֵי אָטַלְ-מִוּמֵּר מִבַּמִּׁנִ אֶּבַת וְלְאָטַ אֵלְמִּזִּוֹ עִבְּעֵוֹ מִבִּמִּר בִּאָבִּמִּוּ וְטִיֳּּטִ

וּאָּטַ־בְּשְׂרָהׁ וָאָסַ־דָּמְה עַלְ־פִּרְשָׁה וִשְּׂרְרָּ: קעיקר אָסַ־מַבְּהָ לַעִּינָי עַלִּיבְיָּי יִשְׂרָרָ:

، וְלָקֵח תַכֹּהֵן עֵץ אֶרֵז וְאֵזִּר וּשְׁנֵי תֹּלְעָם יְהְשְׁלֵּיוּ אֶלְ-תִּוֹּךְ שְׁרֵפָת תַפְּרֶה:

וְכִבֶּס בְּגִנְיוּ תַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשִּׁרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבָא אֶל־חַמַּחַנָּה וְמְמֵא תַכֹּהֵן עַד־הְעֶהֶב:

* וְתַּמֵּבֶׁן אִינְיִי וְכַבָּׁס בְּלְבִיוִ בַּמָּוֹם וְנְתַוֹּ * וְתַּמֵּבֵּלֵ אִינְיִי וְכַבָּס בְּלְבִיוִ בַּמָּוֹם וְנְתַוֹּ

וְאָסָרוּ אֵישׁ מְהֹוֹר אֲת אֵפֶר הַפְּּרָה וְהִנְּיִח מִחִוּץ לִמְּהַנֶּה בְּמָקִוֹם שָהֻוֹר וְהִנְיִם לְעֵּרָת בְּנֵי־וִשִׂרָאַל לְמִשְׁמֶהֶה לְמֵי נְהָה הַמְּאת הָוֹא:

, וְׁכִבֶּׁס הָאִסֶׁף אָח־אֵפֶר הַפְּרָת אָח־בְּגָדִיוּ וְטְמֵא עַד־הַעֶּרֵב וְהִיְהְׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגַּר בְּתִיכֶם לְחָקָת עּוֹלֶם:

וֹמִים: בַּנִינֹה בַּמִט לַבְּלַרְנִנֹפָּה אִּבְׁם וֹסִמִא הִבֹּהֹט

הוא יִהְחַמָּא־בֿוֹ בַּיָּוֹם תַשְּׁלִישֵׁי וּבַּיִּוֹם תַשְּׁבִיעֵּי יִמְהָר וְאִם־לֹא יִהְחַשָּׁא בַּיַּוֹם תַשְּׁלִישֵׁי וּבִיּוֹם תַשְּׁבִיעֵּי לָא יִמְהֶר:

- Whosoever roucherh the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord—that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.
- This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.
- And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.
- And whosoever in the open field toucheth one that is shain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.
- And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.
- And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.
- And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day he shall purify him; and he shall wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.
- But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the assembly, because he hath defiled the sanctuary of the LORD; the water of sprinkling hath not been dashed against him: he is unclean.
- And it shall be a perpetual statute unto them; and he that sprinkling shall wash his clothes; and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until even.
- And whatsoever the unclean person toucheth shall be unclean; and the soul that toucheth him shall be unclean until even.

- בְּלִ־תַּנֹגֵעַ בְּמֵתִ בְּנָּפָשׁ תָאָדָׁם אַשָּׁר־יָמֹוּת וְלָא יִתְּחַשָּׁא אָת־מִשְׁכֵּן יָתֹּדָל שִּמָּא וְנְכְרְתָּה תַנָּפָשׁ תַּהָוֹא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נְבְּה לֹא־זֹרָק עְלְיוֹ שְׁמֵא יִהְיֶּה עִּוֹד שְׁמְאָתִוֹ בְוֹ:
- ַ אָאַט טַשִּיּבְׁט אָבֶם בָּי־יָנְמִּיּח בְּאָטָל בְּלִ-תַבָּא אֶלְ-תָאָטָל וְכְלִ-אֲשָּׁר בָּאָטָל היקוא שְׁבְּעָר אָבֶם בִּי־יָנְמִיּח בָּאָטָל
- הְּלְגְוּ סְּמֵא צִׁוּא: י לִכְלְ פַּלְוּ פַּׁנְוּטַ אַּהָּהָר אָּגִּוֹ_הָּמָּגִר פַּטִיּגִ
- ְוֹבֹל אֲשֶׁר־וּנִּע עַל־פְּנֵי תַשְּׂנִה בְּחֲלַל־חֶהֶבֹ אַנֹ בְמֶת אִוֹ־בְעֶצֶם אָדֶם אַּ בְקֻבֶּר וִשְּׁמֶא שִׁבְעָת וְמִּים:
- הְּלְּנִוּ מִּנִם עַנִּיִם אָּלְ_פֶּלְנִי בּ נְלְלִּחִוּ לְסִּמְאִ מִהְּפִּר אָבִפָּע עַעַמָּאָע וֹלָעַן
- ڔٙڂۣۻٙ۩ۼڹؙڎڎڔڡ۪ڿڒۦڿڨٛڹڞۼڗڛ؈ڹڹڎ ڔڹڽڹڔ؞؈ڒڂۦڹۼڽڂؗ؞ڔ؈ڂڂۦڹڿڋڽڡ ڔ؈ڂۦڹۅ۪ڟڛؙڎؠۼڛۣڎۦؿۥڎڛ۪ڡڔ؈ڂۦڹڎڋ؈ ڿڽۼڽ؆ڹڎڿڔڋڂۼڎڿۿڎۼڎڿۿڡ
- ְהִיזְּה הַשְּׁהִרִּ עַלְ-הַשְּׂמֵא בִּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיֵּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִשְּׁאִי בַּיַּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכְבֶּּסְ בְּגְּדֶיוּ וְרְתַץ בַּמָּיִם וְשְׁהֵר בְּעֶּרֶב:
- וָאָישׁ אַשָּׁר־יִמְמָאׁ וָלָאׁ יִהְחַמְּאׁ וָנִבְּרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָוּאִ מְתַּוֹךְ הַקְּהָל בִּי אָת־מִקְדָּשׁ יְהְנְה טִמָּא מֵי נְדְּה לֹא־זֹרָק עְּלֶיוֹ שְׁמֵא הְוּא:
- ן הְיָהָה לְהֶם לְחֻפֵּת עּוֹלָם וּמַזָּה מֵי־הַנּּדְהֹ יְכְבֵּס בְּגָּדְיוֹ וְתַנֹּגֵעַ בְּמֵי הַנִּדְה יִשְׁמֶא עַּד־הְעֶּהֶב:
- עַנְּיֹמִע שַּׁמְׁמֵא מַּגַעְעַהְּיֵּלְ וְכָּבְ אַמֶּגַעִנִינִתְבִּינִ עַמְּמֵא וֹמִמָא וְעַנִּפִּמָּ

07

REULR GRUR GRR

The Haftarah for Shabbat Parah is Ezekiel 36:16 - 38.

Aoreover the word of the Lord came unto me, saying: saying:

- 'Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings; their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity.
- Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols;
- and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged them.
- And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the LORD, and are gone forth out of His land.
- But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they came.
- Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the Lord God: I do not this for your sake, O house of Israel, but for My holy name, which ye have profaned among the nations, whither ye came.
- And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the Lord God, when I shall be sanctified in you before their eyes.
- For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land.
- And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you.

- בּן־אָבִׁם בֵּּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁבָּים עַלְפָּנֵי. וִיְשִׁמְּאַנ אִוֹלְה בְּדַרְבָּם וּבָעַּלִּילוֹתָם בְּשְׁמְאַת הַנִּדְּה הַיְּתְּה בַּרַבְבָּם לְפָּנֵי.
- מְּמְאִינִי: אַמֶּג_מֶּפְׁנֵּ מַּלְ_הַאָּבֶׁוּ הְאָמִּפְּנֵּ הַבְּרָהִיםׁ
- ְּוֹכֹהְּלְּיִלְיִנִים הִּפַּמִּטֵּים: מּ נִאָּפָּיץ אָטִם בַּנּיִנְם נִיּנִּרָׁר בָּאָּבֹאָנִם בַּנַרְבַבָּם
- ֵ וַיִּבֹוֹא אֵל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאִי שְׁם וַיְחַלְּלִי אָת־שֵׁם קְדְשִׁי בָּאֵמָר לְהָם עַם־יְּהְנָה אֵלֶה ימֵאַרְצִי יְצְאִיּ:
- ַ נְאֶהְטָלְ עַלְ־שָׁם קְּדְשָׁי אֲשֶׁר הִלְלָּהוֹ בֵּיתּ יְשְׂרְאֵלְ בַּגּוֹיָם אֲשֶׁר־בָּאִי שֲשֶׁר הִלְלָּהוֹ בַּית
- לבֿן אָמַר לְבֵּית־יִשִּׁרְאָל כָּה אָמַר אַדֹּנִי בֵּי אִם־לְשֵׁם־קַּדְשִׁי אֲשָׁר חִלַּלְמָּם בַּוּוּיִם אָשֶׁר־בָּאהֶם שֶׁם:
- וְקַהַשְׁתִּׁי אָת־שִׁעֵּי הַנְּדִׁוֹל הַמְחֻלָּל בַּנּוֹיִם אַשֶׁר חִלַּלְהָם בְּתּוֹכָם וְיָדִעׁוּ הַגּוֹיִם בְּי־אֵנֵי יְהנְׁה נְאָם אֲדֹנֵי יֵהוֹה בְּהִקּדְשִׁי בְבֶם לְעֵינֵיהֶם:
- אָלְ-אַּבְׁתִּיְבֶם: אָּלְבְּשִׁי מִּלְּלְ-הַאָּבְּאִנִי וְהַבָּאִנִי אָּלְבֶם הְּלְּבַּהְיִּהְ מִּלְבָם מְּלִּבְיִם וְּלְבָּאִנִי בְּיִּבְם וְלְבָּאָנִי
- אָטַבְּׁם: מִפְּׁץ מְּמִאִנִינִבֶּם נִמִּבְּּלְ-נִּלְנִקְנִבֶּם אָמַנֵּר וֹזָרַלִּטֵּׁי הַּלְנִבָּם מִנִם מִּעִנִּרִנִם נִמְעַרְנֵּצִם

- A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.
- And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.
- And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God.
- And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.
- And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.
- Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe your own sight for your iniquities and for your abominations.
- Not for your sake do I this, saith the Lord God, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.
- Thus saith the Lord GoD: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.
- And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.
- And they shall say: This land that was desolate is become like the garden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.
- Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.

- מְבְּמְּׁנִכְם וֹנְעַעַּׁ, לְכֵּם לֶרַ בְּמֶּׁנֵּ אָעַּן בְּלֵּנְבְּכֵּם וַנִּיסְׁנִינָּ, אָעַ־לֶרַ הַאָּבָּן וֹנְעַעַּּ, לְכָּם לֵרֵ הַנִּיִּסְׁ וֹנִינִּ הַנִּאָּ
- נְאֶמֶרְבְּהָהָי אָמֶרְבְּהָהָלִי הַלְּכִּרִּ וּמִמֶּפָּׁמִּי הַאָּמֶרִ בּ וְאָתַרְנִּהָרִי אָתַן בְּקְרָבִּ וְמִמֶּפָּׁמִי הַאָּתִּי
- ַ וִישַּׁבְמֵּם בְּאָבֶץ אֵשָׁר נָתָהִּי לַאֲבְתִיכֵם הְיִהְיֵימָם לִי' לְפָּׁם וְאָנִבִּי אֶהְנֶה לָבֶם לֵאל'הִים:
- במר: אַקַ-טַבּּלּן וֹטַבַּנִינֵּר אָטָוָ וֹקאַ-אָטַּוֹ מִּקְיכֵּם וֹטֵוְתַּמִּטָּׁר אָטַבְּם מִפְּק מִמִּאִנִינִכִּם וֹלַבַּאָטַר
- ָּ וְתִרְבֵּיתִי אָת־פְּרֵי הָעָּץ וּהְנִיבָת הַשְּׁדֵה לְעַעַן אֲשֶׁר לָא תִקְחָוּ עָּוֹד חָרְפָּת רְעָב בַּגּוֹיִם:
- הֿוּלָּטִיכְּם וֹהֹלְ שוּהַבּוִטִּיכֵּם: אַּהָּב לְאַ_סוּבִים וּלִלִּסִטִּם ְ בֹּבֹּוֹיכָם הַּלְ יֵּנְׁלַבְנִטִׁם אָטַ-גַּבַבְּכֵּם טַבְׁהָּנִם וּמָהַלְלָנִכֵם
- ְיִּמְבְׁאֵבְי: (ס) יְנְבַתְ לְכֵּם בַּּנְתָּנְ וְנִבְּלְמָנִּ מִנְּגַרְכִּיכֵם בַּּנִע אַ לְמִתְּנָכֵם אָּנִי_תְּמֶּנִי נִּאָם אָבִּנִּי יִיִּצְוָנִי
- ַ בְּר אָמִר אֲדֹנֵי הֵהוֹה בִּיוֹם שַהַרֵי אָהְבֶׁם מִּכְּל עַּיֹנְיֹמִיכֶם וְהִוֹּשִׁבְּחִי אָת־הֵעָּרִים היבְּל עַיְּיִם:
- ְּמְּמְׁלְּטִ לְמִּנִגֹּ בְּׁלְ_מִנְדֵּׁר: נְטִאָּבָּא טַּנְּמָּפָּטִ שַּׁמְּדֵּׁר טַּטַטַ אַמָּר טַנְיָּטִי
- וּאָמְרֹּה הַאָּבֵץ הַכּּוּל הַנְּשִׁמָּה הָיָחָה בְּגַּן־עֵּבֵן וְהָעָּרֵים הָחֲרֵבָוֹת וְהַנְשִׁמָּוֹת וְהַנְּהֵרְסִוֹת בְּצִיּרְוֹת יְשֶׁבוּ:
- ְּיִיְרְעִּי תַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁאֲרוֹ סְבִיבְוֹתֵיכֶם כֵּיוּ אֲנֵי יְחֹנְׁה בְּנִיתִּי תַנְּתֵּרֶסׁוֹת נִשְעָתִּי תַנְשַׁמָּר אֲנָי יְחֹנֶה דְּבְּרְתִּי וְעְשְׁיתִי: (ס)

- Thus saith the Lord God: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.
- As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the LORD.'
- ּבָּה אָמַר' אֲדֹנֵי יֵהוֹה עֹוֹד וָאֹת אִדְּרֵשׁ לְבֵיח־יִשְׂרָאֵל לַעֲשָׁוֹת לָהָם אַרְבֶּה אֹהָם בַּצִּאוֹ אָדֶם:
- ְבְּצָאוּ קְדָשִׁים בְּצָאוּ יְרוּשְׁלַםׁ בְּמָוֹעֲבֵׁיהִ בֵּן מְּהְיֶּנְהֹ הַעְּרֵים הָחֲרֵבֹוֹת מְלֵאִוֹת צָּאוֹ אָדֶם וְיָדְעִּוּ בְּי־אָנִי יְהֹוֶה: (פ)

REULT ELUT RAIT

The Maftir for Shabbat HaḤodesh is Exodus 12:1 – 20. The Haftarah is Ezekiel 45:16 – 46:18.

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the drink-offerings, and the drink-offerings, in the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel, he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the burnt-offering, and the peace-offering, and the burnt-offering, and the Israel.

- Thus saith the Lord GoD: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.
- And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the alter, and upon the posts of the gate of the inner court.
- And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple; so shall ye make atonement for the house.
- In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover; a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten.
- And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.

- לַנְּשִׂיא בְּיִשְׂנְאֵל: פייאס בָלְ חַמְּׁם חַאְּבֵּץ יִהְיִּי אָלְ חַמְּרִיּמָה תַּיִּאָם
- וְעֵלְ־תַּנְשָׂיא יֵהְנָה הָעּוֹלָוֹת וְתַמִּנְחָתֹ י וְתַנֵּסֶף בַתַנִּים וּבֶתֲדָשִׁים וּבַשַּבְּתִׁת בְּבֶל־מוֹעַּדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הְוּא־יַעַשֶּׁה אָת־תַתְּשָאַת וְאָת־תַמִּנְחָה וְאָת־הַעּוֹלָה וְאֶת־תַשְּׁלְמִׁים לְכַפֵּר בְּעַר בֵּית־יִשְׂרָאֵל: (0)
- גּי בֹּה־אָמִר אֲדֹנָי יֵהוֹה בֶּרִאשׁוֹן בְּאָחָד לַחְדֶשׁ מִּמָּח פִּר־בֶּן־בָּקָר מָמֵים וָחִמֵּאָהָ אָת־הַמִּקְדֵּשׁ:
- و. إِكِمَا תَحَيَّا مِيَّا مَنَهُمَ بِنِمَا هُمَّا مِنَاهِ. مَفِيَم بِهُمُ هَرَّا مِنِوَ هِنِمَ مِنِيَّا مِنْهِبَيِّ بَوْمُ-مِنْنَا فِيُونَ مِنَافِهِ مِنْ مِنْ فِيْنَا مِن
- ימפּטׁג וֹכֹפּבׁשֶׁם אָט_עַבּגנע: מּ וֹכֹּוֹ טַּהְּמָּעִ בַּמִבְּהָּע בַּעֲבָהָ מָאָגָה הַּגֶּעִי
- בּ בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבְּעָה עַשָּׁר יוֹם לַחֹהֶשׁ יִהְנָה לְבֶם הַפְּּסַח חְג שְׁבֻעַּוֹת יָמִים מַצִּוֹת יִאָּבֵל:
- ַ וְעָשֶׁׂה חַנְּשִׁיאֹ בַּיַּוֹם חַהֹּוֹא בַעֵּדוֹ וּבְעָר בְּל־עַם הָאָרֶץ פַּר חַמָּאה:

٤٦

- And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days; and a he-goat daily for a sin-offering.
- And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.
- In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering, as well as the burnt-offering, and the meal-offering as well as the oil.
- Thus saith the Lord GOD: The gate of the inner court that looketh roward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.
- And the prince shall enter by the way of the porth of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.
- Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lord in the sabbaths and in the new moons.
- And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish;
- and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish; and six lambs, and a ram; they shall be without blemish;
- and he shall prepare a meal-offering, an ephah for the bullock, and an ephah for the ram, and for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.

- וְשִׁבְעַּת יְמִי־הָחָג יַצִּשָּׂה עּוֹלֶה לַיהוֹּה שִׁבְעַת פְּרִים וְשִׁבְעַּת אֵילִים הָמִימִם לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמֵים וְחַפְּאֵת שִׁעַיר עָזָּים לַיְּוֹם:
- יינוְנְחָה אֵיפָּה לַפָּר וְאֵיפָּה לַאָּיִל יִעְּשָׂה יִיִּי יִינְיִּיִה יִינְיִּיִה לִאָּיִל יִעְשָׂה יִינְיִי
- ، בַשְּׁבִיעִּׁי בְּחֲמִשְׁר עִּשְׁר יָוֹם לַחֹדֶשׁ בָּחִי יְעֲשֶׁר כְאֵלֶּר שִׁבְעָּת חַיָּמִים כְּחַשָּׂאִת בְּעַלְּה וְכַמִּנְחֵה וְכַשְּׁמֶן: (ס)
- פֹּה־אָמִר" אֲדֹנֵי יָהוֹּהֹ שַׁעַר הָחְצֵר יִנִי הַפִּנִימִיתֹ הַפֹּנֵה קְדִּים יִהְיָה סְגִּּוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַפִּעַשָּׁה וּבְיָוֹם הַשַּׁבְּתִ יִפְּמֵׁח וּבְיִוֹם הַהְזֶבֶשׁ יִפְּמֵח:
- ﻧּבָא הַנְשִׁיא پُڎֶדְ אִּילָם הַשִּׁעַר מִהֹיץ װְעְמֵדׁ עַל־מִזּיוַת הַשַּׁעַר וְעָשָׁי הַפֹּהַנִּים אָת־עִילְתוֹ וְאָת־שִׁלְמִיוּ וְהְשִׁתַּהָנָר עַל־מִפְתַן הַשָּׁעַר וְיָצְא וְהַשָּׁעַר לֹא־יִפְּגֵר עַד־הְעְרֶב:
- בּשַּבְּקוֹת ובֶּהֵדְשִׁים לְפָּנֵי יָהְוָּה: בְּשַּבְּקוֹת ובֶהֵדְשִׁים לְפָּנֵי יָהְוָּה:
- וְתַמְלֵּה אֵשֶׁר כְּבְשֶׂים הְמִימִם וְאֵיל הְמְים:
 הַשְּׁבְּׁה שִׁשְּׁר כְּבְשִׁים הְמִימִם וְאֵיל הְמִים:
- خْدِيْنِם بَيْدَمْ جَوْدِ جِلَاحِيْد جَمِدِيْتِ إِيْنِيْنِ ع بجرانِם بَيْدَهُ هِد جَاءِجِيْد جَمِدِيْتِ إِيْنِيْنِهِ.
- ָ װָאַיפָּה לַפְּׁר וְאֵיפָּה לָאַיִל יַעֲשָׂה מִנְחָה וְלַפְּבָשִּׁים פַּאַשָּׁר תַּשָּׂיג יָדְוֹ וְשֶׁמָּן תֵין לְאֵיפָה:
- א יִבְרַוֹא הַנְּשָׂיִא הַרֶּךְ אִילְם הַשִּׁעַרֹ יָבֹוּא יִבְרַרְכִּוֹ יֵצְא:

But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate, and he that entereth by the way of the south gate shall go forth by the way of the south gate shall go forth by the way of the morth gate; and he that way of the way of the south gate shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate.

And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.

And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.

And when the prince shall prepare a freewill-offering, a burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering unto the LORD, one shall open for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, as he doth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.

And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the Lord daily; morning by morning shalt thou prepare it.

And thou shalt prepare a meal-offering with it morning by morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.

Thus shall they prepare the lamb, and the merning, for a continual burnt-offering.

Thus saith the Lord GoD: If the prince give a gift unto any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to his sons; it is their possession by inheritance.

But if he give of his inheritance a gift to one of his servants, it shall be his to the year of liberty; then it shall teturn to the prince; but as for his inheritance, it shall be for his sons.

Moreover the prince shall not take of the people's inheritance, to thrust them wrongfully out of their possession; he shall give inheritance to his sons out of his own possession; that My people be not scattered every man from his possession.

ּיִבְלֵוֹא עַם־הָאָׁבֶץ לִפְּנֵי יְהֹנָהֹ בַּמּוֹעֲדִים הַבְּא בֻּבֶף־שַׁעַר צָפֿוֹן לְהֵשְׁתַּהַוֹּת יֵצֵא בֶּבֶף־שַׁעַר נְגָב וְהַבָּא בֶּבֶף־שָׁעַר נָּגָב יֵצֵא בֶּבֶף־שַׁעַר צְפְּוֹנְה לַא יִשׁיּב הֶּבֶף הַשַּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בֹוֹ כִּי וָכְחָוֹ (כִי יצאו)[ק' יֵצֵא]:

יי נְעַנְּאָנִי: בְּתִּנְלֵּם בְּבִוּאָם יָבְוָא וּבְצֵאַהָם.

ַ נַבַחַגַּים וּבַמּוֹעֵּדִים מִּהְיָה חַמִּנְחָהֹ אֵיפָּה לִפְּרִ וְאֵיפָּה לְאַׁיִל וְלַבְּבָשִׁים מַמַּת יָדִוֹ יְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפָה: (פ)

וְבְּיִ־יַעֲשָׁהֹ הַנְשָׁיא נִדְבְּה עּוֹלָה אִי־שָׁלְמִים גַדְבָה לִיהוָהׁ וּפְּחָה לֹוֹ אָת־הַשָּׁעַר הַפּּנָה קַדְים וְשְּשָׁה אָת־לְלְחֹוֹ וְאָת־שָׁלְמָיו כַּאַשֶׁר צַחְרֵי צֵאְתְוֹ:

و إَخْجِשׁ چَا־שְׁנְאֹוֹ מְּמִׁים מַעֲּשֶׁׂר עּוֹלֶד לַיּוֹם לַיהְוָה בַּבְּקֵר בַּבְּקֵר מַעֲשֶׁׂר אָהְוֹ:

‹‹‹برېمْدْ مَهِاڤِة عِرَّاد چَچَھِר چَڪْھِרَ '' نَائِيْدَ مِهِافِد نِهُوا نِارِدُونِ مِيْدِا مِيْدِا كِارِة هِيَا-مِوْرُم دِبْبِمِد كِانَازُه بِهِائِه عَارِهُا مِثِدَ:

(כי ועשו)[קי יַעַּשָּׁי] אָח־הַבֶּבֶּ וְאָח־הַמִּנְחֲה וְאֶח־הַשֶּׁמֶן בַּבָּבֶר בַבָּבֶר עוֹלְה הְּמְיר: (ס)

פֹּה־אָמֵׁר אֲדֹנֵי וֶהוֹה בִּי־יִמֵּן הַנְּשָׂיא מַחָּנָה לְאֵישׁ מִבְּנְיוֹ נַחֲלְתִּוֹ הָיא לְבָנֵוֹי מִהְוָּה אֲחְזָּהֶם הָיא בְּנַחֲלְה: (ס)

וְבִי־ִּימֵּן שַׁמְּנָה מִנַּחֲלִמֹּוֹ לְאַחַד מֵעֲבְדִּיִי וְתָּיְמָה לֹּוֹ שַּדִּ־שְׁנֵת תַדְּרֹוֹר וְשְׁבָת לַנְּשִׂיא אֲךְ נַחֲלְתֹּוֹ בְּנָיוֹ לְחֶם מִדְיֵה:

מְאָחַיִּלְיִם תַּנְּמִּגְא מִנְּחֵלָת חַטָּׁם לְחִינִטִם מֵאָחַיִּּלְּם מֵאַחַיִּּקוֹ יִנְחַל אָת־בָּנְגִוּ לְמַעַּן אָשֶׁר לֹא־יָפְּצִי עַפְּי אָישׁ מֵצְחַיִּּיִּיִּ